

NAZIONALE
13
23 E
19

DECISIONES
R. P. D.
IO. BAPTISTÆ COC[illegible]
VENETI,
ROTÆ ROMANÆ DECANI,
[illegible] Regentis:

NEC NON

R. P. D. LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNENS.
DICTÆ ROTÆ [illegible]ITORIS,
& eiuſdem Pœnitentiariæ Regentis.

P[illegible] Lugduni in lucem [illegible] Venetijs ſummo ſtudio, ac [illegible], & expurgatæ.

Cum triplici Deciſionum, Rerum, ac Locorum Indic[ibus]

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVI[LEGIO].

VENETIIS, M D C X I I I.

Apud Andræam Baba.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. IO. BAPT. COCCINO
ROTÆ DECANO, ET SACRÆ
POENITENTIARIÆ REGENTI MERITISS.

VMMO, ingenito, infinito, indefinito, immutato, incomprehenso, immoto vnà cum Cælitibus æternùm quiescentibus solo sibi stante, constante, sempiternùm quiescente lumine, numine, flamine, Cæteris demum, aut à prioribus, aut à medijs, aut à posterioribus causis, citis, motis, circumactis constat, reipsà, ipsòque naturali lumine, Illustrissime Præsul, frequentioribus cælorum motibus, rerumque vicissitudinibus quodcumque facile ad eundem ex quo traxit originem seriùs ocyùs locum, circumferri, circumduci, redire. Hinc illa Solis à puncto ad punctum, à signo ad signum, à plaga ad plagam annalis orbita. Hinc mirabiles lunaris globi defectus, mutationes. Hinc vel Protheo mutabilior prima Totius materia. Hinc soliti cursus aquarum ab Oceano, frequentes earumdem ad eumdem, mæandri, amfractus, recursus. Hinc eiusdem Oceani certiores fluxus ac refluxus. Quæ cùm ita sint etiam à primo conditore, & architypo motore, iure & ratione ad amussim quàm optumè ordinata, & disposita, stabilita; has non vulgares sacræ Romanæ Rotæ ex iudicio Sapientissimorum Iureconsultorum Decisiones, (Quę sunt veluti totidem Optumatum responsa, prudentissimorumque virorum Sancita, Decreta, Dicta, Pronunciata, Arresta, Thelemata, Oracula) Tibi tanquam earumdem vigilantissimo, studiosissimòque selectori iam typis ex industria & meo ære mandatas, iuxta illud, æquum duxi quàm fœlicissimè tibi demandari, dicari, ferri, offerri. Sed prętereà offert se nominis illustris tui amplitudo, quę non Italis conclusa finibus, exteras quoque regiones sui admiratione compleuit: colitur, & obseruatur vbique gentium, Illustrissime Præsul, responsorum tuorum inconcussa veritas, prædicatur constantissimæ mentis integritas, ea denique legalis disciplinæ peritia circumfertur, vt si abolitis vniuersi iuris voluminibus ipsa etiam tam præclarę scientiæ memoria intercidisset, vel è solo pectoris tui scrinio in pristinum restitui posse non ambigatur. Caput es Tribunalis illius, quod intemeratum Iustitiæ perfugium est, in quo sanctum, & immutabile est priùs mori, quàm fœdari: sacræ insuper Pœnitentiariæ, vt vocant, munere ita fungeris, vt nec eis qui peccauerunt solamen mitius, nec peccaturis obstaculum potentius contingere posse videatur. Accipe igitur thesaurum ex tuis, & collegarum tuorum vnionibus conflatum, eumque in celeberrimo tuo scientiarum omnium domicilio repone, quod vniuersa iam dudum admiratur Europa; in illa, inquam, clarissimi nominis bibliotheca tam industri labore, ac propè immensis sumptibus per te congesta, vbi & Theologicarum indagationum, & legalium disceptationum fertilissima seges exuberat; Vbi & recondita scrutantes naturæ miracula spectantur Philosophi, & Medicę facultatis egregia lumina inclarescunt: vbi & nobilissima humanarum actionum speculatrix historia, & reliquæ amœnioris literaturæ delitiæ propria velut in sede commorantur: Vbi denique quicquid vspiam fuit in re literaria præclari, vel est, vel non esse dolet. Vale.

I N

IN IO. BAPT. COCCINI
ROTÆ DECANI,
ET SACRÆ POENITENTIARIÆ REGENTIS
DECISIONES,

CARMEN PRIMVM.

PAPONO dudum exultauit Gallia, cuius
Collectis adeò Gallorum gloria Patrum
Præmicat Arrestis: ast COCCINVS ecce Quirinus
Cum fulgente Rotæ comitatu surgit, & omnem
Iustitiæ, & iuri præbet per sæcula lucem.

II.

Quòd vigilis scriptis animi testatur acumen,
Fit mihi Coccineus nomine, reque Pater.

IOANNES BAPTISTA COCCINVS.
IBI COETVS PASCAT IN ANNOS.

III.

Qui cum mellifluis apibus, Christoque laborat
Sacrisque Cælitum Choris:
In medium vigilesque refert pro numine curas
Christi, Petri, & sequacium,
Opto vbicumque aderit, COETVS IBI PASCAT IN ANNOS:
Semper Deo gratissimus.

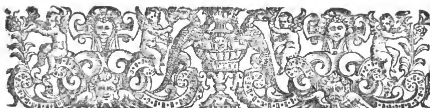
I. Florestani Seraud, Custodis fani, sub Crucis in Eccles. Lugd. Rhod. Ar.

IOANNES BAPTISTA COCCINVS.
CIBIS COETVS PASCAT IN ANNOS.

IIII.

In solo quòd homo non viuat pane, sed omni
Verbo, quod manans audit ab ore DEI.
Iure, CIBIS *veluti omnes* COETVS PASCAT IN ANNOS:
Ius, & Iustitiam COCCINVS *ipse docens.*

INDEX

INDEX PRIMVS.

DECISIONVM PER DIOECESIM.

A Burgen.

INDEX PRIMVS.

Montis

T E.

INDICIS PRIMI FINIS.

INDEX SECVNDVS
PRINCIPALIVM MATERIARVM
QVÆ IN HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR.

FINIS.

INDEX TERTIVS
RERVM ET VERBORVM,
QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

D. significat decisionem. Primus numerus numerum Decisionum, secundus numerus numerum Decisionis.

Solem-

INDEX TERTIVS.

Obtinen-

Qui

Clausu-

Concef-

Contra-

DI-

Dona-

FIDES.

FILIATIO.

FILIVS, A.

Conditio

Testis

Iura-

Quod

10-

LOCVS PIVS.

LVCRVM DOTALE.

MANDATVM.

MANVTENTIO.

NECES-

OBRE.

POSTERIOR, ET PRIOR.

PRAEBENDA.

PRAECEPTORIA.

PRAELATIO.

PRAELATVS.

PRAESCRIPTIO.

Non

SEPVLCHRVM.

SEQVESTRVM.

SEQVENS.

SIGNIFICATIO VERBORVM.

SIMVLATIO.

SOCIETAS.

Inta-

INDEX TERTIVS.

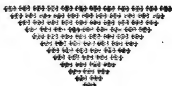
Subro-

TITVLVS.

TRANSACTIO.

Non

Episco-

LEGES

LEGES, AVTHORES, ET DECISIONES IN HOC LIBRO DECLARATÆ.

DOCTORES.

DECISIONES.

AXIO-

AXIOMATA QVÆ IN HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR,

ET CERTVM, ET COMMODIOREM LOCVM non videntur habere.

Exclusio vnius est inclusio alterius, dec. 68. *num.* 8

Nemo præsumitur immemor salutis æternæ, *d.* 69. *num.* 4. *d.* 207. *num.* 10. *dec.* 230. *num.* 4

Præcedentia declarant sequentia, *d.* 81. *nu.* 7. 84 *nu* 5

Qui iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam, *d.* 92. *nu.* 3

Nullus præsumitur iactare suum, *d* 95. *n.* 9

Non est curandum de modo, cùm habetur effectus, *d.* 143 *nu.* 18

Ex separatis non fit illatio, *d.* 157. *nu.* 10

Quilibet in re sua est moderator, & arbiter, *d.* 203. *nu.* 13. *d.* 240. *n.* 1. *d.* 267. *n.* 10

Dualitas ad rei interitum parata est, vnitas ad conseruationem, *d.* 238. *nu.* 4

Duæ specialitates circa idem non præsumuntur, 329. *nu.* 7

Quilibet præsumitur viuere vsque ad 100. *annos, & non vltrà*, 345. *nu.* 5

Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit, 369. *nu.* 6

Contentum sequitur naturam continentis, 393. *nu.* 1

Qui sentit commodum, sentire debet incommodum, 409. *nu.* 2

Inhumanum, & iniuriosum est, aliorum defectus detegere, 437. *nu.* 3

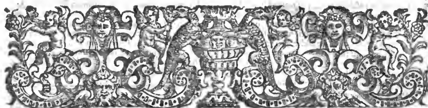
In habentibus symbolum, facilis est transitus, 473. *nu.* 2

Quilibet præsumitur esse sanæ mentis, *d.* 84 *num.* 4

In toto comprehenditur quælibet pars, in omnibus verò partibus simul iunctis totum continetur, *d.* 493. *nu.* 13

Præceptum impossibile non obligat, *d.* 496. *num.* 8.

ILLV-

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS.

IO. BAPTISTÆ COCCINI

ROTÆ DECANI,

ET SACRÆ PENITENTIARIÆ REGENTIS,

DECISIONES.

Romana DEPOSITI. Lunæ 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Fideiussor qui vult vti actis contra principalem factis in causa separata, debet illa proprijs sumptibus transportare.

DECISIO I.

DVBITATVM fuit, an acta essent integrè transportata in casu de quo agitur.

Affirmatiuam amplexi sunt Domini, cum iudicium per Dominos Varesios intentatum contra fideiussores, sit separatum a causa contra Horatium principalem debitorem mota. Et ideò si fideiussores volunt vti actis factis contra principalem, debent illa proprijs sumptibus transportare, vt fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto in vna Burgi sancti Sepulchri bonorum, secunda Decembris 1594.

Nec refert quod illa acta faciant ad istam causam, quia non ideò sequitur, esse de actis, ad effectum vt debeant transportari.

Placuit tamen Dominis, ex quo dantur fides citationum Antonij Giani, & Hieronymi de Lurijs, super consignatione bonorum de anno 1597. quòd huiusmodi citationes omninò transportentur, tanquam ad causam præsentem pertinentes.

Romana IVRIS CONGRVI. Lunæ 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Dominus soli, vel domus ædificare volens, non potest cogi ad vendendum, vigore Bullæ Iuris congrui.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus nemo cogitur vendere.*

2 *Dominus fundi ædificare volens, præfertur alijs, ædificare volentibus.*

3 *Bulla de iure congrui principaliter exprimit, vt Dominus cogatur inuitus vendere.*

4 *Dispositio correctoria quando potest vnum, vel duos effectus contra ius operari, semper interpretatur, vt minùs corrigat ius commune.*

5 *Maior situs & adiacentia in ædificando de iure communi non habentur in consideratione, secùs in terminis Bullæ de Iure Congrui.*

6 *Domino vendere nolenti, sed volenti ædificare, præfigendus est terminus ad ædificandum.*

DECISIO II.

IOANNES Iacobus Ferrarius, asserens, se velle ad ornatum Vrbis ædificare, petebat vigore Bullæ Iuris Congrui domum sibi contiguam vænalem Collegij Germanici, & cùm Collegium replicaret, quòd pariter volebat ædificare ad ornatum Vrbis secundùm capacitatem sui soli; causa mihi extra Rotam commissam, dubitaui, an dictus Iacobus posset cogere Collegium ad vendendum dictam domum. Et Domini censuerunt, Collegium non posse cogi.

Fundamentum resolutionis fuit, Decisio aliàs facta coram bon. mem. Orto]en. in causa Romana Iuris Congrui 5. & 15. Iunij 1579. In iure enim sunt duæ diuersæ, & principales dispositiones in fauorem
1 Dominorum. † Altera est, quòd nemo inuitus cogitur vendere, l. dudum C. de contr, empt. cum si-
2 milibus. † Altera est, quòd in pari causa dominus præfertur omnibus alijs idem facere volens; l. si cùm dotem. §. final, ff. solut. matr. l. ex facto ff. de pecul, Caputaq. dec. 99.
3 Hæc igitur Bulla, † quæ principaliter hoc tantùm exprimit, vt Dominus inuitus cogatur vendere contra l. inuictam, & dict. l. dudum C. de contrahend. empt. in hoc solùm corrigit ius commune, in cæteris verò quæ non exprimit, censetur, se referre ad ius
4 commune, & ab ipso recipit passiuam † interpretationem; quia quando dispositio correctoria potest vnum, vel duos effectus contra ius operari, semper sic venit interpretanda, vt vnum tantùm operetur, & minùs corrigat ius commune, c. cum dilectus, & ibi Butr. & alij de Consuet.

Et ideo cùm Bulla non corrigat ius commune, quando Dominus vult ædificare, Collegium non potest cogi ad vendendum.
5 Non obstat maior † situs, & maior adiacentia Ferratij, & huiusmodi &c. quia istæ qualitates haberent locum, si essemus in casu constitutionis; sed ex quo sumus in terminis iuris communis, meritò non officiunt.

Nec fuit habitum in considerationè, quòd aliàs
6 constitutio redderetur elusoria, cùm † Dominus semper opponere posset, se velle ædificare, quia terminus est præfigendus, quo elapso, domus venit adiudicanda secundùm formam dictæ Constitutionis.

Valentina GABELLÆ. Veneris 9. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Exequutoriales debent personaliter intimari.

SVMMARIVM.

1 *Exequutoriales debent personaliter intimari, adhoc vt ferri possit declaratoria.*
2 *Exequutoriales debent intimari ad domum, & ad Ecclesiam, si latitat ille cui debent personaliter intimari.*
3 *Exequutoriales intimatæ Procuratoribus, seu syndicis, ad hoc vt afficiant, debet constare de eorum mandato, seu deputatione in syndicos.*

DECISIO III.

1 CVm Ciuitatis Valentinæ Consulibus non fuerint † personaliter intimatæ exequutoriales, visum fuit Dominis, non constare de legitima intimatione; ideò, non esse ferendam declaratoriam Innoc. in cap. final. de eo qui mitt, in poss. causa rei seru. Cassad. decis. 2. nu. 4. de pensionibus.

Non obstat quòd fuerit facta diligentia de intimando; tum quia non constat, Consules habuisse
2 notitiam exequutoriallium, † tum quia etiamsi habuissent, & latitassent, debebant intimari ad domum & Ecclesiam, Cresc. dec. 18. de re iudic. Ant. Aug. de sent. excom. §. 11.

Nec refert, quòd fuerint intimatæ Rationali, &
3 assertis syndicis; † quia præterquàm quòd nec de mandato, siue facultate ad lites, nec etiam de horum deputatione in syndicos constat, prout constare debet, sicut fuit dictum coram Fabio in Romana Horti, 28. Ianuarij 1594. non sufficit in proposito casu ipsorum scientia. Cassad. dicta decis. 2. num. 4. Roman. cons. 482. num. 5.

Viterbiens. EXEQVVTIONIS REI Iudicatæ, vel fideiussionis. Lunæ 26. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi iustificentur ex actis.*
2 *Verba:* Volo deponere pecunias in bancho Alexandri antequàm lis terminetur, *non probant aliquam obligationem.*
3 *Fides simplex extraiudicialis, & sine iuramento facta per Cardinalem, non probat concludenter, licèt illi multùm tribuatur.*

DECISIO IV.

1 CVm † Rota non exequatur sententias aliorum Tribunalium, nisi iustificentur ex actis, Put. decis. 401. lib. 1. Chassan. decis. 179. in manusc. cum alijs plur. bus; visum fuit Dominis, non constare de re iudicata, quæ sit exequenda.

Obligatio enim Horatij de liberando à fideiussione Alexandrum, & Io. Dominicum, à qua pendet iustitia sententiæ AC. quæ prætenditur in rem iudicatam transiuisse, ex alio non probatur, quàm per depositionem Ioannis Dominici, quæ continet, Horatium
2 dixisse, se † antequàm lis terminaretur, velle deponere pecunias in bancho Alexandri, & ex hoc non resultat aliqua obligatio, seu dispositio, arg. textus in l. Iulianus §. ex his, de leg. 3. l. Titia cum testamento, in princ. de leg. 2. Bart. in l. cùm iudex in fin. C. de sent. & interl. omn. iudic. Bald. in l. verbum volo nu. 1. circa finem, & in lege si creditoris, num. 2. C. de fideicomm. cum alijs per Decian. cons. 55. num. 14.
3 lib. 2. † & per fidem Illustrissimi Cardinalis Camerini, cui & si Rota multum tribuat, nihilominùs ex quo est simplex fides extraiudicialis, & sine iuramento, non probat concludenter. Facit textus in cap. cùm à nobis, extrà, de testibus Gloss. in cap. sicut, de sent. excom. Abb. in cap. quod super, num. 5. de fid. instr. Socin. in cons. 99. num. 13. vers. 2. quia lib. 3. Rot. decis. 33. de probat. in antiq. vbi Rotam ita seruare habetur, & aliàs Rota in causa Veronen. pensionis coram Reuerendo Patre Domino meo Millino, non habuit considerationem similis fidei Ro. meum. Cardinalis Madrutij.

Giennen. AVGMENTI Congruæ. Mercurij 28. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Redditus 100. ducatorum est congrua portio pro Parocho, ita vt nullum debeatur augmentum.*
2 *Qui tenuia beneficia acceptat sibi imputare debet.*

DE-

DECISIO V.

DE anno 1572. R. P. D. Didacus de los Cobos Episcopus Giennen. fundauit Hospitale in oppido de Vbeda, & pro missis celebrandis ægrotantibus, proque administrandis eisdem Sacramentis tresdecim Capellanos instituit, eorumque maiori annuos redditus 200. ducatorum, alijs verò centū assignauit.

Præfatę assignationi Capellani tunc acquieuerunt, hodie verò modernis prætendentibus, assignationem non esse sufficientem, ad instantiam Rectoris, & Patroni Hospitalis, ipsis solis informantibus, proposui dubium, an esset dandum augmentum: Et placuit
1 Dominis, negatiuè respondere, † nam cùm dicti Capellani habeant annuos redditus ducatorum 100. videtur satis sufficiens, & congrua portio absque alio augmento, iuxta dispositionem Conc. Trid. sess. 25. c. 12. & Bullam Pij IV. de portion. assig. Vicario perpe-
2 tuo. † Vltra quòd sibi imputare debent, si tenuia beneficia acceptarunt, argumento, tex. in l. Imperator in fine de leg. 1. Gloss. in cap. 1. in verb. necessitate 21. quæst. 1. Et fuit dictum coram sanctissimo D. N. tunc Rotæ Auditore in Toletana congruæ 13. Februar. 1576. & coram Illustrissimo Mantica in Burgen. Congruæ 26. Nouembris 1593. aliàs in causa Asturicen. congruæ, sub die 23. Martij 1588. coram eodem, & in vna Tullen. Congruæ 26. Iunij 1596. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Anconitana Interesse. Merc. 28. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Interesse non debetur, nisi probentur requisita per Castren. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc.*
2 *Interesse non debetur pro pecunijs dotalibus, post matrimonium morte dissolutum.*

DECISIO VI.

1 PRo informante. Ex quo non probantur requisita per Castren. in l. 3. §. final. ff. de eo quod cert. loc. cuius opinionem Rota sequitur, Mohed. decis. 3. de vsur. & fuit pluries dictum.
2 Non obstat, si diceretur, interesse magis deberi, ex quo pecuniæ sunt dotales, nam licèt constante matrimonio debitum fuisset, tamen cùm matrimonium dissolutum fuerit per mortem vxoris, ampliùs non deberetur, quia titulus dotis extinctus est. Doctor. in cap. salubriter, de vsur. Bart. in l. in insulam, §. vsuras, in fin. ff. solut. matr. & cons. 128. num. 2. lib. 1. & cons. 84. lib. 2. Alex. cons. 74. num. 13. & cons. 141. num. 2. in princ. lib. 5. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Spoletana vsusfructus 16. .... 1592.

Firmana Iurispatronatus. Lunæ 3. Iulij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Filia præsumitur filia mariti, & non adulteri.*
2 *Præsumptio quæ oritur ex eo quòd filia sit habita vt filia adulteri, & ab eo educata, & dotata, & nuptui tradita, non facit cessare præsumptionem, quòd filia præsumitur filia mariti, & non adulteri.*
3 *Impotentia, & absentia mariti, vnà cum alijs, sunt efficaces præsumptiones ad tollendam præsumptionem iuris, quòd scilicèt filia præsumitur mariti.*
4 *Sarnen. in regul. de annal. q. 58. declaratur.*

DECISIO VII.

THeodorus Sacerdos vnà cum Ioanna coniugata commercium adeo famuliare habuisse dicebatur, vt Ligotia ex dicta Ioanna nata, non solùm publicè haberetur pro filia dicti Theodori, sed etiam veritatis esset ab eo educata, dotata, ac nuptui tradita cuidam Fabiano, licèt in libro Baptismi legeretur baptizata tanquam filia mariti prædictæ Ioannæ.

Postea dictus Theodorus in vltimo suæ voluntatis elogio hæredes instituit dictum Fabianum, & Conceptum eius nepotem, qui ex æquis portionibus in omnibus eius bonis successerunt, ac simul iu iure patronatus, quod dicto Theodoro competebat. Ad hoc autem beneficium de iurepatronatus per ipsius Theodori obitum tunc vacans, dictus Fabianus præsentauit Leandrum Bonjoannem. Conceptus vero Hieronimum Scilottum causa super iure dictarum præsentationum introducta coram Vicario Firmano, fuit lata sententia ad fauorem Scilotti, eaque postea per viam appellationis in Rota mihi commissa. Dubitaui an sententia Vicarij esset reuocanda, ex quo fundabatur in legitimitate prędictæ Ligotiæ, ideoque videretur factus esse locus Bullæ 252. Sanctæ memor. Pij V. super inhabilitate illegitimorum, quoàd successiones.

Pro instante visum fuit Dominis respondendum, quia cùm tempore conceptionis Ligotiæ Ioanna haberet maritum, cuius nec aliquod impedimentum probaretur, nec quòd ad eam non potuisset habere accessum, præsumitur filia mariti, & non adulteri. Quotiescunque enim possibile est, filium esse natum ex matrimonio, ex eo natus præsumitur, nisi contrarium probetur, l. miles §. defuncto ff. ad l. Iul. de adulter. Cyn. & Alber. in l. si vicinis nu. 3. C. de nupt. Alex. cons. 88. num. 8. lib. 2. Curt. in cons. 31. num. 3. lib. 1. cum alijs relatis per Couar. de sponsal. par. 2. cap. 8. §. 3. num. 8.
2 Non obstat nominatio Adulteri, dos ab eo data, illiusque tractatus, & fama publica filiationis; quia ista non sufficiunt ad effectum excludendi istam pręsumptionem, vt per Achil. decis. 1. qui filij sint legit. nisi simul concurrant præsumptiones, quæ satis efficaces sint ad tollendam præsumptionem iuris, prout
3 sunt impotentia, vel absentia mariti, Bursat. cons. 27. col. penult. vol. 1. Ruin. cons. 15. col. 1. Achil. dicta decis. 1. Mohed. decis. 1. & 2. qui fil. sint legit. Et fuit latè deductum in causa Romana alimentorum 1. Decembris 1595. coram R. P. D. Millino.
4 Nec facit Sarnen. in regula de Annal. quęst. 58. referens aliàs coram ipso fuisse resolutum, cessare præsumptionem d. §. de functo, quando adsint plures pręsumptiones, quòd sit filius adulteri: quia vt per Achil. præalle. decis. in illo casu cum alijs coniecturis concurrebat etiam similitudo lineamentorum adulteri, & quòd fuerat vti eius filius baptizatus & legitimatus, quæ in presenti casu non concurrunt: imò, quod multùm mouit Dominos, in libro Baptismi ista Ligotia est annotata vti filia mariti, & non adulteri.

Vter autem horum nominatorum sit pręferendus, Domini volunt particulariter videre.

Romana Consignationis Depositi, Lunæ 3. Iulij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Cameræ non admittit aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis, vel nullitatis,*

2 *Nouatio non inducitur, nisi expressè hoc agatur.*

3 *Clausula citra aliquam nouationem fideiussorum excludit nouationem.*

4 *Conficiens inuentarium, vltra vires hæreditarias non tenetur.*

DECISIO VIII.

CArceribus mancipatus ad instantiam DD. de Varesijs Horatius Vanninus, vt ab illis liberaretur, eius bona mobilia fuerunt descripta, & ea fidei Antonij Iani commissa, præuia eius obligatione in forma Cameræ, & depositi, de restituendo ad omne mandatum Domini, pro quo Horatius, Lutius, & alij accesserunt,

Vita functo Vannino Antonius Ianus præfatus pro sua cautela iterum bona describi curauit. Hæredes postmodùm dicti Vannini, omnibus litibus, & actionibus renunciantes, per viam concordiæ omnia bona sua DD. Varesijs cesserunt, qui præuia protestatione de aliquid non innouando, & citra præiudicium omnium suorum iurium, nec animo liberandi fideiussores dictam concordiam acceptarunt, remittendo hæredibus prædictis expensas funeris, victus, & aliorum similium.

Tandem egerunt DD. Varesij coram Aud. Camer. contra Ianum, vt consignaret bona prima vice descripta, & obtinuerunt, relaxari mandatum cum obligatione, & depositione 60. scut. sine præiudicio iurium ambarum partium pro expensis dictis hæredibus remissis, à quo Ianus appellauit, causaque mihi commissa in Rota quoàd bona secundo loco descripta cum clausula [sine præiudicio legitimæ exequutionis,] quò verò ad bona primo loco annotata, cum clausula, [si quid exequendum.] Ex quo dubitaui, an mandatum A.C. esset exequendum. Et DD. Varesijs solis informantibus responsum fuit, mandatum A.C. esse exequendum stante obligatione Iani in forma Cameræ, & depositi, de restituendo depositum ad
1 omne mandatum Domini. † Quæ obligatio non admittit aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis. Cassad. decis. vnica num. 2. de mut. petit. Galles. ad formam oblig. Cameral. par. 4. quæst. 1. vel nullitatis, quæ tamen sit talis, vt nihil sit probandum, vel incontinenti probari possit, Ant. de Canat. de exequut. instr. quæst. 11. Et fuit dictum coram Illustris. Blanchetto in causa Auximana grani, 20. Aprilis 1592.

Non obstat prætensa nouatio ex noua conuentione, siue concordia inita cum hæredibus Horatij prin-
2 cipalis debitoris, † quia cùm hodie nouatio non inducatur, nisi expressè hoc ita agatur, de ea constare debet. l. final. C. de nouat. §. præterea, instit. quib. mod. tolla. oblig. Mandel. cons. 367. num 6. lib. 2. Et fuit dictum coram Cantuccio in vna Romana Curiæ de Sabellis 13. Iunij 1576. Tum etiam quia in dicta concordia, DD. Varesij expressè protestati fuerunt, [citra ali-
3 quam nouationem fideiussorum.] † Quę verba excludunt nouationem. Ias. in l. 6. non solùm, §. moroe, nu. 48. ff. de oper. nou. nunciat. Grat. cons. 126. nu. 7. & 8. lib. 1. Et fuit dictum in dicta causa de Sabellis, & in alijs.

Non obstat, quòd dictæ protestationes videantur facto contrariæ, ex quo liberantur hæredes Horatij principalis debitoris, contra quos erant cedendæ actiones Iano fideiussori ac depositario, quia DD. de Varesijs non agunt contra dictum Ianum pro rebus iam habitis ab hæredibus Horatij vigore concordiæ, sed tantùm pro residuo, quod penes ipsum Ianum depositarium remansit, cuius ratione nulla obligatione
4 erant adstricti hæredes notarij, † Ex quo propter confectum inuentarium vltra vires hæreditarias non tenebantur, l. final. §. & si præfatam, cum glos. in verb. periculo, & in §. licentia C. de iur. delib. Pari. cons. 33. num. 89. & seq. lib. 3. Roland. de inuent. par. 1. in 5. quæst. num. 2. & par. 2. quæst. 1.

Tarraconen. Præpositurarum. Lunæ 30. Octobris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de perquirendo in arca priuata, non conceditur, nisi præcedant aliquæ coniecturæ.*

2 *Decis. 5. de probat. in nou. declaratur.*

DECISIO IX.

PEtebat coram me Capitulum Tarraconen. mandatum de perquirendo scripturas in archiuio priuato Illustrissimi Archiepiscopi, qui cùm contradiceret, volui consulere Dominos, an hoc mandatum esset concedendum, qui dubio à me proposito resoluerunt non esse concedendum.

1 Fundamentum resolutionis fuit, † quia Capitulum non ostendebat, saltem per aliquas coniecturas, quòd in isto archiuio existant scripturæ ad causam facientes, & ideo succedit dictum Speculatoris, quod in contrarium allegabatur, in tit. de instr. edit. §. videndum testat. nu. 18. quòd cessantibus probationibus, iudex non debet concedere simile mandatum de perquirendo in arca priuata. Et ita etiam dictum Speculatoris declarat Alciat. resp. 16. nu. 7. tom. 2. l. 7. Regulariter enim nemo tenetur pandere sua secreta, l. 2. C. de alim. pup. præst. l. 2. C. quando, & quibus quarta pars lib. 10. & ibi Bart. nu. 10. Alciat. resp. 1. num. 40. tom. 1. lib. 1. Et ita etiam dicebant Domini, fuisse in Rota seruatum, in causa Lugdunen. Computor. coram Illustrissimo Mantica, & coram R. P. D. meo Mellino. Fuit enim concessa facultas perquirendi in certis libris nominatim designatis, in quibus poterant esse scripturæ ad causam facientes.

Non obstat decisio coram Oradinn in causa Anglicana aluminum, sub die 28. Ianuarij 1558. quia loquitur in alijs terminis. Petebantur enim in illa causa
2 nonnulli libri, † Et ita procedit decisio 5. de probat. in nou. vt per Caputaq. decis. 179. l. 1. in manuscript. qui dicit, quòd Rota seruat dictas decisiones, dummodo adsint iura propria, vel facientia ad causam, & tradit Roman. cons. 83. in princ. & Mill. in verb. edere non tenetur.

Terdonen. Præposituris. Ven. 1. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in profanis absque fumo, conceditur, stante relevantia.*

2 Sen-

2 *Sententia priuationis beneficij lata contra absentem, absque trina citatione, per publicum edictum, in loco beneficij facta, nec expectatis sex mensibus, nec consideratis causis excusationis, est nulla.*

3 *Certa notitia supplet defectum citationis.*

4 *Sententia non dicitur lata præcipitanter ab illo qui beneficiatum non residentem sæpè monuit, & per multum temporis expectauit.*

5 *Arbitrarium est Episcopo, an velit seruare formam traditam in Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. & sess. 6. cap. 5. in procedendo contra non residentem.*

6 *Quando adest timor subornationis remissoria non conceditur.*

7 *Nominatio testium in Curia, facit, vt etiam si adsit timor subornationis, remissoria quæ est releuans, concedatur.*

8 *Remissoria propter præsumptam calumniam non facilè denegatur.*

DECISIO X.

1 DOmini censuerunt, dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, in quibus absq; fumo conceditur. Caputaqu. decis. 68 par. 3. Fuit dictum coram Oriolen. 8. Octobris 1576. in causa Tirasonen. Decimarum, & coram Illustrissimo Mantica in causa Monasterien. exhibitionis testamenti 29. Martij 1596. Et concurrebat eius releuantia. Cassad. decis. 2. in princ. de dilat. Capur. dicta decis. 68. & 66. part. 3. Et fuit dictum in præallegata causa Tirasonen.

Releuantia ex eo appatebat, quia cùm fundamentum decisionum in hac causa factarum coram R. P. D. meo Decano 17. Martij, & 5. Iunij huius anni, es-
2 set supra nullitate sententiæ Ordinarij, † qui eam tulerat contra absentem, absque trina citatione per publicum edictum in loco beneficij facienda, cap. ex tuæ de cler. non resid. Et fuit resolutum coram eodem R. P. D. meo Decano, in causa Salamantina del Pedroso 5. Decembris 1567. non expectatis etiam sex mensibus, qui alioquin requiruntur antequàm ad priuationem deueniatur, d. cap. ex tuæ, nec consideratis causis excusationis pro parte Camilli allatis, an scilicet essent admittendæ, necne, Ad tollendum fundamentum dictatum decisionum articulabatur, Camillum habuisse notitiam citationis factæ ad valuas Ecclesiæ anno 1599. & super ea Aduocatos consuluisse, & de ipsius ordine factam fuisse compati-
3 tionem. † Quæ certa notitia supplet defectum citationis personalis, iux. decis. 11. de dol. & contum. in nou. Et fuit dictum coram eodem R. P. D. meo Decano 23. Octobris 1598. in causa Lunen. Sarzanen. ita vt propter huiusmodi scientiam potuerit Episcopus deuenire ad priuationem, etiam non expectatis tribus monitionibus, & sex mensibus, vt in causa Zamoren. Capellaniæ 12. Iunij 1589. coram Illustrissimo Mantica.

4 Quod deinde dicebatur, Episcopum processisse præcipitanter, non consideratis causis excusationis, tollebatur ex eo, quòd articulabatur, Episcopum pluries tam voce, quàm in scriptis monuisse Camillum iam inde ab anno 1594. citra, quo ceperat ipsius in non residendo, ac deserujendo defectus, vsque ad annum 1599. quo promulgata fuit sententia, cumque ab vltimo præcepto facto 16. Septembris eiusdem anni, expectasse integros quindecim dies, intra quos potuit causæ cognitionem adhibere; tum, etiam infirmitatem Camilli fuisse leuiorem, quàm vt ob illam solam à non residendo excusari potuerit.

5 Nec refert, Episcopum non seruasse formam Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. & sess. 6. cap. 1. de reform. procedendo primò ad subtractionem fructuum, & deinde ad priuationem; quia hoc relinquitur arbitrio Episcopi, vt declarauit Sacra Congregatio, & fuit dictum in dict. decis. Zamoren.

6 Non obstat, quòd quando adest timor subornationis, remissoria non concedatur, Capur. decis. 50. nu. 4. & decis. 54. par. 3. quia hic cessat, ex quo Camillus est Dominus illius loci in temporalibus, & eo maximè cùm Domini voluerint, nominari hic in Curia
7 testes Remissoriæ, † quorum nominatio, etiam quando subesset timor subornationis testium, facit vt remissoria releuans concedatur. Capur. dec. 7. par. 3.

Non obstat, quòd remissoria videatur esse calumniosa, ex quo omnes articuli sunt facti ad euitandas decisiones in hac causa factas, quia vltra iam di-
8 cta † etiam propter præsumptam calumniam non venit facilè deneganda remissoria. Ægid. decis. 624. in fine.

Bononiens. REMISSIONIS Mercedis. Lunæ 11. Decemb. 1600.

SVMMARIVM.

1 *In remissione mercedis habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili.*

2 *Remissioni mercedis non est locus, nisi quis probet, se toto locationis tempore passum fuisse damnum. Est tamen locus compensationi.*

DECISIO XI.

1 DOmini censuerunt, non constare de peremptione ad effectum remissionis mercedis. Nam cùm agatur de damno passo circa fructus, prout testes deponunt, (dicunt enim terras fuisse seminatas, sed fructus non fuisse recollectos, fœnaque non fuisse bona; & alij, quòd aliqui fructus percipiebantur ex pratis, licèt non foliæ bonitatis) habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contra, iuxta tex. in l. si vno in princ. & in l. licet. C. eodem & in cap. propter sterilitatem, eodem tit. Gig. de pens. quæst. 62. Rimin. Iun. cons. 40. nu. 12. & seq. lib. 1. Et fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana Remissionis Mercedis, 13. Martij 1594. Et coram bo. me. Gipsio in causa Romana afflictus Casalis. 8. Febr. 1593. & nouissimè coram R. P. D. meo Millino in causa Romana remissionis Afflictus 16. Iunij huius anni, & aliàs sæpè.

2 Et ideo debebat Leonius probare, damnum se fuisse passum per totum tempus locationis, quia aliàs non est locus remissioni, sed compensationi per supradicta.

Non obstat, quod quando conductor non potest vti frui in totum, vel in parte re locata, fiat ei remissio pro rata; quia quicquid sit de veritate istius opinionis, Domini dixerunt, nos non versari in istis terminis, sed in terminis damni passi circa fructus, & ideò habere locum superiùs dicta.

Bononien. PECVNIARIA. Lunæ 11. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca nō inducitur nisi in casibus à iure expressis.*

2 *Tacita hypotheca non competit vxori, pro bonis extradotalibus.*

3 *Bona extradotalia efficiuntur paraphernalia, si mulier tacitè, vel expressè consentit, quòd illa vir administret.*

4 *Scientia requiritur etiam ad consensum tacitum.*

D E C I S I O XII.

DOmini censuerunt, Euæ non competere hypo-
1 thecam. Ratio decidendi fuit, † quia hypotheca non inducitur, nisi in casibus à iure expressis, glos. fin. in fine in l. 2. ff. de priuil. credit. Bald. in l. 2. C. in quibus caus. pig. vel hypoth. tac. contr. Rip. in l. dabimus, §. si quis cùm tutor. num. 9 ff. de priuil. cred. Roman. cons. 454. sub num. 28. Surd. decis. 271. num. 10.

2 In iure autem non habetur, quòd pro bonis extradotalibus competat vxori tacita hypotheca, prout sunt ista de quibus agitur, ex quo obuenerunt post contractum matrimonium, per successionem. Iacob. de S. Georg. in l. dotis fructus. nu. 1. vers. puta ff. de iur. dot. Bertrand. cons. 19. num. 11. in fine vol. 3. par. 2. Guido Pap. decis. 468. num. 5. Afflict. dec. 44. num. 1. Pract. Papien. in form. libelli, quo vxor agit ad dotē, in verb. tanquam, num. 3 Vincent. Maxilla, ad consuet. Bari. in tit. de iur. dot. §. marito, num. 12. Decian. resp. vlt. num. 45. vbi multos congerit. lib. 4.

3 Nec facit, quòd bona extradotalia efficiantur paraphernalia, quando expressè, vel tacitè mulier consensit, quòd vir illa administret. Ias. in l. Maritus, num. 12. C. de procurat. Guido Pap. dec. 468. num. 4. Afflict. dec. 44. num. 3. Chassan. ad consuet. Burgun. rub. 4. §. 24. num. 6. & præcipuè Cuman. cons. 105. Cui se subscripserunt insignes Doctores Imol. Castren. Florian. & alij, pro quibus bonis paraphernalibus mulier habet tacitam hypothecam l. vlt. C. de pact. conuen. quam ibi Bald. in princ. dicit vnicam, & alibi non reperiri facit, l. vbi adhuc, C. de iur. dot. & tenet Azo. in sum. C. in quib. cas. pig. vel hypoth. tac. contr. num. 6. Bald. cons. 478. sub nu. 1. lib 5. Ias. in d. l. maritus, num. 14. C. de procur. & in §. fuerat, num. 41. Instit. de action. Dec. cons. 221. num. 6. Negus. de pig. in 4. memb. 2. par. num. 63. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 7. num. 1.

4 Quia in præsenti casu, nec expressus, nec tacitus consensus probatur, cùm concludenter non doceatur de scientia Euæ, sine qua non potest inferri ad voluntatem, l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficijs, §. longè ff. de action. & oblig. l. generale C. de tabul. lib. 16. Bald. cons. 391. num. 3. & 4. lib. 1. Bero. cons. 177. num. 29. lib. 1.

Anconitana MONTIVM. Lunæ 18. Decembris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Sequestrum regulariter remedio cautionis reuocatur.*

2 *Sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis, super bonis quæ potuerunt capi vigore dictæ obligationis, remedio cautionis non reuocatur.*

D E C I S I O XIII.

DOmini valdè dubitarunt, an venditio per illos de Darsa facta de quinque locis Montium Marino Gundulæ ante expeditionem patentium, esset perfecta, & dominium translatum, ita vt sequestrum ante dictam expeditionem super illis factum, ad instantiam illorum de Facendis assertorum creditorum, vigore obligationis Cameralis, præfatorum de Darsa, tanquam super re aliena factum, esset reuocandum. Et hinc inde per Dominos, pluribus adductis, post longam disputationem, in tanta dubietate concluserunt, sequestrum esse reuocandum, data cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo.

1 Fundamentum resolutionis fuit, † quia regulariter sequestrum remedio cautionis reuocatur, l. fin. C. de ord. cogn. cap. 1. de sequestr. poss. & fruct. Bart. in l. 1, C. de prohib. sequestr.

Quibus nihil officit, sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis non esse reuocan-
2 dum, cum cautione, † quia hoc procedit, quando clarum est, quòd illa bona sequestrata potuerunt capi pro exequutione. Et ita loquitur Galles. ad form. oblig. Camer. quæst. vltim. num. 39.

Camplen. BENEFICIORVM. Lunæ 18. Decembris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo, anteriori possessori conceditur.*

2 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo probatur ex instrumento adeptæ possessionis, iunctis actibus possessorijs.*

3 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo, probatur ex sententia iudicis mandantis aliquem amoueri à possessione.*

4 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo, probatur ex confessione partis emanata in commissione.*

6 *Per adeptionem possessionis Ecclesia acquiritur, etiam possessio bonorum.*

7 *Possessio capta, alio existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa.*

8 *Sententia lata post inhibitionem rotalem est nulla.*

9 *Inhibitio rotalis, siue iusta, siue iniusta, de stylo Curiæ est timenda.*

10 *Per sententiam iudicis, à qua quis appellauit, & protestatus fuit, se nolle haberi pro spoliato, non censetur priuatus sua possessione.*

D E C I S I O XIV.

1 DOmini censuerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Antonio Mariæ, quia constabat
2 de eius anteriori possessione, † tum ex instrumento publico possessionis consignatæ Antonio Mariæ presenti, & acceptanti, iunctis actibus possessorijs, ad l. 1. §. si iusserim, & l. quod meo §. si venditorem. ff. de acq. possess. l. prædia, & ibi Bart. num. 1. ff. eodem. Rot. decis. 5. de caus. poss. & propr. in antiqu. Et fuit dictum in causa Maceraten. hæreditatis 30. Aprilis 1593. coram R. P. D. Pamphilio, & in Balneo Regien. Castri 28. Maij 1597. coram bo. memo. Ho-
3 ratio. † Tum ex sententia iudicis mandantis, illum
4 amoueri à possessione † & confessione partis in sua commissione reformatiua, ad l. cum precum, C. de liber. caus. Aym. cons. 205. num. 6. fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Caurien. Iurisdictionis. 27. Iunij 1582.

5 Quæ possessio licèt sit instrumentalis, tamen ex quo capta est, alio non existente in possessione, de stylo

Rotæ

Rotæ est manutenibilis. Cassad. dec. 20. de præb. Put. decis. 360. num. 8. lib. 1. Veral. decis. 334. nu. 6. lib. 2. Et fuit resolutum coram R.P.D. meo Penia in causa Cæsaraugustana Canonicatus 1. Iulij 1598. & in causa Romana Capellaniæ S. Mariæ Magdalenæ 14. Februarij 1576. coram Lauretano dec. 19. nu. 7. par. 1. diu.

Nec facit, si diceretur, tunc fuisse solùm adeptam possessionem Ecclesiæ, & non bonorum eiusdem,
6 † quia per adeptionem possessionis Ecclesiæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar. in reg. beneficium col. vlt. ante num. 12. in vers. & Ideo ego dico, & in reg. sine possessione, num. 10. in fine, & seq. de reg. iur. in 6. Lambertin. de iurepatron. lib. 2. par. 3. quæst. principali 1. art. 9. num 3. Couar. lib. 3. var. resol. cap. 16. num. 13. Ferret. cons. 14. num. 4. & 5. vol. 1. & 236. num. 10. lib. 2. cum alijs latè deductis in dicta Romana Capellaniæ S. Mariæ Magdalenæ.

Quibus non officit asserta possessio capta per Pla-
7 cidum, † quia alio existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa, nisi ipse probet, suam antiquiorem, cap. licèt causam, & ibi Doct. de prob. Bart. in l. si duo in princ. sub num. 4. ff. vti possid. Veral. d. decis. 334. num. 2. & 6. par. 2. Cæsar de Graff. dec. 5. num. 2. de caus. poss. & propr. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Albigen. Canonicatus 27. Iunij 1594. & in dicta Romana Capellaniæ S. Mariæ.

Nec refert etiam quòd dicebatur capta, vigore
8 sententiæ Vicarij, † quia illa sententia fuit nulla tan-
9 quam lata post inhibitionem Rotalem, † quæ fuit iusta, siue iniusta de stylo Curiæ est timenda. Put. de-
10 cis. 395. lib. 2. Achill. decis. 29. de appell. † Tum quia Antonius ab illa sententia in qua declaratur intrusus appellauit, & protestatus fuit, se nolli haberi pro spoliato, idcoque non censetur priuatus sua possessione, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. Parochialis 21. Decembris 1586. coram Illustrissimo Platto, & in causa Ferrarien. Parochialis 1. Aprilis 1596. coram R.P.D. Corduba.

Maceraten. CENSVS. Mercurij 24. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Qui sua culpa damnum patitur sibi debet imputare.*
2 *Deponens summam petitam, satisfacit petitioni, etiamsi sit debitor in maiori summa, si poterat credere, in plus se non teneri.*
3 *Conditio intrinseca non vitiat depositum, etiamsi illa exprimatur.*

DECISIO XV.

IMposuerat Angelus super quibusdam suis bonis censum 500. scutorum, pro quo recognouerat Bartoluccius bonam fidem, & promiserat, dictum Angelum intra triennium liberare, quod vt faceret, curauit dictus Angelus illum citari, qui citatus vice versa curauit Angelum recitari, ad faciendum consentire hæredes Eustachij emptoris census receptioni pecuniarum, & in euentum recusationis, videndum deponi. Obtulit quidem Angelus se id facturum, sed cùm facere posteà neglexerit, iudex mandauit,
1 dictas pecunias deponi. † Vnde sibi debet imputare Angelus, si censu non extincto, patiatur damnum, quod ex sua culpa prouenit. Socin. cons. 70. lib. 1.

Non obstat, quòd Bartoluccius tenebatur extinguere dictum censum, quia cùm eius obligatio esset in instrumento separato ab instrumento census, non poterat cogere hæredes Eustachij ad recipiendum dictas pecunias, nec videbatur aliter hoc casu efficaciùs se posse liberare, quòd dando pecunias ad hunc effectum.

2 Nihil facit quòd huiusmodi depositum non fuerit integrum, quia cùm non fuisset plus petitum, quàm scuta quingenta pro sorte principali, & scuta 75. pro fructibus, poterat credere Bartoluccius, in plus se non teneri.

3 Nec refert, quòd huiusmodi depositum fuerit conditionale, si videlicèt fieret retrouenditio census; quia cùm conditio hæc illi esset intrinseca, illius expressio non potuit illud vitiare, Bald. in l. acceptam num. 14. C. de vsur. Neguz. de pignor. in 2. part. 3. membri §. partis principalis, num. 10. vers. in hoc tamen. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in causa Romana Mercium 11. Maij 1590.

Quantum attinet ad Hieronymum Silentium fideiussorem, Domini censuerunt Bartoluccium teneri illum liberare, iuxta formam promissionum, ex quo nec in iudicio facto inter ipsum, & Angelum, nec in depositione pecuniarum fuerat citatus, & ideo in non extinctione census cessat omnis eius culpa.

Pacen. DECIMARVM del Hebreros. Lunæ 29. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia Parochialis fundatam habet intentionem in decimis prædiorum quæ sunt intra parochiæ limites.*
2 *A limitibus diuidentibus territoria, & iurisdictiones non infertur ad terminos decimatorios Ecclesiarum.*
3 *Quasi possessio percipiendi decimas, non releuat, nisi constet, ius decimandi ad quasi possidentem spectare, vel esse intra limites suæ parochiæ.*

DECISIO XVI.

FVit per Dominos vnanimiter resolutum contra informantem, Capitulum scilicet Pacen. non fundare intentionem suam in decimis, de quibus agi-
1 tur. † Licèt enim Ecclesia Parochialis intentionem habeat fundatam in decimis, intra cuius limites sunt prædia ex quibus illæ colliguntur, cap. final. de Paroch. cap. cum sint de decim. cum vulg. nihilominùs capitulum non probat, locum dell'Hebrero esse intra
2 limites Parochiæ Ecclesiæ Pacen. † Non enim infertur à limitibus diuidentibus territoria, & iurisdictiones, ad terminos decimatorios Ecclesiarum. Hostien. in cap. super eo num 3. & 11. de Paroch. & in cap. querimoniam, num. 2. & ibi Butr. num. 6. de iurepatr. Felin. in cap. cum causam, num. 12. de probat. Et fuit resolutum coram Illustrissimo D. Perusino in causa Conchen. limitum, 3. Maij 1589. & posteà coram Illustrissimo Cardinale Blanchetto 5. Maij 1593. & aliàs sæpè.

3 Nec obstat quasi possessio Capituli percipiendi decimas in isto loco; quia præterquam quòd non est sufficienter probata, tamen etiamsi probaretur, non releuaret, nisi doceretur, quòd iste locus esset intra limites Parochię, vel quòd iura spectarent aliàs ad Capitulum, ad tex. in cap. vlt. vbi glos. & Menoch. de restit. spol. in 6.

Cese-

Cesenaten. de CACCIAGVERRIS, Ven. 26. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem fuit appellatum, in causa appellabili potest inhiberi.*
2 *Vicarius sancti Petri, vigore facultatum, procedit in causis appellatione remota.*
3 *Clausula,* APPELLATIONE REMOTA, *posita in facultatibus alicuius iudicis, extra Rotam, si deinde causa committatur in Rota, censetur repetita in Commissione Rotali.*
4 *Restitutio in integrum impedit exequutionem nondum cœptam.*

DECISIO XVII.

Placuit Dominis, inhibitionem non esse moderandam, ex quo fuit appellatum in causa appel-
1 labili, & infra legitima tempora. † Et ideo Iudex ad quem bene inhibuit, cap. Romana, §. si verò, & c. non solùm de appellat. in 6. Rot. decis. 58. de appell. in antiq.
2 Non obstat, quòd Vicarius Sancti Petri procedat vigore suarum facultatum, appellatione remota,
3 † quæ clausula censeri debet repetita in commissione Rotali; Æmil. cons. 68. num. 7. latè Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7, Ægid. decis. 226. Cassad. decis. 8. de rescript. Rota decis. 321. par. 1. quia cùm Comes Christoforus obtinuerit restitutio-
4 nem in integrum, † illa impedit exequutionem, quæ nondum fuerat cœpta, & sic inhibitio non venit moderanda, l. vnica, vbi glos. in verb. debere, Cyn. & Azo. in sum. in princ. C. in integr. restit. postul. ne quid no. fiat, & in tit. C. de vendic. libert. Doctor. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicat. Rot. decis. 51. de appell. in nou. Put. decis. 456. lib. 2. benè Capuc. decis. 53. num. 1. & Franc. March. decis. 53. num. 7. lib. 1. Mynsing. obseru. 48. cent. 1. Chisanen. dec. 164. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Decano in causa Ortonen. pensionis 5. Iulij 1599.

Nihil officit, quòd R. P. D. meus Litta tulerit duas sententias, & ab vnica tantum fuerit appellatum; quia hodie pars vult tantum prosequi causam super bonis stabilibus, non autem super attentatis. Vltrà quòd visum fuit Dominis, magis appellationem adaptari sententiæ latæ super negocio principali, quàm super attentatis.

In Causa Sabinen. ARCHIPRESBITERATVS. 27. Decemb. 1600.

SVMMARIVM.

1 CAP. DE MVLTA DE PRAEBEN. *non habet locum in Vicarijs temporalibus, nec ex eis causatur incompatibilitas, & num. 3.*
2 *Dispositio* CAP. DE MVLTA, *non procedit in illis officijs & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur.*
4 *Vicarius temporalis, sine ad nutum amouibilis, nomine alieno exercet curam Parochiæ.*
5 *Deputatio Vicarij facta cum clausula,* AD NVTVM TAMEN ET BENEPLACITVM AMOVIBILEM, *est temporalis,*
6 *Beneficia regularia aptitudine sunt perpetua, & de eis, vt de perpetuis iudicatur.*
7 *Beneficia regularia ad nutum Superiorum amouibilia, causant incompatibilitatem.*
8 *Beneficia regularia conferuntur in titulum.*
9 *Obtinentes beneficia regularia potiùs ratione obedientiæ, & ex vi professionis, quàm ex natura beneficij, possunt remoueri ad nutum Abbatis.*
10 *Beneficia sæcularia manualia non dantur in titulum.*
11 *Obtinentes beneficia regularia, non possunt amoueri sine causa.*
12 *Obtinentes beneficia regularia, si amoneantur ab illis sine causa possunt appellare,*
13 *Vicarius ad nutum amouibilis in Ecclesia sæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, potest amoneri etiam absq; causa.*

DECISIO SEV VOTVM SERVORVM, XVIII.

Prætendit Angelus Iacobellus impedire resignationem Archipresbiteratus Collis Veteris ad fauorem Iacobi Cotsi, sub prætextu vacationis ex eo quòd ei imminerat cura animarum, & resignans fuerat anteà deputatus à Capitulo sancti Petri Vicarius Amouibilis in alia Ecclesia Curata Sancti Martini perpetuò vnita Capitulo, iuxta cap. De multa, de præbendis,
1 Sed credo, hanc prætensionem non subsistere. In istis enim Vicarijs temporalibus, quæ constituuntur in beneficijs vnitis, iuxta decis. Rotæ 2. sub num. 2, de excess. Prælat. in nou. Bisign. decis. 21. num. 3. de præbend. cum alleg. per Rebuff. in tit. de perpet. Vicar. num. 6. & latè per Alfons. Ored. de incomp. benef. par. 1. cap. 15. sub num. 8. & seqq. non habet locum dispositio d. Cap. de multa, nec ex eis causatur incompatibilitas, Glos. in clem. in Vicar. perpetuis de offic. Vicar. & in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de præbendis. Capra, reg. 90. num. 67. in 12. fallen. Rebuff. de dispens. rat. ætat. in verb. vel earum perpetuæ Vicariæ. Ored. d. cap. num. 16.
2 Dispositio enim d. Cap. de multa non procedit in illis officijs, & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur, vt tradunt ibi DD. communiter, Innoc. sub num. 6. ad finem ibi, nunquam etiam reputamus. Ancaran. num. 18. Imol. sub num. 44. vers. similiter etiamsi. Abb. num. 23. vers. sed contrarium. Gambar. lib. 5. de offic. legat. in tit. an leg. poss. plur. benef. conferre num. 23. Capra, qui testatur de communi dicta regula 90. num. 67. Alphons. Ored. d. cap. 15. num. 52. Put. decis. 117. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Seguntina Thesaurariæ, 29. Aprilis 1596. coram bo. me. Orano.
3 Et consequenter non potest habere locum in istis Vicarijs amouibilibus ad nutum constituentis, quæ sunt temporales, & non dantur in titulum perpetui beneficij, nec possunt impetrari, cùm non sint tituli beneficiales, Anton. de Butr. cons. 51. sub num. 6. Vitalin. dicta clem. 1. num. 56. de offic. Vicar. Rebuff. in titulo de nominat. quæst. 15. num. 62. Mandos. de annal. quæst. 15. num. 1. Et tenuit Rota in causa Salamantina Vicariæ sub die 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Blanchetto.

Nec refert, quòd Ecclesia sancti Martini sit Curata, quia Cura est Capituli sancti Petri, cui fuit vnita, non autem Vicarij temporalis, & ad nutum amouibilis,

4 bilis, qui non dicitur Curatus, † sed nomine alieno illam exercet ad libitum suum, vel illius qui specialiter illum deputauit, glos. in d. extrauag. execrabilis in verb. temporalis. Rota d. decis. 2. de exces. prælat. quæ loquitur in beneficio vnito mensæ Capitulari, Bisign. d. decis. 21. sub. nu. 2. Cardinal. in d. clem. 1. sub nu. 15. de offic. Vicar. Oldrad. cons. 38. nu. 1. 9. & 12. Rebuff. de dispens. de non resid. num. 15.

5 Quòd autem deputatio facta per Capitulum sancti Petri de hoc Archipresbitero sit temporalis, & non perpetua, cõstat ex verbis ipsius deputationis, ibi, [ad nutum tamen, & beneplacitum amouibilẽ,] per quæ Vicarius reputatur tẽporalis, & de eo vt de temporali iudicatur, glos. in clem. dudum §. ac deinde in verb. impediant, de sepult. Et patet ex suprà allegatis videlicèt decis. 2. de exces. præl. ibi, [Vicarius temporalis ad nutũ amouibilis.] Bisign. d. dec. 21. ibi, [quia si talis Vicarius est remouibilis.] Butri. d. cons. 51. sub nu. 6. Et patet in omnibus Vicarijs temporalibus, & ibi, [vt non intitulati sunt.] Gemin. d. cons. 86. nu. 3. ibi [quia ipse exercet curam] Vital. in d. clem. vnica nu. 56. ibi, [breuiter, si esset instituendus.] Rebuff. in d. tit. de dispens. de non resid. nu. 15. ibi. [quia pro voluntate instituendus.] Alphons. Ored. d. cap. 15. sub num. 8. ibi, [Vicaria temporalis dicitur.] Qui omnes concludunt Vicariam ad nutum, & voluntatem constituentis amouibilem, dici temporalem, etiam ad istum effectum, vt non comprehendatur sub dispositione d. cap. de multa.

6 Non obstant quæ dicuntur de beneficijs regularibus, quæ licèt sint ad nutum Superiorum amouibilia, tamen causant incompatibilitatem, iuxta cap. cum singula, de præbend. in 6. Gãbar. de offic. legat. loco infrà citando. Hored. de incomp. benef. par. 1. cap. 22.
7 num. 14. † quia beneficia regularia aptitudine sunt perpetua, nisi si ea obtinentes amoueantur. Et de ijs iudicatur vt de perpetuis, prout sunt de sui natura,
8 † cùm conferantur in titulum, & possint impetrari,
9 † licèt obtinentes potiùs ratione obedientiæ & ex vi professionis, quam ex natura beneficij, possint remoueri ad nutum Abbatis, qui potest etiam non remo-
10 uere; † quidquid dicendum sit de manualibus sæcularibus, quæ non dantur in titulum, iuxta distinctionem Gambar. de offic. leg. lib. 4. tit. de potest. legat.
11 in reseru. benef. num. 14. cum seqq. † præsertim cum regulares non possint amoueri sine causa, clem. 1. & ibi Doctor. de supplen. neglig. Prælat. Siluan. de benefic. par. 3. quæst. 21. sub num. 5. Rebuff. de pacific. pos-
12 sess. nu. 331. ibi, † [quòd datur recursus à remotione sine causa.] Et fuit resolutum in dicta causa Segunrina Thesaurariæ coram bo. me. Orano.

13 Ista autem cessant in Vicario ad nutum amouibili, in Ecclesia sæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, & potest amoueri ad libitum constituentis, etiam absque causa, vt patet ex superiùs allegatis.

Proceditur autem hæc faciliùs in hoc casu, quia non obstante deputatione Archipresbiteri, resedit in suo Archipresbiteratu, & ampliùs declarauit in actis Vicarij Sabinensis, se velle in eo residere, pro vt etiam adhuc hodie residet, & sic cessant quæ dicuntur de eius animo non ampliùs redeundi ad suum Archipresbiteratum.

Relaxanda igitur ex præfatis videtur supplicatio resignationis dicti Archipresbiteratus, ad fauorem Iacobi Corsi, & reijcienda est alia supplicatio ab Angelo porrecta de eodem Archipresbiteratu, vti de vacante certo modo ob assequutionem Vicariæ temporalis, & ad nutum amouibilis, ex beneficio vnito mensæ Capitulari Sancti Petri, cùm ista vacatio non adsit.

Viterbien. Fideiussionis. Lunæ 29. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis deponens in facto proprio facit plusquàm semiplenam probationem.*

2 *Testis vnicus in facto proprio, accedentibus adminiculis probat concludenter.*

3 *Statur depositioni fideiussoris, in causa debitoris principalis.*

DECISIO XIX.

Resolutum fuit sine difficultate, hodie constare de promotione Horatij per depositionem Illustris-
1 simi Cardinalis Cametini, † qui (nedum attenta dignitate, & qualitate personæ) cùm sit testis in facto proprio, facit plusquàm semiplenam probationem. Aym. cons. 178. num. 7. quem Rota fuit sequuta, coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, in causa Romana deuolutionis Vineæ 1. Iulij 1573. faciunt notata per Socin. iun. cons. 31. num. 32. lib. 2. Paris. cons. 104. num. 80. in princ. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Seraphino 4. Iunij 1576. in causa Vrbeuetana bonorum, quæ est inter impressas diuersorum 521.
2 part. 1. † Ideo accedentibus adminiculis, videlicèt depositione D. Ioann. Dominici, probatur concludenter, iuxta notata per Cæs. de Grass. decis. 3. num. 6. de probat.

Non obstat quòd D. Ioannes Dominicus tractat de suo interesse, ex quo fideiussit pro Horatio, quia nulla etiam habita ratione ad eius personam, (quæ notissima est omnibus, & præsertim nostro Tribunali, in quo semper laudabiliter se gessit) atque etiam circumscripta illa quæ vertitur inter DD. controuer-
3 sia, † an stetur depositioni fideiussoris in causa debitoris principalis, in qua communem opinionem affirmatiuam dicit Curt. Iun. cons. 281. num. 5. & 6. quando principalis est soluendo, vel fideiussor habet bonum releuatorem; negari tamen non potest, quin hæc depositio inseruiat pro adminiculo.

Terdonen. Præpositurae. Ven. 3. Febr. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Causa dicitur profana, quæ non est super titulo beneficij.*

2 *Lis super priuatione beneficij tunc facit causam beneficialem, quando petitur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur.*

3 *In profanis remissoria in qualibet instantia absque fumo conceditur.*

4 *In dubio, an articuli sint releuantes, remissoria in profanis conceditur.*

5 *Propter timorem subornationis remissoria denegatur.*

6 *Quando adest timor subornationis, testes examinandi nominantur in Curia.*

DECISIO XX.

1 Domini fuerunt concordes super eo, quòd causa esset profana, cùm non agatur super titulo beneficij,

neficij, sed solùm de validitate sententiæ, per quam Camillus ab Ordinario fuit priuatus Præpositura Alberiæ; & quam etiam idem Camillus appellatione interposita obtinuit à Rota reuocari, cum impositione silentij fisco, & Alberto, qui tanquam prouisus de dicta Præpositura ab eodem Ordinario, venit ad causam ratione sui interesse, Achil. decis. 2. de pens. Put. 497. num. 2. lib. 2. Verall. decis. 99. par. 1. Et fuit dictum in causa Casalen. Præpositure, 9. Iunij
2 1597. coram bo. me. Gyptio. † Tunc enim demùm lis super priuatione facit causam beneficialem, quando petuntur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur, vel adiudicetur, cap. 2. & ibi glos. in verb. finita, vt lite pendente in 6. clem. 1. in verb. cùm possessorem de sequestr. possess. Et facit Sarn. in regula de subrogat. quæst. 7. in princ. & in regula de annal. quæst. 42. in princ. Put. d. decis. 496. num. 1. & 3.
3 Quibus stantibus, remissoria solet concedi in qualibet instantia, & absque fumo; Caput. decis. 68. par. 3. Et fuit dictum coram me in alia decisione in hac causa, 1. Decembris proximè præteriti.

Difficultas fuit restricta ad releuantiam articulorum. Et Domini in hoc fuerunt varij, tandem pro
4 maiori parte concluserunt, esse releuantes. † Et ideo remissoriam esse concedendam, Cassad. decis. 2. de dilat. cum similibus. Eòque libentiùs in hanc sententiam venerunt, quia in dubio Rota semper solet concedere remissoriam.
5 Timor subornationis qui allegabatur, propter quem remissoria denegari solet, iuxta decisionem Caputaquen. 50. num. 4. par. 3. mouebat aliquos ex Dominis, qui erant pro decisione, sed ex quo Camillus non docebat, suos subditos sibi esse contrarios, cùm ex illo intenderet probare dictum timorem subornationis, facilè condescenderunt in hanc sententiam pro re-
6 missoria, † Et ad omnem bonum finem voluerunt nominari in curia testes per D. Albertum examinandos.

Augustana Canonicatus. Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum, datur beneficiato qui est in quasi possessione, etiamsi non resederit, facto tamen Capituli.*
2 *Beneficiatus qui poterat inseruire & solitus erat seruire, quando erat præsens, si facto Capituli non inseruiat, lucratur distributiones quotidianas.*
3 *Beneficiatus qui facto Capituli non potest inseruire Ecclesiæ, protestari debet, per se non stare, &c. ad hoc vt consequatur distributiones quotidianas in absentia.*
4 *Beneficiatus non inseruiens, facto Capituli, debet habere distributiones quotidianas perceptas à Capitulo, etiamsi nullam fecerit protestationem.*

DECISIO XXI.

1 Domini resoluerunt, D. Georgio dandum esse mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum à die carcerationis, quia eius quasi possessio probatur concludenter ex depositione tertij testis, & aliorum, qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione. Et adminiculantur alij testes, qui deponunt, de residentia Georgij, qua stante multùm verisimile est, quòd perceperit distributiones quæ dantur propter residentiam. Et ideo cùm fuerit expulsus facto Capituli, ei debentur distributiones quotidianæ. Prob. ad Monac. in cap. 1. num. 22. de cler. non resid. & in cap. 1. num. 22. in fine, de constit. Calder. cons. 17. de præbend. Put. decis. 383. & 239. lib. 1.
2 Non obstat quòd ad istum effectum necessarium sit probare, quod Georgius esset solitus seruire Ecclesiæ, Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 13. num. 8. vers. 6. & Felin. in cap. Apostolus, num. 12. de except. Quia testes probant, quòd quando erat præsens, solebat inseruire, & ideo ista expulsio non debet suffragari Capitulo contra Georgium, qui cessante expulsione poterat inseruiendo lucrari distributiones. Et multùm verisimile est, quòd inseruiuisset, nisi fuisset carceratus, & expulsus, quia quando erat præsens solebat inseruire. Mouit etiam Dominos, quòd testes probant, Georgium fuisse solitum residere per certum temporis spatium, non excludendo reliquum tempus, & non probatur, quòd Capitulum præstitit maius seruitium, imò potiùs probatur contrarium. Et ideo cùm lis vertatur solùm inter Capitulum & Georgium, ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à Georgio seruitium, quod ab eo non præstatur, tot. tit. quod quisque iuris.
3 Non obstat, quòd videbatur necessaria protestatio ad effectum consequendi distributiones. Mohed. decis. 6. de præbend. & fuit plenius dictum in vna Salamantina fructuum 26. Iunij 1587. coram bo. mem.
4 Bubalo, quæ hic non interueniit, † quia non est necessaria pro distributionibus perceptis à Capitulo, Put. d. decis. 283. lib. 1. Et fuit resolutum coram Illustrissimo Lancelloto in vna Iacensi portionis 16. Ianuarij 1577. (quæ est 618. par. 1. diuers.) & coram R. P. D. meo Mellino, in causa Maioricen. Canonicatus 2. Maij 1594. & in causa Firmana distributionum 26. Ianuarij 1598.

Romana Depositi de Altouitis. Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Soluens contra formam mandati de soluendo malè soluit.*
2 *Mandatum de soluendo est obseruandum in forma specifica.*
3 *Ratificatio mandati retrotrahitur.*
4 *Quod tamen non procedit, re non integra.*
5 *Tertius, stante legitima causa, potest pro suo interesse, habenti mandatum de soluendo, protestari ne soluat.*

DECISIO XXII.

Dubitatum, an esset recedendum à decisis coram R. P. D. meo Decano pro summa contenta in 2. mandato. Et Domini absque difficultate negatiuè responderunt; mandatum enim D. Alexandri non
1 erat liberum, sed sequuta ratificatione Antonij, † & ideo Altouiti soluendo contra illius formam malè sol-
2 uerunt, † cùm esset diligenter obseruanda, & in forma specifica, l. diligenter, ff. mandati, l. qui hærede, §. final. ff. de condit. & demonstr.

3 Non

3 Non obstat, quòd posteà sequuta fuerit ratificatio Antonij quæ retrotrahitur, l. final. vbi Bald. in princ. C. ad Macedonia, l. si fundus §. 1. ff. de pignot. l. dona-
4 tiones, C. de donat. inter vir. & vxor. † quia hoc non procedit, re non integra, l. bonorum, ff. rem ratam haberi, cap. si pro te de rescript. in 6. Specul. in tit. de oblig. & solut. §. 1. num. 3. vers. item pone, t. prout erat in præsenti casu, propter suspicionem vergentiæ ad inopiam Antonij, & Claudij, quam probauit effectus decoctionis subsequutus. Et illam sufficere in hoc casu Domini censuerunt. Et ideò poterat Alexan-
5 der protestari † pariter, & Maluicinus, licèt esset tertius, cùm haberet interesse, & adesset causa, l. cùm quis sibi ff. de solut. latè Felin. in cap. cùm M. Ferrarien. de constit. num. 4. Vnde si Altouiti expectassent adimplementum, protestationes erant in tempore, & non fuisset facta solutio Claudio.

Melius obstat, quòd ratificatio non erat censenda necessaria: tum quia pecuniæ iam effectæ erant Claudij, tum etiam quia Claudius habebat mandatum Antonij. Nam ante ratificationem, pecuniæ non erant effectæ simpliciter Claudij; si quidem voluerat Alexander, sequuta demum Antonij ratificatione illas illi credere, mandatum verò erat dubium, dubitabaturque, an societas esset finita, nec constabat censum, de quo agitur, fuisse factum nomine societatis, ideoque ratificatio videbatur necessaria, vt fuit resolutum coram R. P. D. meo Mellino, 15. Decembris proximè præteriti, in causa Bononien. bonorum de Sauonantijs.

Nihil faciunt alia ex aduerso deducta, quia non tangunt præsentem disputationem.

An autem D. Maluicinus ex hoc fuerit liberatus, Domini reseruarunt particulariter dubitandum.

Bononien. Remissionis Mercedis. Lunæ 19. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur, quando articuli sunt releuantes.*

2 *Remissoria secundo conceditur, quando noui articuli sunt magis specificati, quàm primi super quibus fuit examinatum in partibus.*

DECISIO XXIII.

1 ROta censuit, remissoriam esse concedendam ex capite releuantis, iuxta decis. Cassad. 3. de dilat. Nec ex eo debet denegari, ex quo idem videatur
2 articulatum in partibus, † quia cùm articuli antiqui idem tacitè non comprehendant, quoàd necessitatem facti, & probationis, sed solùm quoàd necessitatem facti, non probationis, aut erat dubium, an idem articuli noui & veteres contineret, ideo cùm articuli noui sint magis specificati, remissoria est concedenda, vt per Abbatem, qui ita distinguit in cap. fraternitatis, num. 8. per totum, de testibus. Et fuit resolutum in causa Ariminensi Castrorum 7. præsentis mensis coram R. P. D. meo Decano.

Romana Legati della Porta. Ven. 30. Martij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium relictum per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo, ipsius Testatoris, intelligitur de mobilibus extantibus tempore obitus Testatoris, non autem tempore conditi Testamenti, propter coniecturas quæ ponuntur, num. 2. 3. 4. & 6.*

3 *Dictio, SEMPER, denotat perpetuitatem.*

5 *Testamentum in quo legatum relinquitur, debet ita interpretari, Vt legatum afferat vtilitatem.*

6 *Facultas capiendi legatum propria authoritate, respicit tempus mortis.*

7 *Solius notarij dicto statur in ijs quæ spectant ad eius officium.*

8 *Notarius solus deponens Vti Testis, non facit fidem.*

DECISIO XXIV.

DOmini, non obstante quòd legatum esset relictum per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo ipsius Testatoris, censuerunt, ex coniecturis deberi D. Elisabethæ mobilia, quæ extabant tempore obitus Testatoris, non autem tempore conditi testamenti, contra regulam tex. in l. si ita, & in l. fin. in fine ff. de aut. & arg. legat. à qua in his terminis (cùm potiùs mens testatoris, quàm verba sint inspicienda, l. in conditionibus primum locum, in princ. ff. de condit. & demonstr. l. cùm virum C. de fideicom. cap. cùm Marthæ, de celebrat. missar.) Rota solet recedere, prout fuit resolutum coram Sanctissimo Domino nostro, in causa Spoletana legati 20. Febr. 1585. & coram bo. me. Bubalo, in causa Romana legati 10. Decembris eiusdem anni, & coram R. P. D. meo Penia, in causa Romana legati Metalliorum 28. Aprilis 1589. iuxta tradita per Crauet. in l. 1. num. 29. vers. 3. limit. de leg. 1. Calder. cons. 1. num. 3. vers. nec obstat. de constit. Socin. iun. cons. 98. num. 16. lib. 1. Roland. qui alios allegat. cons. 39. num. 20. lib. 4. Gabriel. cons. 120. num. 8. in fine, vol. 1. & nouissimè tradit etiam Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. vol. lib. 3. tit. 11. num. 23.

Coniecturæ autem, quæ in præsenti casu concurrebant, in ita vilæ fuerunt Dominis vrgentes, vt vnanimiter in hanc venerint sententiam.

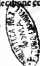
2 Animaduertebant enim, quòd huiusmodi legatum fuerat conceptum per verba geminata prægnantia, & ampla, videlicèt omnium, singulorum, & cuiuscumque generis, quæ est optima coniectura Crot. consil. 69. num. 3. circa finem vers. Confirmatur, hoc ex verbis Cephal. cons. 773. nu. 25. lib. 5. Et firmauit Rota in decisionibus allegatis.

3 Vlterius declarabatur voluntas testatoris, cùm in huiusmodi legato exciperentur marmora, & reliqua facientia ad sculpturam, cum dictione (SEMPER) quæ cùm denotet perpetuitatem, gloss. in verb. (semper) in procem. instit. & in l. 1. in verb. semper ff. solut. matrim. facit durare illam exceptionem vsque ad mortem. Vnde debebat pariter legatum intelligi de mobilibus extantibus tempore mortis, cùm ex qualitate exceptionis declaretur, de quo genere regula loquatur. vul. l. nam quod liquidè ff. de pen. legat. Beccius in l. 1. num. 20. ff. de reg. iur.

4 Fuit etiam ponderatum, testatorem tempore conditi testamenti fuisse satis iuuenem. Vnde, si intellexisset, legare mobilia, quæ extabant tantùm tempore conditi testamenti, de facili legatum fuisset inutile, cùm potuisset per plures annos viuere.

5 Debet autem ille intellectus sumi, per quem legatum vtilitatem afferat, ad tex. in l. quoties, ff. de reb. dub. & in l. si igitur, in fin. ff. de lega. Socin. iun. post alios quos refert, cons. 98. num. 16. & sequ. in lib. 1. Et fuit dictum in allegata decisione coram Bubalo.

6 Facie-

6 Faciebat etiam aliquid (omissa alijs coniecturis per Dominos approbatis) quòd testator concessit D. Elisabethæ facultatem capiendi legatum propria auctoritate. Quæ verba cùm respiciant tempus mortis, secundùm illud videntur intelligenda, Alex. cons. 59. num. 11. vol. 1. Bellon. cons. 5. nu. 11. & sequen facit Gabriel. conf. 53. num. 13. vol. 2. Præter quàm quòd difficile fuisset ad practicam reduci, quòd posset capere mobilia propria auctoritate, si testator intellexisset, de mobilibus extantibus tempore conditi testamenti.

Ex quibus videntur sublata ea quæ ex aduersò adducebantur.

Non obstat postremò quòd notarius, qui de testamento fuit rogatus, deponat, se interrogasse testatorem, de quibus mobilibus intelligeret, ipsumque Notario sciscitanti respondisse, de extantibus tunc, hoc
7 est, tempore conditi testamenti, † dictoque solius notarij stetur, Iaf. in l. nec is num. 7. ff. de acquir. hæred. quia tex. in l. si quis decurio, C. ad l. Cornel. de fals. quem ibi Iason citat, vbi Bald. loquitur, quando notarius deponit de his, quę spectant ad eius officium, vt ibi videre est, ex traditis per Salicet. num 4. Et fuit luculenter deductum coram R. P. D. meo Seraphino in causa Romana de Picchis 1. Iunij 1583. &
8 non quando deponit vti testis, † quia tunc ipse solus non facit fidem. Ægid. decis. 51. in fine. Aym. cons. 171. num. 5. Bald. in l. errore, num. 2. C. de testam. Et hanc opinionem Rota sequitur. Testi enim vnico etiam de facto proprio deponenti, fides adhiberi non solet, Achil. decis. 3. num. 2. & seqq. de testibus. Vltra quòd idem Iaf. sub num. 11. & seqq. tenet contrarium.

Cremonen. Capellaniæ. Lunæ 2. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus quod præsumitur ex vsurpatione, debet probari per immemorialem cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum effectum sortitis.*
2 *Immemorialis, in probando iuspatronatus, requiritur pro forma, nec potest per æquipollens adimpleri.*
3 *Iuspatronatus quod prætenditur à Parochianis præsumitur ex vsurpatione. & num. 4.*
4 *Iuspatronatus potest probari per alium modum, quàm per immemorialem, quando non adest præsumptio vsurpationis.*
5 *Conc. Trid. nihil innouault in illis iuribus patronatuum, in quibus non adest præsumptio vsurpationis.*

DECISIO XXV.

VT morem gererem parti, volui priùs dubitare, antequàm iura in forma probanti producerentur, an releuarent. Et Domini absque difficultate contra informantem resoluerunt, videlicet non releuare. Cùm enim versemur in terminis Concilij,
1 cap. 9. de reformat. sess. 25. † quod vult, vt quotiescumque ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, cùm de instrumento fundationis non docetur, debeat per immemorialem probari, cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & effectum sortitis, quæ authenticis scripturis probentur. Hic autem, quicquid sit de continuatis præsentationibus, (quia de illis nil Domini dixerunt, cùm summarium datum non fuerit) probatio immemorialis non adest,
2 † quæ cùm requiratur pro forma non potest adimpleri per æquipollens; vt pluriès resoluit Sacra Congregatio Concilij. Et tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in causa Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R. P. D. Pamphilio, in causa nullius Archipresbiteratus 2. Maij 1588.

Nec dubitari potest, quin hic præsumatur ex vsur-
3 patione, cùm ius patronatus prætendatur à Parochianis. Put. decis. 57. lib. 1. Achil. decis. 4. de iurepat. Ant. August. eodem titulo. Than. 59. Et ita resoluit Sacra Congregratio Illustrissimor. Interpre. 14. Septembris 1593.
4 Nec refert, quòd isti fiut pauci vicini, seu Parochiani, à quibus prætenditur iuspatronatus; quia Rota idem fecit de illis iudicium, quod & aliàs de parua Vniuersitate fortè Cechæ coram R. P. D. meo Pamphilio in dicta causa nullius Archipresbiteratus.
5 Non obstat, quòd Concilium non tollit modum probandi iuspatronatus de iure, per illa verba (aliasue secundùm iuris dispositionem est) vt in causa Tirasonen. iuris præsentandi, coram R. P. D. meo Penia
6 5. Maij 1593. † quia loquitur in alijs casibus, in quibus non intrat præsumptio vsurpationis, & in quibus Sacrum Concilium nihil innouauit, vt fuit dictum coram Illustrissimo D. Cardinale Lanceloto 13. Iunij 1572. in causa Tuden. iurisp. quæ est inter impressas 331. par. 2.

Montis Regalis iurisdictionis. Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Existenti in quasi possessione exercendi iurisdictionem criminalem in monachos datur mandatum de manutenendo.*
2 *Carceratio est actus iurisdictionis.*
3 *Possessio prælati antecessoris iuuat successorem.*
4 *Quasi possessio iurisdictionis non acquiritur sine scientia, & patientia interesse habentis.*

DECISIO XXVI.

1 DVbitatum fuit, an esset dandum mandatum de manutenendo Reuerendissimo D. Archiepiscopo in quasi possessione exercendi iurisdictionem criminalem in monachos Monasterij Montis regalis, pro delictis commissis extra Ecclesiam. Pro delictis enim commissis in Ecclesia, Monachi acquiescebant, nec iurisdictionem Domini Archiepiscopi reuocabant in controuersiam, prout vice versa idem Reuerendissimus Archiepiscopus nihil prętendebat in his quę pertinent ad regularia instituta.

Causa, vtraque parte informante, proposita, Domini resoluerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Reuerendissimo D. Archiepiscopo, cùm de eius quasi possessione satis constaret, & retinendæ, instituit. de interd. ex carceratione facta de anno 1566.
2 de quodam Monacho, † quæ quidem carceratio est actus iurisdictionis, Doctores in l. Imperium, ff. de iurisd. omn. iudic.

Nec obstare videbantur quæ opponebantur, quia quòd dicebatur, huiusmodi carcerationem fuisse factam à Visitatore Regio, videbatur nimis friuolum, cùm ex confessione ipsiusmet inquisiti constaret, eum fuisse detentum ad instantiam Vicarij Reuerendissimi Archiepiscopi. Prout & id quod fuisset facta ab Archiepiscopo antecessore, & sic non posset iuuare
3 successorem; cùm notissimum sit, † quòd possessio Prælati antecessoris iuuet successorem; ad ea quæ tradunt Felin. in cap. constitutus, num. 19. de rescript.

Innoc.

Innoc.& alij in cap.cùm super, vbi Abb. num. 18 t. de cauf.possess.& propriet. Rota decis.1.de restit.spoliat.in nou Guido Pap. decis.619.

Secundò, Euidentiùs hæc quasi possessio ostendebatur, ex carceratione trium monachorum facta de anno 1598. Et ex ipsorum excarceratione ad supplicationem Visitatoris, ex gratia facta, qui priùs ad instantiam Reuerendissimi Archiepiscopi fuerant carcerati à Priore in carceribus Monasterij, ad tex.in cap. vt famæ, de sent. excom. Et postmodum translati ad Carceres Archiepiscopi. Ex quo tollitur, quòd dicitur, hanc carcerationem fuisse factam per violentiam Archiepiscopi, & alia huiusmodi quæ opponuntur.

4 Non obstabat, quòd posteà Visitator fecerat processum contra istos Monachos, quia hoc factum fuerat clandestinè, inscio Reuerendissimo Archiepiscopo, & extra ciuitatem Montis Regalis. Et sic illi non potest nocere, cùm eius patientia, ac scientia requiretur, lib.2.C.de seruit. & a qua DD.in cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi Abb. num. 25. Rip. num. 64. de caus. possess.& propriet. Put.decis.360.num.10.lib.1.

Non subsistit in facto, quòd iste actus dederat causam liti, quia post annum lis fuit mota.

An autem huiusmodi mandatum sit dandum Reuerendissimo D. Archiepiscopo cumulatiuè vel priuatiuè, Domini voluit, quòd particulariter dubitetur.

Florentina Pecuniaria. Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Re euicta tenetur venditor, eiusque successores ad damna & interesse, & num. 4.*

2 *Denunciatio facienda venditori super molestijs illatis in re vendita, fieri fortasse potest per publica bandimenta, quando ille, cui facienda est, non reperitur, aut est bannitus.*

3 *Denunciatio quæ fit vendenti, non est necessaria quando constat de iustitia euincentis.*

4 *Fideiussor de euictione, quem principalis promisit releuare indemnem, debet releuari indemnis re euicta, etiam si illi non fuerint cessæ actiones à creditore.*

DECISIO XXVII.

CVm D. Antonius Franciscus in disputatione præsentis dubij pluries requisitus iura sua deducere neglexerit, vt alteri parti consulerem, proposui dubium: An Dominus Antonius Franciscus teneretur de euictione in casu &c. Quod Domini pro informan te resoluerunt. Pro cuius intelligentia sciendum est, quòd D. Alexander Soderinus pater D.Antonij Francisci vendiderat Raphaeli de Medicis quædam bona cum promissione Domini Ioannis Victorij patris Domini Petri Thomæ, quem releuare indemnem promisit idem Alexander. Quibus bonis posteà euictis, egit D. Raphael tam contra dictum D. Antonium Franciscum mortuo iam patre, quàm contra D.Ioannem Victorium tunc viuentem, qui promiserunt deponere pretium dictorum bonorum, sed cùm id non adimpleretur, D.Raphael obtinuit, omnes fructus bonorum dicti D.Ioannis Victorij sequestrari, & tandem sententiam confirmatoriam dicti sequestri, qua ratione coactus D. Ioannes Victorius soluit D. Raphaeli prædictum pretium.

Tandem super his orta controuersia inter dictum D. Ioannem Victorium, & Antonium Franciscum, venerunt vigore laudi ad Concordiam, quòd nimirum D. Antonius Franciscus daret pro dicto pretio soluto quædam bona D.Ioanni Victorio, cum conditione, quòd in euentu euictionis, posset D.Io. Victorius redire ad primæua sua iura, quod quidem fuit adimpletum, sed postmodùm hæc bona euicta fuerunt D.Ioanni Victorio, præuia intimatione facta D. Antonio Francisco de molestijs sibi illatis.

1 Quibus sic stantibus, Domini in sententiam venerunt, quòd D. Antonius Franciscus teneatur de euictione, & ad damnum, & interesse, l.euicta re.l.venditor ff.de euict. cum alijs per Couar. var. resol. cap. 17.in princ. lib. 3. maximè quia interuenerat denunciatio, iuxta l.1. C.de peric. & commod. rei vend. l. emptor. C. de euict. c. vltim. de empt.& vendit. Latè Couar. vbi suprà, num. 2. vers.deducitur tandem.

2 Nec obstat, quòd denunciatio fuerit facta per publica bannimenta, quia cùm D. Antonius Franciscus esset bannitus, & non reperibilis, poterat fortasse illi fieri hoc modo, vt de citatione dicit Bart.in l.4.§.prætor ait, vbi Alex. num.25. ff.de damn.inf.ct. Caput. decis.117.in fine part.1.

3 Sed tollitur omnis scrupulus, cùm constet de iustitia euincentis, quo casu non videtur necessaria denunciatio. Fulgos. Alber. Bald.& Angel. in l.si cùm quæstio, C.de euict. cum alijs allegatis per Couar.loco præcitato, num.6. vers.sextò quamuis.

4 Quare cùm D. Antonius Franciscus hæreditario nomine teneatur de euictione, & reseruasset sibi d. Io. Victorius facultatem redeundi ad primæua iura, constetque de fideiussione, & solutione fideiussorio nomine, tenetur pariter D. Antonius Franciscus hæreditario nomine releuare indemnem D. Ioannem Victorium, l.qui debitorem,l.fideiussor ff.de fideiuss. l.vnica vt act.ab hæred.& in hæred.

5 Nec obstaret, si diceretur, quòd actiones non fuerunt cessæ à creditore D. Ioanni Victorio, quia nihilominùs indemnis debet releuari, Abbas, in cap.peruenit, num.20.de fideiuss.

Esina Saluiani Interdicti. Lunæ 9.Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata videtur nulla, quando in actis non constat de mandato, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato.*

2 *A protestatione neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum, nisi in alijs actibus repetatur.*

DECISIO XXVIII.

DOmini dixerunt, sententiam non esse nullam, nam quantum ad primum caput nullitatis ex

1 defectu mandati, † quamuis sententia inde videretur nulla, quia in actis non constabat de aliquo mandato, fueratque protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato. Rot. decis. 1. de procur. in antiq. Guidobon. 108. Aym. cons. 108.

2 Quia tamen protestatio non fuerat repetita in alijs actibus, censebatur ab ea esse recessum. Mohed. decis.2.de iudic. Et in his terminis fuit resolutum in vna Romana nullitatis subhastationis, 15. Nouembris 1577.coram Brauo, quæ est inter impress. diuers.

599. & in causa Toletana Primitiarum 27. Februarij 1581. quæ est inter impress. 688. par. 1. coram R.P.D. meo Decano, & in vna Siracusana quatiam 20. Iunij 1586. coram Illustrissimo Plarto, & in causa Romana pecuniaria 15. Febr. 1599. coram bo. me. Orano, ideoque cum reuera de eo tempore mandatum adesset, potuit illud quandocunque produci, etiam in causa appellationis, prout fuit productum. Rot. decis. 19. de procur. in antiq. quam seruari testatur. Put. decis. 383. num. 8. lib. 2. Aym. d. cons. 108. num. 1.

Quantum attinet ad secundum caput nullitatis resultans ex prædicto mandato, in quo procurator ante litem contestatam constitutus tantùm à Pyrrho, non etiam à Thadæo fratre deprehenditur, quia res apud me non carebat difficultate, & articulus videbatur satis exemplaris, operæ pretium duxi, iterum partes super hoc audire,

Romana Pecuniaria. Ven. 4. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Dotis legatum factum à patruo filiabus, contemplatione tamen ipsarum patris, in casu restitutionis restituendum est de bonis ipsius patris, non autem de bonis extradotalibus fœminarum.*
2 *Legatum dotis relictum filiabus intuitu patris, pleno iure ipsi patri acquiritur,*
3 *Pater censetur de suis bonis dotaße filiam, quæ omnibus iuribus suis in forma renunciauit.*
4 *Pater in dubio censetur de proprijs bonis dotaße filiam, ita vt si posteà declaraßet, se de alijs bonis dotaße, non sufficeret, num. 5.*
6 *Libri bancherij probant solutionem, & modum solutionis.*
7 *In concursu coniecturarum potiores sunt attendendæ.*
8 *Hæres non potest contra factum sui authoris venire.*

DECISIO XXIX.

1 DOmini censuerunt, scuta quatuor millia occasione dotis legata ab Episcopo patruo Hortensiæ,
& Verrusiæ, contemplatione tamen Fabij ipsarum
patris, quamprimùm ad ætatem 18. annorum peruenirent, cum conditione quòd post ipsarum obitum sine filijs, reuerterentur ad hæredes ipsius Episcopi in
casum dictæ restitutionis, esse restituenda de bonis he-
2 reditarijs Fabij, & non dotalibus ipsarum. † Nam
cùm legatum illud fuerit relictum filiabus, intuitu ac
contemplatione patris, vtique acquisitum fuit pleno
iure patri, (§. igitur, & ibi glos. in verb. ex re, instit. per
quas personas, nob. acquir. l. cùm oportet, in princ. &
ibi glos. in verb. eius substantia C. de bonis, quæ lib.)
sic vt de eo liberè disponere potuerit, dotemque, quæ
simpliciter filiabus quæreretur, assignare, l. in re man-
3 data, C. mandat. Cardin. cons. 111. num. 2. † Prout
& voluisse satis videbatur; ea quo ipsæ filiæ renunciarunt omnibus iuribus suis in forma, Card. cons. 111.
4 num. 1. Capic. decis. 176. num. 6. † Et in dubio pater
illa censetur dotare de bonis proprijs, l. final. C. de
5 dot. promiss. † vt nec subsequens declaratio, quòd scilicèt de alijs bonis dotare, sufficeret. Angel. cons. 209.
nu. 1. & 2. Rip. in l. 1. num. 88. ff. solut. matr. Io. Lup. in
cap. per vestras cum not. 3. §. 14. num. 5. vers. sed si expressè, & num. 6. vers. sed si hoc expresso, de donat.
inter vir. & vxor. Put. decis. 182. lib. 1.

Vltra quoàd Hortensiam, res carebat omni difficultate, quia tempore contracti matrimonij, nondum erat ætatis 18. annorum.

Ex quibus vanum reddebatur motiuum quod ex
aduerso fiebat, in eo quòd summa dictorum scutorum
6 quatuor millium fuerit soluta viro Verruriæ, † cùm
fuerit soluta simpliciter, & absque vlla declaratione,
vt patet ex partitis bancbi, ad l. si cum dotem in princ.
ff. solut. matr. Non enim videbatur Dominis verisimile, quòd cùm fuisset assignata quantitas dotis, attenta qualitate virorum, voluissent, illam pro hac parte ita oneratam accipere.

Nec etiam mouit Dominos, quòd Fabius censendus sit, noluisse has dotes dare, vt sibi, & suis hæredi-
7 bus conditionem faceret meliorem, † quia potiores
ijs visæ sunt superiores coniecturæ. Et ideo magis attendendæ. Cassad. decis. 1. num. 9. de restam.

Et ea his sublatum erat quod dicebatur (ex l. cùm à matre C. de rei vendic.) dictas filias vti hæredes Patris non posse contra eius factum venire.

Brixien. Capellæ. Veneris 11. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Poßeßio instrumentalis alio non existente in poßeßione, est manutenibilis.*
2 *Per adeptionem poßeßionis Capellæ acquiritur etiam poßeßio bonorum.*
3 *Poßeßio Vnius rei non extenditur ad aliam rem.*
4 *Vnio vnius Capellæ ad aliam, non probatur sufficienter per attestationem Episcopi.*

DECISIO XXX.

DOmini concluserunt, dandum esse mandatum
de manutenendo in possessione Capellæ S. Mariæ Benedicto Sandrino, cùm de eius possessione con-
1 stet, † quæ licèt sit instrumentalis, tamen alio non existente in possessione, est manutenibilis, Cassad. decis.
20. de præb. Put. 360 num. 8. lib. 1. Veral. 334. nu. 6. lib.
2. Fastol. dub. 41. Et fuit pluries dictum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dictæ
2 Capellæ, † quia per adeptionem possessionis Capellæ,
acquiritur etiam possessio bonorum, Ancharan. in regula beneficium, col. vlt. ante num. 12. vers. & ideo, ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. lib. 3. var. resolut. cap. 16. nu. 13. cum alijs latè deductis coram me in causa Camplen. beneficij 18. Decembris anni præteriti.
3 Non obstat possessio Bonifacij Bonfadini, quia non
est de dicta Capella, sed de Capella Sancti Ioannis. Et
ideo possessio vnius rei non potest extendi ad aliam,
Roman. cons. 278. in fine. Put. decis. 310. nu. 2. lib. 2.
4 † Et vnio quę prætenditur fuisse facta de Capella Sanctæ Marię ad Capellam Sancti Ioannis non probatur,
nisi per attestationem Episcopi, quæ non sufficit in
præsenti casu, ad Geminian. cons. 57. num. 5. Achil.
decis. 9. de probat.

Toletana Pensionis. Ven. 11. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo exigendi pensionem, datur existenti in quasi possessione,*

2 Pensionis

2 *Pensionis reseruatio plenè probatur ex sumpto literarum, habito ex registro.*
3 *Quasi possessio exigendi pensionem, probatur ex pluribus quietantijs, & vnico teste, & num. 7.*
4 *In iudicio manutentionis leuiores probationes sufficiunt.*
5 *Quasi possessio exigendi pensionem probata contra antecessorem, afficit successorem in beneficio.*
6 *Resignans beneficium, & soluens pensiones præsumitur beneficium possedisse.*
8 *Illegitimus clericus est capax pensionis.*
9 *Testes nulliter examinati faciunt adminiculum.*
10 *Pensionarius potest pensionem reseruatam in fructibus, percipere in pecunia, & è contra, num. 11.*

DECISIO XXXI.

1 DOmini dixerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Roderico in quasi possessione exigendi pensionem, † cùm de eius reseruatione constaret ex sumpto literarum habito ex registro, quod plene probat. Rot. decis. 1. num. 1. de fid. instrum. & 28. num. 1. de probat. in antiq. Ægid. decis. 252. Crescent. 2. de fid. instrum. Franc. March. decis. 575. nu. 1. par. 2. † Et de eius quasi possessione, ad tex. in §. retinendæ, instit. de interd. ex pluribus quietantijs ei factis à Petro de Acuedo Antecessore Ioannis de Cordoua, ad Computum pensionis, & ex depositione Gabrielis, qui exegit pensionem, & recognouit propriam manum, † cùm alias in hoc iudicio leuiores probationes sufficiant. Pur. decis. 6. lib. 2. Paleot. decis. 14. Capic. decis. 3. & 7. Et fuit pluries dictum.

5 Non obstat, quòd huiusmodi quasi possessio non probatur contra Ioannem, sed contra Petrum, quia hæc quasi possessio afficit etiam Ioannem successorem in beneficio, Pur. decis. 151. lib. 3. Guido Pap. decis. 629. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Mediolanen. Pensionis 11. Decembris præteriti, & alias sæpè.

6 Nec refert, quòd dicitur, non probari Petrum possedisse dictum beneficium, quia visum fuit Dominis contrarium, ad præsentem effectum, tum ex resignatione, tum ex dicto primi testis super 3. Nec videbatur verisimile, quòd voluisset soluere pensiones, si beneficium non possedisset, ad tex. in l. cùm de indebito, ff. de probat.

7 Quòd dicebatur, huiusmodi quietantias non fuisse recognitas, non officiebat, cùm pars habuerit illas pro legitimè compulsatis, & concurrebat depositio Gabrielis, qui exegit pensionem & recognouit propriam manum.

8 Nihil faciebat, quòd Rodericus sit illegitimus, quia cùm ostendat Clericatum, non est incapax pensionis, secundùm opinionem quam Rota seruat. Ex eo enim illegitimus est incapax pensionis, quia non potest esse Clericus. Sarn. in regula de annal. quæst. 21. in fine. Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Legionen. & Zamoren. Pensionis 20. Octobris 1577. relata inter impressas 425. part. 1. Paleot. de noth. & spur. quæst. 85. Gambar. de auct. leg. lib. 6 nu. 284. quicquid dicat Gig. de pens. quæst. 16. & Rebuffus in sua praxi, tit. de dispens. super defect. nat. numer. 48.

9 De eo autem quòd testes fuerint nulliter examinati, non fuit habita ratio, cùm Rota viatur dictis eorum pro adminiculo. Bart. in l. 2. numer. 25. vers. quod probo, de appellat. recip. Verall. decis. 206. nu. 6. par. 2.

Tandem non releuabat, quòd pensio esset reseruata in medietate fructuum, & nihilominùs Rodericus percepetit pecunias, tum quia potuit Rodericus iuri suo renunciare, l. si quis in conscribendo, C. de pact s. Tum quia illud idem non fuit habitum in consideratione, in dicta causa Mediolanen. de pensione reseruata in pecunia, quæ soluta fuit in fructibus.

Alia quæ opponebantur visa fuerunt Dominis respicere iudicium petitorium, de quibus suo loco agetur, & interim Rodericus sua possessione non venit priuandus. Mohed. decis. 9. de caus. poss. & propriet.

Romana Emphyteusis. Ven. 18. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio personarum probatur per assertiones plurium instrumentorum, & per testes.*
2 *Identitas bonorum probatur ex duobus consiniibus.*
3 *In emphyteosi recepta pro se & filijs masculis, & fæminis, fœminæ non succedunt, extantibus masculis, sed solùm in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum.*
4 *Opinio de qua num. antecedenti, est fundata in præsumptione, quòd contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti.*
5 *A præsumptione de qua num. 4. propter alias præsumptiones receditur, & num. 7.*
6 *Statutum exclusiuum fœminarum extantibus masculis habet respectum ad conseruandam agnationem.*
8 *Ex eo quòd in institutione non fuerit habita ratio conseruandæ agnationis, oritur coniectura, quòd neque fuerit habita in substitutione.*
9 *Appellatione descendentium, ex proprietate verborum veniunt etiam fœminæ.*
10 *Bona emphyteotica non hæreditaria, sub generali dispositione non comprehenduntur.*
11 *Emphyteosis in qua non est facta mentio hæredum, non est hæreditaria.*
12 *Verbum* SVCCESSORIBVS *positum sine copula, & post verbum, Descendentibus, recipit declarationem à verbo, Descendentibus, & intelligitur de successoribus sanguinis.*
13 *Primus acquirens emphyteosim dicitur qui ab initio fuit primus inuestitus.*
14 *Primus acquirens emphyteosim an possit præiudicare successoribus.*
15 *Secundus acquirens emphyteosim non potest præiudicare successoribus.*
16 *Beneplacitum Apostolicum spatio longi temporis præsumitur.*

DECISIO XXXII.

DVbitaui, an Sulpitiæ, & litis consortibus competeret actio ad recuperationem domorum de quibus agitur, & Domini resoluerunt, competere, quia de legitimatione personarum satis videbatur
1 constare. † Nam quoad Sulpitiam & Liuiani, cõcurrunt promissiones dotis de anno 1548. & 1549. cũ assertione quòd erant filiæ legitimæ Eluiræ. Itẽ assertio ipsius Eluiræ in testamento, de anno 1568. Depositiones testium, qui bene probant communem reputationem filiationis legitimæ, & tandem sententiæ & transactio-

factiones. Constat pariter de sufficienti legitimatio-
ne Hortensiæ filiæ Liuiæ, ex depositione duorum te-
stium Secundi iuxta 19. & quarti iuxta 12. & super
4. & 6. ad latè deducta in his terminis legitimationis
personarum, in causa Mediolanen. emphyteusis 23.
Ianuarij 1599. coram bo. me. Orano. Et licèt quan-
tum ad legitimationem personæ Lucretiæ nihil do-
ceatur, satis tamen est, quòd sit legitimata persona
supradictarum.

2 Et videbatur etiam de identitate domorum satis
constare, cùm dentur pro confinibus viæ publicæ,
quæ ex oculari inspectione hodie cernuntur, ad Bart.
in tract. de testibus. num. 28. & 29. & seqq. Aym. cons.
112. num. 3. & 198. num. 2. Et fuit dictum coram Il-
lustrissimo Blanchetto in causa Romana domus, vlti-
ma Aprilis 1574.

3 Et quamuis in Emphyteusi recepta pro se, & filijs
masculis, & fœminis, fœminæ non succedant extan-
tibus masculis, sed solum in eorum defectum, quan-
do adest statutum exclusiuum fœminarum. Bart. in l.
vt iurisiurandi, §. si liberi, num. 5. ff. de oper. libert.
Curt. iun. cons. 31. nu. 3. Decian. cons. 30. num. 40. &
seq. vol. 3. Latè Clar. in §. emphyteusis, quæst. 32. vers.
sed pone. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Penia in
causa Romana Domus Sancti Ludouici, 27. Nouem-
4 bris proximè præteriti, † Tamen cùm ista opinio sit
fundata in hac præsumptione, quod contrahentes
censeantur se conformasse cum dispositione statuti, l.
Gallus, §. 1. & ibi DD. ff. de lib. & posthum. & not. in
l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. Brun. in tract.
de stat. exclus. fœm. art. 8. quæst. 22. num. 105. & seq.
Ancar. cons. 125. Visis, sub num. 5. vers. 2. moueor.
Decian. cons. 46. num. 65. vol. 2. & cons. 30. num. 40.
& cons. 60. nu. 26. vol. 3. Corn. cons. 91. in princ. &
5 nu. 1. vol. 1. † Non habet locum quando concurrunt
aliæ præsumptiones in contrarium. Socin. iun. cons.
71. num. 42. lib. 1. Illustrissimus Mantica de coniect.
vlt. volunt. lib. 6. tit. 7. num. 15. Et ab ista præsumptio-
ne facilè receditur; vt per Corn. d. cons. 91. num. 1.
vol. 1. & 202. num. 9. vol. 3. Aym. cons. 250. num. 2.
Decian. d. cons. 60. nu. 28. & seq. vol. 3. Et fuit dictum
in causa Montis Falisci hæreditatis 24. Februar. 1584.
Videbatur autem Dominis hìc concurrere vrgens
coniectura in contrarium, quòd contrahentes noluе-
rint se conformare cum dispositione statuti; quia Gun
disaluus habebat tres filios masculos, & tamen eos
exclusit propter filiam fœminam, stipulando solùm
emphyteusim pro Eluira, & eius descendentibus, &
non vocando eos, nisi in defectum lineæ Eluiræ. Et
ita exclusio filiorum masculorum propter filiam fœ-
minam, est de directo contraria dispositioni statuti,
& ostendit, quòd Gundisaluus noluit præferre ma-
6 sculos fœminis, iuxta formam statuti; nec habuit re-
spectum ad conseruationem agnationis, in qua dispo-
sitio prædicti statuti est fundata, argu. l. 1. §. sed & si
seruus, vers. publicè enim interest. Bald. in l. maxi-
mum vitium, num. 4. vers. præterea, C. de liber. præ-
ter. Cyn. in l. publico, num. 3. vers. modo ponamus, &
vers. præterea C. ad leg. Iul. de adult. Socin. sen. in d.
l. Gallus, §. nunc de lege, num. 4. vers. & addo præ-
dictis, & cons. 1. num. 1. vol. 1. Castrens. cons. 83. num.
7 2. in fine vol. 2. † Ideoque cessat ista præsumptio,
quod contrahentes voluerint se conformare cum di-
cta dispositione. Socin. sen. in d. §. nunc de lege, num.
8. vers. ex quibus. Aym. d. cons. 250. num. 2. Decian. d.
cons. 60. num. 31. vol. 3. Illustrissimus Mantica in d.
8 tract. lib. 8. tit. 11. nu. 8. vers. similiter. † Et cùm in pri-
mo gradu non fuerit habita ratio conseruationis a-
gnationis, neque respectus ad statutum, ex hoc oritur
efficax coniectura, quòd neque in vocatione descen-
dentium Eluiræ fuisset habitus respectus ad statutum.
Et hoc maximè dicendum est, quia ex nulla parte
contractus percipitur, fuisse habitam rationem con-
seruationis agnationis quoàd descendentes Eluiræ,
ita vt fuerunt prælati eius descendentes masculi fœ-
9 minis, † quia vocantur descendentes, quorum ap-
pellatione, ex proprietate sermonis, veniunt etiam
fœminæ, Bart. & alij in d. l. Gallus, §. etsi à parente, ff.
de liber. & posthum. Paris. cons. 72. num. 7. lib. 4. Et
posteà vocantur ad successionem in defectum lineæ
Eluiræ filij & filiæ Franciscæ sororis Gundisalui; ad
tradita per Socin. d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex
quibus. Illustrissimus Mantic. d. tit. 11. nu. 8. Decian.
d. cons. 60. num. 31.

Non obstat, quod Sulpitia, & Liuia non sint hære-
10 des Gundisalui, † quia sub generali dispositione non
comprehenduntur bona emphyteotica non hæredi-
taria. Bart. in l. si patroni, & ibi communiter omnes,
sub num. 3. ff. ad Trebell. Alex. cons. 91. num. 10. lib. 1.
Illustrissimus Mantic. in d. tract. lib. 7. tit. 9. num. 5. Et
fuit dictum coram R. P. D. meo Decano, in causa Bo-
nonien. de Bologninis 12. Ianuarij 1571. & coram
R. P. D. meo Pamphilio in causa Romana domus &
11 Emphyteusis 6. Martij 1595. † Nec videbatur Do-
minis, posse dubitari, quòd ista Emphyteusis non
sit hæreditaria, cùm in concessione non sit facta men-
tio hæredum, & vocentur descendentes, vt per Clar.
in §. emphyteusis, quæst. 16. vers. emphyteusis non
12 hæreditaria. † Et quantumuis sit appositum illud
verbum, [successoribus] tamen cùm sit immediatè
appositum ante verbum [descendentibus] sine copu-
la, recipit declarationem ab illo verbo [descendenti-
bus] & intelligitur de successoribus sanguinis. Et
cessat omnis difficultas, quia in alijs partibus est ap-
positum solùm verbum, [descendentes] sine illo a-
diuncto, [successores.]

Non obstat, quòd Eluira instituit filios masculos
13 in bonis emphyteuticis, † quia licèt emphyteusis
fuerit recepta, & stipulata à Gundisaluo etiam pro
Eluira, tamen illa non fuit prima acquirens, sed Gun-
disaluus, qui solùm ab initio de anno 1583. fuerat in-
uestitus, & fecerat melioramenta, & in illo contractu
se obligabat expendere alios ducatos mille, & obtine-
re beneplacitum suis sumptibus, vt per Bald. in auth.
si quas ruinas, sub num. 8. vers. 2. ratio est C. de sacros.
14 Eccles. D. Syluester Aldobrand. cons. 6. num. 8. † Vn-
de quicquid sit de veritate illius opinionis, an primus
acquirens possit præiudicare successoribus, de qua
per Clar. in d. §. emphyteusis, quæst. 16. vers. his præ-
15 missis. † Eluira non poterat præiudicare successori-
bus. Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas person. Ias. in l.
2. num. 207. in fine, vers. 3. limita C. de iure emphyt.
Grat. cons. 132. num. 4. vol. 1. Ruin. cons. 154. num. 3.
vers. nam quamuis, vol. 3. Alex. cons. 106. visis thema-
te, num. 8. vers. sed ista disputatio, & cons. 107. num.
3. vers. nam ipsemet author. vol. 4.

Quòd pro parte Conuentus Sancti Augustini op-
ponebatur, in concessione non interuenisse consen-
16 sum Apostolicum, non obstabat, † quia secunda
concessio seu prorogatio fuit facta de anno 1546. quo
casu spatio tanti temporis elapso præsumitur. Corn.
cons. 248. nu. 31. & seqq. lib. 1. Put. decis. 184. & 208.
lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa
Camerinen. Fideicommissi 7. Nouembris 1569. Nec
lis agitata inter Gundisaluum, & fratres aliquid ope-
ratur, cùm non fuerit super dicto consensu, ad l. Pa-
pinianus exul. ff. de minor.

CAME-

incipere non poterat, & ideo nihil operabatur; quod erat de directo contrarium intentioni contrahentium. Soc.Sen.conf.vlt.num.3.lib.3.

Camerinen. Dotis. Lunæ 28. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu.*

2 *Legata ex bonis fideicommisso subiectis in primis sunt detrahenda.*

3 *Exceptio non adimplementi in totum, vel in partem, impedit exequutionem obligationis cameralis, & numer.4.*

5 *Cessio quæ venit ad casum, à quo incipere non potuit, est inutilis.*

DECISIO XXXIII.

DOmini, Augustino solo informante, contra ip-
sum steterunt in decisis, coram R. P. D. meo
Pamphilio, 18. Februarij 1596. videlicèt non posse su-
stineri mandatum per ipsum obtentum, contra Pan-
taleonem, nec aliud contra Durantem fideiussorem,
qui, Pantaleone vigore illius mandati carcerato, vt
inde liberaretur, promiserat, quòd staret iuri, & iu-
dicatum solueret. Licèt enim Pantaleon, & Vincen-
tius eius filius promisissent in forma Cameræ, soluere
1 dotem Augustino, † quæ non admittit exceptiones
extrinsecas à contractu, Cassad. decis. vnica de mut.
petit. Nihilominùs idem Augustinus promisit, quòd
Venantia filia Pantaleonis, & soror Vincentij cederet
legato materno, quòd vtique tempore relaxati man-
dati contra Pantaleonem de anno 1592. fieri non po-
terat, cùm iam defuncto Vincentio Venantia vigore
fideicommissi materni habuisset, vsque de anno 1588.
2 omnia bona ex quibus legatum erat soluendum. † Le-
gata enim ex bonis fideicommissi in primis sunt de-
trahenda, Roman. cons. 176. num. 6. Et dubitandum
quidem non est, quin hæc exceptio impediat exequu-
tionem obligationis Cameralis, ad tradita per Gales.
ad formulam obligat. Camer. ad partem quartam se-
cundæ partis, quæst. 1. num. 10. & 12. Et tenuit Rota
in causa Romana pecuniaria de Zabrerijs, 4. Maij
1580. coram Cantuccio.

Considerabat vnus ex Dominis, quòd renunciatio
Venantiæ debebat præcedere, & hoc sic inferebat:

Nam cùm esset data dilatio ad soluendum dotem
per plures annos, nihilominùs promiserat Augusti-
nus, nomine futuræ sponsæ, quòd ipsa cederet dicto
legato, fueratque conuentum in apocha, quòd tem-
pore sponsalitij hæc omnia in publicum instrumen-
tum redigerentur, cum obligationibus, & renuncijs.
Vnde si durante dilatione ad soluendum, debebat fie-
ri instrumentum renunciationis, satis apparet, quòd
ista renunciatio debebat præcedere dotis solutionem.
3 † Et hæc quidem exceptio non adimplementi impe-
dit exequutionem obligationis Cameralis, Veral. de-
cis. 127. par. 3. Put. decis. 757. lib. 3. Gales. loco præcita-
3 to, num. 7. † Et prædicta obtinerent, etiamsi pro par-
te fuisset adimpletum, Dec. in l. cùm proponas, 2. nu.
5. vers. 5. ampliatur C. de pactis. Roland. cons. 53.
num. 29. lib. 1. Put. decis. 340. nu. 2. lib. 1. Veral. decis.
316. num. 2. par. 3.

Non obstat cessio facta in actis per Augustinum, de
anno 1595. tàm nomine proprio, quàm vxoris pro
qua de rato promisit, quia etiamsi fuisset facta iuxta
suam obligationem, nihilominùs cùm iam Venantia
ante dictam cessionem habuisset omnia bona mater-
5 na, cessio erat inutilis, † & venerat ad casum à quo

Romana Legati della Porta. Ven. 1. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia, de quibus constat per inuentarium, ad sciendum illorum valorem, nisi altera pars exhibeat, aut doceat de amissione inuentarij, & num. 3.*

2 *Pro inuentario præsumitur.*

4 *Iuramentum in litem ad probandum valorem bonorum, datur contra illum qui non permisit bona describi, dummodo de bonis constet per testes.*

DECISIO XXXIV.

1 DOmini censuerunt, quantùm ad bona contenta
in inuentario, dandum esse Elisabethæ iura-
mentum in litem, præuia taxatione iudicis, quia con-
currunt omnia requisita, videlicèt, quòd ipsa sit con-
iuncta persona, & verisimiliter informata, cùm per-
manserit in domo Equitis eius viri, vsque ad illius o-
bitum, deque eorum quantitate constat ex ipsomet
inuentario, quod fuit factum in præsentia Ioannis
2 Pauli, & Thomæ, & pro eo præsumitur. l. final. §. 1.
C. de iur. delibet. cum simil. Ideoque nisi mobilia in
eo contenta exhibeantur ad effectum sciendi eorum
3 valorem, vel probetur casus amissionis, absque cul-
pa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ, hæredum, non
potest denegari D. Elisabethæ dictum iuramentum.
Castrens. cons. 2 t a. num. 3. lib. 4. Seraph. de priuil. iu-
ram. priuil. 3 t. num. 104. vers. sextus casus. Et fuit
dictum in causa Romana de Vitellis, coram bo. me.
Bubalo, 1. Iulij 1587. eòque magis cùm concurrat æ-
stimatio ad instantiam Ioannis Pauli, & Thomæ de
qua deponit 25. testis super 5.
4 Quantum ad alia bona non contenta in dicto in-
uentario, de quibus deponunt testes primus 2. & alij,
res est difficilis probationis. Sed quia hoc prouenit
ex culpa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ, qui non
permiserunt huiusmodi bona describi, prout depo-
nunt 2. & 4. testes super 4. dixerunt pariter Domi-
ni, dandum esse iuramentum in litem D. Elisabe-
thæ, habito respectu, an aliqua fortè ex bonis, de
quibus deponunt testes, fuissent descripta in inuen-
tario.

Pacen. Decimarum. Lunæ 4. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *A limitibus territorij ad limites decimatorios, in dubio non infertur, nisi contrarium probetur per testes, num. 2.*

3 *Testes debent reddere causam scientiæ.*

4 *In finibus probandis leuiores & imperfectæ sufficiunt probationes, cùm sit materia difficilis probationis.*

DECISIO XXXV.

VOlui particulariter dubitare, an probaretur, lo-
cum dell'Hebreros esse intra limites Ecclesiæ

factionea. Constat pariter de sufficienti legitimatione Hortensiæ filiæ Liuiæ, ex depositione duorum testium Secundi iuxta 19. & quarti iuxta 12. & super 4.& 6. ad latè deducta in his terminis legitimationis personarum, in causa Mediolanen. emphyteusis 23. Ianuarij 1599. coram bo. me. Orano. Et licèt quantum ad legitimationem personæ Lucretiæ nihil doceatur, satis tamen est, quòd sit legitimata persona supradictarum,

2 Et videbatur etiam de identitate domorum satis constare, cùm dentur pro confinibus viæ publicæ, quæ ex oculari inspectione hodie cernuntur, ad Bart. in tract. de testibus, num. 28. & 29. & seqq. Aym. cons. 112. num. 3. & 198. num. 2. Et fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana domus, vltima Aprilis 1574.

3 Et quamuis in Emphyteusi recepta pro se, & filijs masculis, & fœminis, fœminæ non succedant extantibus masculis, sed solum in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum. Bart. in l. vt iurisiurandi, §. si liberi, num. 5. ff. de oper. libert. Curt. iun. cons. 31. nu. 3. Decian. cons. 30. num. 40. & seq. vol. 3. Latè Clar. in §. emphyteusis, quæst. 32. vers. sed pone. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Penia in causa Romana Domus Sancti Ludouici, 27. Nouem-
4 bris proximè præteriti, † Tamen cùm ista opinio sit fundata in hac præsumptione, quod contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti, l. Gallus, §. 1. & ibi DD. ff. de lib. & posthum. & not. in l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. Bqun. in tract. de stat. exclus. fœm. art. 8. quæst. 22. num. 105. & seq. Ancar. cons. 125. Vitis. sub num. 5. vers. 2. moueor. Decian. cons. 46. num. 65. vol. 2. & cons. 30. num. 40. & cons. 60. nu. 16. vol. 3. Corn. cons. 91. in princ. &
5 nu. 1. vol. 1. † Non habet locum quando concurrunt aliæ præsumptiones in contrarium. Socin. iun. cons. 71. num. 42. lib. 1. Illustrissimus Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 7. num. 15. Et ab ista præsumptione facilè receditur, vt per Corn. d. cons. 91. num. 1. vol. 1. & 202. num. 9. vol. 3. Aym. cons. 250. num. 2. Decian. d. cons. 60. nu. 18. & seq. vol. 3. Et fuit dictum in causa Montis Falisci hæreditatis 24. Februar. 1584. Videbatur autem Dominis hic concurrere vrgens coniectura in contrarium, quòd contrahentes noluerint se conformare cum dispositione statuti; quia Gundisaluus habebat tres filios masculos, & tamen eos exclusit propter filiam fœminam, stipulando solùm emphyteusim pro Eluira, & eius descendentibus, & non vocando eos, nisi in defectum lineæ Eluiræ. Et ita exclusio filiorum masculorum propter filiam fœminam, est de directo contraria dispositioni statuti, & ostendit, quòd Gundisaluus noluit præferre ma-
6 sculos fœminis, iuxta formam statuti; nec habuit respectum ad conseruationem agnationis, in qua dispositio prædicti status est fundata, argu. l. 1. §. sed & si seruus, vers. publicè enim interest. Bald. in l. maximum vitium, num. 4. vers. præterea, C. de liber. præter. Cyn. in l. publico, num. 3. vers. modo ponamus, & vers. præterea C. ad leg. Iul. de adult. Socin. sen. in d. l. Gallus, §. nunc de lege, num. 4. vers. & addo prædictis, & cons. 1. num. 1. vol. 1. Castrens. cons. 83. num.
7 2. in fine vol. 2. † Ideoque cessat ista præsumptio, quod contrahentes voluerint se conformare cum dicta dispositione. Socin. sen. in d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex quibus. Aym. d. cons. 250. num. 2. Decian. d. cons. 60. num. 31. vol. 3. Illustrissimus Mantica in d.
8 tract. lib. 8. tit. 11. nu. 8. vers. similiter, † Et cùm in primo gradu non fuerit habita ratio conseruationis agnationis, neque respectus ad statutum, ex hoc oritur efficax coniectura, quòd neque in vocatione descendentium Eluiræ fuisset habitus respectus ad statutum. Et hoc maximè dicendum est, quia ex nulla parte contractus percipitur, fuisse habitam rationem conseruationis agnationis quoàd descendentes Eluiræ, ita vt fuerunt prælati eius descendentes masculi fœ-
9 minis, † quia vocantur descendentes, quorum appellatione, ex proprietate sermonis, veniunt etiam fœminæ, Bart. & alij in d. l. Gallus, §. et si à parente, ff. de liber. & posthum. Paris. cons. 72. num. 7. lib. 4. Et posteà vocantur ad successionem in defectum lineæ Eluiræ filij & filiæ Franciscæ sororis Gundisalui; ad tradita per Socin. d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex quibus. Illustrissimus Mantic. d. tit. 11. nu. 8. Decian. d. cons. 60. num. 31.

Non obstat, quod Sulpitia, & Liuia non sint hære-
10 des Gundisalui, † quia sub generali dispositione non comprehenduntur bona emphyteotica non hæreditaria. Bart. in l. si patroni, & ibi communiter omnes, sub num. 3. ff. ad Trebell. Alex. cons. 91. num. 10. lib. 1. Illustrissimus Mantic. in d. tract. lib. 7. tit. 9. num. 5. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Decano, in causa Bononien. de Bologninis 12. Ianuarij 1571. & coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Romana domus &
11 Emphyteusis 6. Martij 1595. † Nec videbatur Dominis, posse dubitari, quòd ista Emphyteusis non sit hæreditaria, cùm in concessione non sit facta mentio hæredum, & vocentur descendentes, vt per Clar. in §. emphyteusis, quæst. 16. vers. emphyteusis non
12 hæreditaria. † Et quantumuis sit appositum illud verbum, [successoribus] tamen cùm sit immediatè appositum ante verbum [descendentibus] sine copula, recipit declarationem ab illo verbo [descendentibus] & intelligitur de successoribus sanguinis. Et cessat omnis difficultas, quia in alijs partibus est appositum solùm verbum, [descendentes] sine illo adiuncto, [successores.]

Non obstat, quòd Eluira instituit filios masculos
13 in bonis emphyteuticis, † quia licèt emphyteusis fuerit recepta, & stipulata à Gundisaluo etiam pro Eluira, tamen illa non fuit prima acquirens, sed Gundisaluus, qui solùm ab initio de anno 1583. fuerat inuestitus, & fecerat melioramenta, & in isto contractu se obligabat expendere alios ducatos mille, & obtinere beneplacitum suis sumptibus, vt per Bald. in auth. si quas ruinas, sub num. 8. vers. 2. ratio est C. de sacros.
14 Eccles. D. Syluester Aldobrand. cons. 6. num. 8. † Vnde quicquid sit de veritate illius opinionis, an primus acquirens possit præiudicare successoribus, de qua per Clar. in d. §. emphyteusis, quæst. 16. vers. his præ-
15 missis. † Eluira non poterat præiudicare successoribus. Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas person. Ias. in l. 2. num. 207. in fine, vers. 3. limita C. de iure emphyt. Grat. cons. 132. num. 4. vol. 1. Ruin. cons. 154. num. 3. vers. nam quamuis, vol. 3. Alex. cons. 106. visis themate, num. 8. vers. sed ista disputatio, & cons. 107. num. 3. vers. nam ipsemet author. vol. 4.

Quòd pro parte Conuentus Sancti Augustini opponebatur, in concessione non interuenisse consen-
16 sum Apostolicum, non obstabat, † quia secunda concessio seu prorogatio fuit facta de anno 1546. quo casu spatio tanti temporis elapso præsumitur. Corn. cons. 248. nu. 31. & seqq. lib. 1. Put. decis. 184. & 208. lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Camerinen. Fideicommissi 7. Nouembris 1569. Nec his agitata inter Gundisaluum, & fratres aliquid operatur, cùm non fuerit super dicto consensu, ad l. Papinianus exul, ff. de minor.

CAME-

Camerinen. Dotis. Lunæ 28. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu.*

2 *Legata ex bonis fideicommisso subiectis in primis sunt detrahenda.*

3 *Exceptio non adimplementi in totum, vel in partem, impedit exequutionem obligationis cameralis, & numer. 4.*

5 *Cessio quæ venit ad casum, à quo incipere non potuit, est inutilis.*

DECISIO XXXIII.

DOmini, Augustino solo informante, contra ipsum steterunt in decisis, coram R. P. D. meo Pamphilio, 18. Februarij 1596. videlicèt non posse sustineri mandatum per ipsum obtentum, contra Pantaleonem, nec aliud contra Durantem fideiussorem, qui, Pantaleone vigore illius mandati carcerato, vt inde liberaretur, promiserat, quòd staret iuri, & iudicatum solueret. Licèt enim Pantaleon, & Vincentius eius filius promisissent in forma Cameræ, soluere
1 dotem Augustino, † quæ non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, Cassad. decis. vnica de mut. petit. Nihilominùs idem Augustinus promisit, quòd Venantia filia Pantaleonis, & soror Vincentij cederet legato materno, quòd vtique tempore relaxati mandati contra Pantaleonem de anno 1592. fieri non poterat, cùm iam defuncto Vincentio Venantia vigore fideicommissi materni habuisset, vsque de anno 1588.
2 omnia bona ex quibus legatum erat soluendum. † Legata enim ex bonis fideicommissi in primis sunt detrahenda, Roman. cons. 176. num. 6. Et dubitandum quidem non est, quin hæc exceptio impediat exequutionem obligationis Cameralis, ad tradita per Gales. ad formulam obligat. Camer. ad partem quartam secundæ pertis, quæst. 1. num. 10. & 12. Et tenuit Rota in causa Romana pecuniaria de Zabterijs, 4. Maij 1580. coram Cantuccio.

Considerabat vnus ex Dominis, quòd renunciatio Venantiæ debebat præcedere, & hoc sic inferebat:

Nam cùm esset data dilatio ad soluendum dotem per plures annos, nihilominùs promiserat Augustinus, nomine futuræ sponsæ, quòd ipsa cederet dicto legato, fuet atque conuentum in apocha, quòd tempore sponsalitij hæc omnia in publicum instrumentum redigerentur, cum obligationibus, & renuncijs. Vnde si durante dilatione ad soluendum, debebat fieri instrumentum renunciationis, satis apparet, quòd ista renunciatio debebat præcedere dotis solutionem.
3 † Et hæc quidem exceptio non adimplementi impedit exequutionem obligationis Cameralis, Veral. decis. 127. par. 3. Put. decis. 757. lib. 3. Gales. loco præcitato, num. 7. † Et prædicta obtinerent, etiamsi pro parte fuisset adimpletum, Dec. in l. cùm proponas, 2. nu. 5. vers. 5. ampliatur C. de pactis. Roland. cons. 53. num. 29. lib. 1. Put. decis. 340. nu. 1. lib. 1. Veral. decis. 316. num. 1. par. 3.

Non obstat cessio facta in actis per Augustinum, de anno 1595. tàm nomine proprio, quàm vxoris pro qua de rato promisit, quia etiamsi fuisset facta iuxta suam obligationem, nihilominùs cùm iam Venantia ante dictam cessionem habuisset omnia bona mater-
5 na, cessio erat inutilis, † & venerat ad casum à quo incipere non poterat, & ideo nihil operabatur; quod erat de directo contrarium intentioni contrahentium. Soc. Sen. cons. vlt. num. 5. lib. 3.

Romana Legati della Porta. Ven. 1. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia, de quibus constat per inuentarium, ad sciendum illorum valorem, nisi altera pars exhibeat, aut doceat de amissione inuentarij, & num. 3.*

2 *Pro inuentario præsumitur.*

4 *Iuramentum in litem ad probandum valorem bonorum, datur contra illum qui non permisit bona describi, dummodo de bonis constet per testes.*

DECISIO XXXIV.

1 DOmini censuerunt, quantùm ad bona contenta in inuentario, dandum esse Elisabethæ iuramentum in litem, præuia taxatione iudicis, quia concurrunt omnia requisita, videlicèt, quòd ipsa sit coniuncta persona, & verisimiliter informata, cùm permanserit in domo Equitis eius viri, vsque ad illius obitum, deque eorum quantitate constat ex ipsomet inuentario, quod fuit factum in præsentia Ioannis
2 Pauli, & Thomæ, & pro eo præsumitur. l. final. §. 1. C. de iur. delib. r. cum simil. Ideoque nisi mobilia in eo contenta exhibeantur ad effectum sciendi eorum
3 valorem, vel probetur casus amissionis, absque culpa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ, hæredum, non potest denegari D. Elisabethæ dictum iuramentum. Castrens. cons. 212. num. 3. lib. 4. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 31. num. 104. vers. sextus casus. Et fuit dictum in causa Romana de Vitellis, coram bo. me. Bubalo, 1. Iulij 1587. eòque magis cùm concurrat æstimatio ad instantiam Ioannis Pauli, & Thomæ de qua deponit 25. testis super 5.
4 Quantum ad alia bona non contenta in dicto inuentario, de quibus deponunt testes primus 2. & alij, res est difficilis probationis. Sed quia hoc prouenit ex culpa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ, qui non permiserunt huiusmodi bona describi, prout deponunt 2. & 4. testes super 4. dixerunt pariter Domini, dandum esse iuramentum in litem D. Elisabethæ, habito respectu, an aliqua fortè ex bonis, de quibus deponunt testes, fuissent descripta in inuentario.

Pacen. Decimarum. Lunæ 4. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *A limitibus territorij ad limites decimatorios, in dubio non infertur, nisi contrarium probetur per testes, num. 2.*

3 *Testes debent reddere causam scientiæ.*

4 *In finibus probandis leuiores & imperfectæ sufficiunt probationes, cùm sit materia difficilis probationis.*

DECISIO XXXV.

VOlui particulariter dubitare, an probaretur locum dell'Hebretos esse intra limites Ecclesiæ

1 Pacen. Et Domini affirmatiua fuerunt amplexi. † Licèt enim regulariter non inferatur à limitibus territorij ad decimatorios, c. 1. vbi glos. in verb. locis, de relig. dom. Et fuit dictum coram me in hac causa, 29.
2 Ianuarij præteriti. Hoc tamen procedit in dubio, † sed secus est in præsenti casu, vbi testes in sum. num. 2. probant, territorium Pacen. esse decimatorium Episcopi, & Capituli, & alij in sum. num. 3. probant, locum dell' Hebreros, esse intra territorium Pacen. Ex quibus satis arguitur ad distinctionem territorij temporalis ad spirituale. Butr. in d. cap. 1. num. 15. de relig. domib. Felin. in c. quia indicante, sub num. 6. vers. cum istis concordat, de præscript. Franc. Marcb. decis. 352. num. 2. lib. 2. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Bracharen. decimarum 19. Ianuarij huius anni.

Non obstat, si diceretur, quòd testes deponentes, locum dell' Hebreros esse intra limites ciuitatis, nullã scientiæ causam reddunt, prout deberent, Bald. cõs. 286. num. 2. lib. 2. Nam vnus ex ipsis bonam reddit rationem, nempe pluries vidisse se limitationes. Secundus dat rationem, quia arcendatur, vt de territorio Pacen. cùm aliàs in confinibus probandis, quia hęc materia est difficilis probationis, Guido Pap. dec. 193. leuiores, & imperfectæ probationes sufficiant, cap. cùm causam, vbi DD. de probat. Becc. cons. 42. num. 10. Franc. Marc. quæst. 111. par. 2. Afflict. decis. 23. Et fuit dictum in dicta causa Brachaen. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Florentina Pecuniaria. Ven. 8. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor qui debet releuari indemnis, si soluit & accepit in solutum tot bona pro pecunia soluta, cum pacto, quod re euicta redire posset ad primaria iura, re euicta etiam in parte, debet indemnis releuari, numero 3.*
2 *Liber depositarij concurrentibus adminiculis probat.*
4 *Hæres tenetur ad id quod eius author tenebatur.*
5 *Denunciatio litis quæ fit Vendenti, non est necessaria, quando constat, nullum ius Vendenti competere.*
6 *Actiones super bonis competentes post confiscationem bonorum, transferuntur in fiscum.*
7 *Iura extracta ab ipsis actuarijs, sunt in forma probante.*
8 *Item iura extracta à successoribus in officio, sunt in forma probante.*
9 *Item iura extracta ab Archiuistis.*
10 *Iura extracta in vno territorio, non probant in alio territorio, & inter personas non subditas.*
11 *Probant tamen inter subditos ratione contractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium.*

DECISIO XXXVI.

Vendiderat Alexander Sodetinus Raphaelide Medicis quædam bona, pretio flor. 3300. cum promissione de euictione Io. Victorij Fratris, quem in instrumento guarantigiato idem Alexander indemnè releuare promiserat. Sequuta euictione maioris partis dictorum bonorum, Raphael venditionem pro resoluta habuit, promisitque Antonius Franciscus filius Alexandri, ipso iam mortuo, deponere dictos Florenos 3300. & pro eo Io. Victorius fideiussit, qui, non adimplente Antonio Francisco, coactus fuit soluere dictam summam; pro qua, vigore laudi recepit in solutam ab Antonio Francisco quoddam prædium domus Albæ, pacto apposito, quòd in euentum euictionis posset redire Ioannes Victorius ad primæua iura. Euicto hoc prædio, dubitaui, an Antonius Franciscus teneretur releuare indemnem Petrum Thomã Filium Ioann. Victorij iam defuncti. Et Domini sub die 6. Aprilis præteriti censuerunt teneri. Sed quia resolutio in contumaciam Antonij Francisci fuit capta, iterum vtraque parte informante, proposui dubium, & Domini steterunt in decisis.

1 Prædium enim domus Albæ fuit euictum, & ideo redeundo Petrus Thomas ad primæua iura, tenetur Antonius Franciscus ipsum releuare indemnem, iuxta obligationem sui patris, cùm soluerit Ioannes Victorius eius pater integrum pretium dicti prædij videlicèt Flor. 3300. vt constat ex partitis Mercatoris
2 depositarij eiusdem. † Quæ concurrentibus adminiculis venditionis, fideiussionis, sequestri bonorum Io. Victorij, probat. Bart. in l. admonendi, num. 27. ff. de iureiur. vbi Ias. num. 127. Guido Pap. decis. 441. Afflict. decis. 402. Surd. decis. 199. nu. 11. Et fuit pluries resolutum.
3 Non obstabat, quòd non omnia bona, sed maior tantùm pars fuerit euicta, & ideo, cùm Ioannes Victorius non potuerit teneri de euictione, nisi pro parte euicta, quæ quanta sit, nondum satis constat: priùs veniebat liquidanda, cùm in plus non teneatur Antonius Franciscus ipsum releuare indemnem. Nam cùm Raphael venditionem pro resoluta hab uerit, & Antonius Franciscus promiserit deponere Florenos 3300. quos coactus fuit soluere Ioannes Victorius, quem indemnem iam promiserat releuare Alexander, vtique tenetur Antonius Franciscus id præstare,
4 ad quod eius pater tenebatur, † cùm sit illius hæres, l. vnica C. vt action. ab hæred. & in hæred.
5 Ad id quod dicebatur, non fuisse Antonio Francisco litem intimatam super euictione prædij domus Albæ, placuerunt Dominis responsiones in alia decisione datæ, videlicèt, quod etiamsi litis intimatio fuisset necessaria, & sufficienter non fuisset facta, nihilominus non interesset, cùm nullum ius Antonio Francisco competere posset, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana emphyteusis, 25. Febr. 1579. vbi allegatur decisio coram Oxano in causa Neapolitana euictionis. Et pariter fuit resolutum coram R. P. D. meo Litta, in causa Bononien. euictionis. 27. Octobris 1597.
6 Nec referebat, quòd euictio fuerit sequuta post confiscationem bonorum Antonij Francisci, & ideo fuerit omnis actio translata in fiscum, l. 2. vbi glos. in verb. tutelæ, C. ad leg. Iul. de vi public. & tradit latè Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 53. cum alijs sequen. Nam Antonius Franciscus habet alia bona extra statum Serenissimi Magni Ducis.
7 Quod dicebatur, iura non esse in forma probanti, non verificabatur in facto, si quidem alia sunt extracta ab ipsismet actuarijs. Bart. in auth. si quis in aliquo, vers. 2. oppono, sub num. 2. vbi Dec. num. 15. & seqq. C. de eden. idem Bart. in l. in fraudem, §. neque instrumenta, num. 2. vers. idem puto, ff. de iure fisc. Felin. in cap. fin. num. 5. de fide instrum. Roman. cons. 105. num. 3. sub fine, Card. cons. 72. num. 7. in princ. Rota decis. 1. de fid. instrum. in nouis, Ægid. decis. 58. Verall. decis. 170. par. 1. Et fuit dictum in vna Bracharen. iurispatronatus de Padronello, 26. Martij proximè præteriti coram R. P. D. meo Sacrato.
8 Alia verò a successoribus in officia, ad cap. cùm P. Tabellio, de fid. instrum. Bart. in l. 1. §. si quis in duobus, ff. de bon. possess. secund. tabul. Dec. in d. auth. si

quis

9 quis in aliquo, num. 26. Verall. decis. 35 t. par. 2. † Et alia ab Archiuistis, Dec. post Alex. & alios in d. auth. si quis in aliquo, num. 23. C. de edendo. Felin. in cap. ad audientiam num. 11. & seq. de præscript. Card. cons. 72. num. 6. & 7. circa finem vers. ego verò tenui.
10 † Quæ quamuis non probent extra territorium, & inter personas non subditas, Verall. decis. 42. lib. 1.
11 † at certè illud satis constat, quòd inter subditos ratione contractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium probant, arg. l. si non speciali, & l. fin. cum ibi notatis C. de testam. Bald. in l. exemplo, num. 5. C. de prob. Felin. in d. c. ad audientiam, num. 12. vers. qui tamen non negant, Cardinal. d. cons. 72. num. 8. Verall. decis. 42. lib. 1.

Spoletana Bonorum. Merc. 13. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non potest venire contra factum sui authoris.*
2 *Ratificare quis non censetur actum nullum, nisi notitiam habuerit de nullitate, quando agitur de obligando, & nu. 3. & 4.*
5 *Ratificare dicitur, etiam de facto ratificans.*

DECISIO XXXVII.

Domini censuerunt, filios Angeli non posse agere
1 contra Pirottum & Ruscham; † cùm illis non liceat vti hæredibus patris, venire contra ipsius factum, l. cùm à matre, vbi DD. C. de rei vendic. qui maior factus, in calculo habito cum Iulio eius tutore, acceptauit partitam Ruschæ, l. 1. vbi Bald. C. si ma. fact. rat. hab. Afflict. decis. 285. num. 12. Barbat. cons. 71. col. 2. vers. 4. ista pars ante num. 1. vol. 3. Cephal. cons. 51. num. 12. & 45. vol. 1.
2 Non obstat, quòd venditio census facta Ruschæ continebat plures nullitates, & ideo ratificata non posset censeri, nisi doceatur, Angelum habuisse notitiam dictarum nullitatum, Corn. cons. 297. num. 8, lib. 3. Socin. Iun. cons. 59. num. 5. lib. 1.
3 Nam aduertendum est, quod hic non agitur de obligando Angelo; Hoc enim casu fuisset necesse, quòd de dictis nullitatibus, & contentis in instrumento notitiam habuisset. Natt. cons. 636. num. 194.

Sed dicitur, quòd cùm Iulius tutor Angeli cum ipso esset obligatus, & exequutio fuisset facta ad instantiam Ruschæ, super bonis Iulij, non poterat Angelus pro prætenso suo anteriori credito, agere contra bona deliberata ad fauorem Ruschæ, cùm causam ex qua creditum Ruschæ resultabat, acceptasset, & id quod intus habebat, videbatur petere.
4 Ex quibus videbatur satisfactum his quæ luculenter pro parte filiorum Angeli deducebantur, quia scilicet procederent, si ageretur de obligando Angelo.
5 Nihil facit, quòd Ruscha obtinuerit mandatum pro sorte principali census contra hæredes Iulij, ob id quòd Angelus non ratificauerat, quia ad effectum de quo hodie agitur, satis est, quòd ratificatio Angeli de facto interuenerit.

Pacen. Decimarum dell'Hebreros. Merc. 13. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet assistentiam iuris in perceptione decimarum, quando Ecclesia Cathedralis est Parochialis.*
2 *Decimæ Ecclesiæ Cathedralis Parochialis, vel ad Capitulum, vel ad Episcopum pertinent.*

DECISIO XXXVIII.

Post resolutionem factam coram me die 4. præsentis, in qua fuit conclusum, locum dell'Hebreros esse infra limites Cathedralis Pacen. sumpta occasione quòd decimæ huius loci pro medietate percipiuntur à Reuerendissimo D. Episcopo, pro alia verò medietate à Duce Feriæ. Et quòd Capitulum est in possessione exigendi medietatem omnium decimarum territorij Pacen. aliam verò D. Episcopus, vt deponunt testes de publica voce, & fama, octauus super 9. & nonus super 4. & decimus super eodem, in sum. num. 2. Dubitaui an decimæ quæ percipiuntur à Duce in dicto loco del'Hebreros, debeantur Capitulo: non potui super hoc dubio habere omnimodam re-
1 solutionem, sed Domini inclinabant deberi, † quia cùm præsupponatur, Ecclesiam Cathedralem Pacen. esse Parochialem, (de quo tamen particulariter agendum erit) ius assistit Episcopo, c. dudum, de decimis. Rebuff. de decim. quæst. 7. vers. 7. Et ideò cùm Dux aliquod priuilegium, vel rationabilem causam minimè ostendat, vt requiritur, cap. cùm contingat. vbi
2 glos. de decim. † vel spectant huiusmodi decimæ ad Episcopum in totum, vel ad Capitulum pro parte. Et sic sufficit, quòd de consensu Episcopi percipiantur à Capitulo. Et ad hoc propositum placuit Dominis decisio coram bo. me. de Rubeis, in causa Oscen. decimarum. 21. Martij 1564.

Sed quia Capitulum non ostendit concludenter, Episcopum sibi assistere, quæ fuit potissima ratio decisionis Oscen. nec fuit aliquid dictum pro parte Parochialis de Villalua Pacen. dioces. quæ est in causa, neque pro parte beneficiatorum Capellæ per Federicum Suarez fundatę, qui pariter sunt in causa, ideo totalis resolutio præsentis dubij ad Kal. fuit remissa, eòque libentiùs, quòd procurator Ducis comparuerit in Curia, & affirmat causam Domini sui, quæ per contradictas fuit agitata, se velle tueri.

Zamoren. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de sequestrando, non probat, sequestrum fuisse appositum.*
2 *Conditio si sequestrum fuit appositum, intelligitur cum effectu.*

DECISIO XXXIX.

Concesserat Illustrissimus D. meus Cardinalis Aragonius tunc Rotæ Auditor Commendatori della Boueda mandatum de manutenendo in perceptione omnium decimarum Montis del Pego, cum conditione, quòd quatenùs aliàs super decimis Sancti Michaelis della Riuiera, sequestrum appositum fuisset, illud remanere deberet. Vnde, quia prætendebat Abbas S. Mariæ Consolationis, appositum iam ante fuisse à iudice de partibus dictum sequestrum; petebat coram me inhibitionem contra dictum Commendatorem, ne prædictas decimas sancti Michaelis exigere audeeret.

Con-

Consultis desuper Dominis, placuit inhibitionem
non esse concedendam. Licèt enim fuisset concessum
sequestrum, non tamen probatur, quòd habuerit ef-
1 fectum: † Per solum enim decretum dici non potest,
sequestrum fuisse appositum, argu. l. propriè, & l. licet
ff. deposit. & etiam quę notat Cardinal. in clem. 1. nu.
2 22. de sequestr. possess. & fruct. † Illa autem conditio
in mandato Illustrissimi D. mei Cardinalis, debet in-
telligi quatenus cum effectu adesset sequestrum, ad
tex. in l. 1. §. hæc verba, ff. quod quisque iuris, & in c.
relatum de cler. non resid. Becc. cons. 385. col. pen.
vers. his tamen non obstan. Et ita fuit resolutum.

Oscen. Pensionis. Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Pensio in cuius reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ, est validè reseruata.*
2 *In reseruatione pensionis non est necessarium, facere mentionem de lite quæ est super titulo beneficij, vel quando non agitur de præiuditio collitigantis.*
3 *Lite inter duos pendente, tertius impedire non debet, quominùs iure suo vtatur.*
4 *In beneficialibus symonia committitur ex constitutione Ecclesiæ.*
5 *Authoritas & beneplacitum Papæ in beneficialibus omne symoniæ vitium excludit.*
6 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata, quando titularis consensit reseruationi pensionis, in iudicio possessorio, & nu. 7.*
8 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, tenetur narrata iustificare in iudicio petitorio, contra illum qui consensit pensioni.*

DECISIO XL.

1 DOmini concluserunt, pensionem esse validam,
dummodò iustificetur; in eius enim reseruatio-
ne concurrit voluntas, & potestas Papæ, ad tex in l. si
quæramus, ff de testam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de iure
codicil. cum vulgar.
2 Nec refert, quòd in reseruatione non fuerit facta
mentio de lite; quia non erat necessaria, cùm lis esset
super titulo beneficij, nec ageretur de præiudicio col-
litigantis; nouum enim onus non imponebatur super
beneficio, cùm antiqua pensio, solutis per titularem
quibusdam annatis anticipatis, fuisset cassata, & con-
uentum, quòd noua solueretur Didaco. Ægid. decis.
748. nu. 3. vers. aut loquimur. Mill. in repert. in verb.
gratia impetrata, lite penden. Gabriel. de iudic. con-
3 clus. 4. num. 34. † Et, vt benè dicit Oldrad. cons. 299.
num. 1. in fine, lite inter duos pendente, tertius impe-
dire non debet, quominùs iure suo vtatur.
Nec etiam officit, quòd pacta in cassatione posita
4 videantur symoniaca; † quia cùm versemur in bene-
ficialibus, in quibus symonia cōmittitur ex constitu-
5 tione Ecclesiæ, Dec. cons. 141. num. 2. † & omnia de
beneplacito sanctissimi fuerint gesta, eius authoritas
tale vitium excludit, secundùm distinctionem gloss.
in cap. cum pridem, in verb. illicitè, de pact. & ibi
Imol. num. 8. Butr. num. 16. Felin. in c. ad audientiam,
2. nu. 3. vers. quod autem dicta conuentio, de rescript.
Decius, d. cons. 141. nu. 2. & cons. 436. nu. 17. & 18.
latè Sot. de Iust. & iur. lib. 9. quæst. 5. art. 2.
6 Quantum attinet ad iustificationem, ad quam se
non teneri prætendebat Didacus, sub prætextu quòd
Hieronymus consensisset reseruationi pensionis, Gui-
dob. decis. 12. Et fuit resolutum coram bo. me. Gyptio
in causam Salamantina pensionis, 26. Martij. 1593.
Hoc non verificabatur in facto, cùm solùm Hierony-
mus se obligasset in forma Cameræ, de soluenda pen-
sione, quod visum fuit Dominis, non æquipollere
consensui præstito super reseruatione.
7 Nec applicatur, quòd existens in quasi possessione
exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata.
Mohed. decis. 9. de caus. poss. & propr. cum similibus;
8 quia hoc procedit in possessorio, † hic autem versa-
mur in petitorio & sic in iuditio longè diuerso, in quo
existens in quasi possessione, in casu de quo agitur,
tenetur iustificare narrata, vt fuit resolutum in præ-
allegata causa Salamantina.

Perusina siue Tudertina Bonorum. Merc. 4. Iulij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Per donationem dominium etiam absque traditione transfertur in Ecclesiam.*
2 *Instrumentum emptionis, concurrentibus adminiculis, probat dominium, num. 4.*
3 *Instrumentum emptionis regulariter non probat dominium.*
5 *Identitas probatur per testes, etiamsi confinia in duobus instrumentis enunciata non concordent, quando concordat quantitas terræ, nomen venditoris, & notarij.*

DECISIO XLI.

1 VIsum fuit Dominis, constare de dominio Eccle-
siæ, quoàd prædium emptum per Iacobam
donatricem, de anno 1493. ex ipsiusmet Iacobæ do-
natione, per quam fuit dominium etiam absque tra-
ditione in Ecclesiam translatum, l. fin. vers. in his
autem, vbi glos. in verb. in rem C. de Sacros. Eccles.
2 & ibi. Bart. in princ. & num. 17. & alij. † De dominio
autem ipsiusmet Iacobæ constat ex instrumento em-
3 ptionis, quod licèt regulariter non probet domi-
4 niū, Alex. cons. 10. lib. 4. † secùs tamen dicendum est
in præsenti casu, in quo concurrunt adminicula, vi-
delicèt, quia tam Franciscus venditor, quàm Iacoba,
vt ex depositionibus testium patet, possederunt, fru-
ctus percipiendo, pretiumque fuit numeratum, l. pro-
prietatis, vbi gloss. in verb. emptionis. C. de probat.
Benè facit decisio Veralli 281. par. 1. in impress.
Nec obstat, si diceretur, quòd confines instrumen-
ti emptionis non concordant cum confinibus instru-
5 menti donationis, † quia nihilominùs concordat
quantitas terræ emptæ, nomen venditoris, & nota-
rij rogati, & cessat omnis difficultas ex testibus exa-
minatis, qui probant, hanc petiam terræ priùs à Fran-
cisco venditore fuisse possessam, & postea à Iacoba,
& demùm per fratres. Ex quibus de illius identitate
non est ambigendi locus.
Quantum ad aliud prædium, placuit Dominis,
quòd fratres meliùs suam intentionem coadiuua-
rent.

TER-

Terdonen. Præposituræ. Ven. 26. Octobris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Si quis dicit, aliquem nunquam fuisse legitimè assequutum beneficium, & petit illud sibi conferri, causa dicitur beneficialis.*

2 *Si quis dicat, quem obtinuisse beneficium, sed illo posteà priuatum, aut priuandum, causa dicitur profana, & num. 8.*

3 *Si quis petit aliquem priuari beneficio, & sibi conferri, vel adiudicari, causa dicitur beneficialis.*

4 *Iudicium ab actore est metiendum.*

6 *Appellatio non diuersificat causam, sed instantiam.*

7 *Ad effectum qualitatis iudicij, attenditur quod principaliter agitur.*

8 *Ex eo quòd regens Cancellariæ causam aliquam inter beneficiales distribuat, causa non dicitur beneficialis.*

DECISIO XLII.

AD instantiam fisci Terdonen. Camillus ob non residentiam fuit priuatus beneficio de quo agitur, quod postea ordinarius contulit Alberto. Appellauit Camillus à sententia lata ad fauorem fisci, & obtinuit causam committi in Rota R. P. D. meo Decano, qui tulit sententiam ad fauorem Camilli, a qua appellatione interposita, & introducta causa coram me, dubitaui, ex quo Albertus adhærebat huic causæ, an esset beneficialis, vel profana. Et Domini pro resolutione distinguebant tres casus, quorum duo distinguit gloss. Magistralis, in clem. dispendiosam, in verb. beneficijs, ibi, si verò agatur, de iudic.

1 Quòd videlicèt aut dicitur, aliquem numquam fuisse legitimè assequutum beneficium, & petitur sibi conferri, & hoc casu agitur de titulo, & consequenter causa est beneficialis, & in his terminis loquitur decisio in causa Casalen. seu nullius Præposituræ coram bo. me. Gyptio 9. Iunij 1597.

2 Aut dicitur, quem obtinuisse beneficium, sed illo posteà priuatum, aut priuandum. Et hæc causa dicitur prophana. Et dictam distinctionem glosse sequuntur ibidem Cardin. num. 16. Imol. num. 3. vers. vltimò queritur. Anchar. in 6. notab. Vitalin. nu. 27. & seqq. & num. 49. & tradit Bald. in auth. litigiosa, C. de litig. Put. decis. 496. num. 2. lib. 2. & decis. 67. incip. in vna Hispalen. Tholom. de pension. decis. 2. incip. Ro. Parochialis. Achil. decis. 5. num. 6. & seqq. eodem titulo.

3 Aut tertiò petitur, aliquem priuari, & sibi beneficium conferri, vel adiudicari. Et causa dicitur beneficialis, cap. 2. & ibi gloss. in verb. finita, vt lite pend. in 6 Clem. 1. in verb. cùm possessorem, de sequestr. poss. & fruct. Sarn. in regula de subrogand, quæst. 7. in princ. & in reg. de Annali quest. 42. in princ. Put. decis. 496. num. 2. & 3. lib. 2. & decis. 66. incip. in vna Hispalen. Et fuit dictum coram me in hac causa 2. Februarij predicti.

Quibus sic positis Domini dixerunt, nos versari in
4 2. casu, & sic in prophanis. † Iudicium enim ab actore est metiendum, l. 1. in princ. ff. si pars hered. pet. Ægid. decis. 616. Cassad. decis. 13. super regul. Fiscius autem qui est actor, egit ad priuationem Camilli, ob non residentiam, & obtinuit, obid, sententiam pri-
5 uationis promulgari. Quapropter nec causa dicitur beneficialis, nec beneficium efficitur litigiosum. Et vltra relatos hoc dicit gloss. in cap. 2. in verb. finita, ibi, pone enim, vt lit. pend. in 6. Ferret. cons. 12. num. 17. & seqq. lib. 1. Sarnen. in reg. de subrog. quest. 7. per totam. Put. decis. 66. lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in causa Placentina Capellan. 26. Nouembris 1593.

Non obstat, quòd beneficium post priuationem Camill. fuit collatum Alberto, & causa appellationis commissa in Rota. Nam initium litis est spectandum, in quo Albertus non erat in causa, & hodie tantùm
6 adhæret fisco pro suo interesse. † Et appellatio non diuersificat causam, sed instantiam: nam causa eadem censetur in 2. instantia, prout erat in prima, glos. in l. ita demum, in verb. agitur, vbi Salicet. in fin. & in l. inuitus, num. 15. C. de procurator.

Neque obstat illa enunciatiua [de, & super prouisione] de qua in sententia R. P. D. mei Decani, quia hodie non mutat naturam causæ; cùm de ea principaliter dubitatur. Et ita responderi potest ad aliam enunciatiuam Commissionis, [de, & super Parochia-
7 li,] † quia ad effectum qualitatis iudicij attenditur quod principaliter agitur. Anchar. in clem. dispendiosam, in 6. notab. vers. item quandoque, & post eum Imol. num. 3. vers. potestis dicere, de iudic.

8 Quod Reuerendissimus D. Regens hanc causam inter beneficiales distribuerit, non mouit Dominos; licèt enim Rota raorum huic viro tribuat, quantum cuique doctissimo tribuere conuenit, tamen huiusmodi distributiones facit sine causę cognitione, & ex eo solùm quòd in eis de beneficijs mentio habetur.

Cesenaten. Lucri Dotis. Lunæ 5. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Imputare sibi debet maritus, si accepit in dotem bona, ex quibus lucrum dotale non potest consequi.*

2 *Lucrum dotale ex re emphyteotica detrahi non potest.*

3 *Fallit hæc conclusio, si maritus expressè sibi cauit de lucro, & noluit acceptare dotem in bonis emphyteoticis, nisi cum hac qualitate, quòd & debentur lucrum dotale, & nu. 4.*

5 *Renunciatio non inducitur, nisi ex verbis claris & apertis.*

DECISIO XLIII.

1 QVamuis Franciscus Maria receperit fundum emphyteoticum in dotem, & ideo videretur dicendum, sibi imputari debere, si sciente voluit
2 recipere rem subiectà restitutioni, † ex qua, eueniente casu restitutionis, lucrum consequi non posset. Alex. cons. 176. num. 9. lib. 7. Paul. cons. 59. nu. 3. lib. 1.
3 Phanut. de lucr. dot. gloss. 10. num. 58. circa finem. † Tamen Domini in casu de quo agitur contrarium censuerunt, aliquibus tamen contradicentibus, quia Franciscus expressè sibi videtur cauisse de hoc lucro in capitulis dotalibus, cap. 10. ibi, [che al signor sposo s'intenda Saluo il lucro dotale secondo la forma dello statuto.] Et ideo consequenter iuxta illud debet extendi assecuratio lucri dotalis in instrumento, cùm capitula dotalia ad instrumentum conficiendum habeant relationem.

4 Non obstat, quòd lucrum sit pars dotis, quia ideo fuit facta ista reseruatio, & cùm omnia capitula sint

cor-

correspectiua, videtur maritus noluisse acceptare dotem in bonis emphyteoticis, nisi cum hac qualitate, quòd ei debeatur lucrum, præsertim cùm verse-
5 mur in materia renunciationis, † quæ non inducitur nisi ex verbis claris, & apertis. Card. cons. 120. nu. 3. vers. item talis, Dec. cons. 495. nu. 19. & 20. cum alijs per Albet. con. 776. in fine.

Romana Pecunaria. Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum facit probationem probatam.*
2 *Apocha erronea, vel facta ad decipiendum, nihil operatur, & nu. 4. & 7.*
3 *In contractibus bonæ fidei bona fides debet exuberare.*
5 *Fraus non debet alieni patrocinari.*
6 *Ius succurrit deceptis, & non decipientibus.*

DECISIO XLIV.

FVit conclusum, non constare de credito Lucij. Ex instrumento enim celebrato die 27. Ianuarij apparet, ipsi fuisse satisfactum de integro pretio offi-
1 cij, in tot scripturis & expeditionibus. † Quod instrumentum bene probat, & facit probationẽ probatam; maximè cùm modus satisfactionis expressus fuerit. Grat. cons. 28. num. 2. lib. 1. post Bart. Ias. & omnes in l. 1. in princ. ff. de oper. nou. nunc.

2 Nec aliquid operatur apocha posteà facta, in qua Augustinus fatetur, se debitorem Lucij in scut. quingentis: nam vel est erronea, vel saltem facta ad decipiendam vxorem Augustini, quæ volebat, officium in capite Augustini esse liberum, & cuius contemplatione præfata quietantia fuerat facta, quæ non poterat reuocari, vel irritari, propter præiudicium quod
3 inde vxori aliàs non contracturæ, generaretur. † Et propter bonam fidem quæ in huiusmodi contractibus exuberare debet. ad tex. in l. in bonæ fidei. ff. de pecul. & in l. si præses, vbi Bald. C. de donat. Tellius Fernandez, super constit. Taur. in l. 17. nu. 73. vers. quòd est adeo verum. Guid. Pap. decis. 145. num. 2. vers. sed ijs non obstan. Vincent. de Franch. decis. 205. per totam. Natt. cons. 609. nu. 41. vers. non videtur etiã, Annæus Robertus, rerum iudic. lib. 1. cap. 2. Abb. cons. 73. nu. 3. vers. nec obstat, si dicatur, lib. 2.

4 Minùs facit, quòd instrumentum sit correspectiuum ad apocham, hoc enim non est clarum; stante enim quietantia generali per instrumentum, fuerat in facultate, facere, vel non facere apocham, vel si
5 instrumentum fuit correspectiuum ad apocham, † ex hoc detegitur fraus in præiudicium mulieris, quæ Liuio non debet patrocinari, cap. officij cap. requisiui-
6 sti, ex. de testibus, cum vulgar. † quia ius succurrit deceptis, non decipientibus, lib. 2. C. si min. se maior dixerit, l. si sine C. ad Velleian.

7 Et in omnem euentum adest vltimum instrumentum, in quo Liuius promisit totum officium ad Augustinum spectare, quod denotat, vel apocham erroneam, vel mulierem deceptam. Et ideo habent locum prædicta.

Pampilonen. Parochialis. Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, in qua non interuenit citatio, est nulla.*
2 *Citatus in prima instantia, debet etiam in causa appellationis citari ad sententiam, aliàs est nulla.*
3 *In eadem instantia coram diuersis iudicibus, parte non opponente, procedi potest.*
4 *Sententia lata contra procuratorem citatum, non est nulla.*
5 *Sententia lata in iudicio coram pluribus intentato, valere potest quoàd vnum, & non quoàd alios in materia diuidua.*

DECISIO XLV.

DOmini censuerunt, tàm primam, quàm secundam sententias Rotales, fuisse nullas quoàd Promotorem fiscalem, Vicarium, & beneficiatum.
1 Nam quoàd duos primos, nulla interuenerat citatio, l. 1. §. item cùm ex edicto, ff. quæ sent. sine appel. Dec. cons. 603. num. 11. cum simil.

2 Quantum verò ad beneficiatos, licèt fuerint citati, & posteà actum contra illos per contradictas, nihilominùs cum à sententia in partibus lata Abbas appellasset, & causam introduxisset, tam via ordinaria coram Metropolitano, quàm ex commissione, in Rota, cuius vigore emanauit citatio, idem Abbas fuit prosequutus solùm causam coram Metropolitano, à quo, reportata contra se sententia, appellauit, causamque appellationis commissam in Rota introduxit, in qua ad fauorem ipsius Abbatis emanauit prima sententia reuocatoria, tam primæ, quàm secundæ sententiæ Metropolitani. Ex quibus sequitur, beneficiatos de nouo citari debuisse. Achi. decis. 13. de dol. & contum. & facit decisio eius titul. & numeri, in nouis.

3 Non obstat, quòd in eadem instantia coram diuersis iudicibus, parte non opponente procedi posset. Rip. in cap. cùm M. Ferrarien. nu 199. cùm alijs per eum relatis, de constit. Nam processus primæ sententiæ Rotalis non fuit agitatus in secunda instantia simul cum Metropolitano, sed in tertia, cognoscendo de iustitia sententiæ Metropolitani. Et sic vigore dictæ secundæ commissionis.

4 Quo verò ad Parochianos; Domini dixerunt, sententias non esse nullas, ex quo fuerunt latæ contra eorum procuratorem citatum. Neque obstat, quòd cùm sint nullæ respectu litigantium, sint etiam nullæ
5 respectu Parochianorum, ob indiuiduitatem. † Nam cùm iudicium esset cum pluribus intentatum, sententia quoàd vnum valere potest, licèt quoàd alios secùs, l. de vnoquoque, ff. de re iudic. cùm non versemur in materia indiuidua, necnon in iudicio diuersorio; tot enim censentur capita, quot sunt personæ, vt benè declarat Gabriel. cons. 56. num. 1. & seqq. & præsertim num. 14. vsque ad 20. vol. 1. Parochiani enim non litigant super iure Parochiæ, sed super iure eligendi Prædicatorem, quod est diuersum, & nullam habens dependentiam à lite super Parochia.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 19. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Existenti in quasi possessione de tempore litis motæ, procedendi in processionibus, & actibus publicis, & in celebratione diuinorum, & custodiendi Sacristiam, datur mandatum de manutenendo.*

DE-

DECISIO XLVI.

1 Visum fuit Dominis, dandum esse mandatum de manutenendo Monachis Monasterij Montis Regalis, in quasi possessione præcedendi Clericos sæculares in Ecclesia in processionibus, & actibus publicis: nec non, dandum idem mandatum, quoad celebrationem diuinorum, secundùm regulam B. Patris Benedicti, & quoad custodiam Sacristiæ antiquæ, dummodò Monachus Sacrista iuxta tenorem Bullæ Fœl.record. Pauli III. per Reuerendissimum Archiepiscopum deputetur, ad nutum amouibilis, nec per hoc impediatur idem Reuerendissimus Archiepiscopus, quominùs possit, cui maluerit clerico sęculari tradere custodiam nouæ Sacristiæ, vnà cum sacris vestibus per eum confectis, & conficiendis. De quasi enim possessione Monachorum de tempore motæ litis in supradictis, satis constabat ex testibus examinatis. Et ideo illis dandum dictum mandatum, §. hodie in stit. de interd. cum vulgat. nec Reuerendissimus Archiepiscopus hoc in discrimen iudicij reuocabat.

Quoad custodiam reliquiarum, & scripturarum, placuit Dominis hoc temperamentum etiam rationabilibus ex causis, quòd tam Reuerendissimus Archiepiscopus, quam Monachi haberent vnam clauem: ita vt simul conueniant, occurrente occasione, ad visitandum Sacras reliquias, & aperiendum Archiuium.

Quantum verò attinet ad mutationem loci in Choro, voluerunt Domini partes super hoc audire, nam cùm Reuerendissimus Archiepiscopus, relicto Choro antiquo Monachis, alium fieri curauerit pro Clericis, hodie prætendunt Monachi, quòd iterum Clerici sæculares redire debeant ad sedendum in loco antiquo.

Toletana Parochialis de Chincon. Merc. 28. Nouembr. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clausulæ prolata per ablatiuum absolutum, important conditionem.*

2 *Conditione non purificata, iurisdictio remanet suspensa.*

3 *Tertius de cuius interesse constat ex resignatione beneficij in sui fauorem facta, debet audiri, non obstantibus clausulis*, PARITO IVDICATO, *& clausula* REFECTIS EXPENSIS, *de quibus in princ. viro decisionis.*

4 *Clausulæ posita in commissione obtenta à Petro, non censentur repetitæ in commissione noua causæ, vel antiquæ obtenta à Ioanne resignatario iuncto, num. 6. & 14.*

5 *Clausula posita in prima commissione censentur in alijs repetitæ, respectu causarum antiquarum.*

7 *Clausula*, REFECTIS EXPENSIS, *&* PARITO IVDICATO, *solent apponi dumtaxat in commissionibus appellationum, & nullitatum, in quibus adest res iudicata.*

8 *Clausula* IN STATV ET TERMINIS, *refertur solùm ad causas antiquas.*

9 *Clausula* IN STATV ET TERMINIS, *ponitur in commissione, in qua quis venit ad causam, in qua priùs non erat.*

10 *Vigore clausulæ*, QVAM, ET QVAS, *index appellationis potest canonizare etiam nouum ius.*

11 *Propter clausulam*, OMNESQVE ALIOS, *potest agi in causa appellationis contra interesse habentem, qui non fuit in causa in prima instantia.*

12 *Appellatio interposita coram notario, si iudicis copia haberi poterat, est nulla.*

13 *Vigore clausulæ*, QVAM, ET QVAS, *iudex potest procedere non docto de appellatione, vel appellatione existente nulla.*

15 *Clausula*, PARITO IVDICATO, ET REFECTIS EXPENSIS, *intelliguntur posita in commissione, quatenus pars vti velit.*

16 *Rescripto danti formam, continenti fauorem partium, tacitè vel expressè potest renunciari.*

17 *Quod licet Francisco, licet Ioanni in locum Francisci subrogato.*

18 *Ad effectum vt tertius subrogatus audiatur pro suo interesse, potest admitti supplicatio, etiamsi non exhibeantur literæ subrogationis.*

19 *Tertius veniens ad causam pro suo interesse, ad effectum vt possit audiri, sufficit, quòd doceat summariè & appareat de suo interesse.*

20 *In beneficialibus admittitur multiplicatio titulorum.*

DECISIO XLVII.

Petrum Sanchez obtinuerat, causam appellationis, & restitutionis in integrum à sententia lata ad fauorem Francisci Alfonsi, committi in Rota bo. mem. Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto cum clausula [parito iudicato,] qua instantia deserta, iterum commissa fuit causa restitutionis in integrum, iudici confidentiarum, cum voto Rotæ, & cum clausula [refectis expensis.] Vnde Ioannes Gomez, ad cuius fauorem Petrus ius suum resignauerat, & qui de anno præterito subrogari se obtinuerat in iuribus Alfonsi iam tum antea defuncti, petebat audiri: Franciscus verò Apparitius, qui post latam contra Ioannem à Vicario Complutens. suarum literarum exequutore, ad instantiam fisci Toletani sententiam, fuerat per obitum D. Alfonsi ante dictam subrogationem Ioannis ab ordinario prouisus, & opponebat de dictis clausu-
1 lis, † quia cùm prolatæ essent per ablatiuum absolutum, importabant conditionem, l. à testatore, ff. de
2 condit. & dem. † qua non purificata, iurisdictio remanebat suspensa, Put. decis. 283. lib. 2. Caputaquen. decis. 150. lib. 1. Et sic Ioanni præclusa videbatur audientia.

His tamen non obstantibus, visum fuit Dominis, Ioannem esse audiendum, quia de eius interesse satis constabat, ad cap. veniens 2. de testibus, cap. 1. §. sanè, & ibi Gemin. num. 4. vt lit. pend. in 6. Bisignet. decis. 1. de rescript. tam ex resignatione Petri in eius fauorem, quàm ex subrogatione in iuribus Francisci Alfonsi, ad tex. in l. si eam, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. Gemin. in d. c. 2. nu. 2. Ferret. cons. 47. num. 24. & per totum.

4 Nec obstant dictæ clausulę; quia cùm Ioannes obtinuisset, committi causam appellationis, & nullitatum à sententia Vicarij Complutensis exequutoris, clausulæ non censebantur appositæ in dicta commis-
5 sione appellationis. † Et quamuis clausulæ positæ in prima commissione censeantur in alijs repetitę, Æmil. cons. 68. num. 7. latè Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7. Et fuit dictum coram me in causa Cesenaten. de Cacciaguerris, 26 Ianuarij huius anni
6 † Tamen hoc debet intelligi, solùm respectu causarum antiquarum. Nec enim huic causæ nouæ istæ
7 clausulæ conueniunt, † cùm soleant apponi dumtaxat in commissionibus appellationum, & nullitatum, in

8 in quibus adest res iudicata, † sicuti etiam clausula
[in statu, & terminis,] refertur solùm ad causas an-
tiquas, in quibus non erat Ioannes, & appellauerat.
9 † dicta enim clausula ponitur in commissione, qua
quis venit ad causam, in qua priùs non erat, vt per
Mandos. in formul. commis. 9. admissionis pro inte-
resse.

Nihil facit, quòd coram primo iudice non fuerit
10 actum de subrogatione; † quia cùm causa fuerit com-
missa cum clausula [quam & quas] iudex appellatio-
nis potest canonizare etiam nouum ius, vt in termi-
nis est decisio Putei 7. de appell. Ægid. decis. 661.

Prout etiam non obstat, Apparitium non fuisse in
11 causa coram Complutensi, sed solùm fiscum, † quia
cùm in commissione adsit clausula [omnesque alios,
&c.] potuit illius vigore contra ipsum tanquam inte-
ressatum etiam agi. Bisignet. decis. 2. circa finem, de
rescript. Achil. dec. vlt. eod. titulo. Vestr. in praxi lib. 4.
cap. 2. nu. 2. Mandos. in dicta formula commis. 9. ad-
missionis pro interesse, in princ.

12 Minus faciebat, quòd dicebatur, appellationem
fuisse nullam, tanquam interpositam coram notario,
& non coram iudice, cuius copiam habere poterat, ad
tradita per Felin. in cap. ex transmissa, num. 5. ver.
quinimò de præscript. Cassad. decis. 8. sub num. 3. de
13 appell. † Nam vigore dictæ clausulæ [quam & quas]
iudex potest procedere non docto de appellatione exi-
stente nulla. vt per Sarnen. in regula de infirm. resig.
quæst. 34. vers. & hoc vlterius, Achil. decis. 14. de re-
script. Mandos. in formul. communis, vers. vnà cum
toto negocio principali, ibi, Secundò quæro, fol. mi-
hi 101.

14 Sed & respectu causarum antiquarum non obsta-
bant Ioanni supradictæ clausulæ, quia fuerant appo-
sitæ in fauorem Francisci Alfonsi, in cuius locum e-
15 tiam quoàd litem fuit subrogatus Ioannes. † Ideoque
cùm semper intelligantur appositæ quatenus pars eis
vti velit, vt in simili fuit resolutum in causa Pampi-
lonen. matrimonij 16. Ianuarij 1585. & in vna Elnen.
ministeriorum 28. Aprilis 1586. coram bo. me. Orano,
16 & in terminis est decisio Achillis 12. de rescript. † Et
expresè quòd rescripto danti formam fauorem par-
tium continentem, tacitè vel expresè possit renun-
tiari, dicit Abb. in cap. causam, ante num. 20. vers. id
nota, de re iud. post Hostien. ibidem, quem allegat
Albertus Brunus, de for. art. 6. quis possit dare & tol-
lere formam, col. 14. in princ. vers. ex quo infertur. fol.
17 mihi 18. col. 4. folij. Sicuti Francisc. si viueret, posset
audiri, si vellet ijs non vti, vel renunciare, ad l. si
quis in conscribendo, C. de pactis, Ioan. And. in cap.
statutum num. 1. vers. quid si Prælatus, ibi, dicit au-
tem, de præbend. in 6. ita etiam licere debet Ioanni
subrogato, arg. d. l. si cùm, §. qui iniutiarum, ff. si quis
caus. l. qui in ius, ff. de reg. iur.

18 Nec refert, quòd non fuerint exhibitæ literę subro-
gationis, quia cum hodie non agatur de illius canoni-
zatione, iudicarunt Domini, posse admitti supplica-
tionem, arg. eorum quæ traduntur per Verall. decis.
335. & 301. par. 3. Maximè verò ad effectum, vt Ioan-
19 nes possit audiri, quo casu sufficit, vt apparenter, &
summariè doceat de interesse. Innoc. in d. cap. ve-
niens, 2. in verb. in continenti, de testib. vbi Card. &
cons. 7. Felin. in cap. cùm super, num. 16. de sent. & re
iudic. Bisignet. d. decis. 1. Mandos. in d. formul. com-
mis. 9. admissionis pro interesse, in verb. ad causam.

20 Postremò, quod dicebatur, ius Francisci Alfonsi
esse incompatibile cum iure quod Ioannes habebat
ex resignatione Petri, non fuit habitum in considera-
tionem, cùm in beneficialibus admittatur multiplica-
tio titulorum, Veral. decis. 339. par. 1. & est tex. in c.
post electionem, vbi Abb. nu. 4. de conceff. præbend.
Lap. alleg. 132. num. 2.

Romana Legati della Porta. Lunæ 3. Nouembris 1601.

EPITOME.

Legatum mobilium relictum coniunctæ personæ, videlicèt vxori, intelligitur de mobilibus extantibus tèmpore obitus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium factum per verba pręsentis temporis intelligitur de mobilibus extantibus tempore testamenti.*

2 *Testis deponens de facto proprio, plusquàm semiplenè probat.*

3 *Pater præsumitur magis consulere filijs, quam alijs.*

4 *Qui dicere potuit id quod non dixit, censetur id reliquisse in dispositione iuris communis.*

5 *Argumentum à verisimili est optimum in dispositionibus testamentarijs.*

6 *Vna pars testamenti aliam declarat.*

7 *Verba subiunctiui modi, siue sint præsentis temporis, siue præteriti imperfecti, semper comprehendunt tempus futurum.*

8 *Verba testamenti sonantia in futurum, non obstante pronomine possessiuo, comprehendunt acquisita post testamentum.*

9 *Receditur à regula, l. si ita, ff. de aur. & argen. legat. & num. 16. propter coniecturas, de quibus num. 12. 13. & 15.*

10 *Mens potiùs quam verba sunt attendenda.*

11 *Legatum mobilium factum coniunctæ personæ, videlicèt vxori, intelligitur de mobilibus extantibus tempore mortis.*

14 *Propter generalitatem, & pugnantiam Verborum, legatum mobilium comprehendit etiam futura.*

17 *Depositio notarij qui fuit rogatus de testamento, redditur suspecta, si examinatus deponit etiam illa quæ non scripsit in testamento, quæ tamen tenebatur exprimere.*

18 *Testes in dubio præsumuntur contestes, non autem singulares.*

19 *Testes singulares non probant, faciunt tamen magnum adminiculum, num. 8.*

21 *Testis propter leuem inimicitiam non debet a testimonio repelli.*

22 *Potiores coniecturæ in concursu sunt attendendæ.*

23 *Quod est solitum apponi in institutione, non potest dubiam testatoris Voluntatem declarare.*

24 *An hæres institutus in omnibus bonis, præsentibus, & futuris, censeatur institutus in legatis, etiamsi testator dixerit,* EXCEPTIS LEGATIS.

25 *Legatarius tenetur capere legatum de manu hæredis.*

26 *Legatarius non tenetur capere de manu hæredis, quando datur illi facultas capiendi legatum propria authoritate.*

27 *Insti-*

27 *Institutio facta per Verba*, IN OMNIBVS AVTEM ALIIS BONIS, *non comprehendit legata.*

28 *Ex dispositione facta in Vno legato, non infertur ad alia legata diuersam determinationem habentia.*

DECISIO XLVIII.

Dubitatum, an legatum mobilium relictum per Equitem della Porta Elisabethę vxori, esset intelligendum de extantibus tempore testamenti, vel tempore obitus. Et pro parte fratrum della Porta, quos dictus Eques in euentum quòd decederet sine liberis, prout decessit, hæredes instituerat, prætendebatur, esse intelligendum de extantibus tempore testa-
1 menti, † quia testator vsus fuerat verbis præsentis temporis, relinquendo omnia & singula sua bona mobilia; Quo casu attenditur tempus testamenti, iuxta textum expressum, in l. si ita, ff. de aur. & arg. legat. l. si ita scripsisset, de leg. 2. l. Iulianus. §. final. de leg. 3. l. Aurelius, §. 1. de libera. legat. & in terminis consuluit Corne. cons. 14. num. 5. lib. 1. Capra, cons. 45. nu. 5. cum alijs per Menoch. præsumpt. 127. nu. 6. & seqq. lib. 4.

Secundò dicebatur, quòd si res esset dubia, redditur clara, & patens, ex depositione notarij, qui de testamento fuit rogatus; dicit enim, se interrogasse testatorem, quęnam bona vellet vxori legare, ipsumque
2 respondisse, quæ tempore testamenti extabant, † qui testis, cùm de facto proprio deponat, plusquàm semiplenè probat. Aym. cons. 178. num. 7. quem Rota fuit sequuta coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Romana deuolutionis vineæ, 1. Iulij 1573. & coram me in causa Viterbien. fideiussionis, 29. Ianuarij præteriti & aliàs sæpiùs.

Tertiò, adducebatur, quòd testator instituerat filios nascituros, vnde non est verisimile, eum voluisse, quòd tempore obitus filij, omninò sine mobilibus re-
3 maneret; † Præsumitur enim, patrem magis consulere voluisse filijs, quàm alijs, l. cum acutissimi, C. de fideicom. arg. l. Sempronius Proculo, ff. de leg. 2.

Quartò his addebatur, quòd quando testator voluit comprehendere futura, id expressit, vt in institutione hæredis, ibi, [in bonis præsentibus & futuris.]
4 † Vnde, si mobilia etiam futura vxori voluisset legare, facile sibi fuisset, id dicere l. vnica §. vbi autem legatarij, vers. sin autem ad deficientis, C. de caduc. tollend. c. inter. corporalia, de translat. Præl. Et ideo, cùm dictum non fuerit, censetur relictum in dispositione iuris communis, l. extraneus, ff. de cond. caus. dat. caus. non sequut. l. commodissimè, ff. de lib. & posthum. ideoque intrat dispositio d. l. si ita, cum alleg.

Quintò magna vi fiebat in eo, quòd testator postquàm legauit dicta mobilia vxori, in alijs bonis præsentibus & futuris, mobilibus & stabilibus instituit fratres; ex quo clarè colligitur, quòd non legauit vxori mobilia futura, si enim hoc suæ intentionis fuisset, non est verisimile, quòd instituisset fra-
5 tres in mobilibus futuris. † Quod argumentum est optimum in dispositionibus testamentarijs, l. Titia cùm testamento, §. qui inuita, vers. non est verisimile, ff. de leg. 2.

Sextò adminiculatur prædictis, quia testator legauit vxori melioramenta facta in vinea. Ergo non futura quia Verbum, [facta,] denotat tempus præteritum. Ex quo facile colligere est, qualis fuerit intentio
6 testatoris, etiam in legato mobilium, † cùm vna pars testamenti aliam declaret, l. qui filias, in princ. de leg. 1. Dec. cons. 593. num. 2.

Vlteriùs prætendebatur voluntatem testatoris inde magis declarari, quia post testamentũ testator adnotauit omnia mobilia per eum empta in quodam suo libello, quod euidenter indicat, eum adnotasse dicta bona, vt distinguerentur à relictis vxori.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac maturè discussa, DD. steterũt in decisis coram me 20. Martij, videlicèt censeri Elisabethæ legata bona extãtia tempore obitus testatoris, & non solùm tempore conditi testamenti. Verba enim ipsius legati non repu-
7 gnant, † sunt enim concepta per verba subiunctiui modi, ibi, [di qualunque sorte si siano, & si trouino,] quæ siue sint præsentis temporis, siue præteriti imperfecti; semper comprehendunt tempus futurum, l. si ita quis. §. Seia. ff. de verb. oblig. Bart. in l. 1. nu. 14. vers. in contrarium, ff. de iure codicil. Lud. cons. 362. num.
8 27. lib. 3. Peregr. de fideicom. art. 46. num. 29. † Et vbi verba sonant in futurum, non obstante pronomine possessiuo, quòd comprehendantur acquisita post testamentum tradit Socin. iun. cons. 98. num. 27. lib. 1.
9 Eòque magis placuit Dominis hæc opinio, † quia tales in hoc casu adsunt coniecturæ, vt etiam sit recedendum à regula tex. in d. l. si ita ff. de aur. & arg. leg. cum alleg. prout aliàs ex eisdem fuit recessum, coram Sanctissimo in causa Spoletana legati, 20. Febr. 1587. & in simili causa Romana coram Bubalo 10. Decembris eiusdem anni, & in alia Romana Metallium, 28. Aprilis 1589. coram R. P. D. Penia, iuxta doctrinam Crauettæ, in l. 1. nu. 29. vers. 3. limitatur, de leg. 1. Calder. cons. 1. nu. 3. vers. nec obstat, de constit. Socin. iun. cons. 98. nu. 26. lib. 1. Roland. qui alios cumulat, cons. 39. nu. 20. lib. 4. Gabriel. cons. 120. nu. 8. in fine, vol. 1. Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. vol. lib. 3. tit.
10 11. nu. 23. Et meritò quidem, cùm mens potiùs quàm verba sint attendenda, l. in conditionibus, ff. de condit. & demon. cum vulg. Et est de mente textus in d. l. si ita, ibi, Si aliud comprehensum non esset.
11 Primò enim considerabant, huiusmodi legatum fuisse factum personæ coniunctæ, videlicèt vxori, quo casu attenditur tempus mortis, & non testamẽti, Bart. in d. l. si ita legatum, vers. hæc vera, ff. de aur. & arg. legat. & in l. si cognatis, col. 1. Socin. in l. 1. in 5. notab. ff. de reb. dub. Bero. cons. 44. nu. 22. lib. 7. qui loquitur in his terminis, videlicèt in legato facto vxori, Mich. Grassus, qui de cõmuni, in §. legatũ, qu. 29. nu. 2. quicquid dixerit Cagnol. in l. fin. nu. 229. & seqq. C. de pactis, quẽ sequitur Apostilla ad singulare Roman. 103.
12 Et hæc coniectura corroboratur ex dilectione & beneuolentia, qua eques vxorem suam prosequebatur, de qua deponunt duo testes, contra quos licèt aliqua apponantur, de quibus infrà, satis tamen est in puncto isto, quòd dicta eorum, veritate nitantur, cũ Eques in testamento semper vxorem dilectissimam appellet. Ex quo etiam cessant depositiones aliorum testium, qui deponunt de odio Equitis contra vxorem. Et hæc dilectio inseruit etiam pro coniectura, quòd testator legauerit, & futura, Barr. in d. l. si cognatis, ff. de reb. dub. Gabriel. cons. 120. num. 10. lib. 1. Et hanc coniecturam Rota fuit sequuta in decisionibus allegatis coram Sanctissimo, & coram Bubalo.
13 His accedit, quòd legatum fuit relictum per verba geminata, prægnantia, & ampla, videlicèt omniũ, singulorum, cuiuscumque generis. Et quamuis hæc cõiectura inter DD. sit controuersa, vt per Curt. iun. cons. 277. tamen in decisionibus allegatis Rota fuit
14 sequuta cons. Croti 14. nu. 34. & seqq. † vbi propter generalitatẽ, & prægnantia verborum, legatum comprehẽdit etiã futura, Dec. cõs. 69. nu. 3. circa finẽ, vers. cõfirmatur hoc ex verb. Cephal. cõs. 763. nu. 25. lib. 5.

Corroborantur prædicta (omissis alijs coniecturis in alia decisione, quæ Dominis non displicuerunt) ex facultate concessa Elisabethæ capiendi legatum pro-

pria auctoritate, difficile enim fuisset hoc ad practicam reduci, si testator, mobilium extantium solùm tempore testamenti, rationem habuisset.

16 Non obstant in contrarium adducta, & præcipuè tex. in d.l. si ita, ff. de aur. & arg. legat. quia vt dictum est, verba testamenti non repugnant, & adsunt tales coniecturæ, vt ab eius dispositione sit recedendum.

17 Depositio notarij videbatur suspecta, nec placuit Dominis: nam si testator dixisset, quòd legabat vxori mobilia extantia solùm tempore testamenti, multùm verisimile est, quòd notarius expressisset.

Vltra quòd hæc depositio redditur multum turbida, ex depositionibus duorum testium, qui deponunt se à testatore audiuisse, quòd legauerat vxori mobilia
18 extantia tempore obitus, † qui licèt dicantur singulares, tamen tales in dubio non præsumuntur, sed contestes. Innoc. in cap. qualiter, & quando, 2. de accus. Alex. cons. 185. num. 2. lib. 7. Et tenuit Rota coram bo. me. Cardinale Lancelloto, in causa Bisigoa-
19 nen. peosionis 27. Maij 1574. † Et in omnem euentum, quatenus essent singulares, licèt non probarēt,
20 Cæs. de Graff. dec. 97. num. 5. de probat. † nihilominùs negari non potest, quin facerent magnum adminiculum. Castrens. cons. 281. nu. 10. lib. 1. Aym. de antiq. temp. par. 4. §. sed enim nu. 26. Gabr. de testib. conclus. 1. num. 76. Et tenuit Rota in dicta causa Bisignanen. & coram Cantuccio in causa Vrbeuetana legati 13. Octobris 1581.

Et licèt contra ipsos opponatur inimicitia, & con-
21 sanguinitas, † tamen cùm alterius inimicitia non fuerit capitalis, sed leuis, non debet iste testis repelli, vt de communi testatur Alber. in auth. si testis, C. de testib. Clar. in prax. in §. fin. quæst. 24. vers. item quæro: & alterius consanguinitas non probatur in tali gradu, vt sit à testimonio repellendus.

Tertium quod dicebatur de institutione filij, & ideo non videri verisimile, quòd testator voluisset filium omninò remanere sine mobilibus, non mouit
22 Dominos: † nam hæc est vnica coniectura, qua potiores visæ sunt in contrarium ponderatæ, ac proinde ab eis non esse recedendum. Cassad. decis. 1. num. 9. de testam.

23 Quartum non applicatur. Regulare enim est quòd in institutione hæredis fiat mentio bonorum futurorum. Vnde cùm hoc solitum sit in institutione, non potest inde declarari in alijs dubia testatoris volūtas.

24 Quintum de institutione facta in bonis præsentibus & futuris non obstabat; nam omissa illa quæstione, an hæres dici possit in hoc casu institutus, etiam in legatis, quia negotium est valdè turbidum, quamuis enim hæres dicatur institutus in legatis, etiam quòd testator dixerit, exceptis legatis, prout in præsenti casu, l. si quis ita hæres institutus fuerit, ex certo, 74. vbi Bald. Cuman. in pro notab. Angel. nu. 3. Imol. num. 1. vers. extra glossam. ff. de hæred. instit. Alex. in l. nam quod §. nam omnis, sub num. 15. ff. ad Trebell. Ruinus, in l. qui quadringenta, num. 2. ff. eodem. & cons. 32. sub num. 8. lib. 2. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Seraphino in causa Romana legatorum, 10. Febr. 1585.

Tamen hoc procedit, ex eo, quia legatarius tene-
25 tur capere de manu hæredis, & si est locus detractio-
26 ni falcidiæ, hæres illam detrahit, † quod videtur cessare in hoc casu, in quo fuit data facultas capiendi le-
27 gatum propria authoritate. † Et eo magis quia institutio est facta per hæc verba, [in omnibus autem alijs suis bonis,] quo casu non includuntur legata. Dec. in cons. 653. sub num. 4. & 7. Cephal. cons. 271. num. 7. lib. 2. Et latiùs post alios, quos refert, vbi etiam testatur de communi, cons. 625. num. 23. lib. 5.

Tamen quia ex legato mobilium marmorea excipiebantur, quoàd illa institutio in futuris poterat optimè verificari, ac proinde huiusmodi obiectum cessabat.

28 Sextum oppositum non concludit quoàd alia legata diuersam determinationem habentia, ad l. doli clausula, ff. de verb. oblig. cum vulgar.

Vltimum tollitur ex eo, quia in illo libello Eques annotabat omnes expensas quotidianas suæ domus, & ideo in hoc fundamentum aliquod fieri non potest, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Romana Depositi de Altouitis. Lunæ 10. Decembris 1601.

E P I T O M E.

Si pecuniæ deponantur ad hoc vt soluantur tertiò, cum certa conditione, ante adimpletam conditionem non abdicatur ius à deponente, ita vt si depositarius malè soluat, possit contra ipsum agere deponens.

S V M M A R I V M.

1 *Numeratio probatur ex assertione notarij, quòd quis recepit in sui & testium præsentia, &c.*
2 *Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem.*
3 *Hypotheca cadit in pecunijs, dum extant.*
4 *Dominium pecuniarum abdicatur, si detur ordo, quòd pecuniæ soluantur sub certa conditione, sed contrarium verius, num. 12.*
5 *Dominium non acquiritur sine traditione.*
6 *Momentanea solutio non transfert dominium, nisi commodum obueniat soluenti.*
7 *Item non transfert dominium, si restitutio pecuniarum sit conuentionalis, secùs autem si sit liberalis, etiam quòd commodum non obueniat soluenti.*
8 *Restitutio in dubio non præsumitur facta ex conuentione.*
9 *Ex serie facti colligitur, an restitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione.*
10 *Restitutio dotis momentanea transfert dominium, propter vtilitatem, ad declarationem tex. in l. seruus dotalis, ff. solut. matrim.*
11 *Restitutio momentanea pecuniarum donatarum, ad hoc vt mutuentur, ex æquitate & propter commodum donatarij non impedit translationem dominij.*
12 *Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, si dans sequitur bonam fidem illius.*
13 *Depositum, licet non possit reuocari, non propterea ante solutionem abdicatur dominium à deponente.*
14 *Depositarius non potest opponere de iure aliorum, sed tenetur soluere.*

D E C I S I O XLIX.

VEndiderat D. Alexander de Aptis, super suis bonis annuum censum, pretio scutorum trium millium, cuius recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & in instrumento recognitionis asserebat notarius, Claudium in sui & testium præsentia rece-

recepisse dictas pecunias, & ad se traxisse. Quapropter dubitaui, an per huiusmodi actum, esset translatum dominium dictarum pecuniarum in Claudium, ita vt essent hypothecatæ creditoribus D. Claudij in casu, & ad effectum de quo agitur; hoc est, vt Altouitus, in cuius bancho postea dictæ pecuniæ per D. Alexandrum fuerant depositatæ, posset hodie tanquam creditor Claudij sibi medietatem illarum retinere, quam malè soluit Claudio, antequàm ratificatio Antonij interueniret, secundùm formam mandati D. Alexandri, iuxta resolutiones in hac causa factas.

Et pro Altouito dicebatur, quòd de numeratione facta Claudio non erat ambigendi locus, stante dicta attestatione notarij, Bart. in l. si ex cautione, numer. 14. & 8. C. de non num. pec. & in l. singularia, num. 22. ff. si cert. pet. Alex. cons. 35. & cons. 170. nu. 6. lib. 2. Ias. num. 47. Dec. num. 33. ff. si cert. per. Angel. in l. prædia, num. 1. & Imol. num. 2. ff. de acquir. possess. & tenuit Rota in causa Bonon. census, 24. Aprilis anni præteriti, coràm R. P. D. meo Pamphilio.

2 Et ista numeratio transtulit dominium in Claudiũ, licèt momento temporis pecuniæ apud eum fuissent, l. qui id. §. ea lege, ff. de donat. l. si sibi pecuniam, & ibi not. Bald. in princ. Ias. num. 10. Dec. num. 7. ff. si cert. pet. l. seruus dotalis, vbi Bald. num. 2. ff. solut. matr. Et tenuit Rota in dicta causa Boonien. Vnde cùm esset translatum dominium in Claudium, cuius creditoribus omnia bona sua erant hypothecata,
3 † censeri debebant per consequens huiusmodi pecuniæ hypothecatæ, ad tex. in l. final. C. quæ res pign. oblig. poss. Nomine enim bonorum veniunt etiam pecuniæ, l. cùm taberna, §. final. vbi Bart. ff. de pignor. Alex. in l. si constante, num. 25. vers. confirmo, ff. solut. matr.

Nec officere videbatur, quòd in pecunia non cadat hypotheca, quia hoc procedit fauore commercij, quando sunt consumptæ bona fide. Et ita loquitur Afflict. decis. 190. nu. 5. Paris. cons. 69. num. 2. lib. 4. Secùs autem dicendum est in casu isto, in quo Claudius non consumpserat pecunias, sed fuerant translatæ ex bancho Vbertini in banchum Altouiti, & ibi depositatæ, ad tradita per eundem Afflict. & Paris. locis præcitatis, in princ.

4 Et postremò adducebatur, quòd D. Alexander abdicauit à se dominium dictarum pecuniarum, dando Altouito ordinem, vt solueret Claudio, sequuta ratificatione Antonij: nam ista conditio non est reseruatio dominij, vt in simili tradit Cepolla, cautel. 124. incip. vulgaris est regula iuris, num. 2.

His tamen non obstan. contrarium visum fuit Dominis, videlicèt, dominium non fuisse translatum in Claudium, & proinde pecunias non fuisse hypothecatas suis creditoribus. Nam census fuit impositus die 8. Ianuarij 1585. & mediante bancho Vbertini eadem die dictæ pecuniæ fuerunt solutę domino Alexandro, & positæ ad eius creditum, ad quod semper remanserunt, donec die octaua Februarij subsequentis fuerant de ordine D. Alexandri translatæ ad banchum Altouiti, & pariter positæ ad creditum eiusdẽ D. Alexandri qui dedit ordinem, quòd soluerentur Claudio, sequuta ratificatione Antonij. Vnde licèt Claudius die 28. Ianuarij recognouerit bonam fidẽ, cum attestatione notarij, quòd receperit dictas pecunias coram se & testibus, dicendum est, ex tota serie facti, attestationem notarij fuisse factam, vel quia Claudius recognoscebat bonam fidem, vel solùm pro illo actu pecunias fuisse traditas, vt etiam censuit Rota in hac causa, coram illustrissimo D. meo Cardinale Arragonio, 27. Martij 1596. Et ideo dominium non
5 fuit translatum in Claudium, † quod non acquiritur
6 sine traditione, l. traditionibus, C. de pactis. † Qui enim sic soluit, vt recepturus sit, antequam aliquod commodum ex solutione obueniat parti, non dicitur soluere, & non transfert dominium, l. qui sic soluit, vbi Bart. Castren. & Imol. in l. si quis duos in fine, Bald. in l. seruus dotalis, num. 2. ff. de solut. idem Bald. in d. l. si sibi, vbi Alex. nu. 5. Ias. num. 10. Dec. in fine. ff. si cert. pet. Idem Ias. in l. frater à fratre, nu. 7. Cagnol. nu. 87. ff. de condict. indeb. Gerard. de Petrasancta, singul. 26. num. 1. Treuizan. cons. 50. nu. 47. Modern. de moment. possess. cap. 33. num. 4. licèt contrarium sit, quando ex solutione aliquod commodum obuenit parti, vt dicunt DD. allegati.

Et quòd nullum commodum ex solutione obueniret Claudio, est clarissimum: Et, si aliquod obuenerit, putà quòd possit repetere pecunias, hoc non proueniebat ex solutione pecuniarum sibi facta, sed ex recognitione bonæ fidei, & declaratione, quòd illæ pecuniæ fuerant receptæ nomine ipsius.

7 Non refert, quod (licèt non obuenerit commodum ex momentanea traditione, nihilominùs transfertur dominium, si restitutio est liberalis, secùs autem si ex pacto) prædicta habeant locum, quando ex pacto quis tenetur statim reddere; secus autem, quando ex mera liberalitate, quia hæc restitutio liberalis statim facta non impedit dominij translationem. gloss. fin. in l. si quis duos, & Bart. in d. l. qui sic soluit, in fine, vbi cum Angel. & Castren. ff. de solut. item Bart. in d. l. singularia, num. 24. Bologn. num. 113. ff. si cert. pet. Bald. in d. l. si tibi pecuniam, num. 2. vers. oppono, & ibi Fulgos. in fine ff. eodem. Iason. in d. l. frater à fratre. num. 6. ff. de cond. indeb. Modern. de moment.
8 possess. cap. 31. num. 5. † Et hæc conuentio, quòd statim reddatur quod solutum fuit (quicquid dixerit Angel. in l. si quis duos, num. 1. ff. de solut. & Ias. in l. quidam existimauerunt, num. 10. ff. si cert. pet.) in dubio non præsumitur. Bart. in d. l. si quis duos, ff. de solut. Castren. in fin. Imol. in verb. in ea, in fine, Angel. sibi contrarius, in l. si tibi pecuniam, ff. si cert. pet. & latè tradit Bolognet. in d. l. singularia, nu. 113. Modern. de mom. poss. c. 33. nu. 5. Et fuit dictum in dicta Bononien.

9 Nam ex facto præsumendum est, ita fuisse inter partes conuentum. Non enim verisimile est, quòd pecuniæ semper remansissent ad creditum D. Alexandri, si soluisset Claudio simpliciter, absque dicto pacto. Et hoc corroboratur tàm ex deposito facto in bancho Altouiti, nomine D. Alexandri, quàm per ordinem ab ipsomet datum Altouito, de soluendo Claudio sequuta ratificatione Antonij.

Ex quibus cessat quod dicebatur, momentaneam possessionem transferre dominium, quia hoc procederet, si ex illa traditione obuenisset commodum pacti, secùs autem, si nullum obuenerit, iuxta doctrinam Bart. & aliorum, de qua suprà.

10 Nec tex. in l. seruus dotalis, ff. solut. matr. officit in hoc casu, quia ibi restitutio dotis momentanea transfert dominium, ratione commoditatis inde emergentis, vt declarat Bald. ibidem in princ.

11 Nec etiam tex. in l. si qui id. §. ea lege, ff. de donat. & in d. l. si tibi pecuniã, ff. si cert. pet. qui loquitur in casu, quo fuit facta donatio, vt pecuniæ mutuarentur eidẽ donanti. Nam omisso quòd iura illa loquuntur de æquitate, vt not. glos. in d. §. ea lege, in verb. translatio, & in d. l. si tibi pecuniam, in verb. benigniùs: in casu dictorum iurium ex traditione momentanea fuit acquisitum commodum donatario, qui licèt easdem pecunias teneretur mutuare, nihilominùs, ex quo illas pecunias postquàm mutuauerat, poterat repetere, sibi commodum fuerat quæsitum ex traditione, videlicèt ex causa donationis. Et ita intelligit hos textus

Bart. in d. l. qui soluit, vers. aut ille primò dans.
12 Vltimo loco non obstabat Cepolla, d. caut. 124. Nã
in casu illius cautelæ venditor fuerat sequutus bonã
fidem emptoris. Et ideò fuerat translatum dominium,
l. quidam, ff. de in rem verso, l. procuratoris, §. sed si
dedi mercem, ff. de tribut. act. §. venditæ, instit. de ter.
diuis. Sed in casu isto dominus Alexander noluit à se
abdicare dominium, cùm dictæ pecuniæ fuerunt po-
sitæ in bancho Altouiti, ad eius creditum, & posteà
dedit ordinem, quòd sequuta ratificatione Antonij
soluerentur Claudio. Quæ omnia repugnant abdi-
13 cationi dominij. † Et licet fortasse non potuisset re-
uocare depositum, tamen interim remanebat domi-
nus, vt fuit resolutum in causa Romana vineæ 5. Iu-
nij 1579. coram bo. me. Oriolen. & in causa Roma-
na pecuniaria 24. Nouembris 1595. coram R. P. D.
meo Mellino.

Prædictis addebant Domini, quòd si strictè consi-
deraretur effectus dubij, Altouiti tenentur restituere
dictas pecunias, sunt enim respectu domini Alexan-
dri depositarij, & cum depositum adhuc extet, iuxta
resolutiones in hac causa factas, quia Altouitus malè
soluit, non potest contra D. Alexandrum opponere de
iure aliorum, neque compensationem, l. si quis vel
pecuniæ. C. depositi.

Romana Saluiani Interdicti. Lunæ 10. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Rota de stylo non exequitur aliorum tribunalium sen-
tentias, nisi iustificentur ex actis.*
2 *Saluianum non habet locum, vbi nulla adest hypotheca.*
3 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitati-
bus.*
4 *Bona prohibita alienari sub pœna, non comprehendun-
tur sub generali obligatione omnium bonorum.*
5 *Per clausulam,* ETIAM ALIENATIONIS LATE SVM-
PTO VOCABVLO, *censetur etiam prohibita hypo-
theca.*
6 *Obligatio generalis comprehendit etiam bona alienari
prohibita, quando non adsunt alia bona, ne obligatio
reddatur frustratoria.*
7 *Alleganti, non adesse alia bona, incumbit onus proban-
di.*
8 *Saluianum inter præsentes decennio præscribitur, stante
titulo, & bona fide.*
9 *Limitatur, si præscriptio fuerit interrupta.*
10 *Ex capite iustæ ignorantiæ competit restitutio in inte-
grum.*

DECISIO L.

CVm inueteratus Rotæ stylus sit, vt non exequa-
tur sententias aliorum tribunalium, nisi ex a-
ctis iustificentur, Pur. decis. 401. lib. 1. Mohedan. de-
cis. 3. de testibus, & 11. de re iudic. Et fuit pluries reso-
lutum. Domini dixerunt, sententiam A. C. latam in
Saluiano, ad fauorem Angeli, non esse exequendam.
Nam etiamsi dictus Angelus, in cuius contumaciam
dubium fuit propositum, & resolutum, probaret do-
mum de qua agitur, fuisse illorum del Re, cuius ta-
men contrarium vero similius visum fuit, cùm testes
2 de identitate non deponant concludenter, † nihilomi-
nùs in hoc casu non intraret Saluianum, quia nulla a-
dest hypotheca. Corn. cons. 190. nu. 2. lib. 1. Natt. cons.
174. nu. 34. Nã hęc domus est emphyteotica, & quan-
do fuit acquisita illos del Re, in instrumento confir-
mationis factæ per Dominum directum promiserunt
dicti del Re, soluere canones, & seruare, alia pacta,
conuentiones, & obligationes contentas in alijs in-
strumentis concessionis in emphyteusim, quæ in eo-
dem instrumẽto inseruntur, in quibus habetur, quòd
hæc domus sub pœna caduciratis non possit alienari,
etiam alienationis latè sumpto vocabulo. Vnde per-
inde habetur, ac si hæc prohibitio fuisset posita in
3 instrumento dictæ confirmationis. † Relatum enim
est in referente cum omnibus suis qualitatibus, l. asse-
4 quuto, ff. de hæred. instit. † Et ideo hæc domus pro-
hibita alienari sub dicta pœna, non comprehenditur
in generali obligatione omnium bonorum illorum
del Re facta ad fauorem Angeli, cuius vigore egit
Saluiano contra Reuerendissimum Archiepiscopum
Amalphitanum possessorem huius domus. Bart. in l.
codicillis §. institutio, nu. 5. de leg. 2. cum alijs per Ga-
briel. de reg. iuris, conclus. 12. num. 12. & tenuit Rota
coram bo. me. Illustrissimo Cardinale Lancelloto, in
causa Romana domorum 3. Iunij 1527. & coram R.
P. D meo Decano in causa Romana vineæ, 26. Iunij
1598. & in alia Romana Saluiani interdicti, 12. No-
uembris, 1599. coram R. P. D. meo Penia. Et stante
5 illa clausula; [etiam alienationis latè sumpto vocabu-
lo,] censetur etiam prohibita hypotheca glos. in l. fi-
nal. vers. vel hypothecam. C. de rebus Eccles. non a-
lien. Soc. Sen. cons. 75. num. 2. vers. sed his non obstan.
vol. 1. Et tenuit Rota in dicta causa Romana, coram
Illustrissimo Lancellotto.
6 Nec obstaret si diceretur, quòd prædicta non ha-
bent locum quando ille qui obligauit omnia bona,
non habebat alia bona, quàm alienari prohibita, ne
alioquin reddatur obligatio frustratoria: Gerard. sin-
gul. 35. Marsil. in rubr. de fideiuss. quæst. 27. Gabr. d.
conclus. 12. num. 40. quia non probatur illos del Re
tempore dictæ obligationis generalis non habuisse a-
7 lia bona. † Cuius probandi onus incumberet Angelo
tanquam alleganti. Ruin. cons. 49. num. 3. vol. 5. Ga-
briel. de probat. conclus. 7. num. 24. Couar. var. reso-
lut. c. 6. num. 2. lib. 2.
8 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, vide-
licèt, quòd cum hæc domus fuerit per Reuerendissi-
mum Archiepiscopum possessa per decennium, bona
fide, & iusto titulo, inter præsentes, Saluianum fuit
præscriptum, l. 1. & 2. C. si aduersùs ræ tit. latè Ro-
land. cons. 79. num. 7. & 8. vol. 1. Et tenuit Rota coram
Illustrissimo Mantica in causa Imolen. Saluiani, 27.
Iunij 1594. & in alia Romana Saluiani. S. pręsentis co-
9 ram R. P. D. meo Iusto. † Nisi forte Angelus ostende-
10 ret, præscriptionem fuisse interruptam, † vel sibi com-
petere restitutionem in integrum ex capite iustæ igno
rantiæ. Bart. in l. 1. §. si quis propter, ff. de itin. actuque
priuato, Ruin. cons. 44. num. 8. lib. 4. Cagnol. in l. 2. qui
de communi, quæst. 74. nu. 219. C. de pact. inter empt.
& vend.

Beneuentana Beneficiorum. Vener. 14. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non conceditur alternatiua.*
2 *Decretum irritans positum in regula octo mensium, in-
ficit titulum, & possessionem prouisi ab Abbate.*
3 *Etiamsi decretum non sit positum in reseruatione in
corpore iuris clausa, vel aliàs super certo corpore
beneficij, quia eadem ratio militat, vbi reseruatio est
notoria, & iustificata.*

4 *Possessio*

4 *Possessio instrumentalis à prouiso Apostolico capta, e-*
xistente prouiso per Abbatem in possessione, quàm
decretum irritans regulæ inficit, est manutenibilis.
5 *Per adeptionem possessionis capellæ, acquiritur etiam*
possessio bonorum.
6 *Iudex ritè & rectè procedendo priuat possessione possi-*
dentem.

DECISIO LI.

QVamuis constaret de anteriori possessione proui-
1 sorum ab Abbate, † nihilominùs cùm ille sit ex
inferioribus Collatoribus, quibus non conce-
ditur alternatiua, & ideo mensis Aprilis quo contigit
2 vacatio, sit reseruata, † prouisioni dictorum prouiso-
rum obstaret decretum irritans, positum in regula
reseruatoria octo mensium, quod inficit titulum, &
possessionem, iuxta decis. 3. de restit. spoliat. in nouis,
& 2. eodem titulo in antiq. Cassad. decis. 1. eodem titu-
lo. Mohed. decis. 15. de caus. poss. & propriet. Rota co-
ram bo. me. Bubalo in causa Senen. canonicatus, 13.
3 Martij 1588. † Et illud procedit, etiam quòd decretũ
non sit positum in reseruatione in corpore iuris clau-
sa, vel aliàs super certo corpore beneficij, quia eadem
ratio militat, vbi reseruatio est notoria. Put. decis. 290.
num. 5. & 797. nu. 3. lib. 3. Simonett. de reseru. quæst. 4.
Et fuit resolutum in causa Cortonen. decanatus, 20.
Martij 1585. coram bo. me. Orano, & in alia Regien.
Canonicatus, 17. Nouembris 1595. coram R. P. D.
meo Pamphilio. Vnde fuit conclusum, Ioan. Iacobo
4 dandum esse mandatum de manutenendo, † quia de
eius possessione constat, quæ licèt sit instrumentalis,
tamen cùm possessioni prouisorum ab Abbate resistat
decretum irritans, & per consequens illa possessio sit
infecta, & nullius momenti; habetur pro vacua. I-
deoque dicta possessio instrumentalis est manutenibi-
lis. Cassad. decis. 20 de præbend. Put. decis. 360. num.
8. lib. 1. Verall. decis. 334. num. 6. lib. 2. Fastol. dub. 41.
Et aliàs fuit pluries resolutum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dicto-
5 rum beneficiorum, † quia per adeptionem possessio-
nis capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum. An-
char. in regul. beneficium, col. vltim. ante numerum
12. vers. & ideo ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. lib. 3.
var. resolut. cap. 16. num. 13.

Quibus accedit, quòd Io. Iacobus fuit immissus in
6 possessionem ab exequutore suarum literarum. † qui
iudex rectè, & ritè procedendo, etiam si possessio di-
ctorum prouisorum ab Abbate, esset alicuius consi-
derationis, potuit illos priuare sua possessione, Angel.
in l. clàm possidere, §. qui ad nundinas, num. 2. vbi
Alex. Socin. Ias. & alij. ff. de acquir. possess. Ferret.
cons. 18. num. 10. Mohed. decis. 4. num. 4. & 5. de re-
stit. spoliat. Et tenuit Rota in causa Pennen. & A-
drien. beneficiorum, 4. Iulij 1584. & in causa Hippo.
Regien. capellaniæ, 3. Martij 1578. coram Cantuccio,
& aliàs sæpiùs.

Montis Regalis Iurisdictionis. Ven. 11. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *In corporalibus, & in ijs quæ de facili concedi non so-*
lent ratione amicitiæ, vel familiaritatis, per vnicum
actum acquiritur quasi possessio.
2 *Item per actus contrarios amittitur quasi possessio, &*
num. 7.
3 *Quasi possessio in incorporalibus est quidam vsus cum*
scientia, & patientia aduersarij.
4 *Mandatum de manutenendo non datur illi qui non est*
in possessione de tempore litis motæ.
5 *Possessio ciuilis per decennium amittitur.*
6 *Possessio solo animo amittitur.*
8 *Patientia vnius monasterij sufficit ad amittendam pos-*
sessionem, nec requiritur consensus totius Religio-
nis.

DECISIO LII.

CVm per octo annos ante motam litem, Reueren-
dissimus Archiepiscopus amouerit sedilia infe-
riora, in quibus sedebant clerici sæculares, & eos se-
dere fecerit in superioribus sedibus, subordinatè ta-
men Monachis, (vt deponunt testes in Sum. num. 1.
Et per biennium ante eandem litem motam, (prout
etiam deponunt dicti testes) de eiusdem D. Archiepi-
scopi mandato ijdem Clerici sæculares adierint pres-
biterium, & in eo sederent, relicto Monachis choro
antiquo, & sedilibus superioribus liberis; Domini di-
xerunt, Monachis non competere mandatum de ma-
nutenendo, vt dicti Clerici sedere debeant, vel primo,
1 vel secundo modo. Ratio decisionis fuit, † quia cùm
versemur in incorporalibus, & in ijs quæ de facili cõ-
cedi non solent ratione amicitiæ, vel familiaritatis,
quemadmodum per vnicum actum acquiritur quasi
possessio, c. cùm Ecclesia Sutrina, vbi Abb. num. 22.
Rip. qui de communi, nu. 9. de caus. possess. & propr.
Bart. in l. 1. §. hoc interdictũ, in princ. ff. de itin. actu-
2 que priuato. Put. decis. 276. nu. 2. lib. 1. † Ita per eos-
3 dem actus contrarios amittitur. Put. d. loco. † Et in
istis incorporalibus non est aliud quasi possessio, quã
quidam vsus cum scientia, & patientia aduersarij, l.
quoties, ff. de seruitut. Put. d. loco, num. 3. Et in hoc
casu non est dubitandum, quin plures actus interue-
4 nerint, † & ideo, cùm de tempore litis motæ Mona-
chi non essent in tali possessione, illis non competit di-
ctum mandatum, §. hodie, instit. de interd. Bart. in
l. 1. § fin. num. 4. ff. vti possid. cum vulgar.

5 Non obstat, quòd decennium requiratur ad hoc vt
possessio ciuilis amissa censeatur, Rip. in d. c. cùm Ec-
6 clesia Sutrina, num. 23. † Nam cùm solo animo pos-
sessio amittatur, Bart. in cap. cùm ad sedem, num. 25.
de restit. spoliat. de tali amissione constat ex scientia
& patientia Monachorum, quæ in controuersiam in
7 hoc casu deduci non potest, † Et sufficit, quòd circa
aliquos actus intercesserit, cùm versemur in incorpo-
ralibus, l. etsi fortè, in fine, ff. si seruit. vendic. Innoc.
in cap. olim, 3. in princ. de restit. spoliat. vbi Butr. nu.
11. circa medium, vers. vnde fortè. Anchar. num. 5.
vers. quandoque verò populus. Put. d. decis. 276. lib. 1.
Et tenuit Rota in causa Bononien. iuris macinandi,
23. Maij 1578. coram Cantuccio.

8 Nec subsistit, quòd requirebatur consensus totius
Congregationis, quia sufficit patientia Monachorum
illius Monasterij. Mils. in verb. possessio, seu quasi iu-
rium incorporalium.

Tarraconen. Præpositurarum. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ rogatæ in scribania à scriba, & publicatæ ab*
eius successore in eodem officio, sunt in forma pro-
bante.

2 *Notario qui se nominat successorem alicuius in subscriptione, de stylo Rotæ creditur.*
3 *Secus autem, si se non nominet successorem.*

DECISIO LIII.

PArtes erant in confesso, quòd literæ Apostolicæ, & constitutio Episcopi non erant in forma probante.

Quantùm verò ad alias scripturas, fuit resolutum,
1 illas esse in forma probante, † quia fuerant rogatæ in scribania, & à scriba Capituli, & publicatæ ab eisdem in eodem officio successiue, iuxta notata per Bart. in l. si quis ex argentarijs, §. cogentur, sub num. 3. ff. de edend. Dec. in auth. si quis in aliquo, num. 26. & ibi Ias. num. 5. fallent. 10. C. eodem.

Nec visum fuit Dominis, posse dubitari, hunc scribam esse successorem, cùm se nominet talem in ipsa subscriptione, cui in hoc de stylo Rotæ creditur; Verall. decis. 245. & 266. par. 2. Put. decis. 475. lib. 2.

3 Non obstat decisio in causa Bertusen. iuris conferendi, 24. Ianuarij 1596. coram R. P. D. meo Pamphilio, quia ibi fuerat resolutum, instrumentis per similes Capitulorum scribas sic informitet exemplatis, non credi, quia non constabat, illos esse successores in officijs, & scripturis illorum, qui eas rogauerant, nec tales etiam se enunciabant. Vnde postea 24. Maij eiusdem anni 1596. in eadem causa, coram eodem, fuit ab illa decisione recessum, quia probatum fuerat, eosdem scribas fuisse successores in officijs & scripturis eorum qui de ijs rogati fuerant. Et ideo in simili fuerat resolutum, in vna Romana domorum de Burgo, 10. Aprilis 1573. coram bo. me. Robusterio, vbi non adhibebatur fides exemplo notarij successoris in officio, quia non probatur, eundem successisse in scripturis prædecessoris. In præsenti verò casu, qui exemplauit, non solùm se enunciat notarium, & scribam Capituli, sed etiam, se, vti successorem in officio, tenere & regere scripturas omnes prædecessorum in eodem officio, ac libros in Archiuio, & scribania reconditos, & custoditos.

Nec facit, quòd istæ scripturæ, etiam bene exemplatæ, non facerent fidem, quia illud est alterius inspectionis, cùm ad hoc consideranda sint qualitates Archiuij.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum, si reiterentur, citato legitimo procuratore, validantur omnia acta.*
2 *Iudicium est nullum factum cum procuratore, qui non produxit mandatum, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato.*
3 *Mandatum, etiam post sententiam, potest quandocumque produci.*
4 *A protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum in alijs actibus, si non fuit repetita.*

DECISIO LIV.

1 QVamuis termini substantiales fuerint seruati cū procuratore non habente legitimum mandatum, nihilominùs cùm posteà fuerint reiterati, citato legitimo procuratore, hoc sufficit ad validandum omnia acta vigore Innocentianæ. Cassad. decis. 8. in fine, de rescript. Verall. decis. 149. num. 7. par. 3. Vestr. in prax. cap. 13. num. 1. de reiter. term. lib. 5.

2 Quantum ad aliam nullitatem prætensam, ex quo fuit per fratres protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, Rnt. decis. 1. de procur. in antiq. Guidob. decis. 288. Achil. decis. 6. de procur.
3 Aym. conf. 108. hoc non verificabatur in facto. † Et ideo etiam post sententiam, & quandocumque mandatum produci potest. Rot. decis. 19. de procur. in an-
4 tiq. Put. decis. 383. nu. 8. lib. 2. Aym. d. cons. 208. † Et si aliquando fuit protestatum, tamen illa protestatio non fuit repetita in alijs actibus, & proinde ab illa censetur recessum. Mohedan. decis. 2. de iudic. Et fuit pluriès resolutum. Vnde nihil obstat, quin possit quandocumque mandatum produci. Rot. & Put. allegati.

Ex quibus conclusum, sententiam Rotalem fuisse validam.

Patauina Decimettæ siue Decimarum. Merc. 23. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio, l. conductores C. locati, debet probare plenè, & concludenter suam intentionem.*
2 *In materia probatoria, indefinita non æquipollet vniuersali.*
3 *Clausula, CVM OMNIBVS SVIS IVRIBVS, IVRISDICTIONIBVS, ET PERTINENTIIS, non importat aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum, sed omne aliud ius quod competit locanti.*
4 *Hæc clausula de stylo in locationibus apponitur.*
5 *Pensio censetur commensurata fructibus in locatione.*
6 *Agenti remedio, l. conductores, non potest obijci exceptio dominij.*
7 *Secus est, si notoriè constet de dominio conducentis.*
8 *Ecclesiæ Parochiali debentur decimæ prædiorum existentium intra limites suæ Parochiæ.*

DECISIO LV.

1 DOmini, vtraque parte informante, vnanimiter concluserunt, R. Abbati Catcerum, non competere remedium, l. conductores C. locati, super tota & integra decima Villæ Baoni; quia non probat plenè, & concludenter, prout requiritur, se dictam decimam locasse fratri Federico, vti gubernatori Ecclesiæ Parochialis Sancti Fidentij, vnitæ Conuentui Artrestis: sed solùm decimam, seu ius decimandi in loco Baoni, [detta la decimetta] Modern. de recup. posse remed. 1. num. 28. Et tenuit Rota in causa Placentina vsurarum, 9. Nouembris 1583. coram bo. mem. Domino de Rubeis.

2 Non obstant verba illa indefinita, [decimam seu ius decimandi in loco Baoni.] Nam, vltra quòd verba illa indefinita restringuntur ab illa subsequenti denominatione, [decimetta,] in materia probatoria indefinita non æquipollent vniuersalibus, Crauett. cons. 33. num. 16. Dec. cons. 146. nu. 15. Cæs. de Graff. decis. 36. num. 2. & decis. 82. num. 3.

3 Minùs faciunt verba sequentia, [cum omnibus suis iuribus, iurisdictionibus, & pertinentijs,] quia illa verba non important aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum, sed important omne aliud ius, quod Monasterium poterat habere intra confines locationis

cationis factæ, vt fuit resolutum coram R.P.D.meo
Mellino, in causa Sabinen. tenutæ collis Rampolli, 6.
4 Aprilis præteriti. † In qua etiam fuit dictum, quòd il-
la verba sunt solita apponi de stylo in similibus loca-
tionibus.

Et prædicta sumunt adminiculum à pensione an-
nua trium librarum, quæ ascendunt ad bolenos qua-
5 draginta quinque. † Quæ quidem pensio censetur
commensurata fructibus locatis, gloss. in l. 1. §. qui su-
perficiem, in verb. agendo, & ibi Bart. nu. 3. ff. de su-
perficieb. Rom. cons. 396. num. 2. sub fine.

6 Placuit etiam Dominis aliud fundamētum, † quòd
licèt contra agentem remedio, l. Conductores, non
possit obijci exceptio dominij, tex. in l. si quis condu-
ctionis, C. locati. Modern. loco præcitato, num. 4.
7 † Secùs nihilominùs est, quando notoriè constat de
dominio conducentis, Modern. vbi suprà, num. 44.
8 prout in casu isto, † quia Ecclesia sancti Fidentij est
Parochialis Baoni, cui debentur decimæ infra limites
suæ Parochiæ, c. Ecclesias 13. quæst. 1. c. ad decimas,
de restit. spoliat. in 6. cap. cùm contingat, de decim.
Put. decis. 371. num. 2. lib. 1. Et fuit pluries resolutum.

Non obstant donationes quę producuntur pro par-
te Abbatia, nam dato etiam, quòd essent validæ, &
in forma probanti, non continent donationem totius
decimationis villæ Baoni, & sic non elidunt intentio-
nem Ecclesiæ Parochialis santi Fidentij.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 8. Februarij 1602.

E P I T O M E.

Fructus rei emphyteoticæ veniunt in generali obligatione, quę tamen per emphyteotæ mortem expirat.

S V M M A R I V M.

1 *Hypotheca censetur prohibita per prohibitionem alie-
nationis, etiam latè sumpto vocabulo.*
2 *Relatum est in referente cum suis qualitatibus.*
3 *Clausula generalis non refertur ad specificata.*
4 *Clausula,* SI QVID EXEQVENDVM, *debet ex ijsdem
actis iustificari.*
5 *Limitatur ad effectum impediendi exequutionem, quo
casu reus potest ex nouiter deductis docere de iniu-
stitia sententiæ.*
6 *Rota de stylo semper in expensis condemnat.*
7 *Agens Saluiano, debet de fructibus satisfieri.*
8 *Licèt proprietas rei emphyteoticæ prohibita sit aliena-
ri, fructus tamen veniunt in generali obligatione.*
9 *Obligatio rei emphyteoticæ solùm durat, vita emphy-
teotæ durante.*
10 *Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem em-
phyteotæ, vel ex resolutione.*
11 *Actio personalis non transit in singularem successo-
rem.*

D E C I S I O LVI.

MOtiuum identitatis domus, & præscriptionis,
videbatur Dominis sublatum, ex ijs quæ pro
parte Angeli deducebantur. Aliud tamen, quòd do-
mus, de qua agitur, non posset alienari, etiam aliena-
tionis latè sumpto vocabulo sub pœna caducitatis, re-
manebat inconcussum. Quapropter dicta domus non
1 veniebat in generali obligatione. † Imò propter ta-
lem prohibitionem censebatur etiam prohibita hypo-
theca, rationibus, de quibus latè, in decisione in hac
causa coram me facta 10. Decembris præteriti.

Et quamuis in instrumento concessionis factæ illis
del Re, non adsit hæc prohibitio, sed solùm, quòd do-
mus non possit alienari sine consensu Domini; satis
tamen est, quòd fuerit in altero duorum instrumen-
torum, quæ fuerunt inserta in dicto instrumento,
2 † cùm relatum sit in referente, l. asse toto. ff. de hæred.
instit. Nec huiusmodi pacta ad inuicem pugnant,
cùm etiam domus prohibita alienari alienationis latè
sumpto vocabulo, possit de consensu domini directi
3 alienari. Ex quo cessat quod dicebatur, † clausulam
generalem non referri ad specificata, ad l. doli clausu-
la, ff. de verb. oblig. Et eo magis procedunt prædicta,
stante prægnantia verborum promissionis illorum
del Re, de obseruando pacta, conditiones, conuen-
tiones, & capitula, promissiones, & obseruationes in
dictis instrumentis contentas, & expressas, quæ fue-
runt de verbo ad verbum in dicto instrumento con-
cessionis insertæ.

Et licèt hæc instrumenta non fuerint producta co-
ram Auditore Cameræ, nihil refert, cùm hodie non
4 agatur ad effectum clausulæ, [si quid exequendum.]
5 † quæ debet ex eisdem actis iustificari: † sed ad effe-
ctum impediendi exequutionem sententiæ Audito-
ris Cameræ. Quo casu, sufficit, quòd detegatur in-
iusta etiam ex nouiter deductis, cùm id tendat ad cor-
roborationem probationum antiquarum, quod po-
test fieri etiam post sententiam. Faciunt tradita per
Gabr. de testibus, conclus. 2. num. 38. Et fuit latè de-
ductum coram R. P. D. meo Lancelloto in causa Tri-
dentina Officij Cancellariæ. 19. Ianuarij 1598. Et hæc
noua iurium productio in nullo alio potest suffragari
6 Angelo, nisi vt ipse, non obstante stylo Rotæ, † quæ
semper in expensis condemnat, (Cassad. decis. 13. de
rescript. Put. decis. 246. lib. 2.) debeat ab illis absolui,
ex quo sententia ex nouiter deductis venit reuocan-
da, Verall. decis. 340. num. 4. par. 1.

7 Non obstat, quod agitur vigore Saluiani, & sic vt
ex fructibus satisfiat creditori. Negus. de pignor. in 1.
8 memb. 8. par. num. 6. † Et ideò licèt proprietas sit pro-
hibita alienari, tamen secùs est dicendum de fructi-
bus, qui sunt in bonis emphyteutæ. Vnde veniunt
in generali obligatione, Grat. cons. 22. nu. 3. & cōs. 54.
num. 4. lib. 1. Nam, quicquid sit de veritate illius opi-
nionis, an emphyteuta possit constituere vsumfru-
ctum, vel potiùs fructus ipsius rei hypothecare, de
qua per Tiraquel. de retr. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 4.
9 vsque ad 47. † tamen sufficit in casu isto, quòd hæc
obligatio duret solùm ad vitam & possessionem em-
10 phyteutæ. † Et sic fuit per mortem, vel ex resolutio-
ne illius del Re extincta. Pinel. in l. 1. par. 3. num. 7. C.
de bon. mater. Roland. cons. 59. num. 7. 12. & 20. lib. 2.
qui alios allegat. Grat. loco præcitato. Et fuit dictum
in causa Romana de Theodolis 12. Aprilis 1592. co-
ram Illustrissimo Domino Blanchetto. Actio verò
personalis, si quæ erat, non potuit transire in Archie-
piscopum singularem successorem l. final. §. final. de
contr. empt. l. quædam, §. is autem, ff. de eden. cum
alijs latè per Crauett. cons. 12. nu. 7.

Nec facit, quòd in dicto instrumento concessionis
enuntietur, fuisse impositum super hac domo aliàs
censum, quem pro parte pretij soluendum suscepe-
runt illi del Re, quia non ex eo potest inferri, fuisse
concessam facultatem alienandi domum sine licentia
domini directi, ad tex. in l. Iulianus, ff. de minor.

Vtbe-

Vrbeuetana Affictus. Lunæ 11. Febr. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones, niſi falſitatis, quietationis, & ſolutionis.*

2 *Solutio facta ante lapſum temporis conceſſi ad ſoluendum, concurrentibus alijs, quando cenſeatur ſimulata.*

DECISIO LVII.

VIſum fuit Dominis, mandatum eſſe relaxandum
pro reſiduo penultimæ pagħæ, quod eſt ſcutorum
123. quia obligatio facta ad fauorem Equitis, eſt
1 Cameralis, † quæ non admittit exceptiones niſi falſitatis,
quietationis, & ſolutionis. Galleſ. ad form.
Cam. oblig. 4. par. quæſt. 1. Caſſad. deciſ. vnic. de mut.
petit. Et fuit pluriès reſolutum.

Non obſtat ſolutio facta per Gabrielem Coſmo aſ-
2 ſerto creditori Equitis, † nam fuit facta ante lapſum
temporis conceſſum per Gubernatorem Gabrieli ad
ſoluendum Coſmo. Fuit enim relaxatum mandatum
cum termino ad primam, qui terminus durabat per
totam diem 27. Septembris. Et ideo non debebat Gabriel
illa die 27. ſoluere, prout ſoluit. Ex quo ceſſat
quod dicitur de ſolutione facta de mandato iudicis.
Et vlteriùs, cùm de ſolutione facta Coſmo non conſtet,
niſi ex eius confeſſione de recepto, talis ſolutio
videbatur ſimulata: non enim inuerisimile eſt, quòd
Gabriel, qui per longum tempus litigauerat cum equite,
& tandem ſuſceperat cenſuras, vt effugeret
exequutionem, ita egiſſet cum Coſmo, ſtante maxime
qualitate ipſius Coſmi. Et hoc ſatis apparet, quia die
18. Septembris ad illud computum præcedit alia confeſſio
Coſmi, de recepto ſcut. 23. Et poſteà die 27. alia
confeſſio continet ſolutionem, & receptionem in pecunia
numerata totius ſummæ debitæ. Et eadem die
adeſt alia promiſſio Gabrielis, reſtituendi ſcuta centum
Coſmo ab eo mutuò recepta. Et hoc indicat,
quòd verè non fuerat facta ſolutio Coſmo, ſed quietantia
fuerat ſimulata, licèt Coſmus voluerit eſſe ſecurus,
vt poſſet conuenire Gabrielem pro iſta ſumma
ſcut. centum.

Id quod dicebatur, A. C. abſoluiſſe Gabrielem ab hoc debito, talemque abſolutionem tranſijſſe in iudicatum, & ideo non eſſe locum exequutioni, non placuit, quia A. C. ſolùm repoſuit à relaxatione mandati, vt paſſim fieri conſueuit.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, VEL SI MAGIS PLACET, COMMITTATVR EIDEM AVDITORI ROTAE QVI PROCEDAT AD LEGITIMAM EXEQVVTIONEM, *ſiue referatur ad ſententiam latam, ſiue ad obligationem Cameralem, non poteſt Auditor eius vigore, exequi ſententiam, ſi conſtat de iniuſtitia.*

2 *Clauſula*, SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *præſeruat ius etiam poſt ſententiam, de cuius iniuſtitia conſtat.*

DECISIO LVIII.

1 COnſului Dominos per memoriale tranſmiſſum
loco cauſæ: An ſtantibus verbis illis poſitis in
ſecunda commiſſione, [vel ſi magis placet, committatur
eidem Auditori Rotæ, qui procedat ad legitimam
exequutionem,] deberem procedere ad exequutionem
ſententiæ ab A. C. latæ in Saluiano contra
Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, vel potiùs ad exequutionem
obligationis factæ per Archiepiſcopum
in forma Cameræ, de ſoluendo fructus domus Angelo,
ipſum in dominum recognoſcendo.

Et Domini, ſiue illa verba debeant referri ad ſententiam,
ſiue ad obligationem, dixerunt, non eſſe procedendum
ad aliquam exequutionem; quia ſi verba illa
ad ſententiam diriguntur, vtique hodie illius exequutio
legitima fieri non poteſt, cùm ſit detecta iniuſta,
prout patet ex deciſionibus Rotalibus in hac cauſa
factis. Si verò dirigantur ad obligationem Archiepiſcopi
idem cenſuerunt, quia illa obligatio reſpicit iu-
2 ſtitiam ſententiæ. † Et ideo ſtante dicta iniuſtitia, intrat
præſeruatiua facta per Archiepiſcopum in obligationem
videlicèt, [ſine præiudicio ſuorum iurium,]
quæ non eſt contraria facto, vt per Put. deciſ. 125. nu.
3. lib. 2.

Florentina Pecuniaria. Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum perſonale, quod poteſt relaxari contra defunctum, poteſt relaxari contra hæredem qui non confecit inuentarium, num. 7.*

2 *Hæres cenſetur vna & eadem perſona cum defuncto.*

3 *Exequutio perſonalis fieri non poteſt quando adſunt bona.*

4 *Quod tamen procedit quando debitor offert bona meliora ad electionem creditoris, & cauet de euictione, & adſunt alia requiſita.*

5 *Inuentarium tutelare non ſuffragatur pro aditione hæreditatis. Item inuentarium imperfectum non ſuffragatur.*

6 *Minor tenetur facere inuentarium.*

DECISIO LIX.

VEndiderat D. Raphaeli de Medicis quædam bona D. Alexander. Et pro eo in euentum euictionis fideiuſſerat D. Ioannes Victorius quem D. Alexander per inſtrumentum guarantigiatum inde indemnem releuare promiſit. Euictis dictis bonis, coactus fuit D. Io. Victorius exſoluere pretium, in cuius vicem D. Antonius Franciſcus filius D. Alexandri dedit in ſolutum D. Io. Victorio prædium domus Albæ, appoſito pacto, quòd ſi illud euinci contingeret, poſſet redire ad primæua ſua iura. Vnde euicto prædio domus Albæ, dubitaui, an mandatum perſonale poſſet relaxari contra Antonium Franciſcum filium & hæredem D. Alexandri. Et Domini affirmatiuè concluſerunt.

1 Nam ſicuti mandatum perſonale poterat relaxari
contra D. Alexandrum, ita poterat relaxari contra D.
Antonium Franciſcum illius hæredem, qui non confecit
inuentarium. Bald. in l. vlt. §. etſi præfatam, nu.
3. C. de iur. delib. Alex. in l. poſtulante, nu. 2. & ſeqq.
C. ad Trebell. Corn. conſ. 31. num. 2. & 15. lib. 3. Hæres

enim

2 enim censetur vna, & eadem persona cum defuncto, auth. de iureiur. à mor. præst. in princ. & ibi gloss. in verb. vna quodam modo, collat. 5.

3 Non obstat, quòd quando adsunt bona, exequutio personalis fieri non potest, auth. Hoc nisi, C. de solut. quia D. Antonius Franciscus debitor non probat, se fecisse exactam diligentiam reperiendi pecuniam, &
4 quòd non reperit. Item non offert bona meliora ad electionem creditoris, nec cauet de euictione, nec alia ad id requisita promittit, de quibus per Rom. cons. 163. nu. 2. & seqq. latè Thes. decis. 153. num. 12.

5 Nec inuentaria allegata per D. Antonium Franciscum ei suffragantur, quia primum est tutelare confectum à matre. Secundum verò fuit solum ceptum, nunquam perfectum, nec etiam habet requisita, cùm citationes iuxta decretum iudicis minimè fuerint factæ.

6 Nec excusari potest ex minori ætate, † quia etiam minor tenetur inuentarium conficere, Rot. de inuent. quæst. 5. par. 2. & major factus se hæreditati immiscuit.

Minùs obstat, quòd fuerit cepta exequutio super quodam casale; quia ex eo non potuit satisfieri D. Petro Thomæ filio, & hæredi D. Io. Victorij, cùm super dicto casali fideicommissum, & census impositos esse detectum sit. Quocirca impediri non debet, quo minùs persona capi queat, Dec. cons. 562. nu. 8.

Firmana Lucri Dotis. Ven. 8. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum dotale debetur etiam ex parte dotis non exactæ, stante statuto, quòd lucrum debeatur etiam ex dote non exacta.*

2 *Dispositio hominis facit cessare dispositionem legis.*

3 *Culpa mariti non exigentis dotem non potest præiudicare mulieri.*

4 *Ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non sufficit probare, eum potuisse agere, nisi etiam probetur, quòd facilè poterat exigi.*

5 *Quando expressè dantur in dotem nomina debitorum, cessio non est necessaria, neque necessariò danda sunt instrumenta, num. 7.*

6 *Mulier secundò nubens, nulla certa dote data, censetur nubere cum prima dote.*

DECISIO LX.

1 DOmini pro maiori parte dixerunt, Dianæ deberi lucrum dotis, & pro parte dotis non exactæ; quia statutum, in rubr. 6. lib. 2. est clarum, quòd tale lucrum debeatur, etiam pro parte soluta. Et ideo non est opus alia interpretatione, l. ille aut ille, de leg. 2. cum vulgar.

2 Non obstat, quòd fuerat conuentum, quòd lucrum non deberetur pro ea parte dotis quæ exigi non pos-
3 set. † Et sic dispositio hominis facit cessare prouisio-
4 nem legis, l. fin. C. de pact. conuent. † Quia respondebatur, quòd culpa mariti non exigentis non potest præiudicare mulieri, l. Mæuia marito, l. penult. in princ. §. si vir. ff. solut. matr. l. si extraneus, ff. de iur. dot. l. ob res. ff. de pact. dotal. Roman. cons. 46. nu. 3. Corn. cons. 145. nu. 13. vol. 2.

Culpa autem mariti dicebatur probari, ex quo non ostendebatur, ipsum fecisse aliquam diligentiam pro exigendis nominibus debitorum.

5 Sed Domini qui erant in contrario voto, dicebant, quòd ad probandum negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non sufficit probare, eum potuisse agere, nisi etiam ostendatur, quòd facilè poterant exigi. Surd. qui alios allegat, cons. 228. num. 16. lib. 2. Nec in facto probatur, prout ore tenus dicebatur, Dianam post obitum viri exegisse dicta nomina debitorum. Ex quibus potiùs volui resolutionem extendere, vt videretur ad quod difficultas restringatur, quàm vt illa pro decisione haberetur.

Nec visum fuit Dominis, obstare, quòd videretur necessaria cessio nominum debitorum; quia contrarium est verius in hoc casu, quo expressè fuerant data dicta nomina in dotem, l. 2. C. de act. & oblig. Odofred. in d. l. Mæuia, vers. vnde ex principio huius legis. Ruin. cons. 13. num. 27. & 28. vol. 2. Bald. Nouel. de dote, par. 6. priuil. 71. nu. 1. Roland. de lucr.
6 dotis, quæst. 81. num. 13. Licèt secus sit, † quando mulier secundò nubit, nulla certa data dote, quia licèt censeatur nubere cum dote data primo viro, tamen in ista tacita assignatione non subintelligitur cessio, vt per DD. allegatos.

Nec facit, quòd fuerat promissa in apocha cessio, quia quoàd nomina prædicta non erat promissa, sed quoàd alia iura, & prætentiones.

Minùs releuat, quòd instrumenta debitorum non fuerant data viro, quia tunc debebant dari, si debitores negassent, se tales, vt post Castren. & Bertrand. tradit. Dec. cons. 105. nu. 25.

Pampilonen. de Stella. Ven. 15. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Contra citatum in prima instantia, non potest agi per contradictas in causa appellationis.*

2 *Coram diuersis iudicibus in eadem causa potest agi, parte acquiescente.*

3 *Qui citat aliquem tanquam procuratorem, videtur eum tanquam verum procuratorem approbare.*

4 *Constitutio procuratoris facta ab vno ex beneficiatis sufficit, cùm agitur pro defensione Ecclesiæ.*

DECISIO LXI.

FVerat resolutum coram me, sententias Rotales fuisse nullas, quoàd beneficiatos, quia licèt fuerint citati vigore primæ commissionis Rotalis, tamen cùm eadem causa fuisset introducta eodem tempore coram Metropolitano, & denuo post latam sententiam à Metropolitano vigore alterius commissionis
1 appellationis in Rota, † debebant denuò citari, nec poterat contra ipsos agi per contradictas vigore citationis factæ in vim primæ commissionis. Achil. decis. 13. de dol. & contum. Et cùm pars non acquiesceret, iterum proposui dubium, & Domini ex eisdem steterunt in decisis.

2 Nec facit, quòd sententia Metropolitani fuerit nulla, quia id non operatur, quòd prima commissio Rotalis habuerit effectum. Et quamuis coram diuersis iudicibus, in eadem instantia possit agi parte acquiescente, Rip. in cap. cùm M. Ferrarien. num. 199. de constit. Tamen hoc non fuit factum, quia prima sententia Rotalis fuit lata in tertia instantia, reuocando sententiam Metropolitani. Et sic vigore secundæ commissionis. Ex quo clarè patet, quòd prima com-

commissio non habuit effectum.

Nec Abbati suffragatur, quòd coram Metropolita-
no non comparuit persona legitima. Omisso enim,
quòd hoc non facit ad punctum, cùm tendat ad im-
3 pugnationem sententiæ Metropolitani, † fuit coram
Metropolitano citatus Ioannes de Ochoa per Abba-
tem, tanquam beneficiatorum procurator. Et ideò
videtur, eum tanquam verum procuratorem appro-
basse. Castren. in l. licet, num. 2. vers. tu dic hoc vea
rum, ff. de iu dic. & in cons. 12. incip. tota disputatio, in
princ. vol. 1. Marant. de ordin. iudic. par. 6. memb. 9.
nu. 56. latè Felin. in c. cùm inter, sub num. 11. vers.
vnde generaliter, de except. Mohed. decis. vnica, ou
4. de regular. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Se-
raphino, in causa Burgen. de Couaruuias 4. Febiuar.
1592. vbi dicitur, ita pluriés fuisse resolutum. Quod
dicitur non adesse hodie qui possit de hac nullitate
dare, cessat, cùm D. Capparozza habeat mandatum ab
4 vno ex Beneficiatis: quod sufficit, cùm agatur de de-
fensione Ecclesiæ. Alib. in c. cùm olim, num. cio fin
vers. item ex præmissis, de testib. Speculat. in tit. de
procurat. §. ratione quoque, num. 9. vers. quòd si Ca-
nonic. Aten. in cap. cum liceat num. 12. quæst. 22.
Anton. de Butr. in cap. edoceri, paulò antè num. 22.
de rescript. Matthesil. singulari 150. Et fuit resolutum
coram Illustrissimo Platto in causa Vmbunen. ele-
ctionis, 17. Maij 1589.

Esina Saluiani Interdicti. Lunæ 18. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Persona quantumuis coniuncta, non potest constituere procuratorem ante litem contestatam, secùs tamen post litem contestatam.*

2 *Mandatum procuræ potest quandocumque produci, si non opponatur.*

3 *In dubio fit interpretatio, quòd quis voluerit vti facultate quam habet.*

4 *Verbum* CONSTITVIT, *ex subiecta materia accipitur pro* SVBSTITVIT.

5 *Verbum,* SVBSTITVIT, *quando opus est institutione, accipitur pro* INSTITVIT.

DECISIO LXII.

FVerat resolutum coram me 9. Aprilis præteriti,
sententiam non fuisse nullam. Seruatum tamen,
videre; an Pyrrhus tanquam frater potuisset consti-
tuere procuratorem pro fratre, ante litem contesta-
tam, in casu, &c. Tunc enim non constabat, quòd
Pyrrhus haberet mandatum cum facultate substituen-
1 di. † Et regula est quòd persona quantumuis coniun-
cta non possit ante litem contestatam procuratorem
constituere, licèt secùs sit post litem contestatam.
Doctor. & præcipuè Alex. & Ias. in l. quod quis, in 7.
fallentia. C. de procurat. Decius post Felin. in C. intel-
leximus, nu. 64. de iudic. Speculat. in tit. de procurat.
§. ratione constituentis, vers. quòd si canonicus, Ro-
man. cons. 241. num. 8. Rota decis. 34. de procurat. in
antiq. vbi quòd ita tenet Rota.

In casu tamen de quo agitur, Domini dixerunt,
Pyrrhum potuisse constituere procuratoré pro Tha-
dæo fratre, quia habebat mandatum cum facultate
substituendi, & quamuis hodiè solum mandatum
2 fuerit productum, † Tamen cùm non fuerit opposi-
tum, quandocumque produci potuit. Rota decis. 19.
de procurat. in antiq. quam seruari testatur Puteus,
decis. 383. nu. 8. lib. 2. Aym. cons. 108. nu. 1.

Nec placuit, quòd Pyrrhus visus sit nolle vti facul-
tate sibi concessa in mandato, cùm illud non pro-
duxerit, & ideò intrare regulam, Quod potui nolui,
&c. quia Pyrrhus non se restrinxit, eligendo viam
incompetentem exclusiuè ad mandatum, sed solùm
constituit procuratorem pro se, & fratre, & ideò con-
stitutio procuratoris sustinetur in vim facultatis sibi
in mandato concessæ, arg. l. 3. & eorum quæ ibi notat
3 Bald. & alij, ff. de milit. testam. † Et tanto magis, quia
in dubio fit interpretatio, quòd voluerit vti facultate
mandati pro validitate actus, l. quoties 80. de verb.
oblig.

Nec releuat, quòd Pyrrhus procuratorem consti-
tuerit, non autem substituerit, prout sibi erat conces-
4 sum in mandato, † quia verbum [constituit] debet
5 intelligi, pro [substituit] † prout verbum, [substituit]
accipitur pro [instituit] quando institutione opus est.
Bald. & Salicet. in l. penult. C. de procurat. Decius, in
l. si librarius 92. in princ. vers. & similiter si notarius,
ff. de reg. iur. Benè facit decisio Rotæ 27. de prebend.
in nou.

Romana Redditionis Computor. Ven. 22. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Qui petit exhibitionem libri, debet probare existentiam libri apud illum à quo petit exhibitionem ante.*

2 *Non tenetur quis exhibere librum cuius existentia apud ipsum probata fuit ante litem motam.*

3 *Speciale est in scriptura, quòd probata semel existentia libri apud aliquem, ante litem motam, teneatur librum exhibere, quando scilicet recepit librum à petente exhibitionem, vel quando ex officio tenebatur custodire, aliàs secus.*

4 *Magister domus non tenetur custodire libros dispensæ.*

DECISIO LXIII.

1 EXistentia libri dispensæ penes D. Aloysium, non
videbatur plenè probata, quod est principale
fundamentum illius qui petit exhibitionem, l. 3. in
princ. vbi glos. in verb. summatim ff. ad exhiben. De
ea enim deponit vnicus tantum testis, cuius etiam
dictum confunditur ex dicto primi testis, & in omne
2 euentum, quatenus probaretur, esset probata ante
litem motam, & propterea non suffragaretur; quia
3 licèt sit speciale in scriptura, quòd probata semel
existentia, ante litem quis teneatur exhibere; hoc est
verum quando ille à quo petitur exhibitio, illam recé-
pit à petente exhibitionem, vel quando ex officio te-
nebatur custodire, aliàs secùs, vt declarat Castr. in l.
2. nu. 7. & Corn. nu. 5. C. de testam. ordin. Hic autem,
cùm D. Aloysius non habuerit libros ab ipsis dominis
4 petentibus exhibitionem, † nec ipse teneretur custodi-
re libros dispensæ, cùm esset magister domus, non va-
let in his terminis argumentum à præterito in præsens
per Doctores allegatos.

Romana Primogenituræ de Sancta Cruce. Ven. 24. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*

1 *In probanda parentela recente, vt fraternitate, vel filiatione, an sufficiat probare tractatum, vel nominationem in iudicio petitorio.*
3 *Filiatio & fraternitas concludenter probatur per publicam vocem, & famam, & tractatum.*
4 *Testes singulares deponentes de diuersa tractatione, & reputatione in filium, vel fratrem, probant fraternitatem & filiationem.*

DECISIO LXIV.

Donauerat de anno 1576. Scipio Sanctæcrucius Episcopus Ceruien. Domino Honufrio eius ex Georgio fratre nepoti, & successiuè primogenito eiusdem Honufrij, & alijs primogenitis ex eo descendentibus, quædam bona, quæ ex testamento auxerat, & in eodem contenta in donatione confirmauerat, quibus substituerat quosdam, inter quos, & primogenitus Valerij aliàs Valeriani Sanctacrucis fratris Illustrissimi D. Prosperi Cardinalis Sanctacrucis. Et quamuis nondum euenerit casus substitutionis, nihilominùs ad omnem bonum finem, dominus Marcellus filius Valerij, seu Valeriani, & ipso solo iura deducente, Dominis desiderat de hac descendentia constare.
1 † Probatur enim per gradus distinctos, prout requiritur, c. licèt ex quam, ibi, singulos gradus, ex. de testibus. Innoc. in C. series, in fin. & ibidem Bald. num. 3. eodem tit. idem Bald. in l. 1. num. 18. vers. propterea, C. eodem. Anchar. cons. 277. num. 7. vers. nam aliquis gradus, Decius, qui de communi cons. 322. num. 4. Nam quòd Valerius, aliàs Valerianus esset frater Cardinalis, deponunt primus, & 4. testis super secundo. Et dant rationem ex publica voce, & fama, & super 3. deponunt, de communi reputatione ab omnibus, vt de tractatu inter ipsos, vt i tales, & secundus, & 3. testis pariter de eodem tractatu, & communi reputatione deponunt, & Valerianus vt talis nominatur in donatione.

Quòd verò D. Marcellus descendat ex Valeriano, & Antonina de Mutis coniugibus, deponunt dicti testes super 5. Et deponunt de publica voce, & fama, tractatu, & communi reputatione.

Vltimus verò gradus, videlicèt quòd Valerianus iunior & Antonius descendebant ex Marcello, & Porcia del Draco pariter coniugibus, deponunt dicti testes super 6. & 7. de publica voce, & fama, tractatu, & reputatione, & res est notoria.

Quæ probatio visa fuit Dominis satis sufficiens.
2 Nam quicquid sit de illa quæstione, an in iudicio petitorio, quando agitur de probando parentela recente, quæ hominum memoriam non excedit, sufficiat probare tractatum, vel numinationem, & de fraternitate probanda, Pacian. de probat. cap. 12. num. 7. & seqq. lib. 2. Etan per similes actus probetur filiatio, Fachin. contro. iur. lib. 1. c. 75. per totum, & Pacian. d. lib. 2. cap. 6. hic cessat omnis difficultas, † quia vnà
3 cum tractatu concurrit publica vox, & fama, & ideò hæc fraternitas, & filiatio concludenter fuit probata. Aret. cons. 37. in fin. vers. venit igitur ad 2. Aym. cons. 249. nu. 2. in fin. Alex. cons. 181. num. 9. vol. 7. Pacian. d. cap. 12. num. 23.
4 Nec obstat, si diceretur, quòd isti testes sunt singulares, cùm quilibet eorum deponat de diuersa tractatione, reputatione, & c. quia hic non agitur principaliter de probando illos actus de quibus testes deponunt, sed de probando effectum qui resultat ex actibus illis, videlicèt fraternitatem, & filiationem. Ita post gloss. Castr. in cons. 151. num. 7. vers. 2. videtur vol. 1.

Camerinen. Dotis. Ven. 31. Maij 1602.

EPITOME.

Dos pro filia promissa marito, intuitu legati ex certis bonis detrahendi, si illa bona perueniant ad filiam, obligatio cessat.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis promissæ marito facta vxori non liberat debitorem.*
2 *Deficiente causa propter quam quis se obligauit, obligatio remanet inefficax.*
3 *Mandatum non est exequendum quod detegitur iniustum, etiam ex nouiter deductis.*
4 *De specie ad quantitatem non fit compensatio.*
5 *Mandatum relaxatum vltra summam debitam non est exequendum.*

DECISIO LXV.

Semel atque iterum resoluta hac causa, & tandem tertiò proposita, Domini steterunt in decisis contra Augustinum solum informantem, censentes, mandatum per ipsum obtentum contra Pantaleonem socerum, sustineri non posse. Nam cùm Venantia eius vxor habuerit bona materna, ex quibus legatum erat soluendum, intùs habet, quod extra petit.

Nec obstat, quòd promissio de soluenda dote erat
1 facta Augustino, † & solutio dotis promissæ marito facta vxori non liberat debitorem, l. si pater, C. de dot. promiss. Guido Pap. decis. 375. cum alijs, quia hæc difficultas cessat ex apocha, in qua Augustinus promittit quietantiam pro huiusmodi legato, cuius intuitu fuerant promissa quingenta, (vt benè in decisione R. P. D. mei Pamphylij) quam nec ipse, nec Venantia facere potuerant, tempore relaxationis mandati, ex quo Venantia habuerat bona materna, & consequenter legatum quod in eis comprehenditur. Vnde mandatum relaxatum contra Pantaleonem,
2 fuit iniustum, † quia eius obligatio cessabat, cùm deficeret causa propter quam se obligauerat, & sic sine causa obligatio remanebat inefficax, l. si pupillum, secunda, vbi Bald. & Imol. ff. de acquir. hæred. Anchar. cons. 330. num. 11. Et tenuit Rota in Romana de Zabreijs 4. Maij sub num. 14. 1580. coram Cantuccio, & fuit latè deductum in alia causa Romana nullitatis 23. Ianuarij de hoc anno coram R. P. D. meo Pamphylio.

Nec obstat, quòd causa promissionis dotis non cessat, ex quo pater tenetur dotare filiam, quia cùm scuta 500. fuissent promissa intuitu legati de quo promiserat Augustinus quietantia, vtique pro hac rata cessat causa obligationis Pantaleonis, cùm iam Augustinus habuerit alia quingenta promissa.

Minùs releuat, quòd solutis 500. Augustino, & per ipsam quietatione facta, parte agente pro recuperatione bonorum, quietantia operabitur effectum suum, quia fuit responsum, res excedere terminos suos, & semper esse verum, quòd de tempore relaxationis mandati obligatio Pantaleonis cessabat ex defectu causæ propter quam se obligauerat ad illa 500.

Nec

Nec facit, quòd Pantaleon in solidum obligatus cùm Vincentio filio, cui erat facienda quietatio, non possit opponere de hac quietatione, quæ Vincentio erat facienda, quia Augustinus expressè promiserat, vtrumque de legato quietare.

Non obstat, quòd cùm Pantaleon non opposuerit de huiusmodi impedimento, Augustinus potuit hoc mandatum obtinere. Alex. in l. filiæ licet, num. 3. C. de collat. Nam quicquid fit de veritate, (sine actis

3 enim proceditur, & causa non est Rotalis) dum † quæritur, an mandatum, relaxatum sit exequendum, sufficit, quòd detegatur iniustum, etiam ex nouiter deductis, cùm id tendat ad corroborationem probationum antiquarum, quod potest fieri etiam post sententiam, prout fuit pluriès resolutum.

Nec Augustino suffragatur, quòd post solutionem quingentorum, Pantaleon de nouo se obligauerat pro residuo, quia ista non est noua obligatio, nisi respectu solutionis in terminis ab arbitro declarandis.

Minùs etiam ei suffragatur, quòd dos fuerit debita

4 in pecunia, † & non fiat compensatio de specie ad quantitatem, l. si conuenerit, ff. de pignorat. act. l. si non fortem, §. si certum. ff. de condict. indeb. Socin. iun. conf. 10. nu. 22. lib. 3. & conf. 170. nu. 20. lib. 2. quia hæc conclusio non applicatur; non enim agitur de compensatione, sed dicitur, quòd pecuniæ fuerunt debitæ intuitu legati, quod soluendum erat ex hæreditate, & hodie cessat ista obligatio, quia hæreditas deuenit ad manus ipsius Venantiæ.

Nec refert, quòd ista hæreditas non ascendat ad valorem legati, quia etiam si hoc non probetur, tamè si probaretur, cessaret nihilominus causa obligationis Pantaleonis, pro valore hæreditatis. Et sic mandatum

5 non esset † exequendum tanquam relaxatum vltrà summam debitam, vt fuit latè deductum in causa Romana spolij 21. Februarij 1600. coram R. P. D. meo Iusto.

Non obstat, quòd hodiè negetur, bona matris peruenisse ad manus Venantiæ, sed solùm certam partem, quæ non ascendit ad summam 500. quia hoc nunquã fuit controuersum, & non iustificatur in facto.

Et vnus ex Dominis respondebat, quòd si fortasse probaretur, totam hæreditatem non peruenisse ad manus Venantiæ, quòd nihilominùs non suffragaretur, ex quo dicta hæreditas hodie est debita Venantiæ ex fideicommisso, & ideò ipse habet iura, & actiones pro consequendis omnibus bonis matris.

Alia tollantur ex decisionibus in hac causa factis.

Anconitana Assecurationis. Ven. 31. Maij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Apocha onerationis vulgariter nuncupata* POLIZA DI CARICO *probat onerationem.*

2 *Liber scribæ nauigiorum meretur fidem, maximè stante statuto, quòd ei fides adhibeatur.*

3 *Testes in primo iudicio nulliter examinati, si deinde cum partis interrogatoris examinentur probant.*

D E C I S I O LXVI.

Dubitaui, an apocha assecurationis esset iustificata. Et Domini affirmatiuè responderunt. Duo enim pro eius iustificatione erant probanda, alterum, quòd constaret de oneratione Ciambellotorum. Alterum verò, quòd constaret de deprædatione.

1 Prius probatur ex apotheca onerationis, vulgariter nuncupata, [Poliza di carico.] Stracca, de assecur. glos. 11. num. 50.

Et quamuis in apocha onerationis non habeatur, quod sint tabulæ Ciambellotorum, tamen cessat difficultas, cùm in libro originali scribæ habeatur. Ia-

2 cobum onerasse sex tabulas Ciambellotorum. † Qui liber scribæ nauigiorum, fidem meretur. Stracca, de assecur. glos. 81. nu. 52. eoque magis hoc procedit Anconę, vbi adest statutum municipale, quòd huiusmodi scribis fides habeatur, vt in rubrica 90. de fide danda Scripturis scribanorum nauigiorum, & insuper concurrit qualitas mercium, numeri, signi, loci, & personarum, nec ista qualitas personarum potest in alia qualitate mercium verificari.

Nec obstat, quòd dicitur, Ciambellotos spectare ad Ruscam, non autem ad Hebræos, de quibus agitur, quia licèt testes dicant, vnam tabulam fuisse habitam à Rusca, aliam a Dogana, nihilominùs concludunt, tabulas fuisse quorumdam Hebræorum.

Minus facit, quòd tam in apocha onerationis, quã in partita libri, dicatur, tabulas fuisse oneratas die 29. Septembris, & tamen ex dicto Lucę patroni, sibi fuisse consignatas per sex dies ante discessum à portu, & sic die 24. cùm discesserit die 30. Non est enim nouum, quòd merces consignentur patrono nauis, & illius ad aliquot dies scriba conficiat apocham onerationis.

Quòd dicebatur, apocham assecurationis non fuisse recognitam, constat de contrario in processu compulsoriali, fol. 22. prout etiam apocha onerationis fuit recognita in eodem processu, fol. 22. Cętera visa sunt Dominis non mereri responsionem.

3 Posterius requisitum videlicèt deprædatio, probatur ex testibus, qui licèt in primo iudicio fuerint nulliter examinati, tamen posteà ad instantiam partis, cum eius interrogatorijs fuerunt examinati.

Ausculana Domus. Lunæ 3. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Legatarius in re legata non præfertur creditoribus habentibus anteriora iura, quibus datur retentio, si possidebant iure familiaritatis in vita testatoris, vel habebant precarium ad sui fauorem, nisi sunt creditores chirographarij, & hæreditas sit soluendo, quo casu onus probandi, quòd hæreditas non sit soluendo, incumbit creditoribus.

S V M M A R I V M.

1 *Vxor, & eius hæres mortuo marito, possunt retinere bona mariti, ex hypotheca dotis.*

2 *Vxor non potest authoritate propria ingredi bonorum dotalium possessionem.*

3 *Intellige, nisi habeat precarium ad sui fauorem, vel bonorum possessio peruenit ad ipsam sine vitio.*

4 *Vxor quæ possidet ratione familiaritatis bona in vita viri*

viri, eo defuncto potest sibi mutare causam possessionis, & idem potest hæres.

5 *Mutatio possessionis censetur facta ex superuenientia noui tituli, absque alia declaratione.*

6 *Legatarius in re legata præfertur alijs creditoribus, quando hæreditas est soluendo, aliàs secus.*

7 *Intellige de creditoribus chirographarijs, qui non habent hypothecam, secùs in alijs, & num. 9.*

8 *Doctor est intelligendus secundùm iura quæ allegat.*

9. *Creditor habens hypothecam, potest sibi eligere unum ex pignoribus quod voluerit.*

10 *Creditoribus chirographarijs agentibus aduersùs legatarios, incumbit onus probandi, hæreditatem non esse soluendo.*

11 *Saluianum competit legatario pro legato.*

12 *Saluianum non competit legatario, si possidens habet ius retentionis ex priori iure.*

13 *Ex acceptatione legati censetur approbatum testamentum.*

14 *Hæres non potest venire contra factum defuncti.*

15 *Vtens iure retentionis, ut post satisfactionem restituat legatario, non dicitur contrauenire voluntati testatoris qui simpliciter legauit, & num. 17.*

16 *Legatum factum cùm conditione, seu clausula,* DVM DOTEM NON REPETIERIT, ET VITAM VIDVALEM SERVAVERIT, *non censetur relictum animo compensandi cum dote, & num. 22.*

17 *Testator censetur se conformare cum dispositione iuris.*

18 *Hæres succedit in omne ius defuncti.*

19 *Fructus computantur in sortem, quando contractus est vsurarius.*

20 *Legatum annuum factum ob retardatam solutionem dotis, est usurarium.*

21 *Secùs si sit factum absque ulla dinumeratione temporis, vel pro fructibus, atque interesse.*

22 *Legatum vsusfructus, dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, non est vsurarium, & nu. 19. 20. & 21.*

23 *Legatum alimentorum, vel usufructus, donec mulier vitam vidualem seruauerit, est validum.*

24 *Maxime si fructus non correspondeant fructibus dotis.*

25 *Cautio Mutiana præstari debet à muliere cui est relictum donec vitam vidualem seruauerit, aliàs debet restituere fructus.*

28 *Cautio Mutiana debet præstari iuxta terminos auth. cui relictum. C. de indict. vidui. tollen.*

27 *Cautio Mutiana vult, quòd restituatur, in euentum contrauentionis.*

DECISIO LXVII.

FInito vsufructu domus de qua agitur, per obitum
Hieronymæ, quem Vincentius eius vir ipsi legauerat, dum viueret, vitam vidualem seruaret, &
dotem non repeteret. Marinus pro parte hæres D.
Vincentij, & in dicta domo finito vsufructu prælegatarius, petebat immissionem. Albena verò filia, &
hæres Hieronymæ volebat retinere, tanquam creditrix dotis maternæ, donec sibi de ea fuisset satisfactũ,
quapropter dubitaui, an Marino esset concedenda
immissio. Et negatiuè fuit resolutum, quia nedum
1 † vxor, mortuo marito, ratione hypothecæ potest
retinere bona pro iure suarum dotium, sed etiam filia pro dote materna, Bart. in l. si gerit, numer. 21. ff.
de acquir. hæred. Brun. cons. 1. nu. 11. & 12. vol. 1.
Campeg. io cons. seq. nu. 4. Grammat. decis. 58. nu.
4. Bald. in l. 1. num. 4. C. de seruo pign. dato manum.
Decius, cons. 232. num. 2. & cons. 400. num. 5. cum
alijs per Nattam, cons. 77. num. 27. vol. 1.
2 Quamuis enim regulariter mulier non possit propria auctoritate ingredi possessionem bonorum dotalium, vel pro illis obligatorum, per tex. in l. dotis
3 actione. C. solut. matrim. † Tamen id non procedit,
vel quando mulier habet precarium in restitutione
dotis, vel aliàs possessio vacua ad ipsam peruenerit sine vitio, vt expressè dicit Decius, d. cons. 232. num. 2.
4 & 671. nu. 1. & seqq. prout in proposito accidit. † Albena enim, iam viuente matre, ac tempore eius obitus, erat in possessione domus de qua agitur, iure
familiaritatis. Vnde post illius obitum, potuit sibi
mutare causam possessionis. Bald. in l. penult. sub nu.
1. C. de pignorat. act. & retinere pro dote materna,
5 † sicut & absque alia declaratione censetur fecisse,
iuxta opinionem Decij. in cons. 400. num. 5. quam reprobato Socio. Seniore, in cons. 131. num. 7. lib. 1. passim seruat Rota, vt per Por. dec. 446. lib. 1. Paleott.
decis. 248. & Achil. decis. 4. de causa poss. & proprIet. Et fuit resolutum in causa Maceratensi hæreditatis 11. Maij 1587. & in vna Rom. Beneficij sancti
Andreæ. 19. Nouembris 1601. coram R. P. D. N.
Pamphilio. Vltra quòd constat ex actis, de expressa
declaratione.
Non obstat, quòd legatarius in re legata præferatur cæteris creditoribus, quando hæreditas est soluendo, licèt secùs sit quando hæreditas non est soluendo.
Cyn. in l. 2. circa medium, & Albericus, num. 2. C.
qui potior in pignor. habeantur: & Cynum sequitur
Bart. in l. is cui, §. postquam, in fin. ff. vt in possess. le-
6 gat. Natta post Castrens. quem allegat. cons. 199. nu.
8. vol. 1. Surd. decis. 316. num. 12. Et creditori incumbit onus probandi, hæreditatem non esse soluendo. Natta, & Surdus locis præcitatis.
7 Nam respondetur, quòd glossa, in d. l. is cui, §.
postquam, in verb. non habebitur, ff. vt in poss. legat. quæ est magistra huius opinionis, & quam Cynus sequitur, loquitur, (vt benè aduertit Bart. in l.
creditoribus, num. 3. ff. de separat.) in creditore chirographario, qui non habet hypothecam. Azo. in
summa C. etiam ob chirograph. pecun. & in eodem
8 creditore loquitur Cyn. † Et alij DD. qui ipsam allegant, ex eius sententia sunt intelligendi, iuxta doctrinam Bart. in l. non solùm, §. si liberationis verba, nu.
7. ff. de liberat. legat. Et idem Cyn. benè materiam declarat, & in parte etiã Vincentius de Franch. dec. 246.
At verò in præsenti casu, legatarius non agit cum
creditore chirographario, sed agit cum muliere,
quæ ex persona matris habet expressam hypothecam
omnium bonorum in instrumento dotis, anteriorem
9 legatarijs. † Et ideò potuit sibi vnum ex pignoribus
quod voluerit eligere, l. creditoris, ff. de distract. pignor. iuncta l. qui generaliter, ff. qui potior in pign.
hab. Surd. decis. 44. num. 6. Nec hoc ius potest impedire testator, l. 1. C. debit. pign. vendit. imped. non
poss. d. l. creditoris. Et in similibus terminis tradit
Bald. in l. 2. num. 4. C. si aduers. vendit. pign. & in d.
l. 1. in princ. C. debet. vendit. pign. imped. non pos-
10 se. † Ex quibus cessat, non modò quod dicebatur,
creditoribus incumbere onus probandi, hæreditatem non esse soluendo, quia non versamur in termi-
11 nis illius distinctionis, † sed etiam quod dicebatur,
eidem competere Saluianum. Aret. in §. Item Seruiana, num. 9. inst. de actionib. Gabriel cons. 46. num.
19. l. 1. Paleott. decis. 313. & tenuit Rota corã R. P. D.
meo Sacrato in causa Rom. legati 11. Ian. 1602. quia

12 hoc non militat, quando ille qui est in possessione,
habet ius retentionis, ex prioritate hypothecę, per su-
pradicta.
13 Nec facit, quòd Hieronyma acceptando vsumfru-
ctum, videtur approbasse testamentum matris. Et
sic, quòd finito vsufructu, domus ad Marinum reuer-
tatur, l. si pars §. fin. l. Papinianus, §. si conditioni. ff. de
inoffic. testam. l. post legatum, in princ. & ibi DD. ff.
de his quibus, vt indign. in l. nihil, nu. 2. ff. de inoff. te-
stam. latè Alber. cons. 17. num. 1. & seqq. Et ideò cùm
14 Albenia sit † hæres Hieronymæ, non potest venire
contra ipsius factum, l. cùm à matre, vbi DD. C. de rei
vendit. Respondetur enim, quòd Albenia non impu-
15 gnat testamentum, nec testatoris voluntatem, † sed
solùm vult retinere hanc domum, donec sibi fuerit
satisfactum de suo credito, & posteà non recusat di-
16 mittere domum Marino. † Et cùm huiusmodi lega-
tum non fuerit relictum animo compensandi cum
dote, quia fuit relictum, dum dotem non repetierit, &
vitam vidualem seruauerit, & sic per verba temporis
distributiui. Quare sicuti Hieronyma, si viueret, po-
tuisset petere dotes suas, nec tum dici potuisset, testa-
torem noluisse illam posse vti iuris remedijs pro sua
17 dote recuperanda, † quia testator censetur se confor-
mare cum dispositione iuris. Bald. in l. 2. in fin. C. de
condit. instit. Rum. cons. 169. num. 7. lib. . Ita hodie
cùm per mortem Hieronymæ vsusfructus sit finitus,
18 & Albenia eius filia, † & hæres petat dotem mater-
nam, iuris remedijs vti potest, prout poterat eius ma-
ter, quia in omne ius successit, l. hæreditas, ff. de reg.
iur. Et sic nec dispositioni, nec voluntati testatoris
contradicit.

Non obstat, quòd huiusmodi debitum dotis vi-
deatur extinctum; quia legatum vsusfructus, donec
vitam vidualem seruauerit, censeri debet vsurarium.
19 † Et ideò vsusfructus perceptus in sortem computa-
ri, Put. decis. 70. & 106. lib. 1. quia doctores, quos al-
legat Puteus, & alij latissimè per Surdum cumulati,
de aliment. tit. 1. quæst. 45. num. 21. & seqq. & tit. 8.
priuil. 29. num. 2. & tit. 9. quæst. 16. num. 53. & Pu-
20 teus ipse, loquuntur, † quando relinquitur annua-
tim certum quid per denumerationem temporum,
ob recordatam dotis solutionem, quod est valdè di-
21 uersum à legato de quo agitur, † in quo non fuit ha-
bita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec
pro fructibus, nec minùs pro interesse dotis. Ideoque
non est vsurarium. Surd. d. tit. 9. quæst. 16. num. 53. in
22 fin. Imò fuit factum legatum dum dotem non repe-
23 tierit, & vitam vidualem seruauerit. † Et non est du-
bitandum, quin legatum alimentorum, vel vsusfru-
ctus, factum vxori donec vidualem seruauerit vitam,
sit validum, l. fin. & ibi gloss. Bart. & alij, C. de indict.
viduit. tollend. Castr. cons. 451. par. 1. Illustrissimus
Mantica, de coniect. vltim. lib. 11. tit. 19. nu. 22. Et in
terminis similis legati fuit dictum in causa Romana
Saluiaoi, 16. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R. P. D.
meo Lancelloto.
24 Quibus addebant Domini, quòd eo magis proce-
derent prædicta, si probaretur per Albeniam, quòd
vsusfructus medietatis hæreditatis legatus Hierony-
mæ non haberet proportionē ad fructus dotis. Surd.
tit. 9. loco præcitato, in fin. quod etiam fuit pondera-
tum in dicta Romana, coram D. meo Lancelloto.
25 Nec subsistit, quòd cautio Mutiana non fuerit præ-
stita, & ideò fructus percepti per Hieronymam sint
restituendi. Grat. respons. 102. sub nu. 10. lib. 2. Ias. in
l. cui relictum, num. 7. C. de indict. vid. tollen. quia vt
26 constat ex processu de partibus fol. 16. à tergo † hæc
cautio fuit præstita iuxta formam authentic. cui re-
lictum, & in corpore, vnde sumitur, C. de
27 indict. vid. tollend. videlicèt † in euentum con-
trauentionis de restituendo relictum, vnà cum fru-
ctibus.

Minus facit, quòd Albenia debet reddere rationem
de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vsus
fructus erat percipiendus, quia per ipsam non stat,
quo minùs hæc ratio reddatur, imò offert se para-
tam.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 3. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Stante statuto, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas, si quis dixerit, quem ex Mauris descendere, debet hoc concludenter probare.

S V M M A R I V M.

1 *Non descendentia à Mauris præsumitur.*
2 *Obiectum debet concludenter probari.*
3 *Confessio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu. 7.*
4 *Publica vox, & fama, cùm agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*
5 *Confessio simplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam contra confitentem.*
6 *Confessio est maior quolibet publico instrumento.*
8 *Exclusio vnius, est inclusio alterius.*
10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas sanguinis sufficienter probatur.*
11 *In probando genere magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quàm de mala, etiamsi testes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num. 17.*
12 *Quòd quis sit nobilis, & ex puro sanguine natus, suadetur ex eo, quòd eius pater, vel frater gessit officium quod solum personis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.*
13 *De fide inquisitorum, quòd quis sit ex puro sanguine, habetur aliqua ratio.*
14 *Probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*
15 *Testes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*
16 *Testes ad probandam impuritatem sanguinis, debent examinari in loco originis illius qui dicitur esse impuri sanguinis.*
18 *In probanda impuritate sanguinis, fama non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, inconcussa, & super ea non sit contradictio.*
19 *Testis non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, & num. 21.*
20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus causis, aliàs tanquam vana vox populi nihil probat.*
22 *Probatio, quæ data instantia corruit, nihil concludit.*
24 *Probatio dubia non releuat.*

DE-

DECISIO LXVIII.

Dominus Antonius Escouar obtinuit per sanctissimum D.N. sibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Ecclesia Legionensi, in qua viget statutum per Fæl. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Ecclesiæ. Vnde Capitulo recusante recipere D. Antonium, sub prætextu, quòd descenderet ex Mauris, dubitaui an dictum statutum in hac parte obstaret domino Anto-
1 nio. † Et cùm talis non descendentia præsumatur, c. vlt. de præsumpt. l. ab ea parte ff. de probat. Capitulo
2 onus probandi talem descendentiam incumbit. † Et quidem concludenter, quia venit obiectiuè. Rota decis. pen. & vlt. de except. in nou. Bisignet. decis. a. eod. tit. Et in terminis huius statuti fuit dictum corã Illustrissimo Blanchetto, in causa Legionen. denegatæ possess. 8. Martij 1593. Et in alio simili statuto coram Illustrissimo Manrica, in causa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem, dicebatur, quòd Antonius fuisset fassus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in summario, num. 3. quòd eius pater fuerit Bernardinus Escouar natus Salpanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi semper eius origo permansit, quæ alioqui procedit de villa Aralon ex familia de Escouar, quam villam non incolunt ab hinc iam annis 140.
3 † Et hæc omnia narrata probant contra D. Antonium, ad l. cùm precum. C. de liber. caus. Felin. in c. examinata sub num. 3. de iudic. Ias. in l. 2. num. 4. C. de instit. & substit.

Et propterea receptis testibus de Saldana qui dantur in summar. nu. 4. videtur ex eorum depositionibus, quòd Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur descendentes ex Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama,
4 † quæ cùm agatur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. in c. veniens, 1. sub. num. 8. de verb. signif. Alex. consil. 5. num. 1. & seq. vol. 5. cum alijs latè deductis per Chassan. cons. 54. num. 25.

Secundò dantur testes, summar. num. 5. recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, ius dixisse in d. Oppido, vbi murmurabatur, quòd non esset ex puro sanguine.

Tertiò affertur in summar. num. 6. depositio eiusdem testis, asserentis se audiuisse à quodam viro iam defuncto, Antonium seniorem sibi, & alijs Legione dixisse, subsequentia verba. [Illic in Saldana me habent in mala possessione, sed iuro per Deum, quòd il-
5 le qui iacet sub hoc lapide, est pater meus.] † Quæ quidem confessio, quòd haberetur in mala possessione, multùm coadiuuat publicam vocem, & famam;
6 † quia confessio est maior quolibet instrumento publico. Bald. consil. 192. sub num. 8. vers. verumtamen, vt dixi, lib. 2. Crauet. consil. 61. nu. 5.
7 Quartò dicebatur, Antonium in suo memoriali, dixisse, quòd eius auus venerat ex oppido de Sahagũ, & cùm in hoc oppido adsit hæc familia de Escouar, in qua aliqui sunt nobiles descendentes ex puro sanguine, alij verò ex Mauris, vt deponunt testes, summar. nu. 7. & dicti testes deponant, Bernardinum patrem Antonij non esse affinem, nec consanguineum nobilium de Escouar, sequitur, illum descendere ab a-
8 lijs, qui sunt de sanguine impuro, † cùm exclusio vnius sit inclusio alterius, l. cùm Prætor, ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. nonne, de præsumpt.

Quintò, habentur testes in nouo summar. num. 1. qui deponunt, se audiuisse dici, Antonium seniorem exiuisse ex oppido Sahagun, ex via della Moreria.
9 † Quapropter cùm in memoriali dato per Antonium Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium seniorem illinc 96. annis venisse ex oppido de Sahagun Saldanam, & sic de anno 1504. Et cùm de illo tempore colligatur ex actu per ipsum tunc de facto, de quo testes in dicto summar. nu. 3. fuisse eum maturæ ætatis, consequens est, ipsum Antonium seniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuisse in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Elisabethæ Regum, per quam de Regno Castellæ Mauri expulsi sunt, prout habetur in historia Pontificali de Illescas, 2. par. cap. 222. fol. 122. §. 2. quo tempore soli Mauri ibi degebant, quia testes dicunt, in summar. nouo, num. 2. se audiuisse à suis maioribus, Mauros ibi inhabitasse, & Synagogas habuisse.
10 Ex quibus, cùm concurrant communis reputatio, seu fama, & indicia, dicebatur, sufficienter probari impuritatem, gloss. in l. 1. ff. de probat. Aret. in consil. 37. num. 1. Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana portionis 2. Maij, 1594.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac maturè discussa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluserunt, statutum non obstare Domino Antonio. Nam omisso, quòd pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infrà dicetur, quatuor testes in summar. Antonij, nu. 4. per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quàm in oppido de Saldana senes sexagenarij, septuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium seniorem, & eius descendentes descendere ex puro sanguine, nec vlla macula esse infectos. Imò aliqui eorum deponunt, esse veros nobiles & in tali possessione nobilitatis exi-
11 stere. † Vnde, negari non potest, cùm agatur de probando genere, quòd magis sit credendum testibus deponentibus de bona, quàm de mala fama, etiamsi testes deponentes de mala, aliquantulùm numero excederent. Corn. consil. 176. col. fin. num. 10. vol. 4. Anchar. consil. 189. col. vlt. num. 7. vers. 2. modo respondetur, cum alijs deductis per Ocedam, de benefic. incompat. par. 2. cap. 23. nu. 143.
12 Secundò corroborantur prædicta ex testibus datis summar. nu. 5. in fin. qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij, gessisse virgam iudicis Confraternitatis status nobilium, Christianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti testes, non datur, nisi personis puris, & qualificatis.
13 Tertiò legitur in summar. num. 7. fides sanctissimæ Inquisitionis, in qua habetur, quòd Didacus frater moderni Antonij fuit admissus in Officialem illius tribunalis, & quòd in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem sanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij senioris. Et de simili fide Rota habuit rationem in causa Oxomen. statuti, seu Cantoriæ, 27. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Pena. Et quamuis postea dictus Didacus fuerit temotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatem, sed alijs de causis, vt in dicta fide.
14 Ex quibus duabus rationibus negari non potest, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cùm aliàs probata qualitate vnius fratris, censeatur probata etiam respectu aliorum vtrinque coniunctorum. Angel. in auth. vt liceat matri, & auiæ, § 1. vers. ad hæc, in fin. Alex. in l. sæpè num. 51. vers. idem etiam sent. Angel. ff. de re iudicat. Tiraquell.

raquell. de nobilit. cap. 17. num. 3. Catell. Cotta, in memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et hoc probauit Rota in causa Valentina beneficij de Marcato 6. Martij, 1598. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Quartò concurrunt dicta plurimorum testium pro parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in summar. num. 8. qui omnes deponunt concludenter de puritate Domini Antonij. Et licèt dicantur nulli-
15 ter examinari, † nihilominùs negari non potest, quin faciant magnum adminiculum. Bart. in l. 2. nu. 2. 25. vers. quod probo. ff. de appell. recept. Verall. decis. 206. num. 6. par. 2.

Non obstant deducta in contrarium pro parte Capituli. Et primò testes deponentes de publica voce,
16 & fama, † quia vltra quòd non sunt examinati in loco originis Antonij, scilicèt in oppido de Sahagun, ad Bald. in l. ea quidem, num. 55. de accusat. Hic adest fama in contrarium, vt superiùs dictum est.
17 † Quo casu magis creditur testibus de bona, quàm
18 de mala fama. † Hoc autem casu fama etiam non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, & super ea non sit contradictio. Bald. in l. conuenticulam, nu. 8. vers. ex his infero. C. de Episcop. & cleric. & in l. diuus, ante num. 2. ff. de milit. testam. cum alijs per Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in causa Oueten. canonicatus. 24. Ianuarij 1578. & sic inconcussa. Rolãd. d. cons. 3. nu. 49.

Et multùm mouit Dominos, quòd maior pars testium Capituli, dat rationem sui dicti, quia Escouares veniebant ex via della Moreria, & tamen in summario Antonij, nu. 2. testes deponunt, quòd in eadem
19 via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideò nõ probant, hoc esse, quod ab eo contingit abesse, cap. 2. de translat. Episc. l. neque natales. C. de probat. l. non hoc. C. vnde legitimi. Abb. cons. 29. in princ. lib. 1. Et in his terminis fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis 13. Iunij 1594. Alij verò testes fundant suum dictum in aliquibus verbis iniuriosis auditis, dum isti testes Escouares altercaren-
20 tur. † Et tamen, ad hoc vt fama probet, debet habere ortum ex probabilibus causis, aliàs tanquã vana vox populi nihil probat. Bart. in l. de minore, §. plurimum, num. 3. ff. de quæst. Bald. cons. 295. num. 2. vers. & hæc fama, lib. 1. Corn. cons. 130. nu. 6. in princ. lib. 4. Alex. cons. 173. num. 11. vers. item non sufficit, lib. 6. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis secunda Maij 1594.

Et ex his satis etiam apparet, sublatum esse secundum fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minùs releuat, quia præterquàm quòd, vnicus tantum testis de eo deponit, & quidem de auditu, nihilominùs ex quo Antonius senior dixit, in Saldana haberi se in mala possessione, & imponendo pedem super quodam sepulchro iurauit ibi iacere e-
21 ius patrem; † non potest, ex istis verbis necessariò inferri, Antonium esse in mala possessione puritatis sanguinis. Ideoque hoc nihil releuat, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Quartum nihil concludit, quia non valet consequentia; Non sunt affines nobilium, ergo descendunt ex alia progenie Maurorum; quia stant simul, quòd non sint affines, nec consanguinei, & tamen quòd descendant ex eodem antiquo stipite; & possũt
22 descendere ex alia familia nobili in eodem loco. † Et sic hæc probatio nihil concludit, quia data instantia, corruit, §. pauonum, instit. de rer. diuis. l. creditori, & ibi not. Roman. in fin. Ias. num. 7. & 8. ff. de nou. oper. nunciat. Socin. iun. cons. 63. nu. 57. lib. 3.

Et prædicta comprobantur ex duobus testibus in summar. num. 4. Videlicèt 28. qui deponit, Antoniũ descendere ex bonis Escouaribus ex oppido de Sahagun, & 24. qui deponit, Antonium iuniorem esse in possessione virorum nobilium, & 26. scilicèt Petrus Escouar, cùm esset à Capitulo in testem receptus, fassus fuit, se audiuisse dici, se esse consanguineum, propter quod non fuit vlteriùs examinatus.

Quintum cessat, quia testes non deponunt, de quo tempore Mauri soli habitauerint in dicta via della Moreria. Vndè non obstat quod dicitur de pragmatica, etiam quando historiæ allegatæ esset adhibenda fides, Vltra quòd etiam non legitur de regno Legionis, sed de regno Castellæ, quod est regnum separa-
23 tum. † Et ideò hæc probatio tanquam dubia non releuat, c. in præsentia. de probat. vbi DD. & maximè Abb. num. 3. & in c. auditis num. 25. cum seqq. de præscript. Bald. in l. vlt. in fin. C. si min. se maior. dix. & in l. 2. num. 5. ff. de sent. quæ sine cert. quant. profer. & notat Roman. in l. non hoc, in princ. C. vnde legit. Alex. in l. eum, qui nouissimus, in princ. ff. ad Trebell. Pari. cons. 104. num. 2. lib. 1. & cons. 54. numer. 47. lib. 4.

Perusina, seu Tudertina Bonorum. Merc. 5. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare dominium, vt in supplementum non admittatur iuramentum.

S V M M A R I V M.

1 *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*
2 *Ita vt non admittatur iuramentum in supplementum.*
4 *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*
5 *Pro nobili præsumitur, circa ea quæ spectant ad nobilitatem, vt est liberalitatem exercere.*
6 *Enunciatiua contra tertium non probat.*
7 *Nisi sit in antiquis instrumentis.*
8 *Spatium centum annorum dicitur solùm antiquum in instrumentis.*
9 *Enunciatiua vnius instrumenti, etiam antiqui, non probat, sed debet esse ad minimum duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis.*
10 *Testis de auditu non probat.*
11 *Testis deponens de possessione, & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*
12 *Probationes quæ in sua specie non habent perfectionem, simul coniungi non possunt ad faciendam plenam probationem.*

D E C I S I O LXXIX.

DOmini dixerunt, non probari dominium cir-
1 ca prædium, de quo agitur, † quia cùm fratres agant reiuendicatione, necesse est, vt plenè probetur, l. in rem, l. officium, ff. de reiuendicat. Bald. in l. cùm res. num. 19. C. de probat. Verall. decis. 280. par.
2 1. † In tantum quòd non admittitur iuramentum in supple-

supplementum, Iason in l. admonendi, num. 112. ff. de
iureiur. Aym. cons. 157. num. 18. Et fuit latè deductum
in causa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram
3 bo. mem. Orano. † Et ideò imperfectæ probationes
adductæ hic per fratres, sibi non suffcagantur. Alex.
cons. 10. in fin. & cons. seq. nu. 5. & seqq. lib. 4.

Primò enim nihil facit, quòd non sit verisimile,
quòd si Iacoba non habuisset dominium dicti prædij,
illud donasset, cùm donatio facta sit pro salute ani-
4 mæ, † & nemo præsumatur immemor salutis æter-
5 næ: maximè stante eius nobilitate; † quæ facit, vt
pro ea facilè præsumendum sit circa ea quæ spectant
ad nobilitatem, prout est, liberalitatem exercere, c. 1.
de donat. Et in his terminis consuluit Crot. cons. 332.
num. 10. vol. 3.

Quia, etiamsi ex tali præsumptione tolleretur,
quòd ista enunciatiua à persona suspecta emanaret,
6 nihilominùs non inde † sequitur, dominium proba-
7 re, cùm enunciatiua contra † tertium non probet, l.
non nudis, l. non epistolis, C. de probat. l. ex his ver-
bis, vbi Decius, C. de testam. milit. Aym. de antiq.
temp. in princ. num. 7. Rota decis. 31. de probat. in
8 antiq. † nisi in antiquis instrumentis sit prolata, iux-
ta Bald. in l. cùm aliquis, & ibi Ias. nu. 7. & alij C.
de iure delib. Aymo. d. loco, num. 7. Alex. cons. 75.
num. 3. lib. 4. Cattad. decis. 5. num. 3. de procurat. qua-
lis non est hæc, quia non excedit tempus centum
9 annorum, † quod solùm in instrumentis dicitur anti-
quum. Iason in d. l. cùm aliquis, vbi hanc commu-
nem dicit. C. de iur. delib. & ibidem idem tenet Alex.
num. 6. vers. tamen communitèr, & in cons. 12. nu. 8.
vers. nec etiam, lib. 4. Decius, cons. 13. num. 8. Ce-
phal. cons. 98. num. 36. Aym. d. loco, num. 4. & fuit
dictum in dicta Romana domus, & aliàs sæpius.

Præterquàm quòd hæc enunciatiua est solùm vnius
9 instrumenti, † quæ etiam in antiquis non probat, nisi
ad minimum sit duorum instrumentorum, quæ ori-
ginem habeant à diuersis personis. Felyn. in cap. cùm
causam, num. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1.
sect. 4. num. 14. 19. & seqq. latè Hieronymus de Mon-
te, de finib. regen. cap. 69. num. 3. Et fuit resolutum
in vna Sabinen. confinium, 20. Aprilis 1577. coram
Illustrissimo Blanchetto.

10 Testes verò nihil probant, nam dum deponunt de
emptione de auditu, nihil relevant. c. cùm literis, de
testib. Alex. d. cons. 10. num. 6. & num. 8. in fin. lib. 4.
11 Crauett. cons. 157. num. 5. vers. idem vidimus. † Dum
autem deponunt de possessione Bartholomei, Iacobæ,
& fratrum vti dominorum cum perceptione fructuum,
non probant dominum. Bart. in d. l. quidam in suo,
nu. 18. ff. de condit. institut. & post eum Alex. d. cons. 10.
num. 4. in fin. & latè deducit Decian. responsio. 73.
nu. 8. & seqq. lib. 4. Deberent enim assignare rationes
concludentes de dominio. Verall. decis. 229. par. 1.

12 Et ex his dicebant Domini, quòd cùm nulla harum
probationum habeat in se perfectionem in sua spe-
cie, coniungi simul non possent ad faciendum ple-
nam probationem. Bald. in l. si quis. §. 2. num. 3. ff. de
eden. & post eum Felyn. in c. cùm causam, num. 13. de
probat. Alex. in d. cons. 10. in fin. & cons. seq. num.
5. & seqq. lib. 4. Et fuit dictum in dicta causa Roma-
na domus coram bo. mem. Orano.

Romana Societatis. Ven. 5. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Inæqualitas lucri est permissa inter socios, si alteri ma-
iorem partem sortis, vel industriæ conferat.*
2 *Qui neque damnum extrinsecum, neque intrinsecum
patitur in societate, sibi debet imputare, si expensas
pro expeditione, & admissione ad officium posuit,
quæ nunquam recuperantur.*
3 *Fructus incerti agrorum vendi possunt pro determinato
pretio.*
4 *Lucrum incertum societatis vendi potest pro pretio de-
terminato, proportionato tamen ad dubium euen-
tum lucri.*
5 *Dicenti taxationem alicuius quantitatis esse excessiuam,
incumbit onus probandi.*
6 *Verborum significatio debet trahi ad intellectum sa-
num, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et vt ex-
cludatur contractus illicitus.*
7 *Bulla Sixti V. super societatibus, ad caput saluum, pro-
hibet contractus palliatos, & contra dispositionem
iuris.*

D E C I S I O LXX.

Conuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quòd
idem Palauicinus emeret officium registri bul-
larum, super periculo vitæ ipsius Carentij, apposito
tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Ca-
rentius erogaret sumptus pro expeditionibus facien-
dis, & admissione sibi obtinenda pro rata temporis re-
ficiendos, si infra triennium alijs, quàm Carentio of-
ficium Palauicinus venderet, & quòd fructus massæ,
& alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij essent
ipsius Carentij. Quæ tertia pars fructuum exercitij
taxata fuit ad scuta 40. annua. Quapropter dubitauit,
an huiusmodi pacta essent licita. Et Domini affirma-
1 tiuè concluserunt, † quia inæqualitas haberi inter so-
cios est permissa, vno ex socijs maiorem partem, vel
sortis, vel industriæ in societatem conferente, l. si
non fuerint, vbi gloss. ff. pro socio. Calder. in c. naui-
ganti, num. 30. vers. verumtamen, de vsur. Purpur.
in l. si pascenda, num. 25. & 26. C. de pact. Couarr.
qui de communi testatur, variar. resolut. c. 2. num. 3.
vers. hinc primò apparet, & vers. 2. constat. Et ideò
cùm Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit
inconueniens, quòd totam massam, & alios fructus
perciperet: Verum quia fructus consistunt etiam in
exercitio, fuit conuentum, quoad illos, quòd Palaui-
cinus vnam tertiam partem, reliquas verò duas Ca-
rentius qui officium exercebat perciperet. Et licèt
ipse fecerit expensas pro expeditione, & admissione,
videreturque inde dicendum, quòd ipse quoque de
massa, & alijs emolumentis participare deberet pro
sua rata. Tamen dicebant Domini quatenus dictæ
expensæ essent pars capitalis, quòd satis pro ipsis Ca-
rentius participabat, ex quo habebat duas tertias par-
tes lucri, cùm aliàs non fuisset inconueniens, quòd
Palauicinus maiorem partem istius lucri perciperet,
qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per conse-
quens amissionis capitalis, vt tenuit Rota ex Calde-
rino, Purpurato, & alijs in causa Ferrarien. societa-
tis 28. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Millino, stante
maximè quantitate dictarum expensarum, quæ non
excedit scuta 70.

Nec refert, quòd elapso triennio, si officium vende-
batur, expensæ non erant reficiendæ Carentio, quia
dicebatur, quòd si huiusmodi expensæ sunt pars capi-
talis, de natura huius capitalis est, vt collatum in so-
cietatem amittatur, cùm expensæ factæ pro expedi-
tione, & admissione ad officium nunquam recupere-
2 tur. † Et propterea cùm Carentius ex tali amissione,

nec damnum extrinsecum, nec intrinsecum patiatur, ad Bald. in l. 1. num. 23. ff. pro socio, sibi imputare debet, si partem illam capitalis ponere in societate non recusarit.

Non obstat, quòd lucrum certum fuerit taxatum, quia respondebant Domini, illam taxationem conti-
3 nere assecutationem lucri, quæ est licita. † Sicuti e-
nim fructus agri, vel vineæ incerti vendi possunt
4 pro certo pretio, vel locari: † Ita etiam vendi po-
test lucrum incertum societatis. Syluestr. in summ. in verb. societatis. 1. num. 18. Armil. num. 17. Conrad. de contract. quæst. 96. in 1. & 2. conclus. Nauar. cons. 24. de vsur. Io. Lopez. de contract. cap. 65. Et latè tradit Henrichmannus, cons. 8. num. 72. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Millino in dicta causa Ferratiens. societatis, 28. Iunij 1599. Et quamuis prædicta procedant quando quantitas taxata est proportionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad.
5 & Henrichmannum locis præcitatis; † Nihilominùs, omisso, quòd onus probandi taxationem excessiuam incumberet Carentio, Purpur. in l. si pascenda, num. 29. C. de pact. ex calculo hîc pro parte Palauicini dato, probatur, hæc non excessiuitas.

Minùs facit, quòd ista scuta 40. annua fuerint taxata, non habito respectu alicuius impedimenti, puta infirmitatis, &c. Nauar. cons. 24. de vsur. Nam respondebatur, quòd illa taxatio debet intelligi cessan-
6 tibus infirmitate, & impedimento necessario. † Verborum enim significatio debet ad intellectum sanũ, bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota decis. 10. num. 4. & 5. de testib. in antiq. Et vt excludatur contractus illicitus. Alex. cons. 191. num. 6. lib. 2. Et fuit aliàs resolutum coram bo. mem. Lauretano in causa Foroliuien. societatis 2. Decembris 1583. & in dicta Ferratien. coram R. P. D. meo Millino.

7 Nec releuat Bulla Felic. record. Sixti V. super societatibus ad caput saluum, quia tam ex proœmio, quã ex dispositione, & toto tenore bullæ, habetur, intentionem fuisse, prohibere contractus palliatos, & contra dispositionem iuris communis; addendo pœnas nouas, vt censuit Rota in dicta causa Ferrarien. 17. Martij 1600. Et ideò non habet locum in hoc casu, cùm ista societas non sit vsuraria, nec prohibita ex dispositione iuris communis, vt superius fuit ostensum.

Romana Depositi. Lunæ 8. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Factum indiuiduum principalis suffragatur in consequentiam, fideiussori, & num. 3.*

2 *Depositarius malè soluens sibi debet imputare.*

DECISIO LXXI.

Fideiusserat Altouitus ad fauorem sanctæ Crucis emptoris census, pro pretio trium millium scutorum à Domino Alexandro de Aptis, cuius census recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & de rato promiserat pro Antonio patre. Et cùm medietas dictarum pecuniarum fuisset per dictum Alexandrum deposita in bancho Altouiti, soluenda Claudio, sequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an restitutio depositi facienda domino Alexandro per Altouitum, quia soluerat, non sequuta ratificatione Antonij, iuxta decisiones factas, posset suffragari Maluicino, qui infra triennium pro Venturino promiserat liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altouito dicebatur, quòd Maluicinus accesserat pro Venturinis, & licèt Altouitus malè soluisset Claudio, videlicèt, non sequuta ratificatione patris, tamen hinc tantùm suffragari debebat D. Alexandro, stante conditione adiecta deposito, non autem Maluicino fideiussori Venturinorum, qui purè, & absque vlla conditione pro ipsis fideiussit.

1 Hoc tamen non obstante, Domini censuerunt, solutionem faciendam per Altouitum suffragari Maluicino; quia ex illa solutione debet census extingui, ex quo in necessariam consequentiam resultat liberatio Maluicini, qui solùm est obligatus eximere, & liberare D. Alexandrum, & Altouitum infra triennium, occasione census. Et sic non intrat eius obligatio, cùm Altouitus nullum patiatur damnum occasione cen-
2 sus; sed ex quo malè soluit Claudio. † Vnde sibi debet imputare, l. quod quis, ff. de reg. iur. Et tanto magis, quia Maluicinus ante ratificationem Antonij protestatus fuit, etsi Altouitus non erat ita diligens in soluendo, ista protestatio superueniebat in tempore, & suffragabatur Maluicino.

3 Non obstat quod pro Altouito dicebatur, quia istud factum est indiuiduum, ex quo si solutio fieri debet Alexandro, resultat liberatio Maluicini pro rata, & ideò nihil refert, quòd conditio in deposito fuerit posita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

Regien. Prioratus. Ven. 14. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Gratiosè subrogatus, lite pendente, potest absque vitio attentatorum capere possessionem.*

2 *Etiam si fuerit inhibitus ante obtentam gratiosam subrogationem.*

4 *Superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione.*

DECISIO LXXII.

Fuit resolutum, possessionem Camilli non esse attentatam: nam quicquid dicendum esset de
1 possessione capta ante subrogationem gratiosam, tamen cùm ipse postea fuerit gratiosè subrogatus ad possessionem Vincentij, potuit, lite pendente, absque vitio attentatorum, capere possessionem. Mohed. decis. 11. num. 1. vt lite pend. Put. decis. 214. lib. 1. Lancell. de attent. par. 2. c. 4. num. 340.

2 Nec obstat, quòd subrogatus attentat quando post inhibitionem, possessionem capit. Lancell. præcitato loco, num. 373. quia prædicta procedunt, si Camillus
3 fuisset inhibitus post dictam subrogationem: † Sed cùm fuerit inhibitus ante huiusmodi subrogationẽ, nihil releuat, quia vigore subrogationis gratiosæ possessio capta censetur potiùs continuata, quàm denuò acquisita, cùm transferatur legis, vel principis ministerio, vt fuit pluries resolutum, teste Lancelloto in præcitato loco, num. 342.

Nec releuat, quòd de tempore subrogationis Camillus erat in possessione, vigore impetrationis priùs factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam libero, quia cùm posteà obtinuisset subrogationem
4 gratiosam, quoad possessionem Vincentij, † hæc superueniẽtia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione, iuxta opinionem quam sequitur Rota, Put. decis. 451. lib. 1. Achil. decis. 4. de caus. poss. & propr. Et fuit pluries resolutum.

CÆSA-

Cæsaraugustana Attentatorum. Lunæ 17. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem nihil ponit in esse.*

2 *Iustificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet sumi ex eisdem actis, non ex nouiter deductis.*

D E C I S I O LXXIII.

DOmini censuerunt, Ioanni Berbegal, non obstare petitorium, quia non simpliciter se obligauit cum iuramento de soluendo scuta 1300. Ludouico, sed iuxta formam supplicationis, quæ concedit talem solutionem faciendam Ludouico, dummodò expensæ per ipsum factæ, & fructus decursi ad talem sum-
1 mam ascendant. † Et ideo talis obligatio recipit omnes conditiones appositas in supplicatione, nec aliquid poterat operari, nisi priùs verificata venditione, quæ ante purificationem nihil ponit in esse, l. Thais. §. Stichus. de fideicommiss. libertat. l. qui sub conditione, ff. si quis omissa causa testam. Et in his terminis fuit resolutum in causa Salamantina pensionis coram bo. me. Giptio 26. Martij 1593. & priùs coram Illustrissimo Lancellotto in causa Toletana pensionis, 9. Decembris. 1573. & in alia Aretina pensionis, 18. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Millino, & alias sæpiùs.

Nec facit, quòd ex testibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hæc conditio dicatur verificata, quia, esto quòd sit verum; tamen non suffragatur,
2 quia hæc non fuerunt producta coram A. C. † Et cùm agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factam, non debent attendi nouiter deducta, sed iustificatio sumenda est ex iisdem actis. Chassaneus. decis. 172. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Pamphilio, in causa Romana census, 4. Decembris 1595.

Romana Census. Vener. 21. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum nullum, ex eo quòd obligatio Cameralis non erat extensa, vel ex defectu citationis in repetitione scripturæ, non est exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non est valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non constat, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoscunt de subreptione rescripti sanantis nullitates, propter facilem recursum ad Principem.*

D E C I S I O LXXIV.

DOmini dixerunt, mandatum exequutiuum re-
1 laxatum per A. C. non esse exequendum, † quia nulliter ad illud processit. Rota decis. 3. de except. in nou. Processit enim absque eo, quòd obligatio Cameralis esset extensa, cùm instrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, esset rogatum. Galles. ad formul. obligat. Cameræ de processu ipso, quæst. 1. num. 59. Et fuit pluries resolutum. Imò fuit processum, non solùm vigore simplicis fidei instrumenti à Notario subscriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, sed nec in eius repetitione facta per Aticiam fideiussorem Cautiæ contra hæredes, ipsi fuerant citati. Felin. in c. 1. num. 28. vers. 6. & vlt. de probat.

Non obstat citatio facta instante Venantio Sauino vti procuratore Aticiæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes
3 non inhabitabant. † Tum quia non constat de mandato Venantij, & tamen fuerat protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, Aym. cons. 108. Rota decis. 1. de procurat. in antiq.

Aliæ duæ nullitates videlicèt ex defectu citationis, ad videndum relaxari mandatum, & decreti non interpositi in ipsius relaxatione, non placuerunt, quia fuerunt sanatæ per speciale rescriptum Sanctissimi
4 D. N. † quod, licèt dicatur subreptitium; tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recursum ad Principem.

Quantum attinet ad iustitiam mandati, nihil fuit resolutum, quia de ea Domini non viderant.

Romana Emphyteusis. Merc. 26. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Emphyteosis simpliciter concessa à primo emphyteota secundo emphyteotę, non potest à secundo emphyteota alienari sine consensu Domini directi, si verò fuit concessa in emphyteosim sub annua pensione, potest alienari à secundo emphyteota, sine consensu Domini directi, non autem sine consensu primi emphyteotæ.

S V M M A R I V M.

1 *Non licet emphyteotæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, vel ius emphyteoticum transferre.*

2 *L. fin. C. de iur. emphyt. habet locum etiam in conductore sub annua pensione.*

3 *L. fin. non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ, secus quoad validitatem contractus.*

4 *Si primus emphyteota simpliciter vendit emphyteosim, secundus emphyteota debet requirere consensum Domini directi, & nu. 5.*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas concedit in emphyteosim sub annua pensione, non alienando res emphyteoticas, & secundus emphyteota alienat, requiri debet consensus primi emphyteotæ.*

7 *Res emphyteotica vendi potest alteri, comprehenso in prima inuestitura, irrequisito Domino, secus, extraneo, nu. 8.*

9 *Clausula* AD HABENDVM ET AEDIFICANDVM, *&c. nihil operatur, & intelligitur secundum subiectam mate-*

materiam, & num. 10.

11 *Spatio triginta annorum præsumuntur omnia solemniter acta.*

12 *Spatio decem annorum, præsumitur interueniſſe licentiam Domini in alienatione emphyteoſis, dummodò interuenerit ſcientia, & patientia, num. 13.*

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez nomine ſuo, & Eluiræ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteuſim acceperat ab Eccleſia Sancti Auguſtini, Troilo Lampodio, & alijs durante vita ipſorum conductorum, ac pro perſona ab ipſis nominanda. Et cùm ſuper dicto terreno domus fuiſſet fabricata, illam domum cum melioramentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehenſis in inueſtitura, ſine requiſitione conſenſus aliorum vocatorum. Quapropter dubitatum, an huiuſmodi alienatio eſſet nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autem ad effectum amiſſionis melioramentorum. Ita vt non ſit abdicarum à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis conſortium in inueſtitura comprehenſorum. Et Domini affirmatiuè concluſerunt, ex diſpoſit. tex. in l. fin. C. de iure em-

1 phyt. † vbi dicitur, minimè licere emphyteutæ ſine conſenſu Domini meliorationes ſuas alijs vendere,

2 vel ius emphyteuticum transferre. † Cuius L. diſpoſitio procedit etiam in conductore ſub certa annua penſione, vt per Bart. in l. 1. §. quid autem, 2. num. 1. ff. de ſuperf. Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in cauſa Romana Caſalium de Maſſimis, nu. 6. 14. Martij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in ſuperficiario, controuertiq. poſſet an Lampodius eſſet ſuperficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, ſed in eo quòd conductor ad longum tempus ſub annua reſponſione, non poteſt alienare irrequiſito Domino.

3 Ex quibus ceſſat quod dicebatur, diſpoſitionem L. fin. non habere locum in conductore in longum tempus, iuxta ſententiam, quam in magna DD. diſcrepantia, ſequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in dicta cauſa Romana Caſalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantùm ad validitatem contractus.

4 Non obſtat, quòd fratres Sancti Auguſtini primi Domini nihil dicant, quorum conſenſus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteotæ ſublocatoris, per Corbulum de cauſ. priuat. ob alienat. irrequiſit. domino, ampliat. 24. Quia placuit Dominis diſtinctio, de qua per Velaſcum, de iur. emphyt. qu. 13. num. 2 & Menoch. conſ. 226. num. 185. & ſeqq.

5 lib. 3. † quòd aut primus emphyteuta ſimpliciter vendidit emphyteuſim, & hoc caſu ſecundus emphyteuta debet requirere conſenſum domini directi. Aut verò primus emphyteuta tranſtulit in alium, non

6 quidem res emphyteuticas omninò alienando, ſed in emphyteuſim concedendo, ſub annua penſione; & hoc caſu eſt requirendus conſenſus primi emphyteutæ; quia quemadmodum dominus directus dicitur dominus reſpectu primi emphyteutæ; ita & ipſe primus emphyteuta dicitur dominus reſpectu ſecundi em-

7 phyteutæ. Vnde † cùm Lampodius teneretur ſoluere certam quantitatem pecuniarum quotannis Ioanni, non fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et ſic verſamur in ſecundo caſu diſtinctionis, ac per conſequens tenebatur Lampodius requirere conſenſum primi emphyteutæ.

8 Nec ſuffragatur, quòd domus fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehenſis in conceſſione, ideoque iudicatur, non fuiſſe requirendam licentiam vendendi. Caldet. conſ. 10. de locato, quia ſimul cum

9 Fabricio erant alij vocati. † Et quicquid dicendum ſit de rata ipſius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum facta non ſuſtinetur. Corbul. de priuat. ob alienat. irreq. dom. fact. limit. 6. num. 6. & 7. Et quamuis dicatur, quòd tempore venditionis ſolus Fabricius habebat ius ſuper ſolo prædicto, quod pro ſua portione in inſtrumēto diuiſionis ei fuerat aſſignatū, hoc tamen non probatur; nec ex eo quòd penſio, quæ per Lampodium ſoluebatur, perciperetur per Fabricium, poteſt inferri, ſolum non remanſiſſe commune.

Nec etiam ſubſiſtit, quòd Lampodius habebat liberam facultatem diſponendi, quia in inſtrumento

10 reperitur ſolum † clauſula [ad habendum, & in eo ædificandum, modo infra ſcripto,] & ob id nihil operatur. Grat. conſ. 17. num. 49. lib. 1. Et facit Creſc. deci. 6. num. 8. de teſtam. Vltra quod iſta clauſula intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam, & ſic ſecundùm naturam emphyteuſis, accedente conſenſu Domini. Dec. conſ. 614. nu. 2. & 6.

11 Minùs releuat quod dicitur, hanc venditionem, ſpatio 30. annorum fuiſſe obſeruatam, & ideò præſumendum, omnia ſolemniter acta. Corn. conſ. 248. nu. 31. & ſeqq. li. 1. Put. dec. 184. & 202. li. 2. quia nō verificatur in facto, cùm Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & ſic nondum elapſis 30. annis.

12 Nec refert, quod ſpatio decem annorum præſumatur, licentiam domini interueniſſe. Corbul. de cauſ. priuat. ob alienat. limit. 21. quia licèt alienatio fuerat facta in Fabricium vnum ex comprehenſis, non tamē probatur, quòd alij comprehenſi habuerint ſcientiā,

13 † ſine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, quòd ex illa diuturna decem annorum patientia præſumatur conſenſus, ad quem ſine ſcientia inferri non poteſt, l. nec ignorans. C. de donat. Lex maleficijs. §. longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib. 10. Vltra quòd, cùm Lampodius alienauerit de menſe Septembris 1588. in diuiſione facta inter ipſos comprehenſos de menſe Iunij 1598. declararunt, ſe domum, & melioramenta velle recuperare, & poſteà inter ſe diuidere.

Romana Bonorum de Soderinis.
Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Notarius poteſt extendere clauſulas cæteratas, poſitas in inſtrumento de quo eſt rogatus, & non cæteratas quę inſunt, ex natura contractus, etiam poſt datam partibus copiam inſtrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur ſcribere omnia verba contrahentium.*

2 *Item clauſulas cæteratas extendere poteſt.*

3 *Item clauſulas non cæteratas, & num. 15. 16. & 18.*

4 *Fundamentum ſuæ intentionis, ſiue excipiendo, ſiue agendo deducat vnuſquiſque, tenetur probare, etiam ſi conſiſtat in negatiua.*

5 *Alex. in conſ. 28. num. 8. vol. 2. declaratur.*

6 *Notarius debet extendere clausulas cæteratas secundùm consuetudinem, & solitum, & stylum quem partes non ignorant, & num. 9. & 10.*

7 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & num. 19.*

8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præsumptionibus.*

11 *Minor ætas non suffragatur pupillo, qui actum gessit cum sui iudicis præsentia.*

12 *Promittens generalem defensionem, debet iudicium in se suscipere, & iudicatum soluere.*

13 *Promittens generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicatum soluendo.*

14 *Promittere, litem in se suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*

15 *Verba quæ sunt de natura contractus, etiam si notarius non apposuerit, censentur apposita, nisi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu. 16.*

17 *Remittentibus iura sua non est ad ea dandus regressus.*

20 *Notarius potest extendere clausulas non cæteratas, respicientes solemnia quæ ad ipsum notarium spectant, etiam si non rogetur à partibus.*

21 *Notarius non potest in instrumentis apponere clausulas, quæ immutant naturam negotij.*

22 *Item non potest post datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa substantialia contractus.*

23 *Notarius potest extendere clausulas cæteratas, & sub compendio positas, & aliquas venientes ex natura actus, etiam post datam copiam partibus.*

24 *Notarius non potest aliquid in instrumento corrigere, vel declarare post litem motam.*

25 *Instrumentum præsumitur extensum tempore congruo.*

26 *Notarius, etiamsi sit procurator, ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*

27 *Pro instrumento semper præsumitur.*

28 *Producens instrumentum, censetur illud approbare.*

29 *Hæres venire non potest contra factum defuncti.*

30 *Instrumento cæterato desumpto ex protocolo magis creditur, quàm instrumento per notarium extenso, quando adest aliqua dubitatio inter cæteratum, & extensum.*

31 *Scriptura non publica posita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*

32 *Scriptura authentica posita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

INstrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macantis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clausulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dederat ipsum extensum Io. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in hac causa, de anno 1600. & de nouo superioribus diebus illud produxit vigore compulsorialium, desumptum ex protocolo eiusdem Notarij iam defuncti, existente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo positum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conseruatorum. Et quia in dicto instrumento habentur non modò clausulæ cæteratæ extensæ, sed aliquæ etiam quæ non erant cæteratæ: & cùm partes ad inuicem promiserint generalem defensionem bonorum permutatorum, secundùm magis amplum stylum Notariorum Florentiæ, & præsertim
ipsius Ioannis de Macantis. Quæ promissio reperitur
extensa, & in ea habetur, quòd partes teneantur de
euictione, siue molestia sit ciuilis, vel criminalis, siue
æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia,
vel iniustitia, & quòd denunciatio quomodouis
facta habeatur pro legitimè facta, nec dici possit,
quòd non fuerit solemniter facta. Ideò dubitaui, an
huiusmodi extensio esset attendenda, & Domini pro
1 maiori parte affirmatiuam sunt amplexi. † Quia cùm
notarius scripserit solùm effectum iuris, nec omnia
verba contrahentium teneretur scribere, Bart. in l.
2 mutuum. num. 2. ff. de acquir. hæred. † tales clausulas
sub compendio positas, & cæteratas, extendere potuit.
Specul. lib. 2. par. 2. tit. de instrum. edit. instrumentum
ergo, num. 12. DD. in l. Gallus, §. idem cre-
3 dendum, vbi Ias. nu. 18. ff. de lib. & posthum. † prout
etiam in casu isto potuit extendere non cæteratas, vt
infrà dicetur. Et si Antonius Franciscus prætendit,
non fuisse dictas clausulas extensas iuxta stylum, ipsi
incumbit onus probandi, tanquam fundamentum
4 intentionis suæ, † quod vnusquisque tenetur probare,
etiam quòd consistat in negatiua, siue id deducat
agendo, siue excipiendo. Innoc. in c. super his, sub
num. 50. vers. sed arg. contrà. de accusat. Bart. in l. in
illa, col. 2. & 5. de verb. obligat. cum alijs per Nattam.
cons. 199. num. 9. vol. 1. Surdus, decis. 316. num. 14.
5 † Nec Alex. in cons. 28. num. 8. vol. 2. dicit contrarium,
cùm loquatur quando imbreuiatura est extendenda
iuxta stylum alicuius notarij. Tunc enim, dicit,
quòd qui se fundat in stylo, & petit extensionem,
debet illum stylum probare: quæ excedunt terminos,
in quibus nos versamur.

Nec obstat, quòd ad hoc, vt extensio prædicta su-
6 stineri possit, † necesse fuisset, vt partes non ignorassent
stylum prænominatum, secundùm Purpurat.
in l. certi condictio. §. si nummos, num. 34. vers. 2. declaratis,
ff. si cert. pet. & in l. 1. nu. 101. vers. sed hoc, C.
de sum. trinit. & fid. cat. Gabr. de consuetud. conclus.
3. nu. 38. quia Purpuratus loquitur in puris terminis
illius cõclusionis, idest, quòd notarius cẽsetur rogatus
apponere clausulas consuetas, & solitas, in quibus nos
nõ ita simpliciter versamur, sed versamur in casu, quo
partes expressè habuerunt relationem ad stylũ magis
7 amplum, &c. † Et sic omnia quæ sunt in termino ad
quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus
suis qualitatibus in termino referente, l. si prior, &
ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scripsit, ff. de condit. &
demonstr. l. asse toto, ff. de hæred. instit. cum vulgar.
Et in omnem euentum huiusmodi contrahentes sciebant
regionis, & notariorum consuetudinem, cùm
8 alia negotia tractauerint, † Et scientia satis probatur
ex coniecturis, & præsumptionibus. Ripa, in l. qui,
Romæ, §. duo fratres, num. 50. de verb. oblig. Paris.
cons. 91. num. 47. lib. 1. Aym. cons. 193. num. 6. vers.
9 contrarium. † Et dubitari non potest, quin ignorare
huiusmodi stylum, & sciuerint, & cogitauerint, cùm
10 ad illum relationem habuerint. Et hoc sufficit, † &
ita limitat dictum suum Purpurat. in d. l. 1. num. 201.
Nec Antonio Francisco minor ætas suffragari potest:
omnia enim fuerunt acta, & gesta cum interuentu
magistratus pupillorum.

Minùs releuat, quòd ista facultas extendendi sit,
restricta ad generalem defensionem bonorum, &
12 non quòd pars teneatur de euictione, quia † promittere
defensionem, non solùm importat iudicatum in
se suscipere, sed etiam iudicatum soluere; aliàs non
dicitur rectè defendere, l. rectè defendi, & ibi Castr.
vbi dicit, hoc alibi non ita benè inueniri, ff. de iudic.
13 l. ex iudicatum, ff. iudicat. solu. † Imò qui promittit
generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicato
soluen-

soluendo, l. item ait prætor. §. defendi, ex quibus caus.
maior. l. sed & ea, §. defendere, vbi glos. in verb. ca-
uere idoneè, ff. de procurat. Et clarum est, quòd pro-
mittere in se litem suscipere, vel de euictione, aut
indemnitatem, idem important. Bart. in l. pater, nu-
mer. 1. & 3. ff. de dot. præleg. Ruin. cons. 187. num.
2. & 3. vol. 1. Par. cons. 16. num. 125. vol. 2.

Non obstat, quòd Notarius extenderit aliquas clau-
sulas, absque eo quòd adesset dictio, &c. quæ exten-
sio est tam in corpore, quàm in subscriptione notarij.
Nam quantùm ad clausulas non cœteratas extensas in
corpore, Domini primum animaduertebant, quòd
licèt in folio particulari dato per informantes pro An-
tonio Francisco, quàm plurimæ ponerentur clausulæ
extensæ, reuerà tamen repertæ fuerint solùm tres, &
quidem tales, quæ non sufficiunt.

Prima est, quòd post verba, [arbitramur, & arbi-
tramentamur] fuerunt posita verba, [pronunciamus,
15 & sententiamus, & declaramus.] † Ad quod fuit re-
sponsum, quòd cùm in proœmio laudi fuisset dictum,
quòd [iudex erat electus, &c.] & in laudo extenso po-
sita verba, [ad arbitrandum, declarandum & senten-
tiandum] & in dispositiua etiam in laudo cœterato
adest hęc clausula extensa, [laudamus, arbitramur, &
arbitramentamur, pronunciamus, decernimus, &
declaramus, & damus, & adiudicamus] Vtique du-
bitari non potest, quin verba addita in loco non cœ-
terato essent ex naturalibus simplicibus ipsius actus,
quæ spectant ad officium notarij, & si non posuerit,
censentur apposita, nisi illis partes expressè renuncia-
uerint, vel aliter conuenerint. Menoch. cons. 37. nu-
mer. 28. & seqq. lib. 1. Et pari modo respondetur ad
tertiam clausulam extensam, non cœteratam, vide-
licèt, quia post verba [prout ex tunc, & è conuerso]
cùm arbiter voluerit, quòd partes se adinuicem
quietarent, & quòd quietatio se extenderet etiam
quoàd incognita, & inexcogitata, prout ipse ex nunc
16 quietabat, † profectò ex natura ipsius actus venie-
bant sequentia verba [prout extunc, & è conuerso]
17 † quia remittentibus iura sua non est ad ea dandus
vlteriùs regressus, l. quæritur, §. si venditor. ff. de
ædilit. edict. c. eos. 7. quæst. 1. c. sic illic. 23. quæst.
4. Anchar. cons. 359. num. 10. Crauett. cons. 114.
num. 10.

Ad secundam clausulam extensam absque dictione
cœterata, videlicèt, [in omnibus, & per omnia,] vt
infrà dicitur, de bonis consignandis, & adiudican-
dis dicto D. Io. Victorio, quæ hic pro expressis ha-
beantur, quoad defensionem generalem bonorum,
vt suprà d. D. Antonio Francisco consignatorum,
18 † fuit responsum, notarium hanc clausulam potuisse
extendere, quia cùm vtraque pars ad inuicem pro-
mitteret generalem defensionem bonorum, iuxta sty-
lum, &c. vt superiùs dictum est, cùm notarius voluis-
set extendere huiusmodi stylum in certa parte instru-
menti, vtique prædicta verba, [in omnibus, & per
omnia,] quæ sunt posita ad fauorem Antonij Franci-
sci, habent relationem ad promissionem defensionis
extendendam, & perinde est, ac si in hac parte nota-
rius illam defensionem extendisset, cùm relatum sit
in referente. Et sic notarius potuit ponere prædictam
clausulam, quæ habet relationem ad aliam extensam,
ad fugiendas repetitiones.

20 Quantùm ad clausulas non cœteratas, extensas in
subscriptione; Domini dixerunt, quòd hæc sunt so-
lemnia, quæ ad ipsummet notarium spectant, Bart. in
l. si librarius, num. 2. in fin. vbi Decius, num. 5. Ca-
gnol. num. 15. ff. de reg. iur. Menoch. cons. 37. in
princ. Et de his non est, quòd notarius cogetur à par-
tibus, & eo ipso quòd requiritur conscribere instru-
mentum, debet adhibere hæc solemnia, ex officij sui
debito. Menoch. dicto cons. 37. num. 3.

21 Ex quibus cessat quod dicebatur, notarium non
posse ponere clausulas immutantes naturam negotij.
Couarr. post alios per eum relatos, in 2. par. rubricæ
de testamen. ante num. 14. quia tales clausulæ, vt ex
prædictis patet, non immutant naturam negotij.

22 Non obstat, quòd notarius non potuit extendere
huiusmodi clausulas postquam dedit copiam instru-
menti partibus, quia Bald. & Felin. in cap. ex literis,
num. 8. de fid. instrum. Socin. cons. 277. sub num. 6.
vers. vnde, vol. 2. Alberic. cons. 59. num. 3. Franci-
sc. Marcus, decis. 289. par. 1. Verall. decis. 247. par.
2. & alij per Gabr. de consuetud. conclus. 3. num. 42.
43. loquuntur, vel quando notarius post datam co-
piam partibus vult aliquid corrigere, vel quando vult
aliquid immutare circa substantialia cõtractus, quod
23 non est in casu isto, † quia notarius neque mutata
substantia, neque aliquo correcto extendit clausulas
sub compendio positas & cœteratas, & aliquas ve-
nientes ex natura actus, quod vtique facere potuit
per supradicta.

24 Minùs facit, quòd notarius non possit aliquid ex
instrumento corrigere, vel declarare post litem mo-
tam. Felin. loco præcitato, & Gabriel d. conclus. 3.
num. 45. quia quicquid dicendum esset, an possit ex-
tendere clausulas cœteratas post litem motam, quæ
præsumptiuè aliam non reciperent interpretationem,
Domini dicebant, quòd licèt instrumentum exten-
sum fuisset datum Io. Victorio post talem litem, ni-
hilominùs non constat de quo tempore fuit exten-
25 sum, † & ideò præsumendum fuisse extensum de
tempore congruo, & debito. Socin. sen. cons. 94. nu-
mer. 5. vol. 1. Alex. cons. 70. num. 4. vol. 1. Et fuit
latè deductum in causa Romana Casalis Iuliani 4.
Iunij 1584. & in alia Caietana Iurisdictionis 26. No-
uembris 1563. coram bo. me. Oriolen.

26 Nec obstat, quòd ista extensio redditur suspecta,
ex quo Macantes erat procurator Io. Victorij, nam
Macantes ex publico officio notariatus habet pro se
præsumptionem bonæ fidei, l. cùm precibus, C. de
probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de iurisd.
omn. iudic. quem textum dicit in hoc notabilem
Bald. in l. errore C. de testam. Guido Pap. decis. 119.
num. 2. Aym. cons. 75. num. 8. Et fuit dictum in di-
27 cta causa Romana Casalis. Imò † semper præsumitur
pro instrumento, d. l. cum precibus, cum alijs per
Cephal. cons. 179. num. 28.

28 Nec facit, quòd cùm Ioannes Victorius produxe-
rit in iudicio instrumentum cœteratum, censeatur il-
lud approbasse in omnibus, & per omnia. Alex. in l.
2. §. editiones, num. 19. ff. de edend. Alberi. cons. 59.
29 num. 11. † Et ideò Petrus Thomas eius hæres non
potest venire contra factum ipsius, l. cùm à matre.
vbi DD. C. de rei vendicat. quia Petrus Thomas non
impugnat instrumentum cœteratum, sed vtitur in-
strumento extenso, in quo adsunt quæ virtualiter in-
trant in cœterato.

30 Non obstat, quòd magis creditur instrumento cœ-
terato desumpto ex protocolo, quam instrumento ex-
tento per notarium. Socin. sen. cons. 277. sub num. 7.
vers. quibus, vol. 1. cum alijs per Menoch. de arbitr.
iud. casu. 187. num. 21. & seqq. quia prædicta pro-
cedunt, quando aliqua oritur dubitatio inter exten-
sum, & cœteratum, hic autem nulla oritur dubita-
tio, sed quæritur, an extensio facta per notarium su-
stineatur.

31 Nec releuat, quòd hæc scriptura fuerit posita in
Archiuio hac lite pendente, & ideo fidem non facit,
quia Verall. decis. 41. numer. 4. part. 1. loquitur in

ſcriptura non habente publica requiſita, & tunc au-
32 thoritas Archiuij ſuffragari non poteſt. † Hic autem
ſumus in ſcriptura authentica, quæ habet omnia re-
quiſita, & ideò probat, & fidem facit. Bart. in auth.
ad hæc, Caſtrenſ. in l. contractum, num. 3. C. de fid.
inſtrum. Curt. iun. conſ. 162. Vetall. præcitato loco, in
princ.

Bononien. Pecuniaria. Ven. 28. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Frater diues in concurſu cum matre paupere tenetur dotare ſororem non habentem, vnde ſe dotet.

S V M M A R I V M.

1 *Quando duo ſunt obligati, intelliguntur pro virili obligati.*

2 *Limita quando negotium ſpecialiter ſpectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc ille cenſetur principalis, & alter fideiuſſor, & ambo tenentur in ſolidum.*

3 *Frater diues tenetur dotare ſororem non habentem aliunde, vnde ſe dotet, nu. 11.*

4 *Obſeruantia, & actus ſubſequens declarat animum præcedentem.*

5 *Mater tenetur dotare filiam in concurſu cum fratre.*

6 *Secùs eſt in concurſu cum patre.*

7 *Declara, quando mater eſt diues.*

8 *An, & quando frater teneatur dotare ſororem de bonis maioratus.*

9 *Pater tenetur dotare filiam.*

10 *Bona cum ſua cauſa & onere tranſeunt ad hæredes.*

12 *Iudex non condemnans duos in ſolidum, videtur condemnaſſe pro virili.*

13 *Quod non procedit, quando habet relationem ad libellum, in quo petitur, ambos in ſolidum condemnari, & nu. 15.*

14 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*

16 *Sententia quæ ex actis iuſtificatur, debet exequutioni mandari.*

D E C I S I O LXXVII.

DVbitaui, an in inſtrumento promiſſionis dotis
Camillæ Virginia mater, & Andræas frater eſ-
ſent obligati in ſolidum, an verò pro virili, & an ſen-
tentia contra ipſos lata, eſſent in ſolidum, vel pro vi-
rili exequenda.
1 In quantum ad primam partem dubij Domini cen-
ſuerunt, Virginiam, & Andræam teneri in ſolidum;
licèt enim quando duo ſunt obligati, intelligantur
pro virili, l. reos, §. cùm in tabulis, ff. de duobus reis.
2 † Tamen hæc regula non procedit, quando negotium
ſpecialiter ſpectat ad alterum ex contrahentibus, quia
tunc ille cenſetur principalis, & alter fideiuſſor, &
ambo dicuntur in ſolidum obligati. Ronchegall. in l.
eadem, nu. 59. ff. de duobus reis, Aym. qui de com-
muni, conſ. 91. num. 11. verſ. ſolùm supereſt. Oſach.
deciſ. 44. num. 16. & in his terminis Corneus, conſ.
316. nu. 3.
3 Atque ideò in hoc caſu cenſeri debet, matrem fide-
iuſſiſſe, Andræam verò principaliter obligatum, & ſic
ambos teneri in ſolidum, quia ipſi Andrææ tanquam
fratri diuiti incumbebat onus dotandi ſororem pau-
perem, nec habentem vnde ſe dotaret aliunde. gloſſ.
in l. cùm plures. §. penult. in verb. alio patre. ff. de ad-
miniſtr. tut. Cynus poſt gloſſ. in l. non omni, in verb.
nulla ratione, C. de adminiſtr. tut. Abb. conſ. 12. nu.
5. verſ. ſeptimum dubium, lib. 1. Campeg. de dot.
par. 1. quæſt. 23. Molina. de primog. Hiſpan. lib. 2. c.
15. num. 17. multos congerit Tiraquell. de iure pri-
mog. quæſt. 62. in princ. & Corduba; de liber. a-
gnoſ. §. idem reſcripſit, numer. 92. & nouiſſimè
Surdus, de alim. tit. 1. quæſt. 25. num. 9. Quod etiam
4 optimè declarauit obſeruantia ſubſequuta † quia
Andræas ſoluit vltra medietatem dotis, ex qua ſolu-
tione eius animus præcedens declaratur, l. ſed & Iu-
lianus, §. proindè. §. interdum, ff. ad Macedo. Aym.
conſ. 236. num. 6. Surd. conſ. 441. num. 30. lib. 3. &
tenuit Rota coram bo. me. Cantuccio in cauſa Ro-
mana pecuniaria de Vitellis 27. Ianuarij 1580.
5 Non obſtat, quòd in concurſu cum fratre, mater
teneatur dotare filiam. Molina de primogenit. Hiſp.
6 lib. 1. c. 15. num. 68. poſt Gomez, quem allegat, in l. 40.
Tauri, num. 75. licèt ſecus ſit in concurſu cum patre,
l. neque mater, C. de iur. dot. niſi in cauſa neceſſita-
tis. Campeg. de dote part. 1. quæſt. 22. Corduba, de
liber. agnoſcen. in §. ſi mater, numer. 14. & Surd. de
7 alim. tit. 1. quæſt. 14. num. 13. quia mater in concurſu
cum fratre tunc tenetur dotare, quando eſt diues: ſed
hîc non ſumus in matre diuite, ſed in matre, quæ ha-
bet ſolùm ſcuta 4500. monetæ, aut circiter, pro ſua
dote, cuius fructus vix ſufficiunt pro alimentis iuxta
gradum ſuum. Et ideò onus dotandi ſororem, ad fra-
trem, & non ad ipſam matrem ſpectabat.
Non obſtat, quòd Andræas non ſucceſſit in bonis
paternis, ſed in maioratu facto à quodam ſuo patruo.
8 Nam reſponderunt Domini, quòd, quicquid ſit de
illa quæſtione, an & quando frater teneatur dotare
ſororem de bonis maioratus, de qua per Molinam,
de primog. Hiſpan. lib. 2. c. 15. num. 66. & per Suarez,
in l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. teſtam. limit.
7. legis Regiæ, num. 9. & 10. & per Tiraquell. de iure
primog. q. 62. in princ. Si Andræas ſucceſſiſſet in bo-
9 nis paternis, res tranſiret ſine difficultate, † quia pater
tenetur dotare filiam, l. fin. C. de dot. promiſſ. l. qui li-
beros, ff. de ritu nupt. Quòd ſi non fecerit, eius ſuc-
10 ceſſor etiam extraneus tenetur, † nam bona cum ſua
cauſa, id eſt, onere dotandi tranſeunt ad hæredes, arg.
l. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de lib. agnoſc.
Abb. conſ. 12. num. 5. verſ. 1. quod hæres patris, lib. 1.
Bart. & Caſtren. in l. marito, §. ſi voluntate, num.
ff. ſolut. matrim. Corduba, de lib. agnoſcen. §. non
11 tantùm, num. 16. Sed frater hîc non tenetur dotare
ſororem, ex quo eſt hæres patris ſed ex ſola obligatio-
ne, quia tenetur frater diues ad dotandam ſororem,
Molina, loco præcitato, numer. 57. & ſeqq. ſed benè
Abb. d. conſ. 12. num. 5. verſ. ſecundo capite tene-
tur, vbi ponit hanc ſolam cauſam fraternitatis ſuffi-
cientem ad hoc, vt frater diues teneatur dotare ſo-
rorem.
Quantum attinet ad ſecundam partem dubij, diffi-
12 cultas reſidebat in eo, † quia Iudex non condemnauit
eos in ſolidum, ideòque videretur dicendum, con-
demnaſſe pro virili, iux. tex. in l. 1. vbi Caſtren. num.
2. & 3. & alij, C. ſi plur. vna ſent. Sed Domini dixe-
13 runt, prædicta procedere, † quando Iudex habuit
relationem ad libellum. Bart. in d. l. 1. poſt medium
verſ. nam verba ſententiæ, & Bald. ante numer. 4.
prout in caſu iſto, quia Iudex dixit, petitam exequu-
tio-

tionem esse relaxandam, quæ fuerat contra vtrumque in solidum petita. † Vnde etiam quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente. † Neque perinde est, ac si Virginiam, & Andræam in solidum condemnasset, l. si prior. & ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scripsero ff. de condit. & demonst. cum similibus. Et ex ijs sequitur, † cùm hæc sententia, ob non interpositam appellationem, transitum fecerit in iudicatum, quòd debeat in solidum, exequi, quia ex actis iustificatur. Put. decis. 401. lib. 1. Mohed. decis. 11. de re iudic. Et fuit pluries resolutum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ 1. Iulij. 1602.

E P I T O M E.

Decretum, seu sententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Cameralem.*
2 *Causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis.*
3 *Sententia nulla non vulnerat obligationem Cameralem.*
3 *Decisio Elboren. pensionis 9. Iunij 1595. coram Corduba declaratur, & num. 5. & 6.*
4 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia ex eisdem actis iniusta, non est notoriè iniusta, ac proinde non est nulla, quando se non refert ad acta.*
6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, ad effectum appellationis, & num. 8.*
7 *In iudicijs paritas est seruanda.*
9 *Clausula, CVM FACVLTATIBVS A.C. dat facultatem procedendi exequutiuè.*
10 *Causa appellationis diuersificat instantiam.*
11 *Decis. 321. in fin. par. 1. diuer. & decis. 132. num. 11. p. 2. diuersi. declarantur.*

D E C I S I O LXXVIII.

Iam fuerat resolutum coram me, apocham assecurationis fuisse iustificatam, & cùm vigore obligationis Cameralis peteretur exequutio, Domini dixerunt,
1 non esse concedendam, † quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A.C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licere debet Iudæo reo, à contraria sententia reuocatoria decreti vulnerantis
2 appellare, † & sic causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis, cap. non licet actori, de reg. in 6. l. non debet, ff. eodem, cum simil.
3 Non obstat, quòd sententia nulla non vulneret obligationem Cameralem, vt fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Elboren. pensionis 9. Iunij. 1595. Et ideò cùm decretum A.C. sit iniustum, vt
4 constat ex decisione in hac causa facta, † iniustitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel. in c. inter ceteras, num. 10. de re iudic. Cæs. de Graff. decis. 2. numer. 7. de solution. non vulnerauit obligationem Cameralem. Nam responderunt Domini, quòd dato
5 etiam, quòd sententia ex ijsdem actis appareat iniusta, nihilominùs non potest dici notoriè iniusta, ad effectum quòd sit nulla, cùm non referat se ad acta. Put. decis. 401. lib. 1. Quibus addebant aliqui ex Dominis, quòd decisio in causa Elboren. non subsistit, fundatur enim in illa regula, [quod nullum est, &c.]
6 quæ non applicatur, † quia ex eo sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, quòd sicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria sententia.
7 † Paritas enim in iudicio est seruanda, d.c. non licet, & c. in iudicijs, de reg. iur. cum concord. per gloss.
8 vtrobique allegatis. Et sic non consideratur qualitas sententiæ, sed illa æqualitas inter partes, quæ non resultaret, si sententia nulla non vulneraret.

Necnecnon quòd causa commissa fuerit in Rota cum facultatibus A.C. & ideò sicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor Rotæ potest,
9 † quia per illa verba, [cum facultatibus.] intelligitur data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quòd in eadem instantia tanquam subrogatus A.C. procedat. † quia cùm sit cōmissa causa appellationis, illa diuersificat instantiam. Sa'yc. in l. ita demum, in fin. in l. initius, num. 5. C. de procur.
11 Minùs officit decisio in causa Romana societatis 5. Iunij. 1577. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Blanchetto, & in Romana census, 27. Iunij 1580. coram Cantuccio, quia pro intelligentia harum decisionum, Domini distinguebant, quòd aut est vulnerata obligatio Cameralis, purè quia Iudex absoluit ab impetitis, & hoc casu intrant prædicta, & iste est casus de quo agitur. Aut Iudex pronunciauit super inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & ista pronunciatio non vulnerat obligationem, sed solùm ipsum decretum, & ideo in hoc casu exequutiuè potest procedi. Et ita loquuntur decisiones allegatæ.

Lucana Iurispatronatus. Mer. 6. Nouembris. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex competens, & num. 2.*
2 *Potest tamen recusari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori, ad audiendam sententiam, habet vim citationis, & num. 4.*
5 *Monitio ad audiendam voluntatem, post conclusum in causa, intelligitur pro sententia.*
6 *SEV, est dictio alternatiua, & posita inter genus, & speciem, stat expositiuè seu declaratiuè, quando constat de mente proferentis.*
7 *Sententia sine monitione vim citationis habente, est nulla, respectu non citati.*
8 *Mandatum procuræ potest quandocunque produci ad effugiendam nullitatem.*

D E C I S I O LXXIX.

Tres opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, citationis, & mandati. Prima non placuit
1 Dominis, † quia Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex competens. DD. in c. cùm venissent, de iudic. Felyn. in c. insinuante, num. 3. vers. causa Ecclesiæ, de officio deleg. Oldrad. qui de communi, cons. 156.

Nec Abb. in d. cap. cùm venissent, nnmer. 9. dicit
2 contrarium. † Firmat enim, quòd potest recusari, sed antequàm recusetur, est iudex cōpetens, & sententia tenet,

tenet, quia non est causa propria. Abb. præcitato loco, num. 13. Felin. in d. c. insinuante, num. 3. circa medium, dicto vers. causa Ecclesiæ non dicitur causa propria, de offic. delegat.

Quantum attinet ad secundam nullitatem ex defectu citationis respectu Lucretiæ, licèt non constet de citatione, constat tamen de monitione iudicis in præsentia partium, ad audiendam voluntatem suam, siue sententiam, pro die 24. sub qua, sententia fuit
3 promulgata. † Quæ monitio habet vim citationis, l. 2. vbi gloss. in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex, Felin. in c. consuluit, sub num. 16. vers. in eadem, gloss. de offic. delegat. Et hæc quidem monitio fuit rectè facta, cùm fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato constat in processu producto pro parte procuratoris fiscalis.

Non obstat, quòd dictus procurator fuerit moni-
4 tus ad audiendam voluntatem, † & vt monitio valeat debet esse ad audiendum sententiam. Felin. in d. c. consuluit, num. 16. vbi Decius, num. 64. de offic. delegat. Roman. conf. 172. Mathesil. singul. 8. quia vltra quòd prædicta non procedunt post conclusio-
5 nem in causa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem, intelligitur pro sententia. Dec. præcitato loco, nu. 62. vbi dicit, contrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Mathesil. d. singul. 8. nu. 3. Castrens. conf. 412. col. 2. prope fin. vol. 2. In casu isto non modo adest monitio ad audiendam voluntatem,
6 sed etiam adsunt verba sequentia [seu sententiam] quæ dictio alternatiua, cùm sit posita inter genus, & speciem, & de mente proferentis satis constat, stat expositiuè, seu declaratiuè. Bart. in l. vbi pactum, in t. oppofit. in vtraque lectura, C. de transact. vbi gloss. Angel. num. 2. Bald. in t. oppofit. Salicet. nu. 3. in fin. per tex. in l. 1. vbi gloss. in verbo, si, de reb. dub. De mente enim proferentis satis apparebat, ex quo priùs interuenerat citatio ad sententiam, licèt fuerit circumducta.
7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas residebat in eo, quòd Vincentius præsentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec constat, Iacobum Galli esse suum procuratorem, qui tamen erat in causa, & ideò cùm ex hoc capite sententia sit nulla respectu Vincentij, Domini resoluerunt, particulariter videre, an materia sit indiuidua, vt etiam resoluet nullitas respectu Lucretiæ.

Tertia nullitas erat clara, quia non constat de mandato comparentis pro fisco. Et quamuis non fuerit oppositum de tali mandato, hoc tamen nihil aliud o-
8 peratur, quàm vt quandocumque possit produci ad effugiendam nullitatem. Rot. dec. 19. de procurat. in antiq. But. decis. 383. num. 8. lib. 2. Aym. conf. 108. num. 1. Non autem quòd si non appareat de mandato, sententia dicatur valida.

Tarraconen. Præpositurarum. Merc. ... 6. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *De scripturis ad hoc Vt probent, debet apparere, notarium fuisse rogatum, etiam quòd ex archiuio extrahantur.*
2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, censetur rogatus ad omnia acta capitularia.*
3 *Constare debet, scripturas quas dat notarius successor in officio, fuisse scriptas à notarijs prædecessoribus, ad hoc, Vt probent.*

DECISIO LXXX.

Præpositi in eo consistebant, quòd scripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo sunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quòd de eo in progressu causæ videbitur. In reliquis autem dixerunt, has scripturas esse in forma probanti. rationibus, de quibus in decisione in hac causa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec subsistit dum dicitur, quòd etiam si constet, secretarium Capituli qui illas extraxit, esse successo-
1 rem in officio, nihilominùs non apparet, antecessores de illis scripturis fuisse rogatos, prout requiritur, iuxta notat. per DD. in l. scripturas, C. qui potior. in pign. habeatur, & quòd ex Archiuio extrahantur. Verall.
2 decis. 41. par. 1. † Quia respondebatur, quòd cùm hæc acta sint Capitularia, ex deputatione ad officium censetur rogatus ad omnia acta. ad tradit. per Felin. in c. quoniam contra, num. 4. de probat. Bald. in l. quædam, in secunda lectura, numer. 1. ff. de edend.

Minùs etiam releuat, dum dicitur, non constare, scripturas à scribis prædecessoribus fuisse scriptas, quia satis id probatur ex eo, quòd reperiuntur in libris Capituli, in scribania custoditis per scribas ad id deputatos.

Pampilonen. Parochialis de Stella. Ven. 8. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Ius parochialitatis est indiuiduum.*
2 *Sententia est Valida quoàd citatos, secùs quoàd non citatos.*
3 *Vicarius ad nutum amouibilis, non potest dare de nullitate sententiæ latæ in causa, in qua de interesse parochialis Ecclesiæ agebatur.*
4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monasterij, cui Ecclesia parochialis est Vnita, curam exercet.*
5 *Sententia non afficit illum qui non est in causa.*
6 *Qui non est in causa, non potest dare de nullitate.*
7 *Præcedentia declarant sequentia, & magis influunt ad declarationem sequentium, quàm è contra.*

DECISIO XXCI.

1 Quamuis ius parochialitatis sit indiuiduum, ad tradita per Innocentium, in cap. prudentiam, num. 9. vbi Decius, nu. 46. de offic. delegat. tamen cùm super eo egerint solùm parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarant, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Yrache, parochianosque non posse impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati in
2 visitatione, † sunt valida quoàd ipsos parochianos citatos, licèt secùs dicendum sit, quoàd alios non citatos, l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque, vbi Castren. in princ. ff. de re iudicat. Gabriel conf. 56. nu. 6. volu. 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure parochialitatis, quia cùm fuerunt citati coram ordinario responderunt, excepta assistentiæ prætensa ab Abbate, quã ipsi non præstabant, de mandato Episcopi, sed superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit ius, & interesse super quo agebant parochiani, sed quid separatum ab illo;

& sic non agebatur de re ipsa, hoc est, de iure parochialitatis, quoàd omnes, sed quoàd parochianos tantùm. Vnde cessat obiectum ex decisione in causa Montis Regalis, coram R.P.D. Lancellotto.

Nec facit, quòd sententiæ condemnent etiam Vicarium, & promotorem fiscalem, quia quatenùs attinet ad Vicarium, cùm Ecclesia sit vnita monaste-
3 rio de Yrache, † & Vicarius ipse sit amouibilis, non
4 potest dare de nullitate, † cùm cura penes Monasterium resideat, & ipse nomine ipsius Monasterij curam exerceat, ad eius libitum, gloss. in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de præbend. Rot. decis. 2. num. 2. de excessib. Prælat. in nou. Bisignet. decis. 21. sub num. 2. de probat. Cardin. in Clem. 1. sub nu. 15. de offic. vicar. Oldrad. cons. 38. num. 1. 9. & 12. Rebuff. de dispensat. de non residen. num. 15. Vltra quòd, non adest hodiè in causa persona legitima, quæ nomine Vicarij prædicti possit dare de nullitate.

Et pari modo respondetur ad interesse promotoris fiscalis, quia ipse non erat in causa, & vltima sententia Rotalis solùm de eo facit mentionem. Quare di-
5 cendum est, sententiam ipsum non afficere. Salycetus, in l. 1. num. 4. C. si aduers. rem iudic. Bald. in l. ab
6 eo, num. 17. C. quomodo & quando iudic. † Et cùm non esset in causa, non potest dare de nullitate. Licèt enim in partibus fuisset actum inter Abbatem, & ipsum promotorem fiscalem, & Abb. obtinuisset sententiam in sui fauorem, excepta assistentia beneficiatorum. Tamen denuò introducta causa, & citato promotore, respondit, citandos esse beneficiatos, & parochianos, postmodùm verò nihil cum eo actum fuit, & nec sententia ordinarij, nec alia Metropolitani, nec prima Rotalis de eo faciunt mentionem, sed solùmmodo secunda sententia Rotalis. Nec dictæ sententiæ Rotales quatenus confirmant sententias de partibus in eo quòd continent fauorem Abbatis, comprehendunt sententiam prædictam, quia omnino est, & penitùs separata ab actione, cuius vigore causa commissa est in Rota.

Nec subsistit, quòd prætenditur probari, tam ex articulis datis coram Ordinario, quàm coram Metropolitano, hanc esse vnicam causam defensionis, quia illi sunt intelligendi, quoàd hanc assistentiam, stante prædicta protestatione beneficiatorum, dum
7 fuerunt citati. † Clarum si quidem est, quòd præcedentia declarent sequentia, l. si feruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, in princ. de legat. 1. Et præcedentia magis influunt ad declarationem sequentium, quàm è contra, l. quisquis, & ibi Bart. de legat. 3. Iaf. in l. 1. num. 5. C. de lib. preter. Paris. cons. 43. nu. 52. lib. 3. Et ita etiam sunt intelligendi articuli pro parte Monachorum dati.

Corduben. Præstimonij. Merc. 13. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Resignatarius tenetur gratiam resignantis qui nunquã possedit, iustificare.*
2 *Testes in iustificando valore, debent deponere per non excessum.*
3 *Testes in probando valore, debent percutere tempus impetrationis.*
4 *Testes parte non citata nulliter examinantur.*
5 *Subrogatus potest dare de nullitate, de qua poterat dare ille in cuius locum fuit subrogatus.*
6 *Possessor, de cuius interesse agitur, est citandus in testibus examinandis.*

DECISIO XXCII.

FVit conclusum, gratiam Ioannis de Herrera non esse iustificatam, quia cùm ipse obtinuisset beneficium de quo agitur, ex resignatione Francisci, qui
1 nunquam possedit, † tenetur gratiam ipsius Francisci iustificare. Cassad. decis. 2. in fin. de caus. poss. & propriet. vbi requirit, quòd resignans per triennium possederit.

Nec valor narratus videtur iustificatus, quia testes non deponunt per non excessum. Ægid. decis. 674. Et quamuis 1. & 2. deponant per ascensum, non sufficit, vt in causa Aquen. beneficij. 16. Iunij 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, & nouissimè coram R. P. D. meo Iusto, in causa Hispalen. Beneficiorum 29.
3 Aprilis prædicti, † Nec dicti testes percutiunt tempus impetrationis, prout requiritur. Felin. in c. ad aures, num. 17. vers. limit. 2. de rescript. Oldrad. cons. 58. nu. 1. & seqq. Cassad. decis. 19. num. 7. Felin. super regul. Verall. decis. 330. par. 3. & fuit pluriès resolutum.
4 Vltra quòd isti testes sunt nulliter examinati, cùm non fuerit citatus Ioannes de Castillo, in cuius locum fuit subrogatus Doctor Sanctafè, atque ideò, sicuti
5 poterat Ioannes dare de hac nullitate, ita etiam potest doctor subrogatus, arg. l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, l. qui in eius. ff. de reg. iur.
6 Nec obstat quòd Castillus non erat citandus, cùm non possideret, quia de contrario constat ex decisione R.P.D. Litteræ in hac causa facta, 7. Nouembris anni præteriti.

Quæ autem dicebantur de regula de annali, & de non publicatione facta in tempore, visa sunt Dominis egere particulari discussione.

Venetiarum, Seu nullius Decimarum. Ven. 15. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Nuntius, seu legatus Apostolicus non habet iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti.*
2 *Sententia lata contra Monasterium sine citatione monasterij est nulla.*
3 *Interpretatio talis esse debet, vt contrarietas euitetur.*

DECISIO XXCIII.

OPponebatur contra sententiam Nuncij nullitas & iniustitia. Quantum ad iniustitiam, Domini dixerunt, hunc articulum egere particulari discussio-
1 ne. Nullitas erat clara, quia nuncius non habebat iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti, Quorũ Monasteria per priuilegium Eugenij 4. & aliorum Romanorum Põtificum sunt exempta ab omni iurisdictione Legatorum Apostolicorum, & nunciorum, & immediatè sunt Apostolicæ sedi subiecta. Quæ priuilegia pluriès fuerunt canonizata, vt in causa Burgen. Iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram bo. me. Orano, & in causa Piscien. seu nullius 7. Martij 1582. coram bo. me. Gyptio.
2 Alia nullitas erat euidens, cùm non constet de citatione Monasterij, l. de vnoquoque, ff. de re iudicat.

Nec

Nec facit, si dicatur, quòd sola sententia est in a-
ctis producta, & cum totus processus non adsit, co-
gnosci non potest, an Monachi fuerint citati, quia
constat, sententiam fuisse prolatam sine actis, cùm in
ea habeatur, [partibus extraiudicialiter auditis, &
pro bono pacis, &c.]

Minùs etiam releuaret, si diceretur, constare de a-
ctis, ex quo in fine sententiæ habentur hæc verba,
[prout in actis Curiæ nostræ latiùs continetur,] quia
cùm supradictum fuerit, [partibus extraiudicialiter
3 auditis,] † dicendum est, ad euitandas contrarietates,
quòd constet in actis Curiæ, non in hac causa factis,
sed in alijs causis, eòque magis, cùm ex lectura sen-
tentiæ appareat, talem esse illorum verborum intel-
lectum.

Romana Fideiussionis. Merc. 20. Nouembris 1602.

E P I T O M E.

Fideiussores iudicij tenentur, si mutatur iudex, vel actio, nisi sit fideiussor in euentum succumbentiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Eueniente conditione, contractus purificatur.*
2 *Fideiussores iudicij non tenentur, quotiescumque mutatur iudex, res, vel actio, & nu. 9.*
3 *Fideiussores pro decreto faciendo à primo iudice certo, non tenentur pro decreto faciendo à secundo iudice, & num. 12.*
4 *Actus præsumitur factus eo modo quo fieri debebat.*
5 *Præcedentia declarant subsequentia.*
6 *Verbum* SOLVTIONIS, *pertinet ad omnem liberationem.*
7 *Confessio procuratoris non præiudicat Domino.*
8 *Res in iudicio tunc dicitur mutari, quando de vna re acturus, stipulatus est, indicatum solui, & posteà egit de alia.*
10 *Debitor, creditore volente, potest dare speciem pro pecunia, & è contra.*
11 *Quod in contractu non dicitur, nec nos dicere debemus.*
13 *Fideiussor in euentum succumbentiæ, post latum decretum à iudice, non dicitur restrictus ad vnum iudicem tantùm, & nu. 15.*
14 *Fideiussor iudicij non est necessariò citandus, & sententia lata contra principalem, nocet fideiussori iudicij, etiam non citato.*
16 *Depositio alicuius rei (cum protestatione quòd alias staret periculo illius cui fuit intimatum) si res perit, perit periculo illius, cui fuit intimatum.*

D E C I S I O LXXXIV.

FVerat relaxatum mandatum per R. P. D. meum Littam contra Bartholomeum de Grassis, pro summa scutorum mille, ad fauorem Gregorij de Ferarijs, data cautione per Gregorium, de restituendo dictam summam in euentum succumbentiæ, ad omne mandatum domini, & pro eo cauerat Garimboldus, & Gulielminus. Sed quia Reuerendissimus D. meus Alexandrinus, coram quo causa appellationis à dicta relaxatione mandati fuerat introducta, declarauerat, quòd Bartholomeus solueret in tot libris iuxta
commissionem Fœl. record. Sixti V. ante d. relaxatio-
nem per Bartholomeum obtentam, ideò post succum
bentiam Gregorij, dubitaui, an fideiussores teneren-
tur. Et Domini vtraque parte audita, affirmatiuè re-
1 soluerunt, † quia cùm Gregorius succubuerit, obli-
gatio fideiussorum est purificata, l. cedere diem, ff. de
verb. signif. l. Thais ancilla, ff. de fideic. liber. l. lega-
tum, C. de condit. inser. cum vulgar.

Non obstat, quòd mandatum fuit relaxatum in pe-
cunia, & Reuerendissimus Alexandrinus illud refor-
2 mauit, quòd solueretur in libris, † & fideiussor non te-
netur, quotiescunque mutatur iudex, res, vel actio,
l. non à iudice, §. 1. vbi gloss. & DD. ff. de iudic. Romã.
3 cons. 210. Rolan. cons. 58. nu. 20. lib. 1. † Et in specie,
quòd quotiescumque fideiussio datur pro decreto fa-
ciendo à primo iudice, fideiussores non tenentur pro
decreto faciendo à iudice appellationis, l. cùm apud,
vbi Bart. nu. 1. ff. iudicat. solu. Gabr. vlt. de fideiuss.
in princ. cum alijs per Thesau. dec. 202. nu. 1.

Nam ad primum respondetur, quòd in hoc casu,
nec iudex, nec res, nec minùs actio fuit mutata; nam
quantùm ad actionem, hoc controuerti non potest,
quantùm ad iudicem, infrà respondebitur, quantùm
ad rem, non adest difficultas, quia quicquid dicen-
dum sit de mãdato, nec decretũ, nec fideiussio restrin-
gitur ad pecuniam, imò cùm adesset commissio prædi-
cta, quòd solueretur in libris, ita debet intelligi decre-
4 tũ; † quia actus præsumitur factus eo modo quo fieri
debebat, l. miles §. decẽ, ff. de re iudi. l. si duo, vbi Bald.
ff. de acq. hæred. Aym. cõs. 91. nu. 8. Surd. cõs. 198. nu.
15. & seqq. & à primordio tituli posterior formatur,
l. 1. circa fin. C. de imponen. lucrat. descr. lib. 10. l. filius
familias, in princ. C. ad Macedon. l. tutor datus, ff. de
fideiuss. Aym. cons. 144. nu. 2. vbi, quòd originalis
5 causa attendi debet, & d. cons. 9. num. 9. † Et præce-
dentia declarãt ea quæ sequuntur, l. si seruus plurium
§. fin. l. qui filiabus, in prin. de leg. 1. Paris. cons. 3. num.
37. & cons. 43. num. 51 & seqq. lib. 3.

Nec facit, quòd Reuerendissimus Alexandrinus
declarauit, solutionem esse faciendam in tot libris;
quia cùm esset iuxta formam decreti R. P. D. Littæ,
nihil fuit alteratum, l. cùm dubitari. l. Cornelius, ff.
de hæred. inst. l. 3. de leg. 1.

Nec releuat, quòd primo loco Bartolomeus susce-
perit terminum ad soluendum in tot libris, & denuò
susceperit terminum de soluendo simpliciter, absque
alia mentione librorum, quia per hanc secundi ter-
mini susceptionem, non declarauit, se velle soluere
6 in pecunia, † quia verbum, [solutionis,] pertinet ad
omnem liberationem, l. solutionis, vbi Bart. num. 1.
vers. quandoque, de solutio.

Minus etiam releuat, quòd Bartholomeus fassus
fuerit in commissionibus, mandatum fuisse relaxatũ
in pecunia, quia commissiones nihil dicunt de cer-
to, sed solùm de relaxatione mandati, quæ dedit
causam declarationi factæ per Reuerendissimum A-
lexandrinum, & non decretum. Vltra quòd ex hac
confessione non potest probari concludenter dicta
relaxatio in pecunia, quia hæc confessio non fuit
7 Bartholomei principalis, sed procuratoris, † quæ
non potuit præiudicare domino, quia non est de re
quæ sit in potestate confitentis. Achill. decis. 4. de
confess. Et quamuis impensa faciat præsumere gra-
tiam impetratam ad instantiam principalis, qui cùm
fuerit ea vsus, non potest contra ipsam venire, ta-
men dicta confessio, & acceptatio non facit, quòd
omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, qua-
les procurator expressit, præsertim quando qua-
litas expressa habet dubium iuris, prout euenit
in casu isto, ex supradictis. Et ita fuit resolu-

tum in causa Conchens. Archipresbyteratus 28. Ianuarij 1594. coram Domino meo Penia.

Sed & si dictum decretum expressè loqueretur de
pecunia, adhuc fideiussores non possent iuuari ex eo
quòd solutio fuisset facta in libris, quia nec res in hoc
casu esset mutata, iuxta tex. in l. non à iudice. Nam,
vt benè declarat gloss. in verb. si quis alin iudicio,
8 † tunc res mutatur, quando de vna re acturus, sti-
pulatus est, iudicatum solui, & posteà egit de alia.
9 † Et tunc fideiussor non tenetur, quia eius obligatio
alteratur. At in casu isto, non alteratur obligatio fi-
deiussorum, quæ est de restituendo in euentum suc-
cumbentiæ. Nam quamuis Bartholomeus soluerit in
tot libris, hoc tamen nihil ad fideiussores, sed solùm
10 ad Gregorium, † cuius respectu idem fuit, quòd
Bartholomeus solueret in specie, vel in pecunia, quan-
do speciem dare potuit pro pecunia, vel pecuniam
pro specie, d. l. miles, §. decem, ff. de solut. Et hoc aliàs
videtur sensisse Rota, vt per Cæsarem de Grass. de-
cis. 3. num. 8. & 10. de fideiuss.

Nec facit, quòd fideiussores aliter non se obliga-
11 rent, nisi solutio facienda esset in pecunia, † quia
cùm hoc non dicat fideiussio, nec nos dicere debe-
mus, vt in his terminis dixit Rota apud Cæsarem de
Grass. loc. cit. ante nu. 7.

12 Ad secundum quod dicebatur, fideiussores, qui
dantur a decreto faciendo à primo iudice, non teneri
pro decreto faciendo à iudice appellationis, l. cùm
apud, ff. iudic. solui. omisso quòd hæc conclusio non
ita indistinctè procedit, vt per Caputaqu. decis. 64. a-
liàs 67. in princ. Angelus Episcopus, li. 2. in manus,
Cæs. de Grass. decis. 2. num. 7. de locat. Thesau. decis.
202. respondebatur, quòd tex. in d. l. cùm apud, vt be-
nè aduertit Thesaur. dicto loco, nu. 5. loquitur, quan-
do fideiussio datur coram certo iudice, coram quo
13 causa est terminanda, † hic autem causa erat iam fi-
nita per decretum, & appellatum; & in vigorem de-
creti data fideiussio pro parte Georgij actoris ita quòd
succumbentia expectabatur coram alio iudice. Et vl-
tra rationem quę hoc euidenter suadet, cùm non fue-
rit expressum nomen proprium iudicis, hoc videtur
concludere Ægid. dec. 33.

Non obstat, quòd isti fideiussores non fuerint cita-
14 ti, † quia cùm simus in fideiussoribus, sententia lata
contra principalem, nocet fideiussori etiam non cita-
to. Fingitur enim vnà cum principali condemnatus,
Bald. in l. duobus, §. igitur si quis, ff. de iniur. Alex.
in l. sæpè, sub num. 17. ff. de re iudic. Guido Pap. dec.
26. latè Surd. decis. 271. nu. 3. & seqq.

15 Et cùm, vt suprà dictum est, hæc fideiussio non fue-
rit restricta ad iudicium R. P. D. Littæ, sed simpliciter
facta in euentum succumbentiæ, censentur fideiusso-
res consensisse in omni iudicio succumbentiæ. Et hoc
casu etiam intrat ratio Doctorum, de qua per Socin.
cons. 83. sub num. 14. vers. nam, vt dicit Bart. lib. 2.

Tandem non obstat, quòd libri fuerint depositati
in monte pietatis, & ibi ab inundatione aquarum de-
uastati, quia hæc proueniunt ex mora Georgij, qui
fuit citatus ad recipiendum, cum protestatione, quòd
16 aliàs starent suo periculo, † ideo dicitur in se omne
periculum suscepisse, Bart. in l. si qui, de acquir. rer.
dominio.

Paduana Decimettæ. Merc. 20. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ sunt in forma probanti, quæ habent requisita de quibus per Abbatem, & Dec. in c. 1. num. 15. de fid. instrum. & alios nu. 2.*

2 *Scriptura carens die, & mense, non est in forma probanti.*

4 *In antiquis non est necessaria recognitio scripturarum, neque quòd constet de notariatu illius qui scripsit.*

5 *Ex antiquitate temporis præsumitur citatio in transumptatione.*

6 *Simplex sumptum non probat.*

DECISIO LXXXV.

DOmini dixerunt, instrumentum donationis fa-
ctæ per Episcopum, de anno 1180. esse in forma
1 probanti, † quia habet omnia requisita, de quibus
per Abbatem, & Decium, in cap. 1. num. 18. & seqq.
de fid. instrum. Et pariter est in forma probanti tran-
sumptum dictæ donationis factum ex decreto Ordi-
narij, ne scriptura ob antiquitatem periret, c. fin. de
fid. instrum. Bart. in auth. si quis in aliquo, vbi Dec.
num. 9. C. de eden. idem Bart. in l. chirographarijs, in
princ. ff. de administr. tutor. Put. decis. 201. lib. 2.

Est quoque in forma probanti sententia Vicarij Pa-
duani, de qua in registro, fol. 173. & alia instrumen-
ta, de quibus in eodem registro, fol. 400. vsque ad 485
quia habent requisita de quibus per Decium, in d.
2 cap. 1. excepto tamen instrumento designationis con-
finium, de quo in registro, fol. 412. quia caret die, &
mense; & excepta cartula depositionis nouem te-
stium, in registro, fol. 431. Non constat enim à quo
dicta cartula fuerit scripta, nec habet alia requisita.

3 Bullas quoque Vrbani, Gregorij, & Martini, fuit
resolutum esse in eadem forma probanti, habent enim
illa requisita, de quibus per Speculat. in tit. de re-
script. præsent. §. 1. igitur, Rebuff. in praxi, in 3. par. si-
gnat. tit. de Bullæ declarat. fol. mihi 143. Est etiam in
forma probanti scriptum Lucij, habet enim requisita,
de quibus suprà.

4 Non obstat, quòd non constat de notariatu illorum
qui scripserunt, & quòd eorum manus non fuerint
recognitæ, quia cùm simus in antiquis, hæc non re-
quiruntur. Caputaqu. dec. 1. par. 3. Put. decis. 151. &
359 num. 6. lib. 1. Couarr. pract. quæst. c. 21. sub nu. 6.
vers. 2. casus, Gabriel, de probat. conclus. 8. nu. 27.

5 Minus etiam facit, quòd transumpta fuerint facta
absque aliqua citatione, quia licèt de ea non constet,
ex antiquitate tamen temporis præsumitur, Put. dec.
210 num. 6. lib. 2. Chassan. dec. 88.

6 Quantum ad aliud instrumentum donationis de
anno 1589. Domini dixerunt, non esse in forma pro-
banti, quia est simplex exemplum factum hac lite
pendente. DD. in auth. si quis in aliquo. vbi Dec.
num. 6. C. de edend.

Neritonen. Bonorum. Lunæ 3. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Propter possessionem antecessoris datur mandatum de manutenendo successori.*

2 *Exceptio absorbens possessorium, priùs debet discuti, quàm possessorium.*

DECISIO XXCVI.

DOmini inclinabant, dandum esse mandatum de
manutenendo Reuerendissimo Episcopo Neri-
tonen.

1 tonen. † de possessione enim antecessorum ipsius Reuerendissimi Episcopi constat ex testibus examinatis, quæ iuuat etiam ipsum successorem. Felin. in c. constitutus, num. 19. de rescript. Innoc. & alij, in c. cùm super, vbi Abb. num. 18. de causa poss. & propr. Rota, decis. 1. de restit. spoliat. in nou. Guido Pap. decis.
2 629. † Sed quia ex depositionibus ipsorum testium, constat, bona de quibus agitur, fuisse concessa in emphyteusim, & modernum Episcopum recepisse canones, ideò antequam mandatum concedatur, voluerunt, vt videatur, quomodo hæc res se habeat.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 2. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obitus ad effectum reseruationis debet plenè, & concludenter probari.*
2 *Obitus ad effectum reseruationis probatur ex testibus de publica voce, & fama, quando nec Ordinarius, nec ab eo prouisus est in causa.*
3 *Probatio ex testibus de publica voce, & fama, in rebus parui præiudicij est concludens probatio.*
4 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*
5 *Valor probatur per testes de publica voce, & fama deponentes, per non excessum.*
6 *Non tenetur quis iustificare valorem beneficij quod paratus est dimittere.*

DECISIO XXCVIII.

1 QVamuis obitus ad effectũ reseruationis debeat plenè, & concludenter probari, quia est fundamentum intentionis impetrantis, & agitur de præiudicio Ordinarij. Put. decis. 266. lib. 3. & fuit resolutum coram Cantuccio in causa Pampilonen. beneficij 8. Martij 1577. & aliàs sæpius. † Nihi-
2 lominùs in casu de quo agitur, dixerunt Domini, probari concludenter ex testibus deponentibus de publica voce, & fama, quia nec Ordinarius, nec ab eo prouisus sunt in causa. Cassad. post Ægid. dec. 1. de probat. nu. 1. vers. nam pro eo facit. & fuit decisum coram Sanctissimo D. N. in causa Marticana Beneficiorum, 10. Iunij 1577. sub num. 5. Et in his terminis coram bo. me. Gyptio in causa Burgens. de Pancormo, 28. Nouembris 1588. & in causa Placentina Canonicatus, 1. Martij 1599. coram bo. me. Orano. Ratio autem videbatur esse, quia cessante præiudicio Ordinarij, aut ab eo prouisi, agitur de re modici præiudicij. Vnde satis Antonius probabat obitum in mense reseruato, ex quo de eo deponunt testes de
3 publica voce, & fama, † quæ in rebus parui præiudicij censetur concludens probatio. Butr. in c. veniens, sub num. 8. vers. si aliter factum est. & post eum Abb. sub num. 8. de testib. Bart. in l. de minore, §. tormenta, nu. 30. vers. si verò ita esset probata, de quæstion.

Et hæc probatio Antonij multùm etiam coadiuuabatur, ex quo ipse egit in partibus cum Capitulo, & informationes fuerunt factæ contra ipsum, nomine Episcopi, & Capituli, & tamen neque Episcopus vnquam opposuit, ad se spectare collationes, nec vnquam aliquis ab eo prouisus comparuit.

4 Clericatus Antonij satis videbatur probari ex literis patentibus. Grammat. decis. 81. numer. 1. Et fuit pluties resolutum. Et quicquid dicatur, prædictæ literæ fuerunt recognitæ.

5 Valorem Canonicatus probant testes deponentes de publica voce, & fama, per non excessum. Ægid. decis. 674.

Valor obtenti non eget iustificatione, quia Antonius est paratus illud dimittere. Rota decis. 20. de probat. in nou. Felin. in c. ad aures, num. 10. de rescript.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 9. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Legalitas ciuitatis attestantis, quem esse notarium probat.*
2 *Fides Commentariensis, quòd quis fuerit carceratus probat, si constet, illum qui fidem fecit esse Commentariensem.*
3 *Notario talem se attestanti creditur de stylo Rotæ.*
4 *Quando iura sunt extracta ab actuarijs, sunt in forma probanti.*
5 *In extractione iurium requiritur partis citatio.*
6 *In fide facta ab Officiali publico successore in officio, non requiritur citatio.*
7 *Libri Officialis publici non probant contra eum cum quo res gesta non fuit.*
8 *Mandatum de excarcerando tanquam actus iudicialis non requirit locum loci, inuocationem, & rogitum, pro sui validitate.*
9 *Scriptura extracta ex archiuio inter personas non subditas, & extra territorium, non probat.*

DECISIO XXCIX.

DOmini dixerunt, iura, super quibus fundata est decisio in hac causa facta 6. Aprilis 1601. esse in forma probanti. Cùm enim testes examinati recognouerint manum scribentium, qui deponunt, Iacobum Spinã esse Commentariensem, & Petrum Vien-
1 nam Notarium, † & hoc etiam probat legalitas ciui-
2 tatis Montis Regalis, † vtique fides dicti Iacobi, quòd in libris Carcerum constet de carceratione Monachorum facta de anno 1598. est in forma probanti, cùm sit de pertinentibus ad suum officium. Aym. qui alios allegat. de antiquit. tempor. par. 1. §. qua ratione limitatur, num. 62. Et de Commentariensi in specie est cõsilium criminale Bertazzoli. 421. nu. 28. & seqq. vol. 2. Quæ carceratio, de anno 1566. fuit adminiculum, etiã ex confessione ipsiusmet inquisiti. Et pariter fuit in forma probanti mandatum de carcerando, & excarceratio, ad supplicationem cuiusdam visitatoris, cũ fuerit extracta à D. Petro Vienna actuario de quo cõ-
3 stat ex eius attestatione, cui de stylo Rotæ creditur. Put. decis. 275. lib. 2. Verall. dec. 425. num. 1. & 266.
4 par. 2. † Quando enim iura ab actuarijs sunt extracta, sunt in forma probanti. Bart. in auth. si quis in aliquo, vers. 2. oppono. sub num. 2. vbi Dec. num. 15. & seqq. C. de eden. Rota dec. 1. de fid. instrum. in nou.

5 Nec facit, quòd dicta iura fuerint extracta lite pendente, & sine partis citatione, † quæ tamen requiritur. Dec. in d. auth. si quis in aliquo, nu. 9. & 10. C. de eden. Rot. decis. 36. & 37. de probat. in antiq. Verall. dec. 177. par. 2. quia cùm alia sint extracta ab ipsomet actuario, satis sunt in forma probanti, vt dictum est.
6 Cùm verò fides facta sit à Iacobo ipsius successore in officio Commentariensis, nulla requiritur citatio; perinde enim est, ac si fides fuisset facta ab ipsomet Commentariensi, cuius tempore fuerunt factæ carcera-

tiones, vt de notario subrogato dicit Dec. in d. auth. si quis in aliquo, nu. 26. C. de eden. Verall. dec. 341. part. 2.

8 Minùs etiam releuat, quòd libri Officialis publici, non probant contra eum cum quo res gesta non fuit. Aym. loco præcit. num. 71. Imol. cons. 96. in fin. Vnde, nō debet probare in præiudicium exemptionis quam Monasterium prætendit à iurisdictione Reuerendissimi Archiepiscopi, quia hic propriè non agitur contra tertium, sed contra Monasterium, ex cuius Monachorum carceratione pretendit Reuerendissimus Archiepiscopus, esse in possessione exercendi iurisdictionem.

Non obstat, quòd mandatum de excarcerando ad supplicationē Visitatoris careat loco loci, inuocatione, & rogitu, quia cùm ille sit actus iudicialis nō eget ijs solemnitatibus. Baldus, in l. quædam, in. 2. lectura, num. 1. ff. de eden. in c. quoniam contrà, num. 9. de probat. vbi Felin. nu. 4.

9 Nec releuat, quòd confessio inquisiti extracta ab Archiuista ex Archiuio, non sit in forma probanti, cum simus extra territorium, & inter personas, quas adhuc non constat esse subditas. Card. cons. 72. nu. 8. Verall. dec. 42. lib. 2. quia principale fundamentum in hac scriptura non fuit factum, & ipsa non inseruit nisi pro adminiculo.

Agrigentina Sancti Angeli. Mer. 11. Decembris 1602.

De Subreptione.

SVMMARIVM.

1 *Qui subreptionem allegat, illam probare tenetur.*
2 *Probatio subreptionis debet esse concludens.*
3 *Narratiua concepta per verbum,* VT ASSERITVR, *non debet iustificari.*
4 *Cancellaria in breuibus Vtitur verbo,* VT ASSERITVR, *quando sunt plures impetrantes.*
5 *Communitas reputatur vt vna persona ficta.*
6 *Verba in fine posita referuntur ad omnia narrata.*
7 *Quando tamen sunt prolata principaliter, & non incidenter.*
8 *Qui se fundat in possessione, probare debet possessionem.*
9 *In impetratione Breuis facienda est mentio de possessione alterius.*
10 *Qui non habet interesse non potest dare de subreptione.*
11 *In impetratione gratiæ non est facienda mentio de actibus extraiudicialibus.*
12 *Lis non inducitur per citationem, neque exequutam, neque decretam.*

DECISIO LXXXIX.

1 DOmini dixerunt, non constare de subreptione Breuium, † quia Confraternitas quæ subscriptionem allegat, illam non probat, prout tenetur, gloss. in cap. super literis, in verb. priori modo, de rescript. Paris. qui alios allegat. cons. 3. num. 50. vol. 4.
2 † Et probatio debet esse concludens, l. in præsentia, vbi not. de probat.

Non enim subsistunt subreptiones, quæ contra primum Breue allegantur. Quòd enim dicitur, fuisse narratum, Ecclesiam esse de iurepatronatus Iuratorum, quod tamen non probatur, non sufficit, quia
3 iustificatio iurispatronatus non est necessaria, † cùm narratiua sit concepta per verbum, [vt asseritur] quo casu impetrans ad illius iustificationem minimè tenetur. Cassad. decis. 4. num. 1. & 8. de probat. Rot. decis. 60. & 77. de rescript. in antiq. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Decano, in causa Legionens. præstimonij 14. Iunij 1595.

4 Nec facit, quòd quando sunt plures impetrantes, Cancellaria vtatur hoc verbo [vt asseritur] Paul. in pract. Cancellar. notab. super vacat. non reseruat. vers. item nota quòd, vt asserit, quem sequitur Rebuff. super concord. de forma mand. Apostolici, nec non omnia, & singula, vers. nota tamen, fol. mihi ..... quia respondebatur, hic non esse plures oratores,
5 quia sumus in Communitate, † quæ licèt sit collectiua plurium; tamen habetur loco vnius personæ fictæ. Imol. in l. mortuo, in fin. ff. de fideiussorib.

Minùs releuat quòd istud verbū [vt asseritur] recipiat restrictionē, & limitationē à verbo [stantibus præ-
6 missis, concedes, & assignes.] † Quæ verba in fine posita referuntur ad omnia narrata, l. 1. vbi post alios
7 latè Iason, num. 4. & seqq. C. de lib. præterit. quia secùs dicendum est, in hoc casu, quia verba illa, [de iurepatronatus, vt asseritur,] incidenter, & non principaliter fuerunt prolata. Bart. in l. fin. §. Titia, ff. de liberat. legata, Felin. in c. causam, quæ, num. 4. vers. limita. 4. de rescript.

Secunda subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio possessionis Francisci capellani, non sub-
8 sistit; quia hæc possessio non probatur, † quam tamē tenerentur probare confratres, tanquam in ea se fundantes, l. ab ea, l. veriùs, ff. de probat. Innoc. in c. super his, sub nu. 10. vers. sed argum. contra, de accusat. Bartol. in l. in illa. col. 2. num. 5. ff. de verb. obligat. cum alijs per Nattam cons. 199. num. 9. vol. 1. Surd. dec. 316. num. 14. Et in omnem euentum iste erat capellanus amouibilis ad nutum.

9 Tertia subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio de possessione Confraternitatis, prout requiritur, cap. cùm nostris, de conceß. præbend. tollitur, ex quo in 2. Breui hæc mentio habetur, cùm capitula fuerint inserta, in quibus adest sufficiens mentio.

Quarta subreptio, quòd breuia fuerint impetrata nomine Iuratorum, de quorum mandato non constat, non obstat; nam præterquàm quòd adsunt multæ coniecturæ: præsertim quia ipsi non contradicunt, & quia fuerunt facta capitula cum eorum interuen-
10 tu, † Confratres non possunt dare de hac subreptione, cùm ipsorum non intersit.

Subreptio autem, quæ deducitur respectu secundi Breuis, quòd non fuerit facta mentio litis, & appellationis à Confratribus interpositæ ad Archiepiscopum Panormitanum, hæc Dominis visa fuit vana, quia aliqualis non adest, nec de tali appellatione constat.
11 † Actus enim qui datur, est extraiudicialis, factus per
12 viam recursus, † nec adest aliqua citatio Carmelitarum, neque exequuta contra ipsos, sed nec etiam decreta, sine quibus non fuit inducta lis; gloss. in Clem. 2. in verb. plenè, & ibi DD. vt lit. pend.

Regien. Prioratus. Lunæ 16. Decembris 1602.

EPITOME.

Capiens possessionem post inhibitionem Rotalem siue iustam, siue iniustam,

ftam, etiam de manu procuratoris Cameræ, attentat.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, causat attentata, & numer. 5.*

2 *Capiens possessionem de manu procuratoris Cameræ, qui nomine illius uidetur possidere, non attentat. Contrarium uerius, num. 6.*

3 *Post sententiam quæ transitum fecit in iudicatum, non potest dare de attentatis.*

4 *Tertius non potest dare de attentatis, qui non fuit in causa, tempore attentatorum.*

7 *Ad instantiam illius qui est in causa, reuocantur attentata.*

8 *Commissa causa appellationis, & nullitatis per dictionem copulatiuam, & utraque causa censetur æquè principaliter commissa.*

DECISIO LXXXX.

NObiles de Tauulis petebant renocari attentata, quæ ex eo prætendebantur, quòd dominus Camillus cepisset possessionem, 7. Aprilis 1583. de manu Commissarij Cameræ, post inhibitionem Rotalem ab Illustrissimo bon. me. Cardinale Lancellotto emanatam, quæ fuerat intimata D. Camillo 14. Martij
1 eiusdem anni 1583. † Quæ quidem inhibitio, siue iusta, siue iniusta, causat attentata. Put. dec. 375. lib. 2. Achill. decis. 29. de appell.

Pro parte autem D. Camilli huic obiectioni tres attendebantur responsiones. Prima est, quòd causa fuerat commissa dicto Illustrissimo Cardinali Lancellotto, in petitorio firmo remanente negotio exequutiuo literarum Apostolicarum, in forma Breuis, coram A. C. & ideò dominus Camillus, absque vitio attentatorum, potuit capere possessionem.

Secundò dicebatur, quòd Camillus cepit possessio-
2 nem de manu procuratoris Cameræ, † qui videbatur possidere nomine ipsius Camilli, Lancellott. de attent. c. 4. in præfat. num. 443. Et ideò capiendo talem possessionem, non attentauit, ad trad. per eundem Lancellottum, d. c. 4. limit. 1. num. 14.

Tertiò respondetur, quòd hodie non adest, qui possit dare de attentatis. Nam aut de his volunt dare
3 qui tunc erant in causa; † Et cùm ipsa fuerit agitata coram R. P. D. meo Decano, & in ea pronunciatum, sententiaque fecerit transitum in iudicatum, non potest ampliùs dare de attentatis. Rota, decis. 1. de appell. in nou. Crescen. dec. 7. de iudic. Cæs. de Grass.
4 decis. 2. de appell. † Aut verò Achilles, qui non erat in causa de tempore prætensorum attentatorum, vult dare de attentatis, & non potest, cùm sit tertius, qui sicut non attentat, ita nec de attentatis dare potest. Achill. dec. 28. de appellat. Lancellott. de attent. c. 3. num. 152.

His responsionibus pro parte dictorum nobilium de Tauulis replicabatur. Et ad primam quidem dicebatur, quòd de anno 1582. 24. Decembris, cùm Camillus obtinuisset, sibi prouideri de hoc beneficio, tàm quam de libero, & fuisset capta possessio nomine Cameræ, aliqui ex patronis, facta mentione de huiusmodi possessione, obtinuerunt, committi dictam causam Illustrissimo D. Cardinali in petitorio, cum clausula prædicta, sed Dominus Camillus non cepit possessionem vigore illarum literarum; obtinuit enim nouam prouisionem, 1. Februarij 1583. cum narratiua, quòd beneficium de quo agitur, esset de iure patronatus, &
5 à medietate patronorum esset præsentatus, cuius vigore possessionem cepit. Quæ quidem possessio fuit attentata, tanquam post dictam inhibitionem capta.

6 Ad secundam replicabatur, contrarium esse verius, quia qui accepit possessionem de manu procuratoris Cameræ, & facit actus possessorios, attentat, vt dicit Lancell. d. c. in præfat. num. 16. & limit. 1. num. 23. & seqq. Et ita attestatur fuisse resolutum in Rota, coram Iusto, & coram Quiroga.

7 Ad tertiam replicabatur, quòd Gaspar patronus, qui inter alios obtinuit, committi causam Illustrissimo Lancellotto, est in causa, ad cuius instantiam attentata debent reuocari, capit. 1. vt lit. pend. cum vulgar.

Nec obstat, quòd sententia R. P. D. mei Decani transitum fecerit in iudicatum, & fuerit etiam lata
8 contra Gasparem; quia fuit commissa non modò causa appellationis, sed etiam nullitatis à dicta sententia, per dictionem copulatiuam; quo casu, vtraque causa censetur æquè principaliter commissa. Put. dec. 172. lib. 2. Et ideò quamuis dicatur deserta causa appellationis, tamen non debet censeri deserta causa nullitatis, super qua nunquam fuerat pronunciatum. Et, quod tollit omnem difficultatē est, quòd in hac causa ante lapsum fatalium aderat alia cōmissio super subreptione literarum, commissa bo. mem. Domino de Rubeis.

Romana Releuationis indemnitatis. Ven. 20. Decemb. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor de indemnitate, tenetur ad damna & interesse.*

2 *Quietantia Barigelli probat contra tertium, solutionem illi fuisse factam.*

DECISIO LXXXXI.

1 QVantùm ad primam partem dubij, Domini non dubitarunt, Lucios teneri releuare indemnem Ianum, stante eorum clara obligatione de releuando, &c. Bald. in l. quæro. ff. locat. & in l. 2. vbi Salicet, C. de senten. quæ sine certa quantitate proferuntur, Paris. cons. 109. num. 38. lib. 1. Socin. iun. cons. 78. num. 2. lib. 2. latè Surd. cons. 150. num. 3. & 6. lib. 1.

In quibus autem, & ad quam summam teneantur releuare; in hoc consistit difficultas. Nam quantùm ad pecunias captas ad societatē officij, videlicèt scuta 450. in eo videtur esse difficultas, quia Ianus in ipso actu Societatis protestatus fuit, omne commodum & incommodum spectare ad Lucios, & sic non potest petere releuationem, cùm commodum, & incommodum spectet ad Lucios, sed solùm liberari à fideiussione.

Huiusmodi motiuum non placuit Dominis. Licèt enim, si negotium consideretur inter Ianum, & Lucios, non adsit difficultas, quin stante dicta protestatione Lucij sint principales, & omne commodum & incommodum ad ipsos spectet, si tamen negotium consideretur inter illum qui dedit pecunias, & Ianum & Lucios, nihil ad Lucios, quia Ianus non potuit illos obligare absque mandato, & semper ille qui dedit pecunias, egit contra Ianum, tanquam principalem. Vnde ipse ob hanc causam potest petere releuationem indemnitatis à Lucijs.

Et

Et dictus Ianus debet quoque releuari indemnis pro scutis septuaginta, & Baiocchis 15. quos soluit vnà cum dictis scutis 450. domin.s de Vatilijs, vigore mandati contra ipsum relaxati.

2 Debet quoq; releuari indemnis pro scutis septem, & Baiocchis quinquaginta, quos soluit Barigello, vt constat ex quietantia ipsius Barigelli, pro mandato exequutiuo contra ipsum relaxato ad instantiam dominorum de Vatilijs. Item debet releuari pro scutis 18. & baioc. 50. solutis procur. toti, qui pro ipso egit coram A, C. in hac causa, vt ex quietantia ipsius procuratoris constat.

Quantum attinet ad pecunias solutas Bernardo de Cauallerijs pro pensione vnius apothecæ: Domini dixerunt, Ianum non debere releuari, quia non probat, hanc apothecam fuisse conductam causa custodiendi res depositas, & minùs debet releuari pro expensis, quas ipse asserit se fecisse pro transportandis & custodiendis rebus depositatis; de ipsis enim non constat, nisi ex lista ipsius Antonij, nec aliunde iustificantur.

Sed quia non constat, Ianum passum fuisse damnum ex deposito, sed ex quo bona restituit, ideò statuiterum consulere Dominos, & tanto magis, quia Ianus solus informauit, & profitetur, velle tollere hoc fundamentum ex facto.

Montis Regalis iurisdictionis. Ven. 24. Ianuarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Pro reuocandis illis quæ sunt in facultate, v.g. Episcopi, non competit inferioribus actio spolij.*

2 *Exceptio absorbens possessorium, priùs cognosci debet, quàm possessorium.*

3 *Qui iure suo Vtitur, alteri non facit iniuriam.*

DECISIO XCII.

Dubitatum, an Monachis competeret actio spolij, ita vt clerici, qui per biennium ante motam litem iussu Reuerendissimi Archiepiscopi sedent in presbyterio, redire debeant ad sedendum in choro 1 antiquo vnà cum Monachis. † Et Domini cum præsupposito, quòd Monachi sedeant in digniori loco, dixerunt, actionem prædictam non competere; ea moti ratione, quia cùm tempore Fœl. record. Pauli III. verteretur quæstio inter Monachos, & Vicarium Archiepiscopi, Gubernatorem, Archidiaconum, Cleˈrumque Ecclesiæ Montis Regalis super Missarum celebratione, sedendi locis, pace, & thurificandis, ac processionibus, ac nonnullis alijs præeminentijs, & prærogatiuis, ac similibus, quæ posteà sigillatim declarantur, bo. me. Cardinalis Farnesius illius Ecclesiæ administrator super illis quædam ordinauit, reseruata tamen sibi, & successoribus suis facultate, illa minuendi, & in illis addendi, prout in Domino sibi, & successoribus suis visum fuerit; quæ omnia fuerunt per eundem Paulum Summum Pontificem confir-2 mata; † ideoque cùm talis sit data facultas Archiepiscopis, Monachi non poterunt agere spolio, donec in petitorio cognoscatur, an Reuerendissimus Ar-3 chiepiscopus potuerit hoc facere. † Qui enim iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam, l. factum 198. §. non videtur. ff. de reg. iur.

Ex quibus dicebant Domini, cessare omnia adducta pro Monachis.

Romana Primogenituræ. Ven. 4. Ianuarij. 1603.

EPITOME.

Administrator de facto, rei fideicommissariæ tenetur reddere rationem, ante finitum officium, & ante purificatum fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Per confessionem Procuratoris, probatur administratio sui principalis.*

2 *Administrator hæreditatis tenetur reddere rationem ante purificatam fideicommissi conditionem de pecunijs quæ debebant inuestiri, & num. 7.*

3 *Administrator non tenetur reddere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione.*

4 *Administrator de facto tenetur reddere rationem ante finitum officium.*

5 *Voluntas testatoris debet pro lege seruari.*

6 *Hæres non tenetur reddere rationem, nisi purificato fideicommisso.*

DECISIO XCIII.

1 Cum constet de administratione. D. Honufrij ex confessione procuratoris. Felin. in c. 1. num. 14. vt lit. non contestat. & res sit notoria, & de interesse domini Marcelli, qui est vocatus ad primogenitu-2 ram. Castren. cons. 383. num. 2. lib. 1. dom. Honufrius tenetur reddere rationem de pecunijs, quæ iuxta voluntatem testatoris inuestiri debebant. Ias. in l. præses. num. 3. C. de transact. Decius, cons. 110. num. 7. Rolan. cons. 49. num. 2. lib. 1. Grat. cons. 131. num. 30. lib. 1. Et hoc procedit etiam quòd de facto administrauerit. Socin. sen. cons. 2. num. 5. Dec. cons. 49. num. 17. lib. 1.

3 Non obstat, quòd administrator non tenetur reddere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de instrum. edit. §. nunc verò, num. 45. vers. legatarijs. Io. à Canibus, de execut. vltim. volunt. §. 4 nouissimum, num. 6. † quia cùm de facto D. Honufrius administrauerit, (sunt enim dati particulares à testatore administratores) satis dicitur officium finitum, ex quo nunquam de iure incepit. Salicet. in l. aduersus, num. 1. vers. & ideo ne dicatur. Et tanto magis, quia etiam Domini censuerunt, esse locum deputationi administratorum, iuxta voluntatem testa-5 toris, † quæ pro lege haberi debet, §. disponat, auth. de nupt. requisitis tamen illis, qui per testatorem dati sunt.

6 Minùs releuat, quòd D. Honufrius tanquam hæres non tenetur reddere rationem fideicommissario, nisi purificato fideicommisso, Castren. in l. cùm tale, sub num. 2. ff. de condit. & administrat. quia D. Marcellus non petit hanc rationem à D. Honufrio tan-7 quam hærede, † sed tanquam administratore, vel exequutore, quia in ea parte, qua inuestiri debebat, non potuit gerere se, nisi tanquam administrator, vel exequutor. Capra, in tract. de exequutorib. vltim.

vltim. volunt. membr. 4. nu.7. Et ideò tenetur reddere rationem, per supradicta.

Interamnen. Pecuniaria. Lunæ 17. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Bis ignoranter solutum, repeti potest, cùm bona fides non patiatur, quòd idem bis exigatur.*

2 *Dicens, indebitum se soluisse, debet hoc concludenter probare.*

3 *Verba generalia apta sunt comprehendere omnem causam.*

DECISIO XCIV.

Dubitaui, an esset recedendum à laudo per R.P. D. de Grandis lato, in quo vtraque pars absolutur. Fundamentum Iulij Cecchoni, qui petebat ab illo recedi, in eo consistebat, quia de iniustitia laudi constabat ex quo bis idem soluerat, & ideò pote-
1 rat repetere quod ignoranter soluerat, l. 1. & toto titulo, ff. de condict. indeb. nec bona fides patiatur, quòd bis idem exigatur, l. bona fides, ff. de reg. iur. Et ad hoc probandum dicebat, quòd cùm bo. mem. Ioannes Cittadinus in laudo dato 22. Augusti 1591. quietasset vtramque partem de omnibus datis, & acceptis, reseruatis tamen quibusdam, vt infrà dicitur, non potuit Ioannes Baptista Marcutius obtinere graduationem pro scutis 250. vt in summario, num.9. in quibus Gabriel Cecchonus author Iulij remanebat debitor ipsius Ioannis Baptistæ, vigore concordiæ factæ de anno 1590. de qua in summar. num. 3. Nec etiam pro scutis 600. & scutis 73. pro agio, occasione cuiusdam census fatioli assignati D. Gabrieli in prædicta concordia anni 1590. ad hoc, vt extingueret censum Vecchiarellæ. Quia licèt hoc fuisset reseruatum in laudo lato per Cittadinum, nihilominùs constat, post obitum Gabrielis, Marcum Antonium Cecchonum, fratrem & fideiussorem Gabrielis, extinxisse censum Vecchiarellæ, necnon & fructus dicti census ipsi Vecchiarellæ soluisse, iuxta concordiam anni 1590. quæ in hoc non fuit mutata per Cittadinum.

Vnde cùm Iulius nomine suorum authorum soluisset Io. Baptistæ Marcutio in vna manu scuta 365. 24. Martij 1596. summario, nu. 10. & eadem die constituisset se debitorem ipsius Marcutij, in scutis 400. quæ posteà fuerunt soluta ipsi Ioanni Baptistæ. 5. Maij 1597. vt in eius quietantia summario, num. 12. vtique in prædictis constat, ipsum indebitum soluisse.

2 His tamen non obstantibus, censuerunt, Iulium non probare concludenter, se indebitum soluisse, prout tenetur, Alex. cons. 83. lib. 1. Socin. cons. 94. num.4. Rota Ianuen. decis. 2. num. 3. & decis. 5. nu. 5. Et fuit resolutum in causa Romana lignorum, 8. Martij 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto. Nam cùm in concordia 1590. fuisset conuentum, quòd fructus census Fatioli assignati Gabrieli Cecchono, vt extingueret censum Vecchiarellæ decursi, vsque ad illam diem, deberent solui per Gabrielem, Ioann. Baptistæ Marcutio, & in hoc concordia non fuerit immutata per laudum bo. mem. Cittadini, vtique solutio facta ipsi Ioanni Baptistæ potuit cedere in hac causam, & in causam scutorum 85. quę Cittadinus declarauit in laudo deberi solui eidem Ioanni Baptistæ, & ad hoc vt non dicatur indebitè solutum, sufficit, quòd solutio potuerit verificari in dictis fructibus, & scutis 85.

Non obstat, quòd Ioannes Baptista obtinuerit graduationem pro scutis 250. & pro censu Fatioli, à quibus tamen Iulius Cecchonus erat liberatus, stante laudo Cittadini, & extinctione facta cum Vechiarella, quia non constat ex hoc capite, ipsum exegisse pecunias, dicitur enim in solidationibus factis inter Ioannem Baptistam, & Iulium, quòd inito calculo
3 inter ipsos de omnibus gestis, & administratis, &c. Quę verba cùm sint generalia sunt apta comprehendere omnem causam, l. Iulianus, de legat. 3.

Sed res apud me non caret difficultate, quia fructus dicti census non possunt ascendere ad tantam summam solutam per Iulium. Erat enim huiusmodi census redditus scutorum quadraginta octo, & fuerat emptus de anno 1586. & datus Gabrieli Cecchono de anno 1590. cum onere soluendi fructus decursos ipsi Ioanni Baptistæ Marcutio. Vnde de eo tempore etiam quòd fructus nunquam fuissent soluti per Fatiolum venditorem census, non poterant excedere summam scutorum centum nonaginta duorum, quæ vnà cum alijs scutis 85. quę Iulius tenebatur soluere ex laudo Cittadini, ascendunt ad summam scutorum 277. & tamen Iulius soluit scuta 365. in vna manu, & in alia 400.

Ex quibus statui, iterum consulere Dominos meos super præsenti dubio.

Romana Domus. Lunæ 17. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnicus in facto proprio plus quàm semiplenè probat, & iunctis adminiculis plenè probat.*

2 *Quietantiæ probant solutionem ad effectum liquidationis, quæ est difficilis probationis, & 3.*

4 *Dominum percepisse pensionem domus, verb. gratia, probatur ex eo, quòd illam locauit, & conductor inhabitauit, & nu.6.*

5 *Fructus ciuiles tunc solùm dicuntur percepti, quando exiguntur.*

7 *L. si fundum, C. de rei vendic. procedit etiam in fructibus ciuilibus.*

8 *Vbi militat eadem ratio, idem ius statui debet.*

9 *Nullus præsumitur iactare suum.*

DECISIO XCV.

Placuit Dominis liquidatio facta in sententia Rotali, quibusdam tamen additis, ad fauorem dominorum de Perbenedictis, quia ostenderunt nouas quietantias, & errorem. Ex depositione enim tertij testis, de qua in summario, num.7. qui deponit, pluriès se soluisse pensiones Rentio, de mandato domini sui, scilicet quolibet anno scuta 48. Et hoc per septennium ante obitum fœl. record. Gregorij 13. Quod tempus comprehendit annum 1582. & sequentes, & currit vsque ad annum 1585. de mense Aprilis; de quo tempore obijt Pontifex. Ideò benè fuit facta liquidatio in scutis 117. facto enim calculo, tantùm
1 percipit Rentius, & hoc quidem testis, quamuis sit 2
vnicus, nihilominùs cùm de facto proprio deponat, plusquàm semiplenè probat. Aym. cons. 178. & fuit pluriès resolutum. Et adiunctis adminiculis, de quibus in decisione R.P.D. mei Decani, probat concludenter. Pro pensionibus autem decursis à dicto mense Aprilis, vsque ad mens. Iulij 1586. nihil fuit liquidatum, cùm non constet de aliqua receptione Ren-

tij;

rij; à dicto autem mense Iulij 1586. vsque ad mensem Iulij 1588. Domini censuerunt, faciendam esse liqui-
2 dationem in scutis 70. & baiocchis 80. † Et quamuis ex quietantijs constet, Rentium percepisse solùm scuta 60. & baiocchos 81. vel circiter, tamen constat, Boiardum, ad cuius fauorem dictæ quietantiæ fuerunt factæ, inhabitasse domum circa finem mensis Iunij. 1588. Et hoc apparet ex quadam quietantia sibi de eo tempore facta per quendam artificem pro operibus in dicta domo præstitis. Vnde verisimile est, quòd soluerit pensiones, & eas perceperit Rentius. Et hoc videbatur sufficere, cum simus in materia liquidationis, quæ est difficilis probationis.

A dicto autem mense Iulij vsque ad mensem Februarij 1593. sententia liquidat in scutis centum; quia primus testis, de quo in summar. num. 5. deponit, inhabitasse domum per biennium, & quòd inhabitabat de tempore Gregorij 14. & soluit scuta 100. & ad hoc tempus addenda sunt alia scuta viginti-quinque, vt in summar. num. 2.

Pro pensionibus autem Februarij 1595. vsque ad mensem Nouembris 1596. sententia liquidat in scu-
3 tis 175. † & hoc bene, quia ex quietantijs, de quibus, num. 3. non modo constat, Rentium percepisse dictam summam, sed etiam aliquid ampliùs.

A die autem 15. Decembris 1596. vsque ad annum 1599. sententia cōdemnat ad rationem scutorum 48. pro quolibet anno. Sed quia fuit relictus vnus annus, fuit dictum, eum esse addendum, quia domini de Perbenedictis recuperarunt domum anno 1600. die 9. Augusti.

4 Et hanc quidem perceptionem fructuum satis videbatur probari, ex quo Rentius locauit dictam domum cuidam Fabio, dicta die 15. Decembris ad quinquennium, & constat etiam de inhibitione domus per ipsum Fabium, ex depositione secundi testis, de quo in summar. num. 6.

Nec facit, quòd non constet de exactione pensionis à dicto Fabio, nec minùs à Boiardo, nisi pro dictis scu-
5 tis 60. & bonen. 81. † Et cùm versemur in fructibus ciuilibus, nempe pensionibus domorum, tunc solùm dicuntur percepti, quando exigūtur. Surd. post alios,
6 cons. 84. num. 4. vol. 1. † Quia hìc satis probatur exactio, cùm probetur, non modò domum fuisse inhabitatam, verùm etiam locatam pro certa annua responsione, ad tradita per Iacobum de Strena, in l. si fundum, in princ. & ibi Bald. num. 5. C. de rei ven-
7 dicat. † quæ licèt loquatur in fructibus naturalibus;
8 † tamen militat in hoc casu eadem ratio, cùm domua fuerit locata, & inhabitata, & ideò idem ius statui de-
9 bet, ad l. illud, ff. ad legem Aquil. † nec præsumitur quisquam iactare suum, l. cùm de indebito, ff. de probat.

Lucana Parochialis. Ven. 21. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ factum ab Episcopo sub nomine dignitatis, in dubio intelligitur ad acta suæ Curiæ, maximè si vigore illius procurator exerceat acta fiscalia.*
2 *Mandatum pro vna causa, non suffragatur pro alia.*
3 *Mandatum expressum facit cessare præsumptum.*

DECISIO XCVI.

ALteram ex nullitatibus, quæ aliàs opponebantur, dixerunt Domini esse sublatam, ex mandato procuratoris fiscalis, quod fuit datum à moderno Episcopo. Et licèt in eo non legatur, quòd procurator fuerit constitutus ad acta ipsius Curiæ Episco-
1 palis, † tamen cùm sit facta sub nomine dignitatis, videlicèt, Alexander Episcopus, &c. Visum fuit, esse intelligendum pro actis ipsius curiæ, iuxta decis. Ægid. 47. Eòque ampliùs, quia vigore istius mandati dictus procurator exercet acta fiscalia.

Aliam nullitatem non posse sanari fuit conclusum, quia licèt fuerit productum mādatum Vincentij præsentati in personam Iacobi Galli, tamen non est ad istam causam, sed ad quandam causam peculiarem
2 ipsius Vincentij cum alia persona, & ideò suffragari non poterit. Etiam quòd habeat clausulas generales, quia restringuntur respectu illius contra quem est facta constitutio. Vant. de nullit. ex defectu mandati, num. 101.

Nec releuant ea quæ dicuntur de mandato præsumpto, & decisione in causa Anconitana coram bo.
3 me. Giptio, quia cùm Iacobus produxerit ab initio dictum mandatum, hoc expressum facit cessare præsumptum, l. fin. C. de pactis conuent. l. cùm ex filio, §. filio, ff. de vulgar. Paris. cons. 43. num. 75. lib. 2.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Ven. 21. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter procedendo spoliat.*
2 *Reintegratio ad bona nulliter concessa non reuocatur vi compulsiua, secùs autem in expulsiua.*
3 *Vltimum spolium est purgandum.*
4 *Castrens. in cons. 400. num. 4. vers. 3. Similiter, lib. 1. & Dec. cons. 200. num. 5. declarantur.*

DECISIO XCVII.

FVit resolutum, reintegrationem factam ad fauorem Capituli Sancti Petri esse reuocandam ex capite nullitatis exequutionis, quia in relaxatione mandati fuit citatus Paulus Gislerius, qui non habebat
1 mandatum. † Et clarum est, quòd Iudex nulliter procedendo spoliat. Abb. in c. conquerente, num. 8. de restit. spoliat. Bald. cons. 357. lib. 2. Caputaq. dec. 186. par. 3. Cas. de Gras. decis. 1. num. 4. de constit.

2 Non obstat, quòd dicitur cessare hoc fundamentum ex quo reintegratio Capituli, si non fuisset concessa, esset de nouo concedenda. Crauett. cons. 46. num. 7. Caput. dec. 175. num. 3. par. 3. quia hoc procedit in vi compulsiua, secùs autem in vi expulsiua, vt in spolio, quemadmodùm distinguit Put. dec. 183. par. 1. & fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Romana Casalis, 12. Iunij 1573. quæ est Deci. par. 1. dec. 103. num. 1.

3 Minùs releuat, quòd Capitulum quoque fuerat priùs spoliatum, quia vltimum spolium est purgandum, l. 3. §. cum igitur, l. qui possessionem, l. qui fundum, ff. de vi & vi arm. l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iuliam de vi public. Gabr. cons. 149. num. 12. & 16. volum. 2.

4 Nec resistit Castrensis, in cons. 400. num. 4. vers. 3. similiter, lib. 1. quia Castren. loquitur, quando primum

mum spolium fuisset violentum, quod non est in casu illo, & Dec. in cons. 200. num. 5. loquitur, quando primum spolium fuisset attentatum.

Bononien. De Mangiolis. Mer. 26. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia contra vnum ex creditoribus, probatur ex testibus examinatis contra alios creditores in eadem causa, coram alio iudice, concurrentibus adminiculis.*

2 *Reciproca regulariter non continet fideicommissariam.*

3 *Limita quando adest clausula codicillaris, concepta per verba futuri temporis quæ continent tractum successiuum, & quando substitutio est concepta per verbum commune.*

4 *Confessio facta in instrumentis diuisionis effectum sortita, probat, factum esse locum fideicommisso.*

5 *Confessio authoris nocet singulari successori.*

DECISIO XCVIII.

QVia Comes Melchior Senior de anno 1525. in suo quod condidit testamento, per institutionem factam de filijs masculis legitimis, & eorum descendentibus legitimis, vocauit minores natu masculos ex filijs fœminis, & eorum descendentibus masculis, nec non descendentes masculos legitimos ex Comite Octauiano filio naturali legitimo, & ex Comite Hercule nepote naturali ex Bartholomeo filio legitimo, quos etiam in certa portione instituit, & in eadem sibi inuicem substituit. Ideò dubitauit, an Comes Hercules iunior, & alij filij Comitis Melchioris Iunioris, sint de vocatis in testamento, in casu & ad effectum de quo agitur, qui est, vt possint agere pro recuperatione bonorum per eorum patrem alienatorum. Et Domini restrinxerunt negotium ad tres difficultates, quarum prima respicit effectum dubij.

Prima fuit, an constaret de descendentia Comitis Melchioris Iunioris à Comite Hercule Seniore nepote testatoris? Et Domini dixerunt, constare, & vltra quòd pars vehementer in hoc non insistebat, & est plusquàm notorium inter DD. Bononien. probatur ex testibus 6.9.11. & 14. vt in summario, num.6. qui deponunt, Melchiorem fuisse natum ex Comite Hercule, & Gunipera de Paleottis eius vxore, sorore bo.
5 me. Illustrissimi D. Cardinalis Paleotti. Et licèt isti testes fuerint examinati coram A.C. dum ageretur contra dominos de Maluarijs tantùm, & non côtra alios creditores, contra quos coram me agitur, tamen prædictis accedit nominatio ipsius Herculis in testamento facto de anno 1559. vbi nominat filios legitimos, & naturales Melchiorem, Alexandrum, & Georgium, de quo in summario, num. 2. Et hæc quidem descendentia corroboratur ex quibusdam enunciatiuis modernis, de quibus in summario, numer. 3. & sequentibus.

Descendentia verò Comitis Herculis iunioris, ex dicto Melchiore iuniore, & Domina Lauinia Caldecina eius vxore, probatur ex eisdem testibus, & ex testibus coram me examinatis super paupertate Comitis Herculis, & fratrum.

Secunda difficultas fuit, in qua parte testamenti sint vocati. Et DD. dixerunt, quoàd bona relicta filijs legitimis, quòd fuerunt apertis verbis in defectum filiorum legitimorum, & eorum descendentium legitimorum vocati, vt superiùs dictum fuit.

Quo verò ad bona relicta Octauiano, Domini dixerunt, esse vocatos ex reciproco fideicommisso facto inter descendentes Octauiani, & Herculis. Licèt
2 enim reciproca regulariter non contineat fideicommissariam, l. iam hoc iure, & ibi DD. de vulgar. & pupillar. Alex. post Bart. in leg. Lucius Titius, num. 13. & 19. Iason. num. 29. vbi Ripa, num. 41. testatur
3 de communi, eodem tit. Tamen hæc regula fallit, quando adest clausula codicillaris concepta per verba futuri temporis, Ripa, dicto loco, numer. 45. latè Surd. qui alios cumulat, cons. 232. num. 16. vbi subdit, hoc magis procedere, quando substitutio est concepta per verbum commune, l. cohæredi. §. cùm filiæ, ff. de vulgar. not. in l. centurio, ff. eodem, Surd. loc. cit. num. 15. eòque magis, quia verba continent tractum successiuum, ex quo sunt vocati descendentes. Socin. iun. cons. 136. num. 18. & seqq. lib. 3. & tenuit Rota coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino, in causa Vrbeuetana Castri Sepij. 15. Iunij 1579. Quo casu reciproca côtinet fideicommissariam. Parif. cons. 41. num. 37. lib. 2. Cur. iun. cons. 48. num. 4. Socin. d. cons. 136. num. 3. & 28.

Tertia difficultas est, an possint agere. Et hæc difficultas consistit in eo, an sit factus locus fideicommisso. Et pariter affirmatiuè fuit conclusum. Et quicquid sit circa bona relicta Octauiano, quia esse factum locum fideicommisso deponunt solùm testes examinati coram A. C. quoàd bona relicta filijs legitimis, hoc probatur ex confessione, & ex communicationibus factis inter ipsos diuidentes, in instrumentis diuisionis bonorum fideicommissi, factis inter vocatos ex ista substitutione, ob mortem filiorum testatoris. Ias. in l. cùm aliquis, numer. 4. C. de iure delib.
4 Quæ diuisiones sortitæ fuerunt effectum, † & nocent creditoribus, singularibus successoribus, tanquam à suis authoribus. Aym. cons. 29. numer. 1. & de antiq. temp. par. 1. §. ampliatur, num. 12. Et de confessione facta in diuisione. Ruin. cons. 40. num. 4. & 5. vol. 4. Gabr. de confess. conclus. 1. in fin. & tenuit Rota in causa Fauentina bonorum de Nicolutijs. 15. Ianuarij 1582. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino. Et hoc idem probant testes in summario, num. 6.

Non obstat, quòd instrumentum testamenti non sit in forma probante, nec formiter leuatum; quia contrarium fuit resolutum de hocmet instrumento coram Reuerendissimo D. meo Pacen.

Toletana Decimarum. Ven. 28. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur nisi possidenti.*

2 *Testis deponens, quem exegisse decimas prædij ex omnibus fructibus, intelligitur de fructibus, quos arrendatarij percipiunt si prædia sunt arrendata.*

3 *Testes in specie deponentes, alios declarant.*

4 *Exceptio respiciens petitorium, non cognoscitur in summarissimo possessorio, in quo simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur.*

DECISIO XCIX.

DVbitaui, an Prior, & Fratres Conuentus Sancti Marci essent manutenendi in quasi possessione perci-

percipiendi decimas, in casu de quo agitur, qui erat, vt moniales Sanctæ Fidei tenerentur soluere decimas de pascuis, quæ proprijs gregibus depascebant: & DD. negatiuè resoluerunt, † quia manutentio non datur nisi possidenti. Fab. in §. retinendæ, numer. 16. Instit. de interd. Nec releuat possessio, dum prata attendantur, Caputaq. decis. 144. lib. 1. Et hanc possessionem quando proprijs animalibus pascuntur prata, non probat Prior, imò Moniales ex pluribus testibus, de quibus in summario, num. 4. probant non solutionem.

2 Nec obstant testes deponentes, Priorem exigere decimam omnium fructuum, quia debent restringi, & declarari ad fructus quos attendatarij percipiunt, vt censuit Rota in causa Sabinen. decimarum, 12. & 3 26. Iunij 1598. coram bo. me. Giptio, † quia testes in specie deponentes, alios declarant, Cæs. de Graff. decis. 8. num. 10. de testib. His accedat confessio administratoris Prioratus, de qua deponit tertius testis in summario monialium, num. 5. & 10. in eodem summario, num. 3. & omnes testes Prioris fatentur, quòd postquàm moniales emerunt greges, de pascuis non soluerunt.

4 Non obstat quòd decimatio sit realis, & propterea intelligi debet de omnibus fructibus, quia hoc respicit petitorium. In summarijssimo autem possessorio, sola simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur. Couat. pract. quæst. cap. 17. sub num. 5.

Nec facit, quòd non probetur quasi possessio monialium non soluendi, cùm non appareat, quòd Prior petierit, quia sufficit in hoc casu, quòd Prior non doceat de possessione in pascuis non attendatis.

Quæ dicuntur de subrogatione visa fuerunt Dominis non applicari ad articulum summarijssimi possessorij.

Bononien. Census. Mercurij 5. Martij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussorem de euictione ante sequutam euictionem non tenetur principalis liberare.*

2 *Fideiussor qui diu stetit in obligatione debet liberari, præsertim stantibus molestijs, tempus autem arbitrio iudicis relinquitur.*

3 *Notorium probari non debet.*

DECISIO C.

DVplex est obligatio Gnetti ad fauorem dominorum de Buratis, videlicet de euictione fundi, & de solutione fructuum census. Quantùm ad primum, Domini dixerunt, Balsanum ad cuius instan-1 tiam Gnettus fideiussit, † non teneri ipsum liberare à fideiussione, quia ante sequutam euictionem non potest dici Gnettus in obligatione stetisse. Bald. in l. facere, num. 2. Bar. num. 3. Alex. num. 1. & 2. ff. solut. matrim. Salyc. qui de communi, in l. si proca, num. 5. C. mandat. Aret. in §. si quid autem, num. 3. instit. de fideiuss. Imol. in l. fin. num. 1. & 8. de fideiuss. Afflict. dec. 241. num. 4. vbi Vrsill. num. 4. Surd. conf. 367. num. 19. lib. 3. Gaill. pract. obser. lib. 2. obser. 29.

2 Quantùm ad secundum, Domini dixerunt, Balsanum teneri liberare Gnettum, cùm diu steterit in obligatione, quod tempus arbitrio iudicis relinquitur. Gloss. in l. Lucius, in verb. condemnetur, ff. mandat. Aret. in d. §. si quid autem, numer. 3. Socin. reg. 148. fall. 3. Afflict. dec. 241. num. 3. vers. 2. si diu steterit, Menoch. de arbitr. cas. 41. lib. 2. præsertim stantibus molestijs passis per Gnettum, vt in causa Romana, seu Bononien. census, 7. Maij. 1601. coram Reuerendissimo D. meo Psccn. nuper nostri Ordinis insigni auditore.

3 Nec facit, quòd obligatio Gnetti est conditionalis, in euentum quo certa ratio banchatia desisteret, do quo non fuit doctum, quia notorium, & plusquàm clarum est, pluribus abhinc annis, illam rationem cessasse. Et ideò fuit purificata obligatio Gnetti.

Patauina Decimettæ. Lunæ 10. Martij. 1603.

EPITOME.

Exemplatio in causa spirituali, vel inter personas Ecclesiasticas facta de mandato Iudicis laici, est nulla, nec ex diuturnitate temporis præsumitur solemniter facta.

SVMMARIVM.

1 *Causa decimarum est spiritualis.*

2 *Exemplatio instrumenti in re spirituali, & inter personas Ecclesiasticas facta de mandato iudicis laici, est nulla.*

3 *Iudex laicus nullam habet iurisdictionem in personas Ecclesiasticas, & num. 5. & 6.*

4 *In exemplatione requiritur citatio interesse habentis, & si persona sit incerta, facienda est citatio per edictum.*

5 *Parochus non potest citari coram laico.*

7 *Ex antiquitate temporis non præsumitur, vel inducitur solemnitas, quæ, si in principio actus fuisset adhibita, malè fuisset adhibita.*

8 *Exemplatio fieri debet iuxta formam, c. fin. de fid. instrumen.*

9 *Instrumentum rasum, & superlineatum diuerso atramento, in loco suspecto, est suspectum, & non facit fidem.*

10 *Apostilla posita in margine, non probat, nisi de illa faciat mentionem notarius in subscriptione.*

11 *Liber priuatus non probat.*

12 *Indicio falsa quæ cum anno non concordat, reddit instrumentum suspectum.*

DECISIO CI.

DOmini censuerunt, exemplum instrumenti donationis noualium villæ Baonis, exemplatum de anno 1507. de ordine, & authoritate iudicis laici, non esse in forma probanti. Cùm enim personæ essent 1 Ecclesiasticæ, & ageretur de re spirituali, † videlicet de decimis, c. parochianos, cum seqq. de decim. Re-2 buff. de decimis, quæst. 10. num. 2. & 35. † exemplatio non potuit validè fieri de mandato, & auctoritate iudicis laici, sed debebat, de mandato, & auctoritate Ecclesiastici fieri debebat, c. fin. de fid. instrum. vbi DD. Ioa. Andr. num. 7. Abb. num. 9. Felin. num. 3. & 4.

Nec placuit Dominis, quòd huiusmodi exemplatio sit res merè prophana, quia habemus dictum, tex. clarum,

clarum, & DD. dicentes, quòd exemplatio de re spi-
rituali, vel Ecclesiastica, debeat fieri auctoritate iu-
dicis Ecclesiastici, & de mandato ipsius, ea ratione,
quia consonum est, vt ille iudex adeatur, coram quo
quæstio principalis moueri potest.

Nec facit Rebuff. de decim. q. 10. num. 3. & 4.
quia suprà, num. 2. firmat, causam decimarum spe-
ctare ad Ecclesiasticos, & dum num. seq. subdit, quòd
quando agitur de facto decimarum, putà de furto,
causa posset cognosci coram laico, non propterea di-
cit, quòd causa decimarum debeat cognosci coram
laico, & cessat in præsenti casu omnis difficultas, quia
tam Monachi Carcerum, quàm Rector Sancti Fiden
tij, de cuius præiudicio agebatur, cùm decimæ mo-
nialium Baonis existerent infra limites suæ Parochiæ,
3 erant personæ Ecclesiasticæ, † inter quas nullam iu-
risdictionem habet iudex laicus, vt infrà dicetur.

Nec Ripa, in c. 2. nu. 13. & 17. nec minus Decius,
num. 217. de iudic. officiunt, quia quicquid sit de
veritate illius quæstionis, non tangunt præsentem.

Et ex hac quidem exemplatione coram laico alius
4 resultat defectus, † quia cùm in exemplatione requi-
ratur citatio interesse habentis, Bart. in auth. si quis
in aliquo, in 3. opposit. sub num. 4. & ibi Dec. num. 9.
C. de eden. & si persona incerta sit, facienda est cita-
tio generalis per edictum, siue proclama, Bald. in au-
th. si quis in aliquo, num. 18. & ibi Decius, num. 10.
5 Alex. cons. 112. num. 1. vol. 4. † At in casu isto Rector
Sancti Fidentij, de cuius interesse agebatur, non po-
6 terat citari, nec conueniri coram laico. † Multa enim
Concilia ab Ecclesia approbata, & perpetuo vsu rece-
pta, prohibent clericis conclericos trahere ad iudicia
sæcularia. Concil. Carthaginen. tertium, cap. 9. Conc.
Toletanum tertium, cap. 11. vbi talis ausus vocatur
indisciplinatio, & disciplinæ insolitæ præsumptio,
Concilium Calcedonen. cap. 9. quæ refert Gratian.
in c. insolita, & c. placuit, & c. si clericus, 11. q. 1. Ex-
tant præterea in eandem sententiam summorum Pon
tificum decreta, in c. nemo, in c. si clericum, in c. si
quis, in c. Christianis, c. nullus clericum, in c. perue-
nit, & in c. fratris, & in c. Sacerdotibus, 11. quæst. 1.
Quibus per omnia consentiunt recentiorum summo-
rum Pontificum sanctiones, Innocentij III. in c. qua-
liter, & quando, de iudic. Honorij III. in c. nonnulli, &
in c. grauem, de sent. excom. Quibus duobus poste-
rius decretis incurrunt in sententiam excommunica-
tionis omnes iudices violantes Ecclesiasticam liber-
tatem, & iuxta tenorem suorum statutorum, & con-
suetudinum introductarum clericos iudicare præsu-
mentes.

7 Nec potest defectus huius citationis sanari ex an-
tiquitate, cùm ex actu ipso constet, quatenus solem-
nitas fuisset adhibita, quòd malè fuisset adhibita.
Castren. cons. 81. nu. 3. vers. & si dicat, lib. 2. Alex.
cons. 1. num. 21. lib. 4. Felin. in c. sicut, num. 33. de re
iud. Gabr. de præsumpt. cõclus. 1. nu. 54. in 4. limitat.

Et mouit etiam Dominos, quòd alia iura exempla-
ta septem annos post istam exemplationem, quæ sub
die 20. Nouembris præteriti Rota censuit esse in for-
ma probanti, fuerunt optimè exemplata coram iudi-
8 ce Ecclesiastico, † seruata forma, c. fin. de fid. in-
strum. & durum videbatur, quòd in oculis Episcopi
iudex laicus authoritatem suam interponeret, pro e-
xemplatione instrumenti rem spiritualem continẽtis.

Ex alio etiam capite Domini censuerunt, huiusmo-
9 di instrumentum, non esse in forma probanti, † ex
rasura, scilicèt, & superlineatura diuerso atramento
confecta in loco suspecto, nempe in anno. Legitur
enim [millesimo centesimo octuagesimo,] & posteà
sequitur quædam rasura, superlineata diuerso atra-
mento ita vt cognosci minimè possit, quid denotet.
Quare huiusmodi instrumentum redditur suspectũ,
& fidem non facit, c. cùm venerabilis, de relig. do-
mib. vbi Abb. nu. 6. & 8. cum gloss. Io. Andr. in ad-
dit. ad Speculat. §. ostenso, ante nu. 16. de instrum.
edit. Verall. dec. 3. nu. 12. & 14. lib. 2.

Nec releuat, quòd in margine dicti instrumenti,
adsit scriptus annus scilicèt 1589. quia ex diuer-
sitate atramenti constat, non fuisse scriptum de tem-
pore exemplationis instrumenti. Vltra quòd, nota-
rius de hoc fecisset mentionem in subscriptione sua;
10 † sine qua numerus in margine scriptus nihil opera-
tur. Castren. in l. si vnius, vbi Ias. num. 9. vers. dicit
etiam Bart. C. de testam. Abb. in d. cap. cùm venera-
bilis, nu. 8. Verall. d. dec. 3. num. 12.

Minùs releuat, quòd in lib. priuilegiorum Congre-
gationis Camaldulen. impresso per plures annos ante
hanc litem, adsit huiusmodi instrumentum cum an-
no 1189. quia non propterea tollitur superlineatura,
11 & rasura. † Et huiusmodi liber tanquam scriptura
priuata, & confecta à Monacho eiusdem Ordinis,
non prodest, l. instrumenta, l. rationes l. exemplo, C.
de prob.

Nec tandem mouit, quòd dictus annus 1189. con-
cordat cum indictione septima, quæ in instrumento
ponitur, quia ex hoc instrumento non potest saluari,
imò redarguitur, quòd ex eo rasura, & superlineatu-
ra potuit fieri, quia fortè indictio cum anno non con-
concordabat. Clarum enim est, quòd indictio, falsa,
12 scilicèt † quæ cum anno non concordat, reddit in-
strumentum suspectum. Io. And. in reg. datum Romę
nu. 7. & seq. de reg. iur. lib. 6. Franc. ibidem, num. 6. in
fin. Abb. post gloss. in c. inter dilectos, num. 13. de fid.
instrum. vbi Felin. num. 9. Butr. num. 20.

Quia tamen ex obseruantia, etiam scripturæ in for-
mi fides solet adhiberi, Domini mandarunt quòd par-
ticulariter viderem, an instrumentum huiusmodi
habeat obseruantiam.

Romana Affictus Bucceæ. Ven. 14. Martij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Prima obligatio per nouationem extinguitur, & per secundum pactum videtur à primo recessum.*

2 *Ex obseruantia cum scientia & patientia, declaratur actus antecedens.*

3 *Qui tenetur ad aliquid faciendum, semel illud facere tenetur; licèt factum non duret, & ad hoc vt teneatur ad damna, illi debet intimari.*

4 *Nouatio non præsumitur in præiudicium nouantis.*

5 *Mora breuis temporis de iure canonico purgari potest, quando ius partis non est effectum deterius.*

DECISIO CII.

DVbitatum, an Capitulo obstaret exceptio non adim-
plementi, ita vt Dominus Franciscus non pos-
set cogi executiuè ad solutionem terminorum affi-
ctus Casalis. Et Domini censuerunt, Capitulo non
obstare, & dominum Franciscum posse cogi. Quam-
uis enim parata non fuerit confecta iuxta formam
instrumenti; nihilominùs secundus testis, & quintus
in summario Capituli, num. 1 qui sunt contestes,
deponunt de noua conuentione. Scilicèt, dominum
Franciscum ad interrogationem istorum dixisse, quòd
parata ad sui libitum conficeretur, etiam ex tela
araneorum, dummodò ipse possit inaquare. Vnde

F hæc

hæc nouatio extinxit primam obligationem factam instrumento, & transfudit in istam, l. 1. ff. de nouat. Quotiescumque enim secundum pactum est diuersum à primo, inducitur nouatio, per quam à primo videtur recessum. Bald. in l. pacta nouissima, nu. 12. C. de pact. Crauett. cons. 167. num. 9. Et quamuis secundus testis sit beneficiatus Sancti Petri, tamen eius dictum coadiuuatur ex dicto primi testis, qui licèt etiam sit beneficiatus, negari tamen non potest, quin faciat aliquod adminiculum & adest etiam dictum tertij testis in eodem summario Capituli, nu. 1.

2 † Et cessat difficultas ex effectuatione, & scientia, & patientia, atque vsu absque querela, & protestatione. Ex quibus censetur approbasse, l. item quæritur. §. exercitu. ff. locat. Aym. cons. 151. nu. 22. & seqq. Berou. cons. 141. num. 14. vol. 1.

Non facit, quòd consensus D. Francisci fuerit limitatus, modò ipse posset inaquare, quia quòd potuisset inaquare, prout priùs, & abundantiùs, deponunt testes, in summario Capituli, num. 3. & 7.

Nec obstat, quòd testes in summario Domini Francisci, num. 2. deponunt, quòd ipse non potuerit inaquare, quia hoc dicunt, postquàm parata fuit dirupta. Et quamuis non sufficiat fecisse, nisi factum permaneat, l. pro parte, §. versum, ff. de in rem verso, tamen non propterea D. Franciscus potest agere ex non
3 adimplemento, † quia sufficit, semel adimpletum, licèt impletum non duret. l. si quis hæredem. C. de instit. & substit. l. in substitutione, ff. de vulg. & pupill. Surd. cons. 36. num. 27. l. 1. Promittens enim reaptare, satisfacit semel reaptando. Bald. in l. licet, num. 9. C. locati. Felin. in c. 2. col. 3. vers. promittens reaptare, num. 5. de treu. & pace. Ias. in l. diuortio, §. in anno, num. 22. ff. solut. matrim. Alex. cons. 16. nu. 8. lib. 4. Decius. cons. 512. num. 9. Vltra quòd, vt constat ex testibus in summario Capituli, num. 11. deponunt de fractura paratæ culpa ministrorum D. Francisci, qui ducebant animalia ad bibendum super paratam, non obstante, quòd pluriès fuerint admoniti, vt deponunt testes, summario, num. 12. & quod peius est, hoc idem fuit permissum per Dominum Franciscum de alienis animalibus, vt deponunt testes, summario Capituli, num. 13. Et tandem, licèt per cursum aquæ parata in aliqua parte fuisset læsa, & Capitulum fuisset obligatum reficere, nihilominùs Dominus Franciscus debebat intimare, & posteà protestari. Corn. cons. 102. in fin. lib. 3. Et ideò si damnum D. Franciscus culpa sua passus fuit, sibi, & non alteri debet imputare, l. damnum de reg. iur. in 6.

Nec facit, quòd parata fuerit promissa per totum mensem Aprilis, & circa hoc tempus nulla ostenditur
4 nouatio, † quæ non præsumitur in præiudicium nouantis. Dec. cons. 97. num. 5. & tenuit Rota coram Sanctissimo in causa Romana pretij domus de Palellis 13. Ianuarij 1578. vt ex testibus in summario D. Francisci, num. 2. constat, paratam non fuisse confectam infra dictum tempus.

5 Nam responsum fuit, quòd Capitulum de iure Canonico potuit purgare moram, c. potuit, de locato, c. in tua, de pœn. Et licèt hæc regula non procedat quando ius partis est effectum deterius, l. & si post tres ff. si quis cautionibus, Alex. in l. si insulsam, num. 10. de verb. oblig. Gabr. de transact. conclus. 1. num. 14. Tamen in casu isto testes in summario Capituli, num. 4. deponunt, quòd circa finem mensis Maij, & in principio Iunij, D. Franciscus potuit inaquare, & testes in summario, num. 5. deponunt, quòd fœna erant adhuc in pratis de mense Iunij, ita vt non esset effectum ius D. Francisci deterius, cùm etiam de illo tempore non potuisset inaquare, obstante quod fœna adhunc erunt super pratis, de quo tempore non fuisset inaquari, vt deponunt primus testis, & tertius iuxta 64. Et quòd de mense Iulij, & initio mensis prata possent inaquari, deponunt ipsimet testes Domini Francisci, summario, num. 2.

Nec facit, quòd dicti testes deponant, quòd prata conficiebantur de mense Augusti, quia hoc prouenit ex eo, quòd fuerat derupta, & reficiebatur.

Regien. Prioratus. Ven. 11. Aprilis 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta post inhibitionem Rotalem, non est attentata, si causa fuit commissa tantùm in petitorio.*

2 *Possessio capta lite pendente, est attentata, quando hoc fit in spretum iudicis, vel partis.*

DECISIO CIII.

1 QVamuis possessio Camilli fuerit capta post inhibitionem Rotalem, nihilominùs non fuit attentata, quia in Rota fuerat commissa tantummodò causa in petitorio, firmo remanente iudicio exequtiuo literarum Apostolicarum coram A. C.

Nec facit, quòd Camillus non cepit possessionem vigore istarum literarum, sed nouæ prouisionis, quia cùm commissio Rotalis fuerit in petitorio tantùm, nihil fuit attentatum circa ipsum, & sic capiendo possessionem, nec ius, nec iudicem, quoàd petitorium, offendit. Rota, decis. 10. nu. 2. vers. credo prædictum spoliatum, de caus. poss. & propr. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. nu. 10.

2 Minùs releuat, quòd huiusmodi possessio fuit capta lite pendente, toto tit. vt lit. pend. quia hoc procedit, quando aliquid fit in spretum iudicis, vel partis, quorum vtrumque cessat in casu isto, ex supradictis. Ita Innoc. in rubr. vt lit. pend. vers. imò plus dicimus, & in c. ex parte, 2. nu. 2. de rescript. Rota, dicto loco, vers. & sic non obstat.

Viterbien. Fideicommissi. Vener. 18. Aprilis 1603.

EPITOME.

Alienatio fideicommissi fieri non potest ex causa paupertatis, in quam sua culpa quis incidit, potest tamen illi succurri per modum eleemosynæ arbitrio superioris.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum ad retardandam exequtionem non conceditur, quando de bono iure non constat.*

2 *Voluntas testatoris pro lege seruari debet.*

3 *Necessitas naturalis, quæ est illa quæ causatur à natura præstat iustam causam alienandi.*

4 *Etiam quòd restitutio esset facienda ex pia causa.*

5 *Dictum Vnius, dictum nullius.*

6 *Fundamentum intentionis suæ Vnusquisque probare tenetur, & num. 14.*

7 *Bona fideicommisso subiecta non potest quis alienare*

propter

propter paupertatem, in quam incidit sua culpa.
7 *Secùs si facto sui authoris, nu.9. 10. item secùs ex coniecturata mente testatoris.*
8 *Potest tamen illi succurri ex dictis bonis per modum eleemosynæ arbitrio superioris.*
11 *Non probatur, hoc esse, quòd ab hoc contingit abesse.*
12 *Bald. in l. 20. lib. 2. declaratur.*
13 *Alienatio in dubio non præsumitur dolosa, vel fraudolenta.*
15 *Probatio dubia non releuat.*
16 *Bona fideicommissi alienata, in legitimam imputantur.*
17 *Pro melioramentis datur retentio rei fideicommissariæ.*
18 *Hæres non potest venire contra factum defuncti.*
19 *Vnica enunciatiua moderna nihil operatur.*

DECISIO CIIII.

1 DOmini dixerunt, non constare de causis restitutionis in integrum, propter quas exequutio sententiæ Rotalis veniat retardanda, quia Ricomani non docent de eorum bono iure. Rota, decis. 1. de restit. in integ. in num. Et ideò non est locus restitutioni, quæ fuit limitata per clausulam, [prout iuris,] ex qua videtur data forma, quæ obseruari debet ad trad. per Bart. in l. diem proferre, §. stari, num. 3. ff. de recept. arbitr. Dec. cons. 436. num. 4.

Nec visum fuit Dominis, constare de bono iure dictorum de Ricomanis, ex quo Pacificus eorum auctor habebat licentiam à testatore alienandi ex causa necessaria, & vrgenti, & voluntas testatoris totum facit, l. ex facto ff. de hæred. instit. & pro lege haberi
2 debet, §. disponat, auth. de nupt. Et etiam quando testator hoc non dixisset, censebatur tamen id permissum ex præsumpta mente ipsius testatoris, stante necessitate ipsius Pacifici, quæ etsi non erat fatalis, de qua latè per Menoch. de arbitr. iud. casu 187. nu. 24. erat tamen naturalis, scilicèt, infirmitatis ipsius Pacifici, & causa alendi liberos, cùm esset grauatus numero octo filiorum. Quæ quidem necessitas, naturalis dicitur, cùm causetur à natura ipsa. Menoch. post alios, præcit. loco, num. 25. Et hæc necessitas naturalis præstat iustam causam alienandi, præsertim causa alimentorum, vt per Menoch. d. loco, nu. 25. & seqq. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 192. nu. 1. post Bart. in auth. res quæ, num. 9. C. commun. de legat. & fideicom. vbi Castren. num. 13. Ias. num. 31. Curt. qui de commun. nu. 30. Socin. in l. Marcellus, §. res quæ, nu. 3. ff. ad Trebell. cum alijs ibi per eum; & plenè Surd.
4 de aliment. tit. 8. priuileg. 19. num. 1. & per totum. † Et prædicta procedere etiam quòd restitutio esset facienda ex pia causa voluit Roman. cons. 267. cũ concord. ibi per Mandos. qui de comm. Respondetur enim, quòd huiusmodi necessitas naturalis hic non interuenit, quia infirmitas non probatur ex testibus, qui dantur, num. 3. Non enim deponunt de infirmitate diuturna, sed quòd aliquando fuit infirmus, & dum secundus testis super tertio dicit, quòd habebat vnam ex auribus fallam, & alteram manum impeditam, non propterea probatur, quòd propter huiusmodi infirmitatem coactus fuisset facere maximas impensas. Vltra quòd testis iste est vnicus: & succedit conclusio,
5 quòd dictum vnius, dictum nullius, l. iurisiurandi, C. de testib.

Et quamuis dicti testes deponant, Pacificum habuisse filios octo, & cum suis redditibus non potuisse viuere: tamen isti testes confunduntur ex dictis aliorum testium, datis pro parte fratrum de Diuitia, qui deponunt, Pacificum culpa sua incidisse in paupertatem, quia bona sua consumpsit ludendo, vt deponit primus testis concludenter, secundus de auditu, & tertius deponit, Pacificum potuisse familiam suam gubernare, & conseruare, quia fuit hæres patris. Ex quibus depositionibus, vel confunduntur dicta testium Ricomani, & sic ipse non probat concludenter,
6 Pacificum alienasse bona ex causa necessitatis, † quod vtique tenetur probare, cùm sit fundamentum intentionis suæ. Innoc. in c. super his, num. 10. vers. sed argum. cons. de accusat. Bart. in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig. cum alijs per Natt. cons. 199. nu. 9. vol. 1. Surd. decis. 316. num. 14. Vel isti testes probant, culpa sua Pacificum incidisse in paupertatem, ludendo,
7 quare non potuit alienare, † quia hæc necessitas, nec iusta, nec excusabilis est. Menoch. d. cas. 182. num. 37. Et quamuis non versemur in culpa ad actum paupertatis, & necessitatis præmeditata, & ordinata, quo casu res de plano transiret, vt per Menoch. d. loco, nu. 39. sed in casu, quo culpa non fuit ad casum ordinata, nec præmeditata, vt in similibus terminis exemplificat Menoch. d. loco, nu. 41. de eo qui multa alea, & luxu profudit, credens, alia sibi superesse debere. Tamen ex tali facto proueniens necessitas non præbet iustam causam, vt bona alioqui inalienabilia, liberè, &
9 absolutè alienari possint, † sed solùm per modum eleemosynæ succurri possit, Dec. in cap. quæ in Ecclesiarum, nu. 3. vers. tertius, & vltimus casus, de constit. Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 16. num. 9. vers. contrarium. Menoch. d. loco, num. 42. & nu. 44. cum seq. vbi subdit, quòd talis non poterit hoc prætextu bona inalienabilia alienare, sed à superiore petere, vt de his sibi succurratur, & is superior suo arbitrio iudicabit, an de his potiùs, quàm de alijs facienda sit ei eleemosyna. Et licèt subdat Menoch. ibidem, dubiam esse Doctorum opinionem, tamen d. num. 45. in fine, dicit hanc esse veram sententiam, & nu. 51. appellat hanc sententiam communem.

Licèt autem Menoch. præcitato loco, nu. 62. & 64. declaret, huiusmodi sententiam dupliciter; primò non habere locum in hæreditate illius qui malè substantiam consumpsit. Nam si is ex facto sui prædecessoris in necessitatem incidit, potest inalienabilia alienare, vt huic suæ necessitati, in quam sine sua culpa incidit, subueniat. Couarruu. variar. resolut. lib. 2. cap. 16. vers. fateor, tamen quicquid sit de hac declaratione, de qua etiam videtur dubitare Menoch. d. loco, nos non versamur in his terminis.
10 † Secundò declarat non habere locum, quando coniecturata voluntas testatoris vrget in contrarium, & exemplificat materiam in carceratione, liberatione ab hostibus, & morte, & arguit à verisimili amore patris erga filium. Nam omisso quòd Menochius loquitur quando restitutio est facienda extraneo, hic non constat, ob quam causam alienauerit Pacificus vel causa alendi familiam, vel potiùs ob causam
11 soluendi debita propter ludum contracta, † & ideò, non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, l. neque natales, C. de probat. l. non hoc, C. vnde legit. cap. 2. de translat. prælat. cum vulgar.
12 Nec resistit Baldus, in cons. 20. li. 1. quia eius dicto, prout sonare videtur; respondet Osasch. decis. 168. à num. 1. & vsque ad 10. & num. 11. declarat, dictum Baldi debere intelligi de alienationibus factis propter prodigalitates ante testamentum & à testatore cognitas, & sit respicientibus causas vetustiores, & ibi Osasch. allegat Doctores declarantes Baldum.

13 Non obstat, quòd alienatio in dubio non præsumitur, nec dolosa, nec fraudolenta, quia Ruin. cons. 109. nu. 11. in fin. vol. 2. & Peregr. de fideicom. art. 40. & si qui ad hoc allegantur, loquuntur in terminis, l. Titius, ff. ad Trebell. & authen. contrà cum rogatus, C. eod. & dicunt, quòd non præsumitur alienasse animo euertendi fideicommissum; ibi enim erat permissa alienatio in isto casu, nil mirum si ille, quod de eo opponit, debeat probare. In præsenti verò casu alienatio est prohibita, & permissa solùm in casu necessitatis,
14 quam probare tenetur ille qui alienauit, vel habentes causam ab eo, cùm sit fundamentum intentionis.

Nec subsistit, quòd Marcus testator non poterat supponere bona de quibus agitur, fideicommisso, cū essent bona suæ vxoris, quia testes in summario, num. 4. hoc non dicunt, sed solùm, quòd bona Pacifici peruenerunt ad Marcum ex persona Hieronymæ eius vxoris, sed propterea non concludunt, quòd huiusmodi bona essent Hieronymæ, vt Marcus non potuisset super his testari, cùm potuerit esse, quòd Hierony-
15 ma, vel reliquisset huiusmodi bona Marco, † & ideo huiusmodi probatio tanquam dubia non releuat, c. in præsentia, de probat.

Minùs facit, quòd sententia Rotalis declarat, fratres de Diuitia fore, & esse immittendos, & tamen clarum est, respectu legitimæ, & Trebellianicæ Pacifico debitæ non potuisse immissionem concedi, sed pro ea rata emptoribus, & possessoribus competijsse
16 retentionem, cùm alienata in illis imputentur, l. Marcellus, §. res quæ, ff. ad Trebell. Alex. cons. 178. num. 4. lib. 5. Rolan. cons. 78. num. 19. vol. 1. Quia in sententia Rotali licèt pronuncietur, concedendum immissionem fratribus de Diuitia; est tamen cum clausula, [deductis deducendis in executione sententiæ.]

Quæ autem excipiuntur de dotibus datis, non releuant, quia non constat de aliqua solutione facta per Pacificum.

17 Minùs etiam obstat, quòd pro melioramentis datur detentio, l. si in area, cùm ibi not. de condict. indebit. Castren. cons. 247. nu. 7. li. 1. Conrard. l. vnica, quæst. 28. nu. 16. C. de moment. possess. quia in hoc casu non constat de meliotamentis, nec in genere, nec in specie.

Nec tandem releuat, quod fratres de Diuitia sunt
18 hæredes sui patris, † & ideo non possent venire contra ipsius factum, l. cum à matre, C. de rei vendicat. per regul. quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, l. vendicantem, ff. de euictionib. quia non constat, ipsos esse heredes, & quamuis in quodam instrumento enuncieotur heredes; tamen hęc est simplex, & vnica enunciatio moderna, quę nihil operatur. Felin. in c. cum causam, nu. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. nu. 14. & 19. & seqq.

Papiensis Iurispatronatus. Ven. 18. Aprilis 1603.

E P I T O M E.

Descendentia probari debet per gradus distinctos, ita vt vno gradu deficiente cæteri destruantur.

S V M M A R I V M.

1 *Qualitate vnius fratris probata, censetur probata qualitas aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*

2 *Testes duo sufficiunt in probanda descendentia.*

3 *Institutio, iuncta nominatione, probat filiationem, & fraternitatem, & nu. 9.*

4 *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*

5 *Vnica enunciatiua non probatur descendentia, & nu. 7. & 13.*

6 *Nisi in duobus instrumentis antiquis sit prolata, quæ originem habeant à personis non suspectis, & nu. 8. & 10.*

7 *Tempus centum annorum solummodò dicitur antiquum in instrumentis.*

11 *Duæ enunciatiuæ modernæ non probant descendentiā.*

12 *In probanda descendentia, si probatio deficiat in vno gradu, cæteri destruuntur.*

14 *Fides parochi attestantis, quem esse baptizatum, vel natum ex N. non probat descendentiam ab N. nisi concurrant adminicula.*

D E C I S I O CV.

POstquàm per sententias Rotales fuit pronunciatum, D. Franciscum, & litis consortes, esse patronos Ecclesiæ de qua agitur, intentarunt coram me, vigore commissionis, remedium, l. diffamari, C. de ingen. & manum. contra alios de Basilica Petri, prætendentes, se esse patronos. Et vt materia faciliùs cognosceretur, illam diuidendo, primo loco dubitaui; An ius præsentandi, de quo agitur, spectarit etiam ad dominos Rochum, & Hypolitum, Cæsarem, & Marsilium, nec non ad Paulum Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum omnes de Basilica Petri: & domino Francisco, & alijs, informare minimè curantibus, Domini quoàd alios affirmatiuè censuerunt, quo verò ad alios, voluerunt coadiuuare probationes.

Et quantùm attinet ad Rochum, cùm iam sit firmatum coram R. P. D. meo Decano, iuspatronatus spectare ad Franciscum, Hieronymum, & alios fratres ipsius Rochi, vtique, & ad ipsum Rochū spectat;
1 † nam probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum vtrimque coniunctorum, Angel. in auth. Vt liceat matri, & auiæ, §. 1. vers. ad hæc, in fin. Alex. in l. sæpè, nu. 51. vers. idem etiam sentit. Angel. de re iudic. Tiraquell. de nobilitat. cap. 17. num. 3. Cotta in memorial. in verb. sententia dicta pro
2 vno ex multis fratribus. Et quòd Rochus sit frater Francisci, & aliorum, satis probatur ex dictis testium, qui dantur, num. 2. qui appellant Rochum fratrem Francisci, qui cùm sint duo sufficiunt, l. vbi numerus, ff. de testib. & testium depositio adminiculatur ex instrumento liberationis, de anno 1598. quod datur, nu. 2.

Quantùm attinet ad Hypolitum, ad ipsum quoque spectat iuspatronatus, quia sicuti spectat ad alium Hieronymum, & fuit firmatum coram R. P. D. meo Decano; ita quoque ad D. Hypolitum eius fratrem, per suprà narrata. Nec de hac fraternitate potest dubitari, cùm appelletur talis in testamento Smoderi
3 patris, de anno 1591. & hæres instituitur. Et iste actus institutionis, vti proportionabilis filio, iuncta nominatione, probat filiationem, & per consequens fraternitatem, quia tam Hypolitus quàm Hieronymus appellantur filij, & hæredes instituuntur. Pur. in c. transmissa, num. 10. & ibi Præpositus, num. 9. in fin. qui filij sint legitimi. Aret. in c. per tuas, num. 23. & Felin. num. 17. de probat. Paris. cons. 29. num. 10. lib. 2. Ruin. cons. 13. lib. 5. num. 6. Gozzadin. consil. 15. num. 7. Cephal. cons. 48. num. 15. lib. 1. Et fuit reso-

resolutum in vna Comen. Capellaniæ, 27. Ianuarij 1595. coram D. meo Pegna, & fuit dictum in hac causa, 28. Ianuarij anni præteriti coram R.P.D. meo Decano.

Quo verò ad Cæsarem iuniorem, res ex duplici fundamento habet difficultatem: non enim probatur, quòd Franciscus quondam Raynaldi præsentauerit ante annum 1500. sed solùm de dicto 1500. vt in summario, num. 4. & quòd pluriès præsentauerit, quia, coram D. Decano fuit firmatum, quòd illi qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni, quia pluriès præsentarunt; nec probatur, quod Cæsar iunior descendat a D. Francisco quondam Raynaldi, quia concludenter non docetur de descendentia, per gra-
4 dus distinctos, † prout requiritur, l. licet ex quadam, ibi, singulos gradus de restib. Innocen. in c. series, in fin. & ibidem Bald. num. 3. eod. tit. idem Bald. in l. 1. num. 18. vers. præterea, C. eodem. Anchar. cons. 277. num. 7. vers. aliquis gradus. Dec. qui de communi, cons. 321. nu. 4. Et licèt prætendatur probari, quòd Cæsar Senior sit filius Francisci. ex instrumento transactionis de anno 1578. quod datur in summario, nu.
5 5. † tamen huiusmodi enunciatiua contra tertium nō probat, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. l. ex his verbis, vbi Dec. C. de testam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota, dec. 31. de probat.
6 in antiq. † Nisi in duobus instrumentis antiquis sit probata, iuxta Bald. in l. cū aliquis, & ibi Ias. nu. 7. C. de iure delib. Alex. cons. 75. nu. 3. lib. 4. Cuffad. dec. 3. num. 3. de procurat. Put. dec. 209. lib. 2. Et fuit dictū in causa Sutrina beneficij 18. Decembris 1587. coram D. meo Decano, & ista nō est antiqua, quia non exce-
7 dit tempus 100. annorū, quod solùm in instrumentis dicitur antiquum. Ias. in d. l. cùm aliquis, sub num. 7. vers. breuiter istis non obstantibus, vbi hanc communem dicit. Alex. num. 6. &. in cons. 12. num. 8. Ce-
8 phal. cons. 98. num. 36. Aym. d. loco. num. 4. † Et vltra prædicta huiusmodi enunciatiua est vnius tantùm instrumenti, quę etiam in antiquis non probat, nisi ad minùs sit duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis non suspectis, Felyn. in c. cùm causam, vbi Aret. num. 2. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 14. 19. & seqq. Put. decis. 209. lib. 2. latè Hieronymus de Monte, de finibus regen. c. 60. num. 3. Et fuit dictum in allegata causa Sutrina coram Domino meo Decano, vbi aliæ decisiones allegantur, & coram Illustrissimo Blanchetto in causa Sabinen. Confinium, 20. Aprilis 1577.

Ad Marsilium verò probatur spectare iuspatronatus, quia cùm sit firmatum coram Domino meo Decano, spectare ad alium Franciscum fratrem ipsius Marsilij, & ad ipsum quoque Marsilium spectat, per supradicta. Et quòd isti sint fratres constat ex testamento Ioannis Antonij quondam Ioannis Baptistæ eorum patris, de quo, num. 7. cùm tales appellentur, & instituantur per supradicta.

Quantùm verò attinet ad Paulum Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum, dicitur ad eos quoque spectare iuspatronatus, quia descendunt ab Ottone, qui præsentauit de anno 1461. vt in præsentatione, quæ datur, nu. 8. & iam fuit resolutum, quòd descendentes ab illis qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni. Dicitur enim quòd ab Ottone descendit Ioannes, à quo descendit Ioannes Antonius, & ab illo Camillus, à quo Paulus Antonius, & alij fratres. Sed videndum est, prout fuit firmatum coram domino meo Decano, an Otto fuerit patronus, quia licèt præsentauerit ante annum 1500. tamen fuit firmatum, vt dictum est, quòd illi qui præsentarunt ante annum prædictum 1500. sunt patroni ex multiplicatis præsentationibus. Nec etiam huiusmodi pro-
10 batio descendentiæ placuit Dominis. † Licèt enim probetur, quòd ab Ottone descendat Ioannes ex duabus enunciatiuis duorum instrumentorum, de anno 1491. & de anno 1492. quæ benè probant per supradicta; tamen quòd à Ioanne descendat Ioannes Antonius, non probatur, nisi ex duabus enunciatiuis mo-
11 dernis, altera anni 1526. altera verò anni 1539. † quæ non probant, per supradicta. Quòd verò à Io. Antonio descendat Camillus, prætenditur probari ex duabus enunciatiuis in instrumentis modernissimis, scilicèt, anni 1596. & 1597. de quibus in summario, numer. 11. & pari modo dicitur probari descendentiam Pauli Antonij, & fratrum à Camillo ex quadam enunciatiua in instrumento de anno 1601. quæ datur, nu. 12. Quæ omnia non probant, vt dictum fuit. Nec fauore Pauli Antonij, & fratrum, aliquid concludunt testes. Dum enim dicunt, Camillum reliquisse filios, non deponunt de ipsorum nomine, sed solùm 3. & 8. Primus quidem dicit reliquisse Paulum Antonium, &
12 octauus Paulum Antonium, & Octauium. † Vltra, quòd sufficit, quòd probatio deficiat in vno gradu, ad effectum quòd alij destruantur, d. c. licèt ex quadam, ibi, singulos gradus, de testib. Et fuit dictum in causa Parmen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Domino meo Lætta.

Postremò nec aliquid probatur concludenter de Marino iuniore, quia hęc probatio pariter patitur duas difficultates, vt suprà dictum est de Cæsare, quia scilicèt Marinus senior non præsentauit ante annum 1500. nec constat, quòd pluriès præsentauerit. Et
13 quòd à Marino seniore descenderit Iulius, probatur ex vnica enunciatiua anni 1562. quę datur, num. 13. quę non sufficit, per sępiùs repetita: nec ad probandum Marinum iuniorem esse filium Iulij, sufficit fides Parochi, quę attestatur, fuisse baptizatum de anno 1582. quia hæc est simplex fides, quæ non probat. Socin. in cons. 99. num. 13. vers. secundo quia, lib. 3. Rota, decis. 33. de probat. in antiq. Vel saltem non probant, nisi addantur adminicula. Et ita fuit resolutum.

Sutrina Iurispatronatus. Lunæ 21. Aprilis 1603.

EPITOME.

Iuspatronatus non acquiritur ex eleemosyna facta in constructione Ecclesiæ, aut ex modica dote.

SVMMARIVM.

1. *Fundamentum intentionis est probandum ab illo qui in eo se fundat.*
2. *Ex fundatione, & dotatione acquiritur iuspatronatus.*
5. *Iuspatronatus acquiritur ex donatione.*
6. *Præbens fundum pro constructione Ecclesiæ acquirit iuspatronatus.*
7. *Ecclesia penitùs diruta, noua indigens consecratione, si readificetur acquiritur iuspatronatus.*
8. *Episcopo attestanti in prouisione, talem Ecclesiam esse de iurepatronatus, non creditur si de contrario constet.*
9. *In familia potenti præsumitur Vsurpatio iurispatronatus.*

10 *In acquirendo iuspatronatus requiritur Episcopi consensus.*

11 *Consensus Episcopi in acquirendo iurepatronatus præsumitur ex spatio 30. annorum.*

12 *Ex eleemosyna in constructione Ecclesiæ non acquiritur iuspatronatus.*

DECISIO CVI.

Recusante Reuerendissimo Episcopo, instituere Antonium præsentatum ab Excellentissimo Domino Duce Bracchiani ad canonicatum de quo agitur, quem ipse prætendebat esse de iurepatronatus ipsius D. Ducis, stante, quòd fuerat erectus mediante vnione facta de Ecclesia Sanctæ Mariæ del Riposo, quam dicebat esse de iurepatronatus ipsius Ducis; introducta causa coram me, dubitaui, An constaret de huiusmodi iurepatronatus. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia pro parte prætendentis adesse iuspatronatus, non probatur assumptum, prout
1 requiritur, † cùm sit fundamentum intentionis suæ. Innocen. in c. super his, sub num. 10. versic. sed argu. contrà, de accusat. Bart. in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig. cum alijs per Nattam, cons. 198. numer. 9. vol. 1.

2 Nec facit, quòd ex fundatione, & dotatione acquiratur iuspatronatus, c. filijs 16. quæst. 7. & c. 3. & c. nobis, de iurepatronat. Lambertin. post alios, de iurepatron. lib. 1. par. 1. quæst. 2. art. 2. num. 1. quia nec dotatio, nec fundatio docetur. Quantùm enim attinet ad fundationem, testes qui dantur pro parte domini Episcopi, probant, Ecclesiam fuisse fundatam ex piorum eleemosynis. Et sic, cessat fundamentum quod deducitur ex fundatione. Quantùm ad dotationem, nec de ea constat, nisi per quandam enunciatiuam in certo instrumento Communitatis, de anno
3 1573. † Quæ enunciatiua, cùm sit moderna, nihil probat, & maximè contra tertium, & est vnica, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. Rota, decis. 31. de probat. in antiq. Put. decis. 209. lib. 2. Et fuit latè deductum coram Reuerendissimo Domino meo Decano in alia Suttina beneficij 18. Decembris 1587. Sed quatenus etiam probaretur ista dotatio, fuit redditum molarium qui annuatim, vt deponunt testes, reddunt scuta 5. & decem vegetum vini, ita vt sit tam
4 modica, † vt ex ipsa non sit acquisitum iuspatronatus, gloss. in c. quicumque, 16. quæst. 7. Abb. in c. 3. num. 4. de Eccles. ædifican. Lambert. de iurepatron. lib. 1. par. 1. qu. 5. art. 12. num. 1.

Nec vllibi constat de aliqua translatione Commu-
5 nitatis in ducem Paulum, † quia licèt ex donatione acquiratur iuspatronatus, c. 1. de iurepatr. in 6. Lambert. de iurepat. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 9. & seqq. tamen translatio Communitatis non fuit in ducem Paulum, sed in præsentatum ab ipso. Vltra quòd huiusmodi translatio nihil operaretur, cùm non constet de iurepatronatus Cõmunitatis, l. nemo plus iuris de reg. iur.

6 Nec releuat, quòd quando quis præber fundum pro constructione Ecclesię, acquirit iuspatronatus, cap. nobis, de iurepatr. c. Abbate, 2. 18. q. 2. Rocc. de iurepatr. in verbo, fundauit, num. 1. Et fuit dictum in causa Valentina de Consentaina, 26. Ianuarij 1582. coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino; quia nec hoc probatur: imò ex dictis testium apparet, quòd vbi adest moderna Ecclesia, aderat
7 priùs alia, quæ fuit restaurata, † & quamuis acquiratur iuspatronatus, quando Ecclesia penitùs diruta reædificatur, tamen, vt dictum est, Ecclesia non fuit ædificata sumptibus Ducis, sed piorum eleemosynis. Et insuper requiritur, vt ita sit diruta, vt indigeat noua consecratione, quod nõ probatur in casu isto. Rocch. in verb. construxit, nu. 12. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 6. art. 3. Et fuit dictum in causa Perusina de Cortinio, 5. Decembris 1576. coram Illustrissimo domino meo Cardinale Blanchetto, & in causa Valentina de Consentaina præallegata, & in causa Valentina Parochialis de Carlet. 4. Maij 1601. coram R. P. D. meo Lancellotto.

8 Nec attestatio Episcopi in prouisione aliquid operatur, quia, vt ex prædictis patet, constat de contrario. Felin. in c. quoniam Abbas, prope finem, de offic. delegat. Decius, in l. ædita, num. 86. C. eodem, & in l. penult. nu. 2. C. de instit. & substit. & in c. 2. col. 3. nu. 33. de rescript. Crescen. dec. 8. nu. 5. de præben.

9 Et ex prædictis cessant quę dicuntur de præsentationibus factis per Duces, quia ex prædictis constat, de non iurepatronatus, & sumus in familia potenti, in qua præsumitur vsurpatio, iuxta decret. Sacros. Concilij Tridentini, cap. 9. de reformat. sess. 25. Et cùm non constet de titulo, non potest fieri aliquod fundamentum in præsentationibus, quia nec docetur de immemoriali, nec de præsentationibus effectum sortitis per 50. annos, nec de prædictis potest doceri, cùm Ecclesia fuerit constructa de anno 1573.

10 Accedat superiùs deductis, quòd in constructione, & dotatione Ecclesiæ, ad effectum acquirendi iuspatronatus, requiritur consensus Episcopi, c. nobis, de iurepat. c. verò de consecrat. distinct. 1. auth. de Monach. §. illud. coll. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 10. num. 4. & 5. Vnde, dato etiam quòd Ecclesia fuisset fundata, dotata, & ius in ducem translatum ex donatione Communitatis, adhuc tamen requirebatur consensus Episcopi, de quo non doce-
11 tur, † licèt spatio 30. annorum præsumatur. Lambert. par. 1. lib. 1. d. quæst. 2. art. 7. num. 2. & seqq. Et tenuit Rota in causa Romana iurispatronatus, 10. Martij 1595. coram R. P. D. meo Millino, tamen dempto tempore litis, 50. anni non interueniunt.

12 Et tantò magis huiusmodi sententia placuit Dominis, quia considerata tota serie facti, euidenter apparet, quòd piorum eleemosynis, Ecclesia fuit constructa, & id quod per Ducem fuit assignatum, fuit per modum eleemosynæ; habita ratione ad modicitatem, & etiam quòd Communitas quolibet anno assignauit scuta decem, & vt patet ex testibus, etiam Ecclesia habuit quoddam legatum. Ex quibus patet, hos non fuisse dotatores, nec fundatores, sed benefactores. Abbas, in c. 3. num. 10. de iurepatr. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 12. num. 2. & quæst. sexta, art. 1. nu. 9. & 10. eiidem lib. & parte.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunę 28. Aprilis 1603.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas, etiam post datam copiam partibus, & litem motam, non tamen aliquid minuere, vel addere circa substantialia.

SVMMARIVM.

1 *Notarius potest extendere clausulas cęteratas, & sub com-*

compendio positas, etiam post datam imbreuiaturam partibus.

2 *Non tamen potest aliquid minuere, vel addere circa substantialia, vel corrigere errorem suum, post datam copiam partibus, vel post litem motam.*

3 *Extensio imbreuiaturæ, vel correctio, præsumitur facta à notario tempore debito.*

4 *Fides non facit fidem.*

5 *Præsumpta fraus transfert onus probandi in illum qui se fundat in actu de quo fraus præsumitur.*

6 *Hanc talem translationem oneris probandi Rota non amplectitur.*

DECISIO CVII.

1 PLacuit Dominis decisio in hac causa facta 26. Iunij præteriti, † quia notarius potuit extendere clausulas cæteratas, & sub compendio positas. DD. in l. Gallus §. idem credendum, ff. de liber. & posthum. Nec iure, aut aliqua ratione probatur, quòd notarius, etiam postquàm dedit copiam imbreuiatam partibus, non possit extendere suam imbreuiaturam. Nec
2 doctores, qui ad hoc allegantur, id dicunt, † quia loquuntur quando post datam copiam extensam partibus, notarius vult aliquid addere, vel minuere circa substantialia, vt fuit responsum in decisione. Et hoc præcipuè dicunt Doctores, qui in specie de nouo ponderantur, scilicèt Franciscus Marcus, decis. 289. par. 1. qui allegat Bartol. in l. imperator, 2. & ibidem Bald. num. 12. ff. de stat. homin. qui expressè loquuntur, quando notarius vult, post datam copiam partibus, aliquid addere, vel minuere circa substantialia, & Alber. 59. num. 3. non recedit ab istis terminis. Et expressè hoc suadetur, quia allegatur Bald. in rubrica, C. de fide instrument. num. 41. vers. 4. quæritur, & num. 45. vers. sed pone, qui expressè dicit, quòd notarius, post datum copiam partibus, vel post litem motam, non potest corrigere errorem suum, & quando Marcus, & Alberic. viderentur aliquid dicere in contrarium, quod visum non fuit Dominis, adhuc essent intelligendi iuxta sententiam Bartoli, & Baldi, quos allegant, ex sententia ipsiusmet Bartoli, in l. non solùm, §. liberationis verbo, num. 7. ff. de liberat. legat. Nec aliquid dicit decisio Florentina 57. num. 43. & 44. quia verbis claris loquitur, quando notarius vult corrigere errorem suum.

3 Nec probatur, hanc extensionem fuisse factam post litem motam. Et ideo præsumitur facta tempore congruo, & debito. Et quamuis Socin. cons. 94. num. 5. vol. 1. & Alex. cons. 70. num. 4. volu. 1. qui ad hanc conclusionem probandam fuerunt allegati, loquantur, quando notarius correxit dictum suum, quia correctio præsumitur facta tempore debito, hic autem non versamur in correctione, sed in extensione. Ex identitate tamen rationis, imò à maioritate, visum fuit Rotæ, extendere illud dictum etiam ad extensionem, vt in causa Romana Casalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caetana iurisdictionis 26. Nouemb. 1563. coram bon. mem. Robusterio.

Nec visum fuit Dominis probari, hanc extensionem, non fuisse factam iuxta stylum notariorum Florentiæ, & præsertim Io. de Macantis rogati, inxta quorum sty'um, & per prædicta formalia verba, fuerat promissum de euictione, quia fides quæ datur,
4 † vltra quòd non facit fidem iuxtam vulgatam regulam, in l. 3. §. idem diuus. ff. de testib. Rota Genuen. decis. 76. num. 11. Guidob. decis. 19. non probat stylum Io. de Macantis, quia dicit, quòd habentur in eius protocolis quædam instrumenta venditionis, & laudi, quæ non sunt plenè extensa, sed in aliquibus notarius remittit se ad formam iuris, in aliquibus verò ad stylum notariorum Florentiæ. Et quamuis adsit vnum instrumentum extensum in quo promissio euictionis reperitur extensa iuxta formam iuris, hęc quidem extensio non ostendit stylum Ioannis, cùm in alijs instrumentis aliquando retulerit se ad formam iuris, aliquando verò ad stylum notariorum Florentiæ.

Et cessat omnis difficultas, quia promissio de euictione est facta iuxta stylum magis amplum notariorum Florentiæ, & præsertim Ioannis de Macantis, & ideo tùm habeamus hanc promissionem de euictione extensam, si Dominus Antonius prætendit, hunc non esse stylum Ioannis de Macantis, & notariorum Florentinæ, sibi hoc onus probandi incumbit, tanquam fundamentum intentionis suæ, vt latè dicitur in alia decisione, & ex supradictis clarum est, quòd non probauit stylum Macantis in contrarium notariorum Florentię. Imò Dominus Petrus Thomas dat magnum fumum ne dicatur, quòd probet stylum notariorum Florentię, extendendi clausulam promissionis de euictione post posita in suo instrumento, reperitur extensa ex duobus formularijs instrumentorum Florentiæ productis in actis, die 10. Iunij præteriti.

Nec placuit Dominis, quòd stantibus clausulis exorbitantibus, positis in extensione promissionis de
5 euictione, præsumitur fraus, † quæ transfert onus probandi in Dominum Petrum Thomam, hunc esse stylum notariorum Florentiæ, & Ioannis de Macantis ex sententia Archidiaconi in c. in memoria, num. 12. 19. distinct. quia omisso, quòd Archidiaconus loquitur in terminis longè diuersis, hic nulla fraus potest considerari, stante quòd partes habuerunt relationem ad stylum notariorum Florentiæ, de quo datur magnus fumus, & huiusmodi extensio hoc modo facta non solùm afficit Dominum Antonium Franciscum, verùm etiam D. Petrum Thomam, toto tit. quod quisque iuris. Aliæ verò præsumptiones fraudis, scilicèt, quòd huiusmodi instrumentum fuit extensum post litem motam, & positum nouissimè in Archiuio, cessant ex superiùs deductis, & ex quo fuit positum in Archiuio, de ordine Conseruatorum, vt
6 latè deducitur in alia decisione. † Vltra quòd huiusmodi translationem oneris probationis Rota amplecti non solet, prout fuit resolutum coram Reuerendissimo D. Alexandro in causa Perusina Bonorum, 12. Decembris 1597. & nouissimè in causa Cæsaraugustana alimentorum, 4. Martij 1602.

Alia tolluntur ex decisione in hac causa facta 26. Iunij præteriti.

Hispalen. Distributionum. Ven. 2. Maij. 1603.

EPITOME.

Absens distributiones quotidianas amittit, nec Capitulum potest facultatem concedere, vt illas absens lucretur.

SVMMARIVM.

1 *Tres sententiæ in eo quòd sunt conformes, exequi debent.*

a Rota

2 *Rota exequitur sententi . s de partibus, constito de bono iure.*
3 *Non residens, distributiones quotidianas amittit.*
4 *Capitulum non potest concedere absenti, quòd lucretur distributiones quotidianas.*
5 *Glos. in cap. 1. in verb. suas. de cler. non resid. in 6. Gemin. in c. Vnico. §. qui Verò, num. 10. Vers. possent, de cler. non resid. in 6. Card. in Clem. 2. num. 8. vers. 13. de vit. & honest. cleric. declaratur.*
6 *Dolus præteritus remitti potest, non autem futurus.*
7 *Conditione deficiente, deficit conditionatum.*
8 *Canonico infirmo inseruire solito, debentur distributiones quotidianæ.*

DECISIO CVIII.

1 DVbitaui iuxta rescriptum signaturę, an esset procedendum ad exequutionem trium sententiarum de partibus, in ea parte, in qua sunt conformes, scilicèt, quod bon. mem. Episcopo Squillacen. non essent debitæ distributiones quas percepit, non residendo, exceptis tamen illis, quas etiam non residendo fuisset lucratus. In hoc enim sententiæ sunt con-
2 formes. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia constito de bono iure, Rota solet exequi sententias de partibus. Put. dec. 401. lib. 1. Mohed. decis. 3. de testib. & 15. de re iudicat. & fuit pluriès resolutum. De iustitia autem dictarum sententiarum satis constabat, quia Episcopus Squillacen. non resedit in suo
3 Archidiaconatu, & canonicatu, † & ideo distributiones ei non erant debitæ. c. 1. de cleric. non resid. in 6. Paris. cons. 33. lib. 4. Cassad. decis. 1. de cleric. non residen.

Non obstat licentia obtenta per Episcopum à Capitulo de lucrando distributiones per triennium de quo agitur, absque eo quòd resideret, quia huiusmodi licentia tam ex defectu potestatis, quàm voluntatis,
4 Episcopo nihil suffragantur. Potestatis quidem, quia Capitulum illi non potuit concedere, quòd absens lucraretur distributiones, Archidiaconus, in c. 1. in fin. vers. dic, quod fortè contrarium, de cleric. non residen. in 6. Et videtur de mente Sacrosancti Concilij Tridentini, sess. 24. c. 12. ibi, [distributiones; verò, qui statis horis interfuerint recipiant, reliqui quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant,] & declarauit expressè S. Congregatio Illustrissimorum Interp. eiusdem Sacrosancti Concilij, quòd Capitulum non possit concedere absenti, quòd lucretur distributiones. Nauar. de orat. & horis canonicis, cap. 22. Mescell. 14. num. 48.
5 Non obstat gloss. in c. 1. in verb. suas, de clericis non residen. in 6. quæ videtur dicere contrarium; quia non inquit posse conueniri, quòd distributiones in absentia remittantur, sed solùm, quòd is cui iam ipso iure accreuerunt, possit eas remittere, id est, consentire, ne is qui eas iam perdidit, teneatur ei restituere, quod est longè diuersum à pactione, qua quis distributiones in absentia non perdat. Et hanc gloss. ita intelligit. Nauar. d. loco, de orat. & horis canonicis, cap. 22. Mescellar. 14. num. 49. Et hoc etiam sentit Francus, in d. c. vnico, §. qui verò, num. 4. vers. tu dic. de clericis non residen. in 6. Et ita est intelligendus Geminian. in d. §. qui verò, numer. 10. vers. possent concordari. Et ita debet intelligi Cardinalis, in Clem. 2. num. 8. vers. 13. quæro, de vit. & honest. cleric. Et
6 meritò quidem, † quia dolus præteritus remitti potest. Bald. in l. iurisgentium, §. sed si paciscat, num. 5. ff. de pact. Iason, in l. si vnus, §. illud nulla, in princip. eodem tit. Dolus verò de futuro remitti non potest, quia sic inuitaretur quis ad delinquendum, Iason. in d. §. illud, num. 1. Ruin. cons. 129. num. 20. lib. 5. Et hac ratione mouetur Nauar. d. loco, num. 49.

Ex defectu voluntatis pariter dixerunt Domini.
7 Episcopum non potuisse lucrari distributiones, † quia licentia fuerat concessa per triennium incipiendum à die habiti beneplaciti Apostolici, quod non constat vnquam fuisse obtentum. Ideo voluntas Capituli deficit. Paris. cons. 31. sub num. 17. lib. 4. Put. decis. 2. de transact. Accorambo. dec. 8. in fin. lib. 1. Et habeatur pro non data huiusmodi licentia, l. pecuniam quam ff. si cert. petat. l. necessariò §. quòd si pendente, ff. de petic. & comm. rei vend. Socin. iun. cons. 4. nu. 16. lib. 2.

Nec obstat, quòd aliæ duæ licentiæ fuerint datæ à Capitulo absque huiusmodi reseruatione beneplaciti Apostolici, quia quatenus in istis non intelligeretur repetita illa qualitas, scilicèt beneplacitum Apostolicum, tamen adhuc non remaneret defectus potestatis, vt superiùs dictum fuit.

Nec releuat, quòd certo anni tempore Canonici soleant ad inuicem remittere sibi distributiones malè perceptas, quia hoc intelligebant Domini de distributionibus malè perceptis ab inseruientibus, ob non præstitum debitum seruitium eo modo, quo præstare tenebantur.

Quia tamen Capitulum concessit Episcopo Archidiacono huiusmodi distributiones, ob eius indispositiones, & infirmitates, ac seruitium multorum anno-
8 rum, quod in Ecclesia præstiterat, † & clarum est, quòd Canonico infirmo & solito inseruire debentur distributiones, etiam quòd non resederit, cap. 1. de cleric. non residen. in 6. Natta d. cons. 41. num. 1. vol. 1. Nauar. cons. 2. num. 3. de cleric. non residen. par. 1. Ideo reseruarunt Domini, videre, an ex ista assertione Capituli constet de infirmitate Episcopi Archidiaconi, & quòd esset solitus residere, ita vt illi debeantur distributiones ex isto capite.

Et ita fuit resolutum, vna tantùm parte informante.

Mediolanen. Euictionis. Lunæ 5. Maij. 1603.

EPITOME.

Creditor, vel alius pro illo admittitur ad licitandum, alijs non existentibus, vel dignum pretium non offerentibus.

SVMMARIVM.

1 *Singularis successor non habet regressum contra primum venditorem authoris sui, sequuta euictione, & num. 6. Quod limitatur, num. 7.*
2 *Exequutio facienda in bonis, non potest fieri super iure personali quod competit pro euictione, quod declara, vt num. 10.*
3 *Facultas data ad vnum actum, non extenditur ad alium.*
4 *Creditor non admittitur ad distractionem pignoris, etiam per suppositam personam, nisi debitor ipse vendat.*

5 *Promit-*

5 *Promittens defensionem, debet in se iudicium suscipere, & iudicatum soluere.*
8 *Subrogatus gaudet iure illius in cuius locum subrogatur.*
9 *Quod fit à iudice rem adiudicante creditori, vel licitatori, à parte fieri censetur.*
11 *In mandatis veniunt quæ sunt consueta apponi.*
12 *Creditor, vel alius pro illo, admittitur ad licitandum in pignore iudiciali, alio emptore non existente, vel dignum pretium non offerente, & num. 15.*
13 *L. & qui sub imagine, C. de distract. pign. loquitur in pignore conuentionali.*
14 *In datione in solutum videtur necessaria æstimatio præcedens, secùs in venditione.*

DECISIO CIX.

SEquuta permutatione inter Octauium, & Alphon
sum, bona Aretij de quibus agitur, peruenerunt
ad Alphonsum, qui fuit declaratus debitor per sen-
tentias Rotales in certa summa illorum de Puteobo-
nellis, qui per exequutorem in partibus à Rota sub-
delegatum, bona de quibus agitur subhastari obti-
nuerunt, & fuerunt deliberata cuidam Herculi tan-
quam plus offerenti, qui in ipsa oblatione declarauerat,
se fuisse personam suppositam à Puteobonellis,
vt constat ex instrumento ipso venditionis. Quare
iudex ipsis Puteobonellis fecit venditionem, & datio-
nem in solutum cum cessione, ac positione in locum
Alphonsi. Sed cùm posteà Puteobonelli molestaren-
tur super dictis bonis, mediantibus resolutionibus
factis, fuit pronunciatum, stante obligatione Domi-
ni Octauij, ipsum teneri suscipere litem, & defen-
dere istos de Puteobonellis, tanquam successores Al-
phonsi.

Ad impugnandum sententias prædictas oppone-
batur coram me de iniustitia sententiarum Rotalium
vltimo loco latarum, nec non de nullitate exequutio-
nis factæ in partibus, tam ex defectu iurisdictionis,
quàm ob non seruatam formam iuris.

Iniustitia deducebatur ex eo, quia Puteobonelli e-
1 rant singulares successores, & ideo non habentes re-
gressum contra primum venditorem auctoris sui, vt
est text. in l. si res quam 59 ff. de euict. vbi DD. com-
muniter. Bart. in l. si pro re pupilli, §. si pro euict. nu.
2. Angel. num. 3. eodem tit. & tex. alibi non reperiri
dicit. Bald. in l. 1. num. 10. C. de rer. permut. & text.
singularem appellat. Imol. in l. Iulianus, §. 1. num. 5.
vers. & sic iura, & actiones, ff. de verb. obligat.

Nullitas exequutionis ex defectu iurisdictionis de-
ducebatur ex triplici fundamento. Primò quia sen-
tentiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo non pote-
rat exequutor facere exequutionem super isto iure
2 personali, † quod pro euictione competit, & est di-
uersum à bonis, l. à diuo Pio, §. in vend. ff. de re iu-
dicat. ponendo scilicèt illos de Puteobonellis in lo-
3 cum Alphonsi, cedendo iura. Secundo quia facultas
exequutoris erat restricta ad venditionem faciendam
oblatoribus, & per consequens, non potuit bona adiu-
dicare creditoribus. Salicet. in l. 1. vers. quæro quis
est competens, C. si in causa iudicat. Neguz. de pi-
gnoribus, in primo memb. 6. par. num. 9. versic. sup-
ple tu. Gozadin. cons. 10. num. 11. versic. quia iudex
delegatus. Tertiò quia stante deliberatione facta
Herculi, iudex functus fuerat officio suo, & ideo ex-
pirauerat iurisdictio, c. in literis, de offic. delegat.

Nullitas secundò principaliter deducebatur, ob
4 non seruatam formam iuris, † quia creditor ipse, nec
etiam per suppositam personam admittitur ad distra-
ctionem pignoris, nisi debitor ipse vendat, vt est tex.
in l. & qui sub imagine, C. de distract. pignor. Albe-
ric. cons. 14. num. 5. Pancirolus, cons. 18. num. 45.

Prædictis non obstantibus, visum fuit Dominis,
sententias esse iustas, quia clara est promissio D. Octa-
5 uij. † & qui promittit defensionem, non solùm tene-
tur iudicium in se suscipere, verum etiam iudicatum
soluere, aliàs non dicitur rectè defendere, l. rectè de-
fendi, & ibi Castren. vbi dicit, hoc alibi non ita benè
inueniri, ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff. iudic. solui.

6 Non obstat, quòd Puteobonelli sint singulares suc-
cessores, & ideo non habeant regressum contra pri-
7 mum venditorem auctoris, d. l. si res quam, † quia
dispositio illius textus dupliciter limitatur, scilicèt, vt
non habeat locum, quando singularis successor fuit
positus in locum primi emptoris, vel quando ipsi om-
nia iura fuerunt cessa. Angel. in d. l. si res quam, num.
2. vers. sed quid si non apparet. & Bart. Bald. & alij
locis superiùs allegatis. Gloss. in d. l. si res quam, in
verb. nisi hoc colligit ex textu ipso. Decius, cons. 74.
num. 1. vers. iste tamen circuitus, cum alijs per Surd.
cons. 17. num. 31. volum. 2. Hæ autem limitationes
benè adaptantur ad præsentem casum, quia non mo-
dò Puteobonellis fuerunt cessa iura, verùm etiam fue-
8 runt positi in locum Alphonsi. Vnde sicut † Octa-
uius tenebatur defendere Alphonsum, ita & Puteo-
bonellos in locum ipsius Alphonsi subrogatos, l. si
cum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, l. qui
in ius, ff. de reg. iur.

Nec facit, quòd ista cessio, & in locum Alphonsi
positio fuit facta à iudice, & non à parte, nam quod
fit à iudice rem ipsam adiudicante creditori, vel alte-
ri vltimò licitatori, censetur fieri ab ipso debitore, l. si
ob causam, & ibi Bart. Bald. & alij, C. de euictionib.
l. si pignora. ff. eodem tit. l. eleganter, in princ. ff. de
pignor. act. cum alijs per Tiraquell. de retract. ligna.
§. 1. gloss. 14. num. 13.

9 Et quantùm attinet ad nullitates, non releuat,
quòd sententiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo
iudex non poterat adiudicare istud ius personale,
10 † quia tex. in d. l. à diuo Pio, §. in venditione, ff. de re
iudic. loquitur, quando iura sunt omninò separata
ab ipsa re, vt ex lectura tex. apparet, & sentit Socin.
sen. cons. 158. num. 14. vers. prima est, vol. 2. Pinell.
in rub. C. de bon. matern. par. 2. num. 24. & firmauit
Rota in hac causa, coram R.P.D. meo Millino. Hu-
iusmodi autem iura cùm sint annexa, succedit con-
clusio, quòd si quis vnum mandauit, videtur & aliud
mandasse. Caputaqu. decis. 191. num. 5. & 6. par. 2.
11 † Et in mandato veniunt consueta, l. si pignora, §. fin.
ff. de pignor. act. Iason. in l. si procurator, sub num. 8.
vers. octauò limitatur, C. de procurat. Ruin. cons. 93.
sub num. 4. lib. 5. Et in mandato ad vendendum ve-
niunt omnia quæ sunt consueta apponi in contractu
venditionis, Gabriel, qui alios refert, de consuetud.
conclus. 1. num. 21.

Minùs facit, quòd facultas exequutoris erat restri-
cta ad venden. oblatoribus, & per consequens non
poterat adiudicare bona creditoribus, eòque magis,
cùm ius resistat, & quòd functus fuerat officio suo,
stante deliberatione facta Herculi, quia exequutor
non adiudicauit bona creditoribus, sed processit ad
subhastationem, & obtulit Hercules, persona suppo-
sita, à Puteobonellis, fecitque maiorem oblationem.
12 Clarum autem est, quòd creditor admittitur ad lici-
tandum in pignore iudiciali, alio emptore non exi-
stente, vel existente quidem, sed nō dignum pretium
offerente, vt ad literam dicit text. & ibidem notat
Odofredus, & Bald. in fin. in l. 2. C. si in causa iudicat.

Lordo,

Lordo, secundùm lecturam Butrigarij & Butrigellæ, C. de exequut. sentent. diffinit. in princip. num. 20. circa finem, latè Surd. conf. 256. no. 5. vol. 2. Roland. conf. 32. num. 33. volum. 1.

Nec resistit textus, in l. & qui sub imagine, C. de distract. pignor. quia loquitur in pignore conuentionali, hic autem versamur in pignore iudiciali, in quo procedit d. l. 2. C. si in causa iudicat.

13 Etiam vt dicebat vnus ex Dominis, nec textus in d. l. ei, qui sub imagine, officit in præsenti, tum quia in veri. tametsi debitore distrahente, habetur, quòd debitor, cessante fraude, & metu potest vendere creditori, sed in hoc casu iudex est, qui vendidit. Vnde intrat conclusio, quòd factum iudicis, censetur factum partis, l. ob causam, C. de euictionibus, cum alijs. Sed veritas est, quòd text. in d. l. ei qui sub imagine, loquitur in pignore conuentionali.

Nec facit, quod in instrumēto hæc appelletur venditio, & datio in solutum, quia ex actu ipso constat, fuisse venditionem, vendita enim fuerunt bona Puteobonellis ad mensuram, certo pretio, & residuum pretij Puteobonelli se obligarunt soluere alijs creditoribus suis concurrentibus, infra annum, iuxta formam oblationis.

14 Et ex hoc cessat quod dicebatur, fuisse necessariam æstimationem præcedentem, † quia, quicquid dicendum esset de datione in solutum, in venditione non est necessaria, vt contra Afflictum latè deducitur Surd. d. conf. 256. per totum, lib. 2.

Nec subsistit, quòd iudex deliberando bona Herculi, functus fuit suo officio, quia ipse iudex sciebat, Herculem personam suppositam, & ideo non functus fuerat suo officio, nisi post deliberationem, & bona fuissent vendita. Et de scientia huiusmodi suppositionis satis constat ex ipso instrumento, in quo propter

15 hanc causam fit venditio Puteobonellis. † Et ideo cessat ex hoc fundamentum, quòd creditor debet admitti à iudice, vt tradunt Cynus, Bald. Salic. & Ang. in leg. vlt. C. si in causa iudicat. quia satis admittit iudex, ex quo persona supposita, ipso sciente, & permittente obtulit.

Lucana Parochialis. Ven. 16. Maij. 1613.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*

2 *Resignatione beneficij, omne ius abdicatur à resignante.*

3 *Litteris ad duos exequutores directis, si primo præsentatur, adiri secundus non potest, nisi in defectum.*

4 *Processus non afficit non citatum.*

5 *In interdicto Vti possideris, probari debet possessio immediatè ante litem motam.*

6 *Resignatarius ante litem motam potest lite pendentem capere possessionem.*

DECISIO CX.

1 Visum fuit Dominis, Matthęo dandum esse mandatum de manutenendo, † quia de eius possessione constat ex instrumento adeptionis, l. prædia, vbi Bart. num. 1. ff. de acquiren. poss. l. non idcirco, & ibi Bald. C. de fid. instru. Put. dec. 360. num. 8. lib. 1. quæ licèt fuerit instrumentalis, nihilominùs, alio non existente in possessione, est manutenibilis. Rota, dec. 21. de restit. spoliat. in antiq. Pot. d. dec. 360. num. 8. lib. 1. Et fuit pluriès resolutum. Satis autem dicebatur, neminē existere in possessione, ex quo Matthęus

2 beneficium per resignationem obtinuerat, † ex qua omne ius à resignante abdicatum fuit, Rota, decis. 2. de renunciat. in antiq. & decis. 4. in princ. eod. tit. in no. Cassad. riec. 2. num. 3. eodem tit.

3 Non obstat, quòd possessio fuerit tradita de ordine secundi exequutoris, qui adire non poterat, cùm literæ primo essent præsentatæ, cuius iurisdictio erat perpetua, cap. cùm plures, de off. delegat. in 6. quia cum esset data facultas Matthæo, in euentum quòd primus differret exequutionem, post 30. dies, adire secundum meritò, elapso tempore, potuit, d. cap. cùm plures.

Minùs releuat, quòd primus exequutor habuit iustam causam non tradendi possessionem infra dictum tempus, stante clausula; [diligenter inquiras, si aliqua symoniæ labes, vel illicita pactio interuenerit,]

4 † quia licèt fuisset inchoatus processus coram alio iudice Episcopi, non tamen afficiebat Matthæum non citatum. Bald. in l. ab eo, num. 17. C. quomodo, & quando iud. Et quamuis coram Vicario Lucano exequutore procurator fiscalis pluriès se opposuerit, allegando huiusmodi symoniam, tamē nullam fecit probationem, & productio actorum coram alio iudice nihil operabatur, tum quia fuit verbalis, tum etiam quia in illo iudicio Matthæus non fuit citatus.

Nec potest fieri aliquod fundamentum in citatione facta Matthæo per Vicarium primum exequutorem, quia non potest validare gesta coram alio iudice, & huiusmodi citatio erat ad respondendum in Camera ipsi Vicario, super quibusdam petitionibus per ipsum faciendis, nec constabat, super qua repetitiones essent faciendæ.

5 Non officit, quòd possessio in isto interdicto est probanda immediatè ante litem, §. hodie, instit. de interdict. Bart. in l. 1. §. fin. num. 14. ff. vti possidet. Alexan. cons. 92. num. 4. vers. quòd autem in possessorio, lib. 1. quia licèt processus formaliter super symonia fuisset inchoatus 28. Nouembris, elapsis iam nouem diebus post terminum 30. dierum datum primo exequutori, nihilominùs citatio fuit exequuta die 29. contra Matthæum, quo die ceperat possessionem de mandato secundi exequutoris. Vnde non constat an citatio fuerit exequuta ante, vel post captam possessionem, & multùm verisimile est, quòd post captam possessionem, stante quòd citatio fuit exequuta, domi dimissa copia. Vltra quòd huiusmodi noualis non poterat impedire, quo minùs Matthæus posset capere possessionem, cùm non esset super titulo beneficij, vt in his terminis fuit resolutum coram R.P.D. meo Lancel-

6 lotto, in causa Calaguritana de Maesta, 29. Octobris 1601. Et cessat omnis amaritudo, quia cùm habuisset resignationem ante huiusmodi iudicium cœptum 29. Octobris, potuit lite pendente possessionem capere. Lancellot. de attentat. par. 2. cap. 4. num. 338.

Firmana Prætensæ restitutionis Rotis. Mercur. 2. Maij. 1603.

EPITOME.

Dos filiæ à patre dotatæ, patre mortuo spectat ad filias fœminas dotatæ, etiam stante statuto exclusiuo fœmina-

rum

rum propter masculos, si masculi non adsint.

SVMMARIVM.

1 *Dos à patre profecta, mortuo patre, consolidatur in muliere.*
2 *Statutum non comprehendit forenses, & num. 5. & 6. & 21.*
3 *De vno casu non infertur ad alium.*
4 *Deficientibus agnatis, cessat statutum inductum fauore agnationis.*
5 *Proximior in gradu excludit remotiorem.*
6 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*
7 *Nomine filiorum, ex interpretatione veniunt fœminæ, & nu. 20.*
8 *Nomine liberorum veniunt propriè fœminæ.*
9 *Dos à patre profecta, ipso mortuo, spectat ad filios dotatæ.*
10 *Dos mulieris dotatæ à patre, si pater moriatur, auo superstite, auocatur ab auo per filios dotatæ.*
11 *Argumentum à contrario sensu valet in statutis, quando non plus prouenit ex interpretatione, quàm verbis, & num. 12.*
13 *Casus à statuto omissus, remanet in dispositione iuris.*
14 *Item quando per illud ius commune non corrigitur.*
15 *Rubrica declarat intentionem statuti.*
16 *Quæ veniunt in necessariam consequentiam, non alterant dispositionem.*
17 *Nomine filiorum, vel liberorum, non veniunt fœminæ, quando adest statutum exclusiuum fœminarum, stantibus masculis.*
18 *Quòd si non extent masculi, nomine filiorum veniunt etiam fœminæ, stante statuto exclusiuo fœminarum.*
19 *Statutum excludens interpretationem, intelligitur de friuola.*

DECISIO CXI.

DOmini dixerunt, non esse locum lucro tertiæ partis, & restitutioni aliarum partium, iuxta dispositionem statuti, sub rub. 44. lib. 2. cuius verba sunt, [quòd muliere decedente ante virum sine filijs, vel cum liberis ex eodem matrimonio natis non peruenientibus ad ætatem quatuordecim annorum, maritus lucretur tertiam partem dotis; aliæ verò duæ 3. partes restituantur cui de iure.] Licèt enim fuerit conuentum, quòd in euentum restitutionis, aut lucri dotis, seruaretur tale statutum ciuitatis nouæ, tamen casu de quo agitur, visum fuit, non esse locum restitutioni, quia cùm prædecesserit pater Arpalicis, de
1 cuius dote agitur, † dos in ipsa muliere fuit consolidata, & radicata, ita vt transeat ad hæredes eius, & successores, l. vnica, §. videamus, C. de rei vxor. act. Bald. Nouell. de dote. par. 6. priuileg. 17. num. 5. circa medium, vers. sed quando, Ripa, in l. in quartam, num. 145. ff. ad leg. Falcidiam, Capyc. decis. 176. nu. 4. Abb. cons. 81. num. 1. lib. 1. Honded. cons. 32. num. 25. volum. 1. Et ideo non potest dominus Lucius frater Arpalicis iuuari ex regula, quòd dos à patre profecta reuertatur ad patrem, l. dos à patre profecta. C. solut. matrim. quia, defuncto patre, in Arpalice fuit radicata, & in eius successoribus, quales sunt filij, auth. in successione, C. de legit. hæredib.
2 Nec obstat, quòd adsit aliud statutum exclusiuum fœminarum, etiam filiarū fauore agnationis, sub rub. 34. lib. 5. Et ideò cùm dominus Lucius frater Arpalicis, sit agnatus, debet succedere, quia non extant nisi filiæ fœminæ ex dicta Arpalice, cùm Franciscus masculus prædecesserit ante 14. annum, † quia huiusmo-
3 di statutum non obligat dictas filias, cùm sint forenses. Socin. sen. cons. 74. num. 11. lib. 1. Gozadin. cons. 76. num. 12. Honded. post alios, cons. 11. nu. 9. vol. 1. Nec fuit conuentum, quòd in successione seruaretur statutum ciuitatis nouæ, sed solùm in euentum restitutionis dotis, in quo casu nos non sumus, per supra-
4 dicta. † Ergo non potest inferri de vno ad aliud, l. Papinianus, ff. de minorib. Et hoc casu idem esset si ageretur inter subditos, & non adessent agnati, quia fœminæ succederent, deficientibus enim agnatis, cessat statutum inductum fauore agnationis. Brun. de statut. exclus. fœmin. art. 12. num. 36. Et sic in ista facti
5 specie, cùm istæ fœminæ non sint subditæ statuto, cessat statutum; patia enim sunt, statutum non excludere, & quòd statutum non afficiat, l. 1. §. qui habebat, ff. de bon. poss. contra tabul.

Non obstat, quòd statutum exclusiuum fœminarum ligat etiam forenses, Brun. d. loco, art. 6. num. 5. in fin. qui refert etiam se ad ea quæ dixit in superiori quæstione, quæ est in eodem art. nu. 2. & seqq. Quia quicquid sit de hac quæstione, quam Brunus ipse declarat, & limitat, d. numer. 2. & seqq. vt videre est in
6 locis præcitatis, † ponit quæstionem, quando viget statutum exclusiuum fœminarum, vbi bona sunt sita, & tunc dici posset, quòd ligaret forenses: hic autem non sumus in casu, quo bona adsint in loco ciuitatis nouæ, quia fuit data dos in pecunia numerata: & hoc casu statutum non potest ligare personas forenses, per suprà dicta, & dicit Brun. præcitato loco, num. 6.

Ex quibus, siue mares, & fœminæ successerint pariter, l. maximum vitium, C. de lib. præter; siue stante aliquo statuto, mares tantùm, & nunc agatur de successione maris, & quicquid dicendum esset de eius successione, & quomodo succedatur, satis est, quòd
7 adsit pater, & sorores. † Et sic proximiores in gradu, ita vt ab ipsis tanquam remotior excludatur Lucius, auth. de hæred. ab intestat. §. 2. Et sufficit ipsis tan-
8 quam reis, † & possessoribus vincere per non ius Lucij, l. qui accusare, C. de eden.

Sed dato etiam absque veri præiudicio, quòd d. Lucius, posset agere ad restitutionem dotis, adhuc non intraret dispositio d. statuti de lucro dotis, quia licèt Arpalices decesserit, relictis Francisco masculo, qui ante 14. annum decessit, & tribus filiabus fœminis, tamen adhuc non esset locus restitutioni dotis,
9 cùm nomine filiorum, ex interpretatione veniant etiam fœminæ, l. si quis ita, in fin. ff. de testam. tutel. l. si ita scriptum, de legat. 2. l. iusta, & l. quisquis, ff. de verb. signif. Illustrissimus Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 14. num. 2. eoque magis in præsenti casu, quia statutum dicit, si decesserit sine filijs, vel
10 cum liberis, † & clarum est, quòd sine vllo dubitationis scrupulo, propria verbi, Liberorum, significatio, deseruit etiam pro fœminis, l. cognoscere, §. liberorum, & l. non est sine liberis, ff. de verb. signif. l. 1. C. de condit. insert. l. iubemus, §. sin autem, C. ad Trebell. l. cùm acutissimi, Cod. de fideicom. Illustrissimus Cardinalis Mantica, d. loco, num. 11. Surd. decis. 66. num. 9. Et hoc suadetur optima ratione, quia nomen, Liberorum, est terminus communis mari & fœminæ, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstand. Et ideo comprehendit vtrumque sexum ex proprietate sermonis, non ex interpretatione, vel extinct. Bart. in l. 1. num. 2. vers. vel dic, & ibi Alciat. in princ. & latiùs Veronen. nu. 23. vers. 1. casu, ff. de verb. signif. idem Bart. in l. si quis in tantam, num. 4.

vers.

vers. habemus, C. vnde vi. Cardin. in Clem. 1. quæst. 3. num. 8. vers. dic, quòd quandoque, & ibi Barbat. num. 19. & 60. de elect. mihi colum. 20. vers. quærit ista gloss. & col. 26. vers. imò ex vi rationis, cùm alijs latè deductis coram Cantuccio in causa Romana deuolutionis domus, sub num. 37. 4. Maij. 1580.

11 Quare stantibus dictis filiabus, vir non lucrabitur tertiam partem dotis, nec aliæ duæ erunt restituendę, sed debent remanere penes filias Arpalicis, d. l. 1. §. videamus, C. de rei vxor. act. etiamsi auus viueret, quia tunc intraret consuetudo Matrini, gloss. in l. dos à pa-
12 tre profecta, C. solut. matrim. † Et tunc deferretur ipsis filijs, non vt hæredibus matris, sed, vt dicunt Doctores; auocando dotem ab auo, & in filium transferendo, Bart. in l. post dotem. num. 30. & seqq. ff. solut. matrim. Ripa qui de communi, in l. in quartam, num. 191. ff. ad leg. Falcid. Cephal. cons. 613. num. 11. alios allegat Honded. cons. 32. num. 24. & 27. volum. 1. & cons. 75. num. 37. lib. 2. Et quamuis aliqui voluerint, filios succedere, vti hæredes matris, non autem iure proprio, nihilominùs Rota sequitur primam opinionem, vt in causa Clusina dotis 12. Ianuarij 1598. coram bon. mem. D. Peregrino. Nec
13 facit, quòd hoc sit argumentum à contrario sensu, quod in statutis non valet, quicquid dixerit Bald. in cons. 95. in princip. volum. 4. per text. in l. inter socerum, §. cum inter, ff. de pact. dotalibus, quia huic error respondet ex communi opinione Gabr. consil. 58. num. 19. & seqq. lib. 1. & latè prosequitur, qui alios allegat Phanucc. de lucro dot. gloss. 11. num.
14 19. & seqq. Aduertendum autem est, quòd licèt argumentum à contrario sensu ita generaliter non dicatur sumi, sumitur tamen ad limites verborum, quæ in sensu directo ponunt, non autem quando plus venit ex mente, & intellectu, & interpretatione, quàm verbis. Butr. in c. cùm Apostolica, num. 10. de his, quæ fiunt à prælat. sine consens. cap. Decius, cons. 386. num. 4. circa medium, vers. quia tale argumentum à contrario, Thobias Non. cons. 90. num. 14. Osasch. dec. 85. num. 14. Honded. cons. 16. num. 60. libr. 1. Et si modo prædicto sumatur argumentum, dicendum erit, virum succedere in tertia parte, & teneri restituere alias duas filijs non extantibus, vel non peruenientibus ad 14. annum, ipsis verò extantibus, virum non excludi; sed an succedat, vel non, statu-
15 tum non determinat, † propterea casus remanet in dispositione iuris communis, l. commodissimè, ff. de lib. & posthum. l. si extraneus, ff. de condict. ob causam, Decius, loco præcitato, & Honded. in terminis
16 statuti pariter, loco allegato. Hinc est, quòd Roland. de dote, quæst. 43. num. 3. voluit, post alios quos allegat, argumentum à contrario sensu valere, quando ius commune per illud non corrigitur, sed reseruatur. Quare in hoc casu tale argumentum valebit, quia ius commune non corrigitur, sed seruatur, quia succedunt filij, vt fuit superius dictum.

Nec placuit, quòd statutum disponat super duabus partibus dotis, & non super tertia viri, quia clarè patet, quòd intentio statuti fuit disponere solùm de lucro dotis in fauorem mariti, & non de duabus tertijs, fauore illorum quibus dos est restituenda. Et hoc patet ex rubrica, cuius verba sunt, [quòd maritus lucretur tertiam partem dotis, & de dotium resti-
17 tutione,] † quæ quidem rubrica demonstrat, & declarat intentionem statuti, Bald. in l. 1. sub numer. 6. vers. modo in glos. C. ne liceat tertiò prouocare. Alex. in l. 1. num. 3. ff. si cert. pet. & cons. 13. incipien. causa primò, sub num. 8. vers. sicut per rubricam, lib. 3. Decius, d. cons. 387. numer. 7. vers. prædictis tamen non obstantibus.

Nec resistunt verba illa in rubrica, [& de dotium restitutione,] & in nigro, quòd [duæ tertiæ partes re-
18 stituantur cui de iure,] † quia hæc veniunt in necessariam consequentiam, & ideò non alterant dispositionem, ad tex. in l. 1. ff. de auct. tutor. & in l. conditionibus, §. pupillus, ff. de condit. & demonstrat. Sed dato etiam quòd disponerent super restitutione dotis, quod tamen non visum fuit Dominis, nisi in necessariam consequentiam, adhuc intraret argumentum, quia stantibus filijs, dos non debet restitui, sed debetur ipsis secundùm dispositionem iuris communis, per supradicta.

Minùs officit, quòd propter illud statutum exclusiuum fœminarum, in hoc statuto de lucro dotis non
19 veniunt fęminæ, † sed nec etiam nomine liberorum, Iason, cons. 140. num. 32. vol. 2. Roland. cons. 82. nu. 41. volum. 3. cum alijs per Illustrissimum Manticam, de coniecturis vltimarum volunt. 14. lib. 11. num. 22. & post eum Surd. decis. 66. numer. 10. Respondetur enim, quòd, licèt nomine filiorum non veniant fœ-
20 minæ, quando adsit tale statutum, † tamen est aduertendum, quòd non extantibus masculis, vel deficientibus, nomine filiorum veniunt etiam fœminæ. Bart. in l. vt iurisiurand. §. si liberè, num. 5. ff. de oper. libert. Decian. respons. 30. nu. 40. & seqq. volum. 3. Bernus, consil. 83. num. 10. lib. 2. Cephal. cons. 252. num. 23. lib. 2. Brun. de stat. exclus. fœmin. art. 1. num. 16. & meliùs, art. 12. num. 109. Et fuit dictum in causa Bononien. de Beroaldis, 18. Aprilis prædicti coram R.P.D. meo Litta.

Et ideo cùm extent filiæ fœminæ, debent succedere, quia dominus Lucius non potest iuuari alio statuto exclusiuo fœminarum, quod non ligat forenses, & paria sunt, quòd non adsint agnati, & quòd istę mulieres non ligentur illo statuto. Quare non impeditur, quin nomine filiorum, veniant fęminæ, vt dictum fuit.

Non obstat, quòd adsit aliud statutum, sub rubrica 36. lib. 5. in quo cauetur, quòd statutum nullam recipiat interpretationem etiam à iure communi, vel canonico, quia omisso, quòd adest aliud statutum, eodem lib. 5. cap. 25. in quo habetur, quòd dispositum in masculino, intelligatur etiam dispositum in fęminino, nisi constet de contraria mente & ratione tacita, vel expressa statuti, & quòd in hoc casu non agitur propriè de interpretatione, stante verbo libero-
21 tum, vt dictũ fuit, tamen hoc debet intelligi, † quòd statutum non recipiat interpretationem friuolam; non enim excludit intellectum qui colligitur ex verbis, & alium iustum. Brun. de stat. exclus. fęmin. ar. 5. num. 109. Et quamuis adsint verba prægnantia, scilicèt etiam à iure communi, vel canonico, non tamen tollit interpretationem, quæ fit per punctum rationis, vel ex communi vsu loquendi, vel ex communi obseruantia. Brun. loco proximè citato, numer. 113. Et ideo non debet excludere, quòd nomine filiorum deficientibus masculis, non veniant fęminæ, per supradicta.

Ex quibus in summa conclusum, quòd aut dominus Lucius vult iuuari statuto de restitutione dotis, & non potest, quia non est ampliùs locus restitutioni, cùm pater Arpalicis prædecesserit. Sed, dato quòd Lucius posset agere ad restitutionem, adhuc dos non
22 esset restituenda, † cùm adsint filiæ fœminæ, quæ comprehenduntur sub nomine filiorum, saltem non extantibus masculis. Aut vult iuuari Lucius statu-
23 to de successione, & non potest, † quia non ligat istas filias forenses, nec aliquid fuit conuentum super huiusmodi statuto.

Luca-

Lucana Iuriſpatronatus. Merc. 21. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus eſt indiuiduum.*
2 *Patronus poteſt ſeparatim, vel coniunctim cum præſentatis eſſe in iudicio.*
3 *Præſentatio eſt fructus diuiſibilis, & ſeparatus à iurepatronatus.*
4 *In diuiſibilibus ſententia quoad vnum poteſt valere, & non quoad alium.*

DECISIO CXII.

1 LIcèt iuſpatronatus ſit indiuiduum, cap. 1. de iure-
pat. Bald. in l. familiæ, nu. 1. C. comm. vtriuſque
iudic. Roch. de iurepatr. in verb. ius, nu. 10. tamen
Lucretia ſolùm egit ſuper iure patronatus, Vincen-
tius verò ab ea præſentatus agebat ſuper inſtitutio-
2 ne. † Et dubitari non poteſt, quin patronus poſſit ſe-
paratim, & coniunctim cum præſentatis agere. Ro-
ta, deciſ. 2. de iurepatr. in no. Lambert. de iurepatr.
3 lib. 2. qu. 8. art. 3. per totum. Et clarum eſt, † quòd
præſentatio eſt quid ſeparatum ab ipſo iurepatrona-
tus, qui fructus eſt diuiſibilis, Roch. loco præcitato,
num. 11. Hinc eſt, quòd aliàs Rota reſoluit, teſte
Lancellotto, de attentatis 2. parte, c. 12. ampliat. 11.
nu. 12. ſententiam fuiſſe validam, quoàd patronos ci-
tatos, quia beneficiati agebant ſolùm ſuper manuten-
tione, quæ erat omnino ſeparata ab eo ſuper quo pa-
4 troni agebant. † Et clarum eſt de iure, quòd quando
agitur ſuper aliquo diuiſibili, ſententia poteſt valere
quoàd vnum, licèt secùs quoàd aliud, l. de vnoquo-
que, ff. de re iudicat. & latè perſequitur Gabriel conſ.
96. num. 16. vol. 1. Et fuit reſolutum in cauſa Pam-
pilon. Parochialis de Stella, 8. Nouembris præteriti
coram me.

Ex quibus ceſſant in contrarium deducta, ex indi-
uiduitate rei ſuper qua agitur, quia vnus ſuper vno,
alter verò, ſuper alia re agebatur.

Toletana Capellaniæ. Lunæ 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis.*
2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina.*
3 *Iudex nulliter procedens, non priuat poſſeſſione.*
4 *Poſſeſſio ciuilis eſt manutenibilis contra occupantem naturalem.*
5 *Poſſeſſor ſine citatione, priuari non poteſt poſſeſſione.*
6 *Clauſula*, AMOTO ILLICITO DETENTORE, *facit exequutorem, de mero mixtum.*
7 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, prodeſt ad effectum manutentionis reſtitutionis, & alios effectus.*
8 *Exceptiones reſpicientes petitorium, non admittuntur in ſummariſſimo poſſeſſorio.*

DECISIO CXIII.

IN hac cauſa quæ agitabatur per contradictas, dubi-
taui, an Petro eſſet dandum mandatum de manu-
tenendo. Et Domini affirmatiuam ſunt amplexi;
quia de eius poſſeſſione anteriori conſtat per inſtru-
mentum, de quo in regiſtro fol. 83. quæ fuit apprehen-
1 ſa, 22. Octobris, 1600. † Quod quidem inſtrumen-
tum probat poſſeſſionem, l. prædia, vbi Bart. nu. 1. ff.
de acquit. poſſeſſ. l. nō idcirco, vbi Bald. in princ. C. de
fid. inſtrum. Put. deciſ. 360. nu. 8. lib. 1. non obſtante
alia poſſeſſione Ioannis, capta 21. Octobris 1601. vt
2 in regiſtro, fol. 28. quæ tanquam iunior præſumitur
clandeſtina. Bar. in l. ſi duo, nu. 4. verſ. ſi verò teſtes
vniuſcuiuſque, ff. vti poſſidet. c. licèt cauſam, & ibi
DD. per illum text. de probat. Couar. pract. quæſt.
17. in fin. ver. 12. meritò.

3 Nec facit quòd Ioannes fuit immiſſus de manda-
to iudicis, quia iudex nulliter proceſſit, & ideo non
priuauit Petrum ſua poſſeſſione. Angelus, & DD.
in l. clàm poſſidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir.
poſſeſſ. Et cùm ipſe non habuerit ſe pro ſpoliato, dici-
tur ciuilem retinuiſſe, d. l. clàm poſſidere, §. qui ad
4 nundinas. Cuius vigore dandum eſt illi interdictum
retinendæ contra occupantem naturalem, vt tradit
Bart. in l. 1. §. interdictum autem, num. 2. & in d. l. ſi
duo, num. 2. ff. vti poſſid. Quòd autem iudex nulliter
5 proceſſerit, dubitari non poteſt. † Cùm enim Petrus
eſſet in poſſeſſione, debet citari, c. licèt Epiſcopus, vbi
gloſſ. in verb. vocato, de præben. in 6. l. fin. C. ſi per
vim, vel alio modo, latè Felyn. in c. dudum, num. 24.
de præſumpt. ſtante maximè, quòd in literis aderat
clauſula, [dummodo tempore datæ præſentium non
ſit alteri ius quæſitum,] & alia clauſula, [amoto e-
xinde illicito detentore,] quæ facit exequutorem de
mero mixtum, Felyn. in c. de cætero, num. 9. de re
iudic. Et fuit dictum in cauſa Zamoren. Confra-
trum 14. Iunij 1595. coram bonæ memoriæ D. Gy-
ptio.

Nec releuaret, ſi diceretur, quòd poſſeſſio Petri
fuit merè inſtrumentalis, quia cùm non conſtet, aliũ
7 tunc temporis poſſediſſe; † prodeſt ad effectum ma-
nutentionis, & reſtitutionis, & ad quoſcumque alios
effectus. Rota, deciſ. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq.
Biſignet. deciſ. 8. eodem tit. Faſtol. dub. 41. Caſſad.
deciſ. 20. in fin. de præben. Mohedan. deciſ. 234.
Verall. deciſ. 334. num. 5. par. 2. Et fuit pluriès reſo-
lutum.

Minùs releuaret, quòd Petrus non probat, ſe habe-
re qualitates requiſitas in fundatione de qua in regi-
8 ſtro, fol. 40. † quia hæc reſpiciunt petitorium; nec
in hoc iudicio ſummariſſimo admittuntur huiuſmo-
di exceptiones, Couarr. pract. quæſt. c. 17. ſub nu-
mer. 4.

Romana Releuationis Indemnitatis. Lunæ 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitarius debet releuari ab omnibus damnis, & expenſis.*
2 *In taxatione expenſarum datur iuramentum in litem, præuia iudicis taxatione.*

DECISIO CXIV.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta 20. De-
cembris præteriti, ſcilicèt Lucios, & alios tene-
ri releuare indemnem Antonium, rationibus, de qui-
bus in dicta deciſione.

Nec facit, quòd fideiuſſores ſe obligarunt, quòd
Antonius nullum damnum pateretur ex depoſito, ex

quo non fuit passus, sed ex restitutione ipsius deposi-
ti, quia constat, quòd Antonius vocauerat se depo-
sitarium, attamen realiter non habebat bona deposi-
rata; quod constat, tam ex confessione Vanini. de
cuius bonis agebatur, dum ipsum promisit releuare
indemnem, & dare fideiussores, vbi expresse habe-
tur, quòd vocauit se depositarium, & adest confessio
Luciorum in commissione signata manu Sanctissimi,
l. cùm precum, C. de liberal. causa, quæ probat, as-
sertionem Vanini fuisse veram. Et hoc maximè sua-
detur ex sustentatione litis per Lucios, & alios facta;
nec videtur verisimile, quòd si non fuissent obligati,
sustinuissent litem contra dominos Varesios credito-
res.

1 Debet quoque Antonius releuari, præter ea quæ
dicuntur in alia decisione, ab omnibus expensis fa-
ctis occasione istius depositi, tam in transportando
bona post obitum Vanini, quæ tunc in actuale de-
positum accepit, & iterum describi obtinuit, quam
etiam in pensione domus conductæ causa custodiæ
2 horum bonorum. † Et quamuis probatio harum
expensarum sit leuis, dixerunt Domini, quòd de-
tur iuramentum in supplementum, prævia taxatione
iudicis.

Aretina Spolij. Mercurij 28. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, non transportatis actis, nulliter procedit.*
2 *Acta præsumuntur integrè transportata.*
3 *Iura verbaliter producta, non debent transportari, & nu. 4.*

DECISIO CXV.

QVamuis ex dispositione Sacrosancti Concilij Tri-
dentini, sess. 24. cap. 2. acta primæ instantiæ sint
1 transportanda, † ita vt iudex ob non tran-
sportationem dicatur nulliter procedere, vt pluriès
2 fuit resolutum, † tamen pro integra transportatione
actorum præsumitur, ita vt alleganti, acta non esse
integra, onus id probandi, incumbat.

Non obstat quod dicebatur, certa iura deficere,
nempe quandam fidem de certis bonis, quæ in cata-
sto sunt descripta, vt constat ex processu, fol. 143.
quia illa est confessio partis in positione quam dedit,
& cessat difficultas, quia huiusmodi fides reperitur
in huiusmodi processu, fol. 256. & 257.

Minùs subsistit, quòd desunt literæ dominorum
Conseruatorum iurisdictionis Florentiæ, emanatæ
sub die 3. Septembris 1576. necnon literæ Apostolicæ
ad fauorem d. Francisci ac literæ dominorum Con-
seruatorum directæ Vexillifero Montis Sancti Saui-
3 ni: † quia, vt constat in processu, fol. 273. à tergo,
huiusmodi productio fuit verbalis, quod suadetur ex
stylo ipsiusmet notarij in productione reali, de qua
fol. 256. in qua habetur quòd talis, &c. [dict. iura
produxit, quæ vnà cum præsenti notula dimisit, &
relaxauit penes me Cancellarium.] Quæ quidem as-
sertio non reperitur in alia productione, & ideò cùm
huiusmodi productio fuerit verbalis, dicta iura non
erant transportanda. Et fuit resolutum coram D. meo
Ludouisio, in causa Mediolanen. bonorum emphy-
teoticorum, 10. Iunij 1602.

Non obstat fides notarij de productione horum
iurium, quia non concludit ad productionem realé,
immò videtur concludere de productione verbali
per ea quæ in ipsa leguntur, scilicèt, [fuerunt, & sunt
infrà indicata iura, & scriptura ab eodem D. Franci-
sco, vel eius procuratore producta] ponderando ver-
bum illud [indicata,] quod cum verbo [producta,]
videtur concludere ad productionem verbalem.

4 Nec releuat, quòd huiusmodi iura maximè con-
ferant ad prætexendam causam, quia non ideò sequi-
tur, quòd sint transportanda, cùm non fuerint reali-
ter producta, nec propterea est præclusa via D. Fran-
cisco, quin illa possit in Rota producere. Et sic fuit
resolutum, vtraque parte iura sua deducente.

Valentina Mercedis. Lunæ 2. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Contractus factus per literas, censetur celebratus in loco vbi literæ recipiuntur.*
2 *Consuetudo, seu statutum requirens solemnitatem, non extenditur extra territorium.*
3 *Vbi facienda est solutio, ibi contractus dicitur celebratus, respectu fori.*
4 *Solemnitas, & consuetudo loci contractus attenduntur in contractibus.*
5 *L. sed & socius, §. si absenti, ff. pro soc. declaratur.*
6 *Mandatum, re integra, potest reuocari.*
7 *Contractus celebratus extra territorium, ad fraudandum statutum, est nullus, non seruata forma statuti.*

DECISIO CXVI.

DVbitaui an Comiti esset concedenda remissoria,
quæ ex eo petebatur, quia cùm fuisset conde-
mnatus ad soluendum salarium D. Viues, quod fue-
rat illi constitutum per Vicecomitissam eius matrem,
& tutricem, articulabatur, quòd in regno Valentiæ
obseruatur, quòd nullus tutor, nec curator potest
procuratori, Aduocato, vel cuilibet alij salarium
absque auctoritate iudicis, sub nullitatis decreto, con-
stituere. Et Domini, vtraque parte informante, re-
soluerunt, remissoriam non esse concedendam. Ratio
1 decisionis fuit, † quia salarium non fuit in ciuitate
Valentiæ, sed Comitissa per literas constituit sala-
rium d. Viues, qui Romæ existebat, in quo loco cen-
sebatur celebratus contractus, cùm in eo epistola fuis-
set recepta. Bald. in l. multum, num. 28. vbi Salicet.
nu. 17. ibi, & id dicit, C. si quis alteri, vel sibi. Albe-
ric. in l. 2. num. 4. vers. sed iure, ff. de procur. Rot.
2 Ianuen. decis. 161. num. 4. Et ideo cùm consuetudo
non prohibeat, tutrices simpliciter constituere sala-
ria, sed sine certa solemnitate, tunc non extenditur
extra territorium, vt distinguendo dicit Bart. in l. 1.
num. 32. quæst. 6. C. de sum. Trinit. & fid. Cathol.
& ibi Io. Baptist. de S. Seuerina, in repet. numer.
102. Multos congerit Lambert. de contract. sine cer-
ta solem. non valit. in verbo mulierum, q. 14. num.
41. & seqq. & post eum Modern. Ferrarien. de
clausul. claus. 7. glos. 19. num. 17. vers. contrarium
tamen aliàs: & de ratificatione facta extra locum sta-
tuti, si contractus per procuratorem fuisset factus in
loco statuti, fuit resolutum 14. Martij præteriti, in
causa Romana hæreditatis, de Saluiatis, coram R.
P. D. meo Litta.

3 Non obstat, quòd solutio erat destinata Valentiæ,
& ibi quis contraxisse dicitur, vbi soluere se obli-
gauit, l. contraxisse, ff. de action. & obligat. l. 3.
ff. de

ff. de bon. auth. iudic. poss. & l. hæres, §. fin. de iudic. Nam fuit resolutum, quòd iuxta allegata loquuntur respectu fori, ad effectum, vt quis ibi possit conueniri. Bart. in l. semper in stipulat. num. 2. ff. de reg. iuris, & in d. l. contraxisse, Socin. sen. cons. 247. nu.
4 5. vers. non obstat, quòd tertio loco. † In his verò quæ respiciunt solemnitatem, & ordinationem actus, & litis decisionem attenditur status, & consuetudo loci contractus. Bart. locis præcitatis, & in l. cunctos populos, numer. 15. & 16. C. de sum. Trinit. & fid. Cath.

5 Minùs obstat textus, in l. sed, & socius, §. si absenti, ff. pro socio, quem explicat Cephal. cons. 272. nu. 99. vol. 2. vbi renunciatio facta absenti tenet in præiudicium renunciantis ante scientiam absentis. Ex quibus conabatur probari, contractum respectu Comitissæ fuisse perfectum Valentiæ. Quia respondetur, quòd tex. in d. §. si absentis, loquitur in renunciatione societatis, vbi interest, non esse factum, non esse
6 renunciatum, secus autem in mandato, quod re integra, potest reuocari, & sola voluntas mandantis extinguit mandatum, quia nihil interest mandatarij, l. si pater, §. cui autem, ff. de manumiss. vindic. Et ita declarat text. in d. §. si absentis. Salicet, circa fin. & Fulgos. num. 1. Et in omnem euentum ista constitutio salarij fuerat facta per literas missiuas, nec vlla accedat stipulatio notarij pro absente, & antequàm epistola peruenisset ad manus domini Viues, poterat per Comitissam lacerari.

Nec subsistit, quòd contractus licèt celebratus extra territorium fuit nullus, ex quo d. Viues est Valentinus, qui præsumitur scire constitutiones illius patriæ, vnde illas seruare tenebatur. Tiraq. de legib.
7 connub. qui alios allegat. gloss. 8. num. 222. † quia prædicta procederent, si contractus fuisset celebratus ad fraudandam constitutionem, vel saltem posset intrare aliqua præsumptio fraudis. ita Aretin. in l. cunctos populos, num. 8. vers. nisi actus, C. de sum. Trinit. & in cons. 14. in causa magistri Blasij sub num. 2. Paris. cons. 99. num. 58. vol. 1. Crot. cons. 1. num. 42. vol. 1. & latè prosequitur Lambert. d. locu, quæst. 17. num. 53. Hic autem nulla potest considerari fraus, quia negotium erat tractandum in Curia, & in ea degebat dominus Viues. Notum est enim, quòd ipse est curialis antiquus. Ex quibus patet, quòd natura negotij requirebat, quòd sic tractaretur.

Romana Census. Lunæ 9. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Vbi non verificatur qualitas constitutionis, non militat illius dispositio.*
2 *Vbi agitur de alterius præiudicio, stricta fieri debet interpretatio.*
3 *Factum alterius non debet tertio nocere.*
4 *Obseruantia subsequuta declarat actum præcedentem.*
5 *Causa propter quam aliquid fit, debet ante omnia verificari.*

DECISIO CXVII.

VEndiderat censum Paulus Victorius Ianus Fabricio Fossano, accedentibus fideiussoribus, Celso, & illis de Vecchijs, qui Vecchij postmodùm in quadam apocha separata erga Paulum Victorium recognouerunt bonam fidem, & cùm posteà foro cessserint, sanctæ memor. Pius V. per suum Motum proprium mandauit, quòd à die cessionis fori, vsque ad illud tempus, nulla haberetur ratio fructuum, sed solùm sortis principalis, & si quid solutum hac ratione fuisset, loco sortis principalis cederet. Quare dubitatum, An casus, de quo agitur esset comprehensus in d. Motu proprio in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est vt Celsus tanquam fideiussor non teneatur ad fructus, & soluti vsque ad hodiernum diem computentur in sortem. Et tota difficultas fuit restricta ad effectum dubij, quia quòd census contineretur in Motu proprio, verba satis clara videbantur, nec hoc in controuersiam deducebatur, sed ad effectum dubij DD. censuerunt, non continere. Motus enim proprius emanauit ad fauorem DD. de Vecchijs, & contra eorum creditores, vt patet ex verbis illis, ibi, [alios creditores.] ac patet ex verbis quondam Iulij de Vecchijs, & ibi, [inter ipsos creditores, &c.] qualis non erat Fossanus, quia emerat censum à Paulo Victorio, qui non modò vendiderat, sed etiam receperat pecu-
1 nias. † Et ideò cùm in Fossano non verificetur qualitas considerata in Motu proprio, nec contra eum militat eius dispositio, l. 4. §. prætor ait, ff. de dam. in-
2 fect. eòque magis quia cùm agatur de præiudicando ipsi Fossano, debet sumi strictissima interpretatio, c. dudum. de decimis. Cassad. dec. 1. in princ. de priuil.

Non obstat recognitio bonæ fidei facta per illos de Vecchijs, quia fuit facta in apocha separata erga Pau-
3 lum Victorium, † & ideò non debet nocere Fossano, auth. de duobus reis, §. si verò minùs idonei. collat. 7. Bart. in l. in duobus, §. vbi duo, num. 15. ff. de duobus reis, Ronchegal. in l. reos. 1 f. nu. 33. vers. est tamen sciendum, de duobus reis.

Nec releuat, quòd fuerit in Motu proprio habita expressa mentio huius census impositi ad fauorem Fossani, cum recognitione bonæ fidei illorum de Vecchijs; quia hæc semper intelliguntur respectu Pauli Victorij, & illorum de Vecchijs, qui erant creditores, & debitores, & non respectu Fossani, qui excepta fideiussione illorum de Vecchijs, nihil agere debebat cum ipsis, sed solùm cum Paulo Victorio, qui ex alio capite, nempe ex recognitione bonæ fidei, agebat cum illis de Vecchijs, & propter hanc causam fuerat graduatus, nec vnquam Fossanus interuenit, aut tanquam creditor fuit nominatus in discussione.

Prædictis accedat obseruantia subsequuta, quia
4 vsque ad hæc tempora fructus fuerunt soluti. † Et hæc quidem obseruantia declarat præcedentia, l. si seruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, in princ. de leg. 1. Paris. cons. 3. num. 37. & cons. 43. num. 51. & seqq. lib. 3.

Et cessat omnis difficultas, quia Motus proprius in fine habet adstrictiuam, quòd fructus computentur in sortem, quatenùs bona non sufficiunt, & ideò quatenùs prædicta non subsisterent, adhuc DD. de Celsis, non possent audiri, nisi priùs verificato, quòd bona non sufficerent. Qualitas enim est causa priui-
5 legij. † Et ideò debet in primis verificari, cap. vlt. de præbend. Card. cons. 92. numer. 5. & seqq. Bero. cons. 140. numer. 17. lib. 2. Paris. consil. 41. numer. 14. lib. 4. cum alijs.

Pacen. Decimarum del Hebreros. Lunæ 9. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædijs, probare debet, prædia esse intra fines parochiæ.*

2 *Nomine ciuitatis, venit quod murorum ambitu terminatur.*

3 *Ex limitibus ciuitatis, non infertur ad limites parochiæ.*

4 *Episcopus habet curam generalem totius ciuitatis, & diœcesis.*

5 *Decimæ loci qui non est intra limites alicuius parochiæ, spectant ad Episcopum.*

DECISIO CXVIII.

FVit resolutum, non probari locum del Hebrero
1 esse infra limites Parochiæ Episcopi. † Non enim probatur esse intra illius fines, prout requiritur. Hostien. in sum. in tit. de Paroch. numer. 1. Rom. cons. 356. num. 1. & 2. Rebuff. super concordatis, tit. de collat. §. statuimus, li. 2. in vers. parochialis. Hoied. de benefic. incompat. par. 1. c. 13. num. 2. Et fuit dictum coram Cantuccio, in causa Racanaten. Parochialis, sub num. 14. 20. Maij 1577. & in alia Ciuitaten. decimarum Februarij 1589. coram Illustrissimo Card. Mantica, & in eadem coram bon. mem. D. Gyptio.

Nec aliquid probant testes capituli, quia deponunt de administratione solùm in ciuitate, & ideo eorum depositio non potest extendi extra ciuitatem. No-
2 mine enim ciuitatis venit id quod murorum ambitu terminatur, c. si ciuitas, de sent. excom. in 6. Felyn. in c. Rodulphus, num. 1. & seqq. de rescript. Vltra quòd hæc depositio redditur turbida, ex testibus examinatis pro parte D. Ducis.

Nec releuat, quòd locus del Hebrero sit infra li-
3 mites ciuitatis, † quia non ideo sequitur, esse infra limites Parochiæ. Hostien. in c. super eo, num. 3. & 11. de Parochijs, & in cap. querimoniam, num. 2. & ibi Butr. nu. 6. de iurepatronatus, Felyn. in cap. cùm causam, nu. 12. de probat. cum alijs.

Minùs faciunt alia latè deducta pro parte Capituli, quia omnia tendunt ad probandum, quòd locus del Hebrero sit infra limites parochiæ generalis Epi-
4 scopi, † qui habet curam generalem totius ciuitatis, & Diœcesis, glos. in c. 2. in verbo, suo subdito, de pœnit. & remiss. in 6. Butr. in cap. sicut ex literis, numer. 2. de sponsal. non autem infra limites spiritualis parochiæ, id est, quatenus Ecclesia Cathedralis sit parochialis, de quo hodie quæritur; sed quatenus Episcopus habet curam generalem, vt dictum est.

5 Prædictis non officit, quòd non probato, quòd aliquis locus sit infra limites alicuius parochiæ, decimæ spectant ad Episcopum, cap. quoniam, de decim. cap. decimas, 16. quæst. 7. Rebuf. de decimis, quæst. 7. num. 8. Et fuit resolutum in causa Oscen. decimarum, 21. Martij 1564. coram bo. mem. D. de Rubeis; quia hodie de hoc non quæritur, sed tantummodò an locus del Hebrero sit infra limites parochiæ Episcopi, considerando, quatenùs Ecclesia Cathedralis est parochialis, vt dictum est.

Anconitana Assecurationis. Lunæ 16. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Testes nulliter examinati, non probant.*

2 *Acta facta in iudicio criminali, non probant in ciuili, inter diuersas personas, licèt socios.*

3 *In probando naufragio admittuntur testes, parte non citata, in loco naufragij.*

4 *A verbis contractus non est recedendum.*

DECISIO CXIX.

DOmini dixerunt, testes non probare deprædationem; Quia fuerunt nulliter examinati, cap. 2. vbi Doctores, de test.

1 Nec releuat, quod isti testes fuerint repetiti in iudicio criminali, ad instantiam Iudæ cum interrogatorijs Simeonis, quia hæc non fuit repetitio parte citata, sed fuerunt examinati ad instantiam Iudæ in iudicio criminali, & illa quæ dicuntur interrogatoria, sunt potiùs materiæ suggestæ iudici criminali, quàm interrogatoria, & ideò licuti isti testes non probarent pro Iuda, nec contra ipsum probare debent. Vital. in Clemen. 2. nu. 91. de test. Achil. decis. 1. eod. tit. & fuit aliàs resolutum.

Vltra quòd huiusmodi acta non erant facta inter
2 easdem partes, sed cum socio, † & ideo non probarent in iudicio ciuili, ita vt iudex ex illis moueri debeat. Bald. in l. 2. num. 19. & ibi Dec. num. 44. C. de eden. Felyn. in cap. causam, quæ. 1. num. 18. de testibus. Capic. decis. 107. nu. 3. Et fuit dictum in causa Bononien. de Budriolis, sub num. 5. 25. Nouembris 1578. coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino.

3 Nec applicatur, quòd in causa naufragij admittantur testes etiam sine partis citatione. Bart. in l. secunda, nu. 2. C. de naufrag. lib. 11. quia hoc procedit, quando examen est factum in loco naufragij, & ita declarat Bartolum Dec. cons. 82. num. 3. vers. non obstant allegata, & adden. ad Bart. vers. & aduerte: secùs autem dicendum est in casu isto, ex quo examen fuit factum Anconæ, vbi adest pars, & ideo citari debebat.

4 Minùs applicatur quod dicitur, sufficere, quòd adsit nuncius deprædationis nauis; quia hoc non dicit apocha assecurationis, in qua sit fundamentum, sed solùm dicit, sufficere, quòd venerit nuncius deprædationis nauis, ad effectum quòd assecuratores teneantur. Sed cùm nauis venerit salua ad portum Anconæ, vtique deprædatio erat probanda, ad effectum quòd assecuratores tenerentur, quia sumus in casu deprædationis, non perditionis, prout loquitur apocha assecurationis, à cuius verbis non est recedendum, l. non aliter, de leg. 3.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Ven. 20. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Ex confessione, etiam tacita, facta in diuisione, & transactione, probatur, bona fuisse supposita fideicommisso, in præiudicium diuidentium, & singularium successorum. Quod numero sequenti declaratur.*

3 *Taciti & expressi eadem est virtus.*

4 *Ad*

4 *Ad Validitatem transactionis sufficit timor litis.*
5 *Duo confines probant identitatem, & nu. 1. & 7. licèt mutata sit qualitas rei.*
6 *Sequentia declarant præcedentia.*

DECISIO CXX.

FUerunt adiudicata pluria bona dominis de Maluaticis, tanquam creditoribus Comitis Melchioris iunioris, quæ eius filij tanquam fideicommisso suppositia recuperare intendunt. Quare cum priùs fuerit firmata descendentia, & adesse fideicommissum; Dubitatum, an constaret de identitate horum bonorum. Et Domini quoàd primam, & secundam possessionem affirmatiuè resoluerunt, quòd enim hæ duæ possessiones fuerint suppositæ fideicommisso Comitis Melchioris senioris, videbatur satis probari
1 quoàd primam, † ex diuisione facta inter ipsos fideicommissarios, id est, inter Comitem Melchiorem iuniorem, Ranucios, Barbacios, & alios, de qua in summario, nu. 2. vbi inter alia in positione Comitis Melchioris obuenit hæc possessio nuncupata Cassina, in campo Bruno. Et probatur quoque ex alia diuisione facta de anno 1543. Quo verò ad aliā possessionem id est, vnum prædium terræ aratiuę arboratæ, &c. distinctum in quattuor petijs terræ, iuxta dominos de Faba à meridie Ariostis, & de Feliciinis, foueas Castri Sancti Martini, constat pariter fuisse suppositam fideicommisso Melchioris Senioris, ex instrumento transactionis inter Comitem Melchiorem iuniorem, &
2 Comitem Vlissem de Bentiuolis: † Et hæ quidem confessiones in diuisionibus, & transactionibus, sicuti probatent inter ipsos diuidentes, & transigentes, bona fuisse supposita fideicōmisso, Alex. cons. 152. nu. 2. lib. 7. ita quoque probāt contra singularem successorem, vt in terminis fideicommissi est consiliū Ruin. 128. num. 16. lib. 2. Marzar. in epit. de fideicom. quęst. 59. & tenuit Rota coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino, in causa Fauentina bonorum de Nicolutijs, 15. Ianuarij 1582. & nouissimè fuit admissum in causa Bononien. fideicommissi de Rubeis 3. Martij præteriti, corām R. P. D. meo Lancellotto. Et facit quod voluit Castren. cons. 94. in fin. lib. 2. quòd bona fuerint possessa tanquam fideicommisso supposita. Et confessio facta in instrumento diuisionis, quando emanauit ante translationem nocet singulari successori, Ruin. cons. 40. num. 3. & 4. lib. 4. Et tenuit Rota coram Cardinali Lancellotto in causa Bononien. iurisdictionis 18. Maij 1576. Et generale est, quòd confessio nocet tam singulari, quàm vniuersali successori. Aym. cons. 29. nu. 1. Cæsar de Graff. decis. 20. nu. 9. de probat.

Nec releuat, quòd in istis diuisionibus non habeatur mentio, quòd huiusmodi bona fuerint supposita fideicommisso, & ideo cùm nulla adest confessio ces-
3 sant omnia prædicta, † quia cùm taciti & expressi eadem sit virtus, l. cùm quid, ff. si cert. pet. l. qui ad certum, ff. locat. ideò satis adest confessio, cùm ipsi tanquam fideicommissarij, & vocati, fecerint diuisionem.

Nec obstant ea quæ dicuntur circa secundam possessionem, scilicèt, quòd licèt Comes Melchior eam prætenderet à Comite Vlisse, tanquam suppositam fideicommisso, & vigore laudi Cardinalis Sācti Sixti, tamen ei non fuit data, nec vigore fideicommissi, nec vigore laudi, sed in vim transactionis, cum clausula ad habendum; quia respondetur, quòd transactio tanquam quid separatum ab ipsa confessione, non tollit confessionem Comitis, nec resistit, quòd fuerit
4 non obstante confessione, transactum, † quia sufficit timor litis & controuersiæ, ad validitatem transactionis; sed non propterea sequitur, quòd confessio fuerit erronea.

5 Prædictis firmatis, dubitari non potest, quin de identitate harum possessionum constet. Nam quantùm attinet ad primam possessionem, conueniunt duo confinia scilicèt via publica, & Zena, quæ sufficiunt. Bart. in l. demonstratio, nu. 14. ff. de condit. & demon. latè Menoch. cons. 409. num. 84. His accedat identitas nominis, scilicèt, la Cassina. Menoch. cons. 202. num. 102. & loci, scilicèt in communi Sancti Martini; Aret. cons. 103. sub. num. 3. verf. idem videtur.

Non obstat, quòd in diuisionibus hæc prima possessio nuncupetur Cassina, quæ differt à possessione laboratiua, quia, vt dicunt testes fuit redacta ad culturam; & hoc idem fatentur fideicommissarij in diuisione, & cùm confinia concordent, licèt sit immutata qualitas rei, sufficit. Roland. cons. 67. nu. 16. & seq. lib. 2.

Non officit, quòd in instrumento adiudicationis, hæc non appelletur Cassina, quia vigore illius instrumenti fuit capta possessio huius Cassinæ, vt constat ex alio instrumento adeptæ possessionis, & ideò satis videtur, hanc fuisse possessionem adiudicatam.
6 † Sequentia enim declarant præcedentia, l. si seruus plurium, l. qui filiabus, ff. de leg. 1. cum alijs.

Minùs obstat, quòd possessio illa nuncupata Cassina, esset Tornaturarum, 67. Et quòd ista sit Tornaturarum 125. arguendo à quantitate seminis, quia terra non fuit inducta ad culturam, sed adhuc retinet prata.

Nec subsistit, quòd huiusmodi Cassina sit in communi Minerbij, possessio verò de qua agitur in commune Sancti Martini; quia licèt in vna diuisione enuncietur in communi Minerbij, tamen colligitur, hoc fuisse per errorem; tum quia in vltima diuisione enunciatur in communi Sancti Martini, tum quia dicitur esse in loco dicto Campo Bruno, qui est in communi Sancti Martini. Et hoc etiam suadetur, propter contiguitatem horum duorum communium.

7 Quantùm attinet ad secundam possessionem, confinia posita in instrumento adiudicationis benè concordant cum confinibus nominatis in instrumento transactionis. Ex quibus satis constat de identitate huius secundæ possessionis, per supradicta.

Pampilonen. Parochialis de Stella. Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Propter præsumptam calumniam, non facilè denegatur remissoria, secùs propter vehementem.*
2 *Scripturis magis creditur, quàm testibus in concursu.*
3 *Remissoria denegatur, ob irreleuantiam articulorum.*
4 *Tertius non potest dare de nullitate.*
5 *Non reclamans acquiescere censetur.*

DECISIO CXXI.

PEtebatur remissoria ad euitandam decisionem, in qua firmatur, sententias fuisse validas quoàd Parochianos citatos, licèt secùs quoàd beneficiatos non citatos; quia actiones erant diuersę, & fiscalis non erat in causa, & Vicarius est amouibilis; quare non poterat dare de nullitate, cùm cura sit penes Ab-

batem, cuius monasterio Ecclesia est vnita; & ideò cùm omnes articuli tendant ad probandum, quòd Vicarius est perpetuus, tam ex capite calumniæ, quã irreleuantiæ, Domini censuerunt, remissoriam esse denegandam. Ex deductis enim coram Reuerendissimo Domino Patriarcha Alexandrino 12. Decembris 1598. in hac causa constat, Vicarium esse amouibilem, & quamuis etiam ad euitandum illam decisionem articularetur contra ipsius fundamenta, tamen manifestè colligitur calumnia, quia ex multis præsentationibus quæ dantur in summario Abbatis ab anno 1544. vsque ad annum 1579. constat, semper Vicarium fuisse ad annum præsentatum, & ad-
1 missum. † Et quamuis propter præsumptam calumniam non de facili denegetur remissoria, Ægidius. decis. 644. tamen hoc procedit, quando articuli sunt releuantes, quod non est hic, vt infrà dicetur, vel nisi calumnia esset vehemens, prout resolutum fuit coram Reuerendissimo D. Oriolen. bon. mem. in causa Caurien. Iurisdictionis 16. Februarij 1587. quæ videtur in casu isto, stantibus prædictis præscotationibus.

Nec releuant testes pro parte parochianorum examinati, qui deponunt, Vicarium esse perpetuum, quia non propterea cessat calumnia. Ex scripturis e-
2 nim constat, Vicarium esse amouibilem, † & clarum est, quòd in concursu præualet probatio per scripturas, vt fuit resolutum coram bon. mem. Bubalo, in causa Calaguritana beneficij, 5. Iunij 1589. Vltrà quòd, testes deponunt post constitutionem synodalem factam de anno 1590. in qua præcipitur, quòd Vicarij amouibiles exinde non amoueantur absque legitima causa, sed nec huiusmodi constitutio tollit, quin Vicarius sit amouibilis, quod satis est, quòd beneficium in titulum ei non conferatur, & quòd simpliciter, absque alia priuatione, cum causa remoueri possit.

5 Ex capite irreleuantiæ pariter remissoria fuit denegata; probatis enim articulis non releuaret, l. ad probationem, C. de probat. gloss. & Bald. in c. cùm contingat. de offic. deleg. Cassad. decis. 2. de dilat. Caputaquen. decis. 66. p. 3. Paleot. decis. 294. Mohed. 199. Nam non adest persona legitima, quæ habeat mandatum pro Vicario, nec possunt parochiani pro ipso dare de hac nullitate, ad tex. in l. per fundum, ff. de seruit. rust. præd. ibi. Benigniùs, vbi vous ex socijs cedens ius suum, non potest posteà obijcere de iure aliorum qui cedere noluerunt. & benè explicat
5 materiam gloss. finalis, ibidem. Et meritò quidem in præsenti casu, quia Vicarius, non reclamat, nec aliquid dicit, quare censetur sententiæ acquiescere, l. 5. C. de appellat. l. ab ea C. quomod. & quand. iudex, eòque magis, quia parochiani semper comparuerunt pro Vicario. Et hodie volunt allegare turpitudinem suam. scilicèt, ipsos comparuisse absque mandato, & ex hoc capite dare de nullitate, respectu ipsius Vicarij.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Ex causa Releuantiæ, etiam Vnius articuli remissoria conceditur.*

2 *Propter præsumptam calumniam, de facili remissoria non negatur.*

3 *In exequutiuis remissoria non conceditur.*

DECISIO CXXII.

EX capite releuantiæ, Domini censuerunt, concedendam esse remissoriam. Articulatur enim, instrumentum non fuisse extensum iuxta stylum notariorum Florentiæ, secundùm quem fuerat promissum de euictione. Et si aliquod instrumentum reperiatur extensum, prout est illud de quo agitur, nihilominùs, quòd eius exequutio non solet concedi, quotiescumque constat iudici, quòd causa poterat defendi ab eo qui petit exequutionem, vel quotiescumque
1 euictio fuit iniusta. † Quando enim constat de releuantia, etiam siue fumo in profanis, remissoria conceditur. Verall. decis. 68. par. 3. Cassad. decis. 2. de dilation. Mohed. decis. 199. & sufficit, quòd vnus articulus sit releuans, ad hoc vt alij admittantur, prout passim Rota seruat.

Nec releuat, quòd ista remissoria videatur calumniosa, stante, quòd extensio est facta iuxta formu-
2 latiom Florentinum, † quia propter præsumptam calumniam non de facili denegatur remissoria. Ægid. decis. 624. in fin. Cassad. decis. 3. de dilat. & fuit sæpè resolutum.

3 Minùs refert, quòd in exequutiuis remissoria non solet concedi. Verall. decis. 262. par. prima; quia non agitur ad impediendam exequutionem, sed agitur ad verificandam ipsam obligationem, & causa reperitur commissa, appellatione remota. Vnde ex denegatione remissoriæ, sequeretur damnum irreparabile, quod facit, vt remissoria concedatur; vt fuit dictum coram Fabio in causa Toletana matrimonij, 7. Iunij 1549. sub num. 4.

Interamnen. Pecuniariæ. Lunæ 23. Iunij 1603.

EPITOME.

Causa ciuilis priùs cognosci debet, quam criminalis, si præiudicium est vicissitudinarium, stante clausula, *constito quòd causa ciuilis præiudicat criminali*, quæ formam inducit.

SVMMARIVM.

1 *Creditor exigens creditum aliàs exactum, tenetur ciuiliter actione in factũ, & criminaliter ex stellionatu.*

2 *Actioni stellionatus locus est, cùm non reperitur impositum particulare nomen.*

3 *Causa ciuilis est præiudicialis criminali, quando illa resoluta, resoluitur etiam criminalis.*

4 *Clausula,* CONSTITO, *inducit formam, num. 21. & 31.*

5 *Causa ciuilis, & criminalis, quando oriuntur ex eodem facto, non possunt vnico contextu cognosci, & nu. 20. Secùs si ex diuerso, nu. 32. & 33.*

6 *Si causa criminalis, & ciuilis tendunt ad diuersa, Vna finita, potest ad aliam procedi, secùs si tendunt ad eundem finem, ne diuersæ sententiæ sequantur.*

7 *Causa ciuilis priùs debet cognosci, & interim supersederi in criminali, num. 8.*

9 *Commissio causæ appellationis, non diuersificat iudicium, sed instantiam.*

10 *Accipiens scienter indebitum, committit furtum.*

11 Domi-

11 *Dominus rei subtractæ non potest impedire iudicem criminaliter procedentem, post formatam inquisitionem.*

12 *Debitum iam solutum scienter exigens, non committit aliquod delictum nominatum, ideoque tenetur crimine stellionatus, & leuiùs peccat, num. 14.*

13 *Exigens scienter pecuniam nunquam debitam, est author, & fabricator doli, totiusque figmenti; & infamis.*

15 *Falsi crimen non adest, vbi est aliquod primordium veritatis admixtum.*

16 *Stellionatus non infamat, si ciuilis actio non infamat.*

17 *Qui debitum solutum exigit, satisfaciens parti læsæ iudicium criminale impedit.*

18 *Causa criminalis tanquam maior priùs cognosci debet, quando præiudicium est vicissitudinarium, secùs est, quando non est vicissitudinarium, numer. 19. quia impossibilitas facti non resultat, sed tantum in potentia iuris.*

22 *Iudex ex officio potest hodie de quocumque crimine inquirere, nec admittitur reus, qui contra querelam litis ciuilis, pendentiam opponit.*

23 *Iudex non repræsentat offensum, vt dicatur eius iniuriam prosequi, sed publicam iniuriam, & æquiparatur accusanti, tanquam vni de populo, non tanquam priuato, nisi quando officium suum principaliter est offensum, num. 24.*

25 *Vbi seruatur ius commune, non potest iudex ex officio inquirere.*

26 *Dictio, ferè, est diminutiua.*

27 *Doctori attestanti de consuetudine non creditur.*

28 *Consuetudo est probanda ab eo qui in ea se fundat.*

29 *Officium iudicis mercenarium actioni deseruit, officium iudicis nobile actioni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis.*

34 *Bulla Pij 4. in §. & si auditor, habet locum quando causa criminalis est præiudicialis ciuili.*

DECISIO CXXIII.

PEndente huiusmodi causa coram me, Marcutius obtinuit rescribi, vt constito, quòd causa ciuilis sit præiudicialis criminali, inhiberem: quare dubitaui, an constaret de huiusmodi præiudicio, & Domini resoluerunt affirmatiuè. Prætenditur enim, bis idem
1 exactum fuisse, † ex quo oritur actio ciuilis in factum,
& criminalis ex stellionatu. Bald. in l. prima, num.
14. C. de condict. indeb. Et in terminis, quòd ille qui
exigit debitum iam solutum, teneatur crimen stellionatus, est text. not. in l. sed fideiussor, §. in omnibus,
ff. mandat. vbi Bart. num. 1. & benè Aret. in 2. not.
Bald. in l. 1. numer. 12. C. quand. ciuil. act. crimin.
2 præiud. † Cui stellionatus actioni locus est, quando
non reperitur impositum speciale nomen, l. 3. ff. de
crimin. stellion. Quare cùm ciuilis sit præiudicialis
3 criminali, † (resoluto enim ciuiliter, quòd bis idem
non fuerit exactum, non potest agi criminaliter ex
4 stellionatu) est inhibendum, stante clausula, [constito, &c.] quæ inducit formam; quare debet seruari,
ad trad. per Bart. in l. diem proferre, §. stari, num. 3.
5 ff. de recept. arbitr. Dec. cons. 438. † Et eo magis, cùm
causa ciuilis, & criminalis non possint cognosci vnico
contextu, quando oriuntur ex eodem facto, vt in ca-
6 su isto, † sed, peracta vna, si actio criminalis, & ciuilis
tendunt ad diuersa, potest ad aliam rediri, licèt secùs
sit, si tendunt ad eundem finem, l. 2. §. ex hoc edicto,
& ibi notat Bart. in princ. & num. 1. vers. videte Domini, ff. de vi bon. rapt. l. vnica, vbi Azo. num. 3. C.
quando ciuil. act. crimin. præiud. l. interdum, ff. de
publ. iud. Boss. in prox. titul. de pluribus violentijs,
num. 115. Clar. in prax. crimin. §. fin. quæst. 2. vers.
vlteriùs quæro, Maran. in prax. in 4. part. princip. in
1. distinct. iudic. num. 9. fol. 93. in fin. cum seqq. Posset enim sequi, quòd contrariæ sententiæ pronunciarentur, quod est euitandum. Innoc. in cap. cùm contingat, num. 3. vers. est ergo, de offic. deleg. Anchar.
cons. 62. num. 3. vers. item ratione, Surd. cons. 139.
7 num. 1. volum. 1. † Sed sic est, quòd fuit priùs intentata causa ciuilis, ideò de ea priùs cognosci debet.
Cyn. in d. l. vnica, numer. 5. vers. sed breuiter dicendum est. C. quando ciuil. act. crimin. præiud. & ibidem, Odofred. num. 1. & seqq. & num. 12. vers. si
autem alicui. Bart. ibidem, numer. 3. & in d. l. 2. §. ex
hoc edicto, in princ. vers. & quando, & num. 1. vers.
videte Domini, ff. de vi bon. rapt. & in d. l. interdum,
in princ. ff. de public. iud. Abb. in cap. suæ, numer. 5.
vers. nam regula iuris de procurat. Specul. in tit. de
action. seu petit. §. sequitur, numer. 15. Surd. dicto
cons. 139. num. 1. vol. 1. Et supersedere habet qui intentauit priùs iudicium ciuile, donec illud sit terminatum, l. damus, C. de fals. l. prima, C. de appell. vbi
etiam conceditur appellatio, si non terminatur iudicium primo loco intentatum. Bart. loco alleg.

Et quamuis causa criminalis sit attentata post iudi-
9 cium ciuile in partibus, hoc sufficit, † quia commissio causæ appellationis non diuersificat causam, sed
instantiam. Salyc. in l. ita demum, in fin. & in l. inuitus, num. 1. C. de procurat.

10 Non obstat, quòd quando quis scienter accepit indebitum ab alio, committit furtum, l. quoniam, &
ibi Salice. num. 3. & Castren. in fine post Bart. ff. de
condict. furt. Alex. in l. in his, §. mulier, ff. solut. ma-
11 trim. † Et ideo formata inquisitione de furto, non potest dominus rei subtractæ impedire iudicem criminaliter procedentem, Clar. in §. furtum, colum. 6.
12 vers. item excusatur. † Nam fuit responsum, quòd
13 † quando quis scienter, debitum iam solutum exigit, non committit aliquod delictum nominatum,
ideòque propter dolum tenetur solo crimine stellio-
13 natus, vt dictum fuit, † sed qui scienter exigit pecuniam indebitam, scilicèt quæ nunquam fuit debita,
est author & fabricator doli, & totius figmenti, & est
infamis, l. quarta, in fin. cum duabus sequen. ff. de his
qui not. infam. At is qui bis exegit creditum, fuit ali-
14 quando verus creditor, † & habet aliquod primordium veritatis, & per consequens leuiùs peccat, Castren. in l. cùm filius, §. hæres, de leg. 2. vbi ait per il-
15 lum tex. † quòd non est falsi crimen, quod habet aliquod primordium veritatis, vel aliquid veritatis admixtum; & in cons. 120. num. 4. volum. 1. Rimin. sen.
cons. 53. nu. 6. Caguol. in procem. Digestorum, in
16 principio, num. 102. † Et stellionatus non infamat,
quando ciuilis actio non infamaret, l. penul. ff. de crimin. stellionat. Menoch. de arbitr. cas. 381. in fine.
17 † Quare in casu crediti bis exacti, satisfaciendo parti
læsæ, impeditur iudicium criminale, nec potest iudex
ampliùs inquirere, l. prima, in fine, & ibi Salicet.
num. 3. versic. quibusdam verò ex his, C. de crimin.
stellionat. Azo. in l. vnica num. 3. C. quando ciuil. act.
crimin. præiud. Boss. titul. de crimin. stellionat. numer. 8.

18 Nec facit, quòd hic præiudicium est vicissitudinarium, vna enim causa propter facti possibilitatem approbat aliam, quare priùs debet cognosci de maiori,
qualis est criminalis, l. prima, C. qui accusat. non
poss.

poss. Salyc. qui dicit ita Azonem legere textum, in di-
cta l. prima, & illam lecturam esse communiter rece-
ptam, & in l. final, num. 1. vers. causa hæc, C. de or-
19 din. iud. † Licèt secùs sit, quando præiudicium non
est vicissitudinarium, quia impossibilitas facti non re-
sistat, sed solùm in potentia iuris, vt in seruo qui ac-
cusat dominum, & quod sit seruus eius obijcitur, &
pronunciari petitur, & tunc de ista præiudiciali priùs
cognoscitur. Et ita procedunt textus, in quibus ter-
minis nos non versamur, in l. per minorem, ff. de iu-
dic. & cap. tuam, de ordin. cognit. l. quoniam Ale-
xandrini, C. de adult. l. præses, C. ad leg. Flau. de
plag. & §. præiudiciales, instit. de action. & alij quos
allegat Hostien. in summ. de ordin. cognit. circa fin.
Natt. cons. 138. num. 3. Et in his terminis procedunt
exempla adducta per Aym. cons. 280. num. 3. Et ita
distinguit Salyc. in l. vltima, num. 1. C. de ordin. iud.
20 † Respondetur enim, quòd causa ciuilis, & crimina-
lis non possunt cognosci vnico contextu, quando
oriuntur ex eodem facto, sed cùm fuerit priùs incepta
causa ciuilis, debet priùs terminari, per supradicta.
Secundò fuit responsum, quòd cùm fuerit rescriptum
21 † cum clausula, [constito, quòd causa ciuilis sit præ-
iudicialis criminali,] quæ inducit formam, non est
habenda ratio, an maior, vel minor sit causa ciuilis,
sed solùm an sit præiudicialis criminali, qualis est, vt
fuit ostensum.

22 Minùs etiam officit, quòd cùm hodie ex officio iu-
dex possit de quocumque crimine inquirere, non ad-
mittitur reus qui contra querelam, siue accusationem
contra se porrectam, opponeret huiusmodi exceptio-
nes ad euitandum iudicium criminale. Clar. in §. fin.
quæst. 2. in fine, & ibidem, in quæst. 10. vers. scias ta-
23 men. † Iudex enim non repræsentat offensum, vt di-
catur eius iniuriam prosequi, sed publicam iniuriam
prosequi. Et iudex inquirens æquiparatur ei qui ac-
cusat tanquam quilibet de populo, non autem ei qui
propter priuatam injuriam & vindictam suam. Ita
Bald. in l. cùm mulier, ante num. 32. vers. item iudex
non repræsentat, ff. solut. matrim. Bartol. in l. prima, §.
24 si publico, numer. 16. ff. ad leg. Iul. de adulr. † Nisi
quando officium suum est principaliter offensum, vt
in falso teste, calumniatoribus, & similibus. Natt.
cons. 138. num. 15. vol. 1.

25 Nam fuit responsum, quòd iudex non potest ex of-
ficio inquirere, vbi seruatur ius commune, sed vbi vi-
get talis consuetudo. Clar. in prax. d. quæst. 10. vers.
scias tamen, ibi, bene verum est. Et quamuis Clar. at-
testetur, esse generalem consuetudinem, tamen dicit,
26 in omnibus ferè casibus, † quæ dictio, ferè, cùm sit
diminutiua, non firmat in omnibus casibus, l. in om-
ni, ff. de adopt. l. intra vtile, §. vendentibus, ff. de mi-
nor. Bald. in l. 3. ante num. 42. C. de edict. Diu. Adria.
tollen. Et ideo ex hoc nihil potest concludi, cùm data
instantia, corruat, §. pauonum, institut. de rer. diu.
27 † Vltra quòd Doctori attestanti de consuetudine non
28 creditur. Mohed. decis. 1. & 3. de consuet. † Et ideo
esset probanda ab eo qui in ea se fundat. Imol. in cap.
super his, sub num. 10. vers. sed argumentum, extr.
de constit. Bartol. in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig.

Et insuper in hoc casu non potest expediri huius-
modi negotium, nisi officio iudicis mercenario,
29 † quod actioni intentatæ deseruit, quæ cum sit subla-
ta ex eo quòd priùs fuit actum ciuiliter, impossibile
est, dare officium iudicis mercenarium: per se enim
tanquam accidens non subsistit, nec iudex potest pro-
sequi ex officio quod est malè, & perperam inchoa-
tum, quicquid dicendum esset, quando negotium
30 esset expediẽdum officio iudicis nobili, † quod actio-
ni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis,
l. quòd si minor, §. finali, ff. de minor. Ita Bald. in d. l.
cùm mulier, numer. 32. circa medium, vers. posset.
Abb. in cap. iudicis, numer. 5. de offic. iud. Gregor.
Tholosan. in syntag. iur. lib. 47. cap. 21. num. 10. &
31 seqq. † Et tandem in omnem euentum, cessantibus
etiam prædictis, sufficit, quòd actio ciuilis sit præiu-
dicialis criminali, ad effectum quòd possit inhiberi,
stante clausula [constito, &c.] vt supra dictum est.

Nec minùs resistit tex. in l. vlt. C. de ordin. iud. vbi
32 priùs cognoscitur causa criminalis, quàm ciuilis; †
quia, vt ex lectura textus apparet, & not. gloss. ibidem
in vers. sæpe, causa criminalis & ciuilis, in casu illius
tex. non erant super eodem facto, sed ambæ quæstio-
nes erant principales, & diuersæ, quod non est in ca-
su isto.

33 Nec Put. decis. 48. & 275. lib. primo, Lancell. de at-
tent. par. 2. cap. 4. limit. 23. aduersantur prædictis, quia
loquuntur, non quando agitur super eodem facto, sed
super quodam incidenti quod tollit ius, vt de subor-
natione testium, falsitate instrumenti, & similium.

34 Denique non officit Bulla Pij IV. in §. & si auditor,
quia ibi dicitur, quòd tunc auditor quiescere debet,
quando criminalis est præiudicialis ciuili, sed nos non
versamur in his terminis, per supradicta.

Meliten. Parochialis. Ven. 27. Iunij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, est manutenibilis.*
2 *Possessio posterior præsumitur clandestina.*
3 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem, quan-
do decretum est iustificatum, aliàs non tollit deten-
tationem; seu insistentiam facti num. 4.*
5 *Possessor beneficij interim dum cognoscitur, an benefi-
cium sit reseruatum, debet manuteneri.*
6 *Iudex ritè procedendo, priuat possessione.*
7 *Reseruatio debet esse notoria, & indubitata, vt sit lo-
cus subrogationi gratiosæ.*

DECISIO CXXIIII.

CONclusum fuit, Stephano dandum esse manda-
tum de manutenendo. De eius enim possessione
1 constat ex instrumento, † quod ipsam probat, l. præ-
dia, vbi Bart. ff. de acquir. possess. l. non idcirco, vbi
Bald. C. de fid. instrum. Put. decis. 360. num. 8. lib. 1.
2 non obstante alia possessione Ioannis Dominici, † quæ
tanquam iunior, præsumitur clandestina, l. 1. in fin.
vbi DD. ff. vti possid. Bart. in l. si duo, num. 4. eod. tit.
cum alijs.

Nec releuat, quòd Stephanus cepit possessionem
post collationem sibi factam ab Ordinario, absque eo
quòd examinaretur ab examinatoribus synodalibus,
& ideò cùm non fuerit seruata forma Sacrosancti Cõ-
cilij, cap. 18. de reformat. num. 24. non modò prouí-
sio fuit nulla, verùm etiam possessio, quia Concilium
3 habet decretum irritans, † quod inficit titulum, &
possessionem, Cassad. decis. 11. num. 5. super regul.
Gabr. de claus. concl. 3. & fuit pluriès resolutum.
4 † Quia hæc conclusio procedit, quando decretum est
iustificatum, & ante iustificationem non tollit deten-
tationem, seu insistentiam facti, vt fuit resolutum in
causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij, & 16. Februa-
rij 1598. coram bo. me. Orano, & de anno 1600. 26.
Octobris idem fuit resolutum in causa Cusentina Ca-
pella-

pellaniæ, coram R.P.D. meo Millino; Hic autem non
potest dici decretum iustificatum, quia Concilium, vt
videre est in fine, dat licentiam Ordinarijs, in certis
casibus, non seruata præscripta forma, priuatum exa-
men, cæteris tamen seruatis, adhibere, & insuper dat
facultatem Synodo circa examinationis formam, ad-
dere, vel remittere. Et donec cognoscatur, an verse-
mur in limitatione Concilij, & limitatio adaptetur ad
5 præsentem casum, † interim Stephanus debet manu-
teneri, cap. 1. vbi Abb. num. 8. de restit. spoliat. Dec.
cons. 92. num. 1. Put. decis. 497. num. 2. lib. 2. vt fuit
dictum in causa Barchinonen. beneficij, 19. Iunij
1600. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et hoc
etiam modo respondetur ad id quod dicitur; benefi-
cium vacasse in mense reseruato, & ideò titulum &
possessionem fuisse infectam, quia Episcopus habet
indultum conferendi, etiam in mensibus reseruatis,
quod fuit canonizatum in simili Meliten. Beneficij
sancti Marci 20. Iunij 1592. coram R. P. D. meo Pe-
nia. Et quamuis respondeatur, quòd indulgetur Epi
scopis, quòd possint conferre etiam in mensibus reser-
uatis ordinarijs, & familiaribus, etiam consanguineis,
non tamen ob id cessat reseruatio, modò conferatur
talibus personis, vt de beneficijs debitis certo generi
personarum, quòd cadant sub reseruatione, modò
conferantur illi generi; fuit resolutum in causa Vli-
xibonen. Prioratus, prima Februarij 1602. coram
Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandri-
no. Tamen negari non potest, quin hæc requirant
altiorem indaginem, & quòd multùm differant inter
se, quòd beneficium sit debitum certo generi perso-
narum, & quòd Episcopus possit conferre, etiam in
mensibus reseruatis; & ideò interim Stephanus de-
bet manuteneri, d. cap. 1. cum allegatis.

Minùs facit, quòd possessio Ioannis Dominici fuit
capta vigore subrogationis gratiosæ, de mandato iu-
6 dicis, † qui rectè procedendo, priuauit Stephanum
sua possessione. Angel. & Doct. in l. clàm possidere,
7 §. qui ad nundinas, ff. de acquir. possess. † quia cùm
reseruatio sit turbida, ex iam deductis, immissio non
solet concedi, quando reseruatio non est notoria, &
indubitata, vt fuit resolutum coram Reuerendissi-
mo Domino meo Decano in causa Neapolitana Re-
ctoriæ, 13. Februarij, 1598. & coram R. P. D. meo
Ludouisio, in causa sancti Angeli Lombardorum,
3. Iunij 1602. vbi aliæ decisiones allegantur. Et ideò
donec cognoscatur, an ritè fuerit processum, Stepha-
nus debet manuteneri, per supradicta.

Parmen. Pensionis. Veneris 4. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam post sententiam contra se latam, si appellauit, num. 4.*
2 *Confessio facta in positionibus, probat contra confitentem.*
3 *Possessio antecessoris iuuat successorem.*
5 *Clausula,* SALVO IVRE CONSEQVENDI RESIDVVM, *præseruat iura ad effectum manutensionis.*
6 *Clausula,* DVMMODO REMANEANT CENTVM PRO RECTORE, *non debet iustificari à pensionario, in iudicio summarijssimo.*

DECISIO CXXV.

FVit resolutum, Brunoro dandum esse mandatum
de manutenendo in possessione exigendi pensio-
1 nem annuam scutorum 180. auri in auro, † cùm de
eius possessione constet, §. hodie, instit. de interdict.
2 † ex confessione partis in positionibus, l. cùm precum,
C. de liber. caus. Abb. in cap. final. num. 15. versic.
idem in positionibus, C. de confess. Alexan. cons. 118.
num. 5. lib. 2. & cons. 91. in principio, lib. 5. Felyn. in
cap. examinata, num. 2. de iudicijs, cum alijs.

Non obstat, quòd huiusmodi confessio fuerit de
3 exactione facta ab antecessore, † quia huiusmodi
quasi possessio nocet etiam successori, Guido Pap. de-
cis. 29. Gig. de pensionibus, quæst. 47. num. 10. Put.
decis. 151. lib. 3. Et fuit dictum in causa Romana cen-
sus, 8. Februarij 1577. sub numer. 10. coram bonæ
mem. Oriolen.

4 Nec facit, quòd fuerit lata sententia super redu-
ctione pensionis; quia cùm sit per appellationem sus-
pensa, non impedit, quominùs Brunorus manute-
neatur. Butr. in cap. cùm dilectus, in fine, de caus.
possess. & propriet. Menoch. de retinen. possess. re-
med. 3. num. 849. & sequen. & fuit dictum in causa
Beneuentana census, 13. Iunij, 1594. coram Reue-
rendissimo Domino Episcopo Pacen.

Minùs facit, quòd Brunorus cecidit facto suo à
possessione, stante, quòd obtulit se, paratum accipe-
re pensionem, iuxta prædictam sententiam, quæ de-
clarat, esse reducen. ad scuta centum duodecim, ob
idque non potest prætendere se manuteneri vltra
istam summam; quia hæc oblatio fuit cum clausula
5 † [saluo iure consequēdi residuum,] quæ præseruauit
iura ipsius Brunori. Aym. cons. 33. sub numer. 17. &
cons. 270. num. 6. & consil. 127. sub num. 7. & consil.
144. sub num. 15. & est text. in l. 4. §. 1. ff. quib. mod.
pign. vel hypothec. soluat.

Nec releuat, quòd pensio sit reseruata cum clausu-
6 la, [† dummodo centū remaneant pro Rectore,] quæ
debet iustificari; quia cùm agatur de possessorio, iu-
stificatione non eget, Mohed. decis. 9. de caus. poss.
& propr. & fuit dictum coram me, in vna Oscen. pen-
sionis, 27. Iunij 1601.

Romana Emphyteusis. Ven. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Identitas probatur ex pluribus confinibus.*

DECISIO CXXVI.

CIrcumscriptis etiam instrumentis promissionis
dotis, & transactionis, quæ non sunt in actis, ad-
huc constat ex testibus, de legitimatione persona-
rum. Et visum fuit Dominis, quòd hoc non sine
maxima calumnia negari possit, prout etiam idem
1 dictum fuit, quoàd identitatem domus, † quia vltra
quòd confinia conueniunt, vt dicitur in alia decisio-
ne, res est tam notoria, & publica, vt in hoc vlteriùs
non sit insistendum; nec aliqua egeat probatione.
Quòd autem competat actio D. Sulpitiæ, & litis con-
sortibus, ad recuperationem domorum, de quibus
agitur, fuit latè deductum in alia decisione, contra
quam, licèt pluriès fuerit dictum per partem aduer-
sam, velle aliqua deducere, tamen non solùm aliquid
nunquam fuit deductum, sed distulit vsque ad vlti-

mas

mas audientias, informare, & tunc nec etiam aliquid deduxit. Quare fuit resolutum, dandam esse immissionem, seruatis tamen seruandis, quia iam Rota firmauit, huiusmodi venditionem fuisse nullam.

Mediolanen. Pensionis. Vener. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Successor in possessione beneficij dicitur successor illius qui beneficium possidebat.*

2 *Clericatus probatur per literas patentes.*

3 *Lis probatur ex confessione partis, & decisione Rotali.*

4 *Acta producta probant contra producentem.*

5 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

DECISIO CXXVII.

PRoposui dubium, 14. Aprilis præteriti, an Capitulum teneretur soluere pensionem Carolo. Et Domini tunc dixerunt, quod videretur, an gratia Caroli esset iustificata, quia si esset iustificata, dixerunt, Capitulum teneri; nam in reseruatione concurrit voluntas,& potestas Papæ, l. si quæramus, ff. de testam. l.conficiuntur,§. 1.ff. de iur.codicill. cum vulg.

Nec dixerunt, obstare DD. quòd pensio fuerat reseruata Carolo, soluenda per Aloysium, & eius successores, cuius non est successor Capitulum, sed Petri Lamburghi, de cuius consensu fuerat facta vnio, qui Lamburghus fuerat prouisus per obitum Leonis Carpani, & Leoni fuerat cessum ius per Iosephum,
1 qui litigabat cum Carolo, † quia satis dicitur Capitulum successor Aloysij, ex quo Aloysius fuerat in possessione huius beneficij. Achill. dec. 1. & 6. de pens.

Quantum attinet ad iustificationem gratiæ, est
2 quoque iustificata, † Quòd enim Carolus sit clericus, probatur ex literis patentibus, vt pluriès fuit resolu-
3 tum. † Lis narrata probatur, tam ex decisione facta in causa coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto, quàm ex prouisione Leonis Carpani, in qua habetur mentio de huiusmodi lite; & hæc gratia fuit
4 producta à parte aduersa, † & ideo in ea contenta probant contra producentem. Bald.in l.cùm precum, C. de liber.caus.num.3. Gollad. cons.42. num.9. Roman. cons.65. in fin. Dec. in l.2. nu.6.& 7.C.de instit. & substit. & in cons.558.nu.7. Socin.sen.cons.66.nu. 13. vol. 1. Quòd verò pensio 30. ducat. reseruata vnà cum alia prius reseruata 15.ducat.non excedat medie-
5 tatem valoris,& etiam valor obtentorum, † probatur ex confessione ipsiusmet partis ad positiones,d.l. cùm precum, C. de liber. caus. Abb. in cap. final. numer. 15. versic. idem in positionibus, de confess. Alexand. consil. 118. numer. 5. libr. 2. & consil. 42. in princip. lib. 5. Felyn. in cap. examinata, num. 2. de iudicijs, cum simil.

Non obstat, quòd fuerit narratum,beneficium huiusmodi esse simplex, quod tamen non probatur tale, quia fuit obtenta noua gratia, in qua narratur, esse Canonicatum,quam tamen gratiam dixerunt Domini, esse producendam in actis.

Tarraconen. Præpositurarum. Vener. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura bene compulsata, & registrata in vna causa, vigore Innocentianæ probat in alia.*

2 *Scriptura ex archiuio extracta, non probat extra territorium,et inter non subditos,secùs tamen inter subditos, etiam extra territorium, num. 3.*

4 *Scriptura carens subscriptione notarij, si est subscripta à supremo Principe loci, à Legato, ab Archiepiscopo, & alijs; probat, quia subscriptio Supremi Principis, & Legati supplet omnes defectus.*

5 *Dispositio loquens in testamento, trahitur ad alios casus, ex paritate rationis.*

6 *Scriptura priuata subscripta à tribus testibus, fidem facit.*

7 *Scripturæ informi obseruantia subsequuta fides adhibetur.*

8 *Obseruantia præsumitur subsequuta, ex titulo præcedente.*

DECISIO CXXVIII.

1 FVit resolutum,instrumentum siue scripturam anni 1154. esse in forma probanti, fuit enim bene compulsata, & registrata in alia causa, & ideo facit fidem in ista,vigore Innocentianæ,de qua per Verall. in decis.751. num. 5. par.2.

Concurrit etiam, quòd huiusmodi scriptura est ex-
2 tracta ab Archiuista ex Archiuio,† quæ licèt non probet intra non subditos, & extra territorium, Verall.
3 decis. 42. lib. 1. † Secùs tamen est, quandò agitur inter subditos,etiam extra territorium.Bald. in l.exemplo, num. 5. C. de probat. Felyn. in cap. ad audientiam, num. 12. vers. qui tamen non negant, de præscript. Cardin. cons. 72. num. 8. Verall. dicta decis. 42. lib. 1. Et fuit dictum coram me, in causa Florentina pecuniaria 8. Iunij 1601.

Nec releuat, quòd huiusmodi instrumentum, vel
4 scriptura non habeat subscriptionem notarij, † quia cùm fuerit subscripta à Comite Barchinonæ, à Cardinali Legato, ab Archiepiscopo cum subscriptione Episcoporum Prouincialium, talis præsentia, & subscriptio Principis, & Legati supplet omnes defectus, l. omnem C. de testamen. vbi Alexand. in fin. Imol. in cap. 1. sub num. 7. vers. fallit tamen, de lit. contestat.
5 † Cuius dispositio loquens in testamento, trahenda videtur ad alios casus, à paritate rationis, vt per Corn. cons. 200. num. 1. vol. 1. maximè cùm certum sit, Comitem Barchinonæ fuisse supremum Principem, prout requiritur ad hunc effectum. Socin. iun. cons. 137. num. 5. vol. 1.

6 Sed quatenùs etiam esset scriptura priuata, adhuc fidem faceret, cùm habeat subscriptionem plurium testium, quando tres sufficiunt, vt scripturæ priuatæ fides adhibeatur, l. scripturas, vbi Doct. C. qui por. in pign. hab. cap. quoniam, ibi, duos viros idoneos, vbi gloss. in verb. duos viros, de probat.

7 Et quatenus esset scriptura informis, adhuc ei adhibenda esset fides, propter obseruantiam. Cyn. inter consil. Bald. cons. 400. num. 5. lib. 4. Bald. cons. 402. in fine, lib. 5. Aym. cons. 101. num. 4. Et fuit latè deductum in causa Bononien. Iurispatronatus, sub numer. 5.

mer. 5. 29. Martij 1574. coram bo. me. Episcopo Orio-
len. & coram Domino de Rubeis in causa Romana
census, 21. Februarij 1578.
Et de hac quidem obseruantia satis docetur, quia
semper in Ecclesia fuerunt Canonici regulares, iuxta
8 tenorem instrumenti. † Et hæc quidem obseruantia
præsumitur subsequuta ex præambulo tituli huius in-
strumenti, Aym. conf. 10. num. 9. & conf. 118. num. 2.
Alciat. de præsumpt. regul. 2. præsumpt. 24. Et fuit di-
ctum in 1 tacitata causa. Bononien. iurispatronatus.
Prædictis accedant alia adminicula, de turri ædifi-
cata, & alia bene ponderata, quæ non repeto.

Romana Casalis Portus. Mercurij 29. Octobris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Nomine ciuitatis venit id quod murorum nouorum am-
bitu continetur, num. 3.*
2 *Ciuitas & diœcesis sunt differentes.*
3 *Ciuitas antiqua non dicitur ampliùs ciuitas, & quando
hoc dicatur.*
4 *In diuisione locorum status præsens est attendendus.*
5 *Actus subsequens declarat antecedentem.*
6 *Obseruantia subsequuta, declarat actum præcedentem.*

DECISIO CXXIX.

IN hac causa quæ pendet coram me extra Rotam,
volui consulere Dominos, an terræ nuncupatæ
Casaleni, essent vigore concordiæ reseruatæ Illustris-
simo Domino Cardinali Episcopo Portuen. Et nega-
tiuè fuit resolutum, quia hoc non legitur in reserua-
tione, & verba sunt ita clara, vt interpretatione non
egeant, l. ille, aut ille, §. cùm in verbis, de legat. 3.
Nec facit, quòd reseruatur Illustrissimo Domino
Cardinali pro tempore Episcopo tota ciuitas, & hu-
iusmodi terræ continentur intra ambitum ciuitatis;
Respondetur enim, quòd non subsistit, huiusmodi
1 terras comprehendi intra ciuitatem, † cum nomine
ciuitatis, veniat id quod murorum ambitu contine-
tur, cap. si ciuitas, de sent. excomm. in 6. l. 3. ff. de
verb. signific. Bart. in l. 1. §. siue autem, num. 2. ff. de
nou. oper. nunciat. Felyn. in cap. Rodulphus, nu. 1.
& seq. de rescript. Alciat. in l. 2. num. 1. de verbor.
significat. licèt non comprehendantur intra limites
2 ciuitatis, quæ hodie extat. † Ciuitas enim & Diœcesis
inter se differunt, capit. Rodulphus, de rescript. Et
ciuitas dicitur illa, quæ muris nouis, non antiquis cin-
3 gitur. Bart. in dicta l. 2. num. 7. † Nec ciuitas antiqua
dicitur ampliùs ciuitas, in ea enim non modò ara-
trum est inductum, quod intelligitur, quando vix
vestigia ciuitatis sunt relicta, vt inibi terra locum ara-
tro præbeat, non habitationi, sed sationi idoneum,
quo casu ciuitas esse definit, l. si vsusfructus, vbi glos.
ff. quib. mod. vsusfruct. amittit. latè Gregorius Tho-
losan. syntagm. iur. lib. 4. cap. 5. numer. 15. & seqq.
Sed etiam terra colitur, & aratur. Et hoc non contro-
uertitur, sed dat causam liti. Quare ista reseruatio
ciuitatis non potest suffragari Cardinali ad præsentem
4 effectum, † cùm præsens status, scilicet qui erat de-
rempore diuisionis, non qui aliàs fuit, sit consideran-
dus, l. vbi autem, §. idem Marcellus, ff. de in diem
addict. Castren. cons. 433. in fin. vol. 1. Aym. cons. 906.
num. 4. latè Tiraquell. de retract. consang. §. 1. gloss.
8. num. 25.

Prædictis accedat, quòd in laudo diuisionis refer-
uantur quædam Illustrissimo Cardinali tunc Episco-
po, & post reseruationem dicitur, cum onere ipsi Do-
mino Episcopo custodiendi arcem, & inseruiendi Ec-
clesiæ dicti loci, & manutenendi ciuitatem, quas ar-
cem, & Ecclesiam declararunt spectare ad D. Episco-
pum, & ideò licèt in locatione posteà facta de consen-
su Episcopi, & Capituli Sancti Petri, referuetur ciui-
tas Episcopo, tamen nihil plus reseruatur, quod anteà
non sit reseruatum. Ciuitas enim nihil aliud continet
nisi arcem, Ecclesiam, & cauponam, quæ pariter est
reseruata Episcopo. Ecclesia enim de tempore diui-
sionis non erat incorporata arci, quia hoc fuit factum
posteà per bo. me. Illustrissimum Cardinalem Perusi-
5 num. † Quare reseruatio prædicta declarat hanc se-
cundam, l. si fetuus plurium, §. fin. l. qui filiabus, de
leg. primo. Paris. conf. 3. num. 37. & conf. 43. nu. 5 1.
& seqq. lib. 3.
Et tandem cessat omnis difficultas, ex obseruantia
6 subsequuta, † quia semper Capitulum Sancti Petri
habuit portionem suam fructuum harum terrarum.
Quæ quidem obseruantia, quatenus verba concordiæ
essent obscura, ipsa declarat, l. sed Iulianus, §. proin-
de, & §. interdum, ff. ad Macedon. Aym. consil. 126.
num. 6. Surd. conf. 366. nume. 141. lib. 3. Et ita fuit
conclusum.

Romana Sancti Thomæ. Lunæ 10. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mandati vigore sententiæ, requiritur ci-
tatio, aliàs mandatum est nullum, num. 2.*
2 *Quæ requirantur, ad hoc vt mandatum possit relaxari,
absque citatione, & num. 4.*
5 *Possessio solo animo amittitur.*
6 *Possessor potest sibi mutare causam possessionis in alte-
rius præiudicium, etiam tacitè.*
7 *Secundum, non primum spolium, est purgandum.*
8 *Lis cum colono introducta, non afficit dominum.*
9 *Attentata non dicuntur respectu illius qui non est in
causa, & num. 10.*

DECISIO CXXX.

DOmini dixerunt, quòd licèt articulus sit valdè
1 controuersus, † an in relaxatione mandati vigo-
re sententiæ requiratur citatio, ex tradit. per Gabr. de
citat. concl. 1. num. 129. & seqq. tamen magis placuit
opinio affirmatiua, quia ex citatione non grauatur
ille qui petit exequutionem, & videtur satis conue-
niens, quòd alia pars possit deducere suas defensio-
nes, quæ ei possint competere pro impedienda exe-
quutione. Et hanc opinionem aliàs Rota sequuta
fuit coram Illustrissimo D. Cardinale Blanchetto in
causa Taurinen. Capellaniæ. 24. Februarij, 1576. &
in causa Barchinonen. bonorum, sub num. 5. coram
R. P. D. meo Patriarcha Alexandrino. 16 Februarij
2 1582. † Quare Iudex procedendo absque citatione,
nulliter processit, & ideo spoliauit. Igitur Fratres
sunt restituendi.
In reuolutione tamen registri duo vidi quæ non
deducebantur: alterum est, quòd sententia fuit lata
prima Decembris 1589. & reintegratio Capituli 26.
Februarij 1590. appellatio verò fuit interposita per
Fratres 18. Nouembris 1596. quare dubitaui, an in
hoc

hoc casu requireretur citatio, ex decis. 25. num. 3. cir-
3 ca med. de appell. in nou. † Quæ vult, quòd possit
fieri exequutio, parte non citata, duobus concurren-
tibus: vnum, quòd verè appellatio sit deserta, alte-
rum, quòd de hoc iudex sit certus, & ita intellexit
hanc decisionem Rota coram Reuerendissimo Pa-
triarcha, in allegata causa Barchinonen. num. 3. &
in dicta causa Taurinen. coram Illustrissimo Blan-
chetto. In præsenti verò casu non modò appellatio
fuit deserta, sed non fuit interposita, & satis iudex erat
certus, cùm ex reuolutione actorum, non constaret
de appellatione.

Nec decisiones Illustrissimi Blanchetti, & Reue-
rendissimi Patriarchæ repugnant, quia ibi iudex non
fuerat certus de desertione appellationis.

Secundum, quod ex reuolutione actorum vidi, est,
quòd exequutio fuit facta super eadem re, super qua
fuit lata sententia, quo casu dicit Gabr. ex communi
opinione DD. loco præcit. num. 131. non requiri cita-
tionem; & est decisio Auoramb. 7. circa fin.

Hac diuersitate facti stante, ex solita benignitate
DD. meorum, statui iterum eorum sententias au-
dire.

Et prosequendo in reliquis decisionem, non subsi-
stit, quòd Capitulum non spoliauit Fratres, ex quo
ipsi nunquam habuerunt possessionem respectu Capi-
tuli, stante quòd citarunt conductorem viridarij Ec-
clesiæ ad videndum decerni, & relaxari mandatum,
sine præiudicio tamen iurium Capituli. Put. decis. 32.
libr. 2. cum allegatis. Nam cùm Capitulum postea
egerit spolio, satis est, quòd ex isto actu habuerit se
5 pro spoliato, † solo enim animo perditur possessio.
Butr. in cap. cùm ad sedem, num. 25. de restit. spoliat.
6 † Et cùm Fratres essent iam in possessione Ecclesiæ, &
viridarij, potuerunt sibi mutare causam possessionis,
possidendo etiam in præiudicium Capituli, Bald. in l.
penult. C. de pign. action. & satis eam sibi mutaue-
runt, cùm litem sustinuerint contra Capitulum, &
conabantur probare, per ipsos non fuisse Capitulum
spoliatum, & tamen instante Capitulo, contrarium
fuit resolutum.

Non obstat dum dicitur, quòd in omnem euen-
tum spolium commissum erga Capitulum fuit atten-
7 tatum, & ideo licèt primum sit, † debet nihilominùs
secundum antè purgari. Rip. in l. naturaliter, §. nihil
commune, num. 68. de acquiren. possess. Castren. cons.
400. incip. prius quàm, colum. fin. versic. 3. similiter,
Dec. consil. 200. numer. 5. Menoch. in primo remed.
recuper. possess. num. 383. Et fuit resolutum in causa
Cortonen. bonorum 19. Decembris 1586. & 7. Mar-
tij 1587. coram Cardinali Platns. Nam fuit respon-
sum, quòd attentata prætenduntur ex lite, & nulla
lis erat inter Capitulum, & Fratres, quia Capitulum
nunquam fuit citatum, nec vnquam de eo tempore
interuenit in causa. Clemen. prima, vt lit. pend. Lan-
9 cellott. de attent. cap. 4. in præfat. nu. 11. † Et quam-
uis lis fuerit introducta contra Petrum colonum Ca-
pituli, nihilominùs ipsum Capitulum non afficiebat.
Abb. in cap. quoniam frequenter, §. in alijs, num. 25.
& 6. vt lit. non contest. Aut prætenduntur attentata
ex eo quòd post appellationem interpositam à Petro à
decreto de immittendo, iudex relaxauit mandatum.
10 † Et hoc casu, dato etiam quòd esset locus appella-
tioni, nihilominùs respectu Capituli non possunt
considerari attentata, cùm Capitulum non esset in li-
te per supradicta.

Romana de Bombellis. Vener. 14. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur, stante dolo, & difficultate probationis, ex dolo causata.*

2 *Testes examinati pro informatione curiæ, non probant.*

3 *Clausula de apponendo alia bona, si quæ extarent, operatur, vt faciens inuentarium, possit deinde alia bona describere.*

4 *Hæres non tenetur conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommissarijs.*

5 *Iuramentum in litem non datur, nisi verè constet de bonis super quibus petitur iuramentum.*

DECISIO CXXXI.

1 FVit resolutum, Ioanne non esse dandum iuramen-
tum in litem, quod datur duobus concurrenti-
bus, scilicèt dolo, & difficultate probationis ex dolo
causata. Bart. in l. in actionibus, num. 22. ff. de in
lit. iur. Purpur. consil. 369. num. 44. & sequen. lib. 1.
Paul. de Monte Pico, cons. 67. num. 7. Plot. de in lit.
iur. §. 22. numer. 1. Menoch. de arbitr. cas. 208.
numer. 1.

Dolus in præsenti casu non probatur. Licèt enim
testes deponant de transportatione aliquorum bono-
2 rum, † tamen isti testes sunt examinati pro informa-
tione curiæ; quare sicuti non probarent pro Helena,
ita quoque contra ipsam probare non debent. Vitall.
in Clem. 2. num. 91. de test. Achill. decis. 1. eod. tit.
& fuit dictum coram me in causa Anconitana assecu-
rationis. 16. Iunij præteriti. Vltra quòd non proba-
tur concludenter, quòd ista bona essent hæreditaria
Bernardini.

Nec officit, quòd Helena non apposuerit omnia
bona in inuentario, quia postea in eodem inuentario
3 descripsit alia bona, † potuit hoc facere, stante clau-
sula posita in primo inuentario, de apponendo alia
4 bona si quæ extarent. † Vltra quòd hæres non tenetur
conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommis-
sarijs. Ruin. consil. 159 nume. 25. lib. 3. Guido Pap.
decis. 351. Corn. consil. 303. num. 8. lib. 1. Socin. sen.
consil. 51. num. 1. lib. 3. Cephal. consil. 396. num. 49.
Peregr. de fideicommiss. art. 3. num. 79. vel quatenus
ipse hæres velit vti beneficio legis, & inuentarij. l. fin.
in princip. versic. cùm igitur, & in §. sin verò, & in
§. penult. C. de iur. delib.

Ex quibus patet, etiam deficere secundum requisi-
tum, quia difficultas probationis non prouenit ex do-
5 lo ipso. † Vltra quòd non constat, super quibus bonis
sit dandum huiusmodi iuramentum, & tamen requi-
ritur vera notitia eius super quo petitur iuramentum.
Ruin. cons. 35. num. 10. lib. 5. Socin. cons. 194. nu. 1.
lib. 2. Et tenuit Rota coram R. P. D. Pena in causa Ro
mana Computorum 17. Nouembris 1595. Non con-
stat enim de qualitate bonorum transportatorum, &
dato etiam quòd testibus esset credendum, deponunt,
quòd erant in quodam sacculo.

Patauina Decimettæ. Vener. 14. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Non entium nullæ sunt qualitates.*

2 *Dicta*

2 *Dicta testium obscura per alios declarantur, & supplentur.*

4 *Verba, nouales, & terra noua; fructus nouales, & terræ nouæ, non sunt idem.*

4 *Obseruantia dans fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquiuoca.*

5 *Historijs non creditur, nisi sint tales, quòd illis à maioribus nostris sit adhibita fides.*

DECISIO CXXXII.

ADsunt, vt prætenditur, duo instrumenta donationis decimarum. Primum quod reperitur, & Rota resoluit esse in forma probanti, confectum de anno 1180. in quo Gerardus Episcopus Paduanus donat Conuentui Sanctæ Mariæ Carcerum decimas noualium Paludis de Baone, per hæc verba, [habito consilio fratrum nostrorum Canonicorum, & aliorũ sapientum, omnes decimationes paludis de Baone, siue quæ nunc excolitur, siue quæ in posterum ad culturam quacumque occasione prouenerit, vobis, & Ecclesiæ vestræ titulo donationis offerimus, donamus, tradimus, & concedimus.]

Alterum verò instrumentum, vt dicitur, est donationis noualium in genere, factum vt prætenditur de anno 1189. quod non reperitur, in quo idem Episcopus donat per hæc verba formalia: [Gerardus Paduanus Episcopus donationem irreuocabilem fecit eidē Ecclesiæ, totam decimationem omnium noualium de Baone, tam quæ nunc sunt, quàm quæ pro temporibus fuerint, tam in terra, quàm in palude.] Reperitur tamen exemplum huius instrumenti factum de anno 1307. quod Rota resoluit 10. Martij præteriti, non esse in forma probanti. Tum quia fuit exemplatum de mandato, & auctoritate iudicis laici, tum etiam, quia adest rasura in loco suspecto, cuius tamen obseruantiam reseruarunt Domini videre, eo quia etiam scripturæ informi solet fides adhiberi, & in disputatione dubij Domini non se restrinxerunt ad exemplum anni 1307. quia omnes actus sunt facti ante dictum exemplum, sed ad obseruantiam ipsiusmet originalis, quam deducebant monachi Carcerum ex confirmationibus apostolicis, testibus aliàs examinatis, terminationibus factis, & pluribus alijs actibus, de quibus in summario concordato per totum, & ex historia ipsiusmet Congregationis Camaldulensium.

Sed de ipsa obseruantia minimè constare Domini resoluerunt. Nam quantum attinet ad confirmationes Apostolicas, confirmatio Lucij Vrbani sunt ante dictam donationem de anno 1189. Illa enim Lucij est de anno 1184. & alia Vrbani de anno 1186. Quare non possunt comprehendere donationem factam de
2 anno 1189. quæ nondum erat in rerum natura; † cùm non entium nullæ sint qualitates, l. eius qui in prouincia, §. fin. ff. si cert. petat. cap. ad dissoluendum, de desponſ. impub. Vltra quòd verba vtriusque confirmationis sunt satis clara, quòd loquuntur de prima donatione, quia Lucius, & Vrbanus suscipiunt monasterium Carcerum sub sua, & Beati Petri protectione, & volunt, quòd omnia bona donata, & concessa, firma ipsis monachis, suisque successoribus, & illibata permaneant, quæ posteà exprimuntur sigillatim, & posteà legitur, [decimationes etiam totius paludis de Baone, sicut vobis à Paduano Episcopo rationabiliter concessæ sunt, & eius instrumentum pleniùs continet, &c.] Et posteà confirmant decimas, quas à 40. annis vsque ad illud tempus pacificè possident, salua sedis Apostolicæ auctoritate, & diœcesani Episcopi canonica iustitia, quas Bullas sub vna structura verborum retuli, quia vtraque est ijsdem verbis concepta.

Nec minùs potest fieri fundamentum in Bulla Gregorij de anno 1217. quia Gregorius, vt dicitur in dicta Bulla, inhærendo vestigijs Lucij, & Vrbani, verbis eorundem Pontificum vtens, inquit, [decimationes etiam totius paludis de Baone, sicut vobis à Paduano Episcopo concessum est, & eius instrumentum pleniùs continet,] & infrà, [decimas noualium Paludis de Baone, & omnium noualium Vigizoli, &c. quæ omnia ven. frater noster Episcopus Paduanus de consensu Capituli sui vobis pia liberalitate donauit, prout in instrumento confecto exinde continetur.]

Quare huiusmodi confirmatio Gregorij non potest comprehendere secundum instrumentum de anno 1189. donationis noualium in genere, tum quia verba sunt expressa, quia confirmat donationem factam de noualibus paludis, tum etiam quia in dicto instrumento de anno 1189. nulla habetur mentio Capituli, prout dicitur in confirmatione Gregorij, sed solùm in primo instrumento de anno 1180. ibi, [habito Consilio fratrum nostrorum Canonicorum, &c. omnes decimationes Paludis, &c.] vt dictum fuit.

Martinus verò V. nihil aliud facit in sua Bulla, quàm renouare literas Gregorij, subdens, quòd per huiusmodi renouationem non vult, quod nihil de nouo acquiratur, sed antiquum ius, si quod habent, tantummodò conseruetur.

Quantum attinet ad cartulam nouem testium de qua in summar. à nu. 8. vsque ad num. 21. licèt sufficeret vnica responsio, quòd scilicèt iam Rota coram me resoluit 20. Nouembris anni præteriti, non esse in forma probante, nihilominùs non solùm non concludunt pro decimis noualium in genere, sed concludunt pro decimis noualium Paludis: nam primus deponit, quòd monachi Carcerum percipiunt decimas Paludis, & hoc scit de auditu, & quia soluit decimam de vno campo de terra, quam laborat in palude Baonis, secundus verò testis dicit, quòd decimæ terrarum, quæ sunt ab illis Zosum versus Paludem, vtendo verbis ipsius testis, sunt Ecclesiæ Carcerum, &c. Et infrà, quòd terræ quarum decima litigatur, sunt subtus puteum Laurani, & vt constat, ex sententia arbitrali de qua infrà dicetur, istæ terræ quarum decimæ litigabatur, sunt in Palude: tertius testis dicit, decimas, de quibus agebatur, spectare ad Conuentum Carcerum, & hoc scit, quia à terminis positis per massarios Baonis inter paludem Baonis, & terras Veteres, decims terrarum, quæ sunt ab illis terminis versus paludem est Ecclesiæ Carcerum, & infrà dicit, quòd laborat duos campos de terra in ipsa Palude, & soluit decimas illius terræ. Et quartus testis dicit, scire fuisse positos terminos lapideos ad discernendam paludem Baonis à terris Veteribus.

Nec facit, quòd iste testis dicat, quòd decimæ noualium Baonis sunt Ecclesiæ Carcerum, quia ex dictis constat, ipsum intelligere de decimis Noualium Paludis, quod maximè suadetur ex sequentibus verbis, scilicèt, & dixit, quòd laborat de terra illius paludis, & dat decimam monasterio Carcerum.

Et quintus testis dicit, quòd decima noualium territorij, & confinij Baonis, scilicèt paludis Baonis, est Sanctæ Mariæ ad Carceres.

Et sextus testis dicit, quòd lis est de decima terræ Petri de Canuli, & quòd illa terra iacet in Bruida, & quòd est in amplis Baonis, & dat rationem, quia ego met laboro vnum campum in amplis Baonis, & solui decimas monasterio Carcerũ. Ex prædictis clarè colligitur, quòd iste testis loquitur de decimis noualium

Paludis, quia vt infrà dicetur, terræ dicti Petri de Canuli, super quibus decima prętendebatur, erant in palude Baonis, & cùm etiam dicat, esse in amplis, debet intelligi in palude exsiccata ex ratione supradicta, & quia amplum ita accipitus, vt in instrumẽto quod datur nu. 8. ibi excepto campo vno, & dimidio in amplo ipsius paludis. Et ex ratione testis hoc euidenter apparet, inquit enim, quia egomet laboro vnum campum in amplis de Baone, & amplum accipitur pro palude exsiccata, vt dictum est. Ita loquitus, & debet intelligi septimus testis, quia dicit, item esse de decimis terrarum Petri de Canuli, & dicit quòd illa terra iacet in amplis de Baone, & quòd laborat certã terram in Palude Baonis, & de eo soluit decimam. Et octauus testis dicit, quòd decima amplorum colligitur pro Monachis Carcerum, & collegit decimas, ab aliquibus in fossa Meliorina, in Palude Baonis, & quòd ipse laborauit terras in palude, & soluit decimam: & infra dicit, quòd non fuit vbi decima nouallium paludis Baonis fuit concessa Ecclesiæ Sanctæ Mariæ.

Nonus verò testis dicit expressè, quòd ipse laborat terram in Palude Baonis, & ex ea dedit decimam, Nuncijs Carcerum.

Ex quibus dicendum, quòd huiusmodi testes deponunt de decimis Nouallium paludis, non autem de decimis nouallium in genere, & quatenus dicta aliquorum ex istis testibus viderentur obscura, cùm sint
2 plures, † declarantur, & supplentur per alios. Veral. decis. 206. num. 5. p. 2. Bald. in l. 2. num. 5. C. de bon. poss. secundùm tabul. Et cessat difficultas prorsus ex sesie facti; nam est sciendum, vt constat ex sententia Commissarij Apostolici, quæ datur num. 12. lata 12. Maij 1219. quòd pendebat lis inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua, & Monachos Carcerum super perceptione decimarum aliquarum terrarum, quas dicebant monachi Carcerum, esse de nouallibus paludis & in dicta sententia dicitur, quòd fuit allegatum per Monachos Carcerum, decimas & ius decimationis nouallium Paludis de Baone esse Ecclesiæ Carcerum, & allegabatur titulus, nempe donatio Episcopi Gerardi, & exemplum instrumenti authentici per Vgerinum notarium scripti ostendebatur, quòd quidem est illud donationis Nouallium paludis de anno 1180. subscriptum ab Vgerino, & vt constat ex cartula restium, fuerunt examinati in hac eadem causa, & constat etiam ex dictis eorum. Quare cùm deponant, decimas Petri de Canuli spectare ad Conuentum Carcerum, sunt intelligendi, quòd loquantur de decimis Nouallium paludis, vt constat ex dicta sententia, in qua pronunciatur decimas prædictarum terrarum spectare ad monasterium Carcerum. Ex quibus satis paret, ad quem effectum testes fuerint examinati, scilicèt ad probandum, quòd huiusmodi terræ erant in palude Baonis, & quòd ad monachos Carcerum spectabant dictæ decimæ, vt dictum fuit.

Nec positio terminorum suffragatur ad ostendendum, quòd instrumentum donationis nouallium in genere habeas obseruantiam; quia omnes terminationes huiusmodi loquuntur de decimis nouallium paludis. Prima enim & secunda terminatio, quæ dantur, nu. 7. & 9. altera de anno 1196. altera verò 1208. absque difficultate loquitur de decimis nouallium paludis ibi, quòd debeant ostendere cuncta noualia paludis Laurani, & ibi terram paludis curiæ Baonis: & verba sunt adeò clara, vt tergiuersari non possint, Immò in secunda terminatione, dum aliquan do nominantur noualia, subiungitur, id est palus. Altera verò terminatio de anno 1210. quæ datur nu. 10. concordat cum prædictis, quia distinguit terram ve-

terem à terra noua; & sic dicendum est, intelligi de
3 ea quæ prouenit ex exsiccatione paludis. † Aliud enim est dicere, nouale, aliud, terra noua. Licèt enim fructus terræ nouæ sint nouales, tamen non omnes fructus nouales sunt ex terra noua, cap. 1. & cap. quid per nouale, vbi DD. de verb. sign.

Pręceptum verò quod datur, nu. 30. factum 9. Martij 1260. vbi pręcipitur hominibus Baonis, vt infrà 15. dies bona fide, & sine fraude debeant discernere, & consignare noualia, & quę sunt noualia à veteribus terris, & à decimis veteribus, nihil facit; nam & ex eo colligitur, semper fuisse habitam rationem ad terras veteres. Et cessat difficultas, quia die 14. eiusdem mensis Martij, homines consignant decimas monachis Carcerum, & ponunt termines, & pluriès datur pro confinio, Palus, & aliquando dicitur, est tota terra noua, & paludis. Ex quibus satis patet, quòd terminatio loquitur de decimis paludum.

Nec facit, quòd detur pro confinio palus, quia aliud est palus, aliud verò palus exsiccata, nec propterea potest dici, quòd istę decimæ sint extra paludem exsiccatam.

Vltima verò terminatio facta 12. Maij 1288. quę dicitur, num. 32. loquitur pariter de decimis paludis; pluriès enim datur pro confinio palus, & aliquando dicitur, quòd contines distant à palude, quinque perticas, aliquando verò sex perticas, & dicitur omnia esse noualia, siue nouaria.

Nec facit, quòd aliquando in dictis positionibus terminorum, dicatur versus montem, & versùs arcadam; quia non ideo concluditur, quòd decimæ sint extra noualia paludis, quia etiam in nouallibus paludis possunt dari dicta confinia, quia non dicitur in arcada, quod est in montibus, sed versùs arcadam, & versus alia similia loca.

Et tantò magis prædicta placuerunt Dominis, quia ista positio confinium non potest fosse confiderasi, nisi in decimis nouallium paludis, quia palus exsiccatur, & terræ laborantur, quare sunt ponenda confinia ad distinctionem terrarum antiquarum.

Et cessat omnis difficultas, quia dato etiam quòd huiusmodi obseruantia posset verificari tam in primo instrumento donationis nouallium paludis, quàm in
4 alio, adhuc non releuaret, † nam ad hoc vt obseruantia det fidem scripturæ infermi, debet esse certa, & non æquiuoca. Abb. in c. 2. in fine, de cens. Felyn. in cap. cùm Bertoldus, numer. 26. de re iud. & fuit resolutum in Tirasonen. Iurisdictionis de Tudela. 22. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo Patre Domino meo Mellino. Et hoc maximè dicendum est, quia non docetur de effectuatione illius donationis, vt fuit resolutum in causa sententiæ tenutæ Pontis. Arghi. 10. Martij 1578. coram sanctissimo Domino nostro, & in dicta causa Tirasonen. coram Domino meo Mellino, sicuti docetur effectuatio primæ de anno 1180. stantibus confirmationibus Apostolicis, & alijs. Et hac responsione tollitur etiam fundamentum quod sit in sententia lata de anno 1459. quæ datur numero vltimo, quia loquitur de decimis paludis, cùm prata de quorum decima agebatur, dentur pro confinibus à tribus Vallis, nec constat de effectuatione huius sententiæ.

Nec prędictis officit laudum datum de anno 1213. quod datur, numer. 15. inter agentes pro Ecclesia Sanctæ Theclæ de Este, & Sancti Stephani de Padua, & Monachos Carcerum, cuius laudi vigore fuerunt positi certi confines, quia hoc nihil ad id de quo quæritur.

Minùs resistit sententia arbitralis, lata 9. Maij 1220. inter

inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua & Carcerum, quæ datur, num. 25. Quia licèt in ea dicatur, quòd penderet lis super quadam decima noualium Baonis, huiusmodi sententia est intelligenda de noualibus paludis: nam, vt constat ex compromisso quod datur, num. 24. factum per 5. dies ante dictam sententiam, conquetebatur monasterium Carcerum de monasterio Sanctæ Iustinæ, à quo petebat decimam vnius petiæ terræ iacentis in palude Lautani, in confinio Baonis, & in laudo Iudex laudat, quòd decima terræ, quę fuit Cambij, sit Ecclesię Carcerum, & alię decimæ consignatæ, prout in cattula consignata per Corradum, sint pro indiuiso.

Nec minùs potest fieri aliquod fundamentum in alio instrumento quod datur, num. 26. confecto de anno 1215. quia ibi Salomon, & Bellotus presbyteri Baonis prætendebant à Monachis Carcerum decimas suarum possessionum, exceptis ijs quas proprijs manibus, vel sumptibus excolebant, & fuerat per quendam iudicem arbitrum pronunciatum, quòd solutis per Monachos Carcerum lib. 16. monetæ Venetæ, nomine finiti & conuenti pretij, omne ius suum cederent dicti presbyteri super dictis decimis, prout cesserunt. Et hæc sententia fuit confirmata per Episcopum, vt in summario, nu. 17. sed hæc nihil concludunt ad dubium.

Petitio facta de anno 1223. quæ datur, num. 28. à quodam Mazzuchello de Baone, qui prætendebat non teneri soluere decimas de vna petia terræ posita in pertinentijs Baonis, in loco, vt dicitur, Lautano, vt constat ex alio instrumento, de quo in summario, nu. 7. & 14. est in palude, sed iste casus nec aliquid concludit, per supradicta.

Quietantia facta Conuentui Carcerum de anno 1206. quæ datur, num. 8. à Lucchesio & Dominico de Randuno, de lib. 60. monetæ Venetæ, ex qua cesserunt dictis Monachis omne ius quod habebant in decima totius paludis Baonis, nihil concludit ad obseruantiam donationis noualium in genere.

Nec tandem releuat, quòd donatio facta de decimis noualium, de anno 1189. fuit facta in consecratione Ecclesiæ, in cuius consecratione Marchio Oppizzo de Este donauit mansum, quæ quidem donatio habuit effectum, cùm postea Azo vigore testamenti Oppizzi dederit dictum mansum, vt constat ex instrumento quod datur, num. 6. quia hoc non concludit ad obseruantiam instrumenti, cùm potuerit instrumentum confingi, vt concordet cum dicta donatione Marchionis, nec per necesse illud instrumentum donationis Marchionis concludit, quòd huiusmodi instrumentum sit in forma probanti, cùm in eo nulla habeatur mentio de donatione decimarum facta per Episcopum.

Quod dicebatur de Historia Monachorum Camaldulensium, est confecta à quodam Monacho, & est moderna. Vnde licèt in ea registretur huiusmodi instrumentum, tamen historijs non creditur, nisi sint tales, quòd à maioribus nostris sit fides adhibita. Abb. in c. cùm causam, sub num. 1. vers. ex his infero, de probat. & debet apparere, quòd sit approbata. Patis. cons. 23. num. 235. lib. 1. vel quòd sub custodia publica remanserit. Ægid. decis. 70.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, quòd credebat, non esse differentiam inter primam & secundam donationem, quia secunda potest induci ad intellectum primæ; nam in secunda dicitur, decimationes omnium noualium de Baone, tam quæ non sunt, quàm quæ pro temporibus fuerunt tam in terra, quam in palude, restringere videntur generalitatem ad terras paludis, quæ dietim excolebantur, vt dicitur in prima donatione, & tantò magis, quia in terminatione, quæ datur num. 9. nomen noualium accipitur pro palude, ibi, noualium id est palus, & idem dicit quintus testis in summario, num. 17. vbi dicit, quæ decimæ noualium, scilicèt paludis, &c. Circa hoc tamen nihil per alios Dominos fuit firmatum, sed si opus erit super hoc particulariter agetur.

Valentina Mercedis. Lunæ 17. Nouembris 1603.

EPITOME.

Quoàd solemnitates, & ea quæ oriuntur secundùm naturam contractus, tempore contractus, locus contractus debet attendi: locus verò destinatę solutionis, quoàd ea quæ veniunt adimplenda post contractum.

SVMMARIVM.

1 *Vbi literæ recipiuntur, ibi contractus dicitur celebratus.*
2 *Statutum prohibens contrahi sine certa solemnitate, non extenditur extra territorium.*
3 *Solemnitates loci contractus, debent in contractu adhiberi, & num. 5. & 7.*
4 *Vbi solutio est destinata, ibi contractus censetur celebratus, quoàd ea quæ in loco destinatæ solutionis adimplenda, num. 6.*
8 *Gabella pro contractu, debet solui in loco destinatæ solutionis. Sed contrarium verius, num. 9.*
10 *Statutum laicorum non ligat clericos.*

DECISIO CXXXIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt denegandam esse remissoriam ex capite irreleuantiæ, 1 † quia cùm in Vrbe contractus fit celebratus, ex quo in ea D. Viues receperit literas Comitissæ, Bald. in l. multum, nu. 28. C. si quis alteri, vel sibi, cum alijs allegatis in decisione facta sub die 2. Iunij præteriti, etiamsi probaretur adesse constitutionem vel statutum prohibens, mulieres contrahere sine certa solemnita-
2 te, † adhuc non extenderetur extra territorium, cùm non prohibeat mulieres simpliciter contrahere, sed sine certa solemnitate. Bart. in l. 1. nu. 32. C. de sum.
3 Trinit. & fid. Cathol. † Et ideo quoàd ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundum naturam ipsius contractus, tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tempore contractus, l. si fundus, vbi Aret. in summ. ff. de euict. & latè prosequitur Gaili obser. 123. num. 2. lib. 2. Euerard. cons. 78. num. 11. vers. modò sic est. Mysing. obser. 82. nu. 3. cent. 4.
4 Non obstat, quòd solutio est destinata Valentiæ, ideo ibi contractus censeri debet celebratus, l. quæro, ff. de solut. l. contraxisse, ff. de bon. auth. iud. possid. Quia respondebatur, quòd dum quæritur, an in decisionis sit obseruandus locus contractus, vel destinatæ solutionis; aut quæritur quoàd ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundùm naturam ipsius contractus tempore contra-

ctus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri
5 tempore contractus, vt dictum fuit, † & tunc inspicienda est obseruātia, seu lex loci, in quo contractum fuit, & ita procedit, d.l.si fundus, ff. de euict.

Aut quæritur quoad ea quæ veniunt implenda post contractum in esse productum, in loco ad imple-
6 tionem destinato, † & eo casu non est consideranda lex, vel consuetudo loci initi contractus, sed destinatæ solutionis: & ita procedunt tex. in l. quæro, ff. de solut. & in l. contraxisse, ff. de act. & oblig. ita distinguit Bart. in l. cunctos populos, num. 13. & seqq. C. de summ. Trinit. & fid. Cath. in l. in principio, ff. de vsur. Bald. in d. l. si fundus, num. 2. ff. de euict. & in d. l. quæro, nu. 2. ff. de solut. Ang. in d. l. si fundus, num. 1. ff. de euict. in d. l. 1. in princ. vers. 2. nota, ff. de vsur. Euerard. cons. 78. num. 11. & num. 27. Mysing. obser. 82. nu. 3. cent. 4. Surd. decis. 227. num. 2. Osasch. decis. 114. num. 4.

7 Ex quibus, cùm versemur in primo membro distinctionis, scilicèt quoad ea quæ respiciunt perfectionem contractus, & eius substantiam, meritò debet attendi locus celebrati contractus per supradicta. Quæ etiam sufficiunt pro responsione, & intellectu ad ea quæ in contrarium allegantur.

Nec facit quod dicebatur in specie ad probandum,
8 quòd contractus non fuit perfectus Romæ, † scilicèt, quòd si venditio fuit facta in certo loco, & in alio destinata solutio, in loco destinatæ solutionis debet solui gabella, ex quo ibi contractum fuisse dicitur. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. num. 49. Fuit enim responsum, quòd licèt ex prædictis pateat,
9 hanc opinionem non esse tutam, † tamen ex abundanti fuit etiam dictum, communem opinionem esse in contrarium, vt per Dec. in c. 1. numer. 156. in prima lectura, de iudic. Rol. cons. 100. numer. 9. lib. 3.

Nec subsistit quod dicebatur, in omnem euentum sententias Rotales esse iniustas, quia si locus destinatæ solutionis est attendendus in his quæ veniunt ex post facto, adest Valentiæ statutum, quòd Aduocati & Procuratores non possint petere salarium, nisi pro
10 quatuor annis præteritis. † Nam huiusmodi statutum non ligat Ecclesiasticos. Anchar. cons. 61. num. 2. Abb. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 1. versic. hoc dictum, vbi etiam Felyn. nu. 101. in fin. vers. & pro ista declaratione, de consti. Socin. iun. cons. 25. nu. 5. lib. 2. Paris. cons. 27. num. 43. lib. 1.

Toletana Decimarum. Lunæ 17. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Magis attenditur causa actus, quàm ipsius actus exercitium.*

2 *Parochus vniuersalis habet fundatam intentionem in omnibus decimis.*

DECISIO CXXXIV.

Dubitaui, an constaret de quasi possessione vniuersali Prioris, percipiendi decimas in casu, & effectum de quo agitur. Et Domini capiendo dubium in abstracto, non autem cum effectu, & in concreto, ita vt præiudicetur monialibus, quando prata arrendantur, affirmatiuè resoluerunt, tum ex titulo Alexandri tertij assignantis militibus omne territorium, quod à Mauris recuperaretur, volentis, quòd
1 decimæ soluerentur clericis; † quo titulo vniuersali stante, magis attenditur causa actus, quàm ipsius actus exercitium. Bald. in l. 1. in repet. num. 24. vers. tu dic. C. de emancip. lib. Felyn. in c. auditis, num. 19. prope fin. de præscript. Et fuit dictum in causa Toletana annatarum, 16. Februarij 1581. coram Cantuccio, & aliàs sæpiùs quàm ex stabilimentis, de quibus in summar. nu. 2. & seqq. in quibus expressè disponitur, super decimis huiusmodi, & ex testibus qui dantur in summar. num. 7. apertis verbis deponentibus, de huiusmodi possessione vniuersali.

2 Et cessat etiam difficultas, quia Prior exercet curam vniuersalem animarum per clericos suos, ad nutum amouibiles; quare etiam de iure habet intentionem fundatam in omnibus decimis, c. cùm contingat, de decimis, c. Ecclesias. 13. quæst. 1. c. ad decimas, de rest. spol. in 6. Put. decis. 371. num. 1. lib. 1.

Romana Vineæ de Brunis. Merc. 19. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales, an sint seruandi coram A. C. in expeditione negotij principalis.*

2 *In connexis fit extensio de persona in personam.*

3 *Pars potest iudici iurisdictionem prorogare.*

4 *Sententia est nulla, non visis actis probatorijs. Limita quando pars fuit negligens in transportandis, nu. 5. Præmissa tamen monitione iudicis, num. 6.*

7 *Termini substantiales seruati, & pluriès reiterati, habent vim monitionis.*

8 *Concil. Trid. sess. 24. c. 20. § præterea, habet locum in causa appellationis, non autem in alijs casibus. Item in causis Ecclesiasticis tantùm, non autem in profanis, etiam quòd vertantur coram iudice Ecclesiastico, nu. 10.*

9 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*

11 *Obligatio, & actio semel extincta, non potest ampliùs reuiuiscere.*

DECISIO CXXXV.

Dubitaui, an decretum reuocationis mandati esset nullum, ita vt posset procedi ad vlteriorem exequutionem ipsius mandati. Et Domini, quantum attinet ad nullitates, habuerunt aliquam difficultatem, quia non fuerunt seruati termini substantiales, licèt in Tribunali Auditoris Cameræ, in exequutiuis, & in reuocatione mandatorum non seruentur, tamen in hoc casu non fuit simpliciter reuocatum mandatum, sed expeditum negotium principale, & facta condemnatio in expensis: Dicitur enim in citatione, ad videndum reuocari mandatum cum omnibus inde sequutis, & in expensis condemnari, attento quòd fuit relaxatum pro prætenso credito extincto ante relaxationem dicti mandati, & facta fuit posteà instantia, vt imponeretur perpetuum silentium.
1 Vnde videbatur, terminos fuisse seruandos, & dandas esse dilationes.

Alia nullitas, quòd deputatio bo. me. D. Guidij nō afficeret D. Merendam, ex quo fuit facta ad instantiam hæredum Benedicti Carotij creditoris Ioannis Pauli Bruni, contra Virgilium Brunum patrem Virginiæ Brunæ, & ideò non excederet dictas personas; non placuit Dominis, quia huiusmodi causa est conne-

2 connexa, & indiuidua cum causa D. Merendæ, † quo casu fit extensio de persona ad personam. Afflict. decis. 227. num. 2. Hostien. in summ. de offic. iud. de leg.
3 §. quibus modis, vers. & in summa. † Et D. Merenda comparendo coram iudice prædicto, & faciendo actus iudiciarios, potuit eius iurisdictionem protogare, l. 1. C. de iurisd. omn. iud. stante maximè reconuentione facta per D. Merendam, ad subhastationem vineę, per quam iudex fit competens, si priùs erat incompetens. Afflict. decis. 27. num. 2. vers. in contrarium.

Nec potest iuuari D. Merenda ex capite erroris, cùm sit iurisperitus. Alex. cons. 12. nu. 7. vers. nec ad hoc obstat, lib. 6.

4 Minùs facit habita in consideratione tertia nullitas ex defectu non transportationis actorum. Licèt enim sententia non visis actis etiam probatorijs, sit nulla, tanquam sine causæ cognitione lata, l. properandum, §. & si quidem, vbi Bart. num. 6. C. de iud. idem Bart. in l. 2. num. 5. C. de eden. & ibi Alex. num. 8. & seq. Cagnol. num. 68. vers. sed oppositum, latè Felyn. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 17. de const.
5 Nihilominùs prædicta non procedunt, † quando vna pars produxit probationes suas, & altera fuit negligens in transportando, quo casu iudex super productis pronunciare potest. Alex. vbi supra, num. 6. Rimin. ibidem, num. 12. vers. limita, & infrà. Cagnol. num. 70. Felyn. in d. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, in prima limit. num. 18. Et fuit resolutum in Maioricen. Pœnitentiariæ, & Canonicatus 4. & 18. Februarij
6 1591. coram R. P. D. Giptio. † Et licèt requiratur monitio iudicis, Cagnol. d. nu. 70. sufficit tamen, quòd termini substantiales fuerint seruati, & pluriès reite-
7 rati, † quia inseruiunt pro monitione, vt dicitur in allegata causa Maioricen. Et de hac negligentia D. Merendæ non potest dubitari, quia distulit per tantum tempus, coram iudice subdelegato suas probationes exhibere, vt fuit dictum in allegata causa Maioricen.

8 Nec prædictis resistit decretum Sacrosancti Concil. Trid. sess. 24. c. 20. §. præterea, de reformat. quia loquitur in causa appellationis, & sic quando à iudice à quo, ad iudicem ad quem omnia acta sunt transportanda; non autem quando vna ex partibus non exhibet aliqua acta corā delegato facta ipsi subdelegato,
9 † Propterea iste casus tanquam omissus remanet in dispositione iuris communis, l. commodissimè, ff. de lib. & posth. Et ita fuit resolutum in dicta Maioricen.
10 † Vltra quòd, vt bis resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum Sacrosancti Concilij, eius dispositio, in d. cap. propterea, habet locum tantummodò in causis Ecclesiasticis, secùs autem in causis prophanis, etiam quòd vertantur coram iudice Ecclesiastico: & sequuta est Rota in causa Romana Lignorum 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato.

Quantum attinet ad effectum dubij absque difficultate Domini dixerunt, data nullitate decreti, non posse procedi ad exequutionem mandati, cùm iam fuit resolutum coram R. P. D. nunc Episcopo Pacen. 14. Martij 1597. quòd mandatum fuit relaxatum pro
11 credito extincto. † Quare obligatio, & actio semel extincta non potest ampliùs reuiuiscere, l. qui res, §. area, ff. de solut. l. inter, stipulantem, §. nam cùm, quis, ff. de verb. obligat.

Fauentina de Pasijs. Ven. 28. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxari non potest, non præcisa liquidatione.*
2 *In eo in quo duo periti concordant, non est opus electione tertij.*
3 *Mandatum potest relaxari, etiam in illo quod virtualiter continetur in decreto.*
4 *Decretum super exequutione instrumenti, vel liquidatione, dicitur interloquutorium.*
5 *Mandatum interloquutorium relaxatum intra 10. dies ad appellandum, est validum.*
6 *Fideicommissarius non potest propria authoritate ingredi possessionem rei fideicommissariæ.*
7 *Exequutio facta in re maioris valoris, illud plus debet reddi debitori.*

DECISIO CXXXVI.

Alphonsus & Iulius occasione fideicommissi Annibalis, cui factus est locus per obitum Bartholomęi, deuenerunt ad concordiam quòd Alphonsus, qui in possessione existebat, daret Iulio octauam partem bonorum Annibalis, cum certa parte fructuum, & quartam partem bonorum Bartholomæi, pariter cum certa quantitate fructuum, quas portiones partes ipsæ intellexerunt, deductis oneribus, quorum deductionem, & alias differentias remiserunt in personam Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi, & insuper pro affignationibus faciendis elegerunt peritos, cum facultate in euentum discordiæ, tertium eligendi. Peritus Alphonsi postea retulit, octauam partem, & quartam ascendere ad certam summam, cum qua non concordauit peritus Iulij, & absque alia electione tertij partes adiuerunt Illustrissimum Cardinalem Matthæum, qui laudauit, certas concordias factas per Alphonsum cum Camilla vxore Annibalis, & Maldina vxore Bartholomei suffragari etiam Iulio.

His peractis, Iulius productis dictis æstimationibus, & laudo Illustrissimi D. Cardinalis Matthęi petijt coram Auditore Cameræ, iuxta relationem periti Alphonsi & sententiam dicti Domini Cardinalis, relaxari mandatum, qui Auditor Cameræ relaxauit mandatum de immittendo in possessionem tornaturarum 93. certa summa pecuniarum, & illius vigore fuit facta exequutio; & quia iustitia huius mandati pendet ex eo, an Auditor Cameræ excesserit relationem periti Alphonsi, & laudum Cardinalis Matthæi, quod pendet à computis, & ideo opus esse videtur electione periti, ideo omissa pro nunc instutia, seu iniustitia huius mandati, volui particulariter videre, an mandatum relaxatum, & exequutio sint valida.

Et quantùm attinet ad relaxationem mandati, fuit resolutum pro validitate, quia non docetur de eius nullitate, quam ostendere tenetur Alphonsus, cùm sit fundamentum intentionis suæ.

1 Non obstat, quòd huiusmodi mandatum fuit relaxatum, non præuia liquidatione, quę tamen requirebatur, Gałeſ. de liquid. nu. 7. & Ceſ. de Graff. decis. 2. num. 10. de sent. excom.

Nam fuit responsum, quòd cùm Iulius, voluerit stari liquidationi factę per peritum Alphonsi, & ille liquidauerit in minori summa, quam peritus ipsemet
2 Iulij, † in ea parte dicuntur concordes, quare nec e-

rat opus ad hunc effectum electione tertij periti, ad tradita per Dec. in cons. 100. num. 6. Rolan. cons. 35. num. 6. vol. 2.

Minùs facit, quòd mandatum fuit relaxatum vltra istam summam liquidatam per petitum Alphonsi, quia hoc obuenit propter laudum Illustrissimi Cardinalis Matthæi, qui laudauit, concordias factas per Alphonsum cum Camilla, & Maldina suffragari Iulio, & si in exequutione illius laudi excessit Auditor Cameræ, hoc respicit iustitiam, vel iniustitiam mandati, vt dictum fuit.

Nec subsistit, quòd mandatum relaxatum non
3 concordet cum decreto facto, † quia cùm in decreto
virtualiter continerentur omnia quæ sunt in mandato, index potuit illo eo modo relaxare. Afflict. decis. 32. num. 4. Pedemon. decis. 5. p. nu. 24.

Minùs subsistit, dum dicitur, quòd ab huiusmodi decreto fuit appellatum, & ideo non potuisse deueniri ad relaxationem mandati, quia non docetur de appellatione, nec de ea in actis constat.

Nec facit, quòd mandatum fuerit relaxatum infra
4 decem dies ad appellandum, † quia cùm decretum
fuisset interloquutorium, vt est decretum super exequutione instrumenti, Rimin. iun. cons. 206. & super liquidatione instrumenti, idem Rimin. cons. 200.
5 † non procedit regula, paria esse, fuisse appellatum &
esse infra tempus ad appellandum. Lancell. de attent. p. 2. cap. 11. nu. 30. & 31. post Franc. quem allegat. in c. super eo, num. 7. de appell.

Quantùm attinet ad exequutionem mandati, Domini inclinabant pro nullitate, cùm enim Iulius vel-
6 let consequi certam portionem hereditatis, † non poterat ingredi possessionem alicuius rei particularis propria auctoritate, prout ingressus fuit, exequendo mandatum super rebus sibi beneuisis. ad tex. in l. 2. C. quando, & quibus 4. pars lib. 10. Rip. in l. in quartam, num. 113. cum seqq. ff. ad leg. falcid.

Aliqui tamen ex Dominis non consentiebant huic motiuo, dicentes, quòd agitur de exequutione mandati, quod potuit exequutioni mandari super quibuscumque rebus, & licèt opponatur, quòd res super quibus fuit facta exequutio sint maioris valoris quàm sit debitum, tamen respondebatur, quòd etiamsi hoc
7 probaretur, † nihilominùs exequutio non vitiaretur, sed illud plus esset debitori reddendum. Alexand. in l. iustè possidet, num. 23. ff. de acq. poss. Socin. ibidem num. 13. vers. aliquando, & fuit latè deductum in causa Romana dotium de Zoppis, sub num. 2. 3. Ianuarij 1584.

Ex quibus statui iterum audire sententias Dominorum meorum.

Romana Emphyteusis. Ven. 28. Nouembris 1603.

E P I T O M E.

Emphyteosis acquisita pro successoribus descendentibus, non est hæreditaria, & si prorogetur, censetur cum iisdem qualitatibus prorogata.

S V M M A R I V M.

1 *Inuestitura facta simpliciter, ad certam generationem, sine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, num. 4.*

2 *Secunda inuestitura recipit interpretationem à prima.*

3 *Prorogatio censetur facta cum iisdem qualitatibus, & num. 15.*

5 *Quilibet censetur se conformare statuto patriæ, secùs si constet de contrario, nu. 8. à qua præsumptione facilè receditur, nu. 9.*

6 *In alternatiuis est electio alternatiuè acquirentis.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

10 *Nomine successorum veniunt hæredes, cùm hæredes dicantur de iure ciuili, successores de iure prætorio.*

11 *Pater in dubio censetur stipulari pro filijs, vti hæredibus, & num. 17.*

Secùs in emphyteosi, quando non est facta mentio hæredum, nu. 18.

12 *Verbum* DESCENDENTIBVS *positum sine copula* ET *post verbum* SVCCESSORIBVS *illud qualificat, & comprehendit successores sanguinis. 14. Et an intelligatur de hæredibus, nu. 13.*

16 *Emphyteosis hæreditaria non habet effectum, nisi adsint hæredes instituti.*

19 *Ex proprietate sermonis, nomine descendentium veniunt etiam fœminæ, & num. 27.*

20 *Consanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo sanguine coniuncti, nu. 21.*

22 *Illegitimus qui non potest succedere vti hæres patris in emphyteusi, an dicatur primus acquirens, & numer. 24.*

23 *In generali dispositione non venit emphyteosis non hæreditaria.*

25 *Clausula posita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam dispositionis.*

26 *In emphyteosi pro re in recognitionem, modica quantitas soluitur.*

28 *Creditum melioramentorum cum alijs debitis compensatur.*

D E C I S I O CXXXVII.

DOmini vnanimiter persistiterunt in resolutis, Sulpitię, & litis consortibus competere actionem ad recuperationem domorum, de quibus agitur, & illis dandam esse immissionem, stante nullitate venditionis factę per Lampodium Fabricio; nec obstare exceptionem meliorамentorum, cùm Tomatus satis habeat intus, quod extra prętenditur. Quòd autem talis actio competat Sulpitię, & alijs, vltra deducta
1 in alia decisione, hoc euidentiùs apparet, † quia
prima inuestitura non fuit hæreditaria, cùm fuerit facta simpliciter ad tertiam generationem. Clar. in §. emphyteusis, quęst. 37. in fin. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 4. vers. quintò deducitur. Et quamuis in ea semel habeatur mentio hęredum, hoc tamen est in nominatione, non in vocatione generationis: quare cùm ista prima inuestitura non sit hęreditaria, ita
2 dicendum etiam est de secunda, † quę à prima debet
interpretationem accipere, & declarari. Ruin. cons. 187. num. 1. lib. 1. Paris. cons. 23. nu. 64. lib. 1. Cephal.
3 cons. 369. num. 161. & seqq. † præsertim cùm ista
secunda sit protogatio primę inuestiturę; quapropter censetur facta cum iisdem qualitatibus, l. sed & si manente, ff. de precar. l. Labeo, 2. §. hæc autem, ff. de arbitr. Bart. in l. 1. §. & post operis, num. 5. vers. sed si in centum annorum. ff. de nou. oper. nunc. Cephal. d. cons. 369. numer. 101. Et verba prorogationis sunt satis clara, cùm Gundisaluus acquirat

pro

pro se, & Eluira, & successoribus descendentibus,
quocumque nomine nuncupentur, & quocumque
consanguinitatis iure sibi attineant in perpetuum,
4 † quare cum nec in secunda sit facta mentio hæredis,
sed descendentium, non est hæreditaria. Clar. in §.
emphyteusis, quæst. 16. versic. emphyteusis non est
hæreditaria. Vnde cùm iam sit firmatum per duas
decisiones, constare de legitimatione personæ Sulpitiæ,
& litis consortium, nec non de identitate
domorum, meritò illis competit actio ad illarum recuperationem.

Non obstat, quòd in prima inuestitura Gundisaluus acquirit ad tertiam generationem masculinam,
seu fœmininam, vel ad tertiam generationem; quare, stante statuto exclusiuo fœminarum, censentur fœminæ vocatæ in defectum lineæ masculinæ, & ideò
non potuit primus acquirens præiudicare masculis,
& si Sulpitia prætendit, non adesse masculos in prima inuestitura vocatos, sibi onus hoc probandi incumbit.

Nam per Dominos fuit responsum, quòd, quicquid sit de illa quæstione, an primus acquirens possit
præiudicare, de qua non est opus tractare in præsenti
casu, non est verum in hac facti specie, quòd fœminæ
essent vocatæ in prima inuestitura post masculos, nam
tunc eo modo censentur vocatæ, quando non apparet
de contraria meute testatoris, quia dictum Doctorum
5 fundatur in eo † quòd quilibet censetur se conformare cum statuto patriæ. Brun. in tract. de stat. exclus.
fœmin. art. 8. quæst. 22. num. 1. & seqq. Anchar. cons.
125. num. 5. versic. 2. principaliter moueor. Decian.
resp. 46. num. 65. vol. 2. & cons. 30. num. 40. lib. 3.

In præsenti verò casu constat de contraria mente
Gundisalui, quia Gundisaluus in prima inuestitura
non acquisiuit simpliciter ad tertiam generationem,
sed ad tertiam generationem masculinam, seu fœmi-
6 ninam; † quare stâte alternatiua, [seu] erat in electione Gundisalui, quam generationem vellet. cap. in alternatiuis, de reg. iur. in 6. §. penult. instit. de hæred.
instit. Bartol. in l. si is qui ducenta, §. verum, num. 1.
& seqq. ff. de reb. dub. cum alijs. Quod etiam ex eo
apparet, quia in prorogatione primò nominauit Eluiram filiam, & eius descendentes, & posteà filios masculos. Quare satis constat, ipsum non habuisse animum in prima inuestitura vocandi fœminas post ma-
7 sculos; † cùm sequentia declarent præcedentia, l. sed
Iulianus, §. interdum, & §. proinde, ff. ad Maced.
Aym. consil. 226. nume. 6. Surd. consil. 366. numer.
24. libr. 3.

Cùm igitur constet de contraria mente Gundisal-
8 ui, non est locus conclusioni, † quòd voluerit se conformare cum dispositione statuti. Socin. iun. cons. 71.
num. 42. versic. demum, & quartò, lib. 1. Illustrissimus Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 7. num. 14.
9 † stante maximè, quòd ab ista præsumptione facilè receditur. Corn. consil. 91. num. 1. versic. tamen de facili, vol. 1. & consil. 202. num. 9. prope fin. vol. 3. Et
sequuta est Rota in causa Montis Falisci 24. Februarij 1584. & coram me in hac causa.

Non obstat, quòd in prorogatione non est emphyteusis acquisita pro Gundisaluo, & descendentibus,
sed pro Gundisaluo, Eluira, & suis successoribus de-
10 scendentibus, † & nomine successorum veniunt hæredes, cùm hæredes dicantur de iure ciuili, successores verò de iure prætorio. Alexand. cons. 44. nume. 1.
& 4. lib. 1. Paris. consil. 46. numer. 10. lib. 4. Syluan.
11 consil. 30. nume. 10. & 11. cum alijs, † Eoque magis
cùm in dubio pater censeatur stipulari pro filijs hæredibus. Surd. post alios, decis. 322. num. 32. & seq.

Quia DD. prædicti loquuntur in emphyteusi acquisita pro hæredibus, & successoribus, & in alijs ter-
12 minis, in quibus nos non versamur. † Nam in hoc casu dicitur pro successoribus descendentibus, quod
verbum [descendentibus,] sine copula, [&] qualificat
verbum [successoribus,] & illud restringit, ita vt
non possit intelligi nisi de successoribus sanguinis, nec
est nouum in iure, quòd verbum, [successor] accipiatur aliquando pro successore sanguinis, l. cùm acutissimi, in fin. vbi Bald. in 2. not. Ias. num. 1. C. de fideicommiss. Socin. sen. consil. 249. numer. 15. & 16.
libr. 2.

13 Nec subsistit, quòd ex quo non est posita copula,
[&] inter verba [successoribus descendentibus,] magis videtur dicendum, fuisse intellectum de hæredibus, vt per Pinel. in l. 1. part. 3. nume. 90. C. de bon.
matern. quia ratio Pinelli optimè facit pro decisione,
licèt loquatur in alijs terminis, scilicèt, quando stipulatio fit pro liberis hæredibus sine copula, & sic
verbum, [hæredes,] qualificat, & restringit, vo-
14 cationem liberorum, † ita in præsenti casu, cùm stipulatio sit facta pro successoribus descendentibus, illud verbum, [descendentibus,] qualificat, & restringit verbum [successoribus,] vt dictum fuit.

15 Et cessat omnis difficultas; quia prima inuestitura
est pro descendentibus, quare ita debet intelligi etiam
prorogatio, vt dictum fuit secunda quia in alijs partibus vocantur descendentes simpliciter absque alio
verbo, [successoribus.] Et quamuis sit posita dictio,
[vt supra,] tamen est posita ad repetitioné descendentium, & habentium interesse, non vt repetat illam
qualitatem successorum. Tertiò quia fit concessio pro
descendentibus quocumque nomine nuncupentur,
& quocumque consanguinitatis iure attineant, in
futurum, & ista verba repugnant emphyteusi hæ-
16 reditariæ, vel mixtæ; † quia si non essent vocati nisi
hæredes, ista stipulatio, [quocumque nomine, &c.
& quocumque consanguinitatis iure, &c.] esset inutilis, quia non posset habere effectum, nisi etiam essent instituti hæredes.

17 Nec refragatur, quòd in dubio pater censeatur stipulari pro filijs, & hæredibus, quia quicquid sit in
18 alijs contractibus, † secùs est in emphyteusi, quando
non est facta mentio hæredum, ex communi opinione DD. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 37. in princip.
Caputaqu. decis. 113. part. 1. in manuscript. Cort.
decis. 355.

19 Nec est verum, quòd fœminæ non possint succedere in hac emphyteusi; nam respondetur, quòd vocantur descendentes, quorum appellatione veniunt ex
proprietate sermonis etiam fœminæ. Alexand. consil.
160. num. 2. versic. sed his non obstantibus, lib. 2. Paris. consil. 72. num. 6. lib. 4. Neque hic fuit habita ratio agnationis, cùm vocetur Eluira fœmina. Nec
militat ratio statuti, vt latè fuit deductum in alia
decisione.

20 Minùs resistit, quòd vocentur consanguinei, qui
agnati dicuntur, l. 1. §. final. cum l. sequen. ff. de suis
& legit. hæred. §. 1. instit. de legit. agnat. success. quia
vocantur descendentes, vt dictum fuit, & subditur,
[quocumque nomine nuncupentur, & quocumque
consanguinitatis iure sibi attineant.] Ex quibus constat, Gundisaluum non se restrinxisse ad agnationem,
21 eòque magis † quia secundùm communem vsum loquendi, appellentur consanguinei quocumque modo sanguine coniuncti. Bart. in l. cùm quidam §. 1. nu.
1. versic. sciendum est, ff. de acquir. hæred.

Minùs subsistit, quòd Eluira fuit prima acquirens,
vt deducitur ex eo, quia cùm esset illegitima, non po-
22 terat succedere, vti hæres patris, † & ideo debet censeri noua acquirens. Afflict. decis. 99. Quapropter cùm
in testa-

in testamento excluserit fœminas, meritò debent succedere tantum masculi, stante maximè clausula, [ad habendum, &c.] posita in prorogatione.

Nam respondetur quòd huiusmodi emphyteusis
23 non est hæreditaria, † & ideo in generali dispositione non veniunt bona emphyteotica, vt latè in alia deci-
24 sione. † Vltra quòd illegitimus potest patri succedere, licèt non tanquam hæres, in emphyteusi. Bald. in l. 2. num. 7. & ibi Ias. num. 122. C. de iur. emphyt. Et sic, quamuis patris stipulatio facta pro filio illegitimo, sonet in nouam dationem, non tamen inde est, quòd iste, cuius fauore fit stipulatio, sit primus acquirens, quia inter emphyteutam, & eius filium pro quo stipulatur, oritur tacita donatio, & ideo succedit patri, licèt non tanquam hæres, vt declarat. Bald. in auth. si quas ruinas, num. 8. versic. 2. ratio est. C. de sacros. Eccl. D. Aldobr. cons. 6. num. 8.

Nec clausula, [ad habendum, &c.] efficit, quòd Eluira potuit disponere in præiudicium vocatorum,
25 † quia cùm huiusmodi clausula sit posita in parte executiua, non ampliat, neque immutat naturam emphyteusis. Dec. cons. 500. num. 8. versic. & ideo. Pedemon. decis. 164. num. 2. Vinc. de Franc. decis. 6. numer. 7. Corbul. tit. de caus. priu. obalien. limit. 3. num. 8. Honded. cons. 58. num. 11. vol. 1. Vltra quòd istæ clausulæ, vt ex lectura patet, expressè sunt appositæ ad fauorem vocatorum.

26. Minùs etiam obstat, dum dicitur, quòd hæc fuit locatio ad longum tempus, stante magna quantitate recognitionis, nempe ducat. 90. cùm tunc dicatur emphyteusis, cum pro re in recognitionem dominij quantitas modica soluitur. Ruin. cons. 161. num. 21. & seqq. lib. 1. Rol. cons. 96. num. 25. & seq. vol. 1. & tenuit Rota coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino in causa Romana Casalium. 6. Nouembris 1576. & ideo illi debent censeri vocati, qui sunt filij, & hæredes.

Nam fuit responsum, quòd quicquid sit de hac quæstione, & an huiusmodi contractus fuerit locationis, vel emphyteusis, satis est, quòd sint vocati descen-
27 dentes, † quorum appellatione veniunt etiam fœminæ, & quod nulla sit facta mentio hæredum, per supradicta.

Prædictis stantibus D. Sulpitiæ, & litis consortibus danda est immissio, quia iam fuit firmatum coram me, alienationem factam per Lampodium in Fabricium, fuisse nullam, ita vt ab ipso Lampodio ius non sit abdicatum in præiudicium Sulpitiæ, & aliorum.

Nec officit, quòd prætenduntur melioramenta, quia Troilus, qui illa fecit, cessit ius suum Sulpitiæ, & litis consortibus pro summa scutorum 170. & eis debentur fructus, & pensiones domus, & apothecarum à die motæ litis, & ante motam litem canones decursi, & non soluti; quæ longè omnia excedunt va-
28 lorem omnium prætensorum emolumentorum; † & cum illis veniunt computanda, vt per Put. decis. 276. lib. 9. & fuit pluriès resolutum.

Agrigentina Sancti Angeli. Lunæ 1. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Narratina per verbum (VT ASSERITVR) non est iustificanda.*
2 *Clausula, STANTIBVS PRAEMISSIS, non alterat narrata, & num. 4.*
3 *Crescentij decis. 6.* DE RESCRIPT. *declaratur.*

DECISIO CXXXVIII.

Domini persistiterunt in resolutis, scilicèt, Breuia non fuisse subreptitia. Licèt enim non iustificetur, Ecclesiam de qua agitur, esse de iurepatrona-
1 tus iuratorum, † non refert, cùm iuspatronatus fuerit narratum per verbum (vt asseritur) quo casu impetrans releuatur ab onere probandi, Cassad. decis. 4. num. 1. de probat. cum alleg. in alia decis.

Non obstat clausula in fine posita, [stantibus præmissis assignes, &c.] ex qua omnia narrata sunt iustificanda; quia illa clausula non potest operari, quòd quis teneatur iustificare id quod ipse minimè narrauit.

Minùs refert dum dicitur, quòd prædicta procederent, si esset simplex gratia, sed cùm sit in forma commissoria, licèt sit narratum per verbum, [vt asseritur iuspatronatus] debet illud iustificare, cum Pa-
2 pa dicat, [stantibus præmissis,] † quia fuit responsum, hanc clausulam non alterare narrata, & ideo debere intelligi prout hic narrantur.
3 Nec prædictis resistit decisio Crescen. 6. de rescript. quia in casu illius decisionis Papa narrat enunciatiuè, aliquid coram eo fuisse factum, & illud factum debet iustificari, per clausulam, [constito tibi de illo facto.] Et ratio illius decisionis est, quia si Papæ intentio fuisset, vt suæ assertioni staretur, non rescripsisset cum clausula, [constito,] sed nos in præsenti casu versamur in longè diuersis terminis, quia licèt coram Papa assertiuè fuerit narratum, Ecclesiam esse de iurepatronatus iuratorum, Papa non rescripsit cum clausula, [constito quòd sit de iurepatronatus,] prout in casu Crescentij, in quo clausula, [constito,] in specie percussit narratum, & Papa vult, quòd iustificetur, sed in præsenti casu, Papa dicit, [stantibus præmissis,] quæ clausula non alterat narrata,

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 1. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua dispositio contentatur vno ex requisitis.*
2 *In gratia beneficij exprimi debet certus modus vacandi, vt in gratia, si neutri, & num. 4. secùs si est derogatum regulæ, num. 6.*
3 *De iure communi non est necessarium exprimere in gratia certum modum vacandi, sed sufficit, quòd beneficium vacet, & num. 5. & 6.*
7 *Gratia, si neutri, est noua gratia, & in ea debent exprimi quæ reddere possunt difficiliorem Papam ad concedendum.*
8 *Papa potest conferre beneficium, etiamsi non vacat.*
9 *Impetrans certo modo, & duobus modis vacationis expressis, non eget iustificatione de facto, si est derogatum regulæ, qua iustificatione egeret, si vellet capere beneficium, ex clausulis generalibus in gratia positis.*

DECISIO CXXXIX.

Domini resoluerunt, gratiam Ferdinandi esse iustificatam quoàd vacationem. Cùm enim alternatiuè narrauerit, parochialem vacare per obitum

Ioannis

Ioannis illius vltimi possessoris,seu ius in illa, vel ad il-
lam habere prætendentis,sufficit, quòd iustificauerit,
1 dictum Ioannem prætendisse habere ius, † cùm alter-
natiua contentetur altero ex requisitis, cap. in alter-
natiuis, de regul. iur. in 6. l. si hæredi plurium, ff. de
condit. & demonstr. cum alijs. Et in his terminis fuit
resolutum coram Reuerendissimo Domino meo Pa-
triarcha Alexandrino in causa Lunen. Sarzanen. Prio
ratus, 9. Februarij 1590.& 19. eiusdem mensis,& an-
ni, in causa Bononien. Canonicatus,coram Reueren-
dissimo D. meo Decano, & in alia Calaguritana be-
neficij de Ariola, 15. Nouembris 1592. coram bo.me.
Giptio & aliàs sæpiùs.
2 Non obstat, quòd in gratia debeat exprimi certus
modus vacandi. Mandos. in prax. signat. gratit. de
impetr. cert.mod. versic.vel quia conclusio.Et in gra-
tia si neutri, dicit expressè Felyn. in capit. in nostra,
numer.37. versic. limita 1. de rescript. Rot. decis. 25.
eod. tit. in nou. cum pluribus in discursu allegatis.
Nam fuit responsum, quòd circumscripta regula,
3 cui fuit in hac gratia derogatum, † de iure communi
non est necesse exprimere certum modum vacandi,
sed sufficit,quòd beneficium vacet. Lap. alleg.6.nu.5.
cum alleg. ibi per Mandos. in lit. K. Felyn. in cap. in
vestra, nume.37. de rescript. Gabr. consil. 188. lib.1.
Hier. Paul. in prax. Cancell. fol. 139. Staphil. de lit.
gra. tit. de var. mod. vacat. num.5.
4 Et quamuis Mandos. teneat contrarium, & Felyn.
limitat dictam conclusionem in gratia, si neutri, ta-
men Mandos. alleg. tex. in cap. susceptum de rescript.
in 6. in quo facit fundamentum, sed non facit ad pun-
ctum, quia aliud est, quòd narrato vno modo vaca-
tionis, alius non veniat, prout dicitur in eo tex. aliud
verò, quòd sit necessarium exprimere certū modum,
& contrarium dicunt Doctores, in d.cap. susceptum,
Gemin. sub num.7. versic. per hoc, Franch. num.10.
& firmant sufficere, constare de intentione conferen-
tis, & quòd non requiritur certa formalitas verbo-
rum.
Felyn. verò pro ratione suæ limitationis allegat di-
ctam decisionem, 24. de rescript. in nou. quam DD.
6 cum alijs allegatis intelligunt,† quòd tunc debeat ex-
primi certus modus vacandi, quando non fuit dero-
gatum regulæ, quia cessante regula, de iure commu-
ni, sufficit, quòd beneficium vacet, vt dictum est. Et
si hoc de iure communi fuisset necessarium, regula
minimè opus fuisset, & ea supernacanea dici posset,
nec adest aliqua ratio specialitatis in gratia, si neutri,
7 sed ratio sola est, † quia cùm sit noua gratia, debent
in illa exprimi ea quæ possunt Papam reddere diffici-
liorem ad concedendum, vt dicitur, in dicta decis.24.
de rescr. in nou. Felyn. in d.cap. in nostra, numer.17.
dicit, quòd requiritur expressio, prout si de nouo be-
neficium impetraretur.
5 Et ista ratio cessat in hoc casu, quia ex forma gratiæ
apparet, quòd Papa voluit concedere sine aliqua ex-
pressione, per tot clausulas, cum derogatione regulæ.
8 Ioan. Paul. decis.69. † vbi, quòd si Papa voluit, cepit
etiam beneficium quod non vacabat.
Nec subsistit, quòd debeat saltem de facto iustifica-
ri, beneficium vacare per obitum Ioannis, ad effe-
ctum quòd possit capi alia vacatio, scilicèt quòd in eo
9 ius habere prætendebat, † quia fortasse est de facto
iustificatus primus modus narratus; sed Ferdinan-
dus non eget tali iustificatione de facto, quia tunc
egeret, si vellet capere vacationem ex clausulis gene-
ralibus. Et ita procedunt decisiones allegatæ, secùs
autem dicendum est in casu isto, in quo dispositiuè
duo modi vacandi fuerunt alternatiuè narrati, vt in
decisionibus superiùs allegatis.

Et ita fuit resolutum, gratiam Ferdinandi fuisse iustificatam quoad modum vacandi expressum. In reliquis videndum erit.

Narnien. Confinium. Mercurij 10. Decembris 1603.

EPITOME.

Testes de Vniuersitate, quando agitur de interesse Vniuersitatis, sunt idonei testes; secùs si agatur de interesse singulorum.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate, regulariter admittuntur, exempli gratia, in probandis confinibus, num.2.*
Contrarium vide, num.3.
4 *Testes de Vniuersitate, admittuntur, quando agitur de interesse Vniuersitatis, secùs si de interesse singulorum.*
5 *Ex materia confinium non infertur ad pascua, cùm nihil habeant commune.*
6 *Quando ius pascendi, vel lignandi, venditur, & pretium in arca communi reponitur, causa spectat ad Vniuersitatem, non ad singulos de Vniuersitate.*
7 *Communitas emens ius pascendi, præsumitur acquirere pro Vniuersis, potiùs quàm pro singulis.*
8 *Ad hoc vt repellantur testes Vniuersitatis, quando agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quòd alibi pascua habere non possint.*
9 *An testes vnius Vniuersitatis idonei sint, quando agitur de solutione gabellarum, vel suæ Vniuersitati, vel alteri in materia confinium, & pascuorum.*
10 *Testes Vniuersitatis non sunt idonei, quando sunt descripti in mandato procuræ ad agendum.*
11 *Verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam.*
12 *Testes de Vniuersitate non admittuntur, quando causa est criminalis, vel ciuilis ardua, vel magni honoris, quod quando sit, relinquitur iudicis arbitrio, numer.13.*
14 *Testes de Vniuersitate non sunt admittendi, quando aliter veritas haberi potest. Vide contrarium, numer.15.*
16 *An testes de Vniuersitate, si admittantur, sint integræ fidei.*
17 *Testium dicta supplentur ex numero testium.*
18 *Sacerdos est idoneus testis pro Vniuersitate sæculari.*
19 *Dictum testium de Vniuersitate, suppletur per dicta testium, qui non sunt de Vniuersitate, & num.21.*
20 *An sit magis credendum testibus forensibus contradicentibus, quàm testibus Vniuersitatis, & 22.*

DECISIO CXL.

1 FVit per Dominos resolutum, testes de Vniuersitate CollisciPionis non esse repellendos; quia regulariter admittuntur, capit. insuper de test. quod licèt loquatur in testibus de Vniuersitate Ecclesiastica, tamen eius dispositio procedit etiam in Vniuersitate laico-

laicorum. Felyn. ibid. num. 2. versic. sed contrarium. Abb. pariter, num. 2. versic. ex qua ratione infertur, & versic. sed istam differentiam, & ibi in addit. Vrsil. colum. 1. versic. quam regulam, Alberic. de Maluet. de test. cap. 4. num. 72. versic. hæc ratio, & versic. iudicando tamen, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 57. Et simpliciter, quòd testes Vniuersitatis admittantur, dicit Specul. in tit. de testam. §. 1. num. 22. versic. sed nunquid in causa Vniuersitatis, num. 1. versic. vnde tenet gloss. Odofr. ver. Ot sigoori, Alber. num. 3. & seqq. iuncto numer. 7. versicul. nec obstat, vbi tuetur hanc partem, & respondet contrarijs, ff. de rer. diu. Dec. in cap. 3. num. 45. Bald. num. 8. versic. item nota, de probat. idem Bald. in cap. cùm Nuncius, in primo not. Butr. num. 3. Arian. num. 1. in primo not. de testam. Salyc. in l. parentes, num. 4. C. de testament. Ias. in l. dictantibus, num. 4. versic. sic in simili dicimus, C. de testament. Socin. reg. 519. in princip. vbi testatur de communi, Menoch. de arbitr. qui etiam testatur de magis recepta sententia, & etiam respondet contrarijs rationibus, cas. 18. num. 5. & 6. cum seqq. lib. 2. Et hanc conclusionem pluriès admisit Rota, Chisan. decis. 189. & coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto in causa Conchen. limitum, 19. Ianuarij 1596. & priùs in alia Pampilonen. sepulturæ 5. Decembris 1584. coram bo. me. Lauretano, & aliàs sæpiùs.

2 Et in specie, quòd testes Vniuersitatis admittantur in terminis nostris, scilicèt quando agitur de finibus probandis, dicit Ruin. consil. vlt. num. 16. lib. 4. Menoch. d. cas. 106. num. 5. Guido Pap. decis. 193. nu. 1. in fin. Couar. pract. quæst. cap. 18. num. 4. versic. 4. iudices, Bald. qui dicit hanc esse communem opinionem, in cas. 445. num. 9. lib. 5.

3 Non obstat, quòd Plot. de in lit. iur. §. 4. num. 26. & Viu. in com. opin. vero testes de Collegio, vel Vniuersitate, dixerint ex Dec. in cap. in super num. 6. de test. communem opinionem esse, quòd testes de Vniuersitate sæculari non admittantur pro sua Vniuersitate.

Nam fuit responsum, quòd Viuius, & Plot. per-
4 peràm allegant Decium, qui d. num. 6. nihil dicit, † sed num. 18. testatur, esse communem opinionem, quòd testes de Vniuersitate non admittantur, quando agitur de interesse singulorum, de quo in præsenti casu non agitur, vt infrà dicetur.

Minùs releuat, quòd dicebatur, prædicta procedere si ageretur de interesse Vniuersitatis, sed cùm agatur de interesse singulorum, testes Vniuersitatis non admittantur, vt distinguendo dicit Chisanen. decis. alleg. & post alios Menoch. loco præcit. num. 13. & testatur de communi Lanfranc. de testamen. num. 73. Osasch. qui multos refert, decis. 99. num. 39. quod interesse singulorum deducitur, ex quo agitur de pascuis, & quando agitur de pascuis, vel nemoribus, propter interesse singulorum testes de Vniuersitate non sunt idonei. Angel. in l. omnibus, num. 2. versic. aut respicit singulos, C. de testam. Castren. ibidem, numer. 2. & versic. & per prædicta patet, quòd si est quæstio de pascuis, Lanfranc. de testamen. nume. 73. qui de communi. Afflict. decis. 400. post num. 5. Couar. pract. quæst. cap. 18. num. 4. versic. 4. iudices, vbi quòd hæc opinio procul dubio est communis. Rol. qui pariter de communi, consil. 72. num. 13. & seqq. libr. 2.

Respondetur enim, quòd prædicta conclusio est verissima, sed non applicatur: nam hic non agitur de pascuis, sed agitur de finibus, & quamuis inter fines prætensos adsint pascua, quæ arrendantur per communitatem Narniæ, tamen ex victoria finium non
5 resultat per necesse victoria pascuorum; † materia enim finium nihil habet commune cum iure pascendi. Couar. pract. quæst. cap. 37. in princip. & per tot. & stat simul, quòd territorium sit Collis Scipionis, & ius pascendi competat Narnien. Couar. loco præcitato, Cæpol. de seruit. rustic. præd. cap. 9. Florian. de Sancto Petro, in l. item, si fundi, §. seminarias, in fine, ff. de vsufruct. Rota coram bo. me. D. Gyptio in Farsen. territorij, die Lunæ 9. Maij 1594.

6 Et in omnem euentum, etiam quòd agatur de iure pascendi, & nemoribus, causa non ad singulos sed ad Vniuersitatem spectare dicitur, quando ius pascendi, & lignandi per Vniuersitatem venditur, & pretium in arca communi reponitur, Iacob. de Sancto Georgio, in l. nullus, num. 8. versi. deinde si esset quæstio, ff. de testam. Felyn. in cap. insuper, num. 2. ad med. & num. 6. versic. secùs si effectus vtilitatis, de testam. & in capit. 3. loco num. 1. in fin. versic. & idem si est, quæstio de nemore, Bald. nume. 4. versic. vel est quæstio de nemore, de probat. idem Bald. in l. parentes, in fin. C. de testam. Afflict. decis. 400. post num. 6. versic. vel est quæstio de nemore, cuius fructus, num. 91. versicul. testes an possint esse, in quarta fallentia, versic. secùs, si effectus, Marsil. in l. 1. §. seruus municipium, num. 10. post med. ff. de quæst. Couar. pract. cap. 18. num. 4. versic. qua ratione, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 58. num. 9. & seqq.

Ex quibus cum hodiè per communitatẽ Narnien. istud ius pascen. vendatur, non potest concludi, quòd Communitas Collis Scipionis velit illud acquirere pro singulis, immò magis dicendum est, velle illud arren-
7 dare, † & sic acquirere pro vniuersis, & sufficit, quòd non constet, quid vellet facere Communitas, ad effectum, quòd testes de Vniuersitate Collis Scipionis tanquam habentes interesse, vt singuli non repellantur, ad trad. per Alberic. in d. l. in tantum, §. Vniuersitatis. num. 7. in fin. ff. de rer. diu. Aym. post Butr. & alios, de antiq. temp. par. 1. sect. quid in libro officialis, nume. 22. Rol. cons. 72. nume. 4. versic. pro cuius sententia lib. 2. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 15. in fine, lib. 2.

8 Dicebat etiam vnus ex Dominis, ex Bald. in cap. cùm nuncius, ante num. 1. versic. nam iuramenta, de test. quem sequitur Socin. reg. 519. in 6. fallentia, versic. Bald. tamen, quòd ad hoc, vt testes Vniuersitatis repellantur, quando agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quòd homines alibi pascua commodè habere non possint, & etiam quòd gratis ad pascendum admitterentur absque aliqua solutione, Bald. in l. parentes, prope fin. C. de testam. Hier. de Monte de fin. regun. cap. 58. num. 8. Capic. decis. 15. num. 6. Socin. d. 519. in 6. falleo. vers. 2. limitat idem Bald. Rol. cons. 72. num. 15. lib. 2.

Vnde necesse esset, quòd Communitas Narnien. quæ curat, hos testes repelli, probaret, quòd pascua alibi commodè haberi non possint, & quod Communitas Collis Scipionis esset admissura gratis homines Vniuersitatis ad pascendum eorum animalia.

Non officit, quòd aliqui ex istis testibus habeant bona in loco controuersiæ, & quòd agatur de interesse solutionis gabellarum, collectarum, & similium, quia etiamsi declararetur territorium esse Communitatis Collis Scipionis, hæc tamen omnia essent soluen-
9 da illi Communitati. Vnde cùm horum testium non intersit magis, soluere onera Narniæ, quàm Communitatis Collis Scipionis, propter hoc non sunt repellendi, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto in causa Conchen. limitum alleg. 19. Ianuarij 1596.

Et cessat difficultas, quòd homines Collis Scipionis

sunt

sunt exempti à iurisdictione Narnien. in constitutionibus Apostolicis, quare non potest considerari aliquod commodum, saltem principale pro hominibus de Communitate Collis Scipionis ex victoria sua Communitatis.

Minùs facit dum dicitur, quòd isti testes non sunt idonei, ex eo quia dederunt mandatum ad agendum; quia ad hunc effectum requiritur quòd omnes de
10 Vniuersitate dederint mandatum, † tunc enim is qui in mandato procuræ comprehensus est, pro sua Vniuersitate testimonium ferre non potest. Plot. de in lit. iur. §.4. num. 26. versic. maximè vbi omnes, & versic. quod limita, nisi omnes, Aldobrand. in addit. ad Dec. in cap. 3. loco, nume. 45. lit. G. de testam. Viu. com. opin. verb. testes de Collegio, versic. & hoc potissimum, Rol. cons. 72. num. 17. lib. 2. vbi ampliat, quòd si causa est mixta, quia scilicet intenretur, tam nomine Vniuersitatis, quàm singulorum, tunc singuli de Vniuersitate non poterunt testimonium ferre. Et ita loquitur decisio coram bo. me. Gipt io in causa Gerunden. anniuersariorum, 9. Iunij 1586. & est decis. Blanchetti, in alleg. causa Conchen. limitum.

Et licèt dicatur, quòd omnes fint descripti in mandato, hoc tamen in facto non subsistit, & copia mandati fideliter minimè datur.

Nec facit, quòd mandatum sit datum ad instantiam Communitatis, & hominum Collisscipionis; quia non propterea est dicendum, mandatum datum fuisse pro Vniuersitate, & singulis; nam verba illa, [pro Communitate, & hominibus,] sunt intelligenda respectu hominum vti Vniuersitatem constituentium, non vti singulorum; quia cùm agatur de territorio,
11 non possunt considerari vt singuli, † & verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam, Gemin. cons. 19. Aym. cons. 171. num. 13. cum alijs.

12 Non releuat, quòd testes de Vniuersitate non admittantur, quando causa ciuilis est ardua, & magna, in qua, cùm æquiparetur criminali, testis de Vniuersitate non admittitur; nec quando agitur de magno honore, vel de aliqua magna iurisdictione, Felyn. in cap. insuper, num. 5. ad fin. de testamen. Marsil. in l. prima, §. seruus municipum, numer. 8. in fin. ff. de quæst. Vrsill. ad Afflict. decis. 400. colum. 2. versicul. nisi tractetur de causa ardua, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. num. 11.

13 Quia cùm tota hęc materia relinquatur arbitrio iudicis, vt per eundem Menoch. d. loco, quod licèt regulatur à iure, remittit tamen multum de rigore iuris, non visum fuit Dominis, quòd causa de qua agitur, sit talis, vt non sint admittendi testes de Vniuersitate.

14 Minùs subsistit, quòd testes de Vniuersitate non sint admittendi, cùm veritas aliter possit haberi, vt per gloss. Innocen. Host. Bald. & alios, quos refert Felyn. in cap. cùm nuncius, num. 2. de test. cum alijs.

15 Nam communis opinio est in contrarium. Abb. in cap. insuper, nume. 2. ad fin. vers. non autem admittantur, idem Abb. in cap. 3. loco, num. 5. vers. 2. colligitur, vbi dicit, hoc esse verius, & probat. Dec. qui pariter testatur de communi, in eod. cap. 3. loco, num. 48. 49. & 50. Felyn. in d. cap. insuper, nume. 7. in 2. fallen. vbi respondet contrarijs. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. num. 8. cum alijs, qui allegari possent.

16 Nec etiam facit, quòd si admittantur testes de Vniuersitate, non tamen sunt integræ fidei; quia iste articulus est valdè controuersus, circa quem tamen nihil Domini firmarunt, cùm pro negatiua referetur de communi Crot. de testibus, num. 131. & pro affirmatiua Nicol. Fostas. in tract. de collect. par. 3. cap. 2. sub num. 26. Et quamuis opinio negatiua videatur fortè ex dinumeratione Doctorum magis communis, tamen quando alij testes non deponunt contrarium, affirmatiua videtur magis communis, ex alleg. per Honded. cons. 17. num. 37. & seqq. vol. 1.

Tamen omissis prædictis, cùm sint plures testes,
17 supplentur ex numero ipsorum. † Quando enim plures, quàm duo testes Vniuersitatis aliquid dicunt, plenam fidem faciunt. Paul. de Castr. cons. 47. num. 7. versic. adeo quòd lib. 3. Imol. in d. cap. cùm nuncius, sub num. 2. versic. ideò potest dici, de testam. Alexan. cons. 99. num. 17. lib. 5. Prosp. Pateth. cons. 161. num. 14. cum alijs pluribus per Honded. dicto consil. 17. num. 42. libro primo. Aym. qui dicit, in hoc Doctores conuenire, de antiq. temp. par. prima, sect. quid in libro officialium, num. 17. & 18.

Eòque magis hæc procedunt in præsenti casu, quia
18 adsunt duo testes Sacerdotes, † qui videntur esse idonei pro ista Vniuersitate sæculari, cùm sint idonei pro Ecclesia. Dec. in cap. insuper nu. 20. de testam. & in cap. 3. loco, num. 46. de probationibus, Vrsil. in addit. ad Afflict. decis. 400. colum. 2. versic. & est opinionis, Nellus de test. num. 11. Alberic. de Maluet. de test. cap. 5. nume. 29. Aym. de antiq. tempor. part. 1. sect. quid in lib. offic. post num. 17. Hier. de Mont. de fin. regen. cap. 57. num. 1. & 2. Viu. in comm. opin. vers. testes de collegio, vers. interpretatur quoque, vbi de communi.

Et cessat difficultas, quia concurrunt alij testes, qui
19 non sunt de Vniuersitate. † Vnde dictum testium de Vniuersitate suppletur per dictum istorum; Gerard. sing. 24. num. 2. Gabr. de testam. concl. 5. num. 1. vbi de communi, Rolan. cons. 59. num. 9. lib. 3. Osasch. decis. 99. num. 40. Paul. de Castr. Alexand. & Ias. in l. si quis ex argentarijs, §. cogentur, ff. de eden. cum infinitis, qui allegari possent.

20 Et ex prædictis cessat quod dicebatur, in concursu magis esse credendum testibus forensibus contradicentibus testibus Vniuersitatis, Abb. in cap. insuper, sub num. 2. colum. 4. versic. ego putarem hoc dictum procedere, Felyn. ibidem num. 3. in secunda fallen. Dec. cons. 25. versicul. nisi essent alij testes, Afflict. decis. 400. num. 8. & in fin. cum alijs.

21 Nam cùm ex alijs testibus suppleantur dicta testiū Vniuersitatis, non potest habere locum prædicta conclusio, quòd magis sit credendum testibus forensibus.

Vltra quòd hodie non quæritur, quorum testium dicto sit standum; & si de hoc ageretur particulariter, fortasse res posset habere difficultatem; quia cùm agatur de materia finium inter viscera territorij vtriusque communitatis, & illi non possint sic benè noti es-
22 se alijs, vt illis de Vniuersitate, † fortè magis crederent testibus de Vniuersitate, quàm alijs. Felyn. in d. cap. in super. num. 3. versic. sed intellige, de testibus. Marsil. in l. 1. §. seruus municipum, num. 3. versic. quod tamen intelligit, ff. de quæst. Aufer. de testam. num. 91. verbo, testes an possint esse, versic. sed intellige sanè, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. num. 10.

Circa hoc vltimum tamen nihil fuit per Dominos firmatum, sed tantùm consideratum in discussu causæ.

Et ex prædictis fuit resolutum, testes de Vniuersitate Collisscipionis non esse repellendos.

Aretina Spolij. Ven. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua notarij, quod testis sit iuratus, vel medio iuramen-*

iuramento deposuerit, de stylo Rotæ non creditur.

2 *In examine testium, stylus loci est seruandus, de quo saltem extraiudicialiter constare debet, cùm respiciat ordinatoria, non decisoria.*

3 *Aequalitas est seruanda in examinandis testibus vtriusque partis.*

4 *Præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem.*

DECISIO CXLI.

Placuit Dominis, quòd videretur particulariter de probationibus Chiusini; interim tamen firmarunt, examen testium pro parte Sozzini fuisse validum, non obstantibus tribus nullitatibus quæ opponebantur, videlicèt citationis ad videndum iurare testes, iuramenti ipsorum testium, cùm solum de eo constet per verba enunciatiua Notarij, scilicèt [testis iuratus,
1 qui medio iuramento dixit,] † cui, de stylo Rotæ, non creditur. Verall. decis. 123. part. 2. & decis. 246. ead. par. 2. & decis. 495. part. 3. & defectus citationis pro die certa ad viden. testes examinari.
2 Quantum attinet ad primam, & secundam nullitatem, visum est, eas esse sublatas ex stylo illarum partium, nam ibi solùm citatur pars ad videndum induci, & produci capitula, & non etiam ad videndum iurare testes, neque ad videndum committi receptionem iuramentorum testium, & ipsorum testium iuramentum notatur illis verbis. [Testis inductus, &c. iuratus, ac examinatus, qui eius medio iuramento dixit,] absque verbo [tactis,] &c. de quo stylo constat ex fide Aduocatorum, & procuratorum illarum partium. Licèt enim non doceatur formaliter, sufficit tamen, quòd de eo extraiudicialiter constet, ex quo respicit ordinatoria, non decisoria iudicij. Pedemon. decis. 22. Cæs. de Graff. decis. 7. num. 1. de probat. & tenuit Rota coram R.P.D. Sacrato in Mediolanen. rescissionis contractus, 17. Iunij 1602.
3 Vltra quòd quantùm attinet ad primam nullitatem, scilicèt citationem ad videndum iurare testes, responsum fuit, quòd nec in examine testium partis aduersæ adest huiusmodi citatio, & ideò cum iste modus fuerit seruatus ab vtraque parte, sufficit, rot. ut. quod quisque iur. & adest in terminis decisio bo. me. Rubei, sub die 16. Februarij 1582. quæ datur.

Quòd attinet ad tertiam nullitatem, nimìs placuit Dominis, quia die septima fuit facta citatio pet Chiusinum, ad videndum produci capitula, quæ eadem die fuerunt producta, & Sozzinus præsens protestatus fuit, non deueniri ad examen absque suis interrogatorijs, & die 13. fuit exequuta alia citatio contra Sozzinum, ad instantiam Chiusini, ad videndum produci testes, qui eadem die fuerunt producti, & Sollinus protestatus fuit, non examinari, nisi cum suis interrogatorijs, & die 14. fuit facta citatio ad instantiam Sozzin. ad videndum exhiberi quandam petitionem, eademque die idem Sozzinus comparuit in iudicio, & petijt copiam capitulorum, cum termino ad conficiendum interrogatoria, & iudex assignauit terminum trium dierum ad dandum interrogatoria, quæ fuerunt data die 20. & eadem die testes examinati. Ex qua serie facti constat, fuisse testes validè examina-
4 tos, † cùm post terminum concessum ad dandum interrogatoria fuerint examinati, quæ quidem præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem, quæ citationem supplet. Matan. de ordin. iud. par. 6. princip. in prima parte iudic. de citat. 1. membr. nu. 48.

Montis Regalis Iurisdictionis. Vener. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In sanctuario clerus orat, prædicat, & ministrat.*

2 *Locus in Ecclesia est nobilior, in quo fiunt nobiliores functiones, item in quo est sedes Archiepiscopi, vel regia, num. 3. Quod fallit, vt num. 5. Item vbi pulchrius est ædificium, ornamenta, & similia, nu. 4.*

DECISIO CXLII.

Fuerat per DD. resolutum, Reuerendis Monachis non competere actionem spolij aduersùs mutationem Chori factam per Reuerendissimum Archiepiscopum, cum præsupposito tamen, quòd locus, in quo ipsi monachi sederent, sit dignior. quod præsuppositum, cùm ab ipsis monachis impugnaretur, ideo de illius veritate dubitaui: & Domini pro maiori parte stare præsuppositum concluserunt; scilicèt, locum monachorum esse digniorem: ea moti ratione, quia in his Ecclesijs, vbi etiam hodie Chorus remanet ante altare maius, remanet etiam illa diuisio Ecclesiæ materialis antiquæ, in qua in parte anteriori locus est, vbi populus audire, & orare debet, intus verò rema-
1 net Sanctuarium, † vbi Clerus orat, prædicat, iubilat, & ministrat. Abb. in cap. 1. num. 3. de vit. & honest. cleric. vt dicit Duran. in rationali diuinorum officiorum, lib. 1. cap. 1. num. 5. vbi tractat de Ecclesia, & eius partibus. Et quamuis paulò inferiùs dicat, quòd simpliciter loquendo, respectu loci, Sanctuarium est nobilius, in quo ministrant Sacerdotes, quia denotat vitam contemplatiuam, tamen in præsenti casu, cùm Ecclesia sit modo prædicto diuisa, non magis potest dici Sanctuarium post altare maius, quàm antè, cùm comprehendatur in parte anteriori cleri, non autem in parte anteriori populi, quo casu pars ante altare maius est nobilior, quia ad hunc effectum debet at-
2 tendi locus, vbi fiunt nobiliores functiones. † Sed cùm altare maius non habeat gradilia retrò, vbi sedent Clerici, sed antè, solum, & in conspectu chori monachorum fit locus vbi conficitur corpus Christi, & perficitur sacrificium, cantatur Euangelium, & Epistola, cum ritibus Ecclesiæ; ex his omnibus absque difficultate ostenditur, chorum monachorum esse digniorem.
3 Et in prædicto choro monachorum, non modò adest sedes priuata Reuerendissimi Domini Archiepiscopi, in qua sedet quando in priuatis adsistit alicui diuino officio, verùm etiam adest sedes regia, & sedes Pontificia ipsiusmet Reuerendissimi Archiepiscopi. Ex quibus etiam satis patet, locum monachorum esse digniorem, ad trad. per Alexand. in l. centurio, ante nume. 11. versic. dicit etiam Ang. & num. 14. ff. de vulgar. & habito respectu ad dictum locum à latere Euangelij, apparet, presbyteros existere à sinistris, & monachos à dextris Reuerendissimi Archiepiscopi, & propterea etiam ex hoc constat, chorum monachorum esse digniorem, gloss. in l. decernimus, C. de Sacrosanct. Eccles. vbi Bald. num. 7. & idem Bald. in l. ex hoc iure, num. 15. ff. de iust. & iur. gloss. vltima, in cap. quàm periculosum, 7. quæst. 1.
4 Prædictis accedat qualitas ædificij chori monachorum, ornamenta ipsius & alia similia, quæ omnia, vt patet ex depositionibus testium, longè excedunt chorum clericorum, ideoque reddit ipsum digniorem.

Non

Non obstat, quòd in presbyterio post altare, vbi sedent clerici, adsit in medio sedes marmorea, & à dextris Altaris sedes lignea Reuerendissimi Archiepiscopi; quia in sede marmorea Prælatus non facit functiones Pontificales, sed ponitur ad effectum ostendendi Ecclesiam Archiepiscopalem, prout passim fieri consueuit, vt constat ex fide Communitatis, & deponunt testes. Altera verò sedes lignea fuit subrogata in locum alterius sedis, in qua Reuerendissimus Archiepiscopus etiam ante mutationem chori facie-
4 bas certas functiones particulares, † quare huiusmodi sedes non potest facere, quòd propterea locus in quo sedent clerici sæculares sit dignior, cùm sedes in illo loco esset etiam antequàm Chorus mutaretur, ad tex. in l.fin. §. simili modo, &c. C. de nupt. & not. per Bald. in l. procurator. num. 4. C. de eden. Stante maximè, quòd sedes regia, & pontificalis ordinaria Reuerendissimi Archiepiscopi, sunt ad latus chori monachorum.

Eòque magis prædicta sententia placuit Dominis, quia Reuerendissimus Archiepiscopus dat optionem Reuerendissimis Monachis, eligendi sibi locum, in quo sedent clerici, si putant ipsum esse digniorem, licèt contrarium visum fuerit Dominis, vt superiùs dictum est.

Bononien. de Beroaldis. Lunæ 15. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Si legitima non sufficit pro dote, possunt alienari bona fideicommissaria, pro dote constituenda, & restituenda, si alia non extant.

S V M M A R I V M.

1 Pater, relicta legitima filijs, de bonis suis disponere potest.

2 Filij succedentes ab intestato in fideicommisso, ex vi clausulæ codicillaris, non possunt detrahere duas quartas, quæ detrahuntur, quando sub conditione, vel in diem est iniunctum grauamen. nu. 3.

4 Si legitima non sufficit pro dote, possunt alienari bona subiecta fideicommisso, si filia non habet aliunde vnde se dotet, num. 6. & 10.

Item pro restitutione dotis possunt alienari, num. 7.

5 Dicens, legitimam non sufficere pro dote, probare hoc debet, sicut dicens, mulierem aliunde habere, numer. 8.

9 Pater tenetur dotare filiam, etiam quòd filia habeat de proprio, in vita tamen sua, secùs post obitum, numer. 10.

11 Bona transeunt ad hæredes cum sua causa, & onere.

12 Hæres tenetur dotare filiam defuncti, vsque ad legitimam, & si non sufficit, vltra legitimam de bonis defuncti.

13 Auth. res quæ §. cùm proponeretur, C. comm. de legat. explicatur, & nu. 15.

14 Olim legitima & Trebellianica, pari passu ambulabant.

16 Fructus percepti iudicio testatoris, non computantur in legitimam, in filijs primi gradus.

17 Arbitri ex statuto dati ad arbitrandum dotem, non debent arbitrari minùs legitimo, possunt tamen excedere, si legitima non sufficit.

18 Non est curandum de modo, cùm effectus habetur.

D E C I S I O CXLIII.

FVerat resolutum coram Reuerendissimo Patre Domino meo Litta, testamentum Ioannis, non obstante præteritione filiarum, sustineri in vim fideicommissi, ex clausula codicillari. Quare cùm Elisabetha, retenta sua legitima, residuum restituerit; Dubitaui, an sibi aliquid deberetur vltra dictam legitimam in bonis patris fideicommisso subiectis, ratione dotis vel alimentorum. Et negatiuè fuit resolu-
1 tum; † quia pater relicta filiæ legitima, de bonis suis disponere potest ad libitum, l. parentibus, vbi Bart. C. de inoff. testam. Surd. qui alios allegat, dec. 21. nu. 14.
Nec minùs ista mulier potest prætendere Trebellia-
2 nicam, † quia cùm simus in testamēto quod sustinetur in vim fideicommissi, ex clausula codicillari, filij venientes ab intestato, grauati restituere, non possunt detrahere duas quartas, quia censetur rogati in-
3 continenti restituere. † Duæ autem quartæ detrahuntur, quando sub conditione, vel in diem, est iniunctum granamen. Bart. in l. Papinianus, §. meminisse, in fin. ff. de inoff. testam. vbi Cagnol. etiam in fin. num. 21. Alex. cons. 26. num. 7. vol. 1. & cons. 161. num. 4. vol. 2. Corn. cons. 232. num. 11. vol. 4. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. num. 31.
4 Non obstat, quòd quando legitima non sufficit pro dote possunt alienari bona subiecta fideicommisso, auth. res quæ, C. comm. de leg. l. mulier, §. cùm proponeretur, ff. ad Trebell. quæ in hoc concordat cum d. auth. vt aduertit Cuman. ibi, num. 2. vers. nota summarium.
5 Nam fuit responsum, quòd, omisso quòd minimè constat, legitimam non sufficere pro dote, & onus hoc probandi incumberet Elisabethæ, cùm sit fundamentū intentionis suę, vt in his terminis dicit Corn.
6 cons. 3. num. 3. vers. & ei qui, vol. 3 tamen, etiamsi probaretur, non releuat, dispositio enim, dict. auth. res quæ, non procedit quando filia testatoris habet vnde se dotet aliunde. Ias. ibi, num. 3. in fin. & cons. 231. num. 12. lib. 2. Et hoc idem sentiunt Rip. in l. filiusfamilias, §. diui, num. 74. ff. de legat. 1. & ibidem Ferdin. Loaz. in repet. nu. 138. Curt. iun. cons. 154. in fin. num. 15. Aym. cons. 186. nu. 17. Rol. cons. 85. nu. 9. vol. 1. & in tract. de lucro dot. quæst. 58. Decia. resp. 120. in fin. sub num. 27. vers. item & 3. vol. 3. Phanuc. de lucro dot. gloss. 10. nu. 72. Boer. decis. 130. nu. 12. & 13. Petra, de fideicom. quæst. 8. princ. num. 459. Peregr. de fideicomm. art. 42. num. 66. Kitchou. relat. in tom. 1. com. opin. diu. loco 3. tit. de iure dot. c. 15. fol. 209. vers. dos prohibita. Et videtur de mente tex. in d. §. cùm proponeretur, vbi quòd si adsunt fructus ex bonis fideicommisso subiectis, & sic proprium ipsius mulieris, non potest fideicommissum minui. Et ita limitat dictam authenticam Cuman. in præcitat. §. nu. 2. vers. 2. habetis limitationem. Et hoc idem dixit benè Bart. in eodem §. nu. 3. Et est generale in quocūque fideicommissario, non modo in constitutione dotis, verùm etiam in restitutione, quia priùs debet
7 capere proprium, & posteà alienum. DD. in auth. res quæ, Curt. iun. cons. 16. Angel. nu. 5. Paris. cons. 63. nu. 49. vol. 2. Aym. cons. 19. nu. 18. Castren. cons. 77. nu. 7. lib. 2. Marzar. cons. 1. nu. 41. Et fuit resolutum in causa Romana dotium de Zappis, 19. Ianuarij 1593.

8 Quòd autem mulier habeat aliunde, quamuis de-
bear probari per dicentem, Curt. sen. cons. 27. nu. 17.
vers. ergo incumbit hæredibus, Aym. cons. 19. num.
18. vers. cui autem incumbat onus probandi. Ferdin.
Loaz. in d. repet. l. fil. famil. §. diui, num. 138. ff. de
leg. 1. vers. vnum tamen est notandum; tamen satis
probatur in hoc casu, cùm vigore sententiæ Rotalis
Elisabetha habuerit quintam partem bonorum Hie-
ronymi patrui, & medietatem alterius fideicommissi
Iuliæ de Spontonibus.

9 Non obstat, quòd pater teneatur dotare filiam, e-
tiam quòd filia habeat de proprio, l. fin. C. de dot. pro-
miss. ibi, [neque enim incognitæ sunt leges, quibus
cautum est, omnino paternum esse officium dotem
pro sua dare progenie,] & per illud [omnino,] ma-
gis communis opinio DD. est, quòd pater teneatur
dotare, etiam quod filia habeat aliunde. Socin. iun.
in l. 1. num. 156. vers. & hoc dico, & num. 162. vers.
cogitabis tamen. vbi quòd, non est recedendum à
communi opinione, & nu. 164. vers. fateor tamen, vbi,
quòd communis opinio magis sibi placet, ff. sol. matr.

10 Respondetur enim, quod dispositio l. fin. procedit
in vita patris, secùs autem dicendum est post obitum
patris, quia filia vltra legitimam non debet tangere
fideicommissum, si habeat aliunde, & dicunt DD. su-
periùs allegati. Et ratio differentię est, quia pater re-
linquendo filiæ legitimam, satisfacit officio suo, vt
considerat Peregr. de fideicom. art. 42. nu. 68. Alciat.
de pręsumpt. regul. prima, pręs. 26. num. 4. vers. quod
potest procedere, & ante hos omnes eleganter dicit
Cuman. in d. l. mulier, §. cùm proponeretur, num. 11.
vbi expressè declarat tex. in d. l. fin. C. de dot. pro-
miss.

11 Nec facit, quòd bona transeunt ad hæredes cum
sua causa, id est, onere dotandi. Bart. & Castr. in l. si
marito, §. si voluntate, num. 4. ff. solut. matr. Cor-
dub. de lib. agnos. §. non tantùm num. 56. quia hę-
12 res † tenetur vsque ad legitimam, quæ si non suffi-
cit, tenetur quoque vltra, si filia non habet aliunde,
secùs autem si haberet; vt declarat Abb. cons. 12. nu-
mer. 4. vers. ad vltimum contrarium, & nu. 5. vers. te-
netur ergo dictus Bernardinus, lib. 1.

13 Minùs officit, dum dicitur, quòd mulier non solùm
debet habere dotem, sed etiam Trebellianicam, vt
innuit gloss. in d. §. cùm proponeretur, in verb. hoc, &
ibidem Iacob. de Aren. & Arius Pinel. in l. 1. p. 3. nu.
102. versic. sed receptissima consuetudo, C. de bon.
mat. per tex. in d. §. cùm proponeretur, intelligendo
14 tamen pro Trebellianica, legitimam, † quia olim v-
traque consistebat in 4. & vsque ad nouam tantum-
modo, de qua in l. parentibus. C. de inoff. testam. Et
ideo de Trebellianica sola fiebat olim mentio, quia
consistebat in eadem quantitate cum legitima, Iacob.
de Beluis. in auth. de rest. & ea quæ parit. vndec. mens.
q. 2. vers. sed olim vtraque coll. 4. hodie verò fit men-
tio de legitima, quia regulariter est maior quàm quar-
ta Trebellianica, quia est triens, vel semis, auth. no-
uissima C. de inoff. testam.

15 Nam respondetur, quòd tex. in d. §. cùm propone-
retur, non dicit, quòd debeantur dos, & legitima, sed
solùm, quòd si sufficiunt fructus rerum fideicommis-
so subiectarum pro dote, non est deueniendum ad a-
lienationem fideicommissi. Cuman. ibidem, in fin.
Castren. num. 6. Alex. num. 3. cum alijs, Rom. cons.
232. circa fin. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. cap. 6. nu.
15. Nam auth. res quæ, processit ista consideratione,
quia licèt legitima filiæ sit quarta, vel triens, tamen
vbi euenit causa dotis, voluit Imperator, augeri legi-
timam, quatenus est necessarium pro ista causa. Et per
hoc euenit mirabile, quòd extenditur legitima, & fru-
ctus computantur, quamuis non computantur in pri-
16 mam legitimam, sed in extensione. † Et ratio est,
quia ista extensio fit, si fructus non sufficiunt: Cu-
man. in d. §. cùm proponeretur, nu. 11. & 13. Bart. nu.
3. dicens, quòd filia non debet habere vtrumque in-
tegrum, & ante eum dixit Iacobus de Beluisio, loco
præcit. vers. & quòd vnica quarta detrahatur. Licèt
enim fructus percepti testatoris iudicio non compu-
tentur liberis primi gradus in quartam, l. iubemus, C.
ad Trebell. bene computantur in omnem aliam cau-
sam propter quam ipsum fideicommissum potest di-
minui. Ang. de Perus. in d. §. cùm proponeretur, nu. 1.
dicens, hunc esse verum intellectum illius tex.

Non obstat, quòd in ciuitate Bononiæ adsit statu-
tum, quòd mulieres debeant dotari arbitrio quatuor
17 coniunctorum, † quia dato, etiam, quòd statutum
loqueretur in casu nostro, quod non fuit visum, pro-
pinqui stante dicto statuto non debent arbitrari mi-
nùs legitima, quia in ea non est excessus. Vel si legiti-
ma non sufficit, debent excedere. Salicet. in d. auth.
18 res quæ, in 2. not. † Quare cùm in præsenti casu Eli-
sabetha habuerit legitimam, quæ sufficit pro dote, vt
dictum fuit, habemus effectum statuti; vnde non est
curandum de modo, cùm modus, videlicèt arbitrium
coniunctorum requiratur ad certum finem, l. si ma-
ter, vbi gloss. C. de instit. & substit. l. si quis mihi bo-
na, §. sed si mandauit, ff. de acq. hæred. Brun. in tract.
de form. in tit. de implen. & obseruan. forma col. 15.
in 1. fallen. fol. mihi 75. Put. decis. 252. num. 8. cum
seq. lib. 2. Cassad. decis. 2. de iud. Et fuit dictum in
Compostellana Canonicatus, 20. Iunij 1601. coram
Reuerendissimo Pacen.

Minùs facit aliud statutum, quòd vna soror debeat
dotari prout aliæ fuerunt dotatæ, nisi patrimonium
sit diminutum; nam etiam dato, quòd etiam huius-
modi statutum faceret ad præsentem casum, tamen
non potest fieri fundamentum in dote data alteri so-
rori Elisabethæ, quia ipsa non fuit dotata à patre, sed
à patruo, qui potuit ad libitum de rebus suis dispo-
nere. Vnde non potest fieri aliquod fundamentum
in dicto statuto.

Et ex prædictis conclusum, Elisabethæ aliquid non
deberi vltra legitimam.

Burgen. Seruitij. Lunæ 15. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Hic agitur de clausula, *sine præiudicio literarum Apostolicarum*, & clausula *sine præiudicio exequutionis*, & quando detur appellatio à mero exequutore.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio non causat attentata, cùm res à qua appellatur, non recipit suspensionem.*
2 *A mero exequutore non datur appellatio.*
3 *Literæ Apostolicæ habent exequutionem paratam.*
4 *Literis Apostolicis recentioribus maior fauor conceditur, quàm antiquis.*
5 *In literis indulti exequendis, concessis ad fauorem Ecclesiæ, negligentia vnius non debet Ecclesiæ nocere. In literis autem ad fauorem priuati, negligentia nocere potest.*

6 Exe-

6 *Exequutio præscribitur 30. annis.*

7 *Clausula,* SINE PRAEIVDICIO LITERARVM APOSTOLICARVM, *importat, vt non ligentur manus exequutoris literarum per inhibitionem. Et idem importat in hoc casu, ac clausula,* SINE PRAEIVDICIO EXEQVVTIONIS, *num.10.*

8 *Clausula,* SINE PRAEIVDICIO EXEQVVTIONIS, *tunc ponitur quando per exequutorem fuit cognitum super exequutione literarum.*

9 *Hæc clausula ponitur quando literæ non fuerunt præsentatæ exequutori.*

11 *Nomine, redditus; obuentiones, emolumenta, omniaque alia ad beneficium spectantia veniunt, etiam distributiones quotidianæ, & num. 13.*

12 *A mero exequutore ratione excessus datur appellatio.*

14 *Verba quantumuis vniuersalia, intelliguntur secundùm subiectam materiam.*

15 *Exequutor literarum Apostolicarum, debet assumere partes iudicis contra contradictores, & propterea ab eo datur appellatio: secùs si oppositiones sunt friuolæ.*

16 *Stantibus difficultatibus à facto pendentibus, datur appellatio à declaratoria exequutoris literarum Apostolicarum.*

18 *Tertius veniens ad causam, adhærendo, debet venire in statu causæ, inchoans verò nouum iudicium, potest venire ad causam, prout sibi placet.*

DECISIO CXLIIII.

Domini resoluerunt, gesta per Abbatem Sancti
Ioannis non esse attentata. Licèt enim fuerint
1 gesta post appellationem interpositam, † tamen cùm
res non reciperet suspensionem, appellatio non causat
attentata, c. non solùm, vbi gloss. in verbo, casibus
de appell. in 6. Ægid. decis. 18. Ias. cons. 187. num. 21.
& 22. lib. 2. latè Moder. de attent. p. 2. cap. 12. in limit.
33. nu. 1. Abbas enim prædictus erat merus exequu-
2 tor, † à quo non datur appellatio, saltem suspensiua,
cap. nouit. de appell. l. ab exequutione, ff. eod. Si enim
grauamen adest, non prouenit ab exequutore, sed à
priuilegio, & à Papa concedente. Aym. cons. 273. nu.
1. vers. & ista est ratio. Agebatur enim de exequutio-
3 ne literarum Apostolicarum, quæ † exequutionem
paratam habent. Molied. decis. 13, vt lit. pend. Gig. de
pens. q. 85. nu. 2.

Non obstat, quòd cùm ageretur de exequutione
literarum satis antiquarum, erat in illarum exequu-
tione supersedendum, † quia eis non conceditur tan-
tus fauor in exequutione; quàntus recentioribus con-
cedi solet, vt fuit resolutum coram Bubalo in Com-
postellana Cardinalatus, 27. Nouembris 1586.

Nam fuit responsum, quòd prædicta fortasse pro-
cederent, si literæ nunquam fuissent exequutioni tra-
ditæ; quia non esset præsumendum, absque causa il-
las fuisse neglectas, in præsenti verò casu licèt de illa-
rum exequutione non constet, non apparet, quòd
fuerint neglectæ, quia forsan semper fuerunt obseruatæ,
& non euenit casus in quo ad exequutionem esset
5 recurrendum. † Cùm enim habeant successiuam exe-
quutionem, & semper loquantur, semper possunt
exequutioni mandari. Et in hoc casu est aduerten-
dum, quòd sumus in literis Indulti concessis ad fa-
uorem vnius Ecclesiæ, in casu verò decisionis Domi-
ni Bubali literæ erant concessæ ad fauorem certæ per-
sonæ, & ideo negligentia illius sibi nocere poterat,
sed in casu isto negligentia vnius, non nocet respectu
aliorum.

6 Præterea decisio Domini Bubali fundatur in præ-
scriptione 30. annorum, quibus exequutio præscri-
bitur, vt per Achil. decisio 5. de præscr. Quæ ratio
hic non adaptatur, cùm non doceatur, euenisse ca-
sum exequutionis Indulti, & non fuisse factam exe-
quutionem: absque causa enim ad exequutionem
Indulti non potest deueniri.

7 Et in omnem euentum cessat omnis difficultas,
quia signatura commisit causam cum clausula: [sine
præiudicio literarum Apostolicarum,] quæ impor-
tat, quòd non ligentur manus exequutoris litera-
rum; & Rota declarauit, inhibitionem stare cum
huiusmodi clausula.

Nec facit, quòd in commissione fuerit deletum ver-
bum exequutionis, & relicta tantummodò verba
8 [sine præiudicio literarum Apostolicarum:] † nam li-
cèt clausula [sine præiudicio exequutionis,] tunc po-
natur quando per exequutorem fuit cognitum super
exequutione literarum, & decreta exequutio, man-
9 datumq; relaxatum; † clausula verò [sine præiudicio
literarum Apostolicarum,] tunc demum ponatur,
quando literæ fuerunt præsentatæ alicui de exequu-
toribus deputatis, ita quòd per inhibitionem quæ e-
manabit vigore commissionis, non impediatur: ta-
men patet, quòd semper stantibus præfatis clausulis,
signatura intendit, quòd exequutio literarum non
10 impediatur. † Et ideo quamuis in hoc casu exequu-
tio esset decreta, & propterea esset ponenda clausula,
[sine præiudicio exequutionis,] tamen ita debet in-
telligi clausula [sine præiudicio literarum Apostoli-
carum,] cùm etiam aliter non possit intelligi, ad tex.
in l. 2. ff. de lib. & posthum. l. fundus qui locatus, ff.
de fund. instruct. Paris. cons. 27. num. 64. lib. 2. Ce-
phal. cons. 622. numer. 54. lib. 4. Berou. cons. 159.
num. 29. lib. 2.

Et ex hac responsione tollitur quod dicebatur, In-
dultum Alexandri censeri debere reuocatum per Sa-
crosanctum Conc. Trid. cap. 2. §. 6. quia sufficit, quòd
etiam fuerit commissa sine præiudicio literarum Apo
stolicarum, & propterea non fuit firmatum, an per
constitutionem Sacrosancti Conc. censeatur deroga-
tum literis Alexandri.

11 Minùs facit, quòd in omnem euentum erat con-
cedenda appellatio, quia Abbas condemnauit bene-
ficiatos ad respondendum de omnibus redditibus,
obuentibus, emolumentis, omnibusque alijs ad be-
neficium spectantibus, sub quibus verbis vniuersa-
libus, comprehenduntur etiam distributiones quo-
tidianæ, vt fuit resolutum in causa Toletana pensio-
nis, de anno 1565. coram bon. mem. de Rubeis, &
coram R. P. D. meo Penia in causa Toletana paro-
chialis, de Mazaramboz 29. Aprilis 1592. Et circa
12 has distributiones Abbas excessit fines Indulti. † Vn-
de cùm esset merus exequutor, ratione excessus da-
batur appellatio, iuxta notata per Ang. in l. si cum
exceptione, §. hoc autem, nu. 4. ff. de eo quod met.
caus. Imol. in l. ab exequutore, col. 2. sub numer. 2.
vers. vbi autem per pronunciationem, ff. de appell.
Felin. in c. quoàd consultationem, num. 16. de sent.
& re iud. Capic. decis. 1. numer. 17. vers. quo casu,
Rota decision. 45. numer. 1. de appell. in nou. Mo-
dern. de atten. appell. pend. limit. 53. nume. 22. &
seq.

13 Respondebatur enim, quòd Abbas non conde-
mnauit ad distributiones, & licèt prædicta verba sint
apta eas comprehendere, tamen hoc casu non com-
14 prehenduntur, † quia cùm ageretur de exequutione
literarum, verba quantumuis vniuersalia restringi
debent secundùm naturam ipsarum literarum, & su-
biectam materiam. Gemin. cons. 29. circa fin. Syluan.

conf. 56. num. 19 Cephal. conf. 516. num. 34. lib. 4. & conf. 347. nu. 7. & 8. lib. 3. Aym. conf. 171. nu. 13.

15 Nec facit, quòd Abbas tenebatur assumere pares iudices, & propterea ab eo dabatur appellatio, cùm eius potestas procederet tantùm aduersùs contradictores de facto, non autem contra relistentes de iure, Franch. in cap. 1. num. 6. vers. vel poterit, & ibi Gemin. num. 11. de concess. præben. in 6. Staphil. de lit. gra. in tit. de vi, & effect. claus. §. sequitur postmodùm, num. 6. & seqq. Rebuf. in forma nou. prouis. in verbo, contradictores, & super Concord. in tit. de form. lit. exequut. mand. Apost. in verbo contradictores, Put. decis. 251. num. 6. lib. 3. Nam respondetur, hæc cessare, cùm ex prædictis satis constet, quòd isti erant contradictores de facto, & friuolæ videbantur oppositiones, vt dictum fuit.

16 Non officit, quòd in hoc casu dabatur appellatio à declaratoria incursus Censurarum. Achil. dec. 4. nu. 7. de sent. excomm. Put. qui refert decisionem coram Achil. decis. 271. nu. 1. & seqq. lib. 3. quia ipsi loquuntur stantibus difficultatibus ex facto pendentibus, & cessat omnis difficultas; Quia causa fuit commissa sine præiudicio literarum Apostolicarum, vt per eundem Achill. loco præcitato, num. 13.

17 Quantùm attinet ad caput nullitatis ex litis pendentia coram alio iudice, minùs placuit Dominis, quia lis erat diuersa, tam attentis personis, quàm attento fine. Rot. decis. 13. & 40. de procur. in nou. Interesse enim Capituli est vniuersale; interesse verò Michaelis, proprium, & particulare.

18 Nec facit, quod tertius veniens ad causam debet venire in statu causæ; quia est in facultate tertij venire adhærendo, & tunc illud procedet, vel inchoando nouum iudicium, vt in casu isto; & tunc potest venire prout sibi placet, Cassad. decis. 1. num. 9. vers. item in pubertate, de except. Afflict. decis. 235. num. 6. Abb. in cap. cùm super num. 627. de iviud.

Nouarien. Beneficij. Ven. 19. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, & valor beneficij probatur ex confessione aduersarij, emanata in sua gratia.*
2 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*
3 *Fides Episcopi attestantis, canonicum suæ Ecclesiæ esse militem Sancti Lazari, exempli gratia, probat.*

DECISIO CXLV.

Visum fuit Dominis, gratiam D. Octauij Ranzij esse iustificatam. Quòd enim beneficium vacaret per obitum Petri Francisci de Portiz de mense Se-
1 ptembris, & illius valor, probatur ex gratia ipsiusmet aduersarij, Ægid. decis. 268. & decis. 595. Put. decis. 368. lib. 1.

Nec facit, quòd in gratia Tentoni narretur, quòd beneficium nō excedit 10. ducat. in gratia verò Ranzij quòd non excedit 24. quia si non excedit decem, minùs etiam 24. Et sic confessio Tentoni suffragatur Ranzio.

2 Clericatus probatur ex ipsismet literis patentibus. Quòd verò Octauius esset miles SS. Mauritij, & Lazari, probatur ex fide Reuerendissimi Episcopi Vercellen. in cuius Ecclesia Octauius canonicus existit,
3 quæ visa fuit sufficiens probatio, cùm ad probandum huiusmodi qualitates, aliàs sufficiat summaria probatio. Aegid. decis. 114. Caputaqu. decis. 277. p. 1.

4 Quòd verò Octauius fuisset examinatus ab examinatoribus, probatione non eget, cùm sit assertio ipsiusmet Papæ, vt fuit resolutum in causa Vallisoletana Scholastriæ, 17. Iunij 1602. coram R. P. D. Lancellotto, & in alia Tiraionen. Capellaniæ, prima Iulij eiusdem anni, coram R. P. D. Sacrato, & aliàs sæpius.

Camerinen. Dotis. Ven. 19. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio extinguitur cessante causa propter quam facta est obligatio.*

DECISIO CXLVI.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, mandatum relaxatum non esse exequendum; quia obligatio Pantaleonis, & Vincentij, cessabat ex defectu causæ. Eorum enim obligatio ad quingenta, erat vt Angelus faceret, quòd Venantia vxor cederet legato materno, quod vtique non poterat facere de tempore relaxationis ipsius mandati, cùm iam Venantia vigore fideicommissi habuisset bona materna, ex quibus legatum erat detrahendum.

Nec facit, qoòd Venantia non habuit omnia bona materna, quorum valor ascendit ad scuta 1225. Nam omisso, quòd hoc concludenter non probatur, respondetur, quòd dato etiam, quòd probaretur, non releuaret, quia sufficit, qoòd Venantia habuerit bona sita in monte Causario, ex quibus solis mater voluit quòd extraheretur legatum dictæ Venantiæ factum.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicèt, qoòd detracta legitima, & Trebellianica pro Vincentio hærede, necnon & legato facto Venantiæ, & alijs legatis factis per dictum testatorem, non remanebat tanta summa pro fideicommisso ad fauorem Venantiæ, quantam ipsa habuit; dicitur enim, bona montis Causarij esse valoris scutorum 475. quare, aut ipsa voluit hæc bona pro legato, & cessat obligatio Pantaleonis, & Vincentij ex defectu causæ, vt dictum fuit; aut voluit pro fideicommisso, & tanta summa ei non debetur. Vnde semper erit verum dicere, quòd obligatio Pantaleonis, & Vincentij, cessat pro illa Augustinum non posse adimplere quod promisit, & quoad illam mandatum esse iniustum. Quare in totum corruit, vt fuit resolutum in Romana spolij 21. Februarij 1600. coram R. P. D. Iusto, & aliàs sæpiùs.

Alia sunt sublata ex alijs decisionibus in hac causa factis, &c.

Papien. Iurispatronatus. Lunæ 12. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia probatur ex confessione partis ad articulos deponentis de sua credulitate, & num. 3. & 5. cùm ex voluntate partis stetur probationi minùs legitimæ, num. 2.*
4 *Enunciatiua moderna faciunt adminiculum ad probandum descendentiam.*

DE-

DECISIO CXLVII.

PRoposui dubium 18. Aprilis præteriti, an ius præsentandi spectaret quoque ad DD. Rochum, Hippolitum, Cæsarent, & Marsilium, nec non ad Paulum, Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum, omnes de Basilica Petri.

Et quia fuerat firmatum coram R. P. D. meo Decano, constare de iurepatronatus, ex multiplicatis præsentationibus, & alijs, de quibus in eius decisione sub die 19. Februarij 1601. Ideo tota vis consistebat in probanda descendentia ab illis qui præsentarunt, de qua tunc fuit resolutum, constare quoad personam Rochi, Hyppoliti, & Marsilij. Et quia iam fuerat resolutum coram R. P. D. meo Decano iuspatronatus spectare ad Hyeronimum Franciscum, & alios eius fratres, & ad alterum Hyeronimum, nec non ad alterum Franciscum, ita quoque dictum fuit, spectare ad supradictos; quia probatur, Rochum esse fratrem Hieronymi, & Francisci, Hyppolitum verò alterius Hieronymi, & Marsilium alterius Fràcisci, rationibus de quibus suprà in dicta decisione. Quamuis enim quoad alios Domini tunc habuerint difficultatem, tamen hodie cessat talis difficultas, ex responsione facta per partem aduersam ad positiones.

Nam quantùm ad personã Cæsaris iunioris, quòd descendat ab altero Francisco, qui de anno 1500. præsentauit, scilicèt quòd à dicto Francisco descendat Cæsar Senior, & à Cæsare Ascanius, & ab Ascanio
1 Cæsar ipse iunior, de quo in dubio; † probatur ex dicta responsione partis aduersæ ad positiones. Abb. in c.fin.num.15.vers.idem in positionibus, de confes. Alex.cons.118.num.5.lib.2. & cons.92. in princ.li.5. Felyn.in cap.examinata, nu.2.de iud. Et tantò magis quia agitur inter consanguineos, qui præsumuntur scire gradus, & rationem consanguinitatis. Bart.in l. qui duos, in princ.num.2.ff. de reb.dubijs. Bald. in l. quoniam, C.de iur. delib. Natt. cons. 108. num. 3. vol.1.

Nec facit, quòd respondeat, quòd credit de eius credulitate, quòd Franciscus fuerit in rerum natura eo tempore, & quòd ab eo descenderit Cæsar senior; quia cùm responderit positionibus, ex quo ex iuribus aliàs datis visum fuit Rotæ, non probari sufficienter
2 descendentiam, & det manus quoad illam † ex voluntate partis, potest stari probationi imperfectæ. Alex.in l. Titia, nu.11. ff. solut. matrim. Aym. cons. 206.nu.19. Nec hodie agitur contra Episcopum, sed solùm inter ipsos compatrianos.

Ex prædictis constat, etiam probari descendentiam Pauli Antonij, Octauij, Hieronymi, & Ludouici, fratrum ab Ottone, qui præsentauit, vt dicitur in alia decisione. Nam quòd ab Ottone descendat Ioannes, sufficienter fuit probatum, vt dicitur in dicta decisione, & quòd à Ioanne descendat Ioannes Antonius, adest confessio partis, quæ licèt respondeat,
3 quòd credat de eius credulitate, † tamen sufficit hæc
4 responsio per supradicta. † Et his accedunt duæ enũciatiuæ duorum instrumentorum, quæ licèt sint modernæ, faciunt adminiculum, quòd à Ioanne Antonio descendat Camillus, & à Camillo Paulus Antonius, & alij fratres. Constat item ex responsione partis ad positiones, & conueniunt etiam pro adminiculo enunciatiuæ in instrumentis modernis.

Quantùm attinet ad personam Claudij, & Marini iunioris, probatur quoque descendentia; nam quòd à Marino seniore descendat Iulius, & Claudius, pro-
5 batur ex confessione partis; † quæ respondit per verbum, credit, de credulitate, vt superiùs dictum fuit, & concurrit, etiam vnica enunciatiua moderna, quoad personam ipsius Iulij, & Claudij. Et quòd Marinus iunior sit filius Iulij, probatur ex confessione partis, in responsione ad positiones, & concurrit fides Baptismi.

Prædictis accedat responsio generalis; pars enim respondet, credere, prędicta omnia esse vera, & tandem cessit dubio, agnoscendo bonam fidem.

Burgen. Iuris Lucrandi Fructus. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Absentes à choro habentur pro præsentibus, dum ministrant Sacramenta in capellis annexis suo beneficio, vel curæ.*

2 *Solitus residere ante infirmitatem, quando est infirmus habetur pro præsente.*

DECISIO CXLVIII.

1 FVit per Dominos resolutum, curatos Capellæ Sancti Iacobi esse habendos pro præsentibus, in Capellis curę annexis, quando sunt occupati in administratione Sacramentorum, ratione ipsius curæ ad tex. in cap. vnico, ibi, vel ob euidentem Ecclesiæ vtilitatem, de elet. non resid. in 6. Couar. var. resol. lib. 3. cap. 13. num.8. vers. 8. non tantùm, & voluit Congregatio Illustrissimorum Interpretum Sacrosancti Concilij Tridentini: declarauit enim, quod illi habeantur tanquam præsentes in Choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesię imminet, dum tamen sint in actu ministrandi Sacramenta, vel alia exercendi quę spectant ad ipsam curam, & insuper adest expressa concordia, quę datur in summario, num.1.

2 Quantùm attinet ad caput infirmitatis, licèt solitus residerę, quando est infirmus habeatur pro pręsente, d. cap. vnico, de cler. non resid. in 6. vbi Doct. tamen quia huiusmodi caput reddebatur turbidum ex concordia, de eo voluerunt Domini, quod particulariter videatur.

Quę opponebantur contra vnionęm, visa fuerunt Dominis extra dubium.

Pampilonen. Statutorum. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Si Vnus articulus est releuans, conceditur remissoria, & num. 3. Quæ in materia profana in omni instantia & absque fumo conceditur.*

2 *Non datur remissoria ad probandum per testes, quod potest per scripturas probari.*

4 *Suspenso petitorio, iudex non habet iurisdictionem, donec cognoscatur in possessorio.*

DECISIO CXLIX.

1 DOmini resoluerunt, concedendam esse remissoriam, quia articuli sunt releuantes. Articulantur enim grauamina Cleri ob extorsionem salarij, & in materia profana conceditur in omni instantia, & absque fumo. Verall. decis. 68. pag. 3. Cassad. decis. 2. de dilat. Et est regula trita.

2 Non sufficit, quod articulentur quędam quę pos-

sunt probari per scripturas; & non datur remissoria ad probandum per testes. quod per scripturas probari potest. Afflict. decis. 398. num. 4. † quia adsont ali]
3 ij articuli releuantes, & sufficit, quòd vnus sit talis ad effectum, vt remissoria concedatur. Cassad. decis. 45. num. vlt. de seq. poss. & fruct.

Nec facit, quòd non adsit qui legitimè compareat pro clero, quia cùm adsint mandata procuræ nouem Archipresbiteratuum, ad instantiam horum remissoria potest concedi.

4 Minùs resistit, quòd sit suspensum petitorium, & ideo iudex non habeat iurisdictionem, donec cognoscatur in possessorio; quia cùm talis suspensio sit facta ad effectum, vt detur manutentio Episcopo, Archipresbiteratus, hoc non controuertunt, & ideo placuit DD. quòd manutentio daretur Episcopo, & Archipresbiteris remissoria.

Auximana Bonorum. Lunæ 19. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo.*
2 *Index ritè procedens priuat possessione.*
3 *Index subrogatus facit idem tribunal cum illo in cuius locum fuit subrogatus.*
4 *Possessio capta post appellationem prohibitam per Ægidianam, non est attentata.*
5 *Ægidiana non habet locum, quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas; secus quando agitur inter laicos de possessione super re emphyteotica, quæ est sub proprietate Ecclesiæ.*
6 *Possessio capi non potest, re non liquidata, etiam quòd adsit pactum rapiendi possessionem propria auctoritate.*

DECISIO CL.

1 DOmini dixerunt, Sacripanti dandum esse mandatum de manutenendo, non quidem ex prima possessione, quia cùm habuerit se pro spoliato, ei non
2 competit manutentio: sed ex sententia iudicis, † per quam cepit possessionem, & ideo Mutius fuit omni possessione priuatus. Ang. in l. clàm possidere, §. qui ad nundinas. num. 1. in fin. Imol. numer. 1. ff. de acq. possess. Et fuit pluriès resolutum.

Non obstat, quòd prædicta sunt vera, quando iudex ritè & rectè processit, secùs autem quando nulliter, & iniustè, quia Mutius neque probat nullitatem, neque iniustitiam, & hæc quidem tenetur probare, cùm sit fundamentum intentionis suæ.

Non enim subsistit, quòd iudex processerit, actis non transportatis, quia iudex non fuit iudex appellationis, sed primæ instantiæ. Et quamuis Mutius fuisset conuentus coram Vicario, attamen fuit exequutum simplex monitorium, cum clausula, [si quis prætendit, &c.] & ab huiusmodi monitorio appellauit Mutius, & introduxit coram legato, qui inhibuit, & de his omnibus constat ex inhibitione Legati, in qua monitorium inseritur.

Minùs subsistit, quòd non constet de deputatione Alexandri Auditoris, quia contrarium est in facto. Ostenditur enim deputatio, in qua habetur, quòd propter absentiam Pompeij locum tenentis Vicelegatus deputauit Alexandrum in omnibus causis instar ti & terminis, &c.

Et ex hac responsione cessat quod dicebatur, acta non fuisse repetita coram Alexandro; quia Alexander non erat iudex diuersus, sed subrogatus in locum Pompeij absentis, ad omnes causas iu statu, & termi-
3 nis, &c. † Et sic erat idem tribunal, l. 1. §. qui mandatum. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd.

4 Nec etiam est verum, quòd huiusmodi possessio fuit attentata tanquam capta post appellationem, quia cùm sententia sit lata in possessorio, vigore Ægidianæ, non dabatur appellatio, cùm Ægidiana habeat locum in quocumque possessorio. Caputaq. de-
5 cis. 225. l. 1. in manuscript. † Nec applicatur, quòd Ægidiana, non habet locum quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas, vt fuit resolutum in causa Romana Saluiani interdicti. 12. Iunij 1589. coram bon. mem. Bubalo, & in alia Imolen. Legati 24. Maij 1595. coram Orano, quia licèt bona, de quorum possessione agitur, sint emphyteotica, sub proprietate Ecclesiæ, tamen personæ sunt sæculares, nec agebatur super bonis, sed super possessione inter ipsos laicos. Vnde dicendum venit, intrare Ægidianam.

Quantùm attinet ad caput iniustitiæ. Respondetur, nec de iniustitia constare. Licèt enim fuisset pactum appositum ad fauorem Mutij, ingrediendi propria auctoritate, in euentum non solutionis canonũ,
6 † tamen non poterat Mutius vti hoc pacto, nisi negotio liquidato, Bart. in l. creditores, nu. 14. C. de pignor. Alex. cons. 189. num. 2. vers. bene fuit, vol. 2. & cons. 96. num. 4. vol. 4. vt fuit latè deductum in causa Montis Falisci bonorum, 13. Maij 1589. coram R.P.D. meo Decano, & in causa Mediolanen. bonorum 18. Aprilis præteriti coram R.P.D. Ludouisio.

Romana Inuentarij. Lunæ 19. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio non porrigitur contra tertium, & personam extraneam.*
2 *Inuentarium praeseruat conficientem in eo statu in quo ante aditionem reperiebatur.*
3 *Nullitas non admittitur in iudicio executiuo.*
4 *In dubio, vt actus valeat, prius præsumitur quod est posterius.*
5 *In confectione inuentarij citandus est nominatim creditor certus, non autem absens.*
6 *Difficile est asserere, aliquem esse creditorem.*
7 *Inuentarium potest esse validum respectu citatorum, inualidum verò respectu non citatorum.*
8 *Descriptio in genere scripturarum in sacculo existentium sufficit in inuentario faciendo.*
9 *Item sufficit habere relationem ad scripturam, in qua sunt descripta bona, etiamsi illa bona non describantur.*
10 *In inuentario describenda sunt iura & actiones.*
11 *Inuentarium fieri debet coram testibus.*

DECISIO CLI.

DVbitaui, an mandatum relaxatum contra propria bona Eleonoræ per A. C. esset exequendũ.
1 Et Domini negatiuè resoluerunt, † quia ab huiusmodi decreto datur appellatio, cùm effectus obligationis non porrigatur contra tertium, & personam extraneam. Galles. de oblig. Cam. p. 2. in prima part. formul. 92. num. 3. qualis erat Eleonora, stante inuentario

2 tario per eam conf. ecto, † cuius natura est, vt ponat conficientem in eo statu, in quo ante aditionem reperiebatur. Bald. in l. debitori, col. 1. vers. sed contra istud, C. de pact. & in l. si n. §. in computatione, in 1. oppositione, vbi etiam Ias. num. 4. C. de iur. delib. Et est text. apertus, in eadem l. fin. §. & si præfatam, vbi dicitur, quòd hæres adeundo cum beneficio inuentarij, hoc facit sine periculo, & nihil penitus amittit, nec aliquod sentit damnum, latè Surd. post alios, cons. 143. num. 40. lib. 1.

3 Nec obstat, dum dicitur de nullitate inuentarij, quia huiusmodi nullitas non est discutienda in articulo exequutiuo, sed in petitorio, & negotio principali, Achil. decis. 15. nu. 2. de restit. spoliat. Gabr. cons. 44. num. 12. lib. 1.

Sed cessat omnis difficultas, quia nullitates quæ cõtra inuentarium opponuntur non subsistunt; nam defectus citationis tollitur, quamuis enim mandatarius referat, affixisse citationem die 18. proxima die iuridica, & tamen inuentarium fuit confectum die 20. nihilominùs, stante, quòd commissio de citando, est die 19. Nouembris & Tubicina testatur, se publicasse dicta die 19. ex serie facti manifestè conuincitur error mandatarij referentis, se citasse, & affixisse die 18. non enim verisimile videtur, quòd mandatarius, citet ante

4 te decretum iudicis, † ideo in dubio vt actus valeat, priùs præsumitur quod est posterius. Aym. consil. 52. num. 2. Alexand. consil. 112. nume. 4. lib. 5. Dec. in cap. quoniam Abbas, num. 51. de offic. deleg. & in l. donationem, num. 12. C. de collat.

5 Nec releuat, quòd cùm Virginia esset certa creditrix, debebat nominatim citari. Barto. in d. l. final. §. cùm igitur, num. 3. C. de iur. delib. Dec. consil. 251. numer. 4. & consil 613. num. 9. Aym. cons. 89. in fin. Nam fuit responsum, ipsam, vt ex eius ad positiones responsione constat, post annum ab obitu patris recessisse ab Vrbe, nec constat, fuisse reuersam, de tempore quo inuentarium fuit confectum.

6 Vltra quòd aliqui ex Dominis dicebant, difficile esse, asserere aliquem esse certum creditorem. Salyc. in d. l. fin. §. sin autem dubius, num. 8. in fin. C. de iur. delib. Et ideò quatenus probaretur, D. Virginiam eo tempore fuisse in Vrbe, negotium egere particulari discussione.

7 Minùs etiam facit, quòd alij creditores, qui erant certi, tanquam nominati in testamento, non fuerunt particulariter citati; quia quicquid dicendum esset respectu istorum, respectu citatorum inuentarium fuit validum. Dec. d. cons. 251. num. 4.

8 Non officit, quòd Eleonora non descripsit nominatim scripturas quæ erant in duobus sacculis, sed in genere descripsit duos sacculos scripturarum, quia Rota pluriès sustulit hunc defectum, vt in causa Romana de Gaddis 24. Octobris 1578. coram Reuerendissimo D. Patriarcha Alexandrino, & meis temporibus in causa ciuitatis Castelli pecuniaria. 2 Iunij 1603. coram R. P. D. Iusto. Eòque ampliùs visum fuit Dominis, hoc admittendum in præsenti casu, stante inendicitate testatoris, de qua deponunt testes, & quòd alter ex illis sacculis erat in manibus magistri domus Carcerum, alter verò in manibus cuiusdam ædium locatoris, ex quibus omnibus de facili potest argui qualitas harum scripturarum.

9 Minùs placuit Dominis, quòd omnia bona nominata in testamento non fuerint descripta in inuentario, quia cùm inuentarium habeat relationem ad testamentum, visum fuit sufficere, ex traditis per Rip. in l. ait Prætor, §. si iudex, num. 4. ff. de re iud. Rot. decis. 5. de testam. in antiq. Et saltem ista relatio excludit dolum, quia cùm credita essent nominata in testamento, non poterant occultari. Et hoc sufficit ad effectum excusandi à dolo, ad trad. per Bald. cons. 147. num. 3. vol. 4. & Dec. cons. 613. nu. 1. & fuit dictum in allegata causa ciuitatis Castelli corã R. P. D. Iusto.

10 Tandem non obstat, quòd non fuerint descripta iura, & actiones. Bald. in d. l. final. §. cùm igitur, nu. 8. versic. tu dic. C. de iur. delib. quia stante relatione testatoris, & eius testamento, in quo descripsit certa credita, visum fuit, huic requisito abundè fuisse satisfactum.

Et ad illud quod dicebatur, notarium scripsisse ad relationem Eleonoræ, & tamen in descriptione debe-

11 re interuenire notarium, † & describere coram testibus, d. l. final. §. sin autem dubius, C. de iur. deliber. Respondebant Domini, quòd testator non habebat domum, obijt enim in carceribus, nec habebat mobilia, vt ex eius testamento patet, & ideo satis in descriptione interuenit notarius, & testes; cùm Eleonora, habens relationem ad testamentum quod erat in actis, dederit notulam notario. Nec nominata in testamento egebant particulari inspectione notarij, cùm exceptis duobus sacculis, & certo ense, omnia essent incorporalia, nempe credita, & debita.

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in diuisione bonorum, antequàm adessent creditores, probat etiam contra creditores superuenientes.*

2 *Vbi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.*

3 *Confessio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.*

4 *Identitas bonorum probatur per duos, vel tres confines.*

DECISIO CLII.

Dubitaui an bona adiudicata Fasanino essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Quod quidem dubium habet duas inspectiones; scilicèt, ex quibus probetur esse supposita, & an de illorum identitate constet.

Quantùm attinet ad primam inspectionem, circa possessionem nuncupatam, [li prati di Comacino,] habemus diuisionem factam inter ipsos fideicommissarios, quæ corroboratur etiam ex alia diuisione facta inter grauatos, in summario, num. 1. Circa secundam possessionem positam in Communi Sancti Martini, dictam, [la possessione della Tena,] habemus aliam diuisionem factam per ipsos fideicommissarios, num. 2. Quo verò ad tertiam possessionem positam in eodem Communi super Tena, habetur instrumentum exequutionis laudi lati per Cardinalem sancti Sixti posteà Gregorium 13. vbi hæc possessio conceditur Comiti Melchiori iuniori. † Et hæ confessiones,

1 cùm fuerint factæ antequàm creditores haberent causam à Comite Melchiore, fuit resolutum, probare contra ipsos creditores, vt ex sententia Dect. benè distinguit Surd. decis. 256. nu. 8. Et fuit latè deductum in alia decisione in hac causa facta contra Dominos de Maluetijs.

2 Nec placuit Dominis distinctio, quæ fuit facta ex causa lucratiua, & ex causa onerosa, scilicèt quando singularis successor habet ius ex causa lucratiua, confessio afficit, secùs si ex causa onerosa, quia hæc distinctio

ctio iuribus non probatur, textus enim in l. apud Celsum, in §. authoris, & vtrobiq. gloss. ff. de dol. mal. except. non tangit hanc difficultatem, sed loquitur quando dolus authoris nocet successori.

Minùs etiam applicatur consilium Cornei, 17. nu.
3 20. libr. 4. † quia loquitur in confessione voluntaria tutoris, quæ non probat contra pupillum, l. certum, §. sed an & ipsos, ff. de confess. & loquitur etiam in confessione facta ab aduersario, quæ sibi prodesse non debet, & alteri parti obesse.

4 Quantùm attinet ad identitatem, satis etiam fuit resolutum, probari; nam circa possessionem nuncupatam [prati de Comachio,] in instrumento possessionis captæ enunciantur tria confinia, quæ enunciantur etiam in diuisione, nempe zena, bona DD. de Bentiuolijs, & Canale molendini.

Pariter quoad secundam possessionem concurrunt duo confinia, scilicèt via communis, & bona DD. de Bentiuolijs.

Et quoad tertium, concordant etiam quatuor confinia, nempe campibruni, possessio quæ est possessio Cassinæ, vt dictum fuit in alia decisione, via publica, canali, & alia bona ipsorummet Comitum de Mangioli.

Nec facit, quòd dicatur in exequutione laudi Gregorij 13. quòd ista possessio est diuisa in quatuor petias, & ex instrumento possessionis captæ, constat esse diuisam in plures; quia ex lectura vtriusque scripturæ, & ex confinibus, apparet, esse eandem possessionem, de qua in exequutione laudi, eòque magis, cùm eodem nomine nuncupetur.

Et ex prædicta concordantia confinium, & etiam ex concordantia nominis, dubitari non potest, quin identitas probetur, vt latè in alia decisione dictum fuit.

An autem Domini moderni Comites, possint agere ad recuperationem horum bonorum contra Fasaninum, particulariter erit agendum.

Anconitana Sequestri. Vener. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Debet probari in specie cum suis qualitatibus id propter quod dicitur cessasse interesse, ad hoc vt debeatur interesse.*

DECISIO CLIII.

1 FVit per Dominos resolutum, interesse non probari, ad hoc vt debeatur. Non enim probatur, quòd ob sequestrum Somentius non transmiserit panninas ad nundinas, in quibus illas tanti vendidisset, & tantam summam fuisset lucratus, quod requisitum in specie postulatur, ad effectum vt interesse debeatur. Castren. in l. 3. §. final. num. 3. ff. de eo quod certo loco, quem passim Rota sequitur. Mohed. decis. 3. de vsur. & nouissimè coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino in causa Rauenaten. interesse, 28. Aprilis præteriti, & aliàs pluriès.

Non obstat, quòd Somentius est mercator, & aliàs merces conduxit ad nundinas, quia non valet argumentum; Solitus est negotiari. Ergo, & has merces ad nundinas transmisisset, & tot lucratus fuisset; quia debet probari in specie, ob sequestrum, has merces ad nundinas conduxisse, vt per Castren. in d. loco, Mohed. pariter loco alleg. in fine.

Nec minùs sufficeret, si prædicta probarentur, nisi etiam constaret, panninas fuisse eius qualitatis, vt ex eis fuisset perceptum lucrum de quo deponunt testes. Castren. loco præcitato.

Esina Fideicommissi. Lunæ 26. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Adimpletis conditionibus fideicommissum purificatur.*

DECISIO CLIV.

QVamuis pars cõtraria agnosceret bonam fidem, & cederet dubio, nihilominùs agentes pro Confraternitate actrice ad fundandam eius intentionem, voluerunt firmare, an constaret de fideicommisso Berti, quòd sit purificatum ad fauorem ipsius Confraternitatis. Et dubio per me proposito, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam Bertus instituit Marchegianam filiam, & alios filios nascituros, quibus in pupillari, vel quandocumque descendentibus sine filijs legitimis, tunc, & eo casu testator post mortem Drusianæ vxoris substituit Confraternitatem, ad cuius fauorem factus est locus fideicommisso. Decessit enim Bertus, relicta tantummodò Marchegiana filia, vt deponunt testes in summario, num. 2. & postmodùm ipsa Marchegiana absque filijs decessit, vt in eodem summario, num. 4. Est quoque defuncta Drusiana vxor testatoris, vt deponunt testes in summario, num. 5. Vnde euenit casus vocationis dictæ Confraternitatis.

Burgen. Iurisdictionis. Veneris 6. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, PARITO IVDICATO, impedit exequutionem donec fuerit paritum, & afficit etiam successorem, num. 2. & reficiendæ sunt tam expensæ facta in Curia, quàm in partibus, num. 3.*

DECISIO CLV.

FVit per Dominos resolutum, Reuerendissimum Archiepiscopum Modernum non posse audiri, nisi refectis expensis; quia restitutio in integrum fuit
1 commissa cum clausula [parito iudicato,] † quæ suspendit iurisdictionem, donec fuerit paritum, capit. cùm dilecta, de rescript. Parif. consil. 94. num. 8. lib. 4. Put. decis. 283. lib. 2. Capitaq. decis. 150. pag. 1. Et ideo gesta ante purificationem huius clausulæ, essent absque iurisdictione, vt in dictis locis, & per Put. decis. 429. lib. 1. Staphil. de lit. iust. §. dicendum, num. 42. Et fuit resolutum in Calagurritana Capellæ sanctæ Crucis de Nagera, 13. Ianuarij 1589. coram Otano, & in alia Pampilonen. parochialis, 4. Martij, 1591. coram R. P. D. Decano.

2 Non obstat, quòd huiusmodi rescriptum fuerit obtentum per antecessorem, quia cùm suspendat iurisdictionem, afficit etiam modernum Archiepiscopum causam prosequi volentem, vt fuit resolutum in causa Vigellen. iuris optandi, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Ludouisio.

Minùs

3 Minùs etiam obstat, quòd fuerit paritum, quoad expensas factas in Curia; & expensæ quæ hodie peruntur, fuerunt factæ in partibus, quia cùm fuerint factæ pendente causa in Rota, veniunt in condemnatione sub clausula, [coram nobis,] & ideo potuerunt taxari. Rot. decis.42. de sent. & re iud. in antiq.

Toletana Decimarum. Mercurij 11. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio vniuersalis non extenditur ad locum, vbi quis habet quasi possessionem particularem, cum titulo de quo non cognoscitur in iudicio summarissimo, numer.3.*
2 *Non datur possessio nisi contra prohibentem.*
3 *Testes de visu deponere debent, se non vidisse, nec fieri potuisse, quin ipsi vidissent, si res se aliter habuisset.*

DECISIO CLVI.

FVit per Dominos resolutum, quasi possessionem vniuersalem Prioris non capere territorium de quo agitur, dum moniales pascunt proprios greges,
1 † quia quasi possessio vniuersalis, etiam fundata in iure communi, non extenditur in locum vbi quis habet quasi possessionem particularem titulatam, prout habent moniales, vt constat ex testibus, & titulo dato, cap. cùm personæ, de priuil. in 6. Ioan.Lup. in repet. cap. per vestras, §. sed est pulchra dubitatio, qui est 44. sub not.2. num.45. de donat. inter vir. & vxor. fol. mihi 303. Rot. decis.11. de rest. spol. in nou.
2 Non obstat, quòd non detur possessio nisi contra prohibentem; quia fallit hæc conclusio, stante titulo monialium. Rot. dicta decis. 11. Rebuf. ad ord. reg. Gall. tom. 3. tit. de materia possess. in præfat. nu.145.
3 † De cuius tituli validitate non est cognoscendum in hoc iudicio summarissimo, capit. cùm venissent, vbi Abb. num.8. Butr. num.11. & 35. de instit. Rot. decis.11. Et aliàs fuit dictum coram Cardinali Paleotto in Tirasonen. decimarum. 2. Decembris 1561.

Nec subsistit, quòd possessio monialium inceperit de anno 1576. quia contrarium constat ex pluribus testibus. Nec minùs etiam probatur, quòd moniales non habeant proprios greges, cùm deponant testes,
4 non vidisse. † Hæc enim depositio non sufficit, nisi subdant, quòd aliter non possit se res habere, quin ipsi viderint. Dec. cons.534. num.8.

Alia sunt sublata per aliam decisionem factam ad fauorem monialium.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 8. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus est caput, & loco Abbatis in Ecclesia Cathedrali regulari, & habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta.*
3 *Verba prolata ab habente potestatem disponendi, important causam non conditionem.*
4 *Exceptio firmat regulam in non exceptatis.*
5 *Dictio, VEL, est augmentatiua, & ampliat dispositionem, etiam ad diuersa.*
6 *Statutum recipit interpretationem à iure communi.*
7 *Episcopus non habet iurisdictionem in monachos sancti Benedicti. Sed contrarium est verius, quando Ecclesia Cathedralis est regularis, num.8.*
9 *Vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij.*
10 *Ex separatis non fit illatio.*
11 *Concil. Trid. sess.21. cap.8. loquitur de monachis existentibus in locis exemptis.*

DECISIO CLVII.

DVbitaui, an & quam iurisdictionem haberet Reuerendissimus D. Archiepiscopus in monachos monasterij Montis Regalis, tam in Ecclesia, & monasterio, quàm extrà. Et Domini vnanimiter censuerunt, omnimodam iurisdictionem ipsorum habere, & in omnibus casibus, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta. Verba enim Bullæ Pauli tertij visa fuerunt satis clara in §. declarans etiam, vbi dicitur, quòd Archiepiscopus est caput ipsorum monachorum, declarando illorum exemptionem à visitatione, & correctione Archiepiscopi quoàd regularia instituta tantùm, & non quoàd supradicta in Bulla, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, in quibus visitationi & correctioni Archiepiscopi prout sunt subiecti, sint, & esse censeantur. Et hæc quidem dispositio est con-
1 formis dispositioni iuris communis. † Cùm enim agatur de Ecclesia Cathedrali regulari Episcopus est caput, & loco Abbatis monachorum, & ipsi loco Canonicorum, Doctores, in cap. causam, de iud. t. Host. in princip. Ioan. Andr. num.3. Abb. Antiq. num.6. a, Bellam. num.1. & 2. Butt. num.4. & 8. Imol. num.22. Dec. num.38. & Abb. qui loquitur expressè de Eccle-
2 sia montis Regalis, num.8. & seq. † Et idem Episcopus etiam de iure communi, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta, habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, capit. 1. ne sed. vac. gloss. final. in cap. nullus, vers. vt Episcopus etiam sæcularis, de elect. in 6. vbi Anchar. nu. 3. versic. sed aduerte, Ioann. Andr. numer. 3. versic. in gloss. vltim. Gemin. nume.7. versicul. mea gloss. ibid. Franc. numer. 3. versic. in gloss. fin. Corn. cons. 131. num.4. lib.2. vbi num.5. apparet de hoc non esse hæsitandum, cessantibus indultis, & consuetudinibus particularibus loci, propter quæ in illo casu ipse consuluit contrarium. Et hanc sententiam aliàs sequuta fuit Rota coram Oradino in Perusina iurisdictionis 27. Februarij 1558. quæ etiam refertur, licèt diuersis verbis inter miscellaneas Cattæ, sub num.56.

Nec placuit Dominis, verba Bullæ, prout sunt, esse intelligenda conditionaliter, non causatiuè; quia contrarium est verius. Tum quia D. Archiepiscopus habet dispositionem iuris pro se. Tum etiam quia huiusmodi verba sunt prolata ab habente potestatem di-
3 sponendi in dispositione certa, † & ideo important causam, non conditionem, Felyn. in cap.1. nume.10. de rescript. & tenuit Rota coram Laureriano in Catrien. iurisdictionis 5. Nouembris 1576.
4 Et hoc etiam euidentissimè apparet, cùm monachi eximantur à iurisdictione Domini Archiepiscopi quo ad regularia instituta tantùm, quæ exceptio firmat regulam in omnibus casibus expressè non exceptuatis, 2 Batt. in l. quæsitum, §. denique, ff. de fund. instruct. & præscribit, quòd ad alia non expressa exemptio extendi nequit, l. qui in aliena, §. libert. ff. de neg. gest.

Minùs etiam placuit Dominis, verba Bullæ esse intelligenda de iurisdictione, quoàd Ecclesiam tantùm;

quia

quia Bulla vlteriùs prosequitur, scilicèt, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, &c. Quæ dispositio non solum est generalis comprehendens omnia, sed
5 etiam augmentatiua, propter dictionem, [vel] † quæ ampliat dispositionem etiam ad diuersa, Crauet. cons. 326. num. 2. Quæ eò magis vera sunt, quia cum iure
6 communi concordant, † à quo verba statutorum interpretationem assumerent, vbi dubia viderentur, l. 2. C. de noxal. cap. cùm dilectus, de consuet. Alexand. in l. nam quod §. non omnis, ff. ad trebell. Ias. in auth. nouissima, num. 24. C. de inoff. testam. Vnde non potest dici, vigore Bullæ, iurisdictionem Archiepiscopi restringi, vltra quam Bulla ipsamet faciat.

7 Nec subsistit, quòd Episcopus non habeat iurisdictionem etiam quòd procedatur in figura iudicij, cùm isti monachi sint Ordinis Sancti Benedicti. Abb. in c. quanto, de offic. Ord. Rom. consil. 375. cum alijs. Nam, omisso, quòd isti Doctores non loquuntur quan
8 do Ecclesia est Cathedralis regularis, † contrarium est verius de iure, cap. cùm personæ, de priuil. in 6. cap. 1. de offic. Ordin. cap. omnes Basilicæ, 16. quæst. 7. & tenet. in d. cap. quanto Innoc. nume. 2. Host. num. 9. Ioan. Andr. num. 15. Anchar. nu. 16. Henric. Boich. nume. 4. Bellam. numer. 8. versic. aut igitur, & Butr. num. 20. Dec. in cap. tua nobis, num. 16. de confirmat. vtil. vel inutili, Firman. de episc. libr. 4. part. 2. quæst. 35. num. 8 t. versic. & quia dixi. Capell. Tholos. decis. 309. Et hanc opinionem tanquam veriorem, & communiorem sequuta fuit Rota in causa Augustana iurisdictionis 27. Maij 1573. coram Oriolen. & in alia Cæsaraugustana exemptionis, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram Orano.

Minùs etiam subsistit dum dicitur, quòd in omnem euentum cessat iurisdictio D. Archiepiscopi stantibus priuilegijs venerabilis Congregationis Cassinen. cui fuit vnita Congregatio, Sicula, d. cap. cùm personæ, de priuil. in 6. Corn. d. cons. 193. num. 7. lib. 2. Capell. Tholos. decis. 309. Et censuit Rota in prædicta decisione Cottæ.

9 Nam fuit responsum, quòd vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij, cap. 2. de relig. dom. Rebuf. in prax. tit. de erect. in Colleg. versic. & in hac erectione, Put. decis. 268. num. 3. lib. 2. Vnde per talem vnionem non censetur derogatum iurisdictioni D. Archiepiscopi.

Et cessat omnis difficultas, quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum subrogata est Congregatio Cassinen. expresè legitur, sine præiudicio iurium Archiepiscopi, quare huiusmodi priuilegia non possunt monachis suffragari, dum degunt in monasterio Montis Regalis iurisdictioni Archiepiscopi subiecto, cap. 1. §. in eos, de priuil. in 6. ibi, nisi forsan ipsi monachi, vbi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. & 6. Capic. decis. 59. in fin.

10 Nec facit, quòd monachi habeant mensam separatam de qua disponunt; & negotia Archiepiscopi, & monachorum sint separata; quia ex hoc non potest inferri ad non iurisdictionem D. Archiepiscopi, cap. edoceri, de rescript. Et videmus, quòd Capitula sæcularium Ecclesiarum habent mensam separatam, & negotia separata, & non propterea iurisdictio Episcoporum eliditur, tot. tit. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. cap. Doct. in d. c. edoceri, de rescript.

11 Nec etiam monachis suffragatur dispositio Sacrosancti Concil. Trid. sess. 28. cap. 8. quia loquitur de monachis existentibus in locis exemptis à iurisdictione Ordinarij, quales non sunt degentes in monasterio Montis Regalis per supradicta.

Et ita conclusum fuit, omnimodam iurisdictionem spectare in omnibus ad Reuerendissimum Dominum Archiepiscopum, præterquàm, quoàd regularia instituta tantùm.

Calaguritana Beneficij. Lunæ 8. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*
2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*
3 *Decisio in causa Calaguritana iuris ascendendi 28. Iunij 1599. coram Seraphino declaratur.*

DECISIO CLVIII.

1 DVbitaui, ad quem spectaret beneficium. Et Domini dixerunt, cùm Michael sit reus, & possessor, & sibi sufficiat vincere per non ius Petri actoris, non esse videndum de iure suo. Rot. decis. 1. & 4. de re
2 iud. in nou. † nec sibi nocere sequestrum per Rotam appositum, quia sequestrum necessarium possessione non priuat, Cyn. Bart. Bald. Salycet. & alij, & præsertim Curt. sen. num. 64. in l. vnic. C. de prohib. seq. Cassad. decis. 14. num. 12. super regul. Sarnen. in reg. de Annal. quæst. 46. Rebuf. de sequestr. gloss. 1. art. 1. num. 19. Et fuit resolutum in causa Salutiarum beneficij. 27. Nouembris, anno Iubilei coram R. P. D. Ludouisio, & per prius in causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij 1598. coram bo. me. Orano.

Propterea, viso iure Petri, Domini resoluerunt, dominium spectare ad ipsum Petrum. Non potest enim dubitari, quin esset dimidius antiquior, & deberet vigore constitutionis synodalis ascendere ad integram portionem. Et quamuis tempore vacationis, & primæ prouisionis Petri, quæ fuit 15. Ianuarij 1591. vigeret constitutio Sixti V. tamen posteà 4. Maij 1592. S. D. N. per Breue commisit Episcopo, vt suspenderet exequutionem Motus proprij Sixti V. & sineret clerum præsentare, vt anteà solebat, & mandatur ei in dicto Breui, vt prouisos post inhibitionem Rotalem iuxta Motum proprium Sixti V. eijceret è possessione. Quare cùm inhibitio Rotalis fuerit intimata in partibus 20. Aprilis 1590. & sicante vacationem huius beneficij, & Capitulum de nouo prouiderit Petrum de mense Februarij 1593. vtique ad ipsum spectat beneficium per supradicta.

Nec releuat, quòd fuerit resolutum coram D. Litta in causa Calaguritana attentatorum, 15. Maij 1600. prouisiones factas per Episcopum post dictam inhibitionem, non fuisse attentatas, stante illius moderatione de ordine signaturę, quia aliud est, quòd Episcopus excusetur ab attentatis, aliud verò, quòd Sanctissimus mandauerit, vt prouisi post dictam inhibitionem amouerentur.

Nec releuat, quòd idem S. D. N. per aliud Breue quod fuit datum 15. Martij 1593. suspenderit omnes prouisiones factas a Clero, quoàd Sanctitas sua aliud declarasset, quia posteà de anno 1596. declarauit, quòd respectu illorum, qui cœperant esse beneficiati ante publicationem Motus proprij Sixti V. seruaretur consuetudo statuta antiqua. Et talis erat Petrus, qui fuerat beneficiatus ante dictum annum 1596.

3 Nec prędictis resistit decisio Reuerendissimi D. Patriarchæ Alexandrini in simili causa Calaguritana iuris ascendendi, 28. Iunij 1599. Quia illa loquitur in puris terminis constitutionis Sixti V.

Bono-

Bononien. de Beroaldis. Merc. 10. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iusta debet confirmari.*

DECISIO CLIX.

DOmini censuerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam. De eius enim iustitia constat ex decisionibus factis tam coram D. Litta, quàm coram me, quæ non oppugnantur.

Quantùm attinet ad prætensiones de nouo excitatas, Et primò circa prætensionem gemmarum, iocalium, bonorum mobilium, & meliotamentorum, respondetur, quòd de prædictis nihil constat in actis, & si essent prætensiones attendendæ, Lucretia quoque habet alias prætensiones, nempe pecuniarum solutarum Elisabethæ, durante lite, & meliotamentorum factorum per Hieronymum in bonis communibus.

Minùs etiam aliquid fuit liquidatum circa creditum instrumentorum venditorum, vt asseritur cuidam Fasanino, nec minus aliqua ex ijs fuerunt ostensa, & liquidata, de quibus in decisione D. Littæ, quæ datur, num. 3.

Quantum attinet ad creditum Montis salis lib. 569. & aliud super registro lib. 2500. & ad pretium animalium quod Rota firmauit 10. Maij 1600. vt in decisione, quæ datur dicto num. 3. ascendere ad lib. 200. quæ omnia ascendunt ad summam, lib. 3269.

Respondetur quòd hæc summa quamuis sit liquida, tamen de ea fuit habita ratio in sententia Rotali, quia vt constat ex calculo dato, debita communia ascendunt ad lib. 13269. ex quibus deducta dicta summa, liquida remanent lib. 10000. de quibus pro medietate in sententia fuit habita ratio ad fauorem hæreditatis Hieronymi.

Narnien. Confinium. Lunæ 15. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate habentes particulare interesse non sunt idonei & num. 3.*
2 *Testes de Vniuersitate admittuntur etiam quando agitur de pascuis, si pretium ponatur in area communi.*
4 *Testes de Vniuersitate, quando causa est mixta, non sunt idonei.*
5 *Non potest quis esse actor, & testis.*

DECISIO CLX.

FVerat resolutum, testes de Communitate Collisscipionis non esse repellendos. Tunc enim ex deductis visum fuerat, non constare de eorum interesse. Testes autem de Vniuersitate non repelluntur nisi habeant interesse in causa, ex allegatis in alia decisione. Iterum proposito dubio ex nouiter deductis fuit conclusum, testes qui habent bona in loco controuerso, & qui interuenerunt in mandato ad causam dato, non esse idoneos.

1 Nam quantùm ad illos qui habent bona in loco cõtrouerso, agitur de eorum interesse. Vt enim constat ex querela per Collisscipionenses data, de qua in summario, num. 3. controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnien. prætendebant pascua super terris particularium qui habent terras, quæ liberarentur ab ista seruitute quam prætendunt Narnien. in terris particularium in suo territorio existentibus.

2 Non obstat, quòd testes de Vniuersitate, admittantur etiam quòd agatur de pascuis, si pretium pascuorum ponatur in archa communi, quia hic non versamur in his terminis, † sed in casu quo ex victoria
3 territorij resultat liberatio habentium terras in loco controuerso; quia Communitas Narniæ non prætendit pascua, nisi ratione territorij, nec agitur super communi pascuo intra fines alicuius territorij controuersi, sed super pascuis, quæ ratione territorij prætenduntur à Narniensibus, vt dictum fuit.

Ex alio etiam capite dixerunt Domini, huiusmodi testes non esse idoneos, scilicèt ratione gabellarum, & onerum quæ soluunt Collisscipionenses. Ex victoria enim territorij liberarentur à solutione huiusmodi onerum.

Nec placuit, quòd si non soluerent onera Narniensibus, soluerent Communitati Collisscipionis, vt in causa Conchensi limitum, coram Illustrissimo Blanchetto, 19. Ianuarij 1596. Quia illa decisio loquitur de onere soluendi decimas, quod est certum; debent enim solui vni, vel alteri ex parochis; secùs autem est dicendum in casu isto, quia constat de oneribus soluendis Narniensibus, secùs verò de oneribus soluendis Communitati Collisscipionis.

Nec facit, quòd homines Collisscipionis sunt exempti à iurisdictione Communitatis Narniensium, quia Domini intelligunt hanc exemptionem, ratione personarum, non ratione bonorum existentium in territorio Narniensi.

4 Pariter fuit dictum, illos non esse idoneos testes qui interuenerunt in mandato, cùm illud sit datum pro Communitate, & hominibus, & eorum, & dictæ Communitatis nomine, & prædictis nominibus, & pro eis. Quæ constitutio satis ostendit, causam esse mixtam, scilicèt tam nomine Vniuersitatis, quàm singulorum; & ideo illi qui interuenerunt in mandato, non sunt
5 idonei testes; † quis enim non potest esse actor, & testis. Bald. cons. 438. nume. 3. lib. 5. Ruin. consil. 189. num. 20. in fin. lib. 1. & fuit resolutum in Gerundensi Anniuersariorum, 9. Iunij 1580. coram bonæ memoriæ Giptio.

Nec placuit quod dicebatur, constitutionem esse intelligendam pro hominibus, tanquam vniuersitatem repræsentantibus, quia verba [eorum, & pro eis,] visa Dominis satis clara.

Minùs etiam placuit, quòd ad hunc effectum omnes de Vniuersitate debuissent interuenire in mandato; quia hæc intelliguntur ad effectum quòd omnes repellantur; sed non propterea sequitur, quòd illi qui dederunt mandatum, non sint repellendi; cùm militet ratio doctorum, scilicèt, quòd quis non potest esse actor, & testis, de qua per Bald. loco superiùs allegato.

Reatina Prædij. Lunæ 15. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ex possessione antecessoris datur restitutio successori in beneficio.*
2 *Sustentatio litis cum adminiculis probat possessionem.*

3 Testes

3 *Testes debent reddere causam scientia, etiam non interrogati, in ijs quæ pendent à iudicio intellectus.*
4 *Locatio cum adminiculis probat possessionem.*
5 *Vltimum spolium est purgandum.*

DECISIO CLXI.

1 FVit per Dominos resolutum, Lelium esse restituendum. Datur enim restitutio successori in beneficio, ex possessione antecessoris. Rot. decis. 1. de restit. spoliat. in nou. de qua quidem possessione, scilicet Alpharabij antecessoris non potest dubitari, tam ex testibus examinatis, quàm locationibus factis, & alijs, de
2 quibus in discursu. † Quòd autem Herculanus Abbas hodie possideat prædium, probatur ex sustentatione litis, quæ, concurrentibus adminiculis, probat secundum extremum, & hoc etiam non controuertitur.

Non obstat, quòd Alpharabius non possidebat vti canonicus, sed iure pignoris habitâ quodam Nico-
3 lao Abbate Bossio, † quia hoc solùm probatur ex depositione testium, qui nullam reddunt causam scientiæ, & tamen, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus, etiam non interrogati reddere tenebantur. Innoc. in cap. cùm causam, de testam. vbi Felyn. num. 3. versi. fallit secund. dict. concl. Bald. cons. 288. nume. 3. loco a. Verall. decis. 35. lib. 1. in manuscript.

Nec placuit, dum dicebatur, ipsos satis reddere causam scientiæ, ex quo deponunt de lite, & carceratione; quia hæc non concludunt, quòd possideret iure pignoris; licèt super hoc fuisset controuersia, & tantò magis, quia, vt deponunt testes nouiter examinati, Alpharabius possedit vsque ad obitum; nec videtur verisimile, quòd per spatium ferè 40. annorum possederit iure pignoris.

Et cessat difficultas, quia huiusmodi testes conuincuntur de mendacio; Alpharabius enim, vt constat ex locatione facta, quæ datur in summario numer. 3. possidebat vsque de anno 1550. Abbas verò Bossius, vt constat ex literis quas idemmet Alpharabio misit, de quibus in summar. num. 8. cepit possessionem Abbatiæ, de anno 1553.

4 Nec facit, quòd locationes non probant possessionem, quia secùs est, concurrentibus adminiculis; quæ multa concurrunt in hoc casu, vt latè in discursu dictum fuit.

Nec facit, quòd testes Abbatis deponunt, Marinum Serracium Abbatem, qui obijt ante annum 1550. vti Abbatem possedisse hanc vineam, quia nullam reddunt causam scientiæ, quam etiam in hoc casu tenebantur reddere, cùm penderet à iudicio intellectus, ex quo Marinus fuit quoque canonicus.

Nec facit, quòd in lite canonicus succubuerit, quia non propterea tollitur, quòd non potuerit medio tempore, vti canonicus possidere.

Sed cessat omnis difficultas, quia cùm post obitum Marini possederit Alpharabius, post cuius obitum vi-
5 nea fuit occupata ab Abbate Herculano, † vltimum spolium est purgandum, l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iul. de vi pub. Gabr. cons. 189. num. 12. & 16. vol. 2. Rot. decis. 27. de appell. in nou.

Nec tandem releuant testes Abbatis, qui deponũt, vineam communiter fuisse reputatam Abbatię, & esse descriptam in Catastro, vti de bonis ipsius Abbatiæ, quia cùm canonicatus sit in eademmet Ecclesia Abbatiæ, hæc non tollunt, quòd bona canonicatus possint ex communi vsu dici bona ipsiusmet Abbatiæ, prout quotidiè videtur, & de hoc datur magnus fumus, stante fide producta, quòd bona describantur nomine Ecclesiarum, in quibus sita sunt beneficia,

---

Vrbeuetana Affictus. Veneris 16. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio falsitatis solutionis, & quietationis, potest opponi contra obligationem in forma Cameræ, vel nullitatis, incontinenti probata.*
2 *Exceptiones extrinsecæ à contractu, & requirentes altiorem indaginem, non admittuntur ad impediendam obligationem Cameralem.*

DECISIO CLXII.

FVit per DD. conclusum, Equiti Sauino dandum esse mandatum pro scutis 1050. & bol. 38. nam eius creditum ascendit ad scuta ter millia ex quibus detractis scutis 1989. & bol. 62. quorum partem soluit Gabriel, & certa pars ei computatur propter damna passa, iuxta relationem peritorum, remanet dicta summa liquida, pro qua est relaxandum mandatum,
1 stante obligatione in forma Cameræ Gabrielis, † contra quam solùm opponi potest exceptio falsitatis solutionis, & quietationis. Cassad. decis. vnica, num. 2. de mut. petit. Galles. de oblig. Cameral. 4. part. quæst. 1. Vel nullitatis, quæ tamen incontinenti probari possit, Galles. D. loco numer. 6. Ant. de Cauar. de exequut. inst. quæst. 11. Et ita fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto, in Auximana, grani, 20. Aprilis. 1592.

2 Non obstant prætentiones Gabrielis, † quia non sunt liquidæ; & cùm sint extrinsecæ à contractu, & altiorem requirant indaginem, non impediunt, quominùs exequatur obligatio Cameralis. Cassad. dicta decis. vnica; Et fuit resolutum in Tiburtina Castri S. Pauli 17. Martij 1564. coram Cotta.

Nec facit, quòd Gabriel deposuerit magnam quantitatem frumenti, ascendentem ad notabilem summam, quia Eques non prætendit depositum vltra summam prætensam, sed petit mandatum pro summa prædicta quod intendit exequi contra depositum, si extabit, siu minùs contra Gabrièlem, & eius bona.

Pampilonensis Iurispatronatus de Ianfi. Ven. 19. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *In probando iurepatronatus sufficiunt leuiores probationes, quando Episcopus non est in causa. Si verò est in causa requiruntur exacta probationes, nu. 2.*
2 *Communitas nunquam moritur.*
3 *Concilium Tridentinum non reuocat concessiones iurispatronatus factas titulo oneroso.*

DECISIO CLXIII.

DOmini resoluerunt, ex decisionibus factis coram Illustrissimo Domino Cardinali Mantica, constare de iurepatronatus ad fauorem Catherinæ de Taualetta, Quod quidem iuspatronatus fuit canonizatum per tres sententias Rotales.

1 Nec releuat, quòd tunc temporis Episcopus Pampilonensis non erat in causa, & ideò sufficiebant leuiores

uiores probationes, vt dicitur in decisionibus Illustrissimi Domini Manticæ, secùs autem nunc est, ex quo Episcopus est in causa.

2 Nam fuit responsum, quòd tunc requiruntur exactæ probationes, quando Episcopus est in causa, ex quo ipse agit pro libertate Ecclesiæ. Sed in præsenti casu non est in causa, vt vindicet libertatem beneficij, quia ex succumbentia Catherinæ, non resultat libertas beneficij, sed iuspatronatus acquireretur Communitati de Iansi, cui fuit concessum, licèt concessio non habuerit effectum, ex quo repertum est, beneficium esse de iurepatronatus Catherinæ.

3 Et visum fuit Dominis, Episcopum laborare contra propria commoda. Nam si iuspatronatus non erit Catherinæ, erit Communitatis, quæ nunquam morietur; & sic nunquam Ecclesia posset acquirere libertatem.

Nec placuit Dominis, quòd iuspatronatus vniuersitati concessum, fuerit reuocatum per decreta Con-

4 cilij, † quia cùm concessio fuerit facta titulo oneroso, non comprehenditur sub dictis decretis, vt fuit resolutum in Valentina de Consentayna. 3. Ianuarij 1581. coram Reuerendissimo P.D. meo Patriarcha Alexandrino.

Pampilonensis Parochialis de Iansi. Lunæ 22. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Lis probatur ex actis, clericatus ex literis patentibus, valor beneficij ex confessione partis ad positiones.*

2 *Qui fatetur, valorem beneficij non excedere 100. exempl. gr. multò magis fatetur, non excedere 120. & decis. 145.*

3 *Non potest quis contra suam confessionem venire. Potest tamen suam positionem reuocare, & stare responsioni partis, num. 4.*

4 *Requisita propter quæ potest reuocari positio, vide remissiue.*

DECISIO CLXIV.

FVit resolutum, gratiam Ferdinandi esse iustificatam, quoad litem, clericatum, & valorem. Nam quantùm ad litem, de ea satis constat ex inspectione actorum. Clericatus verò probatur ex literis; & valor probatur ex confessione Domini Antonij, in responsione ad positiones, l. cùm precum, C. de lib. caus. Abb. in c. fin. num. 15. vers. idem in positionibus, de confess. Alex. cons. 118. nu. 7. lib. 2. & cons. 92. in princ. lib. 10. Felyn. in c. examinata, nu. 2. de iudic. cũ simil.

2 Non obstat, quòd fuerit narratum, valorem non excedere 120. duc. & positio fuit data, quòd excedit 110. & D. Antonius respondet ad positiones, negando id quod ponebatur; quia si Antonius negando confitetur non excedere 110. minùs etiam excedit 120. vt pluriès fuit resolutum, & nouissimè coram me in causa Nouarien. beneficij 19. Decembris præteriti.

Minùs obstat, quòd Ferdinandus non potest vti confessione Antonij resultante ex positione negata,

3 † quia aliàs ponens detegeret turpitudinem suam, & contra suam assertionem veniret. Specul. tit. de posit. §. octauo loco, nu. 2. vers. dic, quòd neuter contra alterum. Archid. in cap. 1. num. 3. vers. numquid ergo ex positione negata. Gemin. num. 9. Franc. nu. 14. vers. 6. quæritur, de confess. in 6.

4 Nam fuit responsum, quòd Ferdinandus potuit reuocare suam positionem, & stare negationi partis. Bart. in l. post legatum, nu. 11. ff. de his quib. indign. Felin. in c. Capitulum sanctæ Crucis, sub num. 9. vers. scilicèt dixit, de rescript.

An autem concurrant requisita propter quæ positio potest reuocari, de quibus per Alexandrum, in addit. ad Bart. loco prædicto vers. ibi sufficiet, & per Gabr. de reg. iur. c. 1. erit particulariter videndum.

Montis Falisci Beneficij. Ven. 26. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria, quotiescumque est releuans, conceditur.*

2 *Quadragenaria cum titulo, vel immemorialis requiritur ad probandum, collationem spectare ad inferiorem Episcopo.*

3 *Non datur remissoria ad probandum, per testes quod potest per scripturas probari.*

4 *Negatiua, quòd non adsit memoria in contrarium, non potest probari per scripturas.*

5 *Remissoria in beneficialibus non conceditur in prima, vel secunda instantia, nisi facta obligatione de stando Vnicæ.*

6 *Item non conceditur absque fumo.*

DECISIO CLXV.

DOmini resoluerunt, remissoriam in contumaciã partis decretam, & relaxatam, esse exequen-

1 dam. † Quotiescumque enim est releuans, conceditur. Verall. decis. 68. p. 3. Cassad. decis. 2. de dilat. Mohed. decis. 199. Releuantia autem ex eo apparet, quia cùm non agatur incidenter inter prouisos super pertinentia collationis, sed principaliter Ordinario

2 existente in causa, † ad probandum collationem spectare ad inferiorem, requiritur vel quadragenaria cũ titulo, vel immemorialis. Ægid. cons. 201. nu. 5. cum pluribus seqq. & sub num. 27. vers. & si quæras. Aym. cons. 134. num. 14. cum seqq. Et fuit latè deductum in Piscien. seu nullius iurisdictionis, de mense Octobris 1584. quæ quidem immemoralis articulatur in casu isto, & ideo non potest dubitari, quin articuli sint releuantes.

3 Non obstat, quòd non datur remissoria ad probandum per testes id quod per scripturas probari potest. Ægid. decis. 384. Put. decis. 366. num. 7. lib. 2. quia fuit responsum, quòd negatiua, quòd memoria in

4 contrarium non adsit, † non est res quæ per scripturas possit probari. Io. Andr. in cap. 1. in fin. de præscript. in 6. Alex. cons. 16. num. 17. lib. 5. Balb. de præscript. 2. p. 3. par. princ. quæst. 6. num. 25. Aym. de antiq. temp. p. 4. §. materia ista, nu. 39. Gabr. de præscript. concl. 1. num. 25. & Rota in dicta Piscien.

5 Non obstat, quòd remissoria in beneficialibus non conceditur in prima, nec in secunda instantia, nisi facta obligatione de stando vnicæ sententiæ, Io. Paul. decis. 177. Put. decis. 42. 54. nu. 3. lib. 1. Capic. decis. 56. & 57. p. 3. Peregr. decis. 93. lib. 3. quia cessat obiectum, cùm obligatio fuerit facta, & de ea in actis constet.

6 Minùs etiam facit, quòd in beneficialibus nõ conceditur absque fumo. Put. decis. 866. lib. 2. quia ex testibus satis constat de fumo, licèt duo ex eis deponãt, collationem spectare ad Episcopum Castrensem, tamen veniunt intelligendi, spectare ad Episcopum, tanquam Abbatem, quia Abbatia est vnita dicto Episcopatui. Et hoc maximè fuit admissum, quia adest dictum actoris testis deponentis, collationem spectare ad Abbatem.

Et ita conclusum, remissoriam esse exequendam.

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 26. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Stante prohibitione alienandi, cum facultate reuocandi, alienatio bonorum est nulla ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem, tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ.*

2 *Clausula in fine posita, refertur ad omnia præcedentia.*

3 *An bona alienata, probibita tamen alienari, stante facultate reuocandi, possint reuocari ab illis qui postea nati, & concepti sunt.*

4 *Bona alienata per prohibitum alienare, possunt reuocari à tertio possessore, etiam per remotiores descendentes, vel consanguineos, etiamsi adsint proximiores, qui tamen non declarauerint, se velle agere.*

5 *Non potest quis dare de iure tertij, nisi ius tertij sit exclusiuum ipso iure, iuris agentis.*

D E C I S I O CLXVI.

DVbitaui, an filij Comitis Melchioris possint agere ad recuperationem bonorum per Fasaninum detentorum, Et Domini affirmatiuè responderunt; quia cùm in testamento Comitis Melchioris senioris, cuius fideicommisso ea esse supposita iam firmatum est, adsit expressa prohibitio alienandi, & de-
1 tur facultas cuilibet ex vocatis recuperandi, † hæc
prohibitio reddit alienationem nullam ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ, l. filiusfam. §. diui. vbi Bart. num. 6. Castren. nu. 7. Ias. in prima lectura, num. 66. Rip. nu. 47. Crot. num. 32. de leg. 1. Ruin. cons. 33. num. 13. lib. 5. Tiraq. de leg. connub. glos. 7. num. 57. glos. 2. in l. cum pater, §. libertis, vbi Castren. num. 4. de leg. 2. Et tenuit Rota coram bo. me. Episcopo Lauretano, in Romana Palatij 8. Martij 1577.

Nec est verum, quòd huiusmodi prohibitio sit facta respectu certorum bonorum particularium; quia refertur ad omnia bona, & posteà ampliatiuè ad certa bona particularia, ibi, [specialiter, præsertim, & præcipuè.] Et in fine prohibitionis datur à testatore
2 supradicta recuperandi facultas, † quæ tanquam in
fine posita refertur ad omnia, l. 1. vbi I. D. & post alios Ias. num. 3. & seq. C. de liber. præt. Bart. in l. 3. §. filius, num. 7. ff. de lib. & posth. Et fuit resolutum in causa Placentina euictionis, 16. Ianuarij 1589. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & alias sæpiùs.

3 Non obstat, quòd huiusmodi bona obuenerint in
portione Comitis Alexãdri fratris Comitis Melchioris, & ideo eorum recuperatio spectet ad filios ipsiusmet Alexandri, etiam quòd sint nati, & concepti post purificationem dictæ conditionis. Ruin. post alios, quos alleg. cons. 22. nu. 9. vers. sed istis, & alijs, lib. 2.

Nam omisso, quòd non constat concludenter de huiusmodi diuisione, & quòd Ruinus mouetur ex coniecturata mente testatoris, aliàs firmans regulam in contrarium, scilicèt, quòd illum qui vult admitti ad recuperationem, necesse est esse natum, vel conceptum de tempore purificatæ conditionis, cuius opinionis fuit auctor Lambert. de Ramponibus, quem posteà sequuti fuerunt Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de testam. in rubr. col. 3. in vers. item Lambertinus de Ramponibus, Castren. cons. 16. nu. 5. lib. 2. Alex. cons. 13. nu. 4. lib. 4. idem Ruin. cons. 109. nu. 17. lib. 2. cum alijs per Alben. cons. 105. nu. 5. & 11. quod etiam latissimè cumulat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. nu. 82. & seqq. dixerunt DD. non esse opus ingredi hanc quæstionem, quam dicit Moder. Patau. esse multùm controuersam, & ratione, & auctoritate ostendit in suo tract. de fideicom. art. 22. num. 73. per tot. quia de ea esset agendum inter ipsos filios Ale-
4 xandri, & Melchioris. † Sed cùm hodie agatur con-
tra tertium detentorem, sufficit, quòd testator voluerit, per quemlibet ex vocatis bona alienata posse recuperari; quo casu admittuntur etiam remotiores, Bald. in rubr. C. qui accus. non poss. in fin. Dec. cons. 619. nu. 2. Decia. resp. 2. nu. 2. & resp. 3. num. 1. lib. 2.

Nec facit, quòd adsint filij Alexandri proximiores, quia dato etiam, quòd possent agere, tamen Fasaninus non potest dare de isto iure tertij, l. loci corpus, §. competit, ff. si seruit. vendic. & l. 2. cum glos. ff. si ager vectig. cum alijs. Et quamuis regula non procedat, quando ius tertij est exclusiuum ipso iure iuris agentis. Bart. in d. §. competit, & in l. 2. ff. de except. rei iud. Alex. cons. 13. num. 23. lib. 2. tamen cessat hæc limitatio; quia istud ius tertij non est exclusiuum iuris agentis, cùm non constet, filios Alexandri velle agere, & tamen requireretur declaratio.

Esina Fideicommissi. Lunæ 29. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Prætendens, bona fuisse fideicommittentis, probare debet, illa bona fideicommittentem possedisse de tempore obitus, & num. 3.*

2 *Fideicommissario competit remedium, l. fin. C. de edict. D. Adria. toll. contra tertios possessorios habentes causam ab hærede grauato etiam mediatè, & nu. 4.*

D E C I S I O CLXVII.

DOmini resoluerunt, sequentia bona fuisse in bonis quondam Berti fideicommittentis, scilicèt, fundum aratiuum, & arboratum positum in contrata Collis, qui possidetur hodie à Fælice Loro, necnon alium similem fundum sylvatum quoque positum in contrata S. Blasij, exceptis tamen tribus cuppis emptis per Ioannem Baptistam; & similiter alium positum in contrata sancti Stephani, qui possidetur à Menardo Ioan. Vincentij, & deinde alium fundum similem positum in dicta contrata Collis, iuxta bona Alexandri Francioni, possessum per ipsummet Alexan-
1 drum. † Et hæc probatio resultat ex testibus in cau-
sa examinatis, qui benè probant, possessionem Berti de tempore obitus, & quòd hodie bona possidentur per supradictos. Innoc. in cap. cùm olim 2. num. 4. in fin. de priuil. Bald. in l. data opera, num. 34. vers. item nota quòd quando testes, C. de his qui accus. non poss. Doct. in l. stipulatio ista, §. hæc quoque, vbi Bart. num. 1. ff. de verb. oblig. Alex. cons. 51. num. 6. lib. 1.

2 Nec facit, quòd Confraternitas agat contra tertios
possessores, quia vbi habent causam ab hærede grauato, datur fideicommissario remedium, l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. non obstante alienatione grauati, glos. fin. in l. pia, vbi Bart. & alij, C. ad Trebel. Gabr. cons. 44. nu. 6. lib. 2. Et tenuit Rota in causa Montis Falisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Reuer. D. Decano, vbi aliæ decisiones allegantur. Et ad hunc

esse.

effectum sufficit probatio possessionis fideicommittentis de tempore mortis, absque alia probatione dominij. Cephal. cons. 986.num.35. Rimin. iun. cons. 190.num.35. Gabr.d.cons.44. num.30. Peregr. de fideic. art. 44. num. 6. & 16. art. 48. num. 55. Et aliàs fuit resolutum in causa Bononien. fideicommissi de Sancto Petro, 4. Maij 1588.coram Illustrissimo Cardinali Plato. Et meis temporibus in Viterbien.fideicommissi 8. Martij 1602. coram R.P.D.Litta, & in
4 dicta Montisfalisci coram R. P. D. meo Decano. † In qua etiam in fortioribus terminis fuit resolutum, prędicta habere locum contra illum qui habet causam ab hærede grauato mediatè,non immediatè.

Alia visa sunt Dominis extra dubium, de quibus suo tempore erit agendum.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 5.Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex solutionibus debitorum, & ex actibus iudicialibus, & extraiudicialibus.*

2 *Mater tutrix potest sola nomine pupilli infantis hæreditatem adire.*

DECISIO CLXVIII.

1 VIsum fuit Dominis constare de aditione hæreditatis Pacifici per Alexandrum & fratres, eius filios, tam ex solutione debitorum ipsius Pacifici,l.2. C. de iur.delib. Socin. cons.45. num. 5. lib.4. Paris. cons. 15. num.31. lib.3. Ias. in l. pro hærede, §. Papinianus, in 5. not. ff. de acq. hæred. quàm ex pluribus actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, qui non possunt fieri citra ius, & nomen hæredis, l. gerit, vbi Doct. ff.de acquir. hæred. Alex. cons.32. nu.1. lib.3.

Non obstat, quòd aliqui ex istis filijs erant minores, aliqui verò maiores; quia maiores interuenerunt in pluribus ex dictis actibus. Pro minoribus verò in-
2 teruenit mater, † quæ potuit tanquam tutrix sola adire hæreditatem nomine pupilli infantis, l. si infantis §. 1. C.de iur.delib. glos. fin. in l. potuit, eod. tit. Et ad hoc sufficit, quòd tutor nomine infantis gerat se pro hærede, Bald. in d. l. potuit, num.20.

An autem competat restitutio in integrum minoribus, & quatenùs sic,an etiam suffragetur maioribus, Domini reseruarunt particulariter videndum.

Agrigentina S. Angeli. Veneris 30.Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus nullam habet iurisdictionem.*

2 *Causa dicitur beneficialis, quæ est supèr titulo beneficij.*

3 *AC.est exequutor literarum Apostolicarum, etiam si datus sit certus exequutor, cumulatiuè tamen, numer. 5.*

4 *Citatio ad dicendum contra commissionem est necessaria, aliàs omnia sunt nulla.*

6 *Vna constitutio derogat alteri, quoàd expressa.*

7 *Citatio non est necessaria ad dicendum contra commissionem, quando vtraque pars illa vtitur. Item quando commissio est excitatoria iurisdictionis.*

8 *Procurator generalis alicuius Ordinis non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Quod non procedit in procuratore generali Ordinis Prædicatorum, & Carmelitarum, & num.9.*

10 *Sententia est nulla, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, si mandatum non producatur.*

11 *A dicta protestatione videtur recessum, quotiescumque in alijs actibus non repetitur, & ideo mandatum potest quandocumque produci.*

DECISIO CLXIX.

COntra sententiam AC. duæ opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, & mandati, quæ non placuerunt Dominis. Et quantùm attinet ad pri-
1 mam, † licèt Auditor Cameræ in beneficialibus non habeat iurisdictionem. Achil. decis. 28. de appell. Et fuit resolutum in causa Casertana beneficij, 5. Maij 1595. coram Illustrissimo Blanchetto, & in alia Oritana parochialis 12. Decembris 1597. coram bo.me. Peregrino, & in alia Gerunden. beneficij 13. Octobris anno Iubilei coram R. P. D. meo Penia; Tamen
2 causa non erat beneficialis, † cùm non ageretur super titulo beneficij, sed super validitate vnionis. Achil. decis.4. num.4. & decis. 5. num. 6. de pens. Put. decis. 496. nù.2. lib. 2. Verall. decis.99. p.1. Et fuit latè deductum coram me in causa Terdonen. Præpositurę 3. Febr. & 26. Octobris 1601. Sed vtcùmque sit,
3 AC. est exequutor literarum Apostolicarum, & ideo potuit procedere ad exequutionem Breuis, tam vigore suarum facultatum, quàm commissionis in actis præsentatæ, quia illi committitur causa super exequutione literarum Apostolicarum in forma Breuis, firma remanente causa iurispatronatus in Rota.

Nec est verum, quòd AC. non potuit procedere ad exequutionem literarum Apostolicarum cùm esset datus certus exequutor in literis; nec minùs vigore commissionis, cùm alia pars non fuisset citata ad di-
4 cendum contra commissionem. † Quæ quidem citatio est necessaria ad firmandam iurisdictionem, alioquin omnia gesta sunt nulla. Cassad. decis. 7. in fin. de rest. spol. & fuit pluriès resolutum.

5 Nam fuit responsum, quòd licèt in facultatibus antiquis AC. prohibeatur ne procedat ad exequutionē literarum Apostolicarum, quando est datus certus exequutor, tamen posteà nouis facultatibus tam fælic. rec. Gregorij 14. quàm S.D.N. Clementis 8. datur facultas, quando est datus certus exequutor, accumulatiuè cum illo exequendi.

Nec facit, quòd in fine dictarum facultatum Gregorij, & S.D.N. dicatur, quòd non intelligant dero-
6 gare constitutionibus antiquis Pij IV. & Pij V. † quia hæc verba non intelliguntur, nisi quoàd expressa. Ias. in l.doli clausula, 119.nu.2.ff.de verb.oblig.

7 Vigore etiam commissionis AC. potuit procedere; nam cùm vtraque pars fuisset vsa commissione præsentata, & sic propterea fuisset effecta de actis, non erat necessaria alia citatio ad dicendum contra commissionem, quia commissio non erat specialis tribuēs iurisdictionem, sed excitatoria iurisdictionis, vt fuit resolutum in causa Romana Castri Feliciani, 12. Martij 1577. coram bo. me. de Rubeis, quæ est sub num. 212. in manuscript. diuers.

Quantùm attinet ad aliam nullitatem ex defectu mandati, minùs etiam placuit, quia in actis constat de mandato Mutij, qui fuit substitutus.

8 Nec facit, quòd Mutius fuerit substitutus à procuratore generali, qui non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Fastol. dub. 23. Felyn. in c. eam te, num. 14. & in cap. cùm dilecta, nu. 6. ante vers. amplia primò, de rescript. Dec. cons. 61. num. 3. Et tenuit Rota coram me in causa Montis Regalis iurisdictionis.

9 Nam fuit responsum, quòd Bonifacius 9. concessit priuilegium Ordini Prædicatorum, quòd vigore communicationis, extenditur etiam ad Carmelitas, quòd procurator generalis possit comparere pro quocumque monasterio particulari, & causas per se, vel per alium tractare. Et sic tollitur huiusmodi obiectum.

10 Non obstat, quòd in actis non constat de mandato procuratoris generalis, & tamen fuit protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, & ideo sententia est nulla. Rot. decis. 1. de procurat. in antiq. Aym. cons. 108. num. 1. quia fuit protestatum, non audiri Mutium, nisi docto de legitimo mandato, qui dixit, iam suum mandatum produxisse, & pars postea nullam aliam fecit protestationem, immò citauit Mutium tanquam procuratorem. Vnde cessat
11 omnis difficultas, † quia protestatio non fuit repetita in quolibet actu, & ideo censendum est, ab ea fuisse recessum. Mohed. decis. 2. de iud. Et fuit resolutum in causa Romana nullitatis subhastationis 15. Nouembris 1577. coram Brauo, & aliàs sæpiùs; ideo potest quandocumque mandatum produci. Rot. decis. 19. de procurat. in antiq. Quam seruari testatur Rot. decis. 383. num. 8. lib. 2. Aym. d. cons. 108. nu. 1.

An autem AC. excesserit in pronunciando, reseruarunt DD. particulariter videndum.

Pampilonensis Parochialis de Iansi. Ven. 30. Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ponens potest reuocare positionem, & vti responsione facta à parte ad illam.*
2 *Requisita ad hoc vt ponens possit reuocare positionem, & numer. 3. & 8.*
3 *Res incontinenti fieri intelligitur, si fiat re integra.*
4 *Correctio positionum fieri non potest postquam scriptũ est a notario, secùs reuocatio totalis.*
6 *Positiones datæ per procuratorem possunt quandocumque reuocari per principalem, etiam non docto de errore, secùs si principalis fuit præsens in iudicio, num. 7.*
8 *Confessio facta ad positiones præiudicat confitenti respectu personæ tantum quæ interrogauit, & probat semiplenè.*
9 *Semiplena probatio sufficit ad iustificandum valorem beneficij.*
10 *Confessio extraiudicialis de æquitate Canonica plenè probat.*

DECISIO CLXX.

FVerat resolutum, Ferdinandum posse reuocare confessionem factam in positione, & vti confessione Antonij in responsione ad dictam positionem, per Doctrinam Bartoli, in l. post legatum, num. 15. ff. de his quibus vt indig. glos. magna, in c. fin. in fin. de iureiur. Fuit tamen reseruatum videre, an possint
2 concurrere in dicta reuocatione requisita, † de quibus per Alex. ibi, in addit. Ant. Gabr. de reg. iur. conc. 1. Et Domini affirmatiuè resolueruntur.

3 Quòd enim reuocatio fiat incontinenti, hoc ita intelligitur, si sit facta re integra. Franc. in c. fin. nu. 6. vers. tu dic, de iureiur. in 6. Rom. in l. 1. §. si quis simpliciter, nu. 13. in princ. ff. de verb. oblig. Gabr. de reg. iur. d. concl. 1. nu. 24. Quo casu ijdem Doctores tenẽt, quòd possit reuocari, etiam non docto de errore, & præsertim Franch. benè declarat. Et hoc est quod sentit Bart. in d. l. post legatum, dum dicit quòd reuocare volens, dicat, se errasse.

4 Nec resistit Ias. in l. error, num. 9. vers. & diceretur C. de iur. & fact. ignor. vbi dicit, quòd reuocatio non dicitur incontinenti facta, postquàm fuit scriptum à notario; quia Ias. non loquitur in his terminis, sed in correctione positionum; hìc autem versamur in totali reuocatione, quæ potuit fieri, vt per glos. & Bart. alleg.

5 Alia verò duo requisita, scilicèt, quod reuocare volens, commodũ minimè consequatur ex reuocatione, & quòd teneatur probare errorem, non placuerunt Dominis; quia sic destrueretur doctrina Bart. qui vult, quòd ad effectum, vt quis possit vti negatione, alleget errorem, quem tunc dicebant DD. esse probãdum, cùm re non integra quis vellet reuocare confessionem, vt per Franc. & Rom. in locis præcitatis. Et hoc sentit ipsemet Alex. in d. addit. ad Bart. dum vult, debere concurrere aliud requisitum, scilicèt, quòd acceptatio fiat ante probationem confessionis.

6 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicèt, quòd positiones fuerunt datæ per procuratorem, & ideo quandocumque possunt per principalem reuocari, etiam non docto de errore. Felin. in c. 1. num. 16. vt lit. non contest. Caputaq. decis. 198. p. 1.

7 Nec facit, quòd principalis erat in Curia, quia ad hoc vt confessio procuratoris præiudicet, necesse est, quòd principalis sit præsens in iudicio, & intelligatur, l. 1. iuncta glos. in verb. præsen. C. de error. aduoc.

8 Nec est verum, quòd si reuocaretur positio, confessio non obesset Antonio respectu Ferdinandi, cùm confessio præiudicet tantùm confitenti, respectu personæ, quæ interrogauit, l. fin. ff. de interrog. act. Abb. in c. quamuis, num. 4. de re iud. quia negari non potest, quin hæc confessio faciat semiplenam probationem, Bart. in l. admonendi, num. 48. ff. de iureiur. vbi Ias. num. 188. qui dicit, opinionem Bart. communem. Afflict. decis. 375. num. 3. vers. tamen communis opinio; vbi pariter dicitur, communem opinio-
9 nem esse cum Bart. † Et hæc quidem probatio semiplena sufficit, cùm agatur de probando valore ad effectum iustificationis. Verall. decis. 277. p. 1. Et denique cessat omnis difficultas, quia huiusmodi confes-
10 sio in omnem euentum erit extraiudicialis, † quæ de æquitate canonica plenè probat. Felyn. in c. si cautio, num. 27. de fid. instr. cum alijs latè cumulatis per Gabriel. de confess. concl. 1. num. 46. Put. decis. 11. nu. 3. lib. 2. Et fuit dictum in causa Hispalen. iuris votandi, 16. Martij 1575. coram Cantuccio, in quibus locis habetur, hanc sententiam semper fuisse solitam seruare Rotam. Quare minimè dubitari potest, seruandam esse in hoc casu, cùm agatur in foro Ecclesiastico, & inter personas Ecclesiasticas, & de re Ecclesiastica.

Collensis Pensionis. Merc. 5. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotæ, siue iusta, siue iniusta est timenda.*

2 Atten-

2 *Attentatis poteſt quis cedere in actis.*

DECISIO CLXXI.

1 DOmini non dubitarunt, quin conſtaret de attentatis, & pars D. Nerei non repugnabat, quia decretum iudicis fuit factum poſt inhibitionem Rotalem, quæ ſiue iuſta, ſiue iniuſta, eſt timenda. Achil. decif. 29. de appell. Lancell. de attent. poſt inhibitio-
2 nem, ampliat. 11. Sed quia non conſtabat, decretum fuiſſe executioni mandatum, ideò Domini mandarunt, vt D. Nereus cederet in actis dictis attentatis, quod ſufficit, iux. conſ. Alex. 27. num. 6. verſ. & eſt verum, quòd illud lib. 1.

Nouarien. Beneficij. Ven. 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prior in data eſt præferendus poſteriori.*
2 *Regula de triennali requirit titulum coloratum, & poſſeſſionem triennalem pacificam.*
3 *Poſſeſſio triennalis interrumpitur per ſolam citationẽ; item per litem ſuper poſſeſſione beneficij. numer. 5. & per controuerſias extraiudiciales, & de facto, num. 6.*
4 *Lis ſuper poſſeſſione beneficij non facit beneficium litigioſum.*

DECISIO CLXXII.

1 FVit reſolutum, parte etiam agnoſcente bonam fidem, gratiam Octauij Ranzij eſſe præferendam, cum ſit anterior in data, c. quia ſæpè, de præben. in 6. c. duobus, & cap. tibi, quï gloſ. fin. in diſuſceptum, de reſcript. in 6. cap. qui prior, de reg. iur. eod. lib. c. cam te, vbi Felyn. verſ. tempus datæ, de reſcript.
2 Nec Tentono ſuffragatur regula de triennali; quia illa requirit titulum coloratum, & poſſeſſionem triennalem pacificam. Sarnen. in reg. de trieun. q. 16. & 53. Caſſad. decif. 7. ſuper regul. cum vulg. Quæ quidem poſſeſſio triennalis pacifica non interuenit, nam
3 † Tentonus fuit citatus infra biennium, & ſic non fuit pacificus poſſeſſor.
4 Non obſtat, quòd lis eſſet ſuper poſſeſſione beneficij, quæ non facit beneficium litigioſum; quia hæc
5 procedunt ad alios effectus, † ſecus autem ad effectũ
6 impediendi curſum regulæ de triennali, † quia ad illius interruptionem ſufficiunt controuerſiæ etiam extraiudiciales, & de facto. Caſſad. decif. 6. numer. 7. ſuper regul. add. ad decif. 3. de præben. in nou. Sarnen. ſuper regul. de trienn. q. 83. in fin. Aut. Aug. decif. 333. lib. 2. vbi quòd ſufficit lis mota in partibus coram iudicibus laicis, & de litem Concilio regio fuit reſolutum coram bo. me. Orano in Pampilonen. beneficij ſancti Petri. 10. Febr. 1591.

Firmana Reſtitutionis Dotis. Veneris 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis habens notam manum ſcribentis, poteſt recognoſcere ſcripturas.*
2 *De iure communi teſtis recognoſcens ſcripturam neceſſe eſt, vt illam viderit ſcribi.*
3 *Limita de ſtylo Rotæ in recognitione ſcripturæ, quæ teſtibus non egeat, vel aliàs ſit adminiculata, tunc enim ſufficiunt teſtes habentes notam manum.*
4 *Teſtes nulliter examinati faciunt adminiculum.*

DECISIO CLXXIII.

1 DOmini reſoluerunt, apocham confeſſionis dotis factam à Ioanne Franciſco Mariotto fuiſſe bene
1 recognitam per teſtes. † qui habent notam manum,
2 ex quo videtur aliàs D. Franciſcum ſcribere. † Nam quamuis de iure communi requiratur, quòd teſtes viderint ſcribere ſcripturam de qua quæritur, & fuerint præſentes, §. ſi quis igitur, in auth. de inſtrum. caut. & fid. cnllat 6. Alex. conſ. 76. num. 4. lib. 3. Afflict. decif. 181. numer. 18. cum alijs latè deductis in cauſa Romana hæreditatis de Mazzochis, 9. Martij
3 1580. coram bo. me. Lauretano, † tamen de ſtylo, quando verſamur in ſcriptura quę teſtibus non egeat, vel aliàs ſit adminiculata, ſufficiunt teſtes qui habent notam manum, vt in dicta cauſa Romana, coram Lauretano, vbi aliæ deciſiones allegantur.
In præſenti verò caſu plura concurrunt adminicula, nempe confeſſio Mariotti, vigore monitorialium, & depoſitiones teſtium, qui licèt dicantur nulliter e-
4 xaminati, † negari tamen non poteſt, quin faciant adminiculum. Verall. decif. 206. p. 2. Et fuit pluriès reſolutum.
Non obſtat, quòd apocha fuit ſubſcripta tantummodò à Sebaſtiano, qui illam ſcripſit, & à Io. Franciſco, & non ab aliis qui enunciantur in apocha; quia ex hoc non tollitur fides apochæ, nec quòd illa fuerit ſcripta à dicto Sebaſtiano, & ſubſcripta à Ioanne Franciſco.
Quid autem releuet huiuſmodi confeſſio Ioannis Franciſci, erit particulariter uidendum.

Lucana Iuriſpatronatus. Veneris 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus probatur ex deſcriptione facta in libro antiquiſſimo, tanquam de iurepatronatus alicuius.*
2 *Item probatur ex teſtibus de publica voce & fama, cum poſſeſſione quadragenaria præſentandi.*
3 *Præſentatio de beneficio per reſignationem facta, idem operatur ac ſi eſſet facta de vacanti per obitum, quoad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi.*
4 *Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatum beneficij.*
5 *Ad probandum iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus, requiruntur præſentationes ſpatio 100. annorum effectum ſortitæ.*

DECISIO CLXXIV.

1 VIſum fuit, conſtare de iurepatronatus familiæ de Antelminellis. Primò, ex deſcriptione facta ante annos 600. in libro nuncupato Martyrologium Eccleſiæ Lucanæ, ad trad. per Bald. in conſ. 310. lib. 5. Dec. conſ. 135. num. 2. Rip. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, num. 97. de cauſ. poſſ. & propriet. Ferret. conſ. 293. num. 9. lib. 2.
2 Secundò ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, r. ſcilicèt & 4. quæ in antiquis cum poſſeſſione quadragenaria præſentandi probat iuſpatronatus. Caſſad. decif. 2. num. 4. cum ſeqq. de probat. dicens, Rotã tenere opinionẽ Bald. in l. cùm ſuper C. de

rei vendic. Achil. decis. 6. de iurep. Pur. decis. 60. in fin. lib. 1. Et fuit dictum in causa Barchinonensi, nonis; 5. Decembris 1597. coram bo. me. Giptio.

Hic autem cum præsupposito quòd hæc prima præsentatio habuerit effectum, interuenit huiusmodi quasi possessio quadragenaria. Nam de anno 1499. fuit præsentatus Io. Nicolaus Thomes.

3 Et quamuis huiusmodi quasi possessio sit de beneficio vacante per resignationem, tamen dubitari non potest, quin suffragetur, ac si esset præsentatio de vacante per obitum, vt reprobata opinione Dec. in cons. 149. nu. 4. tenet Rot. Mohed. decis. 10. de iurepatr. num. 3. & 4. Abb. in c. 1. de relig. dom.

Et adest alia præsentatio de anno 1577. in personā Benedicti Leonardi, quæ habuit effectum, cùm per eius obitum fuerit prouisus de anno 1583. Ioannes de Ciottis vltimo loco defunctus.

Et mouit etiam Dominos, quòd medio tempore vsque ad annum 1577. adsunt duæ prouisiones Apostolicæ, in quibus derogatur iuripatronatus; & adest quoque alia præsentatio, & instantia de anno 1525. licèt non doceatur, effectum sortitam fuisse. Quæ omnia dant magnum fumum continuationis præsentationum.

4 Nec prouisiones Apostolicæ elidunt intentionem patronorum; quia clarum est, illas non mutare statum beneficij. Ægid. decis. 107. Achil. decis. 13. incip. stantes beneficij, de iurepatr.

5 Non obstat, quod requiruntur præsentationes effectum sortitæ spatio 100. annorum, prout declarauit Congregatio Concilij, & tenuit Rota in dicta causa Barchinonensi; quia hæc procederent, si ex solis præsentationibus iuspatronatus probari deberet, sed in præsenti casu adest descriptio in libro, item fama cum quadragenaria quasi possessione præsentandi, quæ sufficiunt per supradicta.

An autem iuspatronatus spectet ad D. Lucretiam, erit particulariter videndum.

Romana Sancti Thomæ. Lunæ 10. Maij 1604.

SVMMARIVM.

An requiratur citatio in exequutione, quando post rem iudicatam non variatur persona, nec res.

DECISIO CLXXV.

Domini perstiterunt in resolutis, ex rationibus aliàs deductis. Aliqui tamen ex eis inclinabant, quod particulariter videretur de veritate illius quæstionis, an quando post rem iudicatam non variatur res, nec persona, requiratur in exequutione citatio, de qua per Gabr. qui refert DD. de cit. concl. 1. num. 31. De qua veritate si opus erit, consultis DD. poterit particulariter videri.

Narnien. Confinium, Lunæ 10. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Omissio interrogatoriorum non vitiat examen.*
2 *Productio interrogatoriorum in actis, & protestatio requiritur ad hoc, vt examen factum sine interrogatorijs sit nullum.*
3 *Parte non reclamante, potest iudex testes examinare cum interrogatorijs partis. Et sine interrogatorijs partis, ipso tamen interrogante.*

DECISIO CLXXVI.

1 Domini resoluerunt, testes fuisse validè examinatos, quia omissio interrogatoriorum non vitiat examen. Specul. in tit. de teste, §. iam de interrogatorijs, num. 21. vers. item cautè. Alex. cons. 172. num. 9. lib. 2. Ruin. cons. 35. numer. 4. lib. 4. Gabr. cons. 118. num. 69. lib. 2. Put. decis. 427. lib. 1.

Non obstat, quòd interrogatoria per partem fuerunt data, quia non fuerunt producta in actis, & aliqua protestatio non reperitur facta, quòd aliàs exa-
2 men esset nullum, † quæ requiruntur ad inualidandum examen. Barbat. cons. 3. num. 24. & 25. lib. 3. Accorombon. decis. 49. lib. 1. Et fuit dictum in causa Parmen. statuti, 11. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo Millino.

Nec facit, quòd hodie reperiantur in actis, quia cùm non essent eo tempore registrata, non erant de actis, Sarnen. in reg. de annal. quæst. 4. num. 5. Cott. decis. 91.

3 Nec facit, quòd primus testis fuit examinatus cum interrogatorijs, quia sufficit, quòd iudex respuerit interrogatoria, & perfecerit examen ipse interrogando, absque eo quòd pars reclamasset, quòd in actis constaret de productione interrogatoriorum, per supradicta.

Non obstat, quòd testes possunt repeti. Specul. Alex. & alij, quia hoc non tollit, quòd sint validè examinati.

Celsonen. Præceptoriæ. Ven. 14. Maij 1604.

1 *Post exequutionem factam, non est ampliùs locus arbitrio ad retardandam exequutionem, quod tamen fallit, si iudex nulliter, & iniustè processerit, num. 2. Et quando dicatur ad hunc effectum valdè grauasse, num. 3.*

DECISIO CLXXVII.

1 Quamuis post exequutionem factam non sit ampliùs locus arbitrio ad retardandum exequutionem Breuis, vt in causa Aquilana Beneficij 28. Maij coram R. P. D. meo Lancellotto, & in alta Treden. parochialis, 3. Decembris 1601. coram R.
2 P. D. Sacrato, † tamen si index nulliter, vel iniustè processit, est locus arbitrio ad retardandum vlteriorem exequutionem Breuis, vt nouissimè fuit resolutum in causa Tarraconen. parochialis, 4. Februar. hoc anno, coram R. P. D. Litta. In præsenti vero casu Domini censuerunt, iudicem iniustè processisse, & ideo supersedendum in vlteriori exequutione. Breue enim fuit datum cum clausula, [constito, quod Præceptoria vacaret per obitum Francisci, & quod Franciscus in possessione obierit, & quod Præceptoria dignitas
3 conuentualis esset.] † Quæ omnia requirunt causæ cognitionem. Innoc. in c. fin. in fin. & ibi Bald. num. 11. vers. de illa clausula, & sub nu. 19. Card. ad fin. de præsump. Lap. alleg. 60. num. 2. vers. secùs si fuisset, & num. seq. & alleg. 15. numer. 7. Ægid. decis. 68. Et fuit latè deductum in causa Tirasonen. Capellaniæ. 7. Maij 1601. coram Reuerendissimo Domino

mino

mino meo Decano. Et ideo cùm iudex noluerit admittere oppositiones Honufrij contra falsitates, & rasuram literarum, nec non iura, & articulos ad probandum, quòd præceptoria non erat dignitas conuentualis, multùm grauauit, vt fuit dictum in causa Gerunden. beneficij. 31. Maij 1600. coram Reuerendissimo D. Episcopo Pacen.

Nec facit, quòd hęc requirant altiorem indaginem; quia satis est, quòd Honufrius deberet admitti ad opponendum, ad effectum vt dicatur iudex grauasse, ita vt sit supersedendum in vlteriori exequutione.

Neapolitana S. Iaobi de Chiaia. Lunæ 17. Maij 1604.

SVMMARIVM.

Vnica collatione effectum sortita acquiritur vltimus status beneficij.

DECISIO CLXXVIII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt, vltimum statum fuisse ad fauorem Ordinarij. Omissis enim prouisionibus factis de anno 1575. quia vtraque est in lite, & neutra potest firmare statum, adest collatio facta per Ordinarium, de anno 1542. quę sufficit pro vltimo statu. Calder. consf. 23. de præben. Oldrad. consf. 112. num. 3. cum alijs pluribus latè deductis in hac causa, coram R.P.D. meo Litta, 16. Decembris, 1602.

Nec releuat, quòd ad acquirendum vltimum statum, requiritur effectuatio; quia de ea satis constat, tam ex visitatione Episcopi, quàm ex confessione ipsiusmet hospitalis, in prouisione facta de anno 1574. siue 1575. in qua dicitur, quòd iste Prioratus fuit detentus per Clericos successores, sine sua dispensatione, & propterea non potest negari, quin vltimus status sit ad fauorem Ordinarij.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 24. Maij 1604.

EPITOME.

Episcopus qui habet facultatem minuendi, & addendi, &c. non potest in totum tollere, & alterare, nec statum prædecessorum à Pontifice confirmatum potest immutare.

SVMMARIVM.

1 *Verbum* DEBEAT *importat necessitatem.*
2 *Quilibet debet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersatur.*
3 *Monachi iuxta ritum, & morem suæ regulæ debent officia diuina celebrare.*
4 *Archiepiscopus non potest immutare statutum à Papa confirmatum, & nu. 8. & 9.*
5 *Qui habet facultatem addendi & minuendi, &c. non potest in totum tollere, vel alterare, & nu. 7.*
6 *Diminutio eiusdem est iuris, cuius est augmentum.*

DECISIO CLXXIX.

FVit per Dominos vnanimiter resolutum, clericos
sæculares teneri interesse diuinis officijs, & Mo-
nachis se conformare, per verba Bullæ Pauli Tertij,
ibi, [quodque clerici & presbyteri seculares cum su-
perpelliceis in inferioribus stallis dextri & sinistri Cho
ri sedere, ac omnibus, & singulis diuinis officijs vnà
cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, &
cum eisdem se conformare debeant.] Et ideo omninò
1 teneantur interesse, & se conformare monachis. † Ver
bum enim [debeant,] importat necessitatem, l. 1. §. 1.
ff. quod quisque iur. Bart. in repet. l. 3. num. 3. C. de
pignor. Et est propria significatio huius verbi. Barto.
vbi suprà, glos. in Clemen. attendentes, in verbo, de-
beant, de stat. monach. Et quoàd conformationem,
non modò monachi habent verba Bullę, verùm etiam
dispositionem iuris communis, vt per Vitalini, in
Clem. fin. num. 52. & 53. de celebrat. miss. & bene
facit tex. in cap. fin. prope fin. in vers. præcipimus, ibi,
opportunè obsequia in monasterijs fideliter impen-
dentes. & ibi glos. vlt. de stat. monach. Et hæc sen-
tentia fulcitur ex regula generali, quòd quilibet de-
bet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersa-
tur, c. illa, vers. sic etiam tu, 12. dist. c. recolentes, versi,
cæterùm domus, & ibi gl in verb. coaptent, de stat. mo
nach. Card. in d. Clem. fin. nu. 1. vers. 4. not. Vital. n. 82.
Alber. de Ferrat. in tract. de horis can. num. 36.
2 Et huiusmodi conformatio est, vt diuina officia ce-
lebrentur secundùm regulam B. P. Benedicti. Habent
enim monachi pro se tam dispositionem Bullæ Pauli
tertij, vbi in §. deniq. quod Prioris expressè hoc præ-
cipitur, quàm etiam dispositionem iuris communis.
3 † Nam cùm Ecclesia Montis Regalis sit Cathedralis
regularis, monachi iuxta ritum & morem suæ regulæ
debent officiare; ad tex. in cap. de ijs, §. Abbatibus,
& cap. final. ibi neque monachorum constitutiones,
sa. dist. Archid. in d. cap. de ijs, nume. 1. Ægid. in
princ. Card. de Turrecrem. num. 1. Vital. in d. Clem.
fin. in princ. de celebr. miss. Tabien. in verb. horæ ca-
nonicæ, num. 11. Et sunt etiam in hac possessione, pro
qua eis per DD. fuit concessa manutentio.
Nec est verùm, quòd D. Archiepiscopus possit im-
mutare huiusmodi statutum. Licèt enim in d. cap. de
ijs dicatur, quòd debent celebrare secundùm ritum
suæ regulæ iuxta voluntatem sui Episcopi, tamen ver-
ba illa, [iuxta voluntatẽ sui Episcopi.] intelliguntur,
quia Episcopus hoc etiam velle debet. Nam quòd for
mam huius rei dare debeat, vel secundùm volunta-
tem requisitam, & si non habitam. Archid. ibidem,
num. 5. versic. secundùm voluntatem, de Turrecrem.
num. 2. versic. hic est casus.
4 Nec minùs verba Bullæ possunt ad hunc effectum
suffragari D. Archiepiscopo, in qua datur facultas pro
tempore Archiepiscopis, minuendi & addendi, quia
per talem facultatem non potest in totum tollere, &
5 alterare. † Additio enim non importat mutationem
præcedentis status, sed potiùs continuationem, ad
tex. in l. si proprietate, ff. de iur. dot. l. etiam C. eod. tit.
cum alijs per Decian. resp. 11. num. 23. lib. 1. Imò se-
cundùm præcedentem statum regulatur, d. l. etiam,
vbi Doct. l. inter socerum, §. cùm inter, de pact. dotal.
6 Socin. sen. consf. 296. num. 5. in princ. lib. 2. † Et idem
dicendum est de diminutione, quæ eiusdem iuris est
cuius augmentum, ad tex. in l. scribit, ff. ad Trebell.
7 Et concessa facultate minuendi, non censetur conces-
sa facultas in totum tollendi, quæ difficiliùs concedi-
tur, l. iurisgentium, §. adeo. ff. de pact. lib. 2. C. de prec.
Imp. offeren. Fulgos. consf. 110. in fin.

Eòque

8 Eòque magis procedunt prædicta, quia cùm monachi habeant dispositionem iuris pro se, non potest D. Archiepiscopus in contrarium disponere Felyn. in ca. super his, nume. 4. in prima fallen. & uumet. 11. dixit etiam mirabiliter, de maior. & obed.

9 Non obstat, quòd prædicta sint disposita particulari statuto Archiepiscopotum, quod non ligat successores; quia sumus in statuto confirmato a Sede Apostolica, & inserto in Bulla, vnde non est amplius statutum Episcopale, sed Papale, quod ligat etiam successores, vt fuit resolutum in causa Vicen. iurisdictionis, 28. Maij 1601. coram R. P. D. meo Sacrato, & in omnem euentum remanet dispositio iuris communis pro monachis.

Non intelligunt tamen DD. propterea impedire quo minùs Vicarius possit facere officium in diebus Resurrectionis, Natiuitatis, & alijs solemnitatibus, de quibus in eadem Bulla, in §. quòd nullus.

Feltren. Præbendæ. Veneris 28. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Omnia beneficia præsumuntur collatiua, & 3.*

2 *Testes duo in omni negocio sufficiunt.*

3 *In antiquis admittuntur testes de auditu.*

4 *Ex eo quòd quis obtinet, & possidet beneficium incompatibile, infertur, aliud prius beneficium incompatibile renunciasse.*

5 *Possessio iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest.*

6 *Enunciatiua æquiuoca non probat, & num. 8.*

7 *Veniens contra præsumptiones iuris, debet vti fortioribus probationibus.*

8 *Ad nominationem beneficij principalis, venit nominatio beneficij subiecti.*

DECISIO CLXXX.

1 Domini resoluerunt, beneficium S. Margaritæ esse separatum, & liberum à Canonicatu. † Nam, vltra quòd habet præsumptionem iuris pro se, quia omnia beneficia præsumuntur collatiua, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus, 14. Aprilis 1600. coram R. P. D. meo Pegna, & in causa Teruesina S. Theonisti 27. Nouembris 1602. coram R. P. D. meo Ludouisio, concurrunt etiam dicta nouem testium deponentium, hoc beneficium esse solitum conferri clerico seculari, in titulum perpetui beneficij, & quòd eius rector curam exercebat. Qui testes bene probant,

2 cùm sint plures, † & duo sufficerent, cap. in omni negotio, & cap. licet 1. de test. l. vbi numerus, ff. eod. tit. Et tantò magis probant, cùm eorum depositio sit conformis dispositioni iuris communis, quia, vt dictum est, beneficia præsumuntur collatiua. Aret. cons. 44. in fin. Gabr. de test. concl. 4. num. 23. vers. 6. infertur. Et ideo etiam ex ista causa, & quia sunt plures, debent præponi testibus in contrarium examinatis.

Non obstat, quòd isti testes deponât de ijs quæ sunt iuris, nempe beneficium esse collatiuum, absque eo quòd reddant sufficientem rationem, quia deponunt esse solitum conferri, quod est quid facti, & reddunt bonam rationem, quia sunt vicini oriundi, & de au-

3 ditu à maioribus. † Et in antiquis admittuntur testes de auditu. Dec. cons. 321. sub numer. 7. versic. vndè primo.

Minùs obstat, quòd aliqui dicunt, Pindellum & Peregrinum qui possederunt, fuisse canonicos, quia non ideò sequitur, quòd possederint hanc Ecclesiam sanctæ Margaritæ tanquam canonici.

Et quòd plus est, tertius testis super secundo & quartus super tertio dicunt, aliquando Ecclesiam fuisse possessam à non canonicis. Et hoc etiam colligitur ex dictis aliorum testium, & Pindellus, vt dicunt ijdem testes tertius, sextus, & octauus super vndecimum, & quartus ad tertium post publicationem Sacrosancti Concilij Tridentini, dicebat, non posse retinere vtrumque beneficium, scilicet Ecclesiam sanctæ Margaritæ, & canonicatum, & ideo domum quærebat, vbi habitare posset.

Peregrinus verò vltimus possessor, qui fuit canonicus, post resignationem canonicatus retinuit vsque ad obitum Ecclesiam sanctæ Margaritæ, vt dicti testes deponunt. Nec potest dubitari, quin resignatio dicti

4 canonicatus habuerit effectum, † cùm ipse postea obtinuerit alium canonicatum, & possessionem fuerit assequutus, ad consil. Oldrad. 229. pluriès canonizatum.

Non obstat, quòd resignatio fuit facta ad fauorem fratris, & ideo Peregrinus potuit remanere in possessione iure familiaritatis; quia hæc procederent, si doceretur, de resignatione huius beneficij sanctæ Margaritæ. Cephal. cons. 4. num. 37. & seqq. Et ideo illa

5 possessio censetur potiùs iure proprio. † Possessio enim iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest. Socin. sen. cons. 131. nu. 4. lib. 1. & cons. 13. num. 17. lib. 4. Curt. iun. cons. 168. num. 33. & 34. cum alijs per Menoch. de arbitr. iud. cas. 160. num. 20.

6 Nô obstant enunciatiuæ antiquę de anno 1480. quia earum vna est æquiuoca, & turbida; nam denunciatio non probat concludenter, quòd ista Ecclesia esset membrum canonicatus, quia potuit esse, quòd de eo tempore canonicus etiam esset beneficiatus, & sic possideret ex alio titulo, quàm ex canonicatu.

Nec obstat, quòd instrumentum optionis de dicto anno 1480. multùm seruiat pro tollenda ista æquiuocatione, maximè concurrentibus actibus de anno 1570. & 1571. vt benè consideratur in decisione; quia hæc fortassè procederent si nihil doceretur in contra-

7 rium. Vltra quòd, Cordubius, † qui venit contra præsumptionem iuris, grauatur fortioribus probationibus, gloss. & DD. in l. transactione, C. de transact. Abb. in cap. qui in verisimile, in 2. not. de præsumpt. cum alijs per Surd. cons. 60. num. 22. Eòque magis, cùm ista præsumptio iuris habeat etiam probationes pro se, vt suprà ostensum fuit.

Non obstant iura de nouo producta, ex quibus apparet, quòd in libris taxæ annotatur, præbenda S. Margaritæ; quia non inde sequitur, quòd venit Ecclesia sanctæ Margaritæ de Lugano sit vnita huic præbendæ; tum quia hæc denunciatio potest verificari in alijs Ecclesijs, cum plures sint sub hac inuocatione in diœcesi Feltren. tum etiam quia ab origine hæc præbenda po-

8 tuit hoc modo denominari. † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non releuat, cap. in præsentia, de probat. cum vulg.

Non obstat, quòd in libris taxæ non est annotata huiusmodi Ecclesia S. Margaritę de Lugano, quia sufficit, quòd sit annotata Ecclesia de Ledico, quæ vt deponunt testes, est matrix huius Ecclesiæ sanctæ Mar-

9 garitæ. Nam ad nominationem beneficij principalis venit nominatio beneficij subiecti. Rot. decis. 46. de rescript. in antiq.

Romana Liberationis à fideiussione. Lunæ 31. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Qui diu stetit in obligatione, debet liberari. Quando autem dicatur diu stetisse relinquitur arbitrio iudicis.*

2 *Hæres censetur Vna, & eadem persona cum defuncto, & illius personam repræsentat in iure creato, & formato tempore obitus actiuè & passiuè.*

DECISIO CLXXXI.

1 SEntentiam Rotalem quæ condemnat Suinarios ad liberandum hæredes bo. me. Vincentij Vecchiarelli à fideiussione, visum fuit Dominis, esse confirmandam; cum diu steterint in obligatione, nempe vltra 12. annos. Et hoc tempus relinquatur arbitrio iudicis. gloss. in l. Laicus, in verb. condemnetur, ff. mand. Aret. in §. si quid autem, num. 3. instit. de fideiuss. Afflict. decis. 240. ante num. 4.

2 Non obstat, quòd D. Vincentius steterit in obligatione, & non eius hæredes, quia hæredes censentur vna, & eadem persona cum defuncto, §. 1. auth. de iureiur. à moriente præstito, col. 5. & repræsentant personā defuncti in iure creato, & formato actiuè & passiuè tempore mortis in persona illius, quale erat istud ius agēdi, ex quo diu steterat in obligatione: licèt secùs sit in non formato: ex eo quòd nunquam penes defunctum fuit, Aret. cons. 123. nu. 4. Cagnol. in l. hæredem 59. num. 17. ff. de reg. iur. Rol. cons. 50. num. 8. lib. 2. & cons. 6. num. 15. lib. 3.

Et ita fuit resolutum in contumaciam alterius partis comparere negligentis.

Aretina Spolij. Mercurij 9. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Substantia depositionis testis consistit in iuramento.*

2 *Stylus respiciens decisoria, debet concludenter probari.*

3 *Stylus contrarius introduci non potest à iudicibus sine consuetudine.*

4 *Testis qui à notario asseritur enunciatiuè, & non dispositiuè iuratus, non probat, & num. 5.*

6 *Testis examinatus coram notario sine mandato iudicis, non probat.*

7 *Examen Vtriusque partis perperàm factum circa ea quæ respiciunt ordinationem iudicij, potest sustineri, dummodo non sit contra ius.*

DECISIO CLXXXII.

1 DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt examen fuisse nullum; quia deficit citatio ad videndum iurare testes, quæ omnino requiritur, cùm substantia depositionis testis consistat in iuramento, l. iuris iurandi C. de testam. Quare si pars non citetur, vel aliàs sit præsena, depositio nihil valet, capit. 2. & ibi Abb. sub num. 6. & seq. de testament. l. si quando, vbi Bald. num. 5. C. eod. Lanfranc. in tract. de testament. num. 8. versic. quarto 6. Caputaq. decis. 274. num. 7. & decis. 285. part. 3. Achill. decis. 1. de testamen. Rut. decis. 15. eod. tit. & decis. 1. de fid. instr. nume. 3. & 4. in nou.

Non obstat, quòd ex stylo illarum partium, pars citatur solùm ad videndum induci, & produci capitu-
2 la, & non ad videndum iurare testes, † quia huiusmodi stylus est contra ius, d. l. iurisiurandi, & respicit decisoria, & non ordinatoria. Decisio enim causæ, & victoria pendet ex probatione. Dec. in cap. 2. num. 103. de probat. Alexand. cons. 16. num. 7. lib. 5. Ruin. consil. 69. num. 7. lib. 4. latè Asin. in prax. §. 19. num. 3. Quare cùm iste stylus sit contra ius, & respiciat decisoria, debet concludenter probari, nec sufficit extraiudicialis informatio ex fide aduocatorum illarum partium. Bart. in l. de quibus, nume. 22. ff. de leg. Socin. sen. cons. 36. num. 11. circa medium, lib. 4. Dec. cons. 402. num. 12. Osasch. decis. 22. num. 3. Cæs. de Grass.
3 decis. 7. num. 1. de probat. † Et cùm iste stylus contra ius non potuit introduci à iudicibus de partibus, ad ius reddendum. Alex. cons. 36. nu. 10. lib. 2. Aym. de antiq. temp. par. 4. in princ. num. 36. vers. ideò magistratus, cum allegans in causa Rauenatensi Casalis 1. Iunij 1584. vbi subditur, quòd non sufficit stylus, sed requiritur consuetudo. Et sic probari debent tot, & tales actus, vt deuenerint ad notitiam populi, vel maioris partis. Alex. d. cons. 36. num. 11. Aym. d. nu. 36. circa medium, vers. 2. intellige.

4 Placuit etiam Dominis alia nullitas, scilicèt, quòd notarius enunciatiuè dicit, [testis iuratus, &c.] & non dispositiuè, [tactis scripturis, &c.] Quo casu Rota non solet adhibere fidem testibus. Verall. decis. 123. & 246. p. 2. & Dec. 295. vbi dicit, quòd ita seruat Rota, p. 3. in impress. & 111. lib. 11. in manuscript. in qua etiam dicit, ita Rotam seruare.

5 Nec obstat, quòd hoc non respicit decisionem, sed ordinationem iudicis, nec est contra ius, vt per Veral. decis. 207. lib. 1. in manuscript. Et ideo sufficit fides extraiudicialis. Bart. & alij superiùs allegati, quia nihilominùs non sufficit fides data ad hunc effectum. Non enim satis est dicere, ita fuisse seruatum, nisi etiā dicatur, fuisse oppositum de nullitate & ipsa oppositione non obstante fuisse iudicatum pro validitate, vt per Verall. decis. prædicta 111. lib. 1. in manuscript.

6 Adest & tertia nullitas, quia testes fuerunt examinati coram notario, & non coram iudice; nec constat de deputatione notarij, glos. vlt. in l. iubemus, C. de lib. caus. glos. antepenult. in l. hac consultissima, §. pen. vbi Bald. nu. 1. C. de testam. idem Bald. cons. 481. col. fin. numer. 3. lib. 4. Crot. in tract. de test. num. 257.

7 Non obstat, quòd iste modus, quoàd omnia prædicta fuerit seruatus ab vtraque parte; & ideo intrat decisio in causa Alex imana tutelæ, 16. Febr. 1582. coram Domino de Rubeis. Quia dixerunt Domini, quod huiusmodi decisio in omnem euentum non erit intelligenda, quoàd ea quæ sunt contra ius.

Collen. Pensionis. Mercurij 9. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua intra decendium non appellatur, transit in iudicatum, & num. 3.*

2 *Intimatio sententiæ non requiritur, quando pars est præsens, & tempus appellationis incipit currere statim à tempore sententiæ.*

4 *Iudex potest præfigere terminum ad prosequendam appellationem.*

5 Alle-

5 *Allegans impedimenta, debet illa probare, ad hoc ut excusetur.*
6 *Cedula sententiæ debet esse in actis, antequam pronuncietur, aliàs sententia est nulla.*
7 *Notario non creditur, cùm agitur de condemnando iudicem,*
8 *Rota non exequitur sententias aliorum tribunalium, nisi docto de iustitia.*
9 *Beneficium quod vacat ex alterius assequutione, non potest resignari.*
10 *Beneficium semel vacans ex persona unius, non potest ampliùs ex eadem persona vacare sine nouo titulo.*
11 *Pensio reseruata ex falsa causa, est nulla.*
12 *Subrogatio gratiosa litiganti conceditur, ne detur nouus collitigans.*

DECISIO CLXXXIII.

DVbitaui, an constaret de re iudicata, vt esset locus exequutioni. Et Domini affirmatiuè respó-
1 derunt, † quia Leander non interposuit appellationem infra decendium, c. quòd ad consultationem, de sent. & re iud. lib. 1. C. si sæpiùs in integr. rest. Rot. decis. 5. de sent. excom. in nou. Aym. cons. 103. numer. 1. Gail. pract. obser. lib. 1. obser. 139. nu. 2.

Non obstat, quòd partes sint in confesso, quòd in illis partibus tempus ad appellandum incipiat curte-
2 reà die intimationis sententiæ, † quia cùm sententia fuerit lata partibus præsentibus, talis intimatio non requirebatur; & tempus incipit currere statim à tempore sententiæ, l. 1. §. vlt. & Bar. ff. quando appell. sit c. biduum, §. si aduersùs 2. q. 6. Rot. decis. 22. de appell. in nou. Afflict. decis. 344. cum alijs latè congestis per Tiraq. de retract. lignag. §. 35. glos. 4. nu. 10.

Et insuper intimatio fuit facta die 16. Ianuarij 1603. & appellatio interposita die 21. quæ fuit admissa cum præfixione duorum mensium ad prosequendum causam appellationis, & faciendum iudici fidem de pro-
3 sequutione. † Quare cùm infra hoc tempus non fuerit doctum de appellationis prosequutione, sententia transiuit fecit in iudicatum. Rot. decis. 85. de appellat. in antiq. Et fuit resolutum in causa Venetiarũ legitimitatis de Maurocenis, 13. Ianuarij 1603. coram Reuerendissimo D. Pamphilio Decano, & in alia Abulen. Capellaniæ 17. Decembris 1599. coram Reuerendissimo D. Seraphino Patriarcha Alexandrino, qui ambo fuerunt hoc manè à S. D. N. Clemen. VIII.
4 S. R. E. Cardinales creati. † Et hanc quidem præfixionem termini potuit iudex decernere, tam ex constitutione conciliari partium illarum, quàm etiam ex dispositione iuris, c. personas, c. cùm sit Romana, & c. reprehensibilis, de appell. Rot. decis. 25. de appell. in nou. Modern. de attent. app. pend. cap. 12. limit. 13. num. 1. & 3. & limit. 14. num. 1. & 8.

Nec facit, quòd in omnem euentum dictus Leander venit excusandus, si intra tempus præfixum non docuit de tali prosequutione, stantibus impedimentis sibi præstitis à D. Nereo, Adden. add. decis. 25. in fin. vers. quod intelligo verum, de appell. in nou. Lãcell. de atten. d. limit. 14. num. 6. Et fuit dictum in allegata causa Abulen. Capellaniæ coram Cardinali Se-
5 raphino, † quia hæc impedimenta solùm allegantur, non autem probantur, & cùm sint quid facti; probari debent iuribus vulgaribus.

6 Nec obstat, quòd cedula non fuit data in actis eadem 16. Ianuarij 1600. qua fuit pronunciatum, prout in cedula, & ideo sententia fuit nulla, vt fuit resolutum in causa Fauentina successionis. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo D. Pacen. quia neque de hoc constat, nisi per attestationem notarij posteà
7 factam, † cui non creditur, cùm agatur de condemnando iudicem. Castren. in l. Seia, num. 2. ff. ad Velleian. Ias. in l. iusiurandum, §. procuratorem, num. 26. ff. de iureiur. cum alijs.

8 Non obstat, quòd Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Put. decis. 401. lib. 1. Chisanen. decis. 179. & est vulgatum; quia satis apparet de iustitia, cùm iudex condemnet Leandrum ad restituendas pensiones, quas D. Nereus indebitè soluerat, tot. tit. ff. de condict. indeb. Pensio enim non fuit validè reseruata; quia Leander post assequutionem Ecclesiæ S. Agnetis non poterat resigna-
9 re Ecclesiam sancti Fidelis, † quæ vacabat per alterius assequutionem, c. de multa, & ibi Abb. num. 16. Anchar. nu. 3. & alij communiter, de præben. & in extrauag. Ioan. 22. incip. execrabilis, eod. tit. Clem. gratiæ, & ibi Vital. num. 43. de rescript. Et fuit plu-
10 riès resolutum. † Data enim semel vacatione ex persona vnius, non potest iterum ex eadem persona beneficium vacare, nisi nouus titulus superueniat. Felyn. in cap. 21. num. 23. de rescript. Rot. cons. 342.
11 num. 1. † Et ideo pensio ex hoc capite reseruata, tanquam ex falsa causa, fuit nulla. Caputaq. decis. 289. nu. 2. p. 2. Gig. de pens. q. 22. nu. 8. & 9. & q. 5. nu. 5.

Non obstat, quòd Dominus Nereus sit subrogatus
12 in ius resignatarij, † quia huiusmodi subrogatio cõceditur ne detur nouus collitigans, & est conditionalis, scilicèt ad ius quod habet, vel, si quod habet. Rebuf. in prax. tit. de subrog. nu. 44. Vnde cùm non constet de iure resignatarij, hæc conditio nihil ponit in esse, Rebuf. loco præcit. Achil. decis. 9. nu. 3. & 4. de pen. Put. decis. 197. num. 17. & seqq. lib. 1.

Bononiensis Fideicommissi de Mangiolis. Lunæ 14. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio defuncti nocet hæredi, & habenti causam ab ipso mediatè, vel immediatè.*
2 *Duo confinia probant identitatem.*

DECISIO CLXXXIV.

PRosequendo disputationem iam cœptam, dubitaui, an possessio S. Nicolai de Villula, molendinũ sancti Martini, & possessio de Basabo, essent de bonis subiectis fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Et Domini affirmatiuè resoluerunt; nam hæc omnia bona enunciantur in testamento ipsiusmet fideicommittentis, de quo in summario, num. 1. & 5. Et quoàd duo vltima corpora concurrit etiam laudum latũ
1 per fælic. re. Gregorium 13. tunc Cardinalem. † Quæ assertiones, & maximè illa testatoris, sicuti probant contra hæredes, ita quoque contra habentes causam ab ipsis non solum immediatè, verùm etiam mediatè; ex deductis in causa Montisfalisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio.

Quantum attinet ad identitatem, de ea quoque constat, licèt non sit agendum de molendino; quia possidetur ab ipsismet fideicommissarijs, nam in inuentario dantur pro confinibus possessionis de Villula, via publica, & flumen. Quæ duo continia con-
2 currunt etiam in assignatione facta Fasanino, † & sufficiunt, vt pluriès fuit firmatum in hac causa. Non obstat,

obstat, quòd fuit derogatum fideicommisso respectu huius possessionis, quia de hac derogatione hodie non agitur, & si opus erit, de ea particulariter agetur, sed satis est firmare, quòd bona sint supposita fideicommisso.

Identitas possessionis de Basabo probatur. Concurruntenim denomioatio, & aliqua confinia, de quibus in instrumento assignationis factæ Comiti Herculi, de qua in summario, num. 9. cum denominatione, & aliquibus confinibus, de quibus in venditione, num. 12.

Nebien. Rectoriæ. Mercurij 17. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, aiio non existente in possessione, est manutenibilis, & præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ, numer. 2.*

2 *Sententia non sequuta exequutione non priuat possessione.*

DECISIO CXXCV.

PRo informante scilicèt Mannono dandum esse maodatum de manutenendo. De eios enim possessione constat per instrumentum, l. prædia, & ibi
1 DD. ff. de acq. poss. † Quæ possessio instrumentalis, non doctode possessione alterius, est manutenibilis. Caputaq. decis. 334. nu. 6. p. 2. Et fuit resolutum in causa Hipporigien. Capellaniæ, vltima Aprilis 1574. coram Illustrissimo Domino Cardinali Blanchetto, & in alia Piscien. seu Nullius Capellaniæ 21. Februa-
2 rij 1578. coram sanctissimo Domino nostro. † Et hæc quidem possessio ad effectum manutentionis præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ. Aretin. in §. retinen. num. 2. instit. de interd. Cyn. in l. 1. num. 16. circa med. vers. sed qualiter, C. vri possid. Afflict. decis. 394. num. 2. cum alijs pluribus allegatis in causa Romana Palatij 10. Octobris 1578. coram bo. me. Lauretano.

Non obstat, quòd fuerit lata sententia criminalis
3 contra Mannonum; † quia sententia, non facta exequutione non priuat. Adden. ad Rot. decis. 3. num. 6. de rest. spoliat. in nou. Vltra quòd illa sententia fuit suspensa per appellatiooem, & ideo non impedit, quominùs Mannonus sit manutenendus. Butr. in c. cùm dilectus, in fin. de caus. poss. & propr. Menoch. de retin. poss. remed. 3. num. 849. & seq. Et fuit pluriès resolutum, eòque magis prædicta procedunt in hoc casu, quia Mannonus obtinuit reuocationem illius sententiæ.

Parmen. Pensionis. Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio procuratoris potest reuocari à principali, etiam non docto de errore.*

2 *Posteriora prioribus derogant.*

DECISIO CXXCVI.

DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt, Brunorum non esse manutenendum in exactione pensionis scut. 180. quia de possessione non constabat nisi per confessionem procuratoris in responsione ad
1 positiones, quæ posteà fuit reuocata, † quod potuit fieri, non docto de errore. Felyn. in c. 1. num. 16. vt lit. non contest. Caputaq. decis. 198. p. 1. Put. decis. 16. lib. 3. Et fuit resolutum in causa Asten. feudi 16. Aprilis 1584. coram bon. mem. Bubalo, & aliàs sæpiùs.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd Brunorus facto suo cecidit à possessione. Lata enim sententia super reductione, licèt priùs recusauerit recipere pensionem, & protestatus fuerit cum clau-
2 sula, [Saluo iure recipiendi residuum,] tamen posteà libere, & absque alia protestatione quietauit, quare sibi præiudicauit, §. posteriore, instit. quib. mod. testam. infirm. l. pacta nouissima, C. de pact.

Ex quibus conclusum, Brunorum esse manutenendum solùm in exactioone pensionis scutorum 112. iuxta tenorem sententiæ reductiooois; quam summam ipse recepit, sine tamen præiudicio agendi in petitorio ad totam summam.

Pacen. Decimarum del Hebrero. Lunæ 21. Iunii 1604.

SVMMARIVM.

1 *Solus parochus habet intentionem fundatam in decimis prædialibus, & Episcopus quando est parochus Vniuersalis.*

2 *Extensio non fit de loco ad locum, vel de persona ad personam.*

DECISIO CXXCVII.

DVbitauit, an Capitulum Pacen. haberet intentionem fundatam percipiendi medietatem decimarum io locis in quibus Episcopus percepit, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt Capitulum possit percipere in loco del Hebrero. Et Domi-
1 ni negatiuè resoluerunt, † quia cùm agatur de decimis prædialibus, solus Parochus habet intentionem fundatam, c. fin. de paroch. c. cùm sint, de decim. vel Episcopus, vbi nulli sunt parochi, c. quoniam de decimis, vbi Doct. Butr. num. 2. Aochar. nu. 4. Card. in 4. oppos. Abb. num. 2. Hentic. Boich. in c. peruenit, num. 2. in fin. eod. tit. Rebuf. de decimis q. 7. num. 8. Et meritò, quia vbi parochiæ non sunt distinctæ, Episcopus est parochus, & cura penes eum residet, c. nullus, de paroch. Oldrad. cons. 67. num. 3. vers. & dicimus in talibus Ecclesijs, & fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 28. Iunij 1593. coram Orano.

Noo obstat consuetudo allegata per Capitulum, quia, quicquid testes dicant de alijs locis de quibus hodie non agitur, non probant, eam esse in loco del
2 Hebrero, † nec de iure fit extensio de loco ad locum, nec de persona ad personam. Aret. cons. 44. num. 1. & cons. 132. num. 4. Bald. cons. 257. lib. 2. Aym. de antiq. temp. 4. par. in princ. nu. 42.

Noo obstat decisio in causa Oscen. decimarum de la Predia, 21. Martij 1564. coram D. de Rubeis, quia ideo in illo casu Capitulum recipiebat fomentum ab Episcopo, quia Episcopus erat in causa vnà cum Capitulo.

Nec prædictis resistit Caputaq. decis. 306. p. 3. quia ibi beneficiati agebant spolio, & probauerant consuetudinem 70. annorum percipiendi decimas.

Et ita fuit resolutum, Capitulum non habere intentionem fundatam.

Pam-

Pampilonensis de Iansi. Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Exprimens duos modos vacandi alternatiuè, debet in iustificatione gratiæ prosequi certam vacationem.*

2 *Successor non tenetur docere de titulo prædecessoris, tenetur tamen probare, quòd longo tempore possederit per obitum.*

3 *Possessio nulla, & attentata non consumit vacationem per obitum.*

4 *Gratia,* SI NEVTRI, *non conceditur contra prouisum Apostolicum.*

5 *Si in gratia plures causæ exprimantur, sufficit, esse veram illam, per quam Papa mouetur, licèt aliæ sint falsæ.*

DECISIO CLXXXVIII.

Fverat resolutum coram me prima Decembris præteriti, gratiam, [si neutri,] Ferdinandi, esse iustificatam, quoad modum vacandi, scilicèt, quòd sufficiebat ostendere, quòd Ioannes prætendebat habere ius in parochiali, quia alternatiuè fuerat narratum, vacare per obitum Ioannis vltimi possessoris, seu ius
1 in illa, vel ad illam habere prætendentis. † Sed quia nihilominus Ferdinandus tenetur prosequi certam vacationem, & elegit sibi vacationem per obitum Sanctij de Vrutia, ideo dubitaui, an intraret huiusmodi vacatio. Et Domini affirmatiuè resoluerunt; quia, vt constat ex testibus, Sanctius fuit prouisus de anno 1512. & decessit de anno 1563. & toto eo tempore
2 possederat. Et ideo intrat alleg. Lapi 89. † quòd successor non tenetur docere de titulo antecessoris, per cuius mortem beneficium impetrauit, sed sufficit probare, quòd longo tempore prædecessor possederit beneficium, & quòd communi opinione Rector reputabatur. Idem tenet Rot. decis. 10. in fin. de rer. permut. in antiq. & eod. tit. in nou. dec. 4. Ægid. decis. 593. incip. licèt possessio, & 644. incip. non obstan. Anchar. consi. 117. vbi loquitur in antecessore, qui possederat 17. annis. Et erat in viridi obseruantia tempore Cassadori, vbi refert, in decis. 2. & 3. de caus. poss. & prop. & trad. Gemin. & Franc. in cap. susceptum, de rescript. in 6. Boer. decis. 42. num. 30. Sarnen. in reg. de trien. q. 16. & q. 49. in fin.

Non obstat, dum dicitur, illam vacationem fuisse consumptam per prouisionem Martini, & Petri Bul-
3 lani, † quia cùm illæ prouisiones fuerint nullæ, & attentatæ, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Mantica, 2. Martij 1592. non consumpserunt vacationem per obitum Sanctij.

Quantum ad secundam partem dubij, pariter Domini censuerunt, gratiam Ferdinandi non esse subreptitiam. Licèt enim fuerit narratum, Antonium & Ferdinandum fuisse prouisos per obitum Petri, ista narratiua non vitiat gratiam, quia satis est, quòd sit
4 verum, quòd neutri ius competebat, † & quòd gratia non conceditur contra prouisum Apostolicum. Ad hunc enim effectum narratur per cuius obitum altera
5 ra pars fuerit prouisa. † Quare sufficit, quòd causa, quæ mouit Papam ad concedendum sit vera, licèt aliæ non verificentur. Put. decis. 69. lib. 2. & fuit latè deductum in causa Bisuntina, seu Basilien. vnionis, 10. Maij 1602. coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Seraphino.

Romana Census. Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, & altiorem indaginem requirentes.*

2 *Sententia ad hoc vt vulneret obligationem Cameralem, debet ad hunc effectum ferri inter easdem personas, & in eadem causa.*

DECISIO CLXXXIX.

Fvit per Dominos resolutum, D. Alexandrum teneri exequutiuè liberare Altouitum, stante eius
1 clara obligatione in forma Cameræ, † quæ non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, & requirentes altiorem indaginem. Cassad. decis. vnic. de mut. pet. Gallesi. ad quartam par. oblig. Cameral. quæst. 1. & fuit dictum in causa Tiburtina Castri S. Poli 17. Martij 1564. coram Cotta, & aliàs sæpius.

Nec est verùm, quòd obligatio Cameralis fuerit vulnerata per sententias Rotales; quia D. Alexander vigore reconuentionis egit contra Altouitum, & licèt obtinuerit sententias fauorabiles, tamen cùm fint latæ super alia causa, non vulnerarunt obligationem
2 Cameralem, † cùm id requiratur, vt sententia sit lata ad effectum vulnerandi, vt in causa Romana pecuniaria de Columbis. 10. Nouembris 1595. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

Romana Census. Veneris 25. Iunii 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio pro vna causa non extenditur ad aliam, & numer. 2.*

3 *Confideiussoris solutione, liberatur confideiussor, ita vt principalis non possit contra illum agere, si totam summam soluit, secus, si partem, nu. 4.*

DECISIO CXC.

Domini resoluerunt, Maluicinum fuisse liberatum, quia D. Alexandro non ostendit, aliquod damnum se fuisse passum, ita vt intret illius obligatio, l. si vltra, C. de fideiuss. §. fideiussores, instit. eod. Non enim damnũ aliquod obuenit pro summa scut. 1500. quæ remansit in deposito penes Altouitum, quia dominium non fuit abdicatum à D. Alexandro; & si aliquod damnum fuit passus occasione istius depositi, non tenetur Maluicinus qui se obligauit intuitu Ventutinorum, quorum causa damnum non fecit D. Alexander, sed quòd Altouitus noluit restituere deposi-
1 tum. † Et ideò obligatio Maluicini non debet extendi ad hanc causam diuersam. Bald. consi. 106. lib. 2. cum alijs alleg. in discursu.

Nec facit, quòd D. Alexander deposuit cum hoc, quòd pecuniæ soluerentur Claudio Venturino, sequuta ratificatione Antonij, quia propterea non fuit abdicatum dominium à D. Alexandro, vt in alijs decisionibus ostensum fuit. Et licèt huiusmodi pecuniæ perijssent Venturinis, hoc non prouenisset ob translationem dominij, sed ob moram non sequutæ ratificationis,

tionis; cùm non esset conueniens, quòd D. Alexander pateretur damnum ob moram Venturinorum non ratificantium. Et ita loquitur tex. in l. si solutus, ff. de solut. & liber. vbi Bart. num. 4. & alij in contrarium allegati.

2 Nec quoàd istam summam potest petere aliquod damnum occasione fructuum census; quia Altouitus semper soluit fructus. Vltra quòd huiusmodi damnum non prouenisset culpa Venturini, cuius intuitu fideiussit Maluicinus, sed Altouiti nolentis restituere depositum, vt dictum fuit.

Non obstat, quòd Altouitus deposuit hanc summam, quam nondum habuit D. Alexander, & deponere non est soluere; quia ipse D. Alexander est in culpa, quòd non recipiat.

3 Quoàd aliam summam scut. 1500. solutam Venturino, pariter est liberatus Maluicinus. Nam alij duo confideiussores soluerunt vltra istam summam; quare hodie D. Alexander non potest agere contra Maluicinum. glos. in l. si stipulatus, §. fin. in vers. exceptione, ver. & ideo si is qui conuentus est, ff. de fideiuss. ponderata in discursu.

Nec resistit tex. in d. l. si stipulatus, cum alleg. in discursu, vbi liberatio vnius fideiussoris non prodest alijs; quia hæc intelliguntur ad effectum solutionis residui, vt per gloss. allegat.

4 Nec minùs potest petere aliquod damnum pro fructibus illius summæ, quia Mutianus soluit scut. 400. pro fructibus, quæ excedunt fructus istius portionis census, & post solutiones factas à Mutiano, & Rodulpho, non potest D. Alexander, aliquid prætendere damni, ratione fructuum, cùm fuerit soluta sors principalis.

Alia sunt sublata ex discursu.

Regien. Prioratus. Veneris 25. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus ad instantiam Ordinarij & patroni, quando sumus in possessione recenti, tenetur ostendere titulum suum, nu. 3.*

2 *Limita quando semel exhibuit, vel patronus per impetrationem fecit se partem formalem contra beneficiatum.*

4 *Quid requiratur ad hoc, vt beneficiatus non teneatur exhibere.*

5 *Episcopus quando dicatur esse aduersarius alicuius.*

DECISIO CXCI.

Quamuis beneficiatus ad instantiam Ordinarij & patroni, quando sumus in possessione de recenti, teneatur ostendere titulum suum, vt de Ordinario Gemin. in c. Ordinaris, nu. 1. Franc. nu. 5. de off. ord. in 6. Abb. in c. licèt Heli, num. 22. Io. de Anan. nu. 27. & seqq. Felyn. num. 7. & seq. Et de patrono dicit Abb. in d. c. licèt Heli, in fin. Io. de Anan. nu. 20. vers. & idem dicas, Prob. ad Monach. in d. cap. ordinarij, numer. 22. Franc. nume. 5. vers. quid autem sit in patronis.

1 In casu tamen de quo agitur, dixerunt Domini, Camillum non teneri exhibere ad instantiam patronorum titulum suum; tum quia iam exhibuit, tum quia Achilles vnus ex patronis per impetrationem fecit se partem formalem contra dictum Camillum; quo casu liberatur à productione tituli. Felyn. in d. c. licèt Heli, qui alios alleg. nu. 9. Anchar. in c. 1. q. 8. de reg. iur. in 6. DD. communiter, in d. c. licèt Heli.

3 Non obstat, quòd isti DD. loquantur in Episcopo; quia eadem regula militat in patrono, vt per Felyn. in d. cap. licèt Heli, num. 15. Io. de Anan. numer. 34. vers. secundo casu. Abb. in fin. Anchar. in d. c. 1. q. 8. prope fin. de reg. iur. in 6.

4 Nec est verum, quòd necesse sit ad liberandum beneficiatum, quòd Episcopus agat iniustè, & de facto possessorem spoliando; quia satis est, quòd constituat

5 se aduersarium, † & tunc dicitur aduersarium se cōstituere, quando egit cum eo coram superiore, vel ipsum spoliat, iuris ordine non seruato, vti per Io. de Anan. in d. c. licèt Heli, num. 33. in fin. Et quamuis Felyn. in d. c. licèt Heli, num. 9. dicat, quòd tunc dicitur constituere se aduersarium, quando agit de facto, loquitur tamen, vt non includat casum quando agit de iure, scilicèt quando beneficiatus qui tenebatur exhibere titulum Ordinario recusauit, tunc enim licèt Ordinarius sit aduersarius, tamen, vt dicit Io. de Anan. allegatus per Felyn. loco suprà citat. num. 34. beneficiatus tenetur coram superiore exhibere titulum in causa appellationis, sicut tenebatur in causa principali.

Ex quibus cessant ea quæ dicebantur in contrariū, scilicèt possessionem Camilli esse recentem, & fuisse captam clandestinè, nec ipsum fuisse institutum, & ideo posse cogi ad exhibendum titulum; quia, quicquid sit de prædictis, satis est, quòd in casu de quo agitur, ad instantiam procuratorum non teneatur exhibere titulum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ 28. Iunii 1604.

SVMMARIVM.

1 *Stylus disponens de modo probandi est decisorius, & ideo firmiter probari debet.*

2 *Dispositio sequens clara debet attendi, & non antecedens.*

DECISIO CXCII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt non probari depredationem; quia testes fuerunt nulliter examinati, vt fuit latè deductum 17. Iunij præteriti.

Non obstante ea quæ de nouo deducuntur, scilicèt quòd partes in apocha remittunt se ad stylum ciuita-
1 tis Florentiæ, † quia huiusmodi stylus cùm disponat de modo probandi, respicit decisionem iudicij. Ruin. qui de communi, cons. 69. num. 6. lib. 4. latè Afin. in prax. §. 19. c. 3. Et propterea esset firmiter probandus. Socin. cons. 39. num. 28. & seqq. lib. 5. Cæs. de Grass. decis. 7. num. 1. de probat. & fuit latè deductum coram me 9. huius in causa Aretina spolij. Sed in hoc casu nullo modo est probatus, quia illi qui se subscripserunt, non deponunt de aliquo stylo, sed tantùm de suo iudicio.

2 Nec facit, quòd in folio habeatur mentio de stylo; quia cùm subscriptio sit certa, nempe de eorum iudicio, non debet attendi, quid dicat folium, ad trad. per Ias. in l. 1. num. 6. vbi Rip. sub num. 15. ff. si cert. pet. Corn. cons. 314. lib. 4. Gabr. cons. 12. lib. 1.

Pampilonen. de Stella. Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non potest impedire exequutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quòd calumniosè se opponat.*

DECISIO CXCIII.

Domini dixerunt, beneficiatos non posse impedire exequutionem sententiæ contra parochia-
1 nos. † Tertius enim non potest impedire exequutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quòd per calumniam se opponat, ad impediendam exequutionem sententiæ. Felyn. in c. veniens, 2. nu. 10. vers. quod autem, de test.

Et hæc quidem calumnia videtur plusquàm manifesta; quia beneficiati sciebant, causam tractari, & citati responderunt, excepta assistentia in alijs, nihil ad eos spectare, vt fuit consideratum in hac causa, coram me, 8. Nouembris 1602.

Cæsaraugustana de Maella. Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio probat contra confitentem.*
2 *Confessio præiudicialis confitenti, est verisimilis.*
3 *Bulla Pij V. de....... annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius, neque titulum coloratum habeat.*
4 *Transactio facta ob timorem litis, est valida.*

DECISIO CXCIV.

Dubitaui, an decretum Sanctissimi positum in supplicatione concordiæ inter Ioannem, & Ludouicum, scilicèt, dummodò dicti fructus, & expensæ ascendant ad ducat. 1200. esset iustificatum. Et Domini affirmatiuè responderunt, quia etiam omissis expensis litis, quæ verisimiliter ascendunt ad notabilem summam, satis constat, fructus ascendere vltra dictam summam, ex quo Ioannes vigore clausulæ augendi polita in supplicatione, narrauit, fructus a-
1 scendere ad duc. 1050. † Quæ quidem confessio probat contra ipsum Ioannem, l. cùm precum, C. de lib. caus. cum vulg. Et maximè quia concurrunt dicta testium de auditu ab ipso Ioanne, & 45. testis qui deponit de publica voce, & fama in loco de Maella; imo, & de maiori summa. Et tertius de auditu non modò à Ioanne, verùm etiam ab alijs. Ex quibus confessio Ioannis videtur etiam bene adminiculata, Quare cùm à die prouisionis Ioannis de mense Aprilis 1597. vsque ad diem concordiæ de mense Februarij 1600. quasi effluxerint tres anni, vtique Ioannes habuit vltra dictam summam contentam in decreto.

Non obstat, quòd Papa noluit stare assertioni Ioannis, stante clausula, [dummodò fructus, &c.] posita in supplicatione, Et ideo non est attenden. quòd postea Ioannes expresserit in literis, sed probatio est habenda aliunde; quia in supplicatione fuit narratum, valorem parochialis ascendere ad duc. 900. cum clausula augendi, & postea in expeditione literarum fuit narratum, ascendere ad duc. 1050. Quare ista narra-
2 tiua in literis visa fuit satis probare, † cùm non sit verisimile, Ioannem voluisse soluere annatam, & alias expensas facere occasione ipsius expressionis, ad trad. per Verall. decis. 190. num. 4. p. 5. Et hæc eò magis procedunt, cùm agatur in præiudicium solùm ipsius confitentis, Aym. consil. 93. num. 5. vers. 3. respondeo. Put. decis. 36. lib. 3. concurrentibus maximè adminiculis, vt dictum est.

Non obstat, quòd fructus intelliguntur deductis oneribus, & non probatur quanta sint onera, & ideo Ludouicus non potest iuuari hac confessione Ioannis, quia cùm Ioannes narrauit, fructus ascendere ad prædictam summam, dicendum venit, si fructus intelligantur deductis oneribus, illis deductis narrasse valorem beneficij, cùm non sit præsumendum, ipsum voluisse excedere in narratiua valoris, & soluere annatas, & facere expensas pro fructibus, qui non percipiuntur, l. cùm de indebito, ff. de probat. cum vulg.

Nec est verum, quòd fructus sint excomputandi pro anno litis motæ tantùm, & non à principio temporis impetrationis Ioannis; quia Ludouicus impe-
3 trauit ob non seruatam formam Bullæ Pij V. † quæ annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius neque titulum coloratum habeat. Quare secundùm prætensiones Ludouici, Ioannes vsque ab initio fuit intrusus, & fructus ipsi Ludouico erant debiti, & propterea dicta clausula venit intelligenda de toto triennio quo Ioannes fuit in possessione, & non de solo anno quo lis durauit. Et hoc euidentèr apparet, cùm dicatur, Ioannem vigore prouisionis Ordinarij extitisse in possessione, & subdatur, quòd fructus hactenùs decursi, &c. nam cù hæc dictio [hactenus,] secundùm grammaticos sit composita ex [hac] & [tenus,] significat ab illo tempore vsque in præsens. Vnde cùm sit narrata prouisio, & possessio Ioannis, & subdatur, [hactenus,] debet intelligi à die prouisionis, & possessionis vsque ad tempus præsens.

4 Nec est agendum de validitate impetrationis Ludouici; quia ad effectum validitatis transactionis sufficit timor litis, l. 2. C. de transact.

Alerien. Beneficij. Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua circumscripta loco, probatur per inspectionem loci, seu scripturæ.*
2 *Deuolutio debet probari de gradu in gradum, donec ad Papam perueniat, si Papa prouidit.*
3 *Tempus sex mensium ad conferendum, currit à die scientiæ.*

DECISIO CXCV.

1 Fvit per Dominos resolutum, gratiam, si neutri, D. Lanfranchi esse iustificatam quoad non ius Vincentij, quia de eo ex reuolutione actorum non constat. Et iste est modus probandi hanc negatiuam. Et fuit in his terminis resolutum in causa Fesulana Praeceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram bo. me. Oriolen. & meis temporibus in causa Bracharen. parochialis, s 1. Ianuarij 1602. coram R.P.D. Iusto. Negatiua enim circumscripta loco probatur per inspectionem loci, seu scripturæ, l. Titiæ textores, vbi Bart. in 2. not. de leg. 1. l. fin. C. de reb. cred. Aym. consil. 118. nu. 5. Dec. in l. iustum, nu. 3. C. de eden. Verall. decis. 192. nu. 9. p. 3.

Ex dicta autem inspectione in nihilo apparet, gratiam Vincentij iustificatam, & præsertim, quia cùm ipse

2 ipse impetrauerit ob deuolutionem, † non probatur, prout requiritur deuolutio gradatim de inferiore ad proximiorem superiorem, donec beneficium perueniat ad Papam, ex aliorum negligentia, quorum quilibet habet sex menses ad conferendum, c. 1. & c. licèt, de supplen. neglig. Prelat. c. 2. de concess. præben. gloss. in Clem. vnica in verb. locorum, de supplen. neg. prælat. & not. Abb. in c. cùm in cunctis, §. clerici, num. 5. de elect. & in c. cùm nostris, num. 2. de concess. præben. vbi dicit, hoc bene esse notandum. Rebuf. in prax. de deuolut. num. 39. Et ita fuit resolutum in causa Spoletana beneficiorum 31. Ianuarij 1594. coram Illustrissimo Mantica, & per priùs in ceusa Calciaten. dimidiæ portionis, 12. Decembris 1582. coram bo. me. Orano.

3 Neque etiam labitur tempus sex mensium præstitutum ad conferen. à die vacationis, sed solùm à die scientiæ, quia ante scientiam vacationis non potest cuiquam negatiua imputari, cap. quia diuersitatem, in fin. de concess. præben. d. c. licèt, de supplen. neglig. prælat. Rebuff. in prax. in tit. de deuolut. num. 10. Et fuit resolutum in dicta Spoletana Calciaten. & in alia Salamantina portionis 23. Iunij 1586. coram bo. me. Bubalo.

Et de prædictis omnibus nihil constat, & nihil probauit Vincentius. Vnde meritò fuit resolutum, gratiam, si neutri, fuisse iustificatam quoàd non ius Vincentij.

Celsonen. Præceptoriæ. Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ab exequutore mixto datur appellatio, & ideo possessio capta lite pendente, est attentata, & venit sequestranda.*

DECISIO CXCVI.

FVit conclusum pro sequestro. Quia cùm exequutor esset mixtus, ab eo dabatur appellatio, & ideo exequutio, & possessio capta lite pendente fuit attentata, tot. tit. vt lit. pend. Vnde meritò venit ponenda sub sequestro, Verall. dec. 157. par. 3. de restit. spoliat. in 6.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dispositum in vno censetur dispositum in alio.*

2 *Dictio*, VNA CVM *denotat simultaneam congregationem.*

3 *Antiquus est mos Ecclesiæ, vt clerici conueniant in vnum ad porrigendas laudes Deo.*

4 *Chorus dicitur quasi coæuorum cantus.*

5 *Clerici sæculares habentes exercitium curæ populi, possunt iungi monachis in Ecclesia Cathedrali.*

6 *Archiepiscopus non potest disponere contra iuris dispositionem in sua Ecclesia Cathedrali, vel immutare statutum Papale, nu. 12.*

7 *Contra statutum confirmatum à Papa potest Archiepiscopus disponere cum consensu illorum ad quorum fauorem est confirmatum, & numer. 8. Item contra statutum, ex cuius confirmatione tertio est ius quæsitum, disponere non potest, numer. 9.*

10 *Taciturnitas in præiudicialibus nõ habetur pro cõsensu.*

11 *Confirmatio cum clausula*, DE NOVO, ET PERPETVO STATVIMVS, ETC. *habet vim nouæ concessionis, & simplicis dispositionis.*

13 *Facultas addendi, vel minuendi, non extenditur ad ea quæ sunt contra ius vel ad totalem ablationem, numer. 15. nec diuersificat speciem, num. 16.*

14 *In generali concessione non veniunt ea quæ de facili concedi non solent.*

DECISIO CXCVII.

PAtri voto per omnes Dominos fuit resolutum, Reuerendissimum D. Archiepiscopum non potuisse separare clericos à monachis ipsis, chorum separatum à choro monachorum statuendo. Nam expressè habetur in Bulla Pauli tertij, quòd [in ista Cathedrali regulari, clerici, & presbyteri sæculares, quibus cura Sacramentorum omnium administrandorum, ac parochianorum, & aliarum personarum imminet animarum, cum superpelliceis in inferioribus stallis dexteri, & sinistri chori subtus Priorem, Decanum, & Monachos, &c. sedere ac omnibus, & singulis diuinis officijs vnà cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, ac cum ijsdem se conformare debeant.] Quare, sicuti propter verbum illud, [debeant,] quod importat necessitatem, fuit iam resolutum, Clericos teneri se conformare monachis in diuinis officijs, ita quoque debent interuenire in eodem choro, stantibus verbis dictæ Bullæ, [ac omnibus, & singulis, &c.] cùm vtraque dispositio reguletur à
1 verbo [debeant,] † & ideo dispositum in vno censeatur dispositum in alio. Bart. in l. Prætor, 2. §. eritque,
2 in principio ff. de vi bon. rap. † Quod etiam suadetur ex clausula illa, [vnà cum,] quæ denotat simultaneã congregationem, l. final. vbi Bald. nu. 11. in 6. oppos. C. de impub. & alijs substit. l. fin. vbi gloss. in verb. vna, ff. ad l. Aquiliam. Alberic. in l. Lucius 90. §. quisquis, in princ. de leg. 2. Bene Paris. cons. 79. nu. 21. li. 3.
Attenta etiam dispositione iuris communis, Reuerendissimus D. Episcopus non potuit facere hanc mu-
3 tationem. † Est enim antiquus mos Ecclesiæ, clericos conuenire in vnum ad laudes Deo porrigendas, ex Concil. Mogunt. de quo in cap. 1. de vit. & honest. cler. Conc. Turon. 2. can. 4. relat. in cap. Sacerdotum de consecrat. dist. 2. Iuo, p. 2. c. 137. iuxta modum scilicèt alternatim canendi à Flauiano & Diodoro institutum. Histor. Tripar. lib. 5. c. 32. Gugliel. Duran. in ration. diu. offic. lib. 1. cap. 1. num. 18. Silua. de benef. q. 5. num. 44. Et propterea locus in quo conueniunt, denominatur chorus, à multitudine scilicèt simul ca-
4 nentium, † quæ Chorus appellatur, quasi coæuorum cantus, Strob. in exod. cap. 15. super illis verbis, [cum tympanis & choris,] & fuit inuentus, vt hymnis & canticis nomen Dei reuerenter, deuotèque laudetur. Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. vers. omnes verò de reformat. Et ideo in eo nulla debet esse dispersio, sed carissima vnitas. Cassiod. in Psal. 149. super illis verbis, In Choro, latè ad materiam Io. Stephan. Duran. de ritib. Eccles. Cathol. lib. 1. c. 17. per tot.
Nec est verùm, quòd Reuerendissimus D. Archiepiscopus potuerit facere prædictam separationem, ex tex. in Clemen. 1. de elect. quia ille tex. non loquitur in terminis nostris, sed dicit, quòd rationi nõ cõgruit, quòd homines disparis professionis, vel habitus, simul in ijsdem monasterijs socientur. Et quamuis prędicta procedant etiam in clerico sæculari, per rationẽ
5 literæ; † Non tamen prohibetur, ne clerici sæculares iungantur monachis, si habeant exercitium curæ populi, prout isti habent. Butr. qui reperitur manu-

script. in dicta Clemen. 1. in verbo, disparis, Bened.
Capr. ibidem in repet. num. 28. Quo casu clerici sæcu-
lares debent se conformare monachis, vt per Vitalin.
in Clem. fin. nu. 52. & 53. de celebrat. miss. Et fuit latè
deductum in decisione in hac causa facta 24. Maij
præteriti. Nec etiam iuri repugnat, quòd monachi, &
alij religiosi simul cum clericis diuina solemniter ce-
lebrent. Anchar. in cap. 1. nu. 15. de celebrat. miss. vbi
Butr. num. 11. Card. num. 4. Hort. num. 17. Io. Andr.
num. 5.

Non obstat, quòd statutum confirmatum à Papa
potest per Episcopum reuocari, quia vltra quòd adest
dispositio iuris communis, quòd Clerus in vnum cõ-
ueniat ad psallendum, quę, etiamsi sublatum esset sta-
6 tutum adhuc nihilominùs remaneret, † & contra eã
Dominus Archiepiscopus non potest disponere, Fe-
lin. in c. quod super his, num. 4. in prima fallen. &
nu. 11. vers. dixit etiam mirabiliter, de maior. & obed.
7 Rom. cons. 325. num. 5. † Hæc conclusio procederet,
si interuenirent consensus legitimus monachorum,
qui in hoc casu non aderant. Et ita loquitur Dec. in
cap. cùm accepissent. nu. 8. & seqq. de constit. Præsup-
ponit enim, quòd statuentes possint reuocare statu-
tum.

8 Quare aut consideramus monachos tanquam per-
sonas quæ interuenerunt, & authorizarunt huius-
modi statutum, ex tradit. per glos. in c. 1. in verb. con-
stitutum, de his quæ fi. à maior. par. Cap. Imol. in d.
cap. cùm accessissent, in fin. vers. vlt. potes addere, de
const. latè Rum. cons. 130. num. 5. & 6. vol. 5. Et Re-
uerendissimus Archiepiscopus non potuit illud sine
9 ipsorum legitimo consensu reuocare. † Aut conside-
ramus monachos tanquam tertios, quibus ex dicta
confirmatione sit ius quæsitum, & hoc casu, dato e-
tiam quòd aliàs Dominus Archiepiscopus potuisset
per se solus reuocare, tamen stante iure quæsito mo-
nachis, cessat illius potestas. Felin. latè in d. cap. cùm
accessissent, num. 4. de const. Et fuit latè deductum in
Vicentina iurisdictionis, 28. Maij 1601. coram R. P.
D. meo Sacrato, & prius in causa Gerunden. anni-
uersariorum. 5. Nouembris 1582. coram Illustrissimo
D. Cardinali Seraphino.

Nec placuit, quòd monachi videntur concessisse ob
10 taciturnitatem, † quia taciturnitas quoad alicuius
iuris diminutionem, seu actionis competentis obla-
tionem, pro consensu non habetur, l. inuitum, ff.
de seruit. vrban. præd. l. in eo, §. penult. ff. de iur.
nupt.

Et cessat omnis difficultas; tum quia agentes Re-
uerendissimi Domini Archiepiscopi vsi sunt huius-
modi statuto, non modò ad corroborandam, & tuẽ-
dam, sed probandam illius iurisdictionem; tum e-
tiã quia non sumus in statuto simpliciter confirmato
à Papa, sed inserto etiam in Bulla cum clausula, [de
11 nouo & perpetuo statuimus, & ordinamus,] † quæ
habet vim nouæ concessionis, ac meræ & simplicis
dispositionis Papalis. Bart. in l. more maiorum, nu. 5.
12 vbi Ias. nu. 33. ff. de iurisd. omn. iud. † Quare D. Ar-
chiepiscopus non potest immutare huiusmodi statu-
tum, cùm ipse sit inferior Papa, cap. inferior, 21.
dist. c. quod super his, de maior. & obed. cum vulg.

Non obstat, quòd DD. Archiepiscopi pro tempore
habeant in Bulla facultatem addendi vel minuendi;
13 † quia ista generalis facultas non debet extendi ad ea
quæ sunt contra ius, prout est diuidere Chorum.
14 Butr. cons. 19. num. 9. † Et quod in generali conces-
sione non veniunt ea quæ de facili concedi non solẽt,
fuit resolutum coram R. P. D. meo Lancelloto in
causa Valentina decimarum 28. Nouembris præte-
riti.

Vltra quòd cùm monachi & clerici etiam vigore
15 Bullæ, simul conuenire debeant ad psallendum, † Re-
uerendissimus D. Archiepiscopus non potuit propter
dictam facultatem sibi concessam, in totum tollere,
& alterare, vt fuit latè deductum in hac causa, 24.
Maij præteriti. Nam ex diminutione debet remanere
salua forma rei. Brun. de diminut. & deteriorat. concl.
1. num. 2. In hac verò totali immutatione non est in-
uenire diminutionem; imò differunt substantia, &
natura, vt per Angel. cons. 271. incip. visis, & exami-
16 natis, num. 3. Brun. loco præcitato, nu. 3. † Et cùm
ista facultas addendi & diminuendi importet idem,
& plus, & minus, non debet diuersificare speciem.
Bart. in l. 1. num. 9. in fin. ff. de acq. poss.

Et ita fuit resolutum, Reuerendissimum D. Archie-
piscopum non potuisse separare clericos à monachis.

Romana Transactionis. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 Contraueniens contractui non potest iuuari contractu vltrò, citroq; obligatorio.

2 Promittens de non faciendo, nunquam potest adimplere ex parte sua.

3 Contraueniens contractui potest admitti ad vtendum illo refectis damno & interesse. Quod non procedit pro quærenda actione, nu. 4.

5 Non adimplens præstando interesse dicitur adimpleuisse. Quod declara, vt num. 6.

DECISIO CXCVIII.

FVit per Dominos resolutum, sententiam Rota-
lem, in qua pronunciatur, D. Catalonum non
teneri ad obseruationem transactionis, esse confirmã-
dam. De illius enim iustitia constat ex decisionibus
factis coram R. P. D. meo Litta, Maroldus enim fuit
1 primus contrauentor. † Et ideò non potest iuuari cõ-
tractu vltrò citròque obligatorio, l. Iuliannus, §. of-
ferri, ff. de act. empt.
2 Nec facit, quòd promissio Maroldi erat de non
faciendo, & ideo nunquam poterat adimpleri ex
parte sua, Bart. in d. §. offerri, num. 3. quia satis est,
quòd contrauenerit, ad effectum quòd non possit vti
dicta transactione.

Nec placuit, quòd si sumus in contrauentione, ver-
semur in terminis, l. si qui maior, C. de transact. à cu-
ius pœnis Maroldus fuit excusatus, non autem in ter-
minis d. §. offerri, quia non propterea Maroldus po-
test agere. Non adimplementum enim potest ex con-
trauentione considerari, & stant simul, quòd ceciderit
à commodo contractus, vt in dicto §. offerri, &
quòd excusetur à pœnis periurij, & infamiæ, de qui-
bus in d. l. si quis maior.
3 Nec officit, quòd Maroldus præstando damna &
interesse, debeat admitti ad vtendum concordia,
Gozzad. cons. 171. num. 18. Corn. cons. 37. in fin. vol.
2. quia fuit responsum, huiusmodi conclusionem non
procedere, quando quis vult admitti ad purgationem
moræ pro quærenda actione, prout vult admitti Ma-
roldus, sed solùm ad euitandam pœnam, l. Thais, §.
Stichus, vers. intra, ff. de fideic. libert. Bart. in l. si insu-
lari, qui distinguit, num. 27. ff. de verb. obligat. Ca-
stren. cons. 228. nume. 2. vers. 30. aduertendum,
vol. 2. Crot. cons. 352. num. 8. lib. 3. Siluan. cons.
85. nume. 12. Et tenuit Rota in causa Tiburtina com-
pro-

promissi, 16. Iunij 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino.

5 Non obstat, quòd in euentum contrauentionis fuerit posita clausula, [aliàs, &c.] quæ extenditur, [aliàs ad damna, & interesse,] & ideo Maroldus præstando interesse dicitur adimpleuisse, vt in causa Romana Cambiorum de Rusfpolis, 26. Octobris 1602. & 12. Ianuarij prædicti, coram R.P.D. meo Lancel-
6 lotto, † quia decisiones prædictæ loquuntur, quando interesse est idem cum facto, & ideo per talem promissionem non censetur recessum à prima obligatione, l. quod autem C. de leg. Et fuit dictum in allegata causa Tiburtina.

Romana Emphyteusis. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Finita locatione datur immissio dominis directis ex pacto, etiam capiendi possessionem propria authoritate.*

2 *Contra tertium possessorem potest agi exequutiuè.*

3 *Quando requiratur sententia declaratoria quando linea est finita.*

4 *Qui potest capere possessionem propria authoritate, multò magis potest officium iudicis implorare.*

5 *Ex eo quòd linea sit finita, non ideo sequitur, quòd dominus directus possit capere possessionem propria authoritate.*

6 *Tertius successor etiam mediatè potest dare de iure illius à quo mediatè habet causam.*

7 *An, & quando alienatio rei locatæ dicatur facta comprehensis in locatione, Vt comprehensis, an verò vt tertijs.*

8 *Res locata facta duobus in solidum, finita linea Vnius, accrescit alteri, secùs si non est facta in solidum.*

9 *Enunciatiua non probat cùm principaliter agitur de enunciato, probat tamen circa factum proprium enunciatum, & circa ea quæ præsumuntur sciuisse enunciantes, & circa actum, qui à partium voluntate pendebat, num. 10.*

DECISIO CXCIX.

1 CVm locatio sit finita per obitum Fontanæ, & filij, domus est deuoluta ad dominos directos, secundùm glos. in l. vltima, §. fin. C. de Iur. emphyt. Et ideo refectis melioramentis, iuxta tenorem inuestituræ danda est immissio, stante facultate capiendi possessionem, de qua in dicto instrumento inuestituræ; vbi habetur, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, capere possessionem domus, & pro se ipsis retinere, vt fuit resolutum in causa Pisana domus, 19. Iunij, coram bo. me. Orano, in qua in fortioribus terminis dicitur, quòd possessio potest capi propria auctoritate.

2 Non obstat, quòd non potest agi exequutiuè contra Thomatum tertium possessorem cum titulo; quia cùm Thomatus non habeat titulum à Dominis directis, sed ab illis qui habent causam à dictis Dominis, non potest in plus iuuari, quàm ipsi.

3 Non obstat, quòd requiritur sententia declaratoria super eo quòd linea sit finita, vt per Gabr. consl. 88. in fin. lib. 1. quia Gabriel loquitur in puris terminis, quando prætenditur, lineam esse finitam, & dubitatur, an requiratur declaratoria, vt dominus possit ingredi propria auctoritate, & iste articulus est controuersus, vt per Afin. in prax. §. 7. limit. 48. num. 3. In præsenti verò casu, vt dictum est, partes conuenerunt, quòd finita locatione, liceat Dominis directis; refectis melioramentis, possessionem domus accipere, & pro seipsis retinere, & de ea disponere ad eorum libitum.

4 † Quare sicuti potuissent capere propria auctoritate, absque vitio, vt fuit resolutum in dicta causa Pisana, ita multò magis possunt implorare officium iudicis, quod non est denegandum, per supradicta. Et tanto magis procedunt prædicta, quia in hoc casu cessat ratio Gabrielis, qui dicit, difficiliùs probari lineam finitam, quàm canonem non solutum, quod non est in casu isto, cùm concessio fuerit facta Fontanæ, & filio, & de obitu vtriusque apertissimè constet.

Nec prædictis resistit Fabius, decis. 33. lib. 1. in manuscript. quem allegat Gabr. quia solùm in illa deci-
5 sione dicitur; linea est finita, † non ideo sequitur, quòd Dominos directus possit ingredi propria auctoritate; quæ ratio cessat, cùm hic sit data facultas capiendi possessionem, refectis melioramentis.

Non obstat, quòd locatio durat, quoad reficiantur melioramenta, vt in instrumento concessionis apparet, & Thomatus tanquam tertius existens in posses-
6 sione, † & habens causam, licèt mediatè, à Fontana, possit dare de iure Fontanæ, vt per Ias. in l. indebitè, §. sed si nummi. qui loquitur in fortioribus terminis, num. 1 t. de condict. indeb. vbi testatur de communi, & per Socin. in l. 2. num. 16. ff. de excep. rei iud.

Nam respondetur; quòd Sulpitia est parata soluere melioramenta, computatis canonibus non solutis à die subhastationis dictæ domos, saluis tamen iuribus quæ prætendit super huiusmodi melioramentis, & alijs de quibus in actis, & data cautione de restituendo ad omne mandatum Domini.

7 Non obstat, quòd huiusmodi domus fuerit vendita Lælio, & Fabricio comprehensis in inuestitura, & portio Fabritij peruenerit ad Lælium eius hæredem, quare filij Lęlij non possunt venire contra factum patris ex regula, Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, l. vendicantem, ff. de euict. quia filij Lęlij sunt hæredes cum beneficio legis, & inuentarij. Vltra quòd venditio facta Lælio & Fabricio, non fuit facta vigore pacti in instrumento concessionis appositi, sed tanquam tertijs, quod apparet ex eo quòd alienatio est facta in ipsos merè de consensu ipsorum, & remittitur solutio laudimij, quę non erat necessaria, si domus fuisset recoperata vigore instrumenti concessionis. Et ideò cùm hodie linea sit finita, absque eo quòd filij Lęlij contrauenіant facto patris, possunt agere ad recuperationem domorum, solutis melioramentis.

8 Nec facit, quòd durat linea Lampodij, & ideo per ius accrescendi, vel non decrescendi ius Fontanæ, fuit acquisitum lineæ Lampodij, vt in causa Veliterna affictus, 20. Iunij 1599. coram Reuerendissimo D. Episcopo Paeen. quia, vltra quòd in præsenti casu locatio est facta ad meliorandum, & quilibet expendit portionem suam, sufficit, quòd decisio & Doctores in ea allegati loquantur de locatione facta in solidum, qualis non est locatio de qua agitur, & propterea minùs resistit tex. in l. codicillis, digest. de vsufruct. legat. quia ibi fideicommissum ab vltimo tantùm moriente censetur esse relictum.

9 Non obstat, quòd non constet, melioramenta fuisse æstimata, nisi per enunciatiuas instrumentorum, quæ non probant, cùm principaliter agatur de ipso enunciato. Alex. cons. 136. numer. 11. lib. 1. Dec.

cons. 348. in fin. & tameo vigore pacti debebant æstimari, quare oon potest dari immissio, nisi prius liquidatis melioramentis quæ sunt reficienda.

10 Nam fuit responsum, quòd cessat huiusmodi obiectum, quia enunciatiua satis probat circa factum proprium enonciatum. Decia. respons. 23. num. 82. lib. 2. Surd. decis. 83. num. 13. Imò etiam circa ea quæ præsumuntur sciuisse enunciantes, Ruin. cons. 141. num. 50. lib. 5. Cephal. cons. 192. num. 38. Et cessat difficultas, quia agebatur circa actum qui à partium voluntate peodebat, & ideo enunciatiua probat. Aym. cons. 217. num. 7. Et fuit latè deductum in causa Mediolanen. simulationis contractus, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. Ottembergho.

Romana Officij. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus sapit naturam eius in cuius locum subrogatur.*
2 *Pari passu ambulant datio fideiussorum, & hypothecatio bonorum.*
3 *Subrogatus in locum Cameræ, quæ hypothecauerat bona, tenetur dare fideiussores, si non est ita idoneus.*
4 *Hypotheca non cadit super officijs.*

DECISIO CC.

Domini resoluerunt, non sufficere cautionem datam per Spadam, de stando iuri, & iudicatum soluendo, quia cùm fuerit subrogatus in locum Cameræ, quoàd scuta quattuor millia, sicuti Camera

1 tenebatur securum facere Laurentium, † ita quoque Spada tenetur, per regulam, quòd subrogatus sapit naturam eius in cuius locum fuit subrogatus, vt traditur, in l. si eum, §. qoo iniuriarum, ff. si quis caut. §. fuerat, instit. de act. cum vulgar.

Non obstat, qoòd Camera non sit obligata dare fideiussorem, sed tantum sint obligata & hypothecata bona Cameræ, & ideo Spada non debet in plus te-

2 neri, quàm teneatur Camera, † quia cùm militet eadem ratio, quòd dentur fideiussores, & quòd bona hypothecentur, vt per Bart. in l. cùm ex pluribus, numer. 4. de solut. Neguz. de pign. in primo mem.

3 5. part. num. 1. † meritò cùm Spada non sit ita idoneus, prout Camera debet, sicut Camrra hypothecauit bona sua, ita ipse dare fideiussorem.

4 Non obstat, quòd Laurentius sit securus, cùm super officijs non cadat hypotheca, quia licèt hoc sit verum, tamen non applicatur, cùm versemur in emptione facta à tertio, qui se cautelauit, & Camera dedit cautelas.

Romana Amotionis Insignium. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quod fit de facto, debet reuocari.*
2 *Pars anterior Ecclesiæ dicitur facies.*
3 *Insignia retinentur ad ostendendum dominium.*
4 *Obseruantia est optima interpres intentionis contrahentium.*

DECISIO CCI.

Visum fuit Dominis, sententiam extra Rotam latam, esse confirmandam. † Vult enim, quòd

1 insignia posita de facto, debeant amoueri, quod est conforme dispositiooi iuris communis, l. vnica, C. ne quis in sua causa.

Nec facit conuentio, quòd Societas teneatur retinere in facie Ecclesiæ perpetuò insignia Basilicæ san-

2 cti Petri, † quia satis retinuit in parte anteriori discooperta, hæc enim est facies Ecclesiæ. Baldus, in rubr. C. de vindic. liber. num. 2. & facit tex. cum glos. io l. si quis metallum, vbi etiam Bald. & Ang. C. de pœn. idem Ang. in l. 21. num. 14. ff. de pub. iud. Aret. in tract. de malef. num. 1. in verb. in facie, Felyn. in c. cùm non liceat, num. 2. de præscript. Et tantò magis satisfecit conuentioni, quia ad alium effectum huiusmodi insignia non retinentur, quàm ad ostendendum dominium. Bart. in l. stigoiata, C. de fabric. lib. 11. Cagnol. in l. 1. num. 177. ff. si cert. petat. Et ideò cùm huiusmodi insignia sint posita in facie, & non sit conuentum de certa parte, satis habetur effectus, nempe, quòd ostendat dominium.

Et cessat omnis difficultas, quia insignia per 60. anoos fuerunt retenta in loco antiquo, in qoo etiam

3 hodie retineotur. † Quæ obseruantia est interpres intentionis contrahentium, l. si de interpretatione, ff. de leg. Gabr. cons. 89. num. 18. lib. 1.

Non obstat Bulla Pij V. quia loquitur de ædificijs, in quibus non adsunt insignia.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non ius vnius probatur ex eo quod contra ipsum adsunt tres sententiæ conformes. Item probatur ex reuolutione actorum, num. 3.*
2 *Res iudicata retardatur per restitutionem in integrum.*

DECISIO CCII.

Domini resoluerunt, gratiam, si neutri, Ferdinandi, esse iustificatam quoàd non ius D. Antonij, quia ipse D. Antonius reportauit contra se tres sententias Rotales, ex quibus satis apparet, de non iure

1 suo. † Res enim iudicata pro veritate habetur, l. res iudicata, ff. de regul. iur. l. ingenuum, ff. de stat. hom.

2 Non obstat, quòd sit commissa causa restitutionis in integrum, & ideo res iudicata potest retractari, l. 1. circa fin. ff. de quæst. Abb. in cap. suborta, num. 16. & seqq. de re iud. cum alleg. per Antonium Gabr. tit. de rest. in integ. concl. 2. num. 6. Nam ex decisione iam facta, satis constat, D. Antonio non competere restitutionem, quia adhuc manent firmæ decisiones factæ coram Illustrissimo Mantica, in quibus fuit resolutum, non constare de iurepatronatus Communitatis, super quibus decisionibus sunt fundatæ sententiæ Rotales.

Ex quibus satis apparet, gratiam, si neutri, Ferdi-

3 nandi esse iustificatam, quoàd non ius D. Antonij, † quia ex reuolutione actorum, probatur huiusmodi negatiua, vt fuit nouissimè resolutum coram me in causa Alerien. beneficij 28. Iunij præteriti.

Moutis

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 15. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *A verbis claris non est recedendum.*
2 *Singula officia singulis sunt committenda, maximè si dentur in titulum, & num. 4.*
3 *Ordo in Sacris celebrandis est seruandus.*
5 *Sacristia, nomen est iuris, continens curam de ijs quæ ad Thesaurum Ecclesiæ pertinent.*
6 *Bulla procedens per viam legis futura complectitur.*
7 *Quod debetur certo generi personarum, extra illud dari non potest.*
8 *Non probibitus facere aliquem actum, potest illum pro suo arbitrio facere, dummodò alter non habeat priuilegium, vel consuetudinem præscriptam, numer. 9.*
10 *Genus comprehendit omnes suas species, & idem operatur quoàd species, quod species quoàd indiuidua, num. 12.*
13 *Quilibet in re sua est moderator, & arbiter.*
14 *Quælibet Ecclesia vnam habet Sacristiam pro seruitio Ecclesiæ, secùs pro capellis, vel alijs.*
15 *Obseruantia non attenditur, quando verba dispositionis sunt clara.*
16 *Probatio dubia non releuat.*
17 *Facultas augendi, & minuendi, non operatur, vt possit substantiam immutare,*

DECISIO CCIII.

MAior pars Dominorum censuit, Reuerendissimum D. Archiepiscopum, non potuisse construere nouam Sacristiam pro presbyteris, & illius exercitium committere clerico sæculari; quia Bulla Pauli tertij in indiuiduo præcipit, quòd Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ monachis, vtens dicto verbo imperatiuo, Bartol. in l. 3. in princ. C. de
1 transact. † Et propterea, cùm huiusmodi verba sint clara, ab illis non est recedendum, l. non aliter, de leg. 3. Bart. in l. quod constitutum, ff. de milit. testam. & reijciunt omnem interpretationem, l. 3. C. de lib. præt. Curt. sen. cons. 29. num. 7. Aym. cons. 294. sub num. 6. vers. 3. principaliter.

Et hęc dispositio, quòd per vnicum Sacristia custodiatur, videtur conformis dispositioni iuris commu-
2 nis, † per quam singula officia singulis sunt committenda personis, cap. cùm singula, in princ. de præben. in 6. Et deputatio vnius capitis pariter correspondet omni iuri, & in apibus vnus etiam Princeps, grues vnam sequuntur, Imperator vnus, & Roma ipsa ab initio duos reges habere non potuit, & in vtero Rebeccæ Esau & Iacob bella gesserunt, cap. in apibus, 7. quæst. 1. Barbat. cons. 40. num. 68. & 72. vol. 4. Et quando Sacristia datur in titulum, est tex. in cap. vnico, de offic. Sacrist. Nec adest ratio diuersitatis, quando Sacrista est manualis, & tantò magis, quia aliàs sub-
3 uerteretur ordo in Sacris celebrandis, † qui alioquin seruandus est, ad text. in l. prolatam. C. de sent. l. 2. §. priùs, ff. de vulg. vbi Bart. Pont. Imolen. consil. 171. num. 12. & 13.

4 Et cum prędictis concurrit etiam generalis consuetudo, quælibet enim Sacristia habet vnicum Sacristam, & in Ecclesijs Cathedralibus vbi officium Sacristiæ non datur in titulum, solet deputari Canonicus, qui curam Sacristiæ exerceat per custodem, & alios officiales. Vnde meritò in Ecclesia Montis Regalis deputatur monachus, nam cùm ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, monachi sunt loco Canonicorum, vt in specie, de Ecclesia Montis Regalis dicit Abb. in cap. causam quæ, num. 8. & seqq. de iudic. vbi Doct. communiter. Et fuit firmatum in hac causa 8. Martij præteriti.

Nec placuit Dominis, quòd debeat intelligi Bulla de Sacristia tunc existente, & quòd cùm monachus sit amouibilis ad nutum Archiepiscopi, cura resideat penès ipsum, & non penès monachum qui exercet. Et ideo potest ad libitum suum alium deputare, etiam
5 sæcularem, † quia Sacristia ibi est nomen iuris, vt in cap. vnic. de offic. Sacrist. continens scilicèt curam de ijs quæ ad thesaurum Ecclesiæ pertinent. Et cessat dif-
6 ficultas, † quia cùm Bulla procedat per viam legis, futura amplectitur, cap. fin. de constit. Bart. in l. si ita num. 2. ff. de aur. & arg. leg. Imol. in Clemen. fin. nu. 21. de script. Et licèt quoàd deputationem sit liberum D. Archiepiscopo, eligere quem maluerit ex mona-
7 chis, non potest tamen eligere extraneum, † cùm vigore Bullæ Sacristia sit debita certo generi personarũ. Put. decis. 164. lib. 2. Verall. decis. 313. lib. 1. in manuscript. Et fuit resolutum in causa Vlixibonen. prioratus, 1. Februarij 1602. coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Seraphino. Et ista prætensio nec etiam placuit Dominis, qui contra decisionem sentiebant.

Prout nec ijsdem placebat, quòd Bulla pro parte monachorum inducat necessitatem, ex quo ipsi coguntur subire onus Sacristiam exercendi, ex parte verò Domini Archiepiscopi facultatem, quia ex tenore Bullæ apparet, quòd dat formam; cùm aliqua denegentur monachis, & aliqua eis tribuantur, & ideò non debet esse in potestate D. Archiepiscopi, eis auferre quod in Bulla conceditur.

Non obstat, quòd monachi in Bulla non habent ius
8 prohibendi, ne alia Sacristia construi possit. † Quare D. Archiepiscopus ad sui libitum aliam construere potuit, vt per Ias. in l. quominùs num. 85. ff. de flumin. quia vltra superiùs deducta, quæ in hoc casu obstant, idem Ias. loco præcit. limitat conclusionem:
9 † nisi alius habeat priuilegium, vel consuetudinem præsumptam; quæ limitatio bene applicatur in puncto, quia monachi ex Bulla officium Sacristiæ exercere debent, & propterea non potest alius quàm monachus exercere, & custodire illa quæ ad hoc Sacristiæ
10 munus, scilicèt ad thesaurum Ecclesiæ spectant. † Illud enim genus, [Sacristia,] comprehendit omnes species spectantes ad illam, l. omnes, vbi not. Angel. C. de
11 præscript. 30. annorum. † Et qui generaliter loquitur, comprehendit directè omnia particularia, & nullum excludit. Feder. de Sen. cons. 85. numer. 2. in fin. & num. 3. Et generalitas non minùs operatur, quàm singulorum expressio, l. si duo, in fine, ff. de admin. tut.
12 Socin. & Doct. in l. 1. ff. de vulg. † Et genus idem operatur quoàd species, quod species, quoàd indiuidua, l. si chorus, de leg. 3.

Nec officit, quod D. Archiepiscopus non possit impediri, quominùs habeat locum pro suis paramentis, quia quicquid dicendum sit, an paramenta, quæ hodie reperiuntur in Sacristia noua, sint acquisita Ecclesiæ, & an possit donare Ecclesiæ paramenta, & demandare custodiam alteri quàm monacho Sacristiæ, non impeditur Reuerendissimus D. Archiepiscopus, ne habeat locum pro custodia suorum paramentorum, & custodiam etiam committat personæ sibi be-
13 neuisæ, † quia quilibet in re sua est moderator, & arbiter, l. in re mandata, C. mand. Sed non propterea potest

poteſt conſtruere nouam Sacriſtiam, & committere exercitium clerico ſæculari in præiudicium monachorum, & facere, quòd clerici ſæculares ſumant paramenta in Sacriſtia per ipſum confecta, ne hoc modo Ordo Eccleſiæ peruertatur, & diſpoſitio Bullæ Pauli tertij eludatur.

14 Nec releuat, quòd non implicat, quòd plures Sacriſtiæ ſint in eadem Eccleſia, prout in multis Eccleſijs Vrbis videtur, & etiam in Eccleſia Lauretana. Quia implicat quidem ex prædictis, quòd pro ſeruitio eiuſdemmet corporis Eccleſiæ ſint plures Sacriſtiæ, ſtante confuſione quæ oriretur in celebrando, & plures Sacriſtiæ quæ ſunt in Vrbe, & in Lauretana Eccleſia non ſunt pro ſeruitio Corporis Eccleſiæ, & totius Eccleſiæ, ſed certæ Capellæ particularis.

Nec ſubſiſtit allegata obſeruantia, quòd clericus ſæ-
15 cularis exerceat officium Sacriſtiæ, † quia vltra quòd obſeruātia non attenditur, vbi verba ſunt clara. Aret. conſ. 115. num. 2. Natt. conſ. 318. num. 1. Surd. conſ. 426. num. 44. Et eſſet contrauentio, non obſeruantia, teſtes non deponunt, an ante, vel poſt Bullam Pauli
16 tertij fuerit deputatus talis Sacriſta ſæcularis, † & ideo iſta probatio tanquam dubia non releuat, cap. in præſentia, de probat.

Neque ad hunc effectum ſuffragatur Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo facultas quam habet in Bulla, addendi, vel minuendi; quia vltra reſponſiones aliàs
17 datas, † hæc facultas non operatur, quòd D. Archiepiſcopus poſſit immutare ſtatum, aut ſubſtantiam, eius quod in Bulla fuit ordinatum, vt in terminis huius facultatis, licèt in alio caſu, dicit Bart. in l. edita, num. 8. C. de eden. Intelligitur enim, quòd poſſit addere, vel minuere id quod poteſt ſecundùm leges, non ſecundùm voluntatem ſuam. Dec. conſ. 146. nu. 9.

Romana Tranſactionis. Ven. 19. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non adimplens tranſactionem, non poteſt illa vti, ſicut contrauenìens contractui, non poteſt illo iuuari.*
2 *Promittens non facere, nunquam poteſt adimplere.*
3 *Promittens non facere, ſi facit implicitè, non adimplet.*
4 *Mora committitur per contrafactum, vel non licitè factum, ſicut per non factum.*
5 *Contrauenire quis non poteſt ijs quæ adhuc non exiſtunt.*
6 *Vtraque parte concordiæ contrauenìente, cenſetur à concordia receſſum.*
7 *Productio iurium non acceptata à parte, producenti non præiudicat.*
8 *Mora quæ committitur propter factum, eſt impurgabilis.*

DECISIO CCIV.

Domini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt ſententiam Rotalem eſſe iuſtam. Maroldus enim contrauenit tranſactioni, & ſic implicitè non adimpleuit,
1 † quare ea vti non poteſt, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. Et quòd contrauenìens contractui non poſſit ex eo iuuari, ex multis regulis iuris fuit reſolutum in cauſa Vrbeuetana Caſtrorum, 11. Ianuarij 1572. coram bo. me. Oradino.

Non obſtat, quòd ſi Maroldus contrauenit, verſamur in diſpoſitione, l. ſi quis maior, C. de tranſact. à cuius pœnis fuit excuſatus, & non in terminis, l. Iulianus, §. offerri, quę loquitur, quando quis non adim-
2 pleuit. † Ex quo Maroldus ad implementū nunquam præſtare poterat, cùm promiſiſſet non facere. Bart. in d. §. offerri, num. 3. Nam reſpondetur, quòd Bart. dicit, quòd promittens non facere, nunquam poteſt adimplere, ſi verò fecerit, & contrauenerit, non proptereà dicit, quòd non cenſeatur non adimpleuiſſe, ad
3 effectum, vt intret diſpoſitio, §. offerri, † quia qui promittit non facere, & facit, implicitè non adimplet, l.
4 qui non facit, ff. de reg. iur. † Et mora iſta committitur per contra factum, vel malè factum, ſeu non licitè factum, ſicut per non factum. Aret. conſ. 156. in fin. Et propterea cùm Maroldus implicitè non adimpleuerit, & per conſequens fuerit in mora, intrat diſpoſitio, d. §. offerri.

Nec eſt verum, quòd Q. Iacobus fuit primus contrauentor, ex quo in concordia aſſignauit Maroldo
5 creditum iam exactum, † quia contrauentio non poteſt conſiderari ex ijs quæ erant antequàm concordia fuiſſet deducta in eſſe, ad text. in l. eius qui in Prouincia, ff. ſi cert. pet. Vltra quòd in fine concordiæ dictus
6 Iacobus promiſerat de euictione. † Et tandem ſi vtraque pars contrauenit, cenſetur concordia rupta, & ab ea mutuo conſenſu receſſum. Paul. de Caſtr. conſ. 70. numer. 8. verſic. ſecundò, quia poſtquàm Rex, libr. 1.

Non obſtat, quòd Iacobus fuerit vſus huiuſmodi tranſactione, eam producendo in iudicio criminali contra Maroldum; quia cùm Maroldus contrauenerit dictæ tranſactioni, criminaliter agendo, & ipſe Iacobus produxerit hanc tranſactionem ad repellēdum
7 Maroldum, qui proptereà non acquieuit, † non ideò ſequitur, quòd huiuſmodi productio non acceptata per Maroldum, Iacobo præiudicet. Pariſ. conſil. 115. num. 31. vol. 1. Oſaſch. deciſ. 39. num. 8. Surd. conſ. 51. num. 94. lib. 2. Vltra quòd etiam poſt dictam productionem Maroldus contrauenit, poſt ſententiam enim inquietauit dictum Iacobum coram illo iudice criminali.

Nec prædictis reſiſtit deciſio Put. 340. lib. 1. quia in illo caſu pars in totum non adimpleuerat, & ideo fuit actum pro adimplemento, & pars obtulit adimplere, & ideò poſtmodùm actor non poterat negare ſe velle ſtare tranſactioni. Vnde termini ſunt longè diuerſi.

Nec obſtat, quòd Maroldus hodie vult præſtare intereſſe Iacobo; quia vltra reſponſiones datas in alia deciſione, quæ placuerunt Dominis, cùm contrauentio Maroldi ſit non adimplementum, & mora, vt ſuprà oſtenſum fuit, non debet admitti præſtando inte-
8 reſſe, ex quo peccauit in faciendo. † Et ideo hæc mora eſt impurgabilis. Grat. qui de communi, conſ. 93. num. 63. & 77.

Theanen. Cenſus. Veneris 19. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus reſeruatiuus eſt licitus, & per eum transfertur dominium vtile, & directum.*
2 *Bulla Pij V. de Cenſibus, non loquitur de cenſu reſeruatiuo.*

DECISIO CCV.

1 Abſque difficultate fuit reſolutum pro validitate cenſus. Contractus enim iſte, per quem habens domi-

dominium rei eam alteri tradit, quoàd dominium vti-
le, & directum pro certa quantitate annuatim soluen
da est licitus, vt not. in cap. Constitutus, de relig. dom.
cap. quæsitum 1. quæst. 3. Bart. in l. 1. §. 1. num. 4. ff. de
publican. Imol. in cap. ad audien. col. 2. nume. 4. de
reb. Eccl. non alien. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 7.
num. 1. versic. sic & census. Et tradunt omnes summi-
stæ in verb. Census.

Non obstant ea quę opponuntur contra dominium
D. Forcellati, quia tendunt ad infringendam transa-
ctionem, de cuius validitate suo tempore videbitur.

Neque hic est agendum de formula Bullæ sau. me.
2 Pij V. † quia Bulla non loquitur in censu reseruato in
translatione rei, sed in emptione & venditione cen-
suum, mediante pecunia. Vnde termini sunt longè
diuersi.

Pampilonen. Parochialis de Stella. Merc. 24. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Parte opponente, nullitates in primis sunt reuocandæ, & num. 3. secùs parte non opponente, num. 2.*

4 *Innocentiana habet locum, quando sententia est nulla ex inordinato processu, vel omissione iuramenti super perhorrescentia, non autem procedit quoàd alias nullitates.*

5 *Mandatum generale sufficit ad ratificanda omnia gesta, contra, num. 6.*

DECISIO CCVI.

DOmini dixerunt, quòd nisi Abbas cedat nulli-
tatibus, debet proferri sententia reuocatoria,
1 † quia parte opponente, in primis nullitates sunt re-
uocandæ. Bart. in l. cùm quærebatur, num. 4. ff. de re
iud. Rot. decis. 5. de lit. contest. in antiq. & 8. in fine
de rest. spoliat. in nou. Cæs. de Graff. decis. 9. de caus.
poss. & propr. Put. decis. 27. lib. 6. cum alijs per Vant.
de nullit. tit. quod, & infra quod tempus, num. 11.
2 Non obstat, quòd cùm ex decisionibus factis coram
Illustrissimis Dominis meis Cardinali Seraphino &
Pamphilio constet de iustitia sententiarum, potest si-
mul pronunciari super nullitatibus, & iustitia, vt per
3 Ægid. decis. 295. † Quia hæc conclusio procedit, par-
te non opponente, secùs autem parte opponente, Cæs.
de Graff. decis. 9. num. 8. & 12. qui aliàs decisiones re-
fert, de caus. poss. & propr. & 11. num. 3. de sent. & re
iudic. Verall. decis. 264. lib. 1. in manuscript. Put. de-
cis. 7. nume. 1. & 2. lib. 3. Ferret. cons. 265. nume. 4.
Et fuit resolutum in causa Viterbien. rescissionis con-
tractus, prima Iulij 1569. coram Finetto & aliàs sæ-
piùs.

Nec ad hunc effectum Innocentiana aliquid suffra-
4 gatur, † quia procedit quando sententia est nulla ex
inordinato processu, vel omissione iuramenti super
perhorrescentia, non autem comprehendit alias nul-
litates, maximè ex tribus, prout est ista, nempe ex de-
fectu mandati, &c.

Non obstat, quòd posteà fuerit datum per partem
mandatum in personam D. Caparossi, cum clausula,
5 [cum ratificatione gestorũ.] † Et ideo per tale manda-
tum censentur ratificata omnia gesta per D. Caparos-
sum, antequàm haberet mandatum. Castren. in l. Iu-
lianus, num. 7. ff. qui satisd. cog. quia verba mandati
6 sonant in futurum, non autem in præteritum. † Vltra
quòd aliqui ex Dominis dicebant, requiri speciale
mandatum, vt per Ruin. cons. 62. nu. 27. lib. 5.

Patauina Decimettæ. Lunæ 29. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio,* L. CONDVCTORES, C. LOCAT. *debet probare, in locatione contineri totum id quod petit.*

2 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuersali, secùs quando omnium particularium est eadem ratio, & conditio, num. 3.*

4 *Dec.* IN CONS. 146. NVM. 15. *declaratur.*

5 *Aliud est decimare locum, aliud in loco.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

7 *Indefinita habetur pro particulari, quando non est eadem ratio, & conditio quoad totum & partem, & num. 20.*

8 *Denominatio sumitur à natura rei denominatæ.*

9 *Locatio non probat verum annuum valorem.*

10 *Nemo præsumitur iactare suum.*

11 L. CONDVCTORES, *non est locus, quando constat de non iure agentis.*

12 *Parochus habet assistentiam iuris communis in decimis.*

13 *Conductor negans rem conductam restituere, dicitur spoliare.*

14 *Ecclesia non potest agere spolio contra parochialem Ecclesiam, pro decimis existentibus in ipsa parochia.*

15 AMPLVM *idem significat quòd palus exsiccata.*

16 *Dictio,* EISDEM *est demonstratiua, & relatiua ad superiùs nominata, & num. 18.*

17 *Sicut dictio* INFRA SCRIPTIS.

19 *Verba quæ stant consequutiuè, non ampliant antecedentem dispositionem.*

DECISIO CCVII.

VNanimi Dominorum consensu fuit resolutum,
prout aliàs etiam sub die 23. Ianuarij 1602.
Reuerendissimo Abbati Carcerum non competere
remedium, l. conductores, C. locat. super tota & inte-
1 gra decima villæ Baonis. † Agens enim huiusmodi re-
medio debet probare, in locatione contineri id quod
petit. Barbat. consil. 50. col. 10. sub num. 3. versic. in
contrarium, lib. 1. Afflict. decis. 12. Conrad. lib. 3. Mi-
scel. iur. cap. 2. numer. 10. Doct. communiter, in l. si
quis conductionis, vbi Bart. in fin. versic. vltimò op-
pono, C. locat. Modern. de recuper. remed. 11. nu. 31.
& 38. In præsenti verò casu Abbas non docet, se lo-
casse totam & integram decimam villæ Baonis, sed
decimam seu ius decimandi in loco Baonis, [detta la
2 Decimetta,] † quæ verba decimam, seu ius deciman-
di, cùm sint indefinita in materia probatoria, non
æquipollent vniuersali, vt post Innoc. Alexand. &
alios Aym. cons. 33. numer. 16. latè Surd. consil. 431.
num. 68. vbi id concludit etiam in probatione quæ fit
ex instrumento.
3 Nec applicatur conclusio, quòd quando omnium
particularium est eadem ratio & conditio, tunc inde-
finita affirmatiuè prolata æquipollet vniuersali; &
per Dyn. in procem. reg. in 2. quæst. versic. sed dicen-
dum est. Dec. cons. 30. Bald. 384. num. 4. vol. 5. Et di-
citur

citur esse in puncto cons. Dec. 146. num. 15. versic. vl-
4 timò non obstat. † Nam Dec. loquitur in casu quo vi-
nea fuerat, non indefinita, sed particulari appellatio-
ne denominata, & sic bene intelligebatur solutum pro
tota vinea. In præsenti verò casu locatio non compre-
hendit decimam villę Baonis, vt fortè dici possit intra-
re conclusionem prædictam, sed decimam, seu ius de-
5 cimandi in loco Baonis. † Et aliud est decimare locum,
aliud verò in loco, ad text. in capit. fin. & ibi Abb. in
princ. & num. 2. de præben. Cassad. decis. 11. in princ.
eod. tit. Maximè stante restrictione sequenti, nempe
6 [detta la Decimetta.] † Sequentia enim declarant prę-
cedentia, l. si seruus plurium, §. fin. & l. qui filiabus,
de legat. 1. Et quantitate pensionis librarum trium,
videlicèt, bol. 45. quæ censetur conformis fructibus
locatis, vt per gloss. & alios in prima decis. alleg. Et
prædicta etiam corroborantur ex licentia data fratri
Federico, finita locatione, vbi dicitur, de certa deci-
metta in villa Baonis.
7 Vltra quòd in hoc casu visum fuit, vt infrà dicitur,
non esse eandem rationem, & conditionem ad totam
decimam, quæ ad partem. Et sic etiam indefinita ha-
betur pro particulari. Alexand. cons. 55. num. 16. vol.
4. Gabr. cons. 84. num. 45. cum alijs per Surd. d. cons.
431. num. 67.

Nec placuit Dominis, quòd illa denominatio, [de-
cimetta] sit ad differentiam aliarum decimarum ma-
iorum, quas habet Abbas; quia cùm hæc denomina-
8 tio correspondeat quantitati pensionis, † non debet
sumi ab extra, sed ab eo quod in ipsa re denominata
plurimùm pollet, & in ipsa est potius. Alexand. cons.
7. numer. 3. & seqq. vol. 7. Ioann. de Monte Sperell.
cons. 273. numer. 16. Port. Imol. cons. 165. nume. 20.
Osasch. decis. 105. num. 10.
9 Nec facit, quòd secundùm opinionem quam Rota
fernat, ex locatione non probatur verus valor annuus
rei, vt per Cassad. decis. 20. super regul. Ruin. consil.
35. numer. 36. lib. 1. quia hic non agitur de probando
vero annuo valore, sed ad inducendam solam præsum
ptionem, quòd pensio censeatur correspondere fructi-
bus locatis; quia non est verisimile, quòd decima vil-
læ Baonis, quæ respondet vltra scuta 300. fuerit loca-
10 ta pro bolen. 45. † cùm nemo præsumatur iactare
suum, l. cùm de indebito, ff. de probat.

Remanet quoque solidum aliud fundamentum de-
11 cisionis, nempe, † quòd cùm notoriè constet de non
iure Abbatis, vt infrà dicetur, dato etiam quòd tota
decima fuisset locata, non est locus dispositioni d. l.
conductores, vt per Modern. qui alios refert, de re-
cup. poss. remed. 11. num. 44. eòque magis, quia ante
huiusmodi locationem factam fratri Federico, vti gu-
bernatori Ecclesiæ Sancti Fidentij vnitæ Conuentui
Atrestis, constat, priorem dicti Conuentus, vltra assi-
12 stentiam iuris, † quam habet vti parochus, cap. cùm
contingat, de decimis, fuisse in possessione decima-
rum, vt in summario, num. 6. 9. 12. & seq. Et ideo vi-
detur cessare hoc remedium. Alexand. in l. prima, §.
si vir, num. 6. ff. de acquir. possess. Grat. cons. 90. num.
16. & seqq. vol. 1. Curt. sen. cons. 70. num. 2. Et cessat
difficultas, quia cùm conductor restituere negat, spo-
liare dicitur, l. colonus, ff. de vi, & vi armat. Alex.
consil. 33. numer. 3. lib. 6. Cephal. cons. 47. num. 40.
14 lib. 1. † Ecclesia autem non potest agere spolio contra
parochialem Ecclesiam, pro decimis existentibus in
ipsa parochia, cap. ad decimas, vbi gloss. in verbo, præ-
sumantur, de rest. spoliat. in 6. nisi probet vtcumque
immemorialem, vt per Aegid. decis. 455. vel habeat
titulum coloratum. Verall. decis. 306. par. 3. In præ-
senti verò casu nec immemorialis, nec titulus colora-
tus adest, quia donationes factę Conuentui Carcerum

de anno 1180. & 1189. non loquuntur de tota, & in-
tegra decima villæ Baonis.

Nec iura producta pro parte Abbatis ei suffragan-
tur. Nam, vt resolutum fuit 14. Nouembris 1603. om-
nia illa iura loquuntur de decimis noualium Palu-
dis.

Nec minùs ei suffragatur cessio sibi facta à presby-
teris Baonis, vt in summario Abbatis, num. 5. quia vt
ex lectura patet, presbyteri Ecclesiæ sancti Fidentij
Baonis prætendebant decimas amplorum, siue noua-
lium, quæ Prior Carcerum possidebat, & tenebat in
curia, & finibus Baonis, hoc est, terrarum Conuentus
15 Carcerum positarum in palude Baonis. † [Amplum]
enim idem est, quod palus exsiccata, vt in dicta deci-
sione 14. Nouembris fuit firmatum. Non tamen dicti
presbyteri prætendebant decimas terrarum, & vinea-
rum, quas Prior Carcerum proprijs manibus, & sum-
ptibus laborabat, seu excolebat. Et super hac præten-
sione, mediante solutione facta presbyteris librarum
16. monetæ Venetæ, ipsi refutarunt, dederunt, &
concesserunt decimas, & ius decimationis & omne
ius quod in eisdem decimis, siue in iure decimationis
pro sua Ecclesia de Baone habebant. Et sic ista transa-
ctio loquitur de iure presbyterorum super decimis bo
norum possessorum per Priorem Carcerum in Palude
Baonis. Et cùm presbyteri remittant ius quod in eis-
dem decimis habebant, intelligitur de dictis decimis
16 bonorum Prioris Carcerum in Palude. † Dictio enim
[eisdem] est demonstratiua, & relatiua ad superiùs
nominata. Dec. consil. 262. in princip. versic. 2. facit.
Ruin. cons. 101. numer. 9. vol. 2. & refertur solùm ad
ea quæ corporeis oculis legi possunt. Et perinde haben
dum est, ac si fuisset dictum, eisdem decimis super bo-
17 nis Prioris Carcerum in Palude Baonis, † vt de dictio
ne, [infrà scriptis,] dixit Bart. in l. qui liberis, §. hæc ver-
ba, in fin. ff. de vulg. Imol. in l. si quis filium fam. §. fin.
ff. de acquir. hæred. vbi Aret. hanc decisionem ait ve-
rissimam esse. Ruin. cons. 29. num. 4. & sequent. vol. 2.
18 † Et in puncto huius dictionis, [eisdem,] Surd. de-
cis. 125. num. 1. versic. facit etiam.

Nec obstat, quòd post verba, [in eisdem,] sequun-
19 tur verba, [siue in iure decimationis,] † quia stant
consequutiuè ad verba, [eisdem decimis,] nec am-
pliant vltra id quod actum est in transactione. Castr.
cons. 30. circa fin. vers. sed certè iura supradicta, vol. 1.
Ruin. cons. 88. num. 10. & seq. vol. 3. Rol. consil. 89.
num. 48. vol. 1.
20 Ex prædictis remanet quoque probatum id quod
dicebatur in primo fundamento, non esse eandem ra-
tionem, & conditionem, ad totum quæ ad partem. Et
sic indefinita non æquipollet vniuersali, cùm tituli Ab
batis non comprehendant totam decimam villæ Bao-
nis.

Alia vel sunt sublata ex alia decisione, vel nō egent
responsione.

Assisiensis Census. Lunæ 29. Nouem-bris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Notarius attestans, aliquem manualiter & in constanti recepisse, & ad se traxisse pecuniam, &c. probat numerationem, & num. 30. etiam si non adsit verbum,* NVMERAVIT, *num. 2. Admittitur tamen probatio in contrarium, num. 4.*

5 *Simulatio non præsumitur, nisi probetur.*

6 *Census non potest imponi super quantitate incerta in indiuiduo, & loco.*

7 *Pro-*

7 *Protestatio quòd quis intendit in omnibus censum constituere iuxta bullam Pij V. operatur, vt census sit validus, non obstante aliquo defectu.*

8 *Interpretatio ita debet fieri, vt excludatur contractus illicitus.*

9 *Pereunte in parte re super qua census est impositus, si altera pars quæ remanet, est capax in totum, census sustinetur in totum.*

10 *Hypotheca non potest constitui super re aliena, quæ tamen potest Vendi, sed venditio non tenet in domini præiudicium.*

DECISIO CCVIII.

DOmini resoluerunt, censum esse validum. Fuit
enim impositus super rebus certis designatis,
1 mediante pecunia numerata, † de qua numeratione
constat ex attestatione notarij, quòd recepit incontanti,
in sui & testium præsentia, & pecuniam ad se
traxit, in tot Paulis argenteis, & scutis auri in auro.
Quæ quidem attestatio probat numerationem, Bart.
in l.si ex cautione, num. 14. C. de non numer. pecun.
& in l.singularia, num. 22. ff. si cert. pet. vbi Ias. num.
48. & Dec. 33. Et fuit resolutum in causa Bononien.
census 24. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Domino
Cardinali Pamphilio, & posteà anno sequenti Decembris
coram me in causa Romana depositi de
Altouitis.

2 Nec facit quòd in ista attestatione notarij non adsit
verbũ [numerauit,] iuxta doct. Bart. in l.singularia,
num. 23. si cert. pet. vbi dat cautelam, quòd notarius
non ponat verbum [numerauit] nisi interuenerit realis
numeratio; quem sequitur Ias. ibidem, nu. 25. A-
3 lex. cons. 179. nume. 4. in fin. & nume. 6. lib. 2. † Nam
fuit responsum, sufficere, quòd adsint verba illa,
[recepit incontanti, & pecunias ad se traxit in tot Paulis
argenteis, &c.] quæ excludunt simplicem confessionem
de recepto, & denotant realem numerationem,
& veram traditionem, Bald. in d. l. si ex cautione,
num. 14. C. de non num. pec. Bart. in l. si ita stipulatus,
§. Chrysogonus, Alex. num. 14. vers. quia quãdo
notarius, ff. de verb. oblig. Et fuit resolutum coram
R. P. D. meo Millino in causa Florentina bonorum,
17. Aprilis 1592. & posteà de anno 1599. in causa Bononien.
census, 15. Febr. coram R. P. D. meo Penia
Decano.

4 Non obstat, quòd huiusmodi attestatio notarij admittat
probationem in contrarium, vt fuit resolutum
in causa Senogalien. census 26. Aprilis 1591. coram
R. P. D. meo Decano, & hic videatur satis constare
de simulatione huius numerationis, cùm anteà fuerit
venditus census pretio scutorum 1500. absque eo
quòd interuenerit pecunia numerata, & post paucos
dies redemptus, & postmodùm emptus census de
quo agitur, quia retrouenditio potuit ex eo fieri, quòd
primus census non fuerat validus; sed non inde sequitur,
quòd pretij secundi census numeratio fuerit
simulata, cùm de ea constet ex attestatione notarij.
5 † Et simulatio non præsumatur, l. quamuis, vbi Bal.
C. si quis alteri, vel sibi Dec. cons. 491. num. 4. Surd.
cons. 425. num. 54.

6 Nec releuat, quòd census fuerit impositus super
rebus certis finibus designatis, & super tanta quantitate
dictorum bonorum, quanta suppetat ad reddendum
annuum fructum census, quæ pactio repugnat
constitutioni Pij V. ex quo ista quantitas remanet
incerta, cùm non appareat quanta in indiuiduo,
& in quo loco sit. Bertran. con. 337. num. 4. & 5. lib. 1.
p. 1. Ruin. cons. 136. ante fin. lib. 1. latè Rimin. iun.
cons. 295. nu. 43. & seqq. Nam fuit responsum, quòd
in instrumento adest protestatio, quòd census intelligatur
in omnibus, iuxta formam dictæ constitutio-
7 nis. † Et ideò cùm sit impositus super rebus certis finibus
designatis, hæc protestatio operatur, vt, non
obstante dicta pactione, census remaneat validus super
dictis rebus. Bart. in l. non solùm, §. morte, nu. 24.
Alex. num. 13. & 14. ff. de nou. oper. nunc. Gabr. cons.
47. num. 8. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Beneuentana
census, 29. Martij 1593. coram Illustrissimo D.
meo Cardinali Pamphilio, & coram eodem in hac
causa 9. Iunij huius anni, qua die S. R. E. Cardina-
8 lis creatus fuit. Sed cessat omnis difficultas, † quia
illa verba, [& super tanta quantitate,] debent applicari
ad intellectum sanum, bonum, ciuilem & vitio
carentem. Rot. decis. 10. nu. 4. & 5. de testamen. in antiq.
& vt excludatur contractus illicitus. Alex. cons.
191. num. 6. lib. 2. Et ideo debẽt intelligi in casu quo
res super qua imponitur cẽsus periret, vel infructuosa
remaneret pro parte, & tamen pars quæ remane-
9 ret esset capax pro solutione census. † Quo casu census
in ea parte remanẽte sustinetur, vt fuit resolutũ in
causa Romana census, 30. Octobris 1602. coram R.
P. D. meo Millino, & priùs in simili causa 14. Ianuarij
eiusdem anni coram coram R. P. D. meo Sacrato.

Nec officit, quòd census fuit impositus super rebus
communibus inter Andræam, & Cæsarem, & ideo
10 remanet inualidus; † quia licèt res aliena possit vẽdi,
non tamen potest in ea constitui hypotheca, l. rem
alienã, ff. de pign. 3. mem. 2. par. nu. 52. Et etiam ipsa
venditio in domini præiudicium non tenet, l. alienum
C. de furt. vbi Bald. Rol. cons. 60. nu. 56. & seqq. lib. 4.
Quia cessat hæc difficultas, cùm bona fuerit donata
per Cæsarem Andreæ fratri, & ideo tanquam super
bonis proprijs ipsius Andrææ, poterat census imponi.

An autem hæc donatio fuerit valida, ita vt per
eam fuerit translatum dominium in Andræam, ad effectum
quòd impositio huius census sustineatur, erit
particulariter videndum.

Agrigentina Sancti Angeli. Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Concessio semper intelligitur, sine præiudicio obtinentis.*

2 *Tertius non potest dare de iure tertij.*

3 *Iuspatronatus probatur per testes de publica voce, & fama, cùm præsentationibus spatio 50. annorum effectum sortitis, vel ex solis præsentationibus spatio 100. annorum effectum sortitis.*

4 *Episcopus non potest concedere priuilegium contra dispositionem Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. de reformat.*

5 *Non est facienda mentio in gratia, de ijs quæ Papam non retrahunt à concedendo.*

DECISIO CCIX.

NOn obstantibus nouiter deductis, adhuc Domini
censuerunt, Breuia non esse subreptitia. De
possessione enim Francisci Cælestis non erat facienda
1 mentio, † quia concessio semper intelligitur facta sine
præiudicio obtinentis, cap. consultationibus, de
2 donat. † Vltra quòd, cùm Franciscus iam sit defunctus,
non potest Confraternitas dare de iure ipsius
ad impediendum exequutionem Breuis. Abb. in c.
diuersis fallacijs, num. 4. vers. potes addere, de cler.
coniug. Ruin. cons. 35. num. 30. in fine, & 31. lib. 1.

Nulli-

Nullitas enim respiciens tertium ab illo, & non ab alijs, allegari debet, Batt. in l. 2. ff. de except. rei iud. Bald. in auth. qui rem, num. 8. C. de sacrosanct. Eccl. Crot. cons. 119. nu. 8.

Non obstat, quòd non fuerit facta mentio posses-
sionis præsentandi Confraternitatis; quia iam fuit re-
sponsum in alia decisione, in 2. Breui fuisse factam
mentionem. Vltra quòd, cùm non constet de iure-
patronatus Confraternitatis ex aliquo titulo, nec ex
5 alijs documentis, † quia ad minus requiruntur testes
de publica voce, & fama, & præsentationes effectum
sortitæ spatio 50. annorum, & cessantibus testibus
præsentationes effectum sortitæ spatio centum anno-
rum, & fuit resolutum in causa Barchinonen. vnio-
nis 5. Decembris 1597. coram bo. me. D. Giptio ius-
patronatus præsumitur ex vsurpatione. Et si Confra-
ternitas vult vti titulo qui est in actis, ei non suffraga-
tur, quia ex ipso apparet, quòd de anno 1575. fuit
concessum Confraternitati priuilegium præsentandi
ab Episcopo, cum assertione quòd anteà nullum ius
4 habebant præsentandi. † Quod priuilegium nihil va-
let, stante dispositione Concilij Tridentini, sess. 25. c.
9. de reformat. quæ procedit in vtroque casu, cùm
habeat decretum irritans, inficiens titulum, & posses-
sionem. Nulla fuit propterea possessio Confraterni-
5 tatis. † Et ideò cùm hæc non retraxissent Papam à
concessione, nulla erat facienda mentio, Ægid. de-
cisio 4.

Esina Fideicommissi. Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas non est locus pius.*

2 *Ad effectum quòd censeatur prohibita Trebellianica, non est necesse, quòd sit locus pius, sed sufficit, quòd opera pietatis exerceat.*

3 *Item ad effectum, quòd censeatur prohibita Trebellianica, necesse est, quòd pia causa sit immediatè substituta, vel fideicommissarius, mediatè, modò sit purè, vel in diem certum grauatus restituere, secùs si sub conditione, SI SINE FILIIS, quod tamen declara, ut num. 4.*

DECISIO CCX.

DVbitaui, an esset locus detractioni Trebelliani-
cæ, cùm fuerit factus locus fideicommisso ad
fauorem Societatis sanctissimi Corporis Christi, per
obitum Marchegianæ filiæ Testatoris, absq; filijs, cui
Societas in talem casum fuerat substituta. Et Domi-
ni cum præsupposito, quòd Societas sit solita conuer-
1 tere relicta in opera pia, negatiuè resoluerunt. † Nam
licèt Confraternitas nõ sit locus pius, Bald. in l. si quis
ad declinandum, §. in omnibus, num. 19. C. de Episc.
& cler. Abb. cons. 31. num. 2. lib. 1. Imol. in c. officij,
num. 20. & seq. de testam. Alex. in rubric. de nou. o-
per. nunc. num. 25. Ant. Gabr. qui de magis commu-
nis de pia causa, concl. 1. Hier. Gabr. cons. 162. lib. 1.
2 † tamen ad effectum quòd censeatur prohibita detra-
ctio Trebellianicæ, non est necesse, quòd locus sit pius,
sed sufficit quòd opera pietatis exerceat, quia priui-
legium non datur loco, sed causæ, cui relinquitur.
Castren. cons. 167. num. 2. lib. 2. Card. Mantic. qui a-
lios refert, de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 5. art. 6. nu.
5. Gabr. de pia causa, concl. 2. num. 15. Peregr. de fi-
deic. ar. 2. num. 63. vers. & nota.

3 Nec obstat, quòd ad effectum, quòd censeatur pro-
hibita Trebellianica, necesse est, quòd pia causa sit
immediatè substituta, vel mediatè, modò fideicom-
missarius sit purè vel in diem certam grauatus resti-
tuere. Secùs autem si sub conditione, [si sine filijs.]
vt per Crass. qui alios refert, in §. Trebellianica, q. 6.
num. 9. Et ratio differentiæ est, quia in primo casu est
certum, quòd Ecclesia est successura, in secundo ve-
rò casu substitutus primo hæredi non potest impedire
detractionem, quia non est priuilegiatus. Et minùs
etiam pia causa, quia est incertum, an sit successura.
Quas rationes in specie ponderat Roman. cons. 196.
num. 7. Eman. Costa, in c. si pater, vers. Trebellianica,
num. 27. de testam. in 6. Peregr. de fideicom. loco su-
4 periùs allegato, num. 55. † Nam in casu de quo agi-
tur, licèt Confraternitas sit substituta sub conditione,
[si sine filijs,] tamen Marchegiana nunquam habuit
filios, & ideo semper Confraternitas fuit certa, quòd
erat successura. Quare cùm hæc ratio Doctorum sit
generalis, & adaptetur ad punctum de quo agitur,
bene illud determinat. glos. in l. milites agrum, de re
milit. l. his solis, de reuoc. donat. Ias. in l. Marcellus,
nu. 46. ff. ad Trebell. & in auth. non licèt, C. de lib.
præter. Rim. Iun. cons. 4. num. 8. & seqq. lib. 1.

Non obstat decisio in causa Fauentina fideicommissi, 13. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Litta, quia iste articulus non fuit ibi ex professo tractatus, sed aliquid perfunctoriè dictum, & ibi detractio Trebellianicæ expresè reperiebatur prohibita.

Interamnen. Compromissi. Ven. 10. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant in præiudicium quietantis.*

2 *Assignatio facta inter partes, habet vim veræ solutionis.*

3 *Solutione eius quod debetur, tollitur obligatio.*

DECISIO CCXI.

DVbitaui, an Marcutio fuerit satisfactum de fru-
ctibus census venditi per Fatiolum decursis
vsque ad diem cessionis factæ 27. Maij 1590. Et Do-
mini affirmatiuè resoluerunt, quia isti fructus, ad ra-
tionem scut. 48. quolibet anno ascendunt à die impo-
sitionis, quæ fuit de anno 1586. 2. Ianuarij, vsque ad
dictam diem cessionis, ad summam scut. 203. 34. &
tamen Marcutius habuit in vna manu scut. 91. & 30.
vt constat ex quietantijs factis per ipsum Marcutiũ,
1 † quæ probant in præiudicium ipsius. Alex. cons. 90.
num. 3. lib. 3. Aym. cons. 619. num. 8. Et posteà cùm
hæredes Ceuoni agerent contra Fatiolum pro fructi-
bus census, hoc est pro scutis 133. 60. & obtinuissent
mandatum, Marcutius voluit assumere onus soluen-
di pro Fatiolo, & excomputare cum dictis hæredibus
2 Ceuoni. † Quæ assignatio facta inter partes, habet
vim veræ solutionis. Castr. in l. singularia, prope fin.
ff. si cert. petat. Afflict. decis. 353. numer. 1. Et sic cùm
Marcutius habuerit scuta 224. 90. vtique habuit e-
3 tiam vltra suum creditum. † Quare solutione eius
quod debebatur fuit sublata omnis obligatio. instit.
quib. mod. toll. oblig. in princ.

Sed hæc dicta sunt ex abundanti, quia Marcutius agnouit bonam fidem, & cessit dubio.

Calciaten. & Legionen. Præstimoniorum. Ven. 10. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *In beneficialibus, cùm petitur restitutio, requiritur titulus coloratus, ne detur vitiosus ingressus.*
2 *Agens ad restitutionem, probare debet, se possedisse per prius, & partem aduersam nunc possidere.*
3 *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis habet intentionem fundatam in conferendo Archidiaconatū, exempli gratia, qui vacat in mense Ordinarij.*
4 *Collatio beneficij quod est simultaneæ collationis, facta ab Vno, tenet, altero non contradicente.*
5 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis.*
6 *Possessio probatur per instrumentum, non existente alio in possessione.*
7 *Possessio in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, debet capi Capitulariter.*
8 *Per possessionem Ecclesiæ, alio non existente in possessione, censetur capta possessio etiam bonorum.*
9 *Restitutio non conceditur, quando notoriè constat de non iure petentis.*
10 *Secundum extremum in spolio probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCXII.

DOmini resoluerunt, Ioannem esse restituendū.
1 Constat enim de titulo colorato, † qui in bene-
ficialibus requiritur, quando petitur restitutio, ne de-
tur vitiosus ingressus. Rot. decis. 2. de rest. spol. in
nou. & 20. eod. tit. in antiq. & 7. num. 2. de probat. in
nou. Cassad. decis. 8. num. 1. de rest. spoliat. Put. decis.
99. num. 5. lib. 1. Achil. decis. 8. num. 3. de trienn. Et
pariter constat de antiquiori sua possessione, & iunio-
2 ri partis aduersæ. † Quæ duo extrema requiruntur,
& probari debent ab agente spolio, Innoc. & DD.
communiter, in cap. sæpè, de rest. spol. Abb. in c. si
diligenti, de præscript. Dec. cons. 252. num. 1. vers.
est ergo solùm videndum, Alex. cons. 6. num. 5. lib. 3.
Grat. cons. 70. nu. 22. lib. 2. Natt. cons. 562. num. 1. li. 3.
Rol. cons. 50. nu. 4. & seqq. lib. 2.

Nec obstat, quòd de titulo colorato constat ex pro-
uisione Capituli, & tamen petens restitutionem de-
bet probare, se habere titulum ab habente potesta-
tem instituendi. Rot. decis. 5. de restit. spol. in antiq.
3 † quia cùm iste Archidiaconatus vacauerit in mense
Ordinarij, & sit in Ecclesiæ Cathedrali, Capitulum
habet intentionem fundatam de iure communi, Cas-
sad. decis. 22. de præben. Put. decis. 135. lib. 1.
4 • Nec refert, quòd collatio sit simultanea Episcopi,
& Capituli, quia cùm vterque habeat potestatem
conferendi insolidum, tenet collatio facta ab altero
tantùm, quando de alterius contradictione non con-
stat. Achill. decis. 4. num. 13. & 14. de præben. Put.
decis. 190. num. 4. lib. 3.

Minùs facit, quòd instrumentum quod datur, con-
tineat solam electionem Capituli, & non collatio-
nem, quia cùm statim vigore illius electionis fuerit
5 tradita possessio per eosdemmet Canonicos, † illa pos-
sessio tradita ab illis qui habent potestatem conferen-
di, habet vim collationis. Rot. decis. 16. de concess.
præben. in nou. Put. decis. 110. & 125. lib. 3. Achill. d.
decis. 4. de præben. num. 3. & seqq.

Nec etiam placuerunt ea quæ contra primum ex-
6 tremum deducebantur, † quia de eo dictum fuit suf-
ficienter, constare ex instrumento adeptionis posses-
sionis, per l. prædia, vbi Bart. num. 1. ff. de acq. poss.
l. non idcirco, & ibi Bald. C. de fid. instrum. Put.
decis. 369. numer. 8. lib. 1. Et hæc possessio licèt in-
strumentalis prodest Ioanni, cùm alius in possessione
non existeret. Put. d. dec. 360. nu. 8. Rot. decis. 21. de
7 rest. spol. in antiq. † Et fuit etiam capta Capitulariter,
prout requiritur, quando præbenda est in Cathedra-
li, vel Collegiata. Cassad. decis. 8. nu. 1. de caus. poss. &
propr. & decis. 5. nu. 3. de iurep. Paleot. decis. 295. Et
fuit pluriès resolutum.

Et ideo non obstat quod dicebatur, non constare,
fuisse captam possessionem præstiminiorum de qui-
bus agitur, quia cùm sint vnita Ecclesiæ, vt constat
ex vnionibus, & fuerint tanquam talia, vt deponunt
8 testes, possessa ab antecessore Ioannis, † per adeptio-
nem possessionis Ecclesiæ, alio non existente in pos-
sessione, censetur quoque capta possessio bonorum.
Anchar. in reg. beneficium, ante num. 12. de reg. iur.
in 6. & in reg. sine possessione, num. 20. in fin. eod. tit.
Aret. in l. possideri, nu. 8. & in l. cùm hæredes, num. 5.
ff. de acq. poss. Couar. var. resol. lib. 7. c. 16. num. 13. Et
fuit pluriès resolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur cōtra vnionem,
quia, vltrà quòd super simili restitutione ad præsti-
monia de quibus agitur, adest res iudicata Rotalis,
cuius vigore etiam fuerunt relaxatæ executoriales
9 illa requirunt altiorem indaginem. † Et ad impedien-
dam restitutionem debet notoriè constare de nō iure
petentis. Rot. decis. 2. vt lit. pend. in nou. & ibi adden.
& decis. 2. de rest. spol. pariter in nou. Cassad. decis. 3.
eod. tit.

Quantum attinet ad secundum extremum, con-
10 trouerti non potest. † Probatur enim ex sustentatione
litis, concurrentibus adminiculis, nempe prouisio-
ne Ordinarij, & alijs. Cæs. de Grass. decis. 4. num. 2. de
rest. spol. A. A. in epit. tit. de vtroque extremo, §. 1. Et
fuit nouissimè resolutum in causa Bononien. præce-
ptoriæ, 24. Nouembris præteriti, coram Reuerendis-
simo P. D. Litta.

Cesenaten. Lucri Dotis. Merc. 15. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dotem scienter recipiens super bonis Emphyteoticis lucrum dotale ex illis consequi non potest, secùs si adsit pactum, quòd lucrum dotale sit saluum, quo casu lucrum dotale, saltem aliunde consequetur.*

DECISIO CCXIII.

FVit resolutum, D. Herculem teneri assecurare per se ipsum lucrum dotale D. Francisco, quatenus illud consequi non potest super bonis emphyteoticis. Adest enim in capitulis pactum clarum, quòd lucrum dotale sit saluum D. Francisco, quod est seruandum, l. 1. ff. de pact.

1 Non obstat, quòd dos fuit scienter recepta super
prædio emphyteotico, & ideo sibi imputare debet D.
Franciscus, si rem accepit super qua lucrum dotis
consequi non potest. Alex. cons. 176. num. 9. lib. 7. Ca-
stren. cons. 59. num. 3. lib. 1. Phan. de luc. dot. gloss. 10.
num. 58. circa fin. quia ideo D. Franciscus, quia dos

erat super bonis emphyteoticis, voluit sibi cauere de lucro dotali, per dictam reseruationem quæ ei suffragatur, l.4. §. 1. vbi Batt. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solua. glos. in l. item Labeo, in ver. punct. ff. fam. ercisc. Castren. in l. 1. num. 7. ff. ad leg. Falcid. Dec. cons. 42. in fin.

Minùs etiam obstat, quòd ista bona emphyteotica sint hæreditaria, ex statuto Cesenæ. Quia nihilominus potest dari aliquis casus, quo super eis Franciscus non posset habere lucrum, & ideo D. Hercules tenetur per seipsum obligationem facere, quòd lucrum dotale erit saluum prædicto D. Francisco.

Romana Sancti Thomæ. Vener. 17. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mandati vigore sententiæ inter easdem personas inter quas fuerat iudicatum, requiritur citatio, secundùm æquiorem opinionem.*

2 *Communiter opinio non est seruanda, quando conuincitur per rationes concludentes.*

DECISIO CCXIIII.

QVia post rem iudicatam, ob non interpositam appellationem, fuerat facta exequutio absque alia citatione super eadem re super qua fuerat iudicatum, & inter easdem partes inter quas fuerat pronunciatum, ideo dubitaui an huiusmodi exequutio fuisset valida. Et Domini negatiuè resolnerunt, quia licèt articnlus sit dubius, & controuersus,
1 vt per Gabr. de citat. concl. 1. num. 129. & seqq. † tamen æquior est, & humanior sententia, quòd requiratur talis citatio. Alex. in l. à diuo Pio, §. in venditione, nu. 30. & seq. ff. de re iud. Cassad. decis. 6. num. 2. de caus. poss. Et in hac opinione magis incalescunt iura, vt per Alex. loco citato, Franc. in c. ex parte, nu. 90. de appell. benè Duenn. reg. 94. in 2. ampliat.

Nec facit, quòd contraria sententia videatur magis communis, vt per Gabr. Cassad. & Alex. quia quicquid dicendum esset hodiè, stante quòd multi superuenerunt scriptores non mediocris auctoritatis,
2 qui prædictam opinionem sequuti sunt, † tamen à communi opinione receditur quando conuincitur per concludentem rationem. Felyn. in cap. 1. numer. 54. de constit. Gabr. cons. 100. num. 45. & seq. & cons. 101. nu. 1. vol. 2.

Non obstat, quòd Rot. decis. 25. nu. 3. de appellat. in nou. videatur dicere contrarium, quia decisio nihil tale dicit, sed solùm additio, quæ allegat Innocentium, qui tenet contrariam sententiam, nec mouetur alia concludenti ratione.

Minùs facit decisio Accoromb. 7. p. 2. quia in casu illius decisionis præcesserat mandatum, & postmodùm fuerat datus quidam merus exequutor.

Burgen. Admissionis ad habitum. Lunæ 20. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Statutum, quòd sufficiat probatio per famam est validum.*

2 *Testes pro probanda fama, quomodo debeant deponere.*

3 *Actore non probante reus absoluitur.*

4 *Statutum, quòd credatur saltuario, intelligitur nisi subsit causa in contrarium, vt ei non credatur.*

5 *In concursu magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quàm de mala.*

6 *Probationi factæ contra statutum, magis creditur, quàm probationi factæ requisitæ à statuto.*

7 *Decisio Doctoris ex vnica etiam ratione sustinetur, licèt aliæ non applicentur.*

8 *Verbum* ALIQVA *intelligitur secundùm subiectam materiam.*

9 *Statutum factum lite pendente, non potest in causa allegari.*

10 *Adstringens se ad duo probanda, debet vtrumque probare, aliàs reo dari debet absolutoria, nu. 11.*

12 *Promittens factum alienum, faciendo quod in se fuit, vel adimplens per æquipollens, liberatur.*

13 *In arbitrio Religionis est, recipere aliquem in Religionem, & retinere durante anno probationis.*

14 *Quod tamen non procedit, in anno probationis, in quo cessante legitima causa non potest eijci, nec pariter eijci potest postquàm quis admissus fuit ad faciendas suas probationes in Religione Hierosolymitana.*

DECISIO CCXV.

DVbitaui, an statutum vltimo loco productum, per quod cauetur, quòd non recipiatur in milites, qui originem aliquam ab impuris, nedum probabilem, sed nec etiam aliqua fama auditam, quoquo modo traxerint, obstaret D. Francisco de Paez, in casu, & ad effectum de quo agitur, hoc est, vt probationes per ipsum factæ ei non suffragarentur. Et non obstate, vtraque parte informante, vnanimiter per Dominos fuit resolutum. De puritate enim ipsius D. Francisci ex quarto de Turrecremata apertissimè constat ex depositione 84. testium, & ex alijs iuribus ponderatis in decisione R. P. D. mei Lancellotti 26. Ianuarij huius anni, cui non est quod addatur.

1 Nec obstat, quòd vigore huius statuti sufficit probatio per famam. Nàm licèt huiusmodi statutum sit validum, vt per Dec in c. dilecti, num. 48. de appell. nihilominùs, vltra quòd testes in contrarium adducti, qui sunt tantummodò quatuor, huiusmodi fa-
2 mam minimè probant. † Nullus enim adest, qui dicat esse publicum, & notorium, vel esse publicam vocem, & famam, vel saltem publicè audiuisse, iuxta opinionem quam Rota seruat. Verall. dec. 7. lib. 2. & multa requirantur ad effectum, quòd ista probatio intret, vt per eundem Dec. d. loco. & à dicto, nu. 48. vsque ad numer. 60. de quibus non est modò agendũ, tamen dato etiam, quòd dicti testes probarent famã, non releuaret, quia in contrarium adsunt 84. testes, & aliæ probationes põderatæ in decisione D. M. Lancellotti, ex quibus optimè puritatis fama probatur,
3 & proinde de contraria fama non liquet. † Et ideò quòd non apparet, obesse non debet, vt in puncto similis statuti dicit eleganter Bald. in l. Diuus, nu. 3. vers. similiter si statutum, idem Bald. in l. qui accusare, num. 4. vers. 2. C. de eden. & in l. item si statutum, in fin. C. de pericul. tut. & in l. fin. nu. 15. vers. ex hoc deciditur, vbi quòd ita seruatur in practica, ff. de eden. & in l. Sacrosanctæ, num. 7. vbi quòd ita se habet veritas. Dec. in d. cap. dilecti, num. 60. de appell. Et bene facit in puncto quod dicit Ang. loco præcitra-
4 to, † quòd si adsit statutum, quòd credatur saltuario, intelligitur, nisi subsit causa in contrariũ, vt ei nõ credatur. Et corroborantur prædicta ex Bart. in l. de minore, §. plurium. nu. 32. ff. de quæst. vbi in terminis simi is

statuti

ſtatuti dicit, quòd intelligitur de fama legitima. In caſu verò de quo agitur, dato etiam quòd quatuor teſtes in contrarium adducti probarent famam. Et adeſt ratio cur huic famæ non credatur, quia legitima ea cenſenda non eſt, cùm adſit fama in contrarium.

5 † Et in concurſu magis credatur teſtibus deponentibus de bona fama, etiam paucioribus, quàm deponentibus de mala fama; ex allegatis coram me in cauſa Legionen. Canonicatus 3. Iunij 1603. & in indiuiduo Dec. loco præcitato, num. 61. Quantò igitur magis eſt ſtandum illis teſtibus deponentibus de bona fama, cùm excedant in tanto numero, & adſint aliæ quam plures probationes, vt dictum eſt.

Nec prædictis reſiſtit, quòd Bald. in d. l. accuſare,
6 videatur dicere, † quòd ex eo magis credatur famæ probatæ contra ſtatutum, quàm famæ requiſitæ à ſtatuto; quia probationes ſunt pares, & iura partium obſcura, & propterea fauendum eſt reo. Nam licèt hæc ſit bona ratio in caſu illo ponderata per Bald. nō propterea tollitur alia ratio, quòd cùm fama ſit in cōtrarium, non liquet de fama requiſita à ſtatuto, & vtramque rationem per ſe in deciſione ſimilis caſus
7 ponderat Bald. in d. l. fin. ff. de eden. † Et ſufficit, quòd deciſio Doctoris ſuſtineatur ex vnica ratione, licèt aliæ non applicentur, §. affinitatis, inſtit. de nupt. l. ſi non lex Ælia Sentia, ff. de hæred. inſtit. Alex. in l. 1. num. 43. ff. de offic. eius, Put. decif. 69. lib. 2.

Nec facit, quòd ſtatutum loquatur per verbum, [aliqua fama,] & per verbum, [quoquo modo tra-
8 xerint.] Quia verbum, † [aliqua,] intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam, vt per Dec. conſ. 581. num. 2. Tiraq. in l. ſi vmquam, in ver. omnia vel partem aliquam C. de reuocand. donat. num. 14. & ſeqq. & ideo debet intelligi de fama apta ad excluden. D. Franciſcum, qualis non eſt iſta, per ſupradicta. Vltra quòd deberet habere ortum à perſonis fide dignis, & ex cauſis probabilibus quæ populum ad ſic credendum induxerint. Dec. loco citato, num. 56. Alia verba, [quoquo modo] intelliguntur ſcilicet aliquo ex aſcendentibus; habent enim relationem ad verbum [traxerint,] quod refertur ad dd. aſcendentes.

9 Et denique huiuſmodi ſtatutum eſt factum longè poſt hanc litem motam, & ideo ad deciſionem huius cauſæ allegari non poteſt, auth. in medio litis non fieri ſacras form. coll. 8. l. leges & conſtitutiones, & ibi Bald. num. 4. C. de leg. Bart. in l. omnes populi, num. 4. verſ. aut ſunt negatiua, de iuſt. & iur.

Nec facit, quòd nihilominùs ſententia de partibus contra Franciſcum remanet iuſta, cùm ipſe ſe adſtrinxerit ad faciendas nouas probationes, & habendum fides ſanctiſſimæ Inquiſitionis Toleti, & Logrognio, quibus conſtaret, Didaco Lopez de Ariaz, & Ioanni Lopez de Salazar non ex eo fuiſſe denegatam familiaritatem, quòd eſſent impuri ex quarto de Turre-
10 cremata, † & ideo vtrumque tenebatur adimplere, etiam quòd vnum ſufficeret. Abb. in c. licèt cauſam. num. 8. Imo. num. 23. Felyn. nu. 43. de probat. idem Fel. in c. 2. num. 37. de reſcript. quia dato etiam quod Dominus Franciſcus non probauiſſet promiſſa, nihilominùs ſententia de partibus non remanet iuſta, quia in hoc caſu ſi vnum ex præmiſſis ſufficit ad victoriam actori, tamen quia ille vtrumque promiſit
11 probare, & non probauit, † fuiſſet tantummodo dāda abſolutoria Reo, vt dicunt Abb. Imol. Fel. & alij præcitati. Sed dicta ſententia excedit fines abſolutoriæ, quia in ea non modo habetur, quòd Franciſcus non ſatisfecit promiſſioni, ſed etiam dicitur, probationes eſſe inualidas & tamen Franciſcus, quoad nouas probationes ad vnguem adimpleuit, vt in deciſione domini mei Lancell. alleg.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia etiam quoad fidē Inquiſitionis, cùm fuerit promiſsio facti alieni, ſatiſ-
12 facit, † tum faciendo quod in ſe fuit, tum adimplendo per æquipollens, vt fuit firmatum 4. Iunij præteriti coram eodem D. meo Lancellotto.

13 Nec tandem releuat, quòd ſit in arbitrio Religionis, aliquem recipere, vel non recipere, prout eſt in arbitrio retinere durante anno probationis. Hoſt. in cap. ad Apoſtolicam, num. 4. Anchar. numer. 2. Abb. num. 3. de reg. quia, quicquid dicendum eſſet ab ini-
14 tio, † in caſu tamen de quo agitur, ſcilicèt poſtquàm Religio admiſit ad probationes faciendas, non eſt in eius libertate, abſque eius legitima cauſa petentem
15 reijcere, † prout nec poteſt durante anno probationis, vt dicit Collectarius, in d. c. ad Apoſtolicam, nu. 19. & admittunt Hoſti. Anchar. & alij allegati, dum volunt, quòd durante anno probationis receptus, ſi mores non placent, poſsit repelli. Hoc enim eſt intelligendum arbitrio boni viri, & ideo quatenus adſit legitima cauſa. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo, videbitur, num. 8. Pariſ. conſ. 65. nu. 5. lib. 1. & conſ. 8. nu. 21. li. 4. Et propterea cùm liqueat de nobilitate, & puritate D. Franciſci ex elegantiſsimis deciſionibus Domini mei Lancellotti, nec conſtet, ipſum teneri aliquo ex impedimentis ob quæ quis non eſt capax Religionis, de quibus per Summiſtas in verb. Religioſus, conſtat, iudices Sacræ Religionis grauaſſe Franciſcum. Nec poteſt dubitari, quin S. D. N. poſſit prouidere huic inconuenienti, prout poteſt etiam Epiſcopus, quoad Religioſos ſibi ſubditos, vt per Calder. conſ. 14. nu. 24. de regul.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 20. Decembris 1604.

E P I T O M E.

In hac deciſione tractatur, an ſententia lata contra principalem, exequenda contra fideiuſſores, ipſis non citatis, ſit nulla, & multa de liquidatione.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia à qua non appellatur infra decem dies, tranſit in iudicatum, & exequi debet, num. 2. & 6.*

3 *Clauſula,* SI QVID EXSEQVENDVM, *ſuſpendit exequutionem, donec de iuſtitia ſententiæ cognoſcatur.*

4 *Sententia lata contra principalem, eſt valida, fideiuſſore, contra quem fieri debet exequutio, non citato.*

5 *Fideiuſſor fingitur vnà cùm principali condemnatus.*

7 *Fideiuſſor in forma depoſiti, non eſt fideiuſſor facti alieni, & ideo obligatur, &c. maximè ſi ſe obligauit vti principalis, principaliter, & in ſolidum, nu. 8.*

9 *Fideiuſſor iudicij, mutata actione, re, vel iudice, non tenetur. Et quando dicatur mutata res, nu. 10.*

11 *Fructus qui ſeruando ſeruari non poſſunt, non præſumuntur durare vltra triennium, & ideo poſt triennium poteſt fieri condemnatio ad æſtimationem, num. 12.*

13 *Procurator non poteſt principali præiudicare, ſine principalis ratificatione, num. 14.*

15 *Deciſio 1165. Seraphini declaratur.*

16 *Principalis non potest ratificare spolium post factam restitutionem.*
17 *Dictio,* SVPRADICTIS, *est repetitiua omnium praecedentium.*
18 *Vendens cum reseruatione dominij, donec de pretio fuerit satisfactus, ante pretium solutum, dominium non transfert, & emptores censentur ex pacto conductores, & apud dominum remanet possessio ciuilis, nu. 19.*
20 *Conductor alienando interuertit possessionem domini, & quando non.*
21 *Testis iurans extra terminum, dicitur nulliter examinatus.*
22 *Citatio ad videndum iurare testes, debet esse personalis; fallit quando quis semel fuit citatus personaliter ad causam, & posteà domi dimissa copia, nu. 23.*
24 *Electio domicilij facta ex eo quòd quis non habet sedem permanentem, & reperiri non potest, facit, vt quis citatus domi dimissa copia, habeatur tanquam personaliter citatus.*
25 *Citatus in aliqua habitatione, & post citationem comparens in iudicio, videtur illam habitationem approbare pro domicilio.*
26 *Comparitio partis validat citationem, nulliter exequutam.*
27 *Liber rationum priuatus non probat.*

DECISIO CCXVI.

DVbitaui, an sententia Rotalis liquidatoria fru-
ctuum esset exequenda. Et Domini affirmatiuè
1 resoluerunt. † Quia cùm constet de re iudicata ob nõ
interpositam appellationem infra decem dies, auth.
hodie, C. de appellat. cap. Romana, §. si verò, de ap-
2 pellat. in 6. † & de iustitia dictæ sententiæ, est locus
3 exequutioni, l. 2. C. de exequut. rei iudicat. † Clausu-
la enim, [si quid exequendum] cum qua fuit commissa
causa, suspendit solùm, donec de iustitia sententiæ
exequendę cognoscatur. Paleot. dec. 133. Veral. decis.
180. in fin. lib. 1. in manuscript.
4 Nec est verum, quòd cùm agatur de exequutione
facienda contra fideiussores qui se obligarunt de resti-
tuendo fructus perceptos ad omne mandatum Do-
minorum, sententia, ipsis non citatis, remanet nulla
quia cùm isti sint fideiussores iudicij, (fideiussio enim
fuit facta coram iudice, & in loco iudicij, & apud
acta. Bart. in l. 1. ff. iud. solu. Ruin. cons. 98. num. 4.
vol. 5. Surd. cons. 326. num. 25. lib. 3. & cons. 277. num.
39. & 46. lib. 2.) ideo sententia lata contra principalem
5 ipsis quoq; etiam non citatis, nocet; † finguntur e-
ni vnà cum principali condemnati. Bart. & alij in locis
præcitatis Alex. in l. sæpè, sub num. 17. ff. de iud. Guido
Pap. decis. 26. Surd. d. cons. 271. nu. 3. & seqq. & cons.
326. num. 25. Et fuit resolutum coram me in causa
Romana fideiussionis 20. Nouembris 1602.
Non obstat, quòd fideiussores potuerunt appellare
ab huiusmodi sententia, quia cùm nec principalis,
7 nec fideiussores appellauerint in tempore, † meritò
sententia potest exequutioni mandari, vt in puncto
Surd. alleg. cons. 271. nu. 32.
Nec placuit, quòd cum promiserint factum alie-
num, nempe quòd Ioannes restitueret fructus, debe-
bant citari, ad effectum, quòd facerent quantum in
se esset, quòd restitueret, & quòd inde consequeren-
tur liberationem, quia hæc non est promissio facti a-
lieni simpliciter, sed est fideiussio in forma depositi,
8 † & ideo fideiussores omninò tenentur. Cagnol. in l.
impossibilium, num. 4. ff. de reg. iur. Hermanoctius
Detus, in l. 4. §. Cato, num. 378. ff. de verb. oblig. Ma-
9 ran. in specul. disput. 7. num. 23. cum seqq. † Eòque
magis, cùm fideiussores se obligauerint, vti principa-
les principaliter, & in solidum, quia respectu illorum
de Fabris sunt principales. Alex. cons. 32. num. 10 in
fin. lib. 4. & cons. 29. num. 36. lib. 7. Aym. cons. 272. sub
num. 13. Mohed. decis. 2. de fideiuss.
Non obstat, quòd dicti fideiussores fuerunt conde-
mnati ad restituendum æstimationem fructuum quã
non promiserunt, & quotiescumque mutatur iudex,
res vel actio, fideiussores non tenentur, l. non à iudice,
10 §. 1. vbi gloss. & DD. ff. de iud. † Quia resp. quòd res
tunc mutatur, quando de vna re acturus stipulatus est
iudicatum solui, & posteà egit de alia, & tunc fideius-
sor non tenetur, quia eius obligatio alteratur; sed in
casu isto non militat prędicta, quia cùm fideiussio fue-
rit de restituendo fructus, † qui, ex quo fernando ser-
uari non possunt, non præsumuntur vltra triennium
durare, glos. in l. 1. & ibi omnes, C. si aduers. vsucap.
Corn. cons. 104. num. 26. vbi de communi, lib. 2. Et
ideò cùm de tempore condemnationis isti fructus
12 extare non possent, † meritò fuit facta condemnatio
ad æstimationem. Bart. in l. eum qui, num. 1. ff. de his
quib. vt indig. & in l. ex diuerso, §. 1. in fin. ff. de rei
vendic. & in l. diuortio, §. ob donationem, num. 4. &
ibi Ias. in fin. ff. sol. matr. Abb. in cap. grauis, num. 22.
de rest. spol. Ang. Aret. in §. si quis à non dominos, sub
nu. 6. de rer. diu. inst. Et fuit resolutum in causa Tar-
raconen. liquidationis fructuum, 17. Maij 1593. co-
ram Illustrissimo D. Cardinali Seraphino. Et cessat
omnis difficultas, quia expresse se obligarunt soluere
fructus, vel æstimationem.
Nec minùs placuit alia nullitas, ex quo non fuit ci-
13 tatus Ioannes Ochoa, † qui tanquam procurator ge-
neralis ad lites non poterat præiudicare principali,
spoliando Fabros. Ægid. decis. 550. Rot. in nou. dec.
7. vt lit. pend. Et ideo omnino erat citandus. Quia
cessat hoc fundamentum, cùm Petrus principalis ha-
14 buerit notitiam spolij, illud defendendo, † & ideo
per comparitionem censetur rata habuisse gesta per
procuratorem, Lancell. de attent. par. 1. c. 1. num. 56.
Et ideo bene potuit agi contra principalem, non cita-
to Ioanne de Ochoa.
15 Nec est verum, quòd Petrus principalis non po-
tuerit ratificare dictum spolium, postquàm Fabri fue-
runt restituti, vt in causa Collen. parochialis 11. De-
cembris 1595. coram Illustrissimo D. Cardinali Sera-
phino; quia illa decisio loquitur ad effectum, vt spo-
liatus non possit agere spolio. Nam si ille qui fecit ex-
pensas, non docet de mandato, vel ratificatione illius
16 cuius nomine possidebat ante dictum spolium, † post
eiectionem, ratificatio non valet. Et ita loquitur,
decis. 9. de rest. spol. in nou. quæ in dicta Collensi al-
legatur.
Nec releuat, quòd cùm de tempore obligationis
Petrus non spoliasset, sed Ochoa, ratificatio subse-
quens non potest nocere fideiussoribus, ad effectum,
quòd Ochoa non deberet citari, cuius intuitu fideius-
sores se obligauerant, & ad eorũ fauorem est facienda
strictissima interpretatio, l. blanditus, C. de fideiuss. l.
stipulationum aliæ, §. satis acceptio, ff. de verb. oblig. l.
fideiussor magistratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuss.
Nã fuit responsum, quòd Ioannes Ochoa semper egit
nomine Petri, & fideiussores se obligarunt intuitu
Ioannis Ochoa procuratoris, & non Ioannis simpli-
citer; & ideo quamuis fuisset in facultate Petri, ratifi-
care, vel non ratificare spolium, tamen acta facta per
Ochoam implicitè afficiebant dictum Petrum, sci-
licèt quatenus vellet ratificare, & ideò sibi impu-
tent fideiussores, si voluerunt intercedere pro eo qui
gessit

gessit procuratorio nomine, absque legitimo manda-
to, & subiacere huic futuro euentui ex voluntate Pe-
tri principalis.

Minùs etiam subsistit iniustitia sententiæ, ex quo
condemnatio ad fructus non poterat fieri ad fauorẽ
illorum de Fabris, cùm sententia in spolio non fuerit
lata ad illorum fauorem; quia in sententia dicitur,
Petrum Matthæum, & alios supradictos esse resti-
tuendos, inter quos, cùm esset nominatus Petrus Fa-
ber, meritò & ipse comprehenditur in hac restitutio-
17 ne. † Dictio enim [supradictis,] est repetitiua om-
nium præcedentium. Surd. decis. 125. nu. 1. vers. fa-
cit etiam.

Nec releuat, quòd Petrus Faber vendiderit vineã
P. Matthæo Varino, & Paulo Bellono, quia nihilo-
minùs dictus Petrus Faber sibi reseruauit dominium,
18 † donec de pretio integrè esset satisfactum, & interim
fuit conuentum, quòd vinea censeretur locata pro
certa responsione, ne emptores retinerent rem, & pre-
tium. Quare cùm non constet, Petrum fuisse satis-
factum de pretio, nunquam dominium fuit transla-
tum in emptores, sed remansit penes ipsum. Bald. in
rubr. de contrah. empt. num. 23. q. 13. Abb. cons. 66.
num. 2. p. 1. Dec. cons. 440. in princ. Tiraq. de retract.
lignag. §. 1. glos. 2. num. 39. Et fuit resolutum in cau-
sa Romana notariatus Rotæ, 21. Maij 1604. coram
Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Et idem dicendũ
est de possessione, quòd semper remanserit penes Fa-
bros, cùm locatio fuerit facta pro certa responsione,
donec ipsi retinebant dominium. Et ideò cùm donec
pretium solueretur emptores essent conductores me-
ritò non sibi, sed domino possidebant, l. si quis antè,
& l. quod meo, in princ. & in l. si aliquam rem, & l.
quamuis, ff. de acq. poss. Corn. cons. 40. num. 6. vol. 4.
Alber. cons. 305. num. 3.

Nec etiam releuat, quòd in instrumento Faber re-
seruat in euentum non solutionis facultatem capien-
19 di possessionem propria auctoritate, † quia cùm re-
seruasset sibi dominium, & locasset, hæc facultas in-
telligitur de possessione naturali, non autem de ciui-
li, ad trad. per Put. decis. 419. num. 4. lib. 2. Mohed.
decis. 11. nu. 1. de caus. poss. & propr. Implicat enim,
quòd locet fructus vineæ, & non retineat possessio-
nem ciuilem.

Non obstat, quòd posteà Paulus Bellonus vendi-
dit portionem suam Benedicto Marifico, & P. Mat-
thæus Varinus vendidit certam portionem Bernar-
20 dino Zeffiro. † Et ita vti conductores potuerunt a-
lienando rem sibi locatam, & tradendo realem pos-
sessionem alteri, interuertere possessionem Petri Fa-
bri. Bart. in l. quamuis, §. si conductor, nu. 3. ff. de
acq. poss. cum alijs per Surd. 407. nu. 21. lib. 3. Vnde
cùm Petrus non haberet possessionem de tempore
spolij, meritò sententia lata in spolio ad sui fauorem,
vel non sustinetur, vel est intelligenda ad fauorem
Petri, tanquam necessarij defensoris, vbi talis enim
venit ad causam. Nam respondetur quòd Bellonus
expresè in venditione Marifico facta conuenit, quòd
solueret pretium Fabro, & interim solueret affictus,
prout ipse Bellonus soluebat. P. Matthæus verò ex-
presè conuenit, quòd Zeffirus solueret affictus, do-
nec integrè illi fuisset satisfactum. Ex quibus appa-
ret, quòd isti noluerunt interuertere possessionem Fa-
bri, sed subrogare emptores in locum ipsorum ven-
ditorum, ita vt nullum præiudicium inferretur Fa-
bro. Et ideo quamuis Faber venisset ad causam defen-
dendo prædictos, tamen cùm defenderit possidentes
nomine suo, implicitè defendit suam possessionem.

Non officiunt ea quæ contra liquidationem dedu-
cuntur. Quòd enim testes fuerint nulliter examina-
ti, ex quo non fuit citatus Ochoa, sed Petrus, cessat
21 ex prædictis. † Quòd verò fuerint examinati nulli-
ter, partim quia iurarunt extra territorium, Felyn. in
cap. licèt causam, num. 18. de probat. Caputaq. de-
22 cis. 285. num. 1. par. 3. † partim quia citatio ad vi-
dendum iurare testes non fuit facta personaliter, sed
domi dimissa copia, gloss. in cap. causam, in verb. ad
domum, de dol. & contum. Innoc. in cap. significa-
uit, in ver. denunciando, de test. Abb. cons. 84. lib. 2.
cum alijs per Vant. de nullit. ex defectu citationis,
num. 9. non subsistit. Nam quantùm attinet ad pri-
mum, citatio fuit facta ad primam diem, & 30. dies
sequentes iuxta stylum Curiæ, infra quod tempus
sufficit quòd testes iurauerint. Secundum verò de ci-
tatione facta domi dimissa copia, minùs obstat, quia
fuit facta in loco, in quo Petrus elegerat sibi domici-
lium ad omnes actus.

Nec facit, quòd aliqui ex testibus fuerint examina-
ti præuia citatione, domi dimissa copia ad videndum
iurare testes, quia licèt regula sit, quòd citatio debeat
esse personalis, Innoc. in d. c. significauit, de testibus,
23 cum alijs supra citatis, tamen fallit, quando quis se-
mel fuit citatus personaliter ad causam, & posteà vel
non reperitur, vel difficulter potest citari, tunc enim
sufficit citatio, domi dimissa copia, Bart. in l. 4. prætor
ait, num. 4. & Alex. num. 18. ff. de damn. infect. Rot.
decis. 1. de dol. & contum. in non. Put. decis. 279. lib.
2. Verall. decis. 117. num. 1. p. 1. Et fuit resolutum co-
ram bo. me. Cardinali Lancellotto in causa Papien.
bonorum 10. Ianuarij 1578. & meis temporibus in
causa Papien. Archipresbyteratus 10. Maij 1600. co-
ram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Et ideò
cùm ab initio Petrus Luzar fuisset personaliter cita-
tus, & esset alienigena, nec haberet domum perma-
nentem, & ob id Rota voluisset, quòd eligeret domi-
cilium, prout ipse elegit, citatio facta in isto domici-
lio sufficit, etiam quòd requireretur citatio persona-
lis, cùm fuerit electũ, ex quo ipse tanquã forensis, &
non habens domũ permanentẽ, reperiri non poterat.
24 Nec placuit Dominis, quòd ista electio debuit in-
telligi pro citationibus quæ poterant fieri domi di-
missa copia, quia hoc procederet, si electio domicilij
fuisset facta, ex quo ipse non habet sedem permanen-
tem, nec propterea poterat reperiri. Et ita etiam do-
cuit obseruantia subsequuta; nam semper citatus in
isto domicilio comparuit.

Nec refert, quòd istud domicilium fuerit electum
in alia causa; quia cùm in illa causa etiam Fabri fuis-
sent citati, & posteà introducta hæc causa Petrus Lo-
25 zar approbauerit istud domicilium, † cùm in eo ci-
tatus semper comparuerit, & denique in ista causa
citatis Fabris reuocauerit hoc domicilium, manifestè
apparet, quòd habuit illam electionem domicilij, e-
tiam pro ista causa.

Vltra quòd dicti testes deponunt de valore aquati,
& certæ quantitatis vuæ venditæ tantùm, respectu
verò aliorum fructuum, & præsertim vini, testes fue-
26 runt validè examinati. † Nam Petrus post citatio-
nem domi dimissa copia, comparuit in actis, & ideo
conualidauit dictam citationem. Rot. dicta decis. 1.
de dol. & contum. in non. Rum. cons. 61. nu. 33. lib. 5.

Denique nec constat de excessiuitate in liquidatio-
ne. Fuit enim facta æstimatio, deductis deducendis e-
lectaque media via circa pretium, iuxta dispositio-
nem testium, vt in decisione D. mei Littæ, 14. Nouem
bris 1603. cui non est quod addatur.

Nec facit, quod quamplures expensæ non fuerunt
deductæ; quia de expensis doliorum, cellæ vinariæ, &
similibus, non erat habenda ratio, cùm æstimatio vini
fuerit facta pro pretio, quod ad Vascam venditũ fuit.

De expensis verò factis in torculari minùs etiam erat habenda ratio, quia ex inuentario apparet, quòd in vinea aderant duo torcularia, & in omnem euentum torcular esset restituendum, & vsus pro duobus annis posset compensari cum torcularibus antiquis, quæ nec restituta fuerunt.

Nec est verum, quòd fuerint factæ expensæ in vasca, quæ erant deducendæ, quia de huiusmodi expensis non constat, & quietantiæ quæ dantur, vltra quòd non sunt in actis, non loquuntur de expensis factis in vasca, sed in vinea.

Nec est habẽda ratio libri Ochoæ, nisi partitæ iustificètur, cùm fuerit pars formalis in ista causa, l.exemplo, C.de probat. Bart.in l.admonendi, num.26.& ibi Rip. numer. 121. de iur. iur. Et fuit dictum in hac causa.29. Maij 1589.coram Reuerendissimo Perusino.

Minùsque releuat, quòd non fuerit taxatum salarium viuitoris, & tamen constat, plures pecunias illi fuisse solutas, quia pretium vini, & fructuum fuit æstimatum deductis expen's, in quibus comprehenditur etiam expensa viuitoris.

Quòd Fabri alias habuerint scuta 100.non releuat, quia nõ probatur, quòd sint pro fructibus anni 1588. & 1589.pro quibus hodie agitur.

Romana Transactionis. Mercurij.22. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Iura posita ad partes non dicuntur de actis.*

2 *Iura producta, si pars non acceptet, non præiudicant producenti.*

3 *Morosus præstando interesse potest moram purgare si consistit in non faciendo quæ est impurgabilis, numer. 4.*

DECISIO CCXVII.

IN resolutionibus causarum feci verbum super expeditione huius causæ, quam expediendam esse Domini censuerunt; non obstantibus deductis. Fuerunt enim sublata ex decisionibus factis.

Primum enim, quòd Iacobus fuerat vsus concordia in iudicio, verum est si quidem post sententiam latam à Concha iudice criminali, ad instigationem Maroldi, qui propterea contrauenit; Iacobus in causa appellationis coram Moscato produxit transa-
1 ctionem, sed iudex mandauit poni ad partem. † Et sic non fuit effecta de actis. Vestr. in prax.lib.6.c.7.in
2 fin.sub.num.14.Surd.cons.311.num.74.lib.3. † Nec ipse Maroldus hanc productionem acceptauit, sed iudicium continuauit, & ideo per talem productionẽ non fuit illatum præiudicium Iacobo, vt per Parif. Osasch.& alios, in vltima decis.allegatos.

Nec obstat, quòd in causa coram Moscato Iacobus fecit citare Maroldum ad sententiam, quia ista sententia non tollit contrauentionem Maroldi, & adest alia citatio ad sententiam, instante fisco, scripta manu ipsiusmet Maroldi, & Iacobus fuit condemnatus ad pœnam scutorum 300.& non est dubium, quin cessante instigatione Maroldi, potuisset minori dispendio componere res suas cum fisco, vt fuit consideratum in prima instantia coram R. P. D. meo Litta 11. Ianuarij 1602.

Non obstat, quòd hodie Maroldus sit paratus soluere interesse, & ideo potest admitti ad purgationem moræ, vt per Corn. consil. 37.in final. cum alleg. per Seraph. de priuil. iur. priu.48. num.12. versic. est tamen obseruandum, quia DD. prædicti sunt intelligendi, quando mora ex sui natura est purgabilis, secùs
3 autem in mora, † quæ committitur in faciendo, quæ de sui natura est impurgabilis, vt per Grat. qui de communi testatur, in cons.93. num.63.& 78. vol. 1. in vltima decisione allegatum.

Bononien. De Mangiolis. Lunæ 10. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Duo confinia probant identitatem.*

2 *Bona subiecta fideicommisso possunt alienari tam pro constituenda, quàm restituenda dote.*

3 *Vnum confine concurrente qualitate, & demonstratione, rei probat identitatem.*

DECISIO CCXVIII.

POstquàm fuit firmatum fideicommissum Comitis Melchionis senioris, & dictum, plura bona sub illo esse comprehensa, prosequendo disputationem, idem fuit resolutum quoàd possessionem olim possessam per moniales sancti Petri Martyris. De ea enim satis constat ex laudo lato inter fideicommissarios per Fœlic. record. Gregorium decimumtertium tunc Cardinalem. Et quòd hæc sit illamet possessio, patet ex confinibus; quia in laudo inter alia datur pro confinibus flumen Tenæ, & bona sanctissimæ Trinitatis, quæ confinia nedum concordant cum positis in mandato relaxato ad fauorem monialium, sed etiam cum nominatis in instrumento restitutionis. Et licèt sint generalia, tamen restringuntur in Communi Minerbij.
1 Vnde clarum est, quòd cùm sint duo, probant identitatem. Bart. in l.demonstratio, num.20. ff. de condit. & demonstr.

Idem visum est resoluendum, de prato, della Tena, nam in diuisione facta cum Domina Constantia fideicommissaria, hoc pratum obuenit in portione domini de Mangiolis, in qua diuisione dantur pro confinibus bona dominorum de Barzellinis, & Isolanis, quæ, vltra denominationem prati della Tena, concordant cum confinibus positis in instrumento assignationis factæ per Comitem Alexandrum D. Liuiæ Caldarinæ eius cognatæ. Quæ bona reperiuntur hodie penes filios dictæ Lauiniæ.

2 Nec facit, quòd hæ bona fuerint assignata pro sua dote D. Lauiniæ, & sicuti bona supposita fideicommisso possunt pro dotibus constituendis alienari, ita etiam possunt pro restituendis. Quia hodie non versamur in quæstione, an liceret alienare bona de quibus agitur, sed solùm an comprehendantur sub fideicommisso Comitis Melchioris senioris.

Simili voto fuit resolutum de tertio prædio terræ prariuæ, & buschiuæ in communi Sancti Martini in Souerzano. [detto li Pradetti,] quod possidetur per eosdemmet Dominos de Mangiolis: nam ex dicta diuisione facta cum D. Constantia, constat esse suppositum fideicommisso, & in dicta diuisione nominantur pro confinibus Bensinolis, & Campo Bruno. Et quamuis testes deponant solùm de confinio Campi Bruni,
3 †tamen sufficit, cùm vltra dictum confine concurrat qualitas prati, & demonstratio in communi Sancti Martini, vt per Corn. cons.280. num.5. vol.3. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis 10. Maij 1596.coram R.P.D. meo Decano.

Eisdem rationibus moti Domini idem censuerunt quoàd

quoàd petium terræ nuncupatum [il ferraglio de Boui.] De eo enim habetur mentio in diuisione facta inter filios testatoris,& in laudo Gregorij 13.vbi ei dantur pro confinibus foueæ Castri,prata Campibruni,& etiam hodie hoc prædium possideatur per Comites. Vnicus testis nominat eadem met confinia,& alius testis solùm [Campo bruno,] sed insuper concurrit denominatio, [il ferraglio de Boui,] quæ omnia simul videntur sufficere per supradicta.

Viterbien. Fideicommissi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

E P I T O M E.

Maioribus, & minoribus simul petentibus restitutionem in integrum, si materia est indiuidua, maioribus etiam propter minores datur restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis: secùs si materia est diuidua.

S V M M A R I V M.

1 *Minoribus datur restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis, probata minoritate, num. 2. & læsione, num. 3.*
4 *Deputatio curatoris non probat, quem esse minorem.*
5 *Fides baptismi concurrentibus adminiculis probat descendentiam, ætatem, & similia.*
6 *Scriptura extracta lite pendente à notario in locum defuncti subrogato, probat.*
7 *Restitutio quæ conceditur minoribus, prodest maioribus in materia indiuidua, secùs autem in materia diuidua, vt num. 8. & 11.*
9 *Non potest quis decedere pro parte testatus, pro parte intestatus, fallit, vt num. 10.*
12 *Post quadriennium non competit restitutio in integrum aduersùs aditam hæreditatem.*

D E C I S I O CCXIX.

DVbitaui an minoribus fratribus de Diuitia esset concedenda restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis, quæ prodesset etiam maioribus.
1 Et quantùm attinet ad primam partem dubij, non controuertebatur, minoribus competere restitutionem in integrum, §. pupillis,& ibi gloss. in authen. de hæred. & falc. Bart. in l. ait prætor, in princip. ff. de minor. Bald. cons. 71. num. 2. lib. 4. latè Rolan. de inueti. par. 2. quæst. 5. Phanuc. de inuent. par. 2. num. 14. quæst. 4. cum alijs latè congestis per Modern. Perusin. de restitur. in integr. quæst. 89. art. 7. num. 51. Sed ad hunc effectum duo copulatiuè debent probari, scilicèt
2 primum assumptum: † nempe minor ætas, Bart. in l. de ætate, in 3. quæst. num. 12. ff. de minor. Abb. in cap.
3 in præsentia, num. 32. de probat. † & læsio, sine qua nulla datur restitutio, l. nam & posteà, §. si minor, ff. de iur. iur. Bartol. in l. denique §. 1. ff. de minor. cum alijs.

Quantum attinet ad primum requisitum, minor ætas non videbatur probata in persona Marci; quia
4 datur solùm deputatio curatoris, † quæ non probat minorem ætatem in preiudicium tertij. Alexand. cons. 27. col. 1. lib. 1. Et aliud instrumentum, quod fuit productum à Dominico per compulsum,& ideo non preiudicat producenti. Sed solùm probata videbatur in
5 personà Octauij, pro qua datur fides baptismi, † quæ, concurrentibus adminiculis, probat descendentiam, ætatem, & similia, vt fuit resolutum in causa Regiensis Prioratus. 29. Aprilis, 1592. coram R. P. D. Millino,& in causa Aretina Capellaniæ, 10. Maij 1591. coram Reuerendissimo D. Perusino, hic autem adest deputatio curatoris, quæ licèt non probet, negari tamen non potest, quin faciat adminiculum.
6 Nec facit, quòd ista fides baptismi sit extracta lite pendente; quia satis est, quòd fuerit data à successore in officio, vt de notario subrogato dicit Dec. in auth. si quis in aliquo, num. 26. C. de eden. Verall. decis. 351. part. 2. & in terminis similis fidei fuit dictum coram me in causa Montis Regalis iurisdictionis, 10. Decembris 1602.

Quantum attinet ad secundum requisitum, nempe læsionem; Domini non fuerunt concordes, sed dixerunt, quòd in hoc coadiuuaretur probatio.

Circa secundam partem dubij, an restitutio in integrum concessa minoribus prosit maioribus, placuit distinctio facta per D. Cobellutium; an scilicèt mate-
7 ria sit diuidua, vel indiuidua, † quia si materia est indiuidua, restitutio prodest etiam maioribus, secùs si diuidua gloss. in l. vnica, in verbo, patrocinari, vbi Doct. C. si in com. ead. caus. Bald. in d. l. denique, §. sed verum, num. 5. ff. de minor. Afflict. decis. 219. latè Modernus Perusinus, in dicto tractatu, quæst. 46. art.
8 4. num. 10. † Sed in casu de quo agitur, ex quo restitutio petitur à minore post aditam hæreditatem, materia est diuidua, vt est tex. apertus, in l. si minor, ff. de acquir. hæred. vbi portio minoris restituti aduersùs aditionem hæreditatis, non accreuit maioribus innitis Roman. in l. cùm hæreditate, sub num. 5. versi. & hanc legem, vbi Imol. sub num. 3. versic. si verò, ff. de acquir. hæred.
9 Non obstat, quòd hoc modo quis decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus contra dispositio-
10 nem iuris, l. qui ex duobus, §. qui semel ff. eod. titul. quia cùm agatur de restitutione obtenta post aditam hæreditatem, iste est casus specialis,& benè respondet Bald. in d. l. cùm hæreditate.
11 Nec obstat, quòd Paris. cons. 65. num. 59. lib. 3. teneat, quòd in his terminis materia sit indiuidua, quem sequitur Modernus Perusin. de restit. in integ. par. 2. quæst. 46. art. 5. num. 21. quia Paris. loquitur in casu minùs dubitabili, nempe confectionis inuentarij, cuius materia est diuidua, vt per Phanut. qui Parisium reprehendit, de inuent. par. 2. num. 31. Præsupponit enim id de quo quæritur, nempe materiam esse indiuiduam, & ideo dicit, quòd maior consequitur ex persona minoris, quod ex propria persona consequi non potest. Quæ regula non procedit, quando materia est diuidua, vt per Roman. cons. 195. num. 5.

Non obstat, quòd de anno 1594. fuerit petita à maioribus tunc minoribus, restitutio in integrum; quia quicquid dicendum esset, an illa petitio suffragetur,
12 & an de illo tempore maiores essent minores, † tamen sufficit ad hoc, vt non competat, quòd non fuerint illam prosequuti postquàm fuerunt facti maiores post quadriennium, l. fin. C. de temp. in integr. restit. c. 1. de restit. in integr. in 6.

Inte-

Interamnen. Compromissi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Solutio probatur ex libris mercatoris, ex quictantijs, num. 2. & ex instrumento quod facit ius clarum & manifestum, num. 3.*

DECISIO CCXX.

1 DOmini resoluerunt, partitas de quibus in dubio, fuisse exactas per Marcutium, & primam scutorum 100. exactam ab eo fuisse à Peculo sub die 14. Iulij, constat ex libris ipsius Pauli ad quos Marcutius in suo examine habet relationem, vt in summario, nu. 2. Et hanc partitam Marcutius expressè in sua depositione consitetur.

2 Quantum attinet ad aliam partitam, scutorum 365. constat ex quietantia Marcutij, fuisse ab ipso exactam, 24. Martij 1596. à Peculo de Ordine Ceuoni, quæ quietantia probat contra Marcutium, iuxta vulgares regulas.

3 Quo verò ad aliam partitam scutorum 406. apparet ex publico instrumēto celebrato sub die 5. Maij 1597. in quo habentur hæc verba, [dictus D. Ioannes Baptista pro vltimo, & finali pagamento fuit confessus, & palam dixit, satisfactum à dicto Iulio de scutis 406. debitis vigore cuiusdam apochæ scriptæ manu dicti Ioannis Baptistæ Peculi sub die, &c.] Quod instrumētum facit ius clarum, & manifestum, l. cum precibus, C. de probat. l. desiderium, C. depositi. Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gloss. 1. num. 40. cum alleg. per Cephal. cons. 448. num. 1. lib. 3.

Vnde cùm de huiusmodi exactionibus clarè constet, meritò Marcutius agnoscens bonam fidem cessit dubio.

Romana Bonorum de Ceulis. Veneris 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Debitor in pecunia non potest inuito creditore tradere bona.*

2 *Facultas data ad tempus, elapso tempore non prodest.*

DECISIO CCXXI.

IN hac causa Romana bonorum de Ceulis Rota aliàs decreuit, quòd aut D. Tiberius deponeret scuta sedecim millia aut solueret scuta 100. menstrua pro alimentis, & sumptibus litis D. Claricis, quam summam pluriès fuit resolutum ei fuisse debitam. Quare cùm D. Tiberius nouissimè per instrumentum declarauerit, quòd intendebat inuestire, prout realiter inuestiebat, super certis suis bonis stabilibus dicta scuta sedecim millia, ideo dubitaui, an stante huiusmodi inuestimento, D. Tiberius esset exemptus à dicta solutione scutorum 100. quolibet mense. Et Domini, omissis quæ contra dictum inuestimentum opponi poterant, negatiuè resoluerunt; quia decretum loquitur de deposito faciendo, & non de inuestitione. Vnde non fuit satisfactum dicto decreto, cùm aliud sit deponere, aliud verò inuestire, & huiusmodi decretum fuit factum iuxta obligationem Domini Tiberij; nam cùm ipse vendiderit loca Montium, nec propterea inuestiuerit fructus, vtique cum D. Clarix agat ad recuperationem pecuniarum redactarum ex dictis locis Montium, & ad fructus qui ex ijsdem locis percipi potuissent, prout agere potest, iuxta resolutiones fa-
1 ctas, † meritò pecuniæ ei debentur, & non bona, & sic D. Tiberius non satisfecit, l. 1. §. mutui datio, ff. si cert. pet. l. si se non obtulit, §. ait prætor, ff. de re iud. l. promissor Stichi, §. fin. ff. de const. pecun.

2 Nec facit, quòd in donatione est data facultas D. Tiberio vendendi loca Montium, & inuestiendi in bonis stabilibus; quia hæc facultas est limitata pro tempore administrationis, donec matrimonium sequatur. Quare non potest suffragari post matrimonium, l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. l. statu liberum, §. Stichum, de leg. 2. Castren. cons. 436. numer. 1. in fin. libr. 2.

Non obstat, quòd huiusmodi pecuniæ sint ponendæ in loco tuto pro fideicommisso; quia D. Clarix instat pro deposito, iuxta ordinem Rotæ, nec repugnat dare postea debitas cautiones.

Alia de excessiuitate horum alimentorum, & de non adimplemento D. Claricis, non merentur responsionem, cùm sint sublata ex quàm plurimis decisionibus Rotalibus tam coram sanctissimo Domino nostro tunc Rotæ auditore, quàm coram bo. me. Orano, & denique coram R.P.D. Decano,

Fauentina de Pasijs. Vener. 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri competit læso.*

2 *Iudex iniustè procedendo non priuat possessione.*

3 *In donatione ob causam cadit læsio.*

4 *Quod verè fit, non quod simulatè agitur, est attendendum.*

5 *Clausula constituti in contractu simulato nihil operatur.*

DECISIO CCXXII.

CVm fuisset factum compromissum in certos arbitros, & eis donata bona cum clausula *constituti*, qui postmodùm retrodonando cesserunt illa D. Alphonso; dubitaui, an dicto D. Alphonso, ad cuius fauorem cesserunt arbitri, vel potiùs D. Iulio, qui donauerat dictis Arbitris, esset concedenda manutentio. Et cum multa copiosè hinc inde deducerentur, Domini dixerunt, materiam esse restringendam ad iusti-
1 tiam huius laudi, † quia si Iulius probat læsionem, competit petitio reductionis ad arbitrium boni viri. Bald. in l. cùm anteà, num. 3. C. de arbitr. Gabr. eod. tit. concl. 3. Rebuf. super const. Regn. lib. 3. tit. eod. gloss. 8. num. 14. Et pendente causa, cùm non habuerit se pro spoliato; si arbitri iniustè processissent, debet
2 manuteneri, † quia iudex iniustè procedendo, non priuat possessione. Angel. in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, sub num. 2. vbi Alexand. Socin. & alij, ff. de acquir. possess.

Nec releuat, quòd D. Iulius donauit arbitris, & in
3 donatione non cadit læsio, † quia etiam in donatione ob causam consideratur læsio, & ob illam rescinditur. Aym. cons. 192. nume. 1. & seqq. De causa verò satis apparet,

apparet, cùm donatio fuerit facta arbitris, ad effectum
laudi ferendi, non ad effectum, quòd dicta bona ob-
tinerent. Et sic hæc fuit donatio simulata, & com-
4 promissum palliatum, † ideo attendendum est, quod
verè actum fuit, non quod simulatè conceptum, tot.
tit. C. plus valere quod agitur. Dec. conf. 682. nu. 12.
Rip. in l. si vnquam, num. 19. & 26. C. de reuocat.
& donat.
5 Neque facit dicta clausula constituti, quia in con-
tractu simulato nihil operatur. Bald. in l. 3. C. plus
val. quod agit. Et in his terminis, & per prædictas
rationes fuit aliàs hæc materia resoluta in causa Ra-
uenaten. bonorum, 20. Octobris 1581. & 19. Ianuarij
1582. coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto.

Toletana Decimarum. Lunæ 31. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant realem, & veram numerationem, & præsumuntur factæ vigore præcedentis obligationis, nu. 2.*
3 *Probatio quæ data instantia corruit, nihil concludit.*
4 *Exequutio quando dicatur Verbalis.*

DECISIO CCXXIII.

CVm fuisset lata sententia in partibus ad fauorem
Prioris, & Conuentus sancti Iacobi de Spata,
contra moniales sanctæ Fidei, super eo quòd monia-
les tenerentur soluere decimas de herbis non arren-
datis, quibus pascebantur earum animalia, vt in pro-
cessu, fol. 397. ac vigore illius fuissent factæ plures e-
xequutiones, dubitaui, an illæ essent verbales, vel
reales, in casu ad effectum de quo agitur, qui erat, vt
constaret de attentatis, vel non. Et Domini, circum-
scripto effectu de quo erit particulariter agendum, ad
dubium responderunt, constare, de exequutione rea-
li; nam sub die 11. Iunij 1584. fuerunt relaxatæ exe-
quutoriales, quæ fuerunt 5. Nouembris eiusdem an-
ni subexequutori præsentatæ, qui exequutioni man-
dari iussit, pro ducentis, & decem millibus, & ducen-
tis & triginta duobus morapetinis, pro decimis pa-
scuorum quatuor annorum decursorum, cuius de-
creti vigore, vndecima eiusdem mensis fuit factum
sequestrum penes Franciscum Martinum Tenazero
collectorem arrendamentorum, qui respondit, esse
debitorem trium millium morapetinorum, ac penes
iudices oppidi de Valentia, qui dicebant habere in
manibus octingentos octingenta morapetinos, vt in
summario à nu. 1. vsque ad nu. 4. Et tam dictus Fran-
ciscus, quàm iudices se obligauerunt soluere Priori,
vt in summario, num. 5. Et vigore istarum obligatio-
num tam à dicto Francisco, quàm ab Agentibus Com
munitatis fuerunt exactæ plures pecuniarum sum-
mæ, vt constat ex quietantijs factis per agentes Prio-
1 ris. † Quæ quidem quietantiæ probant realem, & ve-
ram solutionem, l. pecuniæ, & ibi Bald. C. de solut.
Nec est verum, quòd huiusmodi quietantiæ non
2 fuerint factæ vigore prædicti sequestri, † quia vltra
præsumptionem, quòd videantur factæ vigore præ-
cedentis obligationis, Aym. conf. 10. nu. 9. Dec. conf.
618. num. 2. concurrit, quòd licèt alia lis penderet
vsque de anno 1581. tamen nunquam pecuniæ fue-
runt sequestratæ in manibus D. Francisci, & indi-
cum, sed aliorum, vt patet etiam ex quietantijs datis
in nouo summariolo Prioris.

Nec releuat, dum dicitur, quòd si exequutiones
fuissent reales, Prior de anno 1584. & 1585. non ob-
tinuisset alias exequutiones pro tota summa super a-
nimalibus, quia non implicat, quòd exequutiones
fuissent reales, & quòd Prior vellet exequi manda-
3 tum pro residuo. † Et sic ista probatio nihil conclu-
dit, cùm data instantia corruat, §. pauonum, inst. de
rer. diu.
Quantum attinet ad alias exequutiones factas su-
per animalibus, Domini censuerunt, fuisse verbales,
quia iterum, & secundò fuit facta exequutio super
ijsdem animalibus, & vltimò de anno 1592. post fa-
ctam exequutionem super ijsdem animalibus, super-
uenit inhibitio Nuntij, & exequutor habuit se pro
inhibito. Ex quibus apparet, exequutiones fuisse
verbales.

Regien. Prioratus. Vener. 4. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus possessor de recenti tenetur exhibere titulum ad instantiam Ordinarij, Vel patroni.*
2 *Limita quando agitur de spoliando facto, Vel còram superiore ad effectum priuationis.*
3 *Tertius veniens ad causam in statu, & terminis facit omnia acta sua.*

DECISIO CCXXIV.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt D. Ca-
millum non teneri exhibere titulum suum,
1 † quia regula, quòd beneficiatus, si est possessor de
recenti, tenetur exhibere titulum ad instantiam Or-
dinarij, vel patroni, de qua per Doctores in c. licèt
2 Heli, de Symoni. † non habet locum quotiescumque
agitur de spoliando de facto, vel etiam de iure, coram
superiore, non ad effectum, vt videatur, si quis est
bene, vel malè institutus, sed ad effectum vt benefi-
ciatus priuetur, & sibi beneficium conferatur. Felyn.
in d. c. licèt Heli, num. 9. Io. de Anan. num. 34. in fin.
Anchar. in cap. 1. q. 8. de reg. iur. in 6. Et ideo, cùm
Achilles constituerit se aduersarium de iure, petendo
collationem beneficij, D. Camillus non tenetur ex-
hibere gratiam suam.
3 Nec facit, quòd alij patroni sint in causa, quia ve-
nerant ad causam in statu, & terminis, & ideo fece-
runt sua omnia acta facta cum Achille; not. in c. a. vt
lit. pend. in 6. Put. decis. 71. lib. 3. Et fuit resolutum
in Corduben. statutorum 24. Ianuarij 1590. coram
Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino, & ideo eis
obstat eadem exceptio quæ Achilli.

Celsonen. Præceptoriæ. Vener. 4. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum apponitur, si possessio est attentata.*
2 *Exequutor literarum Apostolicarum cum clausula, CONSTITO, est mixtus, & ab eo datur appellatio, nu. 6. purificata Verò conditione est merus.*
3 *In exequutione Breuis Apostolici, quæ regulatur secundùm terminos l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. non admittuntur exceptiones altiorem indaginem requi-*

requirentes, nisi probentur incontinenti, nu. 4.

5 *Exceptio dominij probata incontinenti opponi potest contra agentem remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.*

7 *Signatura de stylo quando iudex grauauit, solet committere causam appellationis à sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula,* ARBITRATO ROTAE.

8 *Actio spolij competit illi qui à possessione eccidit facto iudicis, si clausula,* CONSTITO, *&c. apposita in Breui non fuit iustificata.*

9 *Clausula,* APPELLATIONE REMOTA, *posita in clausula,* CONTRADICTORES, *intelligitur quoad contradictores de facto, non de iure.*

10 *Clausula,* CITRA VITIVM SPOLII, *si est accessoria, recipit conditiones dispositionis principalis.*

11 *Consentiens exequutioni non potest dare de attentatis.*

DECISIO CCXXV.

1 Domini dixerunt, esse locum sequestro quod ex officio iudicis apponitur, † quotiescumque possessio est attentata. Rot. decis. 10. vt lit. pend. in nou. Caisad. decis. 5. nu. 6. de rest. spol. Put. decis. 414.
2 lib. 3. Verall. decis. 157. p. 3. † Nam cùm exequutor literarum, vigore Breuis fuisset datus cum clausula, [constito quòd Franciscus in possessione Rectoriæ obierit, eademque dignitas conuentualis sit, Ferdinandum in possessionem inducas] propterea iste exequutor in cognoscendo erat mixtus, & iurisdictio sub cōditione ei concessa, deducenda erat in exercitium, post purificationem clausulæ, ita vt merus exequutor fieret. Anchar. cons. 297. num 8. incipien. efficacibus, vers. item attenditur in istis literis, & latè Modern. Cornetan. in prax. aud. Cam. lib. 3. c. 6. num. 17. Et propterea cùm in purificatione dictæ clausulæ esset mixtus, grauauit Honofrium, ipsum non admittendo, vt posset probare, præceptoriam esse manualem, & non esse dignitatem conuentualem, stante maximè, quòd reseruatio, in qua consistit fundamentum Breuis, non est omninò clara, cùm vsque de anno 1578. 10. Ianuarij coram Cardinali Lancellotto Rota censuit in causa Bracharen. præceptoriæ huiusmodi, præceptorias esse manuales.
3 Non obstat, quòd cùm huiusmodi materia regule tur secundùm terminos l. fin. C. de edict. Dio. Adria. tollen. Bald. in l. 2. nu. 65. C. de seruit. & aqua, Abb. in c. constitutus 2. ante num. 15. de appell. Mohed. decis. 13. vt lit. pend. non debent admitti exceptiones requirentes altiorem indaginem, vt per Doct. in
4 d. l. fin. Neuiz. cons. 56. num. 3. † quia Honofrius obtulit se incontinenti probare istam exceptionem, quæ erat necessariò admittenda, quia sicuti exequutor assumpsit partes iudicis in admittendo probationē super reseruatione, ita debebat assumere in admittendo probationem, quæ offerebatur incontinenti super exclusione reseruationis, & subreptione Breuis; quia intentio Papæ in istis Breuibus est, quòd Index cognoscat plenè, an adsit reseruatio, & non vult ligare manus partis, quòd non possit excludere reseruationem, dicendo, quòd beneficium non cadat sub regula, vt
5 videmus, quòd exceptio dominij incontinenti probanda, opponi potest contra agentē remedio d. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. & impedit immissionem; quia excludit intentionem actoris. Bart. in d. l. vltima, num. 21. & ibi Dec. num. 43. Put. decis. 316. lib. 1. Et fuit resolutum in causa Ariminen. 27. Octobris 1586. coram bo. me. Bubalo. Et propterea cùm exequutor grauauerit, respectu clausulæ [constito,]
6 ab eius sententia dabatur appellatio, licèt materia alias esset inappellabilis, ex alleg. per Modern. in l. vnica limit. 3. per tot. C. si de momen. possess. Et in tali casu appellatio operatur effectum suspensiuum. Aufrer. ad Capell. Tolos. decis. vlt. Osasch. decis. 25. num. 22. Lancellot. de atten. par. 2. limit. 25. num. 15. Et ideo gesta appellatione pendente, censent attentata, tot. tit.
7 vt lit. pend. † Et iste est etiam sensus & stylus signaturæ, quæ quando iudex grauauit solet committere causam appellationis à sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula [arbitrio Rotæ.]
8 † Hinc etiam videmus, quòd datur actio spolij ei qui cecidit à possessione facto iudicis, si clausula [constito,] apposita in Breui, non fuit iustificata, vt fuit resolutum in causa Cordouben. portionis 15. Nouembris 1557. coram Domino de Rubeis, quæ non datetur, si materia esset inappellabilis, etiam quando iudex grauat in non verificatione clausulæ [constito].
9 Nec releuat, quòd in Breui adsit clausula [appellatione postposita,] quia hæc clausula est posita in alia clausula, [contradictores, &c.] & ideo intelligitur, quoad contradictores de facto, secùs quoad contradictores de iure, qualis erat Honofrius. Franc. in cap. 1. ad fin. princ. vers. & poterit, de concess. præben. in 6. Put. decis. 271. num. 6. lib. 3. Achill. decis. 4. num. 11. de sent. excomm. Et fuit pluriès resolutum, & nouissimè in causa Calagurritana de Maestu, 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Lancelloto.
10 Nec facit alia clausula, [citra vitium spolij,] quia tanquam accessoria recipit conditiones Breuis, & intelligitur, quatenùs Breue sit iustificatum. Put. decis. 1. lib. 1. Et fuit resolutum in causa Vicen. beneficij sancti Martini 20. Februarij 1600. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, vbi aliæ decisiones allegantur.
11 Minùs etiam facit, quòd quando pars consensit exequutioni, non potest dare de attentatis. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 16. quia Honofrius non consensit exequutioni, & contrarium constat ex instrumento dato per notarium rogatum, quicquid dicat aliud instrumentum, quia, vt fatetur ipsemet notarius, fuit deceptus ab illo qui instrumentum exemplauit.

Narnien. Confinium. Lunæ 7. Febr. 1605.

SVMMARIVM.

1 *Testis examinatus sine interrogatorijs est validè examinatus, si interrogatoria non sunt in actis producta, & nulla adest protestatio.*

2 *Notario actuario magis in concursu creditur, quàm ipsius coadiutori.*

3 *Notarius habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*

DECISIO CCXXVI.

1 Domini steterunt in decisis, scilicèt, testes fuisse validè examinatos absque interrogatorijs, † cùm non fuerint in actis producta cum protestatione, prout requiritur ad inualidandum examen, vt dicitur in alia decisione.

Nec releuat protestatio 8. Iunij, quia in ea Procurator non protestatur, quòd testes examinentur cum interrogatorijs existentibus penes acta, sed penes ipsum interpretem. Quare cùm interrogatoria non fuissent in actis

in actis vnà cum protestatione, meritò examen fuit validum. Accoramb. decis.49. lib. 1. Barbat. cons. 3. nu. 24. & 25. cum allegatis in alia decisione.

Non obstat, quòd coadiutor notarij actuarij deponat, quòd interrogatoria fuerunt producta in actis,
2 quia contrarium deponit notarius ipse actuarius, †cui in concursu magis creditur, ex alleg. per Gabr. de test. concl.4. num. 39. Et cum cuius depositione concurrit etiam broliardum, in quo hæc productio non repetitur annotata. Et tamen credendum est, quòd si interrogatoria fuissent producta, in eo reperiretur productio
3 annotata, † cùm notarius habeat pro se præsumptionem bonæ fidei, l. cùm precibus, C. de probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de offic. ciuil. iud. quem tex. dicit in hoc notabilem Bald. in l. errore, C. de testam. sub num. 2.

Nec facit, quòd primus testis fuit examinatus cum interrogatorijs, & stylus est, quòd post examen primi testis, interrogatoria dimittuntur apud acta; quia contrarium hic apparet fuisse seruatum, nec stylus inducit necessitatem dimittendi.

Sabinen. Decimarum. Veneris 11. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuersali.*
2 *Fides non facit fidem.*

DECISIO CCXXVII.

Domini, reseruato vt videatur ad partes, an probetur præscriptio, vel consuetudo particularis, quæ suffragetur excellentissimo D. Duci, resoluerunt, non probari consuetudinem generalem totius prouinciæ Sabinæ, non soluendi decimas Ecclesijs parochialibus, & alijs ex herbis, & fructibus, si cesseretur in totum à semine, & alij fructus percipiantur; quia maior pars testium, quatenus aliquid probet, eorum dicta sunt restricta ad loca particularia, alij verò indefinitè
1 deponunt. † Et indefinita in hac materia probatoria non æquipollet vniuersali. Aym. cons.33. numer. 16. Surd. cons.431. num.68. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 13. num. 10. vers. 11. ex his.
2 Nec officit fides Communitatis Farfen. quia fides non facit fidem; testibus enim, & non testimonijs creditur, l.3. §. t. ff. de testam. & attenta subscriptione ipsius, nihil concludit ad generalem consuetudinem totius prouinciæ. Vltra quòd Communitas tractat de se exonerando.

De allegata fide parochorum non fuit habita ratio, cùm nec iudicialiter, nec extraiudicialiter fuerit ostensa.

Romana Pecuniaria. Lunę 14. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens omnia bona hypotheeata, potest vnum ex pignoribus quod voluerit eligere.*
2 *Administrator hæreditatis tenetur compensare suum creditum cum eo quod accipit ex hæreditate, etiamsi illud esset maioris quantitatis.*
3 *An creditor possit cogi partem crediti accipere, vel aliud pro alio.*
4 *Bona litigiosa non possunt alienari.*
5 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij potest alienare bona hæreditaria litigiosa, nulla præcedente subhastatione pro soluendis debitis testatoris.*

DECISIO CCXXVIII.

Placuit Reuerendissimo D. Aluaro Archiepiscopo Ragusino viro etiam doctissimo, consulere Rotam, an pretium mercium aromatariæ, & artis albæ per Helenam Queriam tanquam hæredem sui viri cum beneficio legis, & inuentarij venditarum Hyppolito Ceuarello debeat cedere in extinctionem eius crediti dotalis, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt teneatur restituere vineam quam habuit pro sua dote. Et me proponente, negatiuè fuit resolu-
1 tum, † quia cùm Helena haberet pro dicta dote omnia bona viri hypothecata, potuit pro suo credito vnum ex pignoribus quod voluerit eligere, l. creditoris, ff. de distract. pign. l. qui generaliter, ff. qui pot. in pign. hab. Aret. consil. 155. num. 10. latè Surd. decis. 44. libr. 6.
2 Nec facit, quòd cùm Helena esset hæres viri, tenebatur compensare dictum pretium cum suo credito, vt in creditore administratore hæreditatis dicit text. in l. debitor, ff. de neg. gest. Etiam quòd suum credi-
3 tum esset maioris quantitatis, † cùm regula quòd creditor inuitus non cogatur recipere partem crediti, sicuti nec aliud pro alio, non habeat locum in compensatione, l. etiam, C. de compensat. Ias. in l. mutuum damus, §. mutui datio, in 2. limit. cum duabus seqq. ff. si cert. pet. Et tenuit Rot. coram Cotta in causa Romana vineæ 30. Aprilis, & 21. Iunij 1574. impress. par. 1. diuers. decis. 53. Nam fuit responsum, quòd, quicquid sit de veritate huius quæstionis, tex. in d. l. debitor, ff. de neg. gest. habet limitationem in ventre, scilicèt, nisi subsit iusta causa non compensandi prout in casu isto. Aderant enim alij creditores, qui vrgebant, & propterea Helena soluit Lucę de Caualcantibus creditori, ex causa appaltus aluminis, vt in summario, num. 2. & scuta 153. soluit Equiti Petro Francisco Parauicino, alteri ex appaltatoribus, & alia scuta 400. fuerunt depositata penes Montem Pietatis, per Hyppolitum Ceuarellum emptorem, vt soluerentur Ioannæ & Domitillæ sororibus creditricibus hæreditatis, ex causa dotium maternarum. Et hoc depositum fuit factum, intimatis dictis sororibus, vt in summario, numer. 4.

Nec obstat, quòd dictis sororibus fuisset satisfactum de earum credito per adiudicationem factam per bo. me. D. Lambertinum, quia de tali adiudicatione non apparet, & si appareret, postquàm Helena intimauit depositum, debebat Ioanna notificare Helenæ hanc satisfactionem, ad effectum illam constituendi in mala fide. Cùm verò intimatio non fuerit facta, non potest considerari aliqua culpa Helenæ.

4 Non obstat, quòd dicta bona erant litigiosa, & ideò
5 non poterant vendi, † quia cùm Helena esset hæres cum beneficio legis, & inuentarij, potuit alienare bona, etiam nulla pręcedente subhastatione, pro soluendis debitis testatoris, l. fin. §. etiam si prefatam, vbi Bal. in primo not. C. de iur. delib. Et potuit facere hanc alienationem, etiam pendente iudicio hæreditatis; quia interim non potest sua possessione priuari. Poterat enim omnia exercere quæ ad hæredem spectant, l. non solùm vbi gloss. & Angel. ff. de pet. hæred. Lancell. de atteut. latè p. 2. cap. 4. lim. 26.

Non

Non obstat inhibitio facta à iudice, quia venditio fuerat facta ante diem 6. Iunij, quo fuit facta inhibitio. Et fuit etiam concessa à iudice post interpositam ab eo appellationem, & sic eius iurisdictione cessante. Lancell. de attent. post inhibit. limit. 1.

Lucana Iurispatronatus. Lunæ 14. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Assertio Episcopi facta in visitatione, multùm confert ad probandum iuspatronatus.*

DECISIO CCXXIX.

DOmini perstiterunt in decisione, quia præsuppositum factum in alia decisione, nempe quòd præsentatio facta de anno 1498. de persona Ioan. Nicolai Thomei habuerit effectum, hodie deducitur in esse ex iuribus productis. Nam de anno 1501. Benedictus Frater Ioannis Nicolai, tanquam procurator fratris, locauit bona Ecclesiæ, vt in summario nouiter dato, num. 11. & adest quoque Breue Alexandri vj. de eodem anno 1501. directum D. Ioanni Nicolao tâquam rectori Ecclesiæ, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictæ Ecclesiæ.

Et vltra deducta in alia decisione, adest alia præsentatio vsque de anno 1434. cum collatione inde sequuta, vt in summario, nume. 6. & 7. de persona Nicolai Antonij Bartholomei, quæ quidem præsentatio habuit effectum, cum D. Nicolaus fuerit ab hac Ecclesia S. Stephani in Trissignano de qua agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.

1 Adsunt insuper multæ assertiones Episcopi tam in visitatione, vt in summario, num. 21. quæ multùm conferunt ad probandum iuspatronatus. Et fuit dictum in causa Aquilana Capellaniæ, 7. Maij 1590. coram Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij, 20. Iunij 1597. coram bo. me. Orano, & nouissimè in causa Auximana iurispatronatus, 8. Decembris 1604. coram R. P. D. Lancellotto, quàm etiam in præsentationibus plutibus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectum vsque de anno 1401. 1444. 1525. vt in summario, numer. 4. 8. & 14. quibus assertionibus multum deferendum est, quia Ordinarij solent cum difficultate approbare iuspatronatus. Rot. decis. 11. de iurepat. in nou. Put. decis. 243. lib. 2.

Tiburtina Capellaniæ. Ven. 22. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Insignia & inscriptio posita in capella, exempli gratia, probat capellam esse iurispatronatus, quando alia ratio assignari non potest.*
2 *Vacatio per obitum probat effectuationem collationis.*
3 *Assertioni Episcopi factæ in prouisionibus, & in probatione iurispatronatus multùm defertur.*
4 *Non censetur quis esse salutis æternæ immemor.*
5 *Iuspatronatus fundatum à clerico, relictum laico, in dubio præsumitur Laicale.*
6 *Prouisio Apostolica non mutat statum beneficij.*

DECISIO CCXXX.

IN contumaciam partis aduersæ dubitaui, an constaret de iurepatronatus. Et circumscripto pro nūc, an spectet ad D. Sicinium Sebastianum, qui vltimo loco præsentauit, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam in Capella de qua agitur, adsunt insignia Ioannis Pauli Canonici Ecclesiæ Cathedralis fundatoris, quibus vtitur familia de Paulis, & adest insuper in eadem Capella huiusmodi inscriptio, videlicèt consecrata per D. Episcopum Humanum oratorem Regis Franciæ. 1467. 4. Decembris, & fundata per D. Ioannem Paulum Canonicum, ad honorem gloriosæ Virginis, & S. Laurentij, sedente Paulo II. cuius Capellanus

1 secretus viuens fuit. † Quæ insignia, & inscriptio probant iuspatronatus, vt de insignijs Anchar. cons. 113. num. 4. Anan. cons. 86. Rip. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, num. 97. de caus. poss. & propr. Lambert. de iurep. lib. 3. quæst. 5. art. 4. num. 2. Et fuit resolutum in causa Imolen. iurispatronatos, 26. Martij 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & aliàs sæpiùs. Et quamuis hæc conclusio procedat, quando alia ratio assignari non potest, vt fuit dictum in causa Calaguritana præeminentiarum 17. Maij 1591. coram bo. me. Gyptio, tamen hìc adest descriptio, & præsentationes, vt infrà dicetur. De inscriptione verò in marmore, vel in muro, quòd probet iuspatronatus, tenet gloss. & Doct. in cap. cùm causam de probat. Bart. in l. monumentorum, C. de relig. & sumpt. funer. Castren. in l. si sepulchrum, num. 6. eod. tit. Lambert. de iurepatronatus, lib. 2. par. 2. quæst. 10. art. 9. num. 3. & 4. Et fuit resolutum in causa Hispalen. iurispatronatus, 26. Martij 1590. & 22. Martij 1591. & 31. Maij 1593. coram Pamphilio.

Prædictis adstipulantur tres præsentationes effectū sortitæ, videlicèt prima de anno 1502. vt in summario, num. 5. in qua constat, per obitum Andreæ fuisse præsentatum Angelum Stephani Bartholomei Pauli, quæ præsentatio habuit effectum, cùm ad titulum huius Capellaniæ fuerit promotus ad Ordines Sacros de anno 1510. vt in summario, numer. 6. Deinde per eius obitum in Curia, fuit prouisus Cæsar Costa, & præsentatus in partibus Dominicus de Sebastianis, licèt non constet, hanc præsentationem habuisse effe-

2 ctum. † Quæ vacatio per obitum probat effectuationem præsentationis, iuxta vulgare cons. Oldrad. 229. Et cùm posteà peruenisset beneficium ad Ioannem Baptistam Costam, per eius obitum de anno 1591. fuit præsentatus Prosper de Sebastianis. Et hæc præsentatio habuit pariter effectum, vt in summario, numer. 9. Ac denique cùm hæc Capellania peruenisset ad quendam Marium de Sebastianis, ipse liberè illam resignauit in manibus Ordinarij, qui de anno 1593. ad præsentationem patronorum, eandem contulit Protonotario Zappo, per cuius obitum hodie vacat, vt in summario, num. 10.

3 Concurrunt etiam assertiones Ordinariorum in prouisionibus. Et in probatione iurispatronatus solet Rota multùm deferre enunciatiuis Ordinariorum, quia præsumuntur scire qualitates beneficiorum, & vt plurimum se reddunt difficiles ad instituendum. Rip. resp. 1. numer. 6. & 7. de caus. possess. & propr. Lambert. de iurep. lib. 2. part. 2. quæst. 10. artic. 7. numer. 11. Rot. decis. 11. de iurep. in nou. Put. decis. 243. lib. 2.

4 Facit etiam testamentum ipsius testatoris, & codicilli in quibus relinquitur dos Capellæ, nam in illis habetur mentio de fundatione. Et non est censendum, testatorem salutis æternæ fuisse immemorem, vt bene

vt bene per Crot. consil. 332. numer. 10. libr. 3.

5 Non obstat, quòd iuspatronatus fuerit fundatum à clerico; quia cùm sit relictum laico, nec constet an ex bonis acquisitis ante, vel post promotionem fuerit fundatum, laicale dicitur. Achil. decis. 1. de iurep. Crescen. decis. 9. eod. tit. Mohed. pariter, decis. 9. eod. tit. Put. decis. 228. lib. 2. & decis. 90. lib. 3.

6 Denique non officiũt prouisiones Apostolicæ, quia, vt notum est, non mutant statum beneficij. Achil. decis. 13. de iurepatr. Ægid. decis. 107.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Ven. 22. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Duo confinia probant identitatem, & num. 3.*

2 *Plures demonstrationes probant identitatem.*

DECISIO CCXXXI.

DVbitauit die 20. Iunij 1603. an bona adiudicata Dominis de Maluetijs, essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris. Et Domini, quoàd duas possessiones affirmatiuè resoluerunt, reseruato, vt videretur de alijs quatuor, de quibus hodie dubitatur. Et cùm iam sit firmatum fideicommissum, difficultas restringitur, vt videatur, an bona de quibus agitur comprehendantur sub illo, & identitas ipsorum probetur. Et quantum attinet ad primam, & quartam possessionem, secundùm disputationem hodiernam, vel tertiam, & sextam, secundùm disputationem antiquam, difficultas consistit in eo, quòd bona sunt emphyteotica; & propterea est considerandum testamentum, inuestitura, & qualitas fideicommissariorum.

Quantum verò attinet ad identitatem istarum possessionum, circa primam in communi sancti Ioannis in Vriano, quæ diuiditur in duo prædia, vt patet ex instrumento adiudicationis, quorum vni hærent bona Comitis Iulij Cæsaris Bargellini, & Passarati: de iden-
1 titate pro hac parte constat, † cùm hæc duo confinia concordent cum confinibus nominatis in transactione facta cum fratribus sancti Dominici. Et sufficiunt, vt in alijs decisionibus fuit firmatum. Circa verò aliud prędium, siue aliam partem possessionis huius, de identitate non constat, quia in instrumento transactionis nihil habetur ex quo identitas colligi possit.

Nec facit, quòd in instrumento adiudicationis describatur prædium terræ aratiuæ, arboratæ, & vitatæ, & in instrumento transactionis dicatur prædium prațiuum; quia post annum 1585. fuit redactum ad culturam, vt deponunt testes in summario, num. 3. iuxta theoricam Bart. in l. prima C. si vnus ex plur. appell. Dec. cons. 109. num. 2. Menoch. cons. 21. numer. 33. libr. 1.

Quantum verò attinet ad quartum, siue sextum prædium positum in Communi sancti Ioannis concordant confinia, nempe Felicini, & via publica, quæ quamuis videantur satis generica, nihilominùs sunt in eodem Communi. Concurrit etiam, quòd prædium
2 est aratiuum cum domo, area, puteo, & fumo, † quæ demonstrationes sufficiunt ad probandam identitatem, vt per Corn. cons. 280. num. 5. vol. 3. Et fuit consideratum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

Et prædicta quantum ad bona emphyteotica. Quantum verò ad alia bona, identitas quarti, siue secundùm hanc disputationem identitas secundi prædij patet, ex quo in adiudicatione dantur pro confinibus
3 flumen Tenæ, & Rhodulphus de Isolanis, † quæ duo confinia concordant cum confinibus datis in transactione facta inter ipsos fideicommissarios.

Nec releuat, quòd in instrumento transactionis non enuncietur domus, quia vt deponunt testes in summario, num. 3. fuit posteà ædificata.

De identitate tertij prædij secundùm hanc disputationem, & quinti, secundùm antiquam satis apparet, cùm confinia data in instrumento adiudicationis concordent cum confinibus datis in instrumento transactionis inter fideicommissarios, nempe illos de Passarottis, & Bargellinis.

Nec dubitari potest, quòd tertia, & sexta possessio emphyteotica fuerit in bonis fideicõmittentis, & similiter alia duo prædia subiecta fideicommisso, cùm adsint confessiones authorum DD. de Maluatieijs, in dictis transactionibus, quæ sufficiunt, vt in alijs decisionibus fuit consideratum.

Lucana Iurispatronatus. Mercurij 27. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione bonorum facta à iudice laico.*

2 *Potest tamen iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & applicare iuspatronatus fisco Ecclesiæ. Declara, vt num. 3.*

3 *Delictum patris non nocet filio in ijs quæ filius non consequitur ex persona patris.*

4 *Iuspatronatus regulatur secundùm terminos feudi, & emphyteosis.*

DECISIO CCXXXII.

DOmini in contumaciam alterius partis censuerunt, Ecclesiam sancti Stephani de Tossignano non acquisiuisse statum libertatis, quia licèt bona Ber-
1 nardini fuerint confiscata, † tamen iuspatronatus (quicquid dicendum esset si spectaret ratione Villæ, vel Castri) sub illa confiscatione non comprehenditur, cùm fuerit facta à iudice laico; secundùm veriorem sententiam gloss. in Clem. Pastoralis. verbo, sententiæ, vbi Imol. num. 70. & 71. de re iud. & collect. in capit. quibusdam, num. 10. vers. sed numquid, de pœnis, & in cap. final. num. 4. vers. quid si patronatus, de iurepatr. Et fuit resolutum in causa Agathen. iurispatronatus, 4. Martij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio.

2 Nec obstaret si diceretur, quòd licèt iuspatronatus non veniat in confiscatione facta à iudice laico, nihilominùs potest iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & confiscare bona fisco Ecclesiæ; & effectus erit, quòd iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. in Clem. Pastoralis,
3 num. 72. in fin. de re iud. † Nam respondetur, quòd cùm delictum non sit commissum in Ecclesiam, nec iuspatronatus spectet ad Lucretiam ex persona patris, ei nocere non debet, secundùm distinctionem doctorum, de qua per Igneum in repetit. l. necessarios, §. non aliàs, in prima par. num. 438. versi. vel meliùs, & num. 482. vers. similiter, iuspatronatus, ff. ad Senat. consul. Syllan. Et sentit Roch. de iurepatr. in ver. ipse, vel is nu. 72. Syluest. licèt indistinctè loquatur, prout & alij Sũmistæ in ver. iuspatronatus, q. 5. vers. sextum. Ang.
4 n. 36. & Tabiẽ. n. 25. † Et his adstipulatur, quòd huiusmodi

N

modi materia regulatur secundùm terminos feudi, &
emphyteosis. Roch. loc. alleg. Card. in Clemen. plures, col. fin. num. 8. de iurep. Et in feudo, & emphyteosi Domini admittunt prædictam distinctioné. Cyn. in l. 2. in fin. C. de lib. & cor. liber. Bart. in l. 1. num. 2. C. de interd. & relegat. Ias. in l. 2. nu. 192. C. de iur. emphyt. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. c. 11. nu. 36.

Denique non officit cessio Reipublicæ, quia cùm ex confiscatione nihil haberet, non potuit aliquod ius transferre, iuxta vulgares conclusiones.

Fauentina de Pasijs. Mercurij 27. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex instrumento adeptæ possessionis, & num. 6.*
2 *Iudex nulliter, vel iniustè procedens non priuat possessione.*
3 *Declara, nisi priuatus habeat se pro spoliato.*
4 *Clausula, PARITO IVDICATO, operatur, vt restituantur fructus percepti, reficiantur expensæ, & dimittatur possessio.*
5 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi doctè de iustitia.*

DECISIO CCXXXIII.

FVit resolutum, constare de possessione D. Iulij an-
1 te laudum vltimo loco latum. † Cùm enim posses-
sio sit quid facti, probatur ex instrumento adeptionis.
Abb. in cap. cùm nobis, num. 5. vers. item per instru-
menta, de præscript. Oldrad. cons. 199. num. 6. Aym.
cons. 54. num. 11. vers. ampliùs.
2 Nec releuat, quòd ista possessio fuit capta de man-
dato iudicis, qui nulliter, & iniustè procedendo, non
potuit priuare D. Alphonsum, vt per DD. in l. clàm
possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquiren. possess.
3 Et adsunt plures resolutiones, † quia, quicquid sit de
veritate facti, fuit responsum, hanc conclusionem pro-
cedere, quando ille contra quem fertur sententia, non
habet se pro spoliato, & ad hunc effectum sufficit ani-
mus, cùm solo animo perdatur possessio, l. 3. §. in amit-
tenda, ff. de acqu. possess. hic verò de animo Alphonsi
satis, apertèque constat. Nam cùm obtinuisset com-
missionem cum facultate absoluendi à iuramento, in
qua aderat clausula, [parito iudicato,] ad docendum
de paritione, produxit instrumentum dictæ possessio-
nis D. Iulij, ex qua productione declarauit animum
suum, ad l. cùm precum, C. de liber. caus.
Nec placuit, quòd ex productione dicti instrumen-
ti non sequitur, D. Alphonsum consensisse immissioni
D. Iulij, sed ostendere voluisse laudum fuisse exequu-
4 tum; quia contrarium est verius. † Nam cùm clausu-
la, [parito iudicato,] importet, vt orator dimittat pos-
sessionem, restituat fructus perceptos, & soluat expen
sas, ad not. in c. fin. de restit. spol. Staphil. de lit. iust. §.
quando patitur, num. 9. fol. mihi 310. Et fuit dictum
in causa Toletana decimarum de Capilla 19. Febr.
1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio,
ideo cum productio esset facta, vt ostenderetur fuisse
paritum, necesse est dicere, quòd D. Alphonsus voluit
ostendere, se dimisisse possessionem, cùm dimissio, vt
dictum est, requiratur ad effectum, quòd clausula [pa-
rito,] non obstet, ad tex. in c. cùm super, vbi Dec. in 3.
not. de offic. deleg. & in l. si dno, vbi Bald. num. 2. ff. de
acq. hæred. Aym. cons. 91. nu. 8. Surd. cons. 198. nu. 14.
5 Non obstat, quòd Rota non exequatur sententias
aliorum Tribunalium nisi docto de iustitia; quia hic
non agitur ad effectum exequutionis sententiæ, sed vt
solùm videatur, quis sit possessor, ad effectum manu-
6 tentionis. † Quare in puncto sufficit, quòd constet de
possessione, & quòd alia pars acquieuerit, vt in termi-
nis fuit resolutum in causa Camerinen. pensionis 22.
Iunij 1592. coram bo. me. Gipsio.

Burgen. Præeminentiarum. Vener. 3. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum conceditur propter læsionem.*
2 *Appellatio facta in voce, & non in scriptis est nulla.*
3 *Appellatio debet interponi coram iudice, non coram notario.*
4 *Patiens, causam agitari post rem iudicatam, censetur renunciare rei iudicatæ, dummodò detegatur iniustitia rei iudicatæ.*
5 *Confirmatio Apostolica non validat actum nullum.*
6 *Transactio aliàs nulla sustinetur in vim pacti, stante iuramento, quod tamen non obligat successores.*
7 *Sententia nulla non potest transire in iudicatum.*
8 *Nullitas post rem iudicatam potest aliquando deduci.*

DECISIO CCXXXIV.

PRætendebant dimidij Portionarij, sibi competere
restitutionem in integrum aduersùs sententiam
Rotalem vltimo loco latam, quæ canonizat transactio
nem factam de anno 1574. inter ipsos, & Capitulum;
postquàm de anno 1553. ad eorum fauorem senten-
tiam ab Episcopo Conchen. obtinuerunt, quę transi-
1 tum fecerat in iudicatum. † Ex quo dicebant, colligi
læsionem, propter quam datur restitutio, l. nam &
posteà, §. si minor, ff. de iureiur. Nam post rem iudica-
tam non potest ampliùs transigi, l. si causa cognita, C.
de transact. l. eleganter, §. 1. si post rem iudicatam, ff.
de condict. indeb.
Capitulum ad effugien. prædicta dicebat, causam
appellationis fuisse commissam in Rota bo. me. Dez-
2 za, atque etiam pluriès fuisse protogata fatalia. † Sed
hæc non placuerunt Dominis; quia appellatio fuit nul
la. Cùm enim non fuisset appellatum incontinenti,
non poterat appellari in voce, prout fuit factum, sed
erat appellandum in scriptis, l. si litigatoribus, vbi
Bart. Bald. Ang. & alij C. de appell. Vestr. in prax. lib.
3 7. cap. 3. nu. 28. † Et appellatio debebat interponi co-
ram iudice, & non coram notario, l. omnem hono-
rem, C. quando prouoc. non est necess. cap. vt debi-
tus, de appell.
4 Secundò dicebatur pro parte Capituli, quòd dimi-
dij Portionarij fuerunt passi, causam agitari coram
Dezza, & iura produci, & ideo censentur renunciasse
se res iudicatæ. Put. decis. 202. lib. 2. Peregr. decis. 114.
lib. 1. Mohed. decis. 4. de re iud. Sed nec prædicta pla-
cuerunt, quia ad hunc effectum requiritur, quòd ex
prosequutione detegatur iniustitia rei iudicatæ. Put.
d. decis. 202. Verall. dec. 87. lib. 1. in manuscript. quam
Rota seruat, vt dicitur in causa Veneta legitimatis,
prima Iulij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali
Pamphilio.
Tertio dicebat Capitulum, huiusmodi transactio-
nem sustineri propter confirmationem Apostolicam.
5 † Sed nec huiusmodi responsio placuit, cùm non fue-
rit expositum Papæ, quòd transactio erat nulla pro-
pter

pter rem iudicatam. Dec. in rubr. de confirm. vtil. vel
inutil. num. 12. & feqq. & in cap. cùm inter, in 8. not.
de except. Felyn. in c. cùm inter dilectos, nu. 6. de fid.
instrum. Capuraq. decif. 203. par. 1. Et propterea licèt
hæc tranfactio poffet fuftineri in vim pacti, ftante iu-
6 ramento, Iaf. in l. eleganter, num. 8. in fin. ff. de condit.
indeb. tamen cùm confirmatio Apoftolica corruat, di-
ctum pactum non egreditur fuos authores, & fucceſ-
fores non ligat, cap. veniens, & ibi gloff. in verb. con-
firmatum, de tranfact.

7 Vltimo loco Capitulum dicebat, fententiam Epi-
fcopi Conchen. fubiacere vitio nullitatis ex pluribus
caufis, quæ fuerunt ponderatæ in folio particulari, &
ideo non potuiffe tranfire in iudicatum, l. fi expreffim,
vbi Iaf. & Bart. ff. de appell. Marant. de ord. iud. par. 6.
tit. de fent. num. 153. Sed quia dictum folium præter
ftylum non fuerat datum parti, vt refponderet, cum
præfuppofito iftarum nullitatum de quibus particula-
riter erit agendum, Domini dixerunt, non competere
reftitutionem in integrum. Et fic tranfactionem obfta-
8 re, † quia etiam poft rem iudicatam nullitates poffunt
deduci, & probant caufam tranfigendi. Bart. in l. poft
rem iudicatam, fub num. 3. & ibi Caftren. num. 2. ff. de
tranfact. Angel. conf. 249. num. 3. & probat tex. in d.
l. eleganter, ibi, vel hoc ipfum incertis, & ibi, cùm de
fententia indubitata.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 6. Iunij 1605.

E P I T O M E.

Immemorialis aut quadragenaria cum titulo & bona fide requiritur ad immutationem fubftantiæ beneficij.

S V M M A R I V M.

1 *Iura producta probant contra producentem.*
2 *Immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide requiritur ad immutandam fubftantiam benefi- cij, & num. 3.*
4 *Bona fides, eo ipfo quòd allegatur, præfumitur.*
5 *Duæ enunciatiuæ vltra centum annos probant titulum aptum ad immutandum ftatum beneficij.*
6 *Ad effectum vt enunciatiuæ probent, requiritur quòd fint duorum inftrumentorum, & quòd non emana- uerint à perfonis fufpectis, & fi emanarunt à perfo- nis fufpectis concurrere debent adminicula.*
7 *Non eft probanda qualitas tituli, cùm titulus non di- fcutitur.*
8 *Titulus inualidus, & putatiuus, fufficit ad præfcriptio- nem.*
9 *Optio non cadit nifi inter Canonicos.*
10 *Vna fcriptura aliam declarat, num. 18.*
11 *Poffeffio Canonicatus capi debet Capitulariter. Sufficit tamen quòd Canonicus, habita poffeffione fecerit actus Canonicales de confenfu Capituli.*
12 *Beneficium effe Canonicale vel præbendale quomodo probetur, & num. 13. 14. 15. 16.*
13 *Probatio per auditum fufficit in antiquis.*
16 *Beneficia feparata debent per fe in cenfum referri.*
17 *Probatio per fcripturas præualet probationi factæ per teftes.*

D E C I S I O CCXXXV.

VIfum fuit Dominis, hodie non effe agendum fim
pliciter, an beneficium fanctæ Margaritæ fit li-
berum, & feparatum à Canonicatu, cùm conftet de
eius anteriori ftatu ex productione inftrumenti facta
1 per Cadubrium, de quo in fummario, num. 2. † quod
ideo contra ipfum probat, l. cùm precum, C. de libe-
ral. cauf. Sed an conftet, quòd de beneficio libero fit
effecta præbenda Canonicalis, ita vt recedendum fit à
decifis. Et affirmatiuè fuit refolutum. Nam hic adeft
2 quadragenaria cum titulo, & bona fide. † Talis autem
quadragenaria, aut immemorabilis requiritur, quan-
do agitur de mutatione fubftantiæ beneficij, vt ex tra-
dit. per Philipp. de Peruf. in conf. quod eft inter conf.
Felyn. 2. num. 2. & 3. dicit Rebuf. in tit. de vnion. num.
35. in fine, Rota in antiq. dec. 9. & 10. de reb. Eccl. non
alien. Ioan. Andr. in reg. qui contra, num. 11. verf. mi-
hi videtur, de reg. iur. in 6. Oldrad. conf. 296. num. 3.
Hoied. de incompat. benef. par. 2. cap. 3. nu. 13. Et fuit
dictum in caufa Perufina fancti Beneueniatis, 13. Mat
3 tij 1588. coram Illuftriffimo Cardinali Pamphilio. † Et
regula eft, quòd quotiefcunque agitur de inducenda
præfcriptione contra ius, requiritur vel immemorabi-
lis, vel quadragenaria cum titulo, cap. 1. de præfcript.
in 6. vbi DD. omnes.

4 Et quantum attinet ad bonam fidem, fufficit quòd
allegetur; quia præfumitur, l. penult. C. de euict. l. fi
adult. cum inceft. §. idem ff. ad l. Iul. de adult. Bart. in
l. 1. §. hoc interdicto, num. 12. ff. de itin. actuque priu.
5 † De titulo autem conftat ex duabus enunciatiuis an-
tiquiffimis vltra centum annos, quæ probant, Bald. in
l. cùm aliquis, num. 4. & ibi Iaf. num. 4. & feqq. C. de
iur. delib. Alexand. conf. 75. nu. 3. lib. 4. Caffad. decif. 3.
num. 3. de procurat. Put. decif. 209. lib. 2. Quarum al-
tera eft in inftrumento confecto de anno 1468. de quo
in fummario, nu. 2. in quo apparet, Canonicos, ftante
claufula: [accedente confenfu Canonicorum,] fuiffe
contentos, vt gratia Apoftolica haberet effectum, per
quam indulgebatur Francifco de Mazzonatis, vt pof-
fet ex dicto beneficio fanctæ Margaritæ de Longano
eligere vnam præbendam Canonicalem pro Bartho-
lomæo de Coquis eius nepote, quem Canonici ex tūc,
in fratrem & Canonicum receperunt, cum traditione
poffeffionis, & affignatione ftalli in Choro. Altera verò
eft in inftrumento optionis de anno 1476. vt in fum-
mario, num. 4. in quo enunciatur erectio huius bene-
ficij in præbendam Canonicalem. Et quamuis prima
enunciatiua emanauerit à Francifco, fecunda verò à
6 Bartholomæo, & fic à perfonis fufpectis, † & tamen ad
effectum quòd enunciatiuæ antiquæ probent, requiri-
tur quòd fint duorum inftrumentorum, & quòd ema-
nauerint à perfonis non fufpectis. Aret. in c. cùm cau-
fam, num. 21. cum feq. & ibi Felyn. num. 4. de probat.
Aym. de antiq. temp. p. 1. fect. 4. num. 14. 19. & feqq.
Put. dec. 209. lib. 2. Nihilominùs quando concurrunt
adminicula, vt concurrere in hoc cafu ex infradicen-
dis apparebit, enunciatiuę etiamfi emanauerint à per-
fonis fufpectis probant. Achill. decif. 1. de confeff. Put.
decif. 149. lib. 3. Et fuit refolutum in caufa Bononien.
præceptoriæ 5. Aprilis 1604. coram R. P. D. meo
Litta.

7 Neque ad hunc effectum neceffe eft, vt conftet de
qualitate tituli. Abb. in c. cùm veniffent, n. 8. per illum
tex. de inftit. Capic. decif. 189. nu. 10. cùm non fit difcu
tiendus, vt per glof. in d. c. in verb. caufam, de præfcr.
in 6. & fufficiat titulus inualidus & putatiuus, l. cel-
las, & ibi glof. & Doct. ff. de vfucap. gloff. in c. de quae-
fto, de præfcr. modò fi validus effet, tribueret ius, gl. fin.

N 2 in

in c.si diligenti, de præscript. Philip. de Perus. loco alleg. num. 14. Verall. decis. 361. num. 4. p. 4. Et quòd huiusmodi erectio, & acceptatio habuerit effectum, ita vt adsit quadragenaria, & longè vltra euidentissimè patet, cùm posteà Bartholomæus de Coquis, ad cuius fauorem fuit facta erectio, soluerit pro instrumento authentico erectionis dicti Canonicatus, certam pecuniarum summam, vt in summario, num. 13. Et adest insuper optio de qua supradictum est. Vlteriùs præbenda facta de anno 1476. vt in summario, num. 4. in qua apparet quòd dictus Bartolomeus ob tenuitatem præbendæ sanctæ Margaritæ de Longano optat prębendam in Canonicatus sancti Iacobi vacantem, & pro instrumento authentico dictæ optionis certum quid fuit solutum, vt in eodem summario, num. 5. Et de eodem anno 1476. constituit Franciscum de Mazzonatis suum procuratorem, ad defendendam optionem dictæ præbendæ, qui Canonicatus sancti Iacobi cum præbenda sanctæ Margaritæ de eodem anno 1476. fuit collatus per Capitulum Petro Basso, nu. 5. qui cepit possessionem, & præstitit iuramentum in manibus Capituli, vt in summario, no. 6. & 7. Et quamuis huiusmodi scripturæ continentes prouisionem Bassi fuerint reprobatæ in sententia Vicarij Patriarchæ Venetiarum, ex quo non fuerant rectè compulsatæ, tamen hodie cessat hoc obiectum, per productionem originalium. Ex quibus iuribus bene probatur obseruantia, & qualitas beneficij. Nã ex optione alterius prębendæ denotatur qualitas prę-

9 bendæ relictæ, † cùm optio non nisi inter Canonicos cadat. Rot. decis. 6. de consuet. in nou. & decis. 8. nu. 5. de sent. in excomm. in antiq.

Accedit etiam, quòd de anno 1477. per resignationem cuiusdam Carpedonis fuit prouisus de huiusmodi præbenda Christophorus de Sarrauallę, & facta fuit permutatio dictæ præbendæ S. Margaritæ de Longano, & habuit possessionem, vt in summario, num. 8. Et hodie cessat obiectum compulsationis cõtra huiusmodi instrumentum, cùm originale fit productum. Et posteà de anno 1480. vt in summario, no. 11. ad instantiam dicti Christophori omnes de villa Longani denunciauerint Potestati Belluni omnes terras dictæ Ecclesiæ sanctæ Margaritæ.

Nec obstat, quòd enunciatiua in huiusmodi instrumento videatur æquiuoca, vt dicitur in alia decisione, cùm non dicat, huiusmodi Ecclesiam sanctæ Margaritæ esse membrum Canonicatus; quia hodie cessat hoc obiectum, stantibus alijs scripturis, de

10 quibus supradictum fuit, & infrà dicetur, † cùm vna scriptura aliam declaret. Aym. cons. 23. numer. 12. & actus subsequens declaratur secundùm suum titulum, & causam. Ossch. decis. 167. num. 25. & seqq.

Prædictis addendum est, quòd de anno 1482. quidam mansionatius Ecclesiæ Feltrensis tradidit possessionem Canonicatus, & præbendæ sanctæ Margaritæ de Longano Benedicto Bonuiagio prouiso Apostolico, vt in summario, num. 12. qui de anno 1484. optauit præbendam sancti Matthæi, demissa præbenda sanctæ Margaritæ, vt in summario, num. 14. Et hæc

11 quidem iura ostendunt effectuationem. † Licèt enim possessio Canonicatos deberet capi Capitulariter, nihilominùs sufficit quòd post possessionem simpliciter captam Canonicus fecerit Canonicales actus de consensu Capituli. Cassad. decis. 8. de caus. poss. & propr. prout in casu isto præsumitur fecisse, cùm posteà de consensu Capituli optauerit aliam præbendam.

12 Et cessat omnis difficultas. Nam ab anno 1545. vsque ad litem motam, & sic per tempus ferè 50. annorum fuerunt Canonici, Ioannes Baptista Pinadellus, Firmus de Susinis, & Peregrinus Mastorgius, vt constat in processu, qui omnes, vt deponunt testes, possederunt bona sanctæ Margaritæ vt Canonici. Et reddunt causam scientiæ, quia alij deponunt de notorietate, alij de publica voce, & fama, alij quia tanquam massarij exigebant decimam in primo anno pro fabrica, alij quia erant coniuncti, & exactores Canonicorum, & vnus dicit, quia Pinadellus non habebat aliud beneficium, alij quia semper vnus Canonicus post alium possedit. Oldrad. in cons. 296. num. 1. & seqq. Et quod plus est, dicti testes concludunt de auditu, ab anno 1539. quo tempore erat Canonicus Franciscus à Turre, cui successit D. Pinadellus.

13 † Et hæc probatio per auditum in antiquis sufficit, c. licèt ex quadam, vbi Butt. Ioann. Andr. Abb. & alij, de testibus.

14 Et ne quid intactum relinquatur, accedunt pro obseruantia alia iura producta ab anno 1570. vsque ad annum 1592. de quibus in summario à num. 25. vsque ad fin. quæ continent locationes, visitationes, decreta, & alia similia pertinentia ad huiusmodi præbendas sanctæ Margaritæ. Et sic clarè ostendunt obseruantiam, vt vnionem beneficij, Oldrad. consil. 296.

15 Denique prædicta corroborantur, cùm in libris taxæ non reperiatur notata Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano, vt in summario, num. 16. sed solùm Canonicatus sanctæ Margaritæ, quod verisimiliter non esset, si Canonicatus esset diuersus à dicta Eccle-

16 sia. † Vtrumque enim beneficium debuisset per se in censum referri, l. forma, ff. de cens. Oldrad. d. cons. 296. num. 2. vers. & vna tantùm datur decima. Et hoc euidenter suadetur, ex quo Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano, post impetrationem de ea factam, vti de beneficio separato, fuit de anno 1593. 9. Februarij annotata in prædicto libro taxæ, tanquam beneficium de nouo repertum. Ex hac enim annotatione clarè constat, quòd anteà in dictis libris non erat descripta.

Non obstant testes in contrarium examinati, super quibus est fundata alia decisio; quia cùm hodie ex scriptoris de nouo productis conuincatur, non est de

17 eis habenda ratio. † Probatio enim facta per scripturas præualet probationi factæ per testes. Innoc. in cap. cùm Ioannes, ou. 6. de fid. instr. Aym. cons. 54. num. 15.

Vltimo loco non officit, quòd adsint plures Ecclesiæ sub inuocatione sanctæ Margaritæ; quia inde non potest oriri æquiuocum, cùm denominentur, de Formegano, de Sartena & de Longano; & iura producta loquantur de Ecclesia sanctę Margaritę, & si aliqua simpliciter loquantur recipiunt interpretatio-

18 nem ab istis, cùm, vt dictum est, *vna scriptura aliam declaret*.

Vallisoletana Iurisnominandi. Merc. 8. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Clausula in medio dispositionis posita, satis est quòd verificetur in parte dispositionis.*
2 *Intentio testatoris probatur ex eius testamento.*
3 *Narratiua quæ non mouit Papam, non est iustificãda.*
4 *Transactionis nomine omnis conuentio comprehẽditur.*
5 *Assertioni Papæ plena fides adhibetur.*

DECISIO CCXXXVI.

Dvbitaui, an gratia Apostolica esset iustificata. Et Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam licèt non

non iustificetur præcisè, quòd Rodericus ingenti cũ labore, & forsan cum expensis reperetit, & detexerit, ius nominandi puellas spectare ad dignitates, hoc non refert; quia subdiitur, & litigando desuper,
1 in Camera maiori obtinuit sententiã. † Et ideò cùm verba illa [ingenti cũ labore, & forsan expensis,] referatur ad totam orationem, sufficit, quòd verificentur in lite, prout verificantur ex depositione testium, ad tradit. per glos. in l. si negotium, in verb. gestorũ, C. de neg. gest. & per Anchar. cons. 80. num. 2. vers. his non obstantibus. Vltra quòd verba illa [reperetit, & detexerit] debent intelligi cum effectu. Et sic, postquàm negotium fuit positum in claro, scilicèt post litem. Vnde etiam ex isto capite narratiua re-
2 maneret iustificata. † Alia quoque narrata quoàd ordinem fundatoris, probantur ex ipsius testamento, Bart. in l. 1. num. 8. ff. de nou. oper. nunc. prout non, adimplementum exequutoris probatur ex testibus, quorum depositio benè adminiculatur ex testamento ipsius exequutoris. Decretum verò & sententia obtenta iustificantur ex ipsomet decreto canonizante, testamentum fundatoris.

Neque obstat, quòd non verificetur, fundatorem reliquisse filios ipsiusmet exequutoris post obitum,
3 eius patris, exequutores, † quia cùm hæc narratiua non mouerit Papam, hinc non vitiat. Ægid. decis. 4. num. 280. Put. decis. 69. lib. 2. Et fuit pluriès resolutum. Et hac responsione tollitur quod dicebatur, nullam fuisse factam transactionem inter dignitates, & exequutores, cùm lis non præcessisset, sed fuisse potius quandam recognitionem; quia neque hoc
4 potuit mouere Papam. Et cessat omnis difficultas, quia sub nomine transactionis potest venire omnis conuentio, l. cùm hi, §. commune, ff. de transact. c. suscitata, de in integr. restitut. l. 1. §. final. ff. ad Tertull.

Nec est verum, quòd non fuerit data facultas Rodetico nominandi duas puellas pro se, hæredibus, & successoribus; quia licèt in concordia facta per procuratorem, non legatur hæc facultas, tamen ei postea fuit expressè data per viam nouæ concessionis, in ratificatione facta per Dignitates.

Denique non officit, quòd non constet, literas fuisse impetratas per Dignitates, prout narratur; quia, vltra quòd hoc respicit potiùs validitatem, quàm iustificationem gratiæ, c. nonnulli, §. sunt & alij, de,
5 rescr. † cùm hæc sit assertio Papæ, plena ei fides adhibetur. Clem. 1. vbi Doct. de probat. c. cùm à nobis, vbi Butr. nu. 3. Abb. & Felyn. in princ. de test. Paris. cons. 15. nu. 19. lib. 4.

Pacen. Decimarum del'Hebrero. Lunæ 13. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Tertius habens interesse principale, veniens ad causam vt assistat, si ignorauit, causam tractari, impedit expeditionem causæ, secus si sciuit. Item non impedit expeditionem causæ, quando tertij assistentia inseruit pro exclusione vtriusque partis, numer. 3. Vel quando non est admittenda, numer. 4.*

2 *Episcopus habet intentionem fundatam super decimis loci, in quo non est parochus.*

DECISIO CCXXXVII.

Petebat Capitulum Pacen. medietatem decimarũ in loco del'Hebrero, quarum altera medietas percipitur à Reuerendissimo D. Episcopo. Et Rota, censuit 21. Iunij anni præteriti, neque ex dispositione iuris communis, neque vigore consuetudinis, huiusmodi decimas ad ipsum spectare. Quare cùm D. Dux Feriæ, contra quem agebatur, peteret absolutionem, Reuerendissimus D. Episcopus comparuit in causa, assistendo Capitulo. Vnde contigit dubitari, an comparitio præfata impediret, quominùs absolutoria daretur. Et Domini negatiuè resoluerunt,
1 † quia licèt regula sit, quòd tertius habens principale interesse, veniens ad causam vt assistat, si ignorauerit, causam tractari, possit impedire expeditionem, secùs verò si sciuerit. Bart. in l. si prolusorio, §. sed & agere, num. 2. & 3. ff. de appell. Abb. in c. cùm super,
2 nu. 30. de re iud. Afflict. decis. 235. sub num. 3. † Tamen, & si Episcopus habeat intentionem fundatam super decimis loci in quo non adest parochus, cap. quoniam de decimis: & istud ius solius Episcopi non defendit intẽtionem intentatam per Capitulum, imò
3 illam excludit. † Vnde meritò, siue sciuerit, siue ignorauerit Episcopus, causam tractari, illius assistentia non potest impedire expeditionem causæ, quia inseruit pro exclusione Capituli, & Ducis, l. 1. §. 4. à quo is, ff. de rei vendic. Bisign. decis. 4. de re iud. latè Couarr. pract. quæst. cap. 14. nu. 4. vers. non verò contrarium.

Non obstat decisio in causa Oscen. della Piedra 6. Martij 1564. coram Domino de Rubeis, quia in casu illius decisionis, non modò Episcopus assistebat Capitulo, sed etiam Capitulum erat in quasi possessione exigendi decimas. Vnde fuit termini longè diuersi.
4 Neque releuat, quòd Capitulum potest habere donationem, vel alia iura ab Episcopo, ex quibus Episcopus teneatur illud defendere; quia cùm de istis neque appareret doceatur, meritò ista assistentia Episcopi non potest suffragari Capitulo, cùm non sit admittenda. Innoc. in cap. veniens, 2. in ver. incontinenti, de, test. Ang. in l. si suspecta, numer. 2. ff. de inoff. testam. Vrsill. ad Afflict. decis. 135. num. 2.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 20. Iunij 1605.

EPITOME.

An, & quando duæ Sacristiæ possint esse in eadem Ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Verbum* EXERCEATVR, *est præcisum, & necessitatem inducit.*

2 *Ordo Reipublicæ confunditur, si iurisdictio vnicuique sua non seruatur.*

3 *Nobiliores in honoribus, & administrationibus Reipublicæ, debent præferri.*

4 *Dualitas ad rei interitum parata est, vnitas ad conseruationem.*

5 *In consideratione non est habendum quod fit de facto.*

6 *Episcopus auctis facultatibus, potest augere numerum præbendarum.*

7 *Duo curati in eadem Ecclesia non possunt esse æquè principaliter.*

8 *Episcopus non potest mutare statum Ecclesiæ, & facere ea quæ sunt contra ius, & nu. 10.*
9 *Sacristiæ nomen, est nomen iuris, & continet custodiã thesauri.*

DECISIO CCXXXVIII.

REuerendissimus D. Archiepiscopus Montis Regalis in sua Metropolitana Ecclesia, quæ est regularis, & in qua monachi sunt loco Canonicorum, iuxta resolutiones factas, construxit nouam Sacristiã pro presbiteris sæcularibus qui dictæ Ecclesiæ inseruiunt, paramentisque locupletauit, & eius curam clerico sæculari commisit. Vnde supradictis mensibus dubitari contigit, an potuisset hoc facere. Et negatiuè fuit resolutum, & reproposito dubio supradicta die, Domini non recesserunt à priori suffragio. Bulla enim Pauli tertij est satis clara, quæ vult, quòd Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ mona-
1 chis, † quod verbum [exerceatur] est præcisum, necessitatemque inducit, vt dicitur in alia decisione, & propterea officium iniunctum monachis, alter vsurpare non debet, l. quicumque, vbi Luc. de Penna, C.
2 de exact. & exeq. lib. 12. l. consulta, C. de testam. † Si enim vnicuique sua iurisdictio non obseruatur, totus ordo Reipublicæ confunditur, cap. prouenit, 11. q. 1. Luc. de Penn. loc. alleg. col. 2. circa med. vers. si enim.
3 Et hæc dispositio est iuri communi conformis, † secundùm quòd nobiliores, prout sunt monachi, qui sunt loco Canonicorum, debent in honoribus, & administrationibus rerum publicarum præferri, l. ad subeunda, C. de decur. lib. 10. l. rescripto, in princ. ff. de muner. & honor. l. 2. in fin. C. de præd. decur. lib. 10. Luc. de Penn. in l. mulieres, col. 5. vers. in pluribus quippe, C. de dignit. lib. 12. & in d. l. 2. col. penultim. vers. & sicut nobiliores, C. de exact. & exequut. eod. lib. Hinc videmus, quòd in Ecclesijs in quibus Sacristia non datur in titulum, quot annis deputatur vnus, vel plures Canonici, qui per ministros curam illius exerceant. Repugnat quoque iuri, & regimini Ecclesiæ, quòd æquè principaliter sint duo Sacristæ,
4 ad tex. iuncta rubr. in c. vnico, de offic. Sacrist. † Dualitas enim ad rei interitum parata est, vnitas verò ad conseruationem, cap. in apibus 7. q. 1. l. 3. §. penult. in fin. ff. de admin. tut. l. 2. §. nouissimè, ff. de orig. iur. c. 1. 97. dist. c. gaudemus, §. quia verò, de diuort. Luc. de Penn. in d. l. quicumque, col. penult. vers. nec posset. Heinrichmanus, cons. 2. num. 13. vol. 1. Regimini etiam Ecclesiæ repugnat, vt dictum est, nam dissensionis periculum verisimiliter adesset, quia non potest esse societas affectionum, vbi dissidet diuersitas potestatum, & hoc modo potiùs aditus stipendijs, quàm vtilitatibus reseraretur, vt bene considerat Luc. de Penn. loco suprà alleg. d. col. pen. vers. prætereà probatur hoc: & si ostendatur aliter seruari in quibusdam Ecclesijs. Vltra responsiones datas in alia decisione, scilicèt, quòd huiusmodi Sacristiæ sunt pro seruitio Capellarum particularium, non pro seruitio corporis Ecclesiæ. Est insuper considerandum, quòd subordinatè, & non principaliter Sacristę inseruiunt, vel plures sunt loco vnius, secundùm gloss. in c. nunc autem, in verb. Diocletiani, dist. 21. vel Ecclesia est diuisa, & regulares & seculares constituunt diuersa Capitula, & ita loquitur Verall. decis. 87. p. 1.
5 † Vltra quòd non debet haberi in consideratione, quòd de facto & non de iure fit, vt in similibus terminis dicit Ias. in l. licèt, nu. 3. ff. de leg. 1.
6 Nec applicatur, quòd Episcopus, auctis facultatibus, potest augere numerum præbendarum, si ad inuicem compatiuntur, quod secùs est in Sacristia, attenta Bulla Pauli III. dispositione iuris communis,
7 & absurdo quod orietur in diuinis celebrandi, † sicuti videmus, quòd nec duo curati in eadem Ecclesia possunt esse principales, seu æquè principaliter, sed semper vnus præest alijs qui subsunt, vt per Butr. in c. cùm non ignores, numer. 4. de præben. & dign.
8 † Et ex prædictis cessat quod dicebatur, Reuerendissimum D. Archiepiscopum habere ius ordinandi Ecclesiam, quia hoc non procedit in ijs quæ sunt contra ius, cap. 2. de relig. dom. cap. sicut, de excess. Prælat.

Neque est verum, quòd Monachi non habeant ius prohibendi in Bulla; quia satis habent, cum ipsis concedatur officium Sacristiæ, vt dicitur in alia de-
9 cisione. † Nec nomen Sacristiæ est accipiendum pro Sacristia materiali, sed quatenus est nomen iuris, scilicèt, vt contineat custodiam thesauri Ecclesiæ, vt in c. 1. de offic. Sacrist. Et Iacob de S. Georg. in suo tractat. de feud. in verb. & cum molendinis, nu. 2. non facit ad punctum, quia loquitur in casu in quo potest dari pluralitas, & tunc requiritur facultas prohibendi, & dicta num. 5. non applicantur, quia monachi non fundant se in præscriptione, sed in titulo quem habent.

Denique non officit facultas quam Reuerendissimus Archiepiscopus habet in Bulla, addendi, vel mi-
10 nuendi, † quia, vt in alijs decisionibus responsum fuit, non potest propterea mutare statum, & facere ea quæ sunt contra ius. Et hoc expressè dicit Felyn. qui in contrarium allegatur, in c. 2. num. 19. de libell. oblat. dum dicit, quòd additio, & detractio est quid diuersum à mutatione, & infrà subdit, quòd mutatio detractiua, & subtractiua, non censetur permissa.

An autem, & quem locum debeat habere Reuerendissimus Archiepiscopus pro paramentis, & alijs rebus pretiosis per ipsum confectis, & conficiendis, & quibus, & qua ratione possit committere custodiam, erit particulariter agendum. Interim tamen non potest impediri, quominùs habeat locum priuatum pro ipsis paramentis & rebus pretiosis.

Romana Vineæ. Merc. 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio etiam instrumentalis probatur per testes, & est manutenibilis, si fuit capta, alio non existente in possessione.*
2 *Posterior possessio præsumitur clandestina.*
3 *Habens ciuilem possessionem anteriorem debet præferri habenti naturalem posteriorem.*
4 *Possessio præsumitur iure familiaritatis, si de altero titulo non constet, & quando quis dicatur possidere iure familiaritatis, num. 6.*
5 *Possessio subsequens præsumitur ex titulo præambulo.*
7 *Verba curialia non sunt obligatoria.*

DECISIO CCXXXIX.

1 FVit resolutum, Pompeio dandum esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat ex depositione testium, ex quibus etiam possessio solet probari. Rebuff. in prax. de miss. in poss. num. 41. Et fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ, 19. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Quæ possessio, licèt instrumentalis, cùm fuerit capta alio non existente in possessione, est manuteni-

nutenibilis, Cassad. decis. 20. de præben. Put. decis.
360.num.8.lib.1.& fuit pluriès resolutum.
2 Neque obstat posterior possessio Orientæ; quia tan-
quam iunior, & alio existente in possessione, præsumi-
tur clandestina, cap. licet causam, vbi Doct. de pro-
bat. Bart. in l. si duo, in princip. sub num. 4. ff. vti pos-
3 sid. Verall. decis. 334. num. 2. & decis. 6. part. 2. † Et
propterea cùm Pompeius non habuerit se pro spolia-
to, & sic animo retinuerit ciuilem, debet præferri,
cùm sit anterior posteriori naturali, vt reprobata opi-
nione Couar. pract. quæst. cap. 17. num. 5. tenuit Rota
in causa ciuitatis Castelli de Molionocijs, 22. Iunij
1587. coram Illustrissimo Plato, & meis temporibus
in causa Cusentina Capellæ, 26. Octobris 1601. coram
4 Reuerendissimo D. Archiepiscopo Colosen. † Vltra
quòd, stante titulo, & possessione Pompei (constat
enim de titulo & instrumento emptionis) si Orienta
fecit aliquos actus, præsumuntur iure familiaritatis,
Angel. in l. assiduis, circa princip. vers. in tex. ibi, mu-
lier possidet, C. qui pot. in pign. hab. Castren. consil.
179. sub num. 4. vers. item non obstat, lib. 1. Alexan.
in l. qui iure familiaritatis, Angel. in l. assiduis, circa
princip. versic. in text. vbi mulier possidet C. qui pot.
in pign. hab. Castren. cons. 179. sub num. 4. vers. item
non obstat, lib. 1. Alexand. in l. qui iure familiaritatis,
num. 5. vers. per hoc tamen, ff. de acquiren. possess. &
cons. 88. sub num. 6. vers. nec & his, lib. 2. Ruin. cons.
34. num. 13. & 174. num. 4. in fin. lib. 1. Corn. cons. 315.
sub num. 3. vers. & licèt, lib. 4.

Neque applicatur, quòd possessio Pompeij fuerit
iure familiaritatis; quin imò hæc confessio Orientæ
sufficeret, vt daretur mandatum de manutenendo
Pompeio, quia titulus præcedens, excludit quòd tali-
5 ter possederit, † sed possessio præsumitur ex titulo pię-
ambulo. Curt. iun. cons. 168. num. 32. in fin. & seqq.
Neuiz. cons. 80. num. 21. Rimin. iun. cons. 44. nu. 69.
in fin. Tob. cons. 66. num. 13. & fuit resolutum in cau-
sa Callien. fructuum 28. Febr. 1603. coram R. P. D.
6 Ludouisio. † Dicitur enim iure familiaritatis quis pos-
sidere, quando nullum ius possidenti competit, sed
ratio consanguinitatis & amicitiæ hoc suadet. Rebuf.
in tract. de mater. possess. in præfat. num. 29. in fin. &
Doct. in loco præcit.

Nec officit mandatum de associando, concessum
Orientæ; quia illud loquitur de vinea propria ipsius
Orientæ contiguæ huic vineæ, quam non prætendit
Pompeius. Denique non subsistit, quòd Pompeius
7 ceciderit facto proprio à possessione, † quia epistola in
qua se fundat Orienta continet verba scripta ad com-
placentiam per modum liberalitatis, & oblationis vul
gariter fieri consuetæ, quæ ideo non sunt obligatoria,
cap. cùm venissent, vbi Card. & Imol. de instit. Alex.
in l. ita stipulatus, magn. num. 6. & 7. ff. de verb. oblig.
& ibi Ias. nume. 5. Nam verba per modum curialita-
tis, seu vrbanitatis, & complementi prolata, nugato-
ria existimantur, & non obligant. Card. in Clem. exi-
ui, §. nos igitur, de verb. signific. & in proem. Greg. §.
sanè not. Ang. in l. si cui, ff. de seruit. Apostill. ad Abb.
in d. cap. cùm venissent, de instit.

Assisien. Census. Mercurij 22. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Vnusquisque in re sua est moderator, & arbiter.*
2 *Donatio ob causam non eget insinuatione.*
3 *Sine traditione dominium non acquiritur.*
4 *Clausula constituti transfertur dominium ad quoscum-
que effectus.*
5 *Donatio facta vt alimenta præstentur, non est conditio-
nalis, sed modalis.*
6 *In donatione modali, si modus non adimpleatur, domi-
nium rei donatæ ipso iure reuertitur ad donantem, si
declaratio donatoris interuenerit.*
7 *Caducitas in re emphyteotica intelligitur ipso iure, do-
mino tamen volente, & declarante.*

D E C I S I O CCXL.

DVbitaui, an donatio facta per Cæsarem Andreæ
fratri fuisset valida, ita vt esset translatum domi-
nium in donatarium, ad effectum quòd census impo-
situs per Andræam, sustineatur. Et Domini affirmati-
1 nè resoluerunt, † quia vnusquisque in re sua est mo-
derator, & arbiter, l. in re mandata, C. mand. nec re-
peritur in iure prohibitum, ne frater, nisi sit minor,
2 possit donare fratri, † & in hoc casu insinuatio non vi-
debatur necessaria, cùm donatio sit ob causam, vt sci-
licèt alimenta præstentur, gloss. 3. in l. Aquilius, aliàs
Attilius, ff. de donat. vbi Bart. num. 3. Alexand. cons.
12. num. 1. vol. 1. Purpur. cons. 353. num. 24. Natt.
cons. 609. num. 20. & 39. Molin. de primog. Hisp. lib.
3 2. cap. 8. nume. 16. † Neque de translatione dominij
potest dubitari; quia licèt sine traditione non acqui-
4 ratur, l. traditionibus, C. de pact. † tamen in instru-
mento adest clausula constituti, quæ operatur trans-
lationem possessionis ad quoscumque effectus, l. quæ-
dam mulier, vbi gloss. Bartol. & alij, ff. de rei vendic.
l. quamuis §. 1. & l. quod meo, ff. de acquiren. possess.
Berou. cons. 41. num. 12. l. 3. Afflict. decis. 299. latè
Tiraq. de iur. constit. poss. par. 1. num. 2. & 3. & par.
3. limit. 11. Et fuit latè deductum in causa Sutrina bo-
norum, 23. Octobris 1595. coram Illustrissimo D. meo
Cardinali Pamphilio. Ex quibus sequitur, possessio-
nem census fuisse validam, & sustineri.
5 Non obstat, quòd ista donatio fuit facta, vt alimen-
ta præstarentur; quia non ideo fuit conditionalis, sed
modalis, cùm onus alendi post ipsam donationem es-
set adimplendus. Bart. in l. quibus diebus, §. Termi-
nus, num. 1. & 5. & 6. ff. de condit. & demonstr. Butr.
cons. 48. in princ. Et fuit dictum in causa Canallicen.
Baroniæ, 27. Febr. 1576. coram bo. me. de Rubeis, quę
6 est, decis. 39. num. 1. par. 1. diu. † Nec facit, quòd cùm
non fuerit adimpletus modus præcedens, (non fue-
rint scilicèt alimenta præstita) dominium redit ipso
iure in donantem, l. 1. C. de donat. quæ sub modo, & c.
gloss. in d. l. traditionibus, vbi Curt. iun. nume. 26. C.
de pact. quia quicquid sit de illa quæstione, cui hac in
re onus probandi incumbat, de qua per Surd. de ali-
men. tit. 1. quæst. 48. num. 53. & seqq. Ad effectum ta-
men resolutionis contractus requiritur voluntas, &
declaratio donatoris, quæ non interuenit in hoc casu,
vt ipso iure dicatur dominium rei donatæ in donan-
tem redijsse, l. 2. ff. de leg. commiss. Tiraq. in l. si vn-
quam, in verò reuertatur, nume. 10. C. de reuoc. do-
7 nat. quo loci plura similia deducit. † Et inter alia,
quòd caducitas licèt incurratur ipso iure, tamen intel-
ligitur, domino rei emphyteoticæ volente, & declaran
te. Ias. in l. in emphyteoticarijs, num. 6. & seqq. C. de
iur. emphyt. Et facit decis. in causa Spoletana terra-
rum, coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Rho-
dien. 15. Decembris 1599. vbi, quòd pactum resolu-
tiuum habet locum, volente eo ad cuius fauorem fuit
positum.

Neque officit diuisio facta 14. Octobris 1592. inter
dictum donatarium, & donantem; quia per talem di-
uisionem

uisionem non potuit Andreas præiudicare emptori census, cùm diuisio fuerit facta voluntate Andreæ, ad hoc directè tendente. Tiraqu. qui distinguendo post alios sic resoluit; de retract. conuent. §.3.glos.vnica, num. 10.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Merc. 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium factum à testatore, an probet, bona ibi descripta fuisse in bonis ipsius testatoris fideicommittentis.*

2 *Duo confinia sufficiunt ad probandam identitatem, maximè si concurrant aliæ demonstrationes, num. 5.*

3 *Bona esse subiecta fideicommisso, probatur ex eo quòd pro talibus fuerint habita in diuisione, & nu. 4.*

DECISIO CCXLI.

DEnique dubitaui, an bona de quibus in dubio, essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Pro cuius dubij resolutione non solùm videndum est, an fideicommissum comprehendat dicta bona, verùm etiam de illorum identitate, prout in alijs disputationibus seruatum fuit.

Et quantum attinet ad Palatium de Riuardinis vnà cum terrenis eidem contiguis, nullibi probatur, hæc bona fide fuisse supposita dicto fideicommisso.
1 Nec ad hunc effectum suffragatur inuentarium quod confecit D. Comes Melchior fideicommittens de bonis sibi relictis per Bartholomæum auum; quia dictũ inuentarium, vltra quòd in eo nõ legitur descriptum palatium, sed solùm certa possessio [cum domo, &c.] in loco [detto la Richardiua] non releuat; quia inde non sequitur, quòd hæc bona fuerint in hæreditate dicti Melchioris, cùm medio tempore ea potuerit alienare, ad tex. in l. neque natales, C. de probat. Et quamuis posteà hæc bona fuerint in bonis Comitis Camilli filij d. Melchioris, non inde tamen necessariò sequitur, quòd ad eum peruenerint ex testamento patris.

2 Quantum attinet ad possessionem nuncupatam [di S.Gio:] quæ est diuisa in quatuor petias, quòd ea sit de bonis subiectis fideicommisso, patet ex laudo dato per sanct. me. Gregorium xiij. tunc Cardinalem, vt fuit firmatum in hac causa 20. Iunij 1603. Nec de idẽtitate dubitari potest. Nam quoàd primam partem huius possessionis super qua sunt ædificia, in assignatione facta vigore laudi dantur pro confinibus a tribus Felicini, & via publica, cum quibus confinibus concordant confinia nominata in adiudicatione facta creditoribus. Idem dicendum est de secunda parte, quæ dicitur [incontro la casa,] quia confinia adiudicationis factæ creditoribus concordant cum confinibus nominatis in assignatione vigore laudi, nempe Canale, & Felicini. Et idem quoque dicendũ est de tertia & quarta parte; nam quoàd tertiam, confines cõueniunt nempe Flumicellum, & via publica. Et quoàd quartam concurrunt via publica, & sanctucij, quorum loco, vt deponunt testes, successerunt Fratres sancti Saluatoris. Et quia in adiudicatione facta creditoribus, nominatur quintum petium [il Colturazzo,] positum in Communi sancti Marti-
3 ni, illud quoque est subiectum fideicõmisso, vt constat ex diuisione facta de anno 1543. quæ fuit ad hunc effectũ canonizata in decisione facta 20. Iunij 1603. Sed difficultas est circa identitatem, nam licèt dentur in adiudicatione pro confinibus [Flumicellum,] & illi de Faba, & de his confinibus deponunt testes, tamen nulla adest probatio quoàd confinia antiqua, & ideo dicendum est, non constare de identitate.

4 Quantum verò attinet ad molendinum nuncupatum, [il Molinazzo,] super flumine [Felicis] in Cõmuni [Flexij] cum terra ibi contigua, probatur, quòd sit subiectum fideicommisso ex dicto laudo, & diuisione facta de anno 1545. & identitas huius molendini satis probatur ex testibus, qui concordant cum dicta diuisione.

5 Nec dubitari potest, quin prædicta omnia confinia sint bene probata; nam licèt aliqua videantur esse generalia, tamen concurrunt aliæ particulares denominationes. Ex quibus omnibus iunctis satis videbatur probata identitas, vt fuit firmatum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

Tarraconen. Præpositurarum. Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ antiquissimæ à personis non suspectis emanatæ probant, & si emanarunt à personis suspectis, adhuc probant concurrentibus adminiculis, num. 2.*

3 *Enunciatiuæ de recenti circa factum enunciatum, probant inter partes.*

4 *Actus subsequens præsumitur factus ex titulo præambulo.*

5 *Mutatio nominis non mutat substantiam rei*

6 *Deputatio administratoris arguit, bona spectare ad deputantem, & de aliis actibus, vide, nu. 10. & 11.*

7 *In contractibus factis de bonis in quibus Capitulum habet interesse, consensus Capituli requiritur, & nu. 10. & seq.*

8 *Hypotheca super re aliena non potest constitui.*

9 *Alienatio rei alienæ non potest fieri in præiudicium domini.*

11 *Ex redditione computorum arguitur dominium illius cui fit redditio.*

12 *Administrator tenetur reddere computa, & restituere quæ supersunt, & nu. anteced.*

13 *Enunciatiua super diuersa re non probant quando agitur de probando actu contento in hoc, vel illo instrumento, secùs verò si agitur de probando effectu qui resultat ex illis actibus.*

DECISIO CCXLII.

DVbitaui, an Præpositus Ecclesiæ Tarraconen. esset administrator bonorum Capituli ante Præpositurę suppressionem factam de anno 1411. per Benedictum assertum Papam 13. cognomine de Luna anno 17. sui asserti Pontificatus. Et Domini affirmati-
1 uè responderunt. † Hoc enim euidentissimè probatur ex quamplurimis enunciatiuis antiquissimis, quæ à personis non suspectis emanarunt, atque ideo plenè probant. Aret. in cap. cùm causam, nu. 21. de probat. Bald. in l. cùm aliquis, vers. item quod dicit, & ibi Salyc. num. 3. vers. si tamen plura. Castren. nu. 6. Ias.
2 num. 4. C. de iur. delib. Put. decis. 209. lib. 2. † Et sunt adeò adminiculata, vt si aliquæ eorum emanassent à perso-

personis suspectis, nihilominus probarent. Achill. de-
cis. 1. de confess. Put. decis. 149. lib. 3. Atque ex eo ma-
gis; quia ferè omnes sunt circa factum proprium e-
3 nunciatum. † Quare, etiamsi essent modernæ, pro-
barent inter partes. Surd. decis. 83. num. 13. cum plu-
ribus allegatis per eum in cons. 7. num. 46. Et fuit di-
ctum coram R.P.D. meo Ortembergho, in causa Me
diolanensis simulationis contractus, 10. Decembris
de anno præterito, & corroborantur ex instrumento
erectionis, & dotationis Capituli, factæ per Archie-
piscopum, vsque de anno 1154. in quo præcipitur,
quòd Prior, & alij Canonici claustrales deberent cō-
stituere personas religiosas extra claustra, quæ bona
4 donata administrarent. † Ex hoc enim titulo poste-
rior formatur euentus, l. vnic. C. de impon. lucratiua
5 descr. lib. 10. † Et licèt tractu temporis vnicus tantùm
fuerit effectus administrator, qui mutato nomine
Præpositus dicebatur, & erat prima dignitas Capitu-
li, vt est in confesso apud partes, non proptereà se-
quitur, quòd fuerit mutata substantia administra-
tionis, Tib. Decia. resp. 11. n. 44. vol. 1.

Et deueniendo ad huius rei indiuiduas probatio-
nes, constat, quòd de anno 1321. vt in summario nu.
4. Archiepiscopus mandat cuidam debitori Præposi-
turæ, vt soluat debitum Bernardo, quem ipse & Ca-
pitulum deputauerunt administratorem Præpositu-
6 ræ. † Quæ deputatio administratoris, arguit, bona
spectare ad Capitulum, omnibus enim libera est bo-
norum suorum administratio, l. a. ff. si à pa. quis fuer.
manum. Et hoc idem comprobat administrationis
bonorum Præpositurae concessio Archiepiscopo per
Præpositum, & Canonicos de anno 1272. ad certum
tempus facta, & eiusdem prorogatio de anno 1274.
donec sibi satisfieret de certa pecuniarum summa, vt
7 in summario, num. 2. & 3. † Nam si bona spectassent
ad Præpositum, ipse solus contraxisset, licèt consen-
sus Capituli fuisset necessarius. Innoc. in c. nouit, post
princ. ibi, quia interesse cuiuslibet Canonici. Ioann.
Andr. ibidem, num. 3. Butr. num. 6. Anchar. num. 6.
Abb. num. 7. de his quæ fiunt à Prælat. atque etiam
comprobatur ex eo, quòd non passus fuisset Præposi-
tus, de redditibus proprijs solui debita Capituli, ad
l. cùm indebito, ff. de probat. cum vulgar. Inde etiam
hoc euidenter demonstratur, quòd de anno 1359. vt
in summario, num. 10. Capitulum obligat nomina-
rim certa bona Præposituræ, & præsertim decimam
maiorem ciuitatis Tarraconæ, quæ continetur in do-
natione facta in erectione Berengario Guardiæ, &
alijs maceliarijs, qui promiserunt subministrare car-
nes, & administrator Præposituræ maior domus Ca-
nonicæ, necnon & collector redituum Præposituræ,
ad mandatum illis factum per Capitulum promise-
runt, & se obligarunt, iuxta promissionem Capituli,
& de anno 1361. dictus Berengarius fecit quietantiā
Collectori Censualium Prępositurę, de certis pecu-
niarum summis sibi solutis. Quæ quidem obligatio-
nes, ex eo præcipuè ostendunt, bona spectare ad Ca-
7 pitulum, † quia super re aliena hypotheca constitui
non potest, l. 1. §. 1. & ibi gloss. & DD. ff. de pignor.
Negus. de pign. 3. mem. a. p. num. 52. Et oritur maxi-
ma etiam præsumptio ex solutione facta, quia si bona
non spectassent ad Capitulū, verisimiliter non fuisset
solutum, cùm nemo præsumatur iactare suum. Præ-
tereà de anno 1486. vt in summ. nu. 17. Prępositus, &
Canonici cōstituunt procuratorem ad capiendas pe-
cunias ad Censum, super bonis Prępositurę, pro sol-
uendo subsidio D. Papę, quę res similiter arguit, quòd
9 bona spectant ad Capitulum. † Alienatio enim rei a-
lienę in prępudiciū domini fieri nō potest, l. alienum,
C. de furt. vbi Bal. Rol. cons. 60. nu. 56. & seqq. lib. 4.

10 Prędictis accedit, quòd de anno 1334. vt in sum-
mario, num. 6. Archiepiscopus, approbante Capitu-
lo, statuit, quòd per arrendatores Præposituræ non
fieret seruitium, sed per Præpositum, cùm teneat bo-
na communia Capituli Tarraconæ. Qui consensus
Capituli, iuncta dicta assertione, probat, bona spe-
ctare ad Capitulum. Consensus enim Capituli re-
quiritur propter præiudicium Domini, ad tex. in l. in
concedendis, ff. de aqua pluu. arcen. Et de anno 1350.
vt in summario num. 7. Præpositus & Canonici con-
stituerunt procuratorem, ad acceptandum caducita-
tes, & concedendum bona in emphyteosim. Cuius
mandati vigore, de anno 1351. idem Procurator con-
cessit certa bona, vt in summario, num. 8. & 9. Quę,
absque dubio, arguunt, bona spectare ad Capitulum,
ad tex. in l. in re mandata, C. mand. Nam si bona spe-
ctassent ad Prępositurам, superfluum fuisset, quòd
Capitulum daret simile mandatum, vt per Innoc. &
alios alleg. Adhęc, de anno 1359. & 1361. vt in sum-
mario, nu. 12. 13. & 14. Vicarius Archiepiscopi fecit
mandatum sub certis pœnis procuratori Prępositurę,
vt solueret certas pecuniarum summas diuersis credi-
toribus Capituli. Vnde satis colligitur, bona specta-
re ad Capitulum; quia si procurator Prępositurę non
fuisset debitor Capituli, non potuisset cogi ad soluen-
dum creditori ipsius Capituli, l. hęredem, iuncta
glos. C. de hæred. act.

11 Denique de anno 1359. vt in summario, nume. 15.
procurator Præpositi exhibuit se paratum reddere
computa expensarum, & receptorum Præpositurę,
quæ dominis reddi debent, l. qui proprio, §. procura-
tor, ff. de procurat. Rationes autem reddere, ad admi-
nistratores pertinet, d. §. procurator, Ang. cons. 286.
num. 2. & 3. Dec. cons. 110. num. 7. cum alijs. Et de
anno 1461. vt in summario, num. 16. Vicarius dedit
mandatum contra Prępositum, ob non restitutionem
quarundam pecuniarum occasione residui compu-
torum. Quod mandatum bene comprobat prędi-
12 cta. † Nam administrator non modò tenetur redde-
re computa, sed reliqua etiam restituere quæ super-
sunt, l. tutorem, C. arbitr. tut. l. quod seruus, ff. de
cond. & demon. Socin. sen. cons. 2. num. 3. & cons. 46.
num. 1. lib. 1. Et prædicta etiam bene corroborantur
ex Bulla suppressionis Benedicti, in qua expressè di-
citur, quòd bona Capituli per vnum Prępositum e-
rant administrata. Vnde non modò attento princi-
pio de quo suprà dictum est, sed etiam suppressione,
constat, quòd bona spectant ad Capitulum. Quæ
maximè conferunt ad declarandum actus qui medio
tempore interuenerunt.

13 Nec facit, quòd dictę enunciatiuæ, aliæ sint de v-
na re, aliæ verò de alia, & in antiquis ad minimum
requirantur duæ enunciatiuæ; quia nihilominùs pro-
bant. Nam non agitur de probando actu contento in
isto, vel illo instrumento, sed de probando effectu,
qui resultat ex actibus illis, scilicet, quòd constet,
Prępositum administrasse bona Capituli; in quo pro-
bando concurrunt omnes enunciatiuæ; licèt per di-
uersa media, glos. fin. in l. ob carmen, ff. de test. Ca-
stren. cons. 111. nu. 1. vers. sed ad hoc respondetur,
lib. 1.

Nec releuat, dum Præpositi laborant, vt osten-
dant, quòd Præceptoria habebat bona particularia;
quia hoc est extra dubium. Nam die 14. Aprilis 1602.
dum proponebatur hæc causa super dominio, fuit di-
stincta in quatuor dubia, scilicèt, vt primò videretur,
An donatio Archiepiscopi esset in forma probanti, se-
cundò an Præpositus fuisset administrator bonorum
Capituli, de quo dubio hodiè quæritur, tertiò an
Prępositura habeat bona particularia. Quartò quę
sint

sint bona Capituli, & quę Pręposituræ, de quibus
duobus vltimis dubijs suo tempore, & loco agetur.

Alerien. Beneficij. Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum necessarium non priuat possessione, voluntarium priuat. Voluntas verò colligitur ex eo, quòd procurauerit expeditionem sequestri.*

DECISIO CCXLIII.

DOmini dixerunt, non esse agendum de manutentione, cùm Vincentius consenserit seque-
1 stro, & obtinuerit expeditionem. † Licèt enim sequestrum necessarium possessione non priuet, Cassad.
decis. 14. num. 12. super regul. Sarnen. in reg. de annal. q. 46. vers. adde, Rebuf. de sequest. glos. art. 1. nu.
19. quia quod nostrum est, à nobis sine facto nostro
auferri non potest, tamen secus in sequestro voluntario, Rebuff. loc. alleg. num. 19. Card. in Clem. 1.
num. 25. de seq. poss. & fruct. Et ad hunc effectum
sufficit, quòd consenserit sequestro, procurando expeditionem, Put. decis. 77. in fin. lib. 1. Quis autem
sit habendus pro possessore, ad effectum probationum, erit particulariter agendum.

Romana Census. Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, NISI, præcedente negatiua, ponit & determinat affirmatiuam in casu nominato.*

2 *Facultas alienandi data in casu dotis, intelligitur etiam pro lucro dotis.*

3 *Census imponi potest super rebus subiectis fideicommisso, pro ea quantitate, pro qua est creditor.*

DECISIO CCXLIV.

FVit resolutum testamentum Paulinæ non obstare impositioni census factæ per Pompeium pro concurrenti quantitate dotium, & lucri dotalis Liuiæ
della Zecca, & Hortensiæ Ruspolæ; Paulina enim
expressè cauit, quòd eius bona non possint alienari,
1 nisi pro dotibus dandis, & recipiendis. † Quæ dictio,
[Nisi,] cùm præcedat negatiua, ponit & determinat
affirmatiuam, in casu nominato, l. actione, vbi Bart.
2 num. 1. & Bald. num. 2. C. de transact. † Et huiusmodi
facultas alienandi pro dote, intelligitur etiam pro lucro dotis quod datur vigore statuti. Aym. cons. 186.
à num. 4. ferè vsque ad fin. vbi concordantes allegat,
& post eum Phanuc. de lucro dotis glos. 10. num. 58.
3 Et ideo cùm prædictis Liuiæ & Hortensiæ successerit
Pompeius, ac propterea sit creditor super bonis subiectis dicto fideicommisso pro dictis dotibus, & lucro dotali, meritò pro illa rata potuit alienare bona nominato fideicommisso subiecta, imponendo censum.

Et hæc intelligebant Domini, nisi doceatur, aliter
dispofuisse dictas Liuias, & Hortensiam.

Barensis Beneficiorum. Ven. 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio facta ab existente in quasi possessione, est valida concurrentibus requisitis.*

2 *Ex vnica præsentatione acquiritur quasi possessio præsentandi.*

3 *Actus certus & clarus subsequens declarat dubium præcedentem.*

4 *Ad probandum non ius alterius, requiritur res iudicata, vel partis confessio.*

DECISIO CCXLV.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt, senten-
1 tiam Rotalem esse confirmandam, † quia qui
præsentarunt Alphonsum, erant in quasi possessione
præsentandi, & ideo præsentatio eorum sustinetur,
cap. consultationibus, de iurep. Lambert. de iurep.
lib. 2. p. 1. art. 1. qu. 3. Et fuit firmatum in alijs decisionibus. Et quamuis ad hunc effectum debeant concurrere requisita per Calder. in cons. 12. de iurepatr.
pluriès à Rota canonizato, tamen omnia interuenerunt. Et quantum ad caput bonæ fidei, cùm concurrant probabiles coniecturæ iustę possessionis, vt in decisione Reuerendissimi D. Archiepiscopi Collosen.
2 consideratur, præsumitur bona fides. † Et ex hac præsentatione acquiritur quasi possessio. Abb. in d. c. consultationibus, sub num. 3. Bald. in l. Celsus, post partem secundam, vers. expedita, pat. 2. num. 12. ff. de vsucap. Et fuit dictum in causa Cremonen. Prioratus
23. Februarij 1586. coram bo. me. Oradino, & ponderatum in hac causa, 10. Februarij præteriti, coram
Reuerendissimo Collossensi.

Nec placuit, quòd in præsentationibus, in quibus
se fundant qui præsentarunt Alphonsum, omnes promiscuè vocem dederunt, vnde debent intelligi, vt
simul singuli ad singula beneficia ipsis ex transactione
assignata præsentauerint, l. quoties, C. famil. ercisc.
3 † quia præsentatio facta ad beneficium S. Nicolai, tollit omnem difficultatem, cùm in ea non possit intrare
transactio. Vnde aliæ præsentationes in omnem euentum, quando dubiæ dici possent, recipiunt interpretationem ab ista, l. vxori, §. fin. vbi Bart. ff. de leg. 3.

Denique non officiunt ea quæ deducuntur ad ostendendam validitatem transactionis; quia, quicquid sit de hoc, non propterea dicitur detectum non
ius illius qui est in possessione pręsentandi ad effectū
quòd pręsentatus ab eo non sit instituendus, iuxta
4 doctr. Abb. in d. cap. consultationibus, num. 9. † Sed
ad hunc effectum requiritur res iudicata, vel partis
confessio, vt in causa Valentina parochialis de Consentama, 16. Ianuarij 1582. coram Illustrisimo Domino Cardinali Seraphino, & in hac causa, 14. Maij
1604. coram R. P. D. Lancellotto.

Celsonen. Præceptoriæ. Ven. 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur ad probandum, non adesse attentata, interueniente maximo fumo, non tamen datur postquam*

postquàm liquidissimè constat de attentatis, num. 2.
3 *Remissoria non datur in beneficialibus, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnicæ, & apposito sequestro.*

DECISIO CCXLVI.

1 Licèt reo soleat concedi remissoria ad excusandum se ab attentatis, Cassad. decis. 4. de dilat. Vestr. in prax. lib. 8. cap. 4. num. 20. Lancell. de attent. par. 3. cap. 26. nu. 113. In casu tamen de quo agitur, visum fuit Dominis, esse denegandam; tum quia in his terminis non solet concedi, nisi maximo interueniente fumo, Put. decis. 219 num. 3. lib. 1. qui hic non adest, nec potest capi ex primo instrumento, in quo apparet, Honofrium habuisse se pro spoliato; quia adest attestatio notarij, quòd fuit deceptus in dando
2 illud exemplum. † Tum etiam quia non datur, postquàm liquidissimè cōstat de attentatis, quæ per actorem fuerunt probata. Cassad. decis. 4. in fin. cum duabus præcedent. de dilat. Affl. dec. 351. num. 6. & 7. Lancell. loc. præcit. nu. 115. & 116.
3 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd in beneficialibus non datur, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnicæ, & apposito sequestro. Verall. decis. 57. p. 3. Vnde cùm sequestrum esset de nouo apponendum, remanet irrelevans, ideo concedi non debet, l. ad probationem, C. de probat. c. cùm contingat, de offic. deleg. Cassad. decis. 2. de dilat. Verall. decis. 66. p. 3. Et ita conclusum, remissoriam esse denegandam.

Pampilonen. de Iansi. Veneris 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Allegatio Lap. 89. quando habeat locum, & numer. 3. Conc. Trid. sess. 25. c. 9. habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio.*

DECISIO CCXLVII.

Fvit resolutum, constare de tali vacatione beneficij de iure, & de facto, per obitū Petri, quæ suffragetur Ferdinando, ita vt intret eius gratia si neutri. Nam cùm Petrus possederit beneficium per plures annos, & vsque ad obitum, intrat allegatio Lapi 89. Vnde, siue requiratur decennium, vt videtur sentire Lapus, dum requirit longū tempus vt per DD. in cap. illud, vbi latè Felin. col. 4. vers. nota t. de præsumpt. siue sufficiat possessio triennalis, vt per Cassad. decis. 2. in fin. de caus. poss. & propr. Ferdinandus obtinere potest, quia Petrus vltra dictum tempus possedit.

Neque officit, quòd si beneficium vacat per obitū Petri, Antonius habeat intentum, ex quo Petrus fuit præsentatus à Communitate, in cuius præsentatione de se posteà facta se fundat Antonius; quia cùm iam sit iudicatum, non constare de iurepatronatus Communitatis, non potest tali præsentatione iuuari. Nec illius quasi possessio præsentādi ipsi suffragatur;
1 † quia decretū Conc. qu. 9. sess. 25. habet locum tā in petitorio, quàm in possessorio, vt fuit resolutū ex sententia Illustrissim. Interpretum in causa Romana parochialis de Publicolis, 21. Ianuarij 1600. coram Reuerendissimo Domino Pacen. Et cessat omnis difficultas; quia Ferdinandus non vtitur præsentatione Communitatis in personam Petri, ad ostendendum titulum illius validū, sed nititur sola allegatione Lapi
1 † quæ habet locum, etiamsi probaretur, prædecessorem habuisse ab initio titulum inualidum, quia præsumitur superuenisse titulus validus. Cassad. decis. 3. num. 4. de caus. poss. & propr. Sarnen. de trien. quæst. 10. in fin. & quæst. 26. num. 12. pag. mihi 389. in fin.

Toletana Decimarum. Saturni 5. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura rectè compulsata, & in actis producta dicitur esse in forma probanti, & probat contra producentem.*
2 *Verbum,* FOLIA, *est genericum.*
3 *Verbum hispanum,* PLIEGOS, *significat fasciculum scripturarum.*

DECISIO CCXLVIII.

1 Fvit resolutum, quietantias super quibus est fundata decisio in hac causa facta 31. Ianuarij præteriti, esse in forma probanti. Nam fuerunt compulsatæ per Didacum de Cuellar ad instantiam Conuentus sancti Iacobi, vt in summario, num. 4. & compulsatio postmodùm per eundem Conuentum fuit producta, vt in summario, num. 5. & ideo sunt in forma probanti, & contra Conuentum probant, l. si filius, §. fin. ff. de interrog. act. l. cùm precum, C. de lib. caus. Abb. in c. cùm venerabilis, num. 31. Felin. nnmer. 22. de except.

Nec placuit Dominis, quòd non constet huiusmodi quietantias fuisse productas. Quinimò satis constat, cùm fuerint producta folia, ex quibus constat
2 de solutione decimarum, † quod verbum genericum [folia,] est aptum comprehendere etiā istas quietantias, & ideo non potest dubitari, cùm reperiantur in processum, quin comprehendātur sub illa productione generali, ad trad. per Bald. & Alciat. in l. sub prætextu, secunda, nu. 2. C. de transact. & per Nat. consil. 146. nu. 20. & seq. lib. 4. Purpur. consil. 289. lib. 1.
3 Minùs etiam placuit, quòd in processu Hispano non dicatur, [& alia folia,] sed [otros pliegos,] & productio videatur euacuata in proc. fol. 1916. Vbi habentur huiusmodi plici. Nam respondetur, quòd istud nomen [pliegos] denotat fasciculum scripturarum, & potest verificari tam in dictis quietantijs, quàm etiam in dictis iuribus, fol. 1916.

Denique non officit, quòd productio incipiat à folio 1642. vsque ad fol. 2033. & quietantiæ huiusmodi sint in processu fol. 1111. quia huiusmodi processus continet interpretationem processus Hispani, ex quo apparet, iura compulsata ibi non haberi per ordinem, & satis est, quòd productio possit verificari modo præfato, vt dictum est.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 14. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, sufficit ad probandum mutationem substantiæ beneficij.*
2 *Duæ enunciatiuæ probant titulum aptum ad præscriptio-*

ptionem beneficij, etiamsi sint vnius notarij, vel emanauerint à personis suspectis, dummodò concurrant alia adminicula.

3 *Episcopus non potest vnire beneficia existentia in alterius diœcesi.*

4 *Ex lapsu longi temporis præsumuntur omnia solemniter acta.*

5 *Interpretatio ita est facienda, vt contrarietas euitetur.*

6 *Numerus testium, illorum defectus supplet.*

DECISIO CCXLIX.

PLacuit Dominis decisio, in qua fuit resolutum,
constare, Ecclesiam sanctæ Margaritæ de qua agitur, fuisse effectam præbendam Canonicalem, cùm
concurrat ad id probandum quadragenaria possessio
1 cum titulo; † quæ hoc modo qualificata requiritur,
cessante immemorabili, quando agitur de mutatione
substantiæ beneficij. Put. decis. 238. lib. 1. Verall. de-
2 cis. 344. & 347. lib. 3. † Nam de titulo constat ex duabus enunciatiuis antiquissimis vltra centum annos.
Aretin. in cap. cùm causam, num. 21. vers. sed tamen
aduerte, de probat. qui licèt requirat, quòd enunciatiuæ sint diuersorum notariorum, & emanauerint à
personis non suspectis, tamen licèt istæ sint vnius notarij, stantibus nihilominùs adminiculis ponderatis
in alia decisione, benè probant, vt in fortioribus terminis dicit Io. Andr. in dicto c. cùm causam, nu. 10.
Butr. num. 10. Abb. ante num. 1. & cæteri Doct. &
benè Eugen. in puncto, cons. 44. num. 47. & Decia.
resp. 32. num. 92. vers. item non loquuntur lib. 2. &
frater Rimin. iun. cons. 137. nu. 30. Et hæc declaratio
eo magis procedit in casu isto, quia Delaitus notarius, erat Cancellarius Capituli, coram quo prædicta
fuerunt gesta, prout etiam istæ enunciatiuæ probant,
stantibus adminiculis, licèt emanauerint à personis
suspectis. Achill. decis. 1. de confess. & 7. in fine, de
iurepatr. Put. decis. 149. lib. 3. Eugen. loco alleg. nu.
65. Et fuit dictum in causa Hispalen. hospitalis, 26.
Martij 1590. & 22. eiusdem mensis, anno sequenti
coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. Obseruantia verò non solùm probatur spatio 40. annorum, sed ab anno 1468. quo fuit facta vnio vsque ad
hæc tempora, vt latè deducitur in alia decisione, ita
vt non sit ambigendi locus.

3 Neque officit, quòd beneficium de eo tempore
esset in diœcesi Bellunen. Et clara est conclusio, quod
Episcopus non potest vnire beneficia alterius diœcesis, c. sicut vnire, de excess. Prælat. quia vltra quòd,
ex dicto instrumento anni 1468. apparet, vnionem
4 fuisse factam vigore gratiæ Apostolicæ, † tamen stante lapsu tanti temporis, & obseruantia subsequuta,
omnia præsumuntur solemniter gesta. Felyn. in c. Albericus, num. 4. in fin. de test. Put. decis. 365. num. 3.
& 7. lib. 2. Et fuit pluriès resolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur circa obseruantiam; quia licèt Serrauallus inuestitus de anno 1477.
posteà dimisit de anno 1478. & ideo videretur dicendum, descriptiones posteà factas fuisse suspectas, nihilominùs cùm de anno 1482. Canonicatus vacasset
per eius obitum, dicendum est, dimissionem non ha-
5 buisse effectum. † Et ista interpretatio est sumenda,
vt vitetur contrarietas, c. inter dilectos, §. quæsitum,
nu. 4. ff. de condict. indeb. Aym. cons. 70. num. 5.

6 Neque officiunt ea quæ dicuntur contra testes; quia
cùm sint plures, supplentur, & declarantur per alios.
Bald. in l. 2. num. 5. C. de bon. poss. secund. tabul. Verall. decis. 206. p. 2. Vltra quòd excepto primo teste,
contra alios, super quorum dicto decisio facit fundamentum, nihil quod relucet, opponitur.

Tiburtina Capellaniæ. Mercurij 16. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus testatoris spectat ad hæredem illius.*

2 *Nomine, HAEREDVM, ex propria significatione veniunt etiam extranei, maximè quando sumus in re ad hæredes extraneos transitoria.*

3 *Ex confessione facta in testamento, quòd ipsa sit filia, iuncta aditione hæreditatis, probatur in sui præiudicium filiatio.*

4 *Cùm alius in successione non concurrit, satis est, quòd volens succedere, ostendat, se esse in gradu successibili.*

DECISIO CCL.

POst resolutionem factam circa existentiam iurispatronatus, dubitaui an illud spectaret ad Sicinium de Sebastianis, qui Felicem Nardinum præsen-
1 tauit. Et affirmatiuè fuit resolutum. † Ex testibus enim qui dantur in summario, num. 6. constat, ipsum
fuisse hæredem Sebastiani de Sebastianis eius fratris
ex latere patris, qui descendit ex Stephano Colepauli, cui, & suis hæredibus, & successoribus Ioannes
Paulus fundator reliquerat huiusmodi iuspatronatus. cap. 1. vbi Abb. num. 2. de iurepatr. Bald. cons.
409. num. 1. l. 2. Card. cons. 122. nu. 1. Et potuit tran-
2 sire in Sicinium hæredem extraneum, † cùm appellatione hæredum ex propria significatione veniant etiam extranei, l. sciendum, ff. de verb. sign. l. in annalibus, C. de leg. Bart. in l. Gallus, §. etiam, ff. de lib. &
posth. Quod procedit sine scrupulo, quando sumus
in re ad hæredes extraneos transitoria, Menoch. cons.
158. num. 12. vers. quintus casus, prout est iuspatronatus. Abb. & Bald. in loco præcit. Card. d. cons. 122.
in princ. glos. in c. considerandum, 16. q. 7. Calder.
cons. 2. de iurepatr. Gabr. cons. 196. num. 1. lib. 2. Et
fuit dictum in causa Aretina Capellaniæ 1. Iunij 1584.
coram Bubalo.

Quod autem Sebastianus descendat à Stephano
Colepauli, cui fuit relictum iuspatronatus per fundatorem, vt in illius testamento in summario, num. 1.
satis constat, cùm idem Stephanus in suo testamento
de quo in summario, num. 2. instituerit hæredes Angelum, & Paulum, nec non & Patricium, si viueret,
suos filios, & à Patricio descendat Semidea, *quæ instituit* hęredem prędictum Sebastianum ex *filia* nepotē,
vt in summario, num. 3. Et quamuis de Patricij vita
3 non constet, † tamen satis est, quòd constet ex testamento Semideæ confecto de anno 1563. ipsam fuisse
filiam prædicti Patricij. Quæ assertio in testamento,
cùm sit facta à moriente, tempore quo de illius præiudicio agebatur, iuncta aditione hæreditatis Angeli
fratris dicti Patricij, quam ipsa adiuit tanquam illius
neptis, vt constat ex pluribus actibus in summario,
num. 5. satis probat filiationem, ad not. per glos. &
Bart. in l. si quis graui, §. fin. ff. ad Syllan. Nec opus est
docere, quòd Semidea fuerit hæres Pauli patrui, &
Patricij patris, qui vnà cum dicto Angelo fuerunt in-
4 stituti hæredes à Stephano, † quia sufficit ostendisse,
Semideā fuisse in gradu successibili, cùm alius ex consanguineis non concurrat cum ipsa: ex allegat. per
Tiraq. de retr. lignag. §. 11. glos. 1. nu. 5. & 6. Et admisit Rota in causa Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603.
coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio.

Et ita conclusum in contumaciam alterius partis.

Gerunden. Prioratus. Mercurij 16. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor cum clausula VOCATIS, &c. est mixtus, & ab eius sententia datur appellatio, vnde pendente appellatione non potest ad exequutionem Ueniri, sine Uitio attentatorum.*

DECISIO CCLI.

1 FVit resolutum, constare de attentatis, quia cùm
exequutio Breuis fuerit commissa cum clausu-
la, [vocatis Petro & alijs qui fuerint vocandi,] exe-
quutor erat mixtus, cap. exhibita, vbi Abb. in vlt. not.
de iud. Card. cons. 63. in princ. Dec. cons. 173. num. 2.
Rot. dec. 30. de reseruat. & decis. 12. de offic. deleg. in
nou. Et ideo ab eius sententia dabatur appellatio,
Card. d. cons. 63. nu. 2. quem refert, & sequitur Felyn.
in d. cap. exhibita, num. 4. de iud. Et fuit pluriès reso-
lutum. Vnde pendente appellatione non poterat de-
uenire ad exequutionem Breuis absque vitio attenta-
torum, cap non solùm, de appell. in 6. cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ 21. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Actus facti in causa diuersa, non causant attentata.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda, & actus post eam facti non carent Uitio attentatorum.*
3 *Qui continuat, non attentat, & ad hoc Ut dicatur continuare, actus subsequens debet esse conformis actibus antecedentibus ante inhibitionem, Uerbi gratia.*
4 *Actus præsumitur factus tempore licito, ad illius validitatem, & ad effugiendum vitium attentatorum.*

DECISIO CCLII.

QVamuis considerando primam commissionem
causæ super augmento directam bo. me. Gy-
ptio de anno 1598. non videatur constare de
1 attentatis; quia ageretur de causa distincta. Dec. cõs.
33. num. 4. vers. secùs si articulus, & num. 5. tamen
attenta commissione mihi directa de anno 1600. qua
fui subrogatus in locum D. bo. me. Gyptij, & mihi in-
simul fuit commissa causa ad instantiam Præpositorũ
super officijs singulis Cannicis dati solitis, ac simul
illorum emolumentis, & declaratione inhabilitatis,
& priuatione officiorum, cuius vigore inhibitio fuit
concessa de mense Maij eiusdem anni, cùm de mense
Nouembris anni 1603. Capitulum priuauerit Chri-
stophorum de Cheralt Archidiaconum, & Paulum
Campanam hospitalarium officijs quæ habebãt, quin
& illos inhabilitauerint ad illa in posterum obtinen-
da prætextu quòd contrauenissent cuidam ordinatio-
ni Capituli; Dubitari non potest, quin constet de at-
2 tentatis, † quia inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniu-
sta, est timenda. Put. decis. 395. lib. 2. Achill. decis. 9. de
appell. Verall. decis. 129. lib. 1. in manuscript.
3 Neque obstat regula, quòd qui continuat, non at-
tentat; quia hic non probatur aliqua possessio rele-
uans Capituli. Nam actus de anno 1548. de quo in
summario nouiter dato nu. 2. & alius datus in primo
summario pariter num. 2. in quibus priuantur certi
Canonici, & declarantur inhabiles, non ostenduntur
effectuati, & ideo non probant possessionem. Cal-
der. cons. 25. de præben. Alij verò actus, licèt ostendan
tur effectuati, tamen ex his non colligitur possessio
correspondens priuationi vltimo loco factæ à Capitu-
lo. Quare nec isti actus possunt suffragari. Lancell.
de atteut. p. 2. c. 4. limit. 1. num. 70. & cap. 12. limit.
25. nu. 5.
Attentata ex alijs capitibus non placuerunt Domi-
nis; quia receptio pecuniarum fuit facta de ordine
Rotæ, & decretum factum per Capitulum, quòd Di-
gnitates soluere deberent Canonicis celebrantibus
loco absentium mortuorum, vel impeditorum, ma-
iorem summam pecuniarum, quàm quæ priùs solue-
batur, non ostenditur effectuatum, nec apparet de
4 quo tempore sit factum. † Vnde in omnem euentum
præsumitur factum tempore licito, tam ad validita-
tem actus, quam ad effugiendum vitium attentato-
rum, glos. in c. non solum, in verb. reducendum, circa
med. de appellat. in 6. Achil. decis. 307. eod tit.

Fulginaten. Fideicommissi. Lunæ 5. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Ex prohibitione alienationis, etiam in parte minima, censetur prohibita Trebellianica, & num. 4. Contrarium vide num. 3. etiamsi facta sit prohibitio alienationis extra familiam, num. 6.*
2 *Dispositum in Falcidia habet locum in Trebellianica.*
3 *Trebellianica in filijs primi gradus potest probiberi.*

DECISIO CCLIII.

1 EX prohibitione alienationis, etiam in parte mini-
ma, fuit resolutum, censeri quoque prohibitam
detractionem Trebellianicæ, per text. in auth. sed &
in ea, C. ad l. falcid. & in auth. vt spons. largit. §. si
2 quando, col. 9. vnde sumitur. † Qui licèt loquatur in
Falcidia, habet etiam locum in Trebellianica, ex iden
titate rationis, vt per Bald. ibi, Aret. cons. 37. nu. 10.
vers. ad secundum, Card. cons. 113. in princ. Rom.
cons. 206. nu. 1. & ibidem addend. Mantic. de con-
iect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. num. 19. latè Gabriel alios
referens, de Trebel. concl. 9. Et dictum est, rem esse
extra difficultatem, cùm prohibitio sit facta filijs, &
descendentibus, vt sunt verba clara testamenti. So-
cin. iun. cons. 49. num. 21. vol. 3. Decia. resp. 120. num.
24. in fin. lib. 4. cum alijs per Illustrissimum Manti-
cam, vbi supra, num. 20. in fin. & nu. 21.
3 Neque obstat, quòd ad effectum vt censeatur pro-
hibita Falcidia, & sic ex identitate rationis etiam Tre-
bellianica, requiritur expressa prohibitio, & non ex
prohibitione alienationis, per tex. in §. si verò expres-
sim, auth. de hæred. & falcid. quia licèt hæc fuerit o-
pinio Ang. ibi nu. 40. vers. contrarium mihi videtur,
4 & aliorum quos allegat Neuiz. cons. 2. num. 1. † ta-
men contraria sententia, scilicèt quòd sufficiat prohi-
bitio alienationis, est communis, & verior, vt dicit
ibidem Neuiz. num. 33. & 34. & per tot. qui etiam
benè respondet argumentis contrariæ partis, & fun-
dat hanc sententiam, & in ea residet, num. 49. vers.
quid tenendum.
Neque etiam facit, quòd sumus in prohibitione

alienationis factæ filijs primi gradus; quia nihilominùs ex ipsa resultat prohibitio Trebellianicæ, cùm clarum sit, secundùm opinionem quam Rota seruat, quòd etiam filijs primi gradus Trebellianica potest prohiberi. Cassad. decis. 4. de testam. Sarn. decis. 94. incip. Trebellianica, Simon. decis. 89. incip. in vna Romana. Crescen. decis. 2. de testam. Et fuit resolutum in causa Anconitana fideicommissi, 18. Martij. & 27. Aprilis 1583. coram bo. me. Cardinali Lancellotto, & in causa Nucetina fideicommissi 30. Octobris 1595. coram Illustrissimo Mãtica. Quæ decisio loquitur in terminis prohibitionis alienationis factæ filijs. Et hanc etiam opinionem dicit magis communẽ Bertran. con. 130. num. 5. lib. 3. par. 2. & sequitur Molin. de primog. Hispan. lib. 1. c. 17. num. 12. vers. contrarium tamen.

6 Neque etiam obstat, quòd facta sit prohibitio alienationis extra familiam, vnde censeri debet permissa alienatio in familia; quia hæc verba prohibitionis debent operari circa fideicommissum, ex allegatis per Illustrissimum Mantic. in d. tract. lib. 6. tit. 14. à nu. 24. vsque ad fin. Peregr. de fideicom. art. 14. num. 7. vers. at secus est. Et cùm ex illis verbis arguatur, quòd factum fuerit fideicommissum fauore agnationis, ideo magis censeri debet, prohibitam esse Trebellianicam etiam ipsis filijs, vt per Dec. cons. 295. circa fin. Natt. cons. 321. num. 8. in fin. & num. 9. Sim. de Præt. de interpret. vlt. vol. lib. 3. dub. 5. sol. 6. num. 33. fol. 367. Et in puncto quòd ex prohibitione alienationis extra familiam censeatur nihilominùs prohibita Trebellianica, consuluit Alberi. cons. 147. nu. 8. Cuius dictum corroborari potest ex prædictis, & ex cõclusione, quòd prohibita alienatione, censeatur prohibitum omne id per quod peruenitur ad illam, l. codicillis, §. morte, vbi Bart. de leg. 2. latè Tiraq. de retr. lignag. §. 1. glos. 14. num. 14.

vt resolutum fuit, nec constet, quòd sit in alicuius pa-
1 rochia, † Episcopus solus de iure communi habet in-
tentionem fundatam, cap. quoniam de decimis. Ipse
enim solus hoc casu est Parochus, & penes eũ residet
tota cura, cap. nullus, 16. q. 7. Et fuit firmatum in hac
causa. Et propterea cum ad Capitulum, cui assistit E-
piscopus, non habeat nec principale interesse, nec in
consequentiam, prout etiam fuit resolutum; meritò
prædicta assistentia ei suffragari non potest, cùm vi-
ctoria non possit obtineri, nisi ad fauorẽ Episcopi, pro
2 quo solùm ferri sententia potest. † Vnde bene intrat
conclusio firmata in vltima decisione, quòd quando
tertius veniens ad causam excludit actorem, & reum,
non potest impedire expeditionem; iuxta veriorem
sententiam, de qua in decisione nostra 4. de iud. in
antiquioribus.

Nec facit, quòd iuxta dispositionem dicti Capituli,
quoniam Episcopus potest decimas ad opus suum re-
tinere, vel alijs Ecclesijs deputare; quia ex assistentia
quam præstat non sequitur, quòd voluerit has deci-
3 mas donare Capitulo. † Et hoc non dicit mandatum,
quod est diligenter attendendum, l. diligenter, ff.
mand.

4 Neque obstat decisio in causa Oscen. decimarum, coram bo. me. de Rubeis; quia vltra responsiones aliás datas, benè in casu illius decisionis Capitulum recipiebat fomentum ab Episcopo, cùm ageretur de decimis intra limites parochiæ Ecclesiæ Cathedralis. Nam quotiescumque decimæ debentur ex aliquo titulo, Ecclesiæ Cathedrali, Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi; & sic habet interesse principale, c. dudum, de decimis, & Capitulum per quandam consequentiam, quia illæ decimæ debent diuidi inter Canonicos, c. vltimo, de offic. Custod. Rebuf. de decimis q. 7. nu. 13.

Pacen. Decimarum. Lunæ 5. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in decimis quãdo non adest parochus, vel quando debentur Ecclesiæ Cathedrali, nu. 4.*

2 *Tertius veniens ad causam quando excludit actorem, & reum, non potest impedire expeditionem.*

3 *Mandatum est specificè obseruandum.*

4 *Capitulum recipit fomentum ab Episcopo sibi assistente in causa decimarum, quando decimæ debentur Ecclesiæ Cathedrali, & consequenter Capitulo, cùm Episcopus de iure communi habeat in illis fundatam intentionem.*

DECISIO CCLIV.

DOmini persiterunt in resolutis, scilicèt assistentiam Episcopi non præstare tale fomentum Capitulo Cathedrali Pacen. vt non possit dari absolutoria Dom. Duci de Feria reo circa perceptionem medietatis decimarum in loco del'Hebrero, quia in illa quæstione de tertio veniente ad causam vt assistat alicui, an impediat expeditionem causæ, inter alia præsupponunt Doctores, quòd vterque habent interesse, vnus scilicèt principaliter, alter verò per quandam consequentiam, vt per Bart. in l. si quis prolusorio, §. sed & agere, lib. 1. ff. de appellat. Sed in casu isto, cùm locus del'Hebrero sit extra limites Parochiæ

Anconitana Pecuniaria. Ven. 9. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Decretum est nullum, si fuerit omissum iuramentum calumniæ, vel non adsit mandatum procuratoris citati, & ideo non est exequendum, numer. 8.*

2 *Lis dicitur mota per comparitionem in actis, & protestationem, vt iuretur de calumnia.*

3 *Acta præcedente mandato facta, conualidantur per mandatum procuræ posteà productum, non tamen acta nullo precedente mandato facta, num. 4.*

5 *Mandatum præsumitur ex productione iurium cum magna impensa.*

6 *Duo mandata ad eandem causam concurrere possunt, nisi unum excludat aliud, num. 7.*

DECISIO CCLV.

1 FVit resolutum mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ esse nullum, tam ex omissione petiti iuramenti calumniæ, cap. 1. de iuramento calumniæ, in 6. vbi Doct. l. 2. quòd si actor C. de iur. iur. pro cal. dan. Put. decis. 398. lib. 2. quam etiam ex defectu mandati illius qui comparuit pro D. Rusfpulo, Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defectum inhabil. seu mand. sub nu. 58. & seqq.

2 Nec est veruin, quòd petitio iuramenti fuit facta ante litem motam; quia satis erat mota lis cùm ad instantiam D. de Rusfpulis fuisset facta citatio ad soluen-

uendum, & aliàs pars comparuisset in actis, & protestata esset de calumnia iurari, l. 1. C. de lit. contest. Corn. cons. 209. vol. 2.

3 Neque facit, quòd protestatio, neminem audiri nisi docto de mandato, non fuerit facta, nisi post relaxationem mandati exequutiui; quia licet, si mandatum antea extitisset, potuisset post dictam protestationem produci, & gesta etiam ante relaxationem mandati exequutiui fuissent valida, Aym. cons. 108. num. 1. & seqq. Rot. decis. 19. de proc. in antiq. Put. decis. 383. 4 num. 8. lib. 2. † Non tamen nullo præcedente mandato potuit D. Ruspulus tunc procuratorem constituere, cum ratificatione gestorum ad validandum ea, quæ sine mandato gesta erant. Aym. d. cons. 108. nu. 1. circa fin. Rot. decis. 1. de procur. in antiq. Cassad. decis. 42. nu. 2. super regul. Put. dicta dec. 383. ad fin. li. 2.

5 Minùs releuat, quòd ex productione iurium cum notabili impensa constat de mandato præsumpto procuratoris, quod sufficit, ad decis. Cassad. 1. num. 1. de procurat. Et fuit resolutum in causa Burgen. de Couarruuias 4. Februarij 1591. coram Illustrissimo Se-6 raphino, † cui non repugnat mandatum postea factum per D. Ruspulum, cùm duo mandata concurrere possint, vt fuit resolutum in causa Firmana iurispatronatus, 28. Ianuarij coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Quia circa hoc motiuum dubitarunt Domini, an constaret de tali impensa, ex qua 7 dici posset resultare mandatum præsumptum. † Et aliqui ex eis addebant, quòd constitutio procuratoris cum ratificatione gestorum, videtur excludere mandatum præsumptum, quia aliàs non fuisset opus constituere, cum ratificatione gestorum.

8 Ex quibus cùm mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ reddatur nullum, non est exequendum. Salic. in l. 1. num. 5. C. ne lic. prouoc. Castren. & Alex. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. Innoc. in c. cùm olim, in glos. canonicè, de dol. & contum.

Oueten. Mercedis. Lunæ 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui non fecit professionem fidei requisitam à Concilio Trid. sess. 24. c. 12. non potest in absentia etiam iusta, lucrari distributiones quotidianas.*

2 *Salarium non conuentum non debetur. Fallit tamen regula in ciuitate, qua quis solitus est locare operas suas.*

3 *Taxatio salarij relinquitur arbitrio iudicis.*

4 *Interesse Cambiorum non debetur, nisi probatis requisitis per Castren. in l. 3. ff. de eo quod cert. loc.*

5 *Interesse damni emergentis debetur propter moram non soluentis.*

6 *Moratam committitur in non faciendo, quàm in contrafaciendo.*

DECISIO CCLVI.

Petebat D. Quinones, pro tempore, quo fuit absens, fructus, & distributiones quotidianas suæ præbendæ Canonicalis à Capitulo, necnon salarium & expensas, & interusuria pro pecunijs captis ad cābium pro dictis fructibus, distributionibus, salario, & 1 expensis. † Et quantùm attinet ad fructus, & distributiones; Domini dixerunt, illas non esse debitas, cùm ista absentia fuerit, antequàm faceret primam residentiam, & emitteret professionem fidei: quapropter non potuit haberi pro præsente, Conc. Trid. sess. 23. de reform. c. 12. vers. prouisi autem de Canonicatibus. quod ita interpretata est Sacra Congregatio, vt in declaratione quæ datur num. 2. & tenet Nauarr. cons. 4. de summ. Trinit. & fid. Cathol. vbi nu. 3. quòd fidei professio proficit tantùm in futurum, & sic, quòd fructus præteriti non debeantur. Vnde non est quærendum, an haberet talem causam absentiæ, propter quam etiam absenti debitæ fuissent distributiones, cùm non adimpleuerit præscriptum Concilij Tridentini. Et ex prædictis sequitur, quòd nullum interesse possit prætendere, neque ratione damni emergentis, nec lucri cessantis, respectu horum fructuum, & distributionum.

Quantum attinet ad salarium, & expensas, Capitulum non renuebat soluere vtrumque, sed dicebat, expensas debere iustificari, quod & Dominis placuit: Salarium verò, quia fuit promissum tantummodò in futurum, dicebat deberi dumtaxat à die constitutionis illius vsque ad diem reuocationis ipsius procuratoris; Domini tamen super hoc, dimisso vt particulariter videatur, an salarium debeatur etiam post reuocationem, quod pendet ab eo, an fuerit validè, vel nulliter reuocatus, vt in causa Placentina nullitatum reuocationis procuratoris 23. Ianuarij 1598. coram R. P. D. meo Litta, dixerunt, salarium deberi à die 2 quo fuit substitutus, & incepit seruire, † quia licèt regulariter salarium non conuentum non debeatur, tamen regula non procedit in ciuitate in qua quis est solitus locare operas suas, Corn. cons. 116. num. 2. in fin. & num. 3. lib. 4. Put. decis. 44. nu. 2. lib. 2. Et fuit dictum in causa reductionis laudi de Buschettis 12. Februarij 1582. coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, prout est notorium, quod facit D. Quinones, qui multa cum sua laude, fidelitate, & diligentia, sub eius tutela plura habet negotia, & cùm Capitulum promiserit in futurum ducatos 100. annuos, & non appareat, quòd post dictam constitutionem aucta fuerint negotia, visum fuit Dominis, hoc salariū 3 conueniens esse, etiam pro tempore præterito, † cùm hoc relinquatur arbitrio iudicis. Bart. in l. Seio, in fin. princ. ff. de an. legat. Corn. d. cons. 116. num. 4. Capic. decis. 27. num. 20.

4 Circa interesse pro pecunijs captis ad cambium respectu salarij, fuit dictum, non deberi nisi probatis requisitis per Castren. in l. 3. ff. de eo quod cert. loc. Re-5 spectu verò expensarum, visum est, interesse deberi ratione damni emergentis; quia procurator gessit negotium vtile Capituli, quod satis fuit in mora, propter quam debetur huiusmodi interesse, glos. in c. cōquestus, de vsur. cùm debito tempore non submini-6 strauerit pecunias procuratori, quia moratam committitur in non faciendo id quod quis facere tenetur, quàm in contrafaciendo, l. qui non facit, ff. de reg. iur. Alex. cons. 156. in fin.

Romana Pecuniaria. Lunæ 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Habens expressam hypothecam anteriorē præferri debet non habentibus similē hypothecam anteriorem.*

2 *Constante matrimonio, & viro ad inopiam non vergente, dos repeti non potest, potest tamen agere, vt dos collocetur in tuto, & deseruiat oneribus matrimonij, & nu. 3. & 5.*

4 *Aestimatio rei datæ in dotem facit emptionem & venditionem.*

5 *Fundus dotalis qui sit.*
6 *Pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem & effecta viri.*
7 *Verbum, dedit, importat dominij translationem.*

DECISIO CCLVII.

1 FVit per Dominos resolutum, pecunias fore consignandas D. Franciscæ, quæ cùm habeat hypothecam expressam cum publico instrumento, debet præferri alijs creditoribus non habentibus similem hypothecam anteriorem, iux. l. scripturas, C. qui por. in pign. hab. Rip. in l. priuilegio, num. 24. ff. de priuil. credit. Neguſ. de pign. 2. mem. 5. par. principalis, num. 47. cum seqq. Gabr. de probat. concl. 10.
2 Neque obstat, quòd adhuc durat matrimonium, & vir non vergit ad inopiam, vnde D. Francisca non
potest repetere dotem, l. in rebus, §. omnis, C. de iur.
3 dot. l. vnica C. si dos constit. matrim. † quia hodie D.
Francisca non agit pro restitutione dotis, sed cùm dos fuerit soluta Vincentio socero, qui propterea pro illa obligatus remansit, l. si cùm dotem, §. transgrediamur, ff. solut. matr. agit, vt excludat alios creditores, & sua dos collocetur in tuto, & deseruiat oneribus matrimonij, quod facere potest, l. si is qui, §. 1. ff. de iur. dot. l. si maritus, ff. fam. ercisc. Bald. in auth. ei qui, sub num. 39. C. de bo. auth. iud. poss. & tradunt omnes. in l. si constante, ff. sol. matr. Et fuit resolutum in causa Romana dotis de Cincijs, 9. Iunij 1600. coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Rhodiensi.
4 Nec minùs facit, quòd fuerunt data in dotem loca Montium, & domus; quia hæc omnia fuerunt data æstimata. Vnde dubitari non potest, quin æstimatio fecerit emptionem, & venditionem, l. quoties, & l. si inter virum, vbi glos. C. de iur. dot. Couarr. pract. qu.
5 c. 28. num. 1. Et ideò, cùm hæc bona fuerint effecta
de patrimonio Vincentij, non potest impediri dicta Francisca, quominùs agat super illius bonis sibi beneuisis, vt sua dos collocetur in tuto, cùm omnia sibi sint hypothecata, l. creditores, ff. de distract. pign. l. qui generaliter, C. qui pot. in pign. hab.
6 Nec minùs releuat, quòd in datione domus, fuerit dictum, quòd sit in in fundum dotalem; quia cùm præcesserit promissio dotis in certa quantitate, & domus quoque fuerit æstimata pro scutis 3000. verba illa [in fundum dotalem,] non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis: sed ita interpretantur, vt domus sit data in solutum & pagamentum, & fundum dotalem, scilicèt in dotem datum, non tamé, quòd dos in ea domo consisteret, arg. tex. in l. ex pecunia dotali, vbi Bald. nu. 1. vers. in textu, C. de iur. dot. vbi pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem, & effecta viri. Bene facit Cephal. cons. 351. nu. 37. & seqq. lib. 3. Et fuit latè deductum in causa Interamnen. seu Romana fundi dotalis, 20. Februar. 1589. coram Illustrissimo Plato.
Nec etiam officit, quòd domus valeat vltra dictam summam; quia vltra quòd non constat, non est præcisa via Dominis de Perbenedictis, experiendi de iuribus suis contra dictam domum. Et hoc modo respondetur ad declarationem factam per D. Franciscam, quòd vult sibi satisfieri super bonis mobilibus Vincentij. Non enim constat, quòd ista bona sufficiant, & est in confesso, quòd non excedunt valorem scutorum quingentorum.
Denique non subsistit, quòd bona promissa in dotem non fuerint consignata Rentio, dicitur enim,
7 [dedit, & concessit.] † quod verbum [dedit,] importat dominium transferre, & rem accipientis facere, §. sic itaque discretis, instit. de act. l. fin. vbi not. ff. de cond. cauſ. dat. l. vbi autem, §. fin. ff. de verb. oblig. Bart. in l. ex empto, in princ. ff. de act. empt. & in l. 1. C. de rer. permut.
Quod dicitur circa instrumentum, quòd non sit in forma probanti, nisi Domini de Perbenedictis acquiescant simplici copiæ collationatæ, prout alij creditores fecerunt, poterit produci in forma probanti.

Feltren. Præbendæ. Veneris 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad hoc Vt iura sint in forma probanti.*
2 *Iura antiquissima non egent recognitione.*
3 *Sola data non probat antiquitatem nisi concurrant alia adminicula.*
4 *Antiquitas scripturæ probatur ex Visione ipsius.*
5 *In antiquis scripturis non requiritur probatio notariatus.*
6 *Scripturę antiquę etiamsi non sint in archiuio, probant, dummodo reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij.*
7 *Rota adhibet fidem instrumentis, etiam informibus propter eorum obseruantiam.*

DECISIO CCLVIII.

1 FVit resolutum, iura vltimo loco producta, super quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij præteriti, esse in forma probanti: habent enim indictionem, diem, locum loci, testes, & subscriptionem notarij, iuxta glos. in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib. 10. Aym. cons. 216. num. 2. & seqq. latè Couar. pract. qq. c. 20. vsque ad nu. 6. Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 26. Martij 1601. coram R. P. D. Sacrato, & aliàs sæpius.
2 Nec facit, quòd ista iura non sint bene recognita; quia cùm sint antiquissima, nempe vltra 110. annos, non egent aliqua recognitione. Put. decis. 151. lib. 1. Verall. decis. 5. lib. 3. Et fuit pluriès resolutum. Et
3 † licèt sola data non probet antiquitatem, cessat tamē difficultas concurrentibus adminiculis. Put. decis. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernum diem. Aym. cons. 101. num. 4. post alios quos allegat. Quā doctrinam pluriès sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Sarzanen. coram R. P. D. Sacra-
4 to, vbi aliæ decisiones allegantur. † Vltra quòd etiam antiquitas probatur ex visione scripturarum, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tudella, 26. Aprilis 1602. coram Reuerendissimo
5 D. meo Archiepiscopo Rhodien. † Nec etiam, stante dicta antiquitate, est opus probare notariatum. Dec. cons. 36. nu. 30.
6 Minùs facit, quod hæ scripturæ non fuerint repertæ in aliquo archiuio publico; quia ad effectum quòd probent, hoc non requiritur, modò repetiantur plura instrumenta eiusdem notarij. Et ita loquitur Achil. decis. 5. de fid. instr. Eoque magis hoc dicendū est, cùm fuerint reperta apud Bartholomæum Deleitum nepotem notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex auditu à patre, & istæ scripturæ se inuicem coadiuuant, & vna recipit robur & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen. de Baradia, 21. Apri-

21. Aprilis, 1589, coram Reuerendissimo D. Perusino.
Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licèt contra ipsum multa opponantur, tamen domini, omissa discussione, dixerunt, illi esse adhibendam fidem, cùm semper vsque ad hęc tempora, & sic vltra 130. annos, vt patet ex dicta decisione in
7 hac causa facta, habuerit obseruantiam. † Quo casu Rota solet adhibere fidem etiam instrumentis informibus, per doctrinam Bart. inter cons. Bald. cons. 400. nu. 5. & Cyn. ibidem, sub nu. 6. vers. non obstat. lib. 4. Bald. cons. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. cons. 101. nu. 4. Et fuit dictum in causa Aquilana relenationis indemnitatis, 28. Iunij 1577. coram Orttulen. & aliàs sæpiùs.

Celsonen. Pręceptoriæ. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui dicit, beneficium esse reseruatum, tenetur probare reseruationem.*
2 *Iudex iniustè procedens non priuat possessione, sicut nec sequestrum necessarium, nu. 3.*
4 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*
5 *Testes etiam non interrogati debent reddere causam suæ scientiæ, in ijs quæ pendent à iudicio intellectus.*
6 *Tres sufficiunt ad constituendum Collegium, [illegible] num. 8.*
7 *Praceptoria habens præeminentiam, & iurisdictionē, est dignitas, nisi adsit statutum in contrarium.*
9 *De iure Communi Ecclesiæ Cathedrales & regulares sunt Collegiatæ.*

DECISIO CCLIX.

1 FErdinandus qui se fundat in reseruatione regulæ tertiæ, ex qua narrauit, Præceptoriam esse dignitatem conuentualem, illam tenetur probare. Rom. cons. 335. num. 11. & 14. Gemin. cons. 36. Cassad. dec.
2 5. de præben. quia Honufrius est reus, & possessor. † Iudex enim, cùm iniustè processerit, illum non priuauit sua possessione, vt per Doctores, in l. clàm possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acq. poss. † Et sequestrū
3 necessarium appositum per Rotam, nec illum priua-
4 uit. Rebuf. de sequestr. art. 1. glos. 1. num. 19. † Et ideo sibi sufficit, vincere per non ius Ferdinandi, l. fin. C. de rei vendicat. cum vulgaribus. Et propterea non est discutiendum, an ille fuerit electus iuxta formam traditam per Abb. in c. cùm deputati, nu. 7. de iud.
Hanc autem reseruationem non probat Ferdinandus, quia licèt testes deponant, quòd præcepturia
5 sit dignitas conuentualis, nihil concludunt, † cùm non reddant causam scientiæ. Quam etiam non interrogati, tenerentur reddere, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus. Bart. in l. solam, in antiq. lect. in fin. C. de test. Cassad. dec. 3. nu. 10. de probat. Surd. cons. 89. num. 4. lib. 1.
6 Nec Ferdinando suffragatur, quòd testes deponāt, quòd cum Præceptore tres Fratres maneant, qui sufficiunt ad constituendum Collegium. Ioan. de Anan. post glos. in c. nobis, num. 14. & Anchar. num. 17. de
7 iurepatr. † Et ideo, cùm Præceptor habeat administrationem, & iurisdictionem cum præeminentia, est dignitas. Boer. decis. 186. num. 2. Aret. cons. 23. num. 1. Quia stante statuto, quòd præter certas Præcepturias ibi nominatas, aliæ non sunt Dignitates Conuentua-
8 les, † plures cum Præceptore cohabitantes non constituunt collegium. Anchar. in d. c. nobis, nu. 17. vers. si verò constat, ibi, & hoc casu Abbas ante nu. 9. Et propterea Præceptor non habet dignitatem. Achil. decis. 11. num. 4. de sent. & re iud.
9 Minùs etiam suffragatur, quòd de iure communi Ecclesiæ Cathedrales, & regulares, sunt collegiatæ, Hostien. in d. c. nobis, sub num. 2. col. 2. vers. quicquid etiam. Abb. num. 8. vers. item Ecclesiæ. Bisignet. decis. 13. num. 3. de præb. quia hæc fortasse procederent, cessante dicto statuto Religionis, vt per Anchar. loco sæpiùs allegato. Reseruarunt tamen Domini, particulariter videre, an hoc statutum sit validum, & in forma probanti.

Assisien. Census. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur ad probandam simulationem per viam exceptionis, si adsit magnus fumus.*

DECISIO CCLX.

VIsum fuit Dominis, resecatis articulis qui sapiunt criminalitem, dandam esse remissoriam, quæ licèt petatur ad probandam simulationem, & sit
1 delictum, † tamen, cùm simulatio deducatur per viam exceptionis, potest concedi remissoria. Felin. in c. cùm causam, num. 23. de test. Socin. iun. cons. 60. nu. 13. lib. 2. Menoch. de recuper. remedio 15. nu. 361.
Neq; officit, quòd ad hunc effectum requiratur magnus fumus. Cassad. dec. 4. de offic. Caputaq. dec. 62. p. 3. Put. decis. 219. num. 3. lib. 1. quia hic adest magnus fumus, cū census fuerit prima vice malè impositus, fuerunt .n. assignata credita, animalia, & similia, & postmodùm fuit extinctus, & post septem dies fuit creatus hic nouus census, mediante pecunia numerata. Et hæ videntur sufficientes coniecturæ, ita vt concedi possit remissoriam, vt benè pro hoc facit decisio in causa Senogalliensi, census, 26. Aprilis 1591. corā R. P. D. meo Decano, in qua ex similibus coniecturis census fuit iudicatus fœneratius.

Mediolanen. Decimarum. Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non debetur manutentio in perceptione decimarum, ex assistentia iuris communis, si est turbida.*
2 *Possessor de tempore litis motæ est manutenendus.*
3 *Quietantiæ probant possessionem concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCLXI.

DOmini, omissa, an ex sola assistentia iuris communis, debeatur Parocho manutentio in perceptione decimarum, tum quia articulus remanet in-
1 decisus coram R. P. D. meo Decano. † Tum etiam quia in omnem euentum non debetur, quando assistentia redditur turbida, vt fuit resolutum in causa Montis Regalis iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram eodem Domino meo Decano, prout redditur in casu isto ex laudis latis inter monachos, & paro-
2 chos. † Dixerunt nihilominùs, deberi manutentionē

in perceptione lib. 80. ex regula, quòd qui possidet
tempore litis motæ, est manutenendus, §. retinendæ,
3 in fin. instit. de interd. † Hæc autem possessio proba-
tur ex quietantijs factis per ipsum parochum, admi-
niculatis ex ordinibus præcedentibus datis per mo-
nachos colonis, & confessione monachorum in com-
missione, & ex sententia per ipsos obtenta, in qua Pa-
rochus condemnatur ad restitutionem decimarum
perceptarum. Dec. cons. 536. nu. 10. Grammat. decis.
109. num. 6. Aym. cons. 40. nu. 4. Et fuit resolutum
coram Reuerendissimo Pacen. in causa Papien. bono-
rum, 26. Octobris 1601. Et est tritum in Rota, quòd
confessiones de recepto, concurrentibus adminicu-
lis, probant possessionem.

Non obstat, quòd quietantiæ fuerint factæ post li-
tem motam; quia nihilominùs sunt ex actis ante li-
tem, & in hoc continent veritatem, vt patet ex præ-
dictis, & ex confessione facta per syndicum in solu-
tione facta Parocho vigore mandati de manutenen-
do, obtenti ab A. C. Fatetur enim, decimam fuisse
solitam solui per colonos, de ordine monasterij.

Burgen. Beneficij de Robrero. Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *In compulsatione iurium requiritur citatio partis.*
2 *Mandatum procuræ sine die non est in forma proban-
ti.*
3 *Testis examinatus sine articulis, vel de cuius iuramen-
to non constat nisi per enunciatiuam notarij, non
probat.*
4 *Testes plures simul omnes examinati non probant.*

DECISIO CCLXII.

AD integram portionem de qua agitur multi se
opposuerunt, quatuor verò tantùm prosequu-
ti sunt oppositionem, nempe Petrus Ortiz, Augusti-
nus Diaz, Matthæus Penia, & Augustinus Fernan-
dez; qui tres vltimi compromiserunt ad tollendas li-
tes, & fuit latum laudum, per quod dicebatur, quòd
isti tres examinarentur, & habilior prouideretur de
dimidia portione, & cæteri duo prouiderentur de
duabus quartis: & facto examine, Augustinus Fer-
nandez fuit repertus idoneor, & præfixo termino triũ
mensium Petro Ortiz ad producendas Bullas suæ
prouisionis dimidiæ portionis; prætendebat enim in-
tegram portionem sibi deberi tanquam cepto benefi-
ciati, ipse nihil produxit, nec etiam in termino po-
steà prorogato. Vnde fuit lata sententia per Prouiso-
res, in qua fuit dictum, Augustino Fernandez deberi
dimidiam portionem, Matthæo verò Penniæ, & Au-
gustino Diaz deberi duas quartas, Petrum verò Or-
tiz habendum esse pro excluso, ex quo non produxit
titulum prouisionis dimidiæ portionis.

Ab huiusmodi sententia appellauit Petrus, & cau-
sam introduxit in Rota, in qua agitur per contradi-
ctas, ideo Petro solo informante, Domini restinxe-
runt causam, ad infrà scriptas difficultates.

1 Prima est, quòd processus de partibus non videtur
ritè compulsatus, cùm in compulsatione non fuerint
citati dicti oppositores, sed solùm procurator Augu-
stini Fernandez. Et quamuis citetur etiam tanquam
procurator Augustini Diaz, tamen in toto processu
non apparet de mandato procuræ, & Matthæus Pen-
nia fuit citatus in statis, & tamen non apparet de e-
ius contumacia, nec de aliqua legitima causa, ita vt
sic potuisset citari.

Secunda difficultas est, quòd pro Petro Ortiz se
opposuit Ioannes de Vrbana, & tamen non constat,
quòd ipse Ioannes esset procurator Petri, nec potest
constare de mandato præsumpto, cùm non concur-
rant requisita, ex quo iste Ioannes se opposuit, & ni-
hil aliud fecit.

Tertia, Quamuis adsit mandatum ad lites, in per-
sona Francisci Ortiz auunculi Petri, qui substituit
2 Ioannem Viuaro qui comparuit pro Petro. † Istud
tamen mandatum non est in forma probanti, cùm ca-
reat die, & sic etiam gesta nomine Petri in lite posteà
habita inter oppositores, non sunt habenda in consi-
deratione, cùm non constet de legitimo mandato
procuratoris.

Quarta difficultas est, quia Petrus Ortiz prætendit
hanc sententiam esse iniustam, ex quo ipse fuit ex-
clusus, cùm tamen vigore constitutionum synoda-
lium, dimidius beneficiatus debeat ascendere, & be-
neficia non possint diuidi. Tamen istæ constitutiones
non ita loquuntur prout prætenditur pro parte Petri,
nec copia integra fuit data Dominis. Vnde quatenus
alia non obstent, erant considerandæ huiusmodi con-
stitutiones, data etiam copia probationum aliorum
oppositorum.

Quinta difficultas in eo consistit, quòd sententia
videtur fundata in eo quòd Petrus Ortiz non produ-
xit titulum suæ prouisionis, & tamen constabat, ip-
sum esse dimidium portionarium, ex testibus in proc.
3 fol. 67. & fol. 84. † Sed primi testes fuerunt examinatì
absque eo quòd essent dati articuli, & non constat de
iuramento secundi testis, cùm notarius dicat tantùm
enunciatiuè, postquam iurauit, dixit. Verall. decis.
4 123. lib. 1. Et est tritum in Rota. † Alij verò testes ni-
hil probant, cùm, vltra quòd non fuerunt dati articu-
li, omnes simul examinati fuerint, Abb. in c. quia
propter, num. 14. & 15. de elect. Nec minùs constat,
quòd in examine fuerint citati proximiores dictorum
oppositorum. Nec etiam potest iuuari Petrus ex pos-
sessione capta dimidiæ portionis, cùm detur solùm
certa attestatio notarij cum assertione, quòd quidam
de cuius mandato non constat, cepit possessionem no-
mine Petri, & ista attestatio fuit facta longè post; ita
vt sit habenda pro simplici fide, quæ nec etiam habet
relationem ad aliquod instrumentum.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Gratia* SI NEVTRI *supponit neutri ex collitigantibus
ius competere.*
2 *In narratiua alternatiuè concepta sufficit vnum ex al-
ternatiuis iustificare.*
3 *Vacatio per obitum supponit possessionem de iure, vel
de facto.*
4 *Res iudicata pro veritate habetur.*
5 *Restitutio in integrum aduersùs rem iudicatam non
competit absque læsione.*
6 *Expeditio literarum non est necessaria quando non agi-
tur de canonizatione gratiæ.*
7 *Per clausulam* LITIS STATVM ETC. *censetur facta
mentio de lite.*
8 *Mentio qualitatis beneficij facta in clausulis sufficit ad
euitandam obreptionem.*

9 In

9 *In impetratione beneficij litigiosi non est necessaria expressio qualitatis beneficij.*
10 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

DECISIO CCLXIII.

Fuit resolutum, gratiam Antonij impedire canonizationem gratiæ, si neutri, Ferdinandi, quia,
1 cùm hæc gratia præsupponat, neutri ex colligantibus ius competere, Rot. decis. 24. de rescript. in nou. Put. decis. 48. num. 4. Cod. t. cessat hoc præsuppositum, stante dicta gratia anteriore Antonij, quæ ideo potior est in iure, c. qui potior, de reg. iur. in 6.

Neque obstat, quòd modus vacandi non est iustificatus, cùm non probetur, Ferdinandum obtinere alia beneficia, quæ non expressit in sua gratia; quia modus vacandi est alternatiuè narratus, scilicet ob non expressionem incompatibilium, vel aliàs gratia nulla,
2 & inualida existente. † Et ideò sufficit, quòd vnus ex modis narratis iustificetur, in c. alternatiuis, de reg. iur. in 6. Et fuit in puncto dictum in causa Legionensis præstimoniorum, 14. Iunij 1593. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, prout bene iustificat Anto-
3 nius, † cùm prima gratia Ferdinandi sit per obitum Ioannis de Zaualetta, quæ vacatio non potest verificari, neque de iure, neque de facto, cùm Ioannes nunquam adeptus fuerit possessionem, neque de iure, neque de facto, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini, in huiusmodi causa facta, 9. Iunij 1600.
4 † Et adest super hoc res iudicata Rotalis, quæ pro veritate haberi debet, l. ingenuum, ff. de stat. homin. l. res iudicata, ff. de reg. iur.

Neque releuat, quòd Ferdinandus obtinuerit restitutionem in integrum aduersùs dictam rem iudi-
5 catam, † quia huiusmodi restitutio est prout de iure, quæ non competit absque læsione, l. Seio, ff. de testit. in integr. Quæ læsio cessat ex confessione ipsiusmet Ferdinandi, in gratia, si neutri, cùm fateatur, nec sibi, nec Antonio ius competere.

Nec minùs suffragatur Ferdinando, quòd Antonius non expedituerit literas super huiusmodi sua
6 gratia, † quia cùm non agatur de illius canonizatione, sufficit sola supplicatio. Sarn. super reg. de non. iud. iuxta form. supplica. quæst. 5. num. 4. Mohed. decis. 9. in fin. de rescript. & Deci. 2. de priui.

Neque placuit, quòd hæc gratia Antonij sit obreptitia, ex quo non fecit mentionem litis, neque iurispatronatus; quia contrarium est verius, cùm in clau-
7 sulis generalibus adsit clausula, [litis statum,] quæ operatur, vt censeatur facta sufficiens mentio litis, Felyn. in ca. ex literis, nu. 2. de offic. deleg. Gemin. consi. 120. num. 6. Achill. decis. 9. de rescript. Put. dec. 2. eod. tit. Et fuit resolutum in causa Zamorren. fructuum, 12. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphino,
8 & aliàs sæpiùs, † prout in eisdem clausulis habetur mentio iurispatronatus, quæ item sufficit ad euitandam obreptionem, vt fuit dictum in causa Eugubina beneficij sancti Stephani, 15. Martij 1589. coram Il-
9 lustrissimo Pamphilio, † Imò nec mentio iurispatronatus est necessaria, stante lite, iux. decis. Crescen. 8. in fin. de iurep.
10 Denique non officit, quòd non sit iustificatus valor narratus, quia satis iustificatur ex responsione ipsiusmet Antonij ad positiones Ferdinandi, quam ipsemet Ferdinandus acceptauit, vltra quòd Antonius offert, si opus est, meliùs iustificare.

Albanen. Fideicommissi. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione ex statuto Vrbis censentur vocati.*
2 *Statutum Vrbis, quòd filij positi in conditione censeantur vocati, intelligitur tam de filijs descendentibus, quam de transuersalibus.*

DECISIO CCLXIV.

Fuit resolutum, D. Marcum Antonium fuisse vocatum in testamento Honorij patrui magni, ex
1 † quo est positus in conditione, iuxta dispositionem statuti Vrbis, quod in hoc sequitur opinionem Oldradi, contra gl. in l. Lucius. ff. de hæred. inst. vt dicit Gabr. cons. 115. nu. 1. li. 1.
2 Nec placuit Dominis, quòd statutum sit intelligendum de filijs descendentibus, non de transuersalibus, quia cùm generaliter loquatur, generaliter debet intelligi, etiam quòd maior ratio sit in descendentibus, quàm in transuersalibus, per regulam l. 1. §. quod autem. ff. de aleat. & censuit Rota in causa Romana de Ruffinis, 20. Nouembris 1577. coram Domino de Rubeis 379. p. 1. & Gabr. d. cons. 115. num. 1. & 2. & Doctores qui in contrarium allegantur, non tangunt præsentem difficultatem, sed volunt, opinionem gloss. in l. Lucius, non habere locum nisi in filijs descendentibus, & tamen contrarium est verius, vt per Thes. decis. 96. num. 70.

Reseruarunt tamen Domini particulariter videre, an constet de tali repudiatione facta per Christophorum patrem D. M. Antonij, quæ ei obstet in casu de quo agitur.

Patauina Attentatorum. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta appellatione pendente, vel infra decendium datum ad appellandum, est attentata, num. 3. & 4. & 7.*
2 *Appellatio incontinenti post sententiam viua voce interposita est valida.*
5 *Gesta pendente termino ad appellandum, etiam appellatione non interposita reuocantur per viam nullitatis.*
6 *Lis dicitur introducta ex comparitione partis in iudicio facta petentis admitti pro suo interesse, & oppositione aduersarij hoc negantis.*
8 *Attentata non reuocantur ad instantiam illius de cuius interesse clarè non constat, vel per confessionem ipsius, vel per rem iudicatam.*

DECISIO CCLXV.

1 Fuit resolutum, constare de attentatis; quia Franciscus pendente appellatione à decreto Nuntij super ipsius idoneitate, & institutione de ipso facienda, non poterat petere dictam institutionem à Capitulo, & inde capere possessionem, cap. non solùm, de appell.

2 sppell. in 6. cum vulgar. † Et hæc appellatio fuit vali-
da, cùm fuerit, licèt viuæ voce, tamen incontinenti
post decretum interposita, l. 1. ff. de appell. Mstant. de
ordin. iudici. par. 6. cap. penult. num. 136. Maximè;
quia Nuntius detulit appellationi, dando terminum
3 iuris. † Et cessat difficultas; quia infra decendium
datum ad appellandum Laurentius sppellauit in scri-
ptis, & Nuntius etiam detulit appellationi, quate-
nus de iure. Nec erat opus alia appellatione ab insti-
tutione, & possessione, cùm hæc omnia fuissent atten-
4 tata, l. 1. C. quando prouoc. non est necess. † Vltra,
quòd hæc omnia fuerunt gesta pendente termino ad
5 appellandum. † Vnde etiam absque aliqua appella-
tione deberent reuocari per viam nullitatis, prout ser-
uat Rota, Doct. in cap. sæpè, & ibi Franc. & Præpos.
de appellatione, Cæs. de Grass. decis. 2. de appell. Et
fuit pluriès resolutum.

Neque obstat, quòd attentata requirunt litem, &
tamen solùm fuit introducta causa appellationis co-
ram Nuntio à decreto Episcopi super non idoneitate
Francisci, nec Laurentius erat in causa: Vnde cùm
lis non esset super titulo beneficij, potuit Franciscus
6 petere institutionem, † quia cùm post reprobationem
Francisci Laurentius fuisset præsentatus, & propterea
comparuerit coram Nuntio, & petierit admitti pro
suo interesse, & docuerit de sua præsentatione, & de-
derit exceptiones contra personam Francisci, quibus
ipse respondit, satis fuit inter ipsos introducta lis. A-
fin. in prax. §. 17. cap. 1. num. 7. Et ideo Laurentius à
decreto Nuncij super idoneitate, & immissione Fran-
7 cisci potuit appellare, † & appellatione pendente ni-
hil erat innouandum, dicto c. non solùm.

8 Nec etiam obstat, quòd attentata non sunt reuo-
canda ad instantiam illius de cuius iure non constat;
quia ad hunc effectum necesse est, quòd clarè constet
de non iure, prout loquitur Rot. decis. 5. vt lit. pend.
in nou. & 2. de testib. spol. pariter in nou. Et licèt
multa opponantur contra præsentationem Laurentij,
tamen dici non potest, clarè constare de non iure ip-
sius, cùm ad hunc effectum requiratur vel confessio,
vel res iudicata. Lancell. de attentatis, par. 3. cap. 24.
num. 66. & bene considerat Henrich. cons. 52. nu. 12.
part. 2.

Patauina Decimettæ. Lunæ 16. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, QVAM, restringit præcedentem dispositionem.*
2 *Instrumentum locationis non probat possessionem quo-
ad extraneum.*
3 *Administratoris confessio non præiudicat Ecclesiæ.*

DECISIO CCLXVI.

CVm per binas decisiones fuerit firmatum R. Ab-
bati Carcerum non competere remedium l.
conductores, C. locati. super tota, & integra decima
villæ Baonis, ex quo non probabat, se dictā decimam
locasse, & quia cùm ageret contra Ecclesiam Paro-
chialem ad decimas intra limites ipsius Parochiæ exi-
stentes, non poterat vti hoc remedio, non probando
immemorabilem, aut titulum, vt dicitur in dd. deci-
sionibus. Et cùm posteà noua iura produxisset, ideo
dato dubio super releuantia, Abbateque per annum
expectato, illud proposui vna tantùm parte informā-
te, & Domini, causa maturè discussa, iura non rele-
uare censuerunt, tum quia in locationibus narratur,
Monachos locare decimam quam habent in fundo &
1 pertinentia villę Baonis † quod relatiuum, quam, re-
stringit præcedentia simpliciter loquentia de decima,
2 ad tex. in l. ea tamen adiectio, ff. de leg. 3. † tum etiam
quia instrumentum locationis non probat possessionē
quoad extraneum ad text. in ca. Inter dilectos, in fine
de fid. instr. vbi Felin. num. 10. Rota. decis. 7. de fid.
inst. in ant.

Non officit notula, vt dicitur, exhibita per fratrem
Federicum in æstimo, in quo dicit, soluere Abbati
lib. 3. pro recognitione decimæ, quia non est in forma
probanti, cùm sit simplex copia, & licèt etiam esset
3 in forma probanti, non releuaret, † cùm frater Fede-
ricus non potuerit præiudicare Ecclesiæ, & Monaste-
rio cui est vnita dicta parochia, l. certum, ff. sed an,
& ipsos, vbi Castr. ff. de confess. præsertim cùm dicta
confessio contineat manifestum errorem, cùm dicat,
quòd soluit lib. 35. cuidam Galeatio pro feudo, & lib.
3. Abbati pro recognitione. Vnde non potest dici,
quòd soluat Abbati li. 3. pro tota, & integra decima
villæ Baonis.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 27. Ianuarij 1606.

EPITOME.

An & quando filij positi in conditione censeatur vocati, & an in hac facti specie censeatur inductū fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione, & Vocati ad fideicommissum
purificandum per mortem patruorum, censentur e-
tiam Vocati ad hæreditatem patris, cuius respectu
fuerunt positi in conditione.*
2 *Clausula aduersatiua, de qua hic, coniungit, & repe-
tit superiora, retento eodem themate.*
3 *Dispositum in prima institutione censetur etiam dispo-
situm in secunda.*
4 *Filij positi in conditione, censentur vocati ex coniecturis
quæ sunt expressa Vocatio in alia parte testamenti,
perpetua exclusio fœminarum, num. 5. & 7. ratio
habita conseruandæ agnationis, nu. 12. & 14. aliam
coniecturam Vide num. 9. & 16.*
6 *Leuiores probationes requiruntur in descendentibus, ad
probandum quòd positi in conditione censeantur vo-
cati.*
7 *Clausula: ITA QVOD, aliquando stat ampliatiuè, ali-
quando declaratiuè, declarat tamen mentem testa-
toris, & regulat præcedentem dispositionem.*
8 *Qui vult consequens, necessario etiam vult antece-
dens.*
10 *Quilibet suæ rei est moderator, & arbiter.*
11 *Relaxatio præsupponit vinculum.*
13 *Ratio conseruandæ agnationis, etiam tacita & ex te-
stamento elicita, est sufficiens ad inducendum fidei-
commissum inter omnes masculos descendentes.*

Verbum

15 *Verbum* REMANEAT, *eſt commune.*
Verbum DESCENDENTES, *eſt collectiuum.*
Dictio SEMPER, *denotat tractum futuri temporis.*
Vocati per verba communia, collectiua, & tractum futuri temporis denotantia, intelliguntur vocati per fideicommiſſoriam.

16 *Clauſula in fine poſita refertur ad omnia.*

17 *Textus* IN L. PATER, §. FVNDVM ff. DE LEG. 3. *declaratur.*

18 *Verba futuri euentus, & ſpeciei enumeratiua nihil diſponunt.*

DECISIO CCLXVII.

MAior pars Dominorum cenſuit, conſtare de fi-
deicommiſſo ad fauorem deſcendentium Pe-
trucij, circumſcripto pro nunc, an extendatur vltra
pronepotes, & an adſit reciproca, inter ipſos deſcen-
dentes. Teſtator enim inſtituit ipſum Petrucium fi-
lium, & alios naſcituros, & ſi quis eorum decederet
in pupillari ætate, vel poſteà quandocumque ſine filijs
maſculis legitimis ex ſe deſcendentibus, ſubſtituit ei,
& eis, ſuper viuentem, & ſuper viuentes, & eorum fi-
lios maſculos, & alios deſcendentes ex eis maſculos.
Vnde licèt teſtator deceſſerit vnico tantùm filio Petru-
cio relicto, & non appareat in hoc caſu, filios Petrucij
1 fuiſſe expreſsè vocatos, † tamen cùm fuerint expreſsè
vocati ad fideicommiſſum purificandum per mortem
patruorum, cenſentur etiam vocari ad hæreditatem
patris, cuius reſpectu fuerunt poſiti in conditione.
Gozad. conſ. 64. num. 10. verſ. 5. dico. Aym. conſ. 61.
num. 10. lib. 1. Ruin. conſ. 160. num. 24. lib. 2. Iaſ. conſ.
201. num. 19. & ſeqq. lib. 4. Gabr. de fideicom. conſ.
20. 4. num. 36. & fuit dictum in cauſa Montis Faliſci
fideicommiſſi Nouembr. 1602. coram Illuſtriſſimo
D. Cardinali Pamphilio, & aliàs ſæpiùs. Maximè cùm
non adſit diuerſa ratio, quòd voluerit ſubſtituere de-
ſcendentes Petrucij, alijs filijs, & non ipſi Petrucio in
caſu quo ſolus Petrucius ſupereſſet de tempore obitus
teſtatoris, vt benè per Rimin. ſen. conſ. 189. num. 11.
& ſeqq. libr. 1. Et concurrunt aliæ coniecturæ infrà
conſiderandæ in vocatione deſcendentium. Et proptereà
cùm teſtator ſubdat, quòd ſi aliquis ex filijs dicti
teſtatoris, vel nepotibus maſculis ex filijs, vel nepoti-
bus, vel aliquis alius deſcendens, non ſupereſſet, ſub-
ſtituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alios maſcu-
los deſcendentes, ex eis; dicendum eſt, ſiue iſta clau-
ſula ſtet continuatiuè, iuxta tex. in l. 2. & 3. ff. de con-
ſtit. pec. ſiue aduerſatiuè, vt in l. quòd ſi filius, ff. de
cap. & poſtlim. reuerſ. Quòd nihilominùs teſtator in-
tellexerit de deſcendentibus Petrucij, quatenus ipſo
ſolo relicto decederet. Si enim clauſula ſtat continua-
tiuè, non eſt ambigendi locus: ſi ſtat aduerſatiuè, idem
2 dicendum eſt, † quia licèt aduerſatiua coniungat, &
repetat ſuperiora, retento eodem themate. Bart. in l.
3 mariti, §. final. ff. ad l. Iul. de adult. † tamen cum teſta-
tor in prima ſubſtitutione vocauerit filios Petrutij,
quatenùs decedat ſolo Petrutio relicto, vt dictum eſt,
res eſt clara, quòd in hac ſecunda ſubſtitutione pari-
ter intellexerit de filijs, & deſcendentibus Petrutij,
in caſu præfato, maximè cum non adſit ratio diuerſi-
tatis, vt dictum eſt.

4 Et quòd deſcendentes poſiti in conditione in dicta
clauſula, [quòd ſi aliquis,] ſint ex coniecturis vocati,
ſatis patet; quia ſunt expreſsè vocati in alia parte te-
ſtamenti, vt per Gozadin. Iaſ. & alios, ſuprà allegatos.
Tum quia ſunt poſiti in conditione cum qualitate
maſculinitatis, Guido Pap. quæſt. 184. num. 2. Dec.
5 in l. 1. num. 16. & Curt. iun. conſ. 18. C. de pact. † Et
concurrit perpetua excluſio fœminarum, vt infrà di-
cetur. Rip. in d. l. 1. num. 9. verſ. iſta coniectura, C. de
pact. Curt. iun. conſ. 43. num. 8. verſic. tertium etiam
6 reperio. Aym. conſ. 130. numer. 4. † Et hæc eò magis
ſunt admittenda; quia cùm agatur de deſcendentibus
teſtatoris, ſufficiunt leuiores probationes. Dec. conſil.
241. circa finem, verſ. & quando filij. Aym. 367. nu. 9.
Et fuit dictum in cauſa Viterbien. fideicommiſſi, 28.
Decembris 1600. coram R. P. D. meo Litta.

Et ceſſat omnis difficultas; quia teſtator concluſit
7 teſtamentum per hæc verba, † [ita quòd hæreditas
dicti teſtatoris nunquam ad filias, vel deſcendentes
fœminas deueniat, ſed ſemper eius hereditas rema-
neat apud maſculos de ſtirpe teſtatoris.] Quæ clauſu-
la, ſiue ſtet ampliatiuè, vt voluit poſt alios Pariſ. conſ.
90. num. 26. & 27. & ſeqq. lib. 2. ſiue ſtet declaratiuè,
nihilominùs declarat mentem teſtatoris, & regulat
præcedentem diſpoſitionem. Socin. ſen. conſ. 49. nu.
2. verſ. aut dicemus, & nume. 5. verſ. ad propoſitum,
lib. 1. Dec. conſ. 227. num. 6. Tob. Decian. conſ. 33. nu.
94. lib. 1. Et ideò ampliùs dicendum eſt, deſcendentes
fuiſſe vocatos ad fideicommiſſum; quia aliàs bona
8 non poſſent remanere apud maſculos de ſtirpe. † Vn-
de irrita regula, quòd qui vult conſequens, neceſſariò
etiam vult antecedens. Bald. in l. quamuis, per illum
tex. C. de fideicom. Dec. conſ. 23. num. 3. & conſ. 637.
num. 8. & bene Surd. conſ. 443. lib. 3. Et in ſimili fuit
dictum in cauſa Firmana fideicommiſſi, 2. Aprilis
1600. coram Illuſtriſſimo Pamphilio & in puncto vi-
detur bonus tex. in l. fideicommiſſa. §. hæc verba, ff. de
leg. 3. quo loci teſtator dixerat, filio ſuo vt curam agro
rum haberet, vt poſſent ad filios peruenire, & dicit
textus, quòd licèt illa verba non ſatis exprimant fidei-
commiſſum, ſed magis conſilium, quàm neceſſitatem
relinquendi, tamen quoàd illa prædia, poſt mortem
patris vim fideicommiſſi videntur continere.

Et denique adeſt alia clauſula, [ſaluo, &c.] poſita
limitatiuè, & declaratiuè ad clauſulam, [ita quòd,]
in qua datur facultas Petrutio, & alijs deſcenden-
tibus, alienandi in vita ſua, non obſtante ſubſtitutione
9 præfata, † ſcilicèt facta de tranſuerſalibus, in euen-
tũ, quòd deſcendentes teſtatoris deficerent, quæ clau-
ſula expreſsè arguit vocationem vnius poſt obitum
alterius; quia aliàs licentia alienandi fuiſſet ſuperua-
10 canea, † cùm in re ſua quilibet ſit moderator, & arbi-
ter, l. in re mandata, C. mandati, Bene in ſimili Soc.
conſ. 1. num. 20. verſ. verum vbi, lib. 3. Et regulæ ſunt
11 claræ † quòd relaxatio præſupponit vinculum, l. de-
cem, ff. de verb. oblig. & licentia prohibitionem, cap.
licèt, §. ſi verò, de regul. iur.

12 Prædictis accedat etiam mens teſtatoris, nam ha-
buit reſpectum ad conſeruationem agnationis, ex quo
non ſolùm ſemper excluſit fœminas, ſed filijs ſubſti-
tuit deſcendentes maſculos, & poſtmodùm tranſuer-
ſales maſculos, quos etiam expreſsè inſtituit, in euen-
tum, quòd dictus teſtator moreretur ſinè deſcenden-
13 tibus maſculis. † Et hæc ratio conſeruandæ agnatio-
nis, etiam non expreſſa, ſed tacita, & ex teſtamento
elicita, eſt ſufficiens ad inducendum fideicommiſſum
inter omnes deſcendentes maſculos. Cuman. conſ. 2.
num. 4. verſ. & hoc etiam facit. Dec. conſ. 227. num. 6.
verſ. nam dum teſtator, & conſ. 545. numer. 6. Grat.
conſ. 5. nu. 19. lib. 2. latè Surd. dicto conſ. 443. nu. 20.
14 libr. 3. † Maximè cùm dixerit, quòd eius hæreditas
ſemper remaneat apud maſculos de ſtirpe, per quæ
verba, ſecundùm vnum ex Dominis, videtur impone-
re voluiſſe onus ipſi hæreditati, vt omnes videantur
vocati, & grauati. Bald. in l. ab eo, num. 8. C. de fidei-
com. Pariſ. in puncto dicto conſ. 90. num. 43. & conſ.
92. num. 43. lib. 3. & conſ. 72. num. 89. lib. 4.

Nec

Nee est verum, quòd descendentes intelliguntur
vnçati per vulgarem, non autem per fideicommissa-
15 tiam; † quia contrarium apparet ex prædictis. Nam
cùm testator vsus fuerit verbo communi (remaneat)
& collectiuo, [descendentes,] & verbis tractum tem-
poris in futurum denotantibus, scilicèt (semper) voca-
tio claré intelligitur per fideicommissariam, & non
tantùm per vulgarem. Bart. in l. centurio, nu. 32. Ias.
nu. 53. ff. de vulg. Soc. in l. Gallus, §. quidã rectè, nu. 9.
ff. de liber. & posthum. Et fuit resolutum in dicta cau-
sa Montis Falisci. Et, si habuit respectum ad agnatio-
nem, bona non possent in agnatione conseruari, nisi
transeant de vno in alium, l. peto, §. fratre, l. cùm ita,
§. in fideicommisso, ff. de leg. 1.

Nec etiã est verum, quòd dicta clausula (ita quòd)
referatur ad institutionem transuersalium immediatè
præcedentem, quatenùs testator decederet sine de-
16 scendentibus; † quia non solùm tanquàm in fine po-
sita, ex vulgati regula debet referri ad omnia, l. 1. C.
de lib. præter. sed repugnant huic intellectui verba se-
quentia, [saluo quòd &c.] vbi datur facultas Petru-
tio, & descendentibus, alienandi in vita, quæ facultas
non fuisset necessaria, si clausula referretur ad institu-
tionem antecedentem Hugolini, & Leonelli cùm in-
stituantur quatenus testator decedat sine descenden-
tibus.

17 Nec etiam dictæ regulæ repugnat tex. in l. pater, §.
fundum, ff. de leg. 3. quia ibi pater vetuit, per hære-
dem fundum alienari, & in casum alienationis substi-
tuit fiscum, & subdit, [ita enim fiet vt fundus de no-
18 mine vestro nunquam exeat,] † quæ verba, vt ibi di-
citur, non inducunt fideicommissum ad fauorem fa-
miliæ, & meritò; quia sunt futuri euentus, & cuius-
dam spei enunciatiua; & ideo nihil inducunt. Bartol.
in dicto §. fundum, vbi etiam Alber. Alciat. num. 1. in
fine, Rip. in l. filius famil. §. Diui, num. 110. vers. de-
clara tamen, de leg. 1. Ruin. cons. 158. num. 11. in fine
libr. 2. quod secus est in casu isto; quia clausula (ita
quòd) declarat præcedentem dispositionem.

Rauennaten. Transactionis. Lunæ 30. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio transactionis est exceptio litis finitæ.*
2 *Exceptio periurij impedit litis ingressum, & repellit agentem à limine iudicij.*
3 *An stante enormissima læsione, requiratur absolutio a iuramento.*
4 *Absolutio a iuramento semper est necessaria, nisi constet de enormissima læsione per sententiam.*
5 *Exceptio periurij in quacumque parte iudicij potest opponi.*
6 *Læsio vltra dimidiam, requiritur, ad hoc vt quis possit impugnare transactionem.*
7 *Ratio semel reddita, ampliùs reddi non debet.*
8 *Fructus bonorum extradotalium spectant ad virum, constante matrimonio.*
9 *Pater est dominus fructuum hæreditatis relictæ filijs.*

DECISIO CCLXVIII.

1 FVit resolutum, Marco agenti ad bona materna
obstare transactionem factam de anno 1583. 10.
mensis Maij, quæ est exceptio litis finitæ, l. fratris, &
l. causas, C. de transact. Maximè cùm iurauerit, in
transactione omnia esse vera, & ea firma, & grata ha-
bere, & non contrauenire per se, vel per alium, aliqua
2 ratione, sub pœna periurij. † Vnde cùm instituerit iu-
dicium contra proprium iuramentum, in manifestum
incidit periurium, & consequenter agere non potest,
neque debet audiri, ex quo exceptio periurij impedit
litis ingressum, & repellit agentem à limine iudicij,
cap. 1. de lit. contest. num. 6. DD. in l. si quis maior, C.
de transact. Specul. in tit. de actor. §. vno, nu. 16. vers.
item quòd est periurus. Felyn. in cap. 1. num. 28. vers.
sed considera, de iureiur. Dec. in cap. dilecti, num. 9.
in 3. notab. vbi de communi, de except. Bero. quæst.
77. num. 6. Aym. cons. 7. num. 12. Afflict. decis. 285.
numer. 1.

Neque obstat absolutio obtenta per Marcum; quia
non est ab huiusmodi iuraměto, sed à iuramento præ-
stito super laudo ferendo per D. Alexandrum Sopra-
num, qui tulit dictum laudum ante transactionem de
qua agitur, & etiam fuit obtenta ante dictam transa-
ctionem, nempe die 23. Maij 1583. Et non sic compre
hendit iuramentum præstitum in dicta transactione,
ad tex. in l. pacta nouissima, C. de pact.

Nec obstat, quòd Marcus fuisset enormiter læsus,
& ideo poterat agere, absque eo quòd obtineret ab-
3 solutionem, † quia licèt quæstio sit, an stante enormis-
sima læsione, requiratur absolutio à iuramento, de
qua per Doct. in cap. cùm contingat, de iureiur. Osa-
4 sch. decis. 81. num. 1. & seqq. † hoc tamen intelligen-
dum est, quando de enormissima læsione constat per
sententias, absque eo quòd fuerit oppositum de per-
iurio, aliàs semper est necessaria absolutio, quia de fa-
cili eluderetur iuramentum sub prætextu enormissi-
mæ læsionis, & non debet quis esse iudex sui iuramen-
ti, Bald. cons. 11. nume. 1. lib. 4. Et ita seruat Rota, vt
fuit dictum in causa Tirasonen. decimarum. 8. Octo-
bris, 1576. vt 102. num. 9. par. 1. coram bo. me. Orio-
len. & in causa Romana legitimæ de Vrsinis, 20. Maij
1588. coram bo. me. Bubalu, & in alia Segnina Castro-
rum, 26. Iunij 1602. coram R. P. D. Ludouisio, & no-
uissimè in causa Nepetina laudi, 10 Decembris 1604.
coram Reuerendissimo D. meo Archiepiscopo Colos-
5 sen. † & aliàs in quacumque parte iudicij potest oppo-
ni de iuramento, vt per Loffred. cons. 12. numer. 27.
& 34.

6 Sed cessat omnis difficultas; quia in casu isto etiam
cessante periurio non constat de læsione, quæ suffrage-
tur Marco, cùm ad hunc effectum requiratur læsio vl-
tra dimidiam l. 2. C. de rescind. vend. Nam si inspicia-
mus bona quæ habuit Pasqua mater Marci ex testa-
mento patris, & dotem ipsius, quæ omnia prætendit
Marcus, non constat de dicta læsione. Postquàm enim
de anno 1549. Pasqua ex bonis hæreditatis alienaue-
rat cum decreto iudicis, pro soluendis legatis, Lau-
rentius eius vir, & pater Marci constituerit se debito-
rem de anno 1588. dictæ vxoris in lib. 870. & in torna-
turis 13. terræ aratiuæ, & in certis paucis mobilibus
pro dicta hæreditate patris Pasquæ, necnon in libris
425. pro ipsa dote, quæ omnia bona, & pecuniæ etiam
dotales de anno 1579. in redditione rationis facta per
patrem Marco, & Polo fratribus, fuerunt calculata ad
libras 2997. sol. 6. & ex his etiam detractis certis pe-
cuniarum summis solutis pro debitis hæreditatis, nec
non libris 680. solutis de consensu Marci, & Poli pro
augmento dotis Ginebriæ, & Ioannæ eorundem soro-
rum, quibus etiam debebatur legitima in bonis ma-
ternis, fuit in eodem instrumento liquidatum, quòd
omnia bona præfata, & pecuniæ, necnon etiam dos
ascendebant ad libras 4. sol. 16. den. 6. & iste est status
hæreditatis Pasquæ, quam controuertere non potest
7 Marcus, nisi doceat de errore calculi † cùm semel red-
dita

dita ratio ampliùs reddi nõ debeat, l. semel, C. de apoch. lib. 10. Doct. in c. 1. de cler. ægrot. in 6. Lap. in Clem. quia contingit, nu. 5. de relig. dom. Socin. sen. cons. 92. nu. 11. lib. 4. Paris. cons. 89. nu. 1. lib. 1. Rol. cons. 49. nu. 39. li. 1. Vnde cùm vigore vltimæ transactionis fuerint assignatæ Marco, & Polo tornaturæ, 5. & perticæ tres terræ, necnon lib. 664. plusquàm manifestissimè constat, quòd non interuenit læsio vltra dimidiam, sed potiùs attento valore terrarum, non videtur constare de aliqua læsione, cùm hæreditas Pasquæ ex calculo facto esset tantummodò librarum 4. vt dictum est.

Neque est verum, quòd erant computandi fructus
dictæ hereditatis ad fauorem Marci, & Poli, quia fru-
8 ctus durante vita Pasquæ non sunt computandi, † cũ
bona dictę hereditatis essent extra dotalia, ex quo per-
uenerant ad Pasquam constante matrimonio: quo-
rum proprietas, & fructus erant ipsiusmet Pasquæ,
Bald. in l. vltima, numer. 5. C. de sent. quæ sine cert.
quant. Et ideo pater de istis fructibus non tenebatur
9 reddere rationem, † sicuti neque de fructibus quos
habuit ipse soluto matrimonio, quia pater est domi-
nus fructuum hæreditatis relictæ filijs, l. cùm opor-
tet, C. de bonis quæ liber.

Vltimò non subsistit, quòd fuerit recessum à dicto calculo, quia fuit recessum à transactione facta vigore dicti calculi, ex quo fuit facta dicta transactio, sed à dicto calculo non constat vnquam fuisse recessum.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor obligatus in forma depositi, non potest opponere de iure illorum qui soluerunt pecunias, neque de compensatione.*

DECISIO CCLXIX.

DOmini persliterunt in resolutis, sententiam Rotalem liquidationis fructuum esse exequendam, cùm constet de re iudicata, & de iustitia, ex allegatis in alia decisione. Et motiuum quòd sententia in spolio non fuerat lata ad fauorem illorum de Fabris, videbatur etiam satis sublatum ex illa decisione. Et tunc deductis addebatur, quòd si sententia fuisset dubia, nihilominùs recipiebat interpretationem ex mandato de reintegrando, quod vigore sententiæ fuerat relaxatum ad fauorem DD. de Fabris.

Neque obstat, quòd Fabri venerunt ad causam tanquam necessarij defensores, quia de eo tempore nondum erat lapsum decennium locationis factæ, quod expirauit lite pendente, & ideo non est mirum, si venerunt ad causam vti tales.

Non obstat, quòd cùm agatur de fructibus anni
1588. & 1589. pro quibus fideiussores se obligarunt,
constat, quòd Fabri longè habuerunt vltra hanc sum-
mam, quia huiusmodi exactio fuit facta Dionysio Leo
1 nardo, qui non erat procurator ad exigendum. † Vl-
tra quòd cùm fideiussores sunt obligati in forma de-
positi, non possunt opponere de iure illorum qui sol-
uerunt pecunias, neque de compensatione, C. si quis
vel pecunias, C. de possess.

Deducta circa nullitatem sententiæ videbantur esse sublata ex alia decisione: & ideo super illis non esse insistendum.

Bonon. Fideicommissi de Mangiolis. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Bona esse subiecta fideicommisso, probatur ex eo quòd vti talia fuerunt descripta in Inuentario post mortem fideicommittentis, & vti talia habita ab alijs descendentibus: item ex nominatione facta in testamento, vti de fideicommissis, & ex diuisione, numer. 3. & 4.*

2 *Duo confinia probant identitatem, & num. 5.*

DECISIO CCLXX.

QVòd Palatium della Ricardina cum terrenis ibi
contiguis sit de bonis subiectis fideicommisso
1 Comitis Melchioris senioris, videbatur satis probari
ex pluribus simul iunctis. Nam Comes Melchior fi-
deicommittens tanquam hæres Bartholomæi aui, il-
lud descripsit in inuentario, vt in instrumento dato in
petitione huius causæ. 22. Iunij præteriti, nume. 1. &
ex testamento Comitis Camilli filij Comitis Melchio-
ris, vt in eodem summario num. 1. constat, peruenis-
se ad eius manus, ex quo de eo disposuit, & quamuis
non constet, an ex fideicommisso, vel ex alia causa, ta-
men videtur declarari æquiuocum, ex quo Comes
Gregorius, vt in nouo summario numer. 2. frater dicti
Camilli, asserens dictum palatium vnà cùm terrenis
esse suppositum fideicommisso, obtinuit immitti in
2 possessionem dicti palatij, & bonorum. † Identitas ve-
rò satis videbatur probata ex confinibus nominatis in
dicto inuentario, & assignatione facta Dominis de
Maluasia, nempe via publica, & canali Molendini
vnà cum denominatione, [della Ricardina,] vt in si-
mili in alijs decisionibus summatum fuit.
3 Quantum attinet ad castrum sancti Martini, quòd
sit de bonis subiectis fideicommisso, probatur ex no-
minatione facta in testamento, & ex pluribus diuisio-
nibus factis, vt in summario, num. 4. & seq. Identitas
verò ex qualitate castri satis videbatur probata.
4 Quantum attinet ad hortum contiguum dicto ca-
stro & [Broilum delle sede,] quòd sint supposita fidei-
commisso probabatur ex diuisione facta de anno 1545.
& ex diuisione cum D. Constantina de anno 1567. re-
spectu horti, & ex laudo Gregorij 13. respectu Broi-
li, vt in summario, num. 8. & 10. Identitas horti pro-
batur ex testibus, num. 9. qui dant pro confinibus ca-
5 sale Molendini, & situm ipsius castri. † Identitas verò
Broili ex testibus, numer. 11. qui pro confinibus assi-
gnant casale Molendini, & Serralium, quæ confinia
concordant cum nominatis in dicta diuisione.

Identitas verò prædij dicti [le celtunaze,] quod dicitur in vltima diuisione esse suppositum fideicommisso non probatur. Nam instrumentum venditionis factæ per Com. Camillum Comiti Georgio, de anno 1558. de quo in nouo summario, num. 3. non concludit ad prædium de quo agitur.

Esina Fideicommissi. Vener. 17. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Detractio Trebellianicæ debet fieri de tempore restitutionis.*

tionis, & sic obitus hæredis, quando fideicommissum est conditionale.

2 Trebellianica non detrahitur, quando certum est, piam causam esse successuram de tempore obitus fideicommissarij.

3 An in filijs primi gradus fructus imputentur in Trebellianicam.

4 Bona fideicommissaria alienata pro Trebellianica possunt reuocari, si Trebellianica non est detrahenda.

DECISIO CCLXXI.

Fvit resolutum, non fuisse locum detractioni Trebellianicæ, cùm fuisset certum, Confraternitatem esse successuram, ex quo fuerat substituta Marchegianæ, si sine filijs decesserit, & ea nunquam habuit filios, ex ponderatis in decisione. Sed quia postea fuit ostensum, Marchegianam habuisse filios, ideò iterum volui consulere Dominos super iuribus decisionis. Et Domini, causa maturè discussa, perstiterunt in resolutis. Nam filij Marchegianæ non superuiuebant tempore obitus ipsius. Quare cùm fidei-
1 commissum esset conditionale, † & propterea detractio Trebellianicæ deberet fieri de tempore testitutionis, & sic obitus hæredis, latè Peregr. de fideicom.
2 art. 3. nu. 24. † satis est, quòd de eo tempore erat certum, Confraternitatem esse successuram, vt non esset locus detractioni Trebellianicæ. Rom. cons. 206. nu. 7. cum allegatis in alia decisione.
3 Neque obstat, quòd cùm versemur in filijs primi gradus, in quorum Trebellianicam fructus non computantur, potuit illa detrahi ante purificatum fideicommissum, prout voluerunt allegati per Peregrinū dicto loco, nu. 25. quia, quicquid sit de veritate, cùm ipse sentiat contrarium, & alij Doctores indistinctè loquantur, eam tenentium Trebellianicam posse detrahi ante purificatum fideicommissum. Ratio est, quia certum est, quartam ad filias spectare, siue contingat, siue non contingat fideicommissi casus, æquè ratio cessat in puncto, cùm non esset certum, an Trebellianica potuerit spectare ad Marchegianam, cùm non fuisset certum, an filij ipsius, vel Confraternitas esset successura.

Non obstat, quòd alienata computantur in Trebellianicam. Nam conclusio procedit in terminis suis, scilicèt quando potest detrahi. Si verò non potest detrahi, bona alienata possunt reuocari, tanquam fideicommisso subiecta.

Maceraten. Legati. Lunæ 27. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Legatum purum transmittitur per obitum legatarij ante hæredem.

2 Dispositio quæ de sui natura non est conditionalis, non inducit conditionem, sed modum.

3 Modus appositus legato, non impedit transmissionem.

4 Dies incerta apposita legato, vel præstationi, facit conditionem, & non diem, secùs tamen est quando præfinitur dies post certum tempus, tunc enim cùm dies sit certa, non facit conditionem, sed diem, nu. 5.

6 Declara, quando dies incerta est apposita substantiæ legati. Vel quando est apposita præstationi per viam conditionis.

7 Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adsunt verba denotantia conditionem.

DECISIO CCLXXII.

1 Fvit resolutum, legatum deberi Collegio Maceraten. quia cùm fuisset factum Maxenti, per verba [legauit, post mortem ipsius testatoris, &c.] fuit purum, & potuit propterea transmitti per Maxentem in Collegium, cùm decesserit ante heredem, l. vnica §. cùm igitur, & §. in nouissimo, C. de caduc. tol. l. si post diem, ff. quand. dies leg. ced. latè Couar. in cap. Rainaldus, §. vno, num. 3. de testam.

2 Neque obstant verba sequentia, [cum conditione, pacto, ac prohibitione expressa, quòd non possit molestare hæredem, neque in proprietate, neque in vsufructu, durante vita sua,] quia hæc verba non inducunt conditionem, sed modum, cùm dispositio de sui natura non sit conditionalis, l. 2. in fin. ff. de donat. l. Mæuia, ff. de manum. test. Bart. in l. quibus diebus, §. Termilius, num. 5. ff. de cond. & dem. & cons. 4. nu. 1. & 2. lib. 1. Alex. cons. 102. nu. 2. lib. 1. Anan. consil. 75. num. 1. circa princ. Cacer. cons. 5. num. 2. lib. 1. Cu-
3 ma. cons. 99. ante num. 3. vers. nec obstat. † Qui etia m modus non impedit transmissionem. Gabr. cons. 4. nu. 10. & 11. vol. 2. & cons. 5. num. 13. & 22. vol. 1. Anan. d. cons. 75. nu. 1.

4 Nec dicta verba ex eo videntur inducere conditionem, cùm dies incerta apposita vel legato, vel præstationi faciat conditionem, & non diem, vt in l. huiusmodi, in fine, ff. quando dies leg. ced. & in l. hæres meus, in 2. dicto ff. de cond. & dem. & in l. quibus
5 diebus, §. quidam Titio, ff. eodem tit. † Licèt secùs sit, quando dies commensuratur tempori, videlicèt quādo præfinitur dies post certum tempus, quæ tunc cùm sit certa, non facit conditionem, sed diem, vt in l. ex his, C. quando dies leg. cedat. l. Firmio Theodoro, ff. eodem, & bene distinguit Iac. de Aren. in tit. C. quando dies leg. ced. Io. Fab. in d. l. ex his, vbi etiam Cyn. Bart. in d. §. quidam Titio.

6 Nam responderunt Domini, quòd hic dies incerta non fuit apposita substantiæ legati, prout loquitur tex. in dicta l. huiusmodi, & in l. hæres meus, vbi legatum relictum, per hæc verba, [hæres meus, cùm ipse morietur, centum Titio dato,] dicitur relictum sub conditione; & quamuis dies incerta in hoc casu videatur apposita præstationi, vt in dicto §. quidam Titio, vbi legatum ab initio purum redditur conditionale per verba sequentia, [si mater mea morietur, dato,] tamen necesse est, ad hunc eff. ctum, quòd dies incerta apponatur præstationi, per viam conditionis, quod secus est in casu isto, cùm præstatio mora, non
7 conditione suspendatur, † ex quo non adsunt verba conditionem denotantia. Et ideo legatum purum nō potest transfundi in conditionale, vt bene declarat Bald. in l. ambiguitate, num. 4. C. de vsufr. qui ita intelligit tex. in dicto §. quidam Titio, & eius dictum literis aureis scribendum dicit Clem. sing. 132. Ruin. cons. 65. num. 14. vol. 2.

Cauallicen. Martelleriæ Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 Episcopus impugnans transactionem a sede Apostolica confirmatam, probare debet læsionem respectu rei, & respectu dubij litis euentus.

DE-

DECISIO CCLXXIII.

VIsum fuit Dominis, non probati læsionem, quā Reuerendissimus Episcopus tenetur probare, cùm transactio fuerit auctoritate Apostolica confirmata, Bald.in c.1.nu.7.de his qui feud.dar.pos.Soc. cons.15.nu.27.lib.1. Abb.cons.41.nu.2.lib.1. Couar. var.resol.lib.2.cap.17.num.2. Et fuit pluriès resolutum. Nam ea quę deducitur, ex quo Ecclesia plus percipiebat ante transactionem,non placuit,cùm non constet,locationes factas Agarno,& Mauritio habuisse effectum; imò constat, opus per eas factum pro ducenda aqua, fuisse tanquam attentatum demolitū. Læsio verò, quæ deducitur ex licentia data in transactione conficiendi mattellerianì,non plenè probatur. Vltra quòd, cùm dubitaretur, an vigore concessionis factę de anno 1543.possent Raynerij conficere huiusmodi mattelleriā, læsio non solùm erat consideranda respectu rei, sed etiam respectu dubij litis euentus, Abb.con.64.nu.3.par.1.Dec.cons.60.nu.4.Com.con. 166.nu.7.vers.nec etiam obstat,lib.1. Aym.con.15t. num.27.

Romana Sancti Thomæ. Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata sine transportatione actorum est nulla, & ideo non exequenda.*
2 *Conc. Trid. sess. 24. c. 20. §. prætereà habet locum in causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocumque iudice.*

DECISIO CCLXXIV.

1 FVit resolutum, sententiā Rotalem esse nullam, & ideo non esse exequendam,l.4.§.condemnatum, ff.de re iudic.Dec.cons.499.nu.14.Paris.cons.51.nu. 49.lib.4. Nullitas autem erat euidens,cùm nō fuerint transportata omnia acta;deficiunt enim testes,l.2.vbi glos. & Bart. nume. 1. & 2. C.de eden. Felin.in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, ante num. 17. de constit. Et hodie adest dispositio Sacrosancti Concilij Triden-
2 tini,sess.24.c.20.§.prætereà,de reform. † quæ proculdubio habet locum in Ecclesiasticis, prout est ista, vt ex sententia Illustrissimorum interpretum fuit resolutum in causa Romana lignorū 23. Ianuarij 1603. coram R.P.D.meo Sacrato, Atque etiam habet locum in quocumque iudice, licèt verba Concilij videantur sonare in causis vertentibus coram Episcopis, vt censuit Rota coram Cardinale Lancelloto, in causa Placen.administrationis Sacramentorum, 1.Decembris 1567. & in causa Maioricen. Officij Pœnitentiariæ 21.Iunij 1591.coram Illustrissimo Blanchetto.

Asculana, Seu Riparia pecuniaria. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Debitor sub conditione non tenetur soluere, nisi adimpleta conditione.*
2 *Exceptio oriens ex verbis instrumenti,impedit exequutionem obligationis Cameralis.*
3 *Creditor qui tenetur dare fideiussores,de euictione, non satisfacit faciendo inuestimentum.*
4 *Fideiussores de euictione,tenentur litem in se suscipere, & damna & expensas omnes lius soluere & indemnem conseruare emptorem.*
5 *Emptor possidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, quod non procedit in fideiussore pretij, qui ad fructus se non obligauit.*

DECISIO CCLXXV.

1 FVit resolutum, Theodorum non teneri soluere ratam pretij non soluti, nec fructus census, quem soluendum susceperat,ad computum pretij, stante conuentione,quod paghæ non currerent, & fructus census non teneretur soluere, donec fuerint dati fideiussores de euictione, qui hùc vsque non fuerunt dati, l.Iulianus, §.offerri,ff.de act.ēpt. & not.in l.cùm proponas,2.C.de pactis,& in l.quæro, §.inter locationē,
2 ff.locati,& in l.qui fidem,ff.de transact. † Et in fortioribus hæc exceptio oriens ex ventre instrumēti impedit exequutionem obligationis Cameralis. Gallesf.de oblig.Cam.10 4.p.quęst.1.num.8.Couar.de exequut. instr.quęst.26.Cassad.decis.10.nu.6.de rescript.

Neque obstat, quòd Mucchiarelli hodie loco fideiussorum, volunt inuestire pecunias, & sic adimplere per æquipollens, iuxta theoricam glos.& Bart.in l.1.
3 ff.qui satisd.cogantur, † quia hæc procedunt,quando meliùs & securiùs succurritur creditori per pignora, quàm per fideiussores, vt declarat idem Bart.ibidem, & bene facit Ias.num. 12. Et fuit resolutum in causa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo. me, Giptio.Sed in casu isto emptores per inuestimentum, ita non redduntur tuti,sicut per fideiussoriam cautionem; quia cùm fuerit promissum dare fideiussores de
4 euictione, non adest difficultas, † quòd dicti fideiussores tenerētur litē in se suscipere,vel iudicatū,atque damna, & expensas omnes litis soluere, & indemnē conseruare emptorem, l.si plus, §. mora, ff.de euict. Bart.in l.paret, nu.1.& 3.ff.de dot.præleg.Ruin.con. 187.num.2.& 3.vol.1.Paris.cons.16.num.124.vol.2. Cuman.cons.29.num.20. Et hæc omnia præstari non possunt per inuestimentum vt dicitur in dicta Lauretana.
5 Neque obstat, quòd in omnem euentum Theodorus teneretur soluere fructus compensatiuos ex æquitate, l.curabit, C. de act. empt.etiam non datis fideiussoribus promissis, vt per Couarr. var.res. lib.3. c.4. num. 6. vers. duodecimo hinc deducitur; quia quicquid dicendum esset respectu principalium debitorum, Theodorus hic est fideiussor pretij, & non se obligauit ad fructus, & ideo non tenetur, l.fideiussores Magistratuum §.pro Aurelio ff.de fideiussor.

Patauina Decimettæ. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super petitione incerta, est nulla, & num.2.*

DECISIO CCLXXVI.

FVit resolutum,sententias de partibus esse infirmādas. Nam cùm Abbas Carcerum obtinuerit fieri

P præ-

præceptum Priori Atrestis per Vicarium Patauinum, de dimittendo decimam à dicto Abbate locatam, non poterat hoc præceptum confirmari per sententiam eiusdem met Vicarij. Neque deinde hæc sententia per
1 aliam nuntij Venetiarum, † cùm petitio esset incerta, nec qualitas, aut quantitas decimæ petitæ iustificaretur ex actis. Vnde danda erat absolutio Priori, stante maximè eius trina protestatione, quòd Abbas declararet intentionem suam, vt ipse posset deliberare, an cedere, vel contendere mallet, l. idem Pomponius, §. fin. ff. de rei vend. l. duo sunt Titij, ff. de testa. tut. ita Bart. in l. si in rem, 1. in fine, ff. de rei vend. & in l. final. nu. 4. C. de annal. except. Ias. in §. curare, nu. 16. vers. est bene verum, instit. de act. Abb. in c. significantibus, nu. 8. in fine, vbi Fel. num. 4. de libell. oblat. Dec. in cap. significantibus, num. 2. & seq. de appell. Sententia enim debet esse certa, dicto §. curare, cap. graue, 11. quæst. 3.

Nec obstat, quod satis iustificatur petitio Abbatis, cùm produxerit instrumentum locationis; nam quicquid dicendum esset de validitate istius locationis, cùm non fuerit facta Priori, & Conuentui Atrestis, cui est vnita Ecclesia parochialis, sed Gubernatori ipsius Ecclesiæ, tamen instrumentum continet locationem decimæ, seu iuris decimandi in loco Baonis, [detto la decimetta,] &, vt per plures resolutiones firmatum fuit, non continet locationem totius decimæ villæ Baonis. Nec ex eo apparet de qualitate decimæ locatæ, cùm nomen illud [decimetta,] non faciat
2 certam & determinatam denominationem † vt ex ea resultet certitudo petitionis, prout requiritur, ad hunc effectum, vt per Bart. in d. l. si in rem, num. 1. Et ideo omninò danda erat absolutio Priori, vt in simili, de eo qui non declarat limites fundi feudalis, contigui & admixti cum allodiali dicit Iac. de sancto Georgio in rub. ff. de rei vendic. num. 23. & seqq. Rol. cons. 82. nu. 17. lib. 2. Surd. cons. 151. num. 49. lib. 2.

Nec refragantur responsiones datæ ad positiones Abbatis; quia, dato etiam quòd Prior confessus fuerit dictas positiones, nihilominùs hæc probatio non suffragaretur Abbati, cùm positiones nihil vltra contineant, quàm contineat instrumentum locationis. Quod, si non officit, ita nec responsio idem continens, ad tex. in auth. si quis in aliquo. C. de edend. c. licet quadam, de testibus.

Denique non obstat, quòd coram Nuntio fuerint productæ donationes factæ Monasterio Carcerum; quia quicquid dicendum esset de eorum validitate, non continent decimationem totius villæ Baonis, nec fuit actum vigore istarum donationum, sed vigore locationis. Vnde adhuc petitio remanet incerta, ex traditis per Com. cons. 157. per totum, lib. 3.

Toletana Decimarum. Ven. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verba statuti clara sine alia inuestigatione sūt seruāda.*
2 *In materia indifferenti masculinum concipit fœmininum, ex vi rationis, non sexus.*
3 *Verbum personæ, aptum est comprehendere tam masculos, quàm fœminas.*
4 *An decimæ transeant cum Vniuersitate bonorum.*

DECISIO CCLXXVII.

Dubitaui, an decimæ de quibus agitur, scilicèt decimæ gregum propriorū Monialiū sanctę Fidei Toletanæ, qui nutriuntur in prædio sancti Martini dd. Monialium, in Prouincia Legionensi, debeantur Priori Sancti Marci dictæ Prouinciæ Legionensis.

1 Et Domini affirmatiuè resoluerunt; quia stabilimentum est clarum, in c. 3. §. & in quartum, num. 18. quòd si greges creantur in proprijs pratis Cōmendatorum & militum, soluant integram decimam Prioribus & Conuentibus. Quare cùm verba statuti clara sint, Moniales tenentur ad solutionem dictarum decimarum, & non est vlteriùs inuestigandum. Bald. in l. Gallus, §. si eius, in secundo not. ff. de lib. & posthum. Rim. iun. cons. 170. nu. 36. & con. 503. nu. 34. Roland. cons. 72. nu. 5. vol. 3.

Neque obstat, quòd statutum loquatur de Com-
2 mendatricibus, † quia cùm versentur in materia indifferenti, in qua viget eadem ratio, masculinum cōcipit fœmininum ex vi rationis, non vi sexus, glos. in l. quisquis, §. 1. in verb. minùs, C. ad l. Iul. Maiest. vbi Cyn. ante nu. 2. & idem l. quicūque, nu. 4. ver. vt ergo sciatis, vbi bene distinguit, C. de serui. fugit. Bald. in l. si ita scriptum, 46. de leg. 2. Dec. in l. 2. nu. 90. ff. de reg. iur. Et hæc eò magis procedunt in hoc casu; quia in c. 1. dicti titul. 14. ordinatur, quòd magistri, & equites, & omnes aliæ personæ soluant decimas Prioribus.
3 † Quæ verba sunt apta comprehendere, tam mares, quàm fœminas, l. qui domum, iuncta l. mater §. mulier ff. ad l. Iul. de adult. cùm tractetur de solutione, quę potest fieri etiā per fœminas. Cyn. in dicta l. quicumque, num. 4. in princ. Et ideo cùm in dicto c. 4. detur forma soluendi decimas ad tollendas lites, videtur non esse ambigendi locus, quòd statutum intellexerit tam de Commendatoribus, quàm de Commendatricibus.

Neque facit, quòd prædium, de quo agitur, fuit concessum per Mag. Magistrum Monialibus, cū omnibus decimis gregum nutriendorū, in omnibus suis terminis, quia aliud est concessio decimarum, aliud verò exemptio à solutione decimarū, quæ non legitur in dicta concessione. Et ideò illa cōcessio debet intelligi de decimis, quæ aliàs ad Moniales spectare possent
4 super dicto prædio, ad tollendam quæstionem, † an decimæ transeant cum Vniuersitate bonorum, de qua per Innoc. in cap. ex literis, num. 1. de iurepat. Sed non propterea constat, voluisse concedere exemptionem à solutione decimarum, maximè cùm repugnet stabilimentum, eodem tit. 14. cap. 5. vbi quòd concessiones fiant cum hoc, quòd soluatur decima. Et hoc etiam apparet; quia ex resolutionibus iam factis constat, quòd Moniales soluerunt Priori decimas prædiales huius tenementi.

Quantum attinet ad præscriptionem deductam pro parte Monialium, licèt de ea satis constet, & plura deducuntur in contrarium, tamen si opus erit, poterit particulariter videri.

Narnien. Confinium. Vener. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO, *remittit de rigore iuris, & nu. 4.*
2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*
3 *De iure est, vt priùs cognoscatur in possessorio, quàm petitorio, etiam stante clausula,* IN PETITORIO TANTVM, *arbitrio Rotæ.*

DECISIO CCLXXVIII.

Fuerat per sanctissimum D. N. rescriptum in Rota, vt procederetur in petitorio tantùm eius arbitrio,

1 ttio. † Quod licèt intelligatur, prout de iure, remittit tamen de illius rigore, maximè cùm rescriptum sit factum iudici, qui de iure habet procedere; quia alias commissio esset superflua, vt post alios Dec. in l. in personam. §. generaliter, de reg. iur. Et fuit nuperrimè resolutum in causa Romana Cottiu. 6. Martij præteriti coram R. P. D. Sacrato. Vnde visum fuit Dominis, intrare arbitrium, sequestrata tamen possessione loci controuersi quoad omnia, & dummodò Narnienses assumant partes actoris, prout inter informandum offerebant. Nam dato quòd probaretur Collisciplonenses esse in possessione, nihilominùs per appositionem sequestri nihil damni eis infertur, quia sequestrum necessarium non priuat. Sarn. in regula de annal. quæst. 46. vers. adde. Rebuff. de sequestr. glos. 1. art. 1. nu. 19. Nec nimiùs etiam priuantur commodo probationis, à qua releuatur reus, vt in §. retinendæ, instit. de interd. Et cessat omnis difficultas, cùm Narnienses assumant partes actoris.

2 Neque obstat, quòd si probaretur possessio, Collisciplonenses essent manutenendi, & interim nihilominùs per appositionem sequestri priuarentur illo

3 commodo actuali. † Et de iure etiam est, quòd priùs cognoscatur possessorium, quàm petitorium, l. ordinarij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdict. Et in terminis huius clausulæ, quòd priùs sit cognoscendū de possessorio, quàm petitorio, fuit dictum in causa Montisfalisci Capellaniæ 13. Ianuarij præteriti, coram R. P. D. meo Lancellotto.

Nam responderunt Domini, quòd adhuc non est probatum, Collisciplonenses esse in possessione, & sic possent succumbere, prout reportare victoriam. Et tamen in omnem euentum, licet prædicta sint vera, procederent si de mero iure esset disputandum.

4 † Vnde cum clausula [arbitrio] remittat de iuris rigore, ideo visum fuit, stante dicto sequestro, & assumptione facienda per Narnienses partium actoris, posse procedi in petitorio tantùm, præcipuè cùm agatur inter Communitates, quibus maximè expedit, vt quanto citiùs litibus finis imponatur.

Mediolanen. Decimarum. Lunæ 10. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet fundatam intentionem de iure communi in decimis, intra limites parochiæ suæ.*

2 *Exemptio à solutione decimarum, non conceditur, nisi maxima difficultate, & num. 4.*

3 *In communicatione priuilegiorum, non veniunt ea quæ de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio.*

5 *Priuilegium exemptionum à solutione decimarum debet strictè intelligi.*

6 *Constitutio Conciliaris requirit specificam derogationem, aliàs dari potest de defectu voluntatis.*

7 *Laudum super exemptione à solutione decimarum, non confirmatum à superiore, non egreditur suos authores.*

8 *Obseruantia 30. annorum requiritur ad hoc vt solemnitates præsumantur interuenisse in exemptione à solutione decimarum, & num. 9.*

10 *Ex præsumptione regulariter non oritur præsumptio.*

DECISIO CCLXIX.

1 QVia Parochus Viglentinus habet fundatam intentionem de iure communi contra quoscumque, in decimis intra limites suæ parochiæ, cap. cùm in tua, in fin. cap. cùm contingat, vbi gloss. in verb. de iure communi. Abb. num. 6 & seqq. de decimis, cum vulgar. Ideò dubitaui, an priuilegia Monachorum, & lauda lata inter ipsos Monachos, & antecessores curatos obstarent, quominùs posset percipere integram decimam super bonis DD. Monachorum. Et Domini negatiuè resoluerunt; quia, priuilegia non continent exemptionem à solutione

2 decimarum, † quæ non solet concedi, nisi cum maxima difficultate. Ioan. Andr. in cap. dudum, sub num. 5. versic. ratio diuersitatis hæc est, de priuil. Et fuit resolutum in causa Valentina decimarum 28. Nouembris 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & in alijs causis. Et quamuis Papa processerit per viam communicationis omnium, & singulorum priuilegiorum, & præcipuè illorum per quæ eximitur à decimarum, procurationum, visitationum, præstationum, & subsidiorum, & aliorum onerum quorumcumque præstatione, à quibus est exemptum Monasterium de Gua-

3 dalupe, † tamen ista communicatione non veniunt illa quæ de facili concedi non solent, nisi de eis sit facta specialis mentio; iuxta cons. Butt. 19. numer. 9. Hic autem non fuit facta sufficiens mentio decimarum, quia ex structura verborum apparet, Papam non intellexisse de decimis prædialibus, & ordinarijs,

4 sed extraordinarijs. † Maximè quia, vt dictum est, difficulter conceditur talis exemptio. Bald. in l. fistulas, §. frumenta, ff. de contr. empt. Clem. sing. 108. Felyn. in cap. sedes, num. 3. de rescr. Put. decis. 65. lib. 2. Et fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 19. Nouembris 1595. coram Orano, & in causa Toletana decimarum 26. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo Iusto. Et, vt bene fuit consideratum in causa Saguntina decimarum, 30. Octobris 1600. coram nunc Illu-

5 strissimo Reuerendissimo Cardinali Seraphino, † si non apparet de expressa mēte concedentis. In omnem euentum, exemptio deberet restringi ad bona acquisita titulo licito, putà ex relicto pro fundatione monasterij, vel alio modo non prohibito, in cap. nuper, de

6 decimis. † Sed etiam cessat difficultas omnis; quia tex. in dicto cap. nuper, continet constitutionem Conciliarem, quæ censetur habere clausulas derogatorias ad sequentes dispositiones, & ideo requirit specificam derogationem, quæ non adest in hoc casu. Adeò quòd potest dari de defectu voluntatis in concedente, cap. ex parte, de capell. Monach. Fel. in cap. nonnulli, nu. 2. de rescr. Archid. in cap. 1. num. 2. de constit. in 6. Oldrad. cons. 16. in princ. Verall. decis. 167. par. 1. Et fuit resolutum in causa Orioleu. decimarum coram bo. me. Orano, & aliàs sæpiùs.

7 Quantum attinet ad lauda, nec illa obstant; quia, cùm non habeant confirmationem Superioris, non egrediuntur suum authorem, cap. de cætero, de transact. Et in terminis decimarum, c. veniens eodem titulo Abb. in cap. multiplici, nu. 2. vbi Butr. in fine, de decimis, & in cap. cùm homines, num. 4. eodem titulo.

8 † Nec talis confirmatio potest præsumi ex cursu temporis, cùm non adsit obseruantia, quæ ad hunc effectum requiritur. Abb. in cap. Albericus, sub num. 6. & add. ad Fel. ibidem, sub nu. 3. de testib. Alex. cons. 12. nu. 7. & cons. 17. nu. 8. & 9. l. 4. Et fuit pluriès resolutum. Nam quoad primum laudū, nihil docetur; quia cùm deducatur pro obseruantia certe quietātię, de illis nō constat, nisi per quandā productionē verbalem, factam pro Monasterio in partibus, & sunt longè post dictum laudū. Vltra quòd, nec de dicto laudo constat,

nisi ex insertione in secundo laudo de anno 1554. de
cuius etiam secundi laudi obseruantia non constat,
9 nisi per tres annos. † Et tamen opus esset obseruantia
30. annorum, vt per doctrinas allegatas.

Non obstat, quòd præsumendum sit, ista lauda
fuisse vsu recepta, ex allegatis in causa Tullen. Prioratus
10. Maij 1586. corā Cardinali Pamphilio, quia
ista præsumptio oon intrat, ad effectum vt præsuma-
10 tur, beneplacitum Apostolicum interuenisse, † cùm
regulariter ex præsumptione non possit oriri alia præsumptio
glos. in l. 1. C. de dotis promiss. Ruin. cons. 66.
nu. 19. & 20. l. 3.

Collen. Pensionis. Veneris 14. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum, si intra decendium non appelletur.*

2 *Sententia lata partibus præsentibus non eget intimatione.*

3 *Mandatum procuræ potest produci in secunda instantia.*

4 *Protestatio de nullitate actorū, non extenditur ad mandatum, & si extenditur ab ea censetur recessum in alijs actibus, si non est repetita protestatio, nu. 5.*

6 *Sententia non dicitur lata præcipitanter, si causa fuit instructa in prima instantia, & de eius iustitia constat, etiam si lata sit intra 12. dies, exempli gratia.*

7 *Cedula debet esse penes notarium, quando pronunciatur, PROVT IN CEDVLA, ALIAS, &c.*

8 *Scriptura magis debet attendi, quàm dictum notarij, & iudicis, contra scripturam in eorum Tribunali factam attestantis.*

DECISIO CCXXC.

FVerat coram me resolutum, sententiam de parti-
bus fore exequendam, cùm transisset in iudica-
1 tum, † ex qua non fuerat appellatum intra decen-
dium. De illius enim iustitia satis apparebat, & nul-
litates oppositæ tollebantur, vt in decisione 9. Iunij
1604. Et quia pars D. Leandri non acquiescebat, ite-
rum proposui dubium. Et Domini steterunt in deci-
sis: nam quod dicebatur, tempus ad appellandum
incipere à die intimationis ex stylo illarum partium,
2 quæ intimatio non fuerat facta, non obstabat, † stante
quòd sententia fuit lata partibus præsentibus, ex alle-
gatis in dicta decisione. Et quamuis fuerat lata præ-
sentibus Syluio de Griffonibus, procuratore Domini
Leandri, & Raphaele de Anseldis pro domino Ne-
reo, & diceretur, quòd non constabat de eorum man-
dato, tamen hodie cessat obiectum ex productione
3 mandatorum, † quæ potuerunt produci in causa ap-
pellationis; quia nunquam fuit protestatum, neminē
audiri nisi docto de legitimo mandato. Rot. decis. 19.
de procur. in antiq. Put. d. 383. num. 8. lib. 2. Aym.
4 cons. 108. num. 1. † Et licèt aliquando fuerit protesta-
tum de nullitate actorum, & agendorum, tamen nō
5 fuit oppositum de mandato. † Et quatenus dicta pro-
testatio haberet etiam vim protestationis, quòd nul-
lus audiretur, nisi docto de mandato; tamen non
fuit repetita in quolibet actu, & ideo ab ea censetur
6 recessum. Mohed. decis. 2. de iudic. † ita vt produ-
ctio mandati etiam post sententiam sufficiat, vt per
Rotam, & alios suprà allegatos.

Alia qnoque nullitas, ex quo sententia videbatur
lata præcipitanter, cessabat. Nam licèt iudex intra
7 12. dies expediuerit causam, † tamen cum causa fuis-
set instructa in prima instantia, & hodie manifestè
appareat de eius iustitia, cessat hoc obiectum ex tra-
ditis per Felyn. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, num.
19. & seqq. de constit.

8 Aliud obiectum, quòd fuit lata non visis actis pri-
mæ instantiæ, cessat; quia apparet de illorum produ-
ctione in processu, fol. 239.

Vltimum obiectum, quòd fuit pronunciatum pro-
ut in cedula, quæ tunc non fuit consignata notario,
prout requiritur; quia sententia debet ferri in scri-
ptis, l. 2. & 3. C. de sent. ex breuit. recit. cessat; quia
non apparet, quod tunc non fuit consignata, imò re-
peritur regitrata, sub die qua fuit pronunciatum.
9 † Vnde licèt iudex & notarius hodie testentur de con
trario, cùm attestatio sit contraria actis, debent po-
tiùs acta attendi, per quæ sententia sustinetur. Cresc.
dec. secunda, de præsum. Aym. cons. 284. nu. 5.

Iustitia verò sententiæ exequendæ visa fuit Domi-
nis clarissima, ex decisione in hac causa facta, quæ in
ista parte non fuit impugnata.

Pacen. Decimarum. Ven. 14. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua moderna nihil probat.*

2 *Dans mandatum ad litem, facit se partem formalem.*

3 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*

DECISIO CCLXXXI.

DOmini persstiterunt in resolutis die 9. Iunij 1603.
scilicèt, non probari per Capitulum, locum
dell'Hebreto esse intra limites Parochiæ Episcopi, in-
telligendo tamen, non de parochia vniuersali, scili-
cèt quatenus Episcopus est Parochus generalis totius
diœcesis, iuxta glos. in cap. 2. in verb. sub subdito, de
pœnit. & remiss. in 6. Sed de parochia ipsius Cathe-
dralis, quatenùs habet certam curam parochialem.

Neque obstat decisio aliás facta sub die 14. Iunij
1601. quia illa decisio, si benè consideretur, non lo-
quitur de parochia particulari, sed de generali. Hinc
est, quòd die 9. Iunij fuit particulariter dubitatum,
vtraque parte informante, an probaretur, locum del-
l'Hebreto esse de parochia particulari, & resolutum
negatiuè, nec in illa decisione fuit facta mentio de
prima; quia non erat opus, cùm tenderet ad diuer-
sum effectum.

Non obstat enunciatiua in mandato Episcopi; quia
non continet, locum dell'Hebreto esse intra limites
parochiæ particularis, sed dicitur, locum dell'Hebre-
to esse in termino decimatorio Episcopatus, & in ter-
ritorio decimatorio Cathedralis, & parochialis ciui-
tatis.

Vnde non concludit, quòd Cathedralis, & paro-
chialis huius loci, sed solùm ciuitatis. Et licèt dicat
etiam in territorio decimatorio, non concludit, quòd
Cathedralis ibi tanquā parochialis percipiat decimas.
1 Et cessat omnis difficultas, † quia ista est simplex e-
nunciatiua Episcopi. Et vltra quòd est vnica, est etiam
moderna, & ideo nihil probat contra tertium, l. non
nudis, l. non epistolis, C. de probat. Maximè, cum
principaliter agatur super ipso enunciato. Put. dec. 381.
2 nu. 3. lib. 1. Et ex quo cmaoauit ab Episcopo, † qui

dando

dando mandatum ad hanc litem, fecit se partem formalem, ad tradita per Abb. in cap. post cessionem, nu. 5. vers. ergo eadem ratione, de probat. Socin. cons. 278. nu. 8. lib. 2. Fastol. dub. vltimo nu. 8. Cresc. decis. 33. de prob.

Neque etiam officit, quòd prætenditur probari, ex testibus, Capitulum simul percipere omnes decimas territorij Pacen. quia, licèt hoc non tangat dubiũ de quo agitur, tamen, quicquid dicant testes, non probant in loco dell'Hebrero. Vnde cùm Capitulum non habeat intentionem fundatam de iure commu-
3 ni, ex resolutionibus factis, † satis est, D. Duci reo vincere per nõ ius Capituli, l. qui accusare, C. de edendo.

Venetiarum Census. Lunæ 17. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* RATIONE PRAEMISSORVM OMNIVM *comprehendit omnia narrata.*
2 *Quæstuatio sublata fuit à Concilio Tridentino, sess. 21. cap. 9. de reformat. non tamen sublatum fuit ius quæstuandi respectu illorum qui exercent hospitalitatem, nu. 5.*
3 *Dispositiua, & verba generalis, & indefinita, recipiunt interpretationem à proœmio.*
4 *Concesso subsequenti, censetur approbatum antecedẽs, à quo necessariò subsequens dependet.*

DECISIO CCLXXCII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt solutionem scutorum 20. non fuisse promissam pro facultate quæstuandi tantùm, sed pro omnibus narra-
1 tis in proœmio, † stantibus verbis, [& ratione præmissorum omnium, &c.] quæ comprehendunt omnia narrata, l. à procuratore, cum ibi not. C. mand. Et hoc etiam apparet, quia ista summa vnà cum alijs ducatis 5. qui prius soluebantur, fuit vnica structura verborũ promissa insimul pro censu ducatorum 25. Et sic po-
2 steà etiã soluta. † Vnde licèt cesset facultas quæstuãdi ex dispositione Conc. cap. 9. sess. 21. de reform. non tamen cessant alia concessa. Vnde census solui debet. Rim. sen. cons. 141. nu. 10. Natt. con. 54. nu. 6. Cephal. cons. 81. nu. 38.

Neque obstat, quòd dispositiua videtur restricta
3 ad facultatẽ quæstuandi, † quia ex præmissis videtur comprehendere etiam illa de quibus habita fuit mẽtio in proœmio. Bart. in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, ante nu. 4. & in l. Titia, §. idem respondit, nu. 1. ff. de verb. oblig. Socin. sen. cons. 54. ante num. 3. vol. 4. vbi quòd verba generalia, & indefinita recipiunt interpretationem ex his quæ dicta sunt in proœmio, stante maximè, quòd in proœmio narratur, fuisse liuẽ super vnione, à cuius validitate cùm dependeret fa-
4 cultas quæstuandi, † vtique ista concessa, illa censetur approbata; ad tradita per Aym. cons. 477. num. 5. vers. 2. arguit.

Addebant Domini, dato etiam, quòd solutio fuisset correspectiua ad facultatem quæstuandi, nihilominus esse faciendam, ex quo fuit promissa, etiam
5 quòd facultas quæstuandi suspenderetur, † quia dispositio Concilij, prout declarauit Congregatio, non reuocat ius quæstuandi, respectu illorum qui exercẽt hospitalitatem. Vnde cùm hospitalia fuerint vnita Conuentui sancti Saluatoris, sibi & non alteri debet imputare, si dictam hospitalitem, exercet.

Gerunden. Statuti. Ven. 31. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Canonicatuum spectat de iure communi ad Abbatem & Capitulum simul.*
2 *Procurator cum libera non potest præiudicare suo principali, sine speciali consensu.*
3 *Abbas est caput Capituli, non de Capitulo.*
4 *Scientia præsumpta non sufficit ad effectum, vt quis iure suo priuetur.*

DECISIO CCLXXCIII.

FVit resolutum, Abbatem posse dare de inualiditate statuti facti super modo conferendi Canoni-
1 catus, cùm de eius interesse constet, † ex quo collatio spectat ad ipsum, & Capitulum, vt in summario, num. 4. Et est etiam de iure, Rot. decis. 4. de concess. præbend. in nou. Bisign. decis. 8. de præbend. Cass. dec. 22. eodem titulo. Syluan. de benef. par. 2. q. 22. nu. 35. & 36.

Neque obstat, quòd statutum fuit factum a maiori parte Capituli, & cum interuentu Vicarij Abbatis,
2 qui habebat mandatum cum libera, † quia fuit responsum, Abbatem prætendere fuisse derogatum iuri suo, & ideo fuisse necessarium eius consensum in specie, vt per Felin. in cap. cùm omnes, numer. 58. vers. 10. fallit, de constit. Nec propterea procuratorem cum libera potuisse illi præiudicare, ex traditis per Alex. in l. si procurator, nu. 3. C. de procur.
3 Nec facit, quòd Abbas tanquam caput Capituli non est de Capitulo. Abb. in cap. cùm olim, num. 8. vbi Felyn. num. 4. de re iud. idem Felyn. in proœm. decret. in verb. Gregorius, nu. 16. quia non propterea tollitur, quòd possit date de inualiditate statuti facti in sui præiudicium.

Vltimo loco non releuat, quòd Abbas præsumatur sciuisse hoc statutum, cùm iam sint 11. anni, quòd
4 fuit factum, † quia scientia præsumpta non sufficit ad effectum, vt quis iure suo priuetur, Rot. dec. 51. de dolo, & contum. in antiqu. & fuit dictum in causa Salamantina censurarum, 5. Nouembris 1597. coram Illustrissimo Seraphino.

Assisien. Census. Lunæ 24. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Audiendus est in causa habens interesse.*

DECISIO CCLXXCIV.

FVit resolutum, Cæsarem esse audiendum, quia Bartholomæus non solùm vocauit illum ad iudicium, vti possessorem bonorum, super quibus fuit impositus census, sed etiam testibus examinatis, pro-
1 bauit, eum detinere illa bona. † Vnde tam ex approbatione ipsius Bartholomæi, est audiendus, ex alleg. per Surd. decis. 104. num. 10. quàm etiam ex quo fuit probatum, ipsum esse possessorem. Vnde satis habet interesse, cùm possit vincere ex nõ iure Bartholomæi, §. retinendæ, in vet. commodum, instit. de interd. Et cessat omnis difficultas, quia cùm priùs donauerit

Andreæ fratri, obtinuit postcà aliam retrodonationem. Vnde plusquàm manifestè apparet de suo interesse, ita vt sit audiendus.

Non obstat, quòd Andræas reliquit filias, quæ obtinuerunt mandatum de manutenendo in bonis patris, quia non constat, ipsas obtinuisse manutentionē super bonis retrodonatis, & nihilominùs remaneret ius Cæsari ex retrodonatione. Et hæc probatio redditur etiam satis turbida, ex quo mater dictarum filiarum deponit, ipsas repudiasse hæreditatem paternam.

Non officit, quòd Cæsar donauit bona super quibus fuit impositus census, Equiti Paulutio; quia non inde cessat ipsius interesse, ne de euictione teneretur donatario.

Albanen. Fideicommissis de Sabellis. Lunæ 24. Aprilis 1606.

E P I T O M E.

Quæritur hìc an ex aliquibus actibus, adita sit vel repudiata hæreditas.

S V M M A R I V M.

1 *Repudiatio fieri potest expressè, vel tacitè.*
2 *Renunciatio dicitur ante delatam hæreditatem.*
3 *Debita soluenda sunt æqualiter ab hæredibus pro portionibus hæreditarijs.*
4 *Solutio debitorum spectat ad hæredem, non fideicommissarium conditionalem.*
5 *Indebitè solutum repeti potest à successore.*
6 *Commissio auocatoria causæ non immutat iudicium.*
7 *Tempus adeundæ hæreditatis durat 30. annis.*
8 *Hæredi præfigi potest tempus ad deliberandum, an velit adire ad instantiam creditorum.*
9 *Non dicitur repudiare hæreditatem patrui, qui experitur ad fideicommissum aui.*

D E C I S I O CCLXXXV.

DVbitaui, an constaret, Christophorum repudiasse hæreditatem Honorij patrui, à quo fuerat substitutus, in euentum quòd Ludouicus hæres institutus decederet sine filijs masculis, legitimis, & naturalibus. Et Domini negatiuè resoluerunt; quia
1 † de repudiatione expressa aut tacita non constat, prout requiritur, vt in l. recusari, ff. de acquir. hæred. Si enim inspiciantur gesta per Christophorum in vita Ludouici, de renunciatione aliqua non appa-
2 ret, † quæ sic propriè ante delatam hæreditatem appellatur, vt per Alciat. in l. conditionis incertum, nu. 24. C. de pactis. Nam etsi non reperto testamento Honorij, Ludouicus & Christophorus, ad quos hæreditas spectabat ab intestato, cùm alius eos non præcederet in gradu, auth. de hæred. ab intest. §. igitur, diuiserint hæreditatem, & soluerint debita Honorij, & postmodùm de mense Ianuarij 1564. Christophorus commiserit causam super calculo de nouo faciendo, ex quo prætendebat, soluisse maiorem partem, quàm ad se spectaret, non solùm debitorum Honorij, verùm etiam Virginiæ matris, & suorum, non inde sequitur alia renuntiatio hæreditatis; quia cùm peteret illud plus quod soluerat, hoc erat iuridicum,
3 † cùm debita essent soluenda æqualiter pro portionibus hæreditarijs, l. pro hæreditarijs, C. de hæred. act.
Et quamuis prætendatur, quòd de eo tempore Christophorus habuisset scientiam testamenti Honorij, ex quo super eo Ludouicus commiserat causam de mense Octobris anni præcedentis, nihilominus adhuc dici non potest, constare de aliqua renunciatione,
4 † cùm solutio debitorum spectaret ad hæredē, non ad Christophorum fideicommissarium conditionalem, l. ita tamen, §. qui ex Trebell. ff. ad Trebell. glos. fin. in l. 1. eodem tit. Bald. post alios in l. fin. C. eodem titulo. Vnde bene poterat repetere debita per ipsum soluta.

5 Nec etiam potest considerari aliqua repudiatio post delatam hæreditatem Christophoro post obitum Ludouici, ex prosequutione istius iudicij; quia cùm ab initio solutio istorum debitorum spectaret ad Ludouicum primum Honorij hæredem, Christophorus poterat repetere quod indebitè soluerat; quia hæredes Ludouici habebant ius retentionis in bonis hæreditatis Honorij pro debitis ipsius solutis, ex allegat. per Surd. decis. 92. nu. 6.

Neque potest ius fieri in commissione obtenta super repetitione dictorum debitorum post obitum
6 Ludouici, † quia illa commissio non immutauit iudicium iam intentatum, ex quo fuit simplex auocatoria causæ à Gubernatore, cum tam lis penderet in Rota. Nec confessiones factæ in illa obstant Christophoro; quia solùm dicitur, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum hæredem Honorij, & quòd repugnat, hæredem esse velle, & debita soluere nolle. Quæ confessiones possunt verificari iuxta prædicta, scilicèt, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum, & quòd ante aditam hæreditatem Christophorus potest repetere id quod indebitè soluerat. De confessionibus verò factis in articulis, non fuit habita ratio; quia non ita se habent in registro, fol. 1326. prout in copia quæ fuit data in summario.

Nec releuat, quòd Christophorus se opposuit solutioni cuiusdam legati, & obtinuit absolutoriam.
7 † quia ante aditam hæreditatem, cuius adeundæ tempus durabat per 30. annos, vt per glos. & Doctor. in l. licet. C. de iur. delib. ad nihil tenebatur Christo-
8 phorus, † quo casu cautum est creditoribus, vt præfigatur hæredi per prætorem terminus ad deliberandum, iuxta tex. in l. si curatus, vbi tradunt Doctor. & Azo. in summ. C. eodem titulo.

Nec obstat commissio de anno 1565. & gesta illius vigore: quia cùm Christophorus prætenderet adesse fideicommissum aui, potuit pendente tempore ad adeundum, experiri vtrùm sibi magis esset proficuū, acceptare fideicommissum aui, vel Honorij, vt similis fuit resolutum in causa Romana bonorum de Ceulis, 25. Iunij 1601. coram R. P. D. meo *Decano*.
9 † Compatiuntur enim se ad inuicem, quòd experiretur ad fideicommissum aui, & quòd non repudiaret hæreditatem patrui.

Denique non officit, quòd Christophorus obtinuit committi causam super redditione rationis administrationis tutelæ contra Virginiam matrem, & hæredes Honorij, quia non constat de aliqua prosequutione contra filias Ludouici: imò mandatum fuit tantùm relaxatum contra Virginiam matrem, & natura negocij exigebat, quòd causa committeretur contra Virginiam, & hæredes Honorij, cùm ab vtroque fuisset administrata tutela Christophori, & ideo Virginia sola non poterat cogi ad reddendum rationem.

Neque obstat, quòd in citatione ad videndum relaxari mandatum, fuerint citatæ filiæ Ludouici, quia stantibus præmissis, & relaxatione mandati contra Virginiam solam, ex hac simplici citatione non potest colligi certa, & determinata voluntas Christophori

phori

phori repudiandi hæreditatem Honorij. Et nimis durum videbatur Dominis, quòd ex ista simplici citatione, quæ nec habuit effectum quoàd decretum super ea factum, possit elici repudiatio hæreditatis, maximè cùm attenta tota serie facti, non desit maxima præsumptio, quòd absque consideratione citatio fuerit facta.

Et eò magis prædicta videbantur procedere, quia de anno 1591. Christophorus non amplius instituit super fideicommisso Antinij, sed commisit causam super fideicommisso Honorij.

Romana Domorum. Ven. 28. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur possidenti, etiam si non probet possessionem de tempore motæ litis, quando præsumitur continuata, cùm animo retineatur, nu. 3.*

2 *Notario attestanti, pecuniam fuisse numeratam creditur, & huiusmodi attestatio probat actualem numerationem, & veram traditionem, nu. 4.*

5 *Vnicus actus sufficit ad acquirendam quasi possessionē.*

6 *Pendente appellatione à sententia contra possessorem lata, possessor non est sua possessione priuandus.*

7 *Faciens actum sine præiudicio suorum iurium, sibi non præiudicat.*

DECISIO CCLXXXVI.

1 DOmini dixerunt, Agapitum esse manutenendū in quasi possessione percipiendi fructus recompensatiuos; quia de eius possessione constat ex instrumento venditionis, in quo fuit ei soluta certa quantitas ratione dictorum fructuum, quam, vt apparet ex attestatione notarij, recepit in contanti, in pecu-
2 nia numerata, & ad se traxit. † Quæ attestatio probat numerationem. Bart. in l. si ex cautione, num. 1. C. de non num. pec. & in l. singularia, num. 22. ff. si cert. pet. vbi licèt, nu. 23. videatur requirere, quòd in
3 attestatione adsit verbum [numerauit,] tamen cùm in hoc instrumento adsint verba, [recepit in contanti, in pecunia numerata,] sufficiunt, cùm denotent actualem numerationem, & veram traditionem. Bald. in d. l. si ex cautione, num. 14. C. de non num. pec. Bart. in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, nu. 3. ff. de verb. oblig. Et fuit pluriès in Rota firmatum. Et ideò cùm ex istis de eius possessione constet, est ma-
4 nutenendus, §. hodie instit. de interd. † etiamsi non probaret possessionem de tempore litis motæ; quia præsumitur continuata, cùm animo retineatur, l. licet C. de acquir. possess. Abb. in cap. cùm ad sedem,
5 num. 15. de restit. spol. Put. decis. 17. lib. 2. † Et sufficiat vnius actus ad acquirendam quasi possessionem: glos. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, in verb. Episcoporum, Abb. ibidem, num. 22. & seq. de caus. poss. & propt. Et cessat omnis difficultas; quia etiam constat de alijs solutionibus.

Neque obstat, quòd Agapitus habuit sententiam contra se in negocio principali, & in omnem euentū consensit, quòd deputaretur exactor, ex cuius mani-
6 bus percipiebat hos fructus, † quia cùm à sententia fuit appellatum, pendente appellatione, non est sua possessione priuandus, cap. cùm teneamur, vbi Frāc. num. 1. de appel. interp. l. furti, ff. de ijs qui not. inf.
7 Et consensit deputationi exactoris, † & de eius manu recepit, sine præiudicio iurium suorum. Quæ protestatio præseruat ius ipsius Agapiti, Put. deci. 32. lib. 2. & quatenus per actum inferatur præiudicium, perinde est, ac si non fuisset factus, l. testamento centurio, §. final. ff. de manum. test. Put. dicta decis. 32. num. 1.

Opiden. Iurispatronatus. Ven. 5. Maij. 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iustitia sententiæ probatur ex reuolutione actorum.*

2 *Lis mota post præsentationem, non impedit institutionem.*

3 *Quasi possessio iurispatronatus post Conc. Trid. non sufficit ad ostendendum iuspatronatus.*

DECISIO CCLXXXVII.

1 DIxerunt Domini, sententiam Rotalem esse confirmandam; quia ex reuolutione actorum apparet valida & iusta. Nam quoàd validitatem sententiæ, non potest dubitari, cùm interuenerint omnia ad id requisita, de quibus per Veral. decis. 260. par. 2. Iustitia quoque est clara, quia fuit pronunciatum, Carolum præsentatum à Cornelia Ruffa Seniore, & Cornelia Ruffa iuniore, mediante persona Martij Palumbi eius mariti, ad hoc procuratoris constituti, vt in primo regist. Rot. fol. 90. esse instituendum. Quod est de iure, quia, vt apparet ex consideratis in decisione R. P. D. Littæ, fuit præsentatus ab existentibus
2 in quasi possessione præsentandi, † nec institutionem potest impedire lis, cùm sit mota post præsentationē. Butr. in c. 2. num. 44. ad finem, & ibi Abb. num. 22. de restit. in integr. Roch. de iurepatr. in verb. competēs, qu. 23. num. 55. Lamb. de iurepatr. lib. 2. p. 1. quæst. 3. art. 4. nu. 2. Et fuit resolutum in causa Valentina de Consentaina, 30. Ianuarij 1581. coram Illustrissimo
3 Seraphino. † Et licèt hodie post Concilium, non sufficiat quasi possessio; quia ex quasi possessione non inferatur ad iuspatronatus ex dotatione & fundatione, prout requirit Conc. Veral. dec. 29. lib. 1. in manuscript. Et fuit dictum in causa Valentina Parochialis de Carlet, 4. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Lancellotto, & priùs in causa Cæsaraugustana Parochialis 10. Iunij 1566. coram Guipperio, tamen ex dicta decisione D. mei Littæ, ostenditur, constare de iurepatronatus ex dotatione & fundatione, & dicitur non esse opus docere, quòd istæ mulieres descendant à fundatore, cùm hoc respiciat petitorium, stante quasi possessione præsentandi. Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ 9. Iunij 1600. coram D. meo Sacrato.

Et ita fuit resolutum in contumaciam alterius partis, quæ diu fuit expectata.

Queten. Mercedis. Ven. 5. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Post litem contestatam, procurator reuocari non potest, & nu. 8. nisi adsit iusta causa, quæ quando dicatur iusta, relinquitur arbitrio iudicis, nu. 2.*

3 *Procuratori ex propria culpa reuocato salarium non debetur.*

4 *In reuo-*

4 *In reuocatione procuratoris post litem contestatam requiritur summaria causæ cognitio. Declara, vt ibi.*
5 *Procurator post litem opponens de salario, & expensis, ante satisfactionem non potest reuocari.*
6 *Procurator non potest retinere pro salario instrumenta, & processus, potest tamen pro expensis.*
7 *An principalis offerenda salarium, & expensas procuratori, possit ab illo se, suasque causas eximere, & quando.*

D E C I S I O CCLXXXVIII.

DVbitaui, an Iacobo post reuocationem deberetur salarium. Et Domini diuiserunt præsens dubium in duas difficultates. Prima fuit, an adesset
1 iusta causa reuocandi, † quia post litem contestatam procurator reuocari non potest, nisi adsit iusta causa, l. post litem, ff. de procur. c. 2. eodem titulo in 6.

Et affirmatiuè resoluerunt, quia Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam, quàm promissam, super distributionibus quotidianis, necnon interesse pro pecunijs captis ad cambium pro dictis salario, & distributionibus, quæ Rota resoluit, ei non esse debita. Et hæc visa fuit iusta,
2 & rationabilis causa, † quæ cùm non possit sub certa regula tradi, relinquitur arbitrio iudicis. Afflict. in c. 1. nu. 24. ex quibus cau. feud. amit. Bald. in l. 1. nu. 8. C. de aduoc. diuers. iud. Ias. in l. properandum, §. sin autem alterutra, num. 8. C. de iud. Vnde sequitur,
3 quòd cùm Iacobus fuerit iustè reuocatus † ex culpa sua, ei non debeatur salarium, glos. in l. si vno, in §. item cùm quidam, in verbo personis, ff. locat.

Nec obstat, quòd super reuocatione requirebatur cognitio iudicis, saltem summaria, l. in causæ cognitione, vbi glos. in verb. Prætoris, dicta l. post litem, ibi, tamen priùs causæ cognitio, ff. de procur. & not. Roman. sing. 371. quia hæc iura interpretantur per tex. in l. quæ omnia, §. sed etsi aduertatur, & ibi glos.
5 in verb. mentiri, ff. eodem titulo 5. † quòd tunc requiratur cognitio iudicis, quando procurator dicit, Dominum mentiri, & interim procurator suspenditur ab officio, exceptis tamen quibusdam casibus, ibi per glos. examinatis, & benè declarat Odofred. in d. l. post litem, vbi etiam, quomodo procurator debeat se opponere, sub num. 1. vers. sed quid si Dominus, & circa finem. Vnde cùm Iacobus non se opposuerit, meritò non erat necessaria talis cognitio iudicis.

Secunda difficultas fuit, quia Iacobus fuit protestatus, non admittit reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario; quo casu lis ab eo non erat transferenda, etiam pendente iudicio super expensis, & salario. Et de oppositione expensarum est tex. in d. l. quæ omnia, in §. planè, in vers. item si retentione, & notat ibi item glos. in verb. item, & Bald. in dicto vers. item, quem legit, in l. mutari, & Fulgos. in dicto §. sed si aduersarius, quem ponit lectura l. ante litem contestatam, nu. 14. Vbi extendit, quòd etiã
6 pro salario procurator potest retinere litem. † Huic difficultati Domini responderunt, non esse verum, quòd procurator possit retinere litem pro salario, & sic instrumenta, & processus, licèt secùs sit pro expensis, vt in iuribus allegatis. Ita dicit Fulgos. sibi contrarius, in l. si non sortem, §. centum, num. 6. ff. de cond. & dem. & ibi etiam Ias. nu. 10. Boer. decis. 15. nu. 3. Capic. decis. 11. num. 1. Grammat. ad Vestr. lib. 3. tit. 4. nu. 8. in fine. Et in omnem euentum Iacobus, facta protestatione, non prosequutus fuit illud iudiciũ non reuocationis, ex quo sibi non fuerat satisfactum de salario, nec retinuit litem, sed prosequutum fuit iudicium iam intentatum, vigore monitorij, super salario, distributionibus, & cambijs, & postmodùm introducta causa coram me, cœpit prætendere salariũ, etiam post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, nec Iacobus retinuerit litem, donec sibi fuerit satisfactum de Salario, & expensis, meritò ei dictum salarium post reuocationem non est debitum.

7 Neque obstat, quòd Capitulum habeat iuris remedium, offerendo se paratum soluere, l. nisi dominus, ff. eodem titulo, quia dicta l. procedit, si Iacobus voluisset retinere causam; quia tunc Capitulum ad se eximendum, & liberandum, potuisset offerre, sed cùm Iacobus non fuit prosequutus iudicium retentionis causæ, sed aliud iudicium intentatum via monitorij, meritò non erat necessaria præfata oblatio.
8 † Deducta verò ex decisione in causa Placen. nullitatis reuocationis, 22. Ianuarij 1598. coram R. P. D. meo Litta non fuerunt habita in consideratione, cùm termini sint longè diuersi. Nam reuocatio ibi fuerat merè ad vindictam, absque legitima causa, & procurator, vt dicebant Domini qui tunc temporis erant in Rota, fuerat etiam transmissus de partibus ad Curiam, quæ omnia cessant in præsenti casu.

Ferrarien. Prædij. Merc. 10. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Diuersitas nominis denotat diuersitatem rei.*
2 *Spatio longi temporis nomen rei præsumitur mutatum.*
3 *Duo confinia sufficiunt in antiquis ad probandam identitatem, licèt alia non conueniant, dummodo determinatæ rei possint adaptari, nu. 4.*
5 *Probatio æquiuoca non suffragatur, & nu. 2.*
6 *Iura extracta lite pendente, absque compulsorialibus non probant.*

D E C I S I O CCLXXXIX.

DOmini omisso articulo, an constet de dominio Ecclesiæ sancti Bartholomæi, quæ agit contra Ecclesiam S. Michaelis, dixerunt, non probari identitatem bonorum. Et in hac parte recesserunt à resolutis; nam locatio facta per Ecclesiam sancti Bartholomæi Ioanni de Romeo, de anno 1450. est de possessione sita in villa Casalettæ, bona verò, contra quæ agitur, sunt in villa Petli, prout deponunt testes, & apparet ex planta quæ præsupponitur in disputatione
1 præsentis dubij. † Quæ diuersitas nominis denotat etiam diuersitatem rei, l. si idem. C. de codicil. & in
2 terminis dicit Natt. cons. 672. num. 37. † Nec Ecclesia sancti Bartholomæi potest iuuari ex præsumptione, quòd spatio tanti temporis nomen fuerit mutatum, quia hæc probatio non est concludens; & ideò non releuat, cap. in præsentia, de probat. l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, C. de probat.

Neque obstat, quòd conueniant duo confinia, nempè ager trauersagnus, & Brosauli, qui successerunt in
3 locum illorum de Benedeis, † quæ duo confinia in antiquis sufficiunt, licèt alia confinia non conueniãt, vt per Bart. in l. demonstratio, num. 14. ff. de cond. &
4 dem. † quia hæc regula procederet, si aliquid certum fuisset nominatum, cui hæc confinia possent adapta-
5 ri, vt per Bart. dicto nu. 14. & seqq. † Sed, quod plus est, ex inspectione plantæ liquidò apparet, quòd hæc confinia possunt verificari in alijs prædijs; & ideo non suffra-

suffragantur. Castren. in dicta l. demonstratio, num. 6. & multùm mouit Dominos, quia in concessione facta dicto Io. Ron[illegible], dantur pro confine bona Manualis de Bellais, mediante fouea Iudæorum, quod confine nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, cùm dicta fouea longè distet à bonis prædictis.

Nec etiam obstat, quòd verificatur tertium confine, nempe D. Canoscíutus, qui successit in locum illorum de Sandellis, mediante relicto per ipsos facto Ecclesiæ quam ipse possidet, vt appatet ex iuribus de
6 nouo productis, † quia hæc iura non probant, cùm sint extracta lite pendente, absque compulsorialibus. Put. decis. 152. lib. 3. Et si probarent, non releuarent, quia non sequitur, quòd bona Ecclesiæ possessa per Canoscíutum, confinantia cum prædio de quo agitur, sint illa met donata per Sandellum, maximè cùm adsit aliud confine, nempe bona olim Ducis Ferrariæ, mediante fouea Iudæorum, quod nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, per supradicta.

Viterbien. Bonorum. Ven. 12. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Acquirens de pecunia communi, sibi acquirit.*
2 *Acquisitio facta nomine proprio præsumitur facta de proprijs pecunijs.*

DECISIO CCXC.

POst resolutiones factas coram Illustrissimo Pamphilio, quòd per obitum Dominici fuisset factus locus fideicommisso ad fauorem Laurentij, in bonis relictis per Rosatum, exceptum fuit dubitari, quæ bona essent supposita dicto fideicommisso. Quantum igitur attinet ad tria prædia in territorio Viterbij, in vocabulo, [li. Vota rei,] & aliud prædium in eodem territorio in vocabulo [alla Vosa] Domini centuerùt, non constare esse supposita dicto fideicommisso; quia licèt ex libris aromatariæ appareat, fuisse data pro extinctione debiti, & sic acquisita ex pecunijs communibus, cùm iam sit resolutum coram eodem Illustrissimo Pamphilio, aromatariam fuisse communem; tamen cùm in instrumentis appareat dominium sibi, & hæredibus suis acquisiuisse, nec constet, fuisse tutorē
1 Rosati, † clarum est, quòd etiam de pecunia communi sibi, & non Rosato acquisiuerat, cui remanebat solùm ius ad pecuniam, l. 1. vbi Bald. num. 1. & l. multum interest, C. si quis alteri, vel sibi, Bart. in l. si patruus, nu. 4. C. communia vtriusq; iudic. Dec. in l. si pecuniam, num. 1. ff. si cert. pet.

Quantum attinet ad aliud prædium in vocabulo, [la vera, le grotte del zonco,] & domū in ciuitate Viterbij in loco [detto la fontana di santo Agostino,] & vineam cum cryptis, in vocabulo [alla Caua di santo Antonio,] constat, esse bona supposita fideicommisso, scilicet pro medietate; quia prædium ex partiis aromatariæ, apparet fuisse datum in solutum pro credito ipsius aromatariæ, quæ erat communis. Et quoad domum & vineam, testes clarè deponunt, fuisse dictorum Rosati, & Dominici, ita vt non sit ambigendi locus.

Nec facit, quòd detur acquisitio vineæ facta per Dominicum, nomine proprio, in dicto vocabulo [alla
2 caua di S. Antonio] † quæ præsumitur acquisita ex proprijs pecunijs Dominici, cùm non constet adesse societatem omnium bonorum, vt per Bart. in dicta l. si patruus, num. 4. Quia fuit responsum, quòd instrumentum quod datur, non est instrumentum acquisitionis vineæ, vt apparet ex lectura, sed cuiusdam linelli Carolonorum 12. hoc est, Bolon. 90. pretio, scutorum 30. super certa vinea in eodem loco. Quod euidentiùs cōfirmatur ex diuisione facta inter Isabellā & Laurentium: nam in portione Isabellæ obuenit dicta vinea, in portione verò Laurentij dictus Liuellus Carolonorum duodecim.

Calaguritana Sepulturæ. Mercur. 17. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sepulchrum non potest haberi in Ecclesia, seu cæmiterio nisi quoad vsum tantùm.*
2 *Non potest quis mortuos inferre in locum inuito illo cui tale ius inferendi competit.*
3 *Extincta familia, cui ius inferendi fuit concessum, ius omne reuertitur ad Ecclesiam, sicut vsus, & vsusfructus ad dominum qui illum concessit.*
4 *Ex iure prohibendi, ne quis inferat corpus in talem locum, infertur ad ius immittendi.*
5 *Decisio 757. p. 1. diuers. declaratur.*
6 *Doctor est intelligendus secundùm leges quas allegat.*

DECISIO CCXCI.

CIrcumscripto iure apponēdi stratum cum luminaribus, & oblationibus super sepulcro, & alijs; difficultas fuit restricta, an esset dandum mandatum de manutenendo Ioanni Lopez quoàd ius sepeliendi
1 in loco vbi maiores sui fuerant tumulati. † Circa quem articulum DD. in cap. abolendæ, de sepultur. Host. nu. 18. in fine. Butr. num. 3. Abb. num. 5. & latè Petr. de Vbaldis, in tract. de canonica parochiali, cap. 10. num. 4. & 5. dicunt, quòd Christi fideles non possunt habere sepulcrum in Ecclesia, vel cœme-
2 terio propriè, sed quoàd vsum tantùm, † ita quòd inuito tali vsuatio, alius non poterit inferri in illo loco.
3 † Hinc Petrus de Vbaldis loco prædicto num. 6. dixit, quòd si progenies illorum quibus fuit facta concessio sit extincta, extinguitur quoque vsus, & redit liberè ad Ecclesiam, sicuti dicitur de vsu, & vsufructu, extincto illo cui fuit facta concessio, vt in l. pen. C. de vsufr. Et propterea Rota in causa Burgen. sanctæ Dorotheæ 13. Febr. 1579. coram fœl. rec. Clem. viij. tunc
4 Rotæ Auditore dixit, † quòd ex iure prohibendi infertur ad ius immittendi, quia ita faciendo successores, & descendentes vtuntur re ad vsum destinatum. Et ideo cùm materia pendeat ab isto iure prohibendi, de eo reseruatur Domini particulariter videre, quia in dicta Burgen. sanctæ Dorotheæ, ex decisionibus factis 17. Aprilis, & 15. Iunij de anno 1575. & 10. Martij 1574. coram Cotta, & 9. April. 1576. cotā bo. me. Cardinale Lancellotto, constabat de concessione iā facta, & legitimè ex qua resultabat ius prohibēdi.
5 Nec obstat decisio in causa Pampilonen. sepulturæ 4. Maij 1584. quæ videtur indistinctè dicere, quòd ex illatione cadaueris acquiratur possessio, & ius prohibendi, quia illa decisio est intelligenda secundùm terminos prædictos, cùm alleget Host. & alios in cap. abolendæ, & decisionem in causa Burgen. coram
6 fœl. rec. Clem. 8. † Vulgatum est enim, quòd Doctor est

est intelligendus secundùm leges quas allegat. Bartol. in l. non solum, §. liberationis, numer. 7. ff. de liberat. legat.

Celsonen. Canonicatus. Lunæ 22. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali requirit possessionem pacificam.*
2 *Paria sunt impetrare commissionem causæ, vel illam ratam habere.*

DECISIO CCXCII.

Cosmas habet duas gratias, alterâ de anno 1599. de mense Aprilis subrogationis gratiosæ in iu-
1 ribus ipsius Petri. † Vnde Antonius qui contra Cosmam opponit de regula de Annali, debet probare, quòd de tempore dd. impetrationum, esset pacificus possessor, prout requiritur, Sarn. in reg. de annal. qu. 50. in princ. Mandos. quæst. 55. nu. 1. Veral. dec. 21. par. 3. & comprehenditur ex text. ipsius regulæ ibi, Per annum immediatè præcedentem. Quam pacificam possessionem non probat Antonius; nam etsi ceperit primo loco possessionem 12. Nouembris 1598. vigore prouisionis Apostolicæ sibi factæ 25. Nouembris 1596. & secundo loco 22. Septembris 1599. neutra possessio ei suffragatur, siue inspiciamus primam, siue secundam gratiam Cosmæ. Nam quoàd primam gratiam, non suffragatur Antonio eius prima possessio, quia tunc erat in possessione Petrus Torella, vt constat in summario nu. 1. vigore prouisionis sibi factæ, nam cùm S. Mem. Clemens 8. suppressisset statum regularem, mandauit Archiepiscopo Tarraconen. vt etiam beneficia conferret regularibus spectatæ vitæ, prout Canonicatus fuit collatus eidem Petro, vt in eodem summario num. 1. & postmodùm de anno 1599. 21. Octobris idem sanctissimus Pontifex declarauit, semper suæ intentionis fuisse, vt dicti regulares censeantur deputari in Ecclesia Celsonen. in administrationes in spiritualibus, & temporalibus, tam redituum, fructuum, & emolumentorum, quàm iurium, & præeminentiarum. Quæ declaratio, licèt fuerit post obitum Petri, nihilominùs retrotrahitur, quia nihil de nouo facit, sed quod est, detegit, & proptereà declarat, quale ius Petrus habuerit, ex allegatis per Bald. in l. leges, & constitutiones, num. 5. C. de leg. Secunda verò possessio respectu primæ, &
2 secundæ gratiæ ideo non suffragatur, † quia idem Antonius commisit causam infectationis 20. Iulij 1600. vel ipse postmodùm tatam habuit dictam commissionem, quod idem est, Veral. decis. 165. par. 2. Et sic, à die secundæ possessionis, vsque ad diem gratiæ Cosmæ, non interuenit annus. Et hic commissio operatur, quòd nec regula de annali obstet, respectu secundæ gratiæ de anno 1603. cùm iam vigore dictæ litis Antonius non esset pacificus possessor.

Paduana Capellaniæ. Merc. 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE *intelligitur prout de iure, licèt aliquid remittat de rigore iuris, num. 3.*
2 *Attentata purganda sunt ante omnia.*
4 *Possessio attentata sequestrari debet, etiamsi constaret de paupertate possidentis.*

DECISIO CCXCIII.

Post resolutionem factam, quòd constabat de attentatis, Franciscus obtinuit rescribi, vt procederetur in causa, illis reiectis arbitrio Rotæ, & data cautione de restituendis fructibus in fine litis. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit ne-
1 gatiuè, † quia hæc clausula intelligitur prout de iu-
2 re, † & de iure est, quòd attentata in primis, & ante omnia purgentur. Rot. decis. 4. vt lit. pend. in nou. Caputaq. decis. 154. parte 1.
3 Neque facit, quòd ista clausula remittit multum de rigore iuris, quia in hoc casu non est locus huic remissioni, quia attentata concernunt præiudicium partis, & periculum animæ, & reuocatio concernit publicam vtilitatem. Rota decis. 5. circa finem, vt lit. pend. in ant.
4 Minùs etiam facit, quòd docto de paupertate attentantis, & data cautione, de facili videtur intrare arbitrium, quia vltra quòd de paupertate non constat, quicquid dicendum esset respectu fructuum, & expensarum, hæc non militant respectu possessionis sequestrandæ, ad tradita per Vestr. in praxi lib. 4. c. 4. num. 10. quia quilibet, quantumuis pauper, potest dimittere possessionem.

Bononien. Fideicommissi de Gratiolis. Merc. 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de duabus conformibus, intelligitur de iustis & validis.*
2 *Fideicommissum sub conditione* SI SINE FILIIS DECEDERETVR, *expirat si fideicommissarius superstite filio moriatur. Vide coniecturas propter quas ab hac opinione receditur, nu. 6. & 12.*
3 *Conditione deficiente in primo gradu substitutionis, non est locus alijs substitutionibus.*
4 *Substituens masculos, videtur masculos exclusis fœminis vocasse.*
5 *Appellatione Descendentium ex proprietate sermonis, veniunt fœminæ, & num. 8. Etiam quòd primo loco vocati sint filij masculi, si masculi non supersint, num. 6.*
7 *Prohibitio alienationis stans consequutiuè ad præcedentem dispositionem, non inducit nouum fideicommissum.*
9 *Appellatione liberorum, de sui natura veniunt fœminæ.*
10 *Clausula vt bona conseruentur in familia, & agnatione ipsius testatoris, intelligitur de familia effectiuè.*
11 *Generalitas verborum restringitur, & declaratur ex alijs verbis.*
12 *Fideicommittens digrediens ad plures gradus substitutionum, an, & quando censeatur recedere ab opinione, de qua Oldrad. cons. 21.*

DE-

DECISIO CCXCIV.

1 FVit resolutum, non esse locum statum de duabus
conformibus, quia est intelligendum de iustis, &
validis, ad tex. in l. 4. §. condemuatum, ff. de re iudic.
Vital, in Clem. 1. num. 109. eodem titulo. In præsenti
verò casu sententiæ visæ fuerunt iniustæ, quia Hercu-
les, & Gratiolus nepotes testatoris ex Dominico fra-
tre fuerunt substituti in euentum, in quem Hierony-
mus, & alij filij nascituri hæredes decederent sine fi-
lijs masculis. Vnde cùm Hieronymus reliquerit Pe-
2 regrinum filium masculum, † expirauit fideicommis-
sum, iuxta cons. Oldrad. 21. Et propterea Ascanius ne-
pos ex filio Gratioli nihil poterat prætendere; quia li-
cèt dictis Gratiolo, & Herculi sint substituti filij ma-
sculi, & eorum descendentes, tamen omnes censen-
tur substituti sub dicta conditione, quatenus hæredes
3 decederent sine filijs masculis. † Et propterea, cùm
conditio defecerit quoàd primos, & eis non sit aperta
via, non est locus alijs substitutionibus, l. si mater, §. si
filius, & l. qui habebat, ff. de vulg. & pupill. Alexand.
cons. 129. nu. 4. vol. 6. Et hæc eo amplius procedunt,
quia testator post filios heredes substituit eorum filio-
4 rum filios, & deinde descendentes. † Vnde licèt pri-
mo loco intellexerit de filijs filiorum masculis, ex quo
filijs heredibus, in euentum quòd morerentur sine fi-
lijs masculis substituit dictos Herculem, & Gratio-
lum, ex allegatis per Surd. cons. 21. num. 8. tamen po-
steà filijs filiorum substituit descendentes, quorum
appellatione, ex proprietate sermonis, veniunt tam
mares, quàm fœminæ. Alexand. cons. 160. nu. 2. vers.
sed his non obstantibus, lib. 2. Dec. cons. 413. num. 11.
5 Paris. cons. 72. num. 6. lib. 4. † Et absque dubitationis
scrupulo, appellatione descendentium, etiam quòd
primo loco sint vocati filij masculi, veniunt fœminæ,
deficientibus masculis, vt ferè in terminis dicit Bero.
cons. 83. num. 4. & seqq. & cons. 87. num. 7. volum. 2.
Socin. sen. cons. 51. num. 4. & 5. lib. 4. Curt. sen. cons.
64. num. 11. in fine, & nume. 12. Corn. cons. 203. per
totum lib. 4. latè Sym. de Præt. de interp. vlt. vol.
lib. 3. dub. 4. sol. 1. num. 63. fol. mihi 382. Vnde ma-
nifestissimè apparet, quòd, excepto casu quo filij de-
cederent sine filijs masculis, voluit testator vocare
transuersales, & propterea cùm ex Peregrino filio
Hieronymi adsint fœminæ, meritò successio vigore fi-
deicommissi ad ipsos spectat, vt cum dictum est, sal-
tem non extantibus masculis, comprehendatur sub
nomine descendentium.

Et quamuis ex prædicta vocatione fęminarum ces-
sent coniecturæ quæ adduci possent, vt recedatur ab
6 opinione Oldradi, † tamen nec aliquo modo prędictę
coniecturæ officiunt. Nam illa quæ deducitur ex pro-
hibitione alienationis, vt bona conseruentur in fami-
lia, & agnatione, ex allegatis per Mazzar cons. 6. num.
7 11. † cessat, quia prohibitio alienationis stat consequu
tiuè ad præcedentem dispositionem, & non inducit
nouum fideicommissum, iux. cons. Dec. 376. pluriès
canonizatum. Cuius dictum maximè procedit, ex
quo testator vsus fuit participio prohibens, & omnino
vetans, & sic addendo dispositioni antecedenti. Gabr.
cons. 138. num. 25. post med. lib. 2. Quod etiam magis
suadetur ex verbis immediatè sequentibus, & ad eius
8 liberos, & descendentes peruenire. † Quæ verba, vt
dictum est, saltem in defectu masculorum, ex proprie
tate comprehendunt fœminas, & maximè verbum
9 [liberorum,] † quod etiam de sui natura, & sine vlla
difficultate comprehendit fœminas, l. cognoscere, §.
libertorum, & l. non est sine liberis, ff. de verb. signific.
l. 1. C. de cond. insert. Illustrissimus Mantic. de con-
iect. vlt. vol. lib. 11. tit. 14. nume. 11. Surd. decis. 66.
num. 3. Et propterea hæc prohibitio alienationis non
solùm non aduersatur institutionibus & substitutio-
nibus, quinimò ipsas magis declarat, scilicèt, quòd
excepto primo casu, quo filij heredes morerentur sine
filijs masculis, transuersales non censeantur vocati,
sed filiæ fęminæ descendentes à testatore. Et si daretur
alius intellectus, non posset verificari dispositio testa-
toris, quòd bona prouenirent ad liberos, & descen-
dentes.
10 Vltra quòd animaduertebant quidam ex Dominis,
quòd testator non dixit simpliciter, vt bona conser-
uentur in familia, & agnatione, sed addita sunt verba,
[eiusdem testatoris,] & sic propter pronomen illud
possessiuum, dicendum est, testatorem intellexisse de
familia effectiuè, non contentiuè. Menoch. cons. 233.
nume. 14. & seqq. Quod magis suadetur ex verbis se-
quentibus, [vt possint ad liberos, & descendentes per-
uenire.] Quæ vocatio liberorum, & descendentium,
vt dictum est, non posset verificari, nisi testator intel-
lexisset de familia effectiuè. Nec videbatur repugna-
re generalitas verborum, in quibus fuit, vt suprà insti-
11 tutis, & substitutis, † quia hæc generalitas debet re-
stringi, stantibus alijs verbis, ex quibus colligitur
mens testatoris. Alexand. d. cons. 139. num. 5. libr. 6.
Maximè cùm illa verba generalia declarentur ex prę-
cedentibus, & sequentibus, ad text. in l. si seruus plu-
rium, §. fin. de leg. 1. l. hæredes palam, §. sed etsi no-
tam, ff. de testam. Corn. in puncto, cons. 203. ante nu.
2. & num. 3. post med. vers. nec obstat, vol. 4.
12 Neque etiam obstat, quòd testator digressus fuit ad
plures gradus substitutionum, & ideo videtur cessare
consilium Oldradi, ex alleg. per Menoch. cons. 448.
num. 13. vol. 4. quia, vt ipsemet idem declarat, num.
seqq. si iste digressus est factus tantummodò actiuè,
hoc est, ex parte substitutorum, prout in casu isto,
quia in euentum quòd fieret locus substitutioni Gra-
tioli, & Herculis, eidem substituit filios masculos, &
descendentes vsque in infinitum, iste digressus non
operatur, quòd recedatur à consilio Oldradi, quia in-
telligitur factus in casu præmisso, scilicèt quatenus fi-
lij testatoris morerentur sine filijs masculis, vt censuit
etiam Alexand. d. cons. 139. num. 3. & 4. lib. 6. & di-
xit Rota in causa Tudertina fideicommissi 13. Apri-
lis 1587. coram bo. me. Gipsio, licèt secùs esset, si di-
gressus factus fuisset actiuè, & passiuè, scilicèt si sub-
stitutiones essent factæ Hieronymo si sine filijs, & fi-
lijs Hieronymi, si sine filijs, & deinceps, vt idemmet
Menoch. benè declarat.

Valentina Parochialis de Palma. Ven. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Titulus datus à Pontifice schismatico, est inualidus.*
2 *Possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, suffi-
cit ad præscribendum contra ius, etiamsi titulus sit
inualidus, & putatiuus, num. 3. & 11. Bona vero
fides præsumitur, si allegetur, num 3.*
4 *Titulus putatiuus sufficiens ad præscribendum, debet es-
se iusto errore causatus, num. 7. & 11.*
5 *Titulus coloratus ad effectum restitutionis in spolio,
dicitur adesse, quando fuit datus ab habente pote-
statem, & num. 10.*
6 *Error iuris non prodest ad præscriptionem.*
8 *Mixtura iuris & facti, causat iustum errorem.*

9 *Error*

9 *Error iuris valdè dubij æquiparatur errori facti, qui causat iustum titulum.*

DECISIO CCXCV.

Difficultas restricta fuit, an vnio esset legitimè præ
1 scripta, † quia de inualiditate tituli non poterat
dubitari, cùm fuisset datus à Clemente de anno 1390.
in loco suæ obedientiæ subiecto, qui fuit schismati-
cus, quia bona fuerat electio Papæ Vrbani, vt per Bal.
in quæst. de schismate ante rubricam. C. si quis aliq.
test. prohib. Card. in cap. licet, de elect. Aldobrand. in
cap. 1. num. 50. & seqq. Et Rota censuit, affirmatiuè
2 respondendum; † quia adest possessio quadragenaria
cum titulo, & bona fide, quæ, cessante immemorabili,
sufficit ad præscribendum in his quæ sunt contra ius,
c. 1. iuncta glos. in verb. legitimè, de præscript. in 6. &
in terminis vnionis Philip. de Perus. in cons. quod est
inter cons. Fel. 2. num. 1. 2. & 3. Rebuff. in prax. tit. de
vnion. nume. 35. & in fine. Et fuit latè deductum co-
ram me in causa Feltren. præbendæ 6. Iunij anni præ-
3 teriti. † Qui titulus, licèt inualidus, & putatiuus, suf-
ficit, l. Celsus, vbi glos. & DD. ff. de vsucap. glos. in c.
de quarta, de præscript. Rebuff. in loco allegato. Bona
fides verò, sufficit quòd allegetur, quia præsumitur,
Bart. in d. l. Celsus, num. 17.

Neque facit, quòd ad effectum, quòd titulus inua-
lidus suffragetur, requiritur, quòd sit iusto errore cau
satus, & aliàs cessat bona fides. Bald. in repet. d. l. Cel-
5 sus, num. 1. ff. de vsucap. Verall. decis. 361. par. 2. † Et
hinc videmus, quòd ad effectum restitutionis in spo-
lio, in qua requiritur titulus coloratus, tunc demum
dicitur adesse, quando fuit obtentus ab eo qui habet
potestatem conferendi, Rot. decis. 5. de restit. spol. in
6 ant. Veral. decis. 307. par. 3. † Et propterea cùm iste
sit error iuris, non dicitur iustus, nec prodest ad præ-
scriben. l. nunquam in vsucap. in princ. ff. de vsucap.
Rot. decis. 3. vers. secùs si in iure, de præscript. in nou.
Doctor. in d. cap. de quarta, de præscript.

Nam fuit responsum, quòd licèt non sit dubitan-
7 dum, Clementem fuisse schismaticum, † nihilominùs
est aduertendum, ad effectum de quo agitur, titulum
satis iusto errore fuisse causatum, quia valdè fuit du-
bitatum an electio Vrbani 6. legitimi Papæ esset ca-
nonica. Abb. in d. cap. licèt, num. 11. in fine, de elect.
& in rub. de schismaticis, in fine, Card. in d. cap. licèt,
sub num. 12. vers. de modo autem. Sanctus Antoni-
nus, in sua summa tom. 2. cap. 11. §. 6. versic. in 3. casu.
8 † Et ideo non fuit iste merè error iuris, cùm haberet
mixturam facti, nempe circa modum electionis Vr-
bani. Quæ mixtura causat iustum errorem ad præscri-
ptionem, l. si vir, vbi gloss. in verb. procedere, Bartol.
num. 8. & seqq. & alij Doct. ff. pro donato. Pyn. in re-
gula, possessor, col. 13. num. 4. de regul. iur. in 6. Cyn.
in l. venditionis, nu. 4. C. pro emptore, vbi etiam Bald.
num. 4. Bellam. in cap. vigilanti, num. 47. de præscr.
Felyn. in d. cap. de quarta, num. 36. in 5. limit. eodem
tit. Bald. in repet. d. l. Celsus num. 26. Et sensit Rota
d. decis. 3. de procur. in nou. & Ægid. decis. 704. nu. 1.
vbi, quòd titulus errore facti fulcitus dat iustam cau-
sam præscribendi. Vltra quòd, cùm multi Doct. hinc
9 inde scripsissent, † error erat iuris valdè dubij, qui æ-
quiparatur errori facti, & præbet iustum titulum ad
præscribendum. DD. in locis præcitatis, & præsertim
Felyn. in d. cap. de quarta, num. 27. Capic. decis. 10.
num. 20. Couar. in d. cap. possessor. par. 2. §. 7. nume. 9.
versicul. 3. conclusio. de regul. iur. in 6. Put. dec. 118.
num. 19. lib. 2.

Nec applicatur, quòd petens beneficij restitutio-
nem in spolio, debeat ostendere habuisse titulum ab
eo qui habet potestatem conferendi; quia hoc proce-
4 dit, ne detur vitiosus ingressus; † ad effectum verò
vnionis, vt dictum est, sufficit titulus inualidus, &
putatiuus modò, si validus esset, tribueret ius, gloss.
fin. in cap. si diligenti, de præscript. Et quòd sufficiat
etiam titulus habitus ab eo qui non habet potestatem
vniendi, modò iusto errore sit causatus, dicit in specie
Philip. de Perus. loco præcitato nu. 14. Et facit quod
tradit Abb. in d. cap. si diligenti, num. 33. circa finem,
de præscript. vbi, quòd sufficit titulus habitus ab eo
qui putabatur dominus, & Felyn. in dicto c. de quar-
ta, num. 24. vers. vnde dicit. Bartol. eodem titulo, de
præscript. vbi de eo qui emit à falso procuratore, &
quod generaliter notat idem Abb. in cap. cùm venis-
sent, num. 8. per illum tex. de testib. vbi dicit, quòd
non oportet constare de qualitate tituli, quem sequi-
tur Capic. decis. 189. num. 10. quia titulus non est di-
scutiendus, cùm non requiratur, quòd fuerit validus,
gloss. in d. cap. 1. in verb. causam, de præscript. in 6.

Neque officit, quòd error cessauit post Concilium Constantiense de anno 1414. quo mediante, Principes se retraxerunt ab obedientia Benedicti Antipapæ, priùs anticardinalis Clementis, qui in dicto Concilio fuit depositus; quia neque hoc Concilium ad effectum de quo agitur potuit tollere errorem, & causare malam fidem, quia de gestis à Clemente nihil fuit actum, imò fuerunt admissa gesta a Benedicto vsque ad primam requisitionem, vt in sess. 40. coll. 12. fol. mihi 347. tom. 4. Vnde cùm ille fuerit successor Clementis in schismate, potuit aliquo modo credi, quòd gesta per Clementem tenerent, & quod plus est, in sess. 43. in Capitulo de vnionibus, dicitur, quòd ad petitionem illorum, quorum interest, reuocabuntur, iustitia mediante, vniones ab obitu Greg. 11. nisi rationabilibus de causis fuerint factæ. Vnde cùm etiam post dictum Concilium Monachi remanserint in possessione, & à nemine fuerint molestati, verisimiliter potuerunt credere, vnionem factam per Clem. sustineri, stantibus rationibus prædictis.

Non obstat decisio in causa Tullen. Prioratus 21. Martij 1583. coram Illustrissimo Seraphino; quia tunc dictum fuit, concessionem exemptionis factam per d. Clementem non suffragari, quia in dicto Concilio Constantien. dicta sess. 43. tit. de exempt. fuerunt reuocatæ omnes exemptiones concessæ post obitum Gregorij 11. nec ibi agebatur ad effectum præscriptionis, sed vt titulus exemptionis pro se suffragaretur.

Celsonen. Præceptoriæ. Vener. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Præceptoria regularis censetur manualis, nisi probetur, esse curatam, vel electiuam, & num. 2. maximè si illam confert Prælatus, num. 6.*
2 *Præceptoria regularis non cadit sub reseruatione regulæ tertiæ, & num. 3.*
3 *Collatio beneficij de sui natura est perpetua.*
4 *Tres sufficiunt ad constituendum Collegium.*
5 *Electio Prælati de iure spectat ad Conuentum.*
6 *Quasi possessio conferendi attenditur in beneficialibus.*
7 *Dignitates conuentuales, quorum electio spectat ad Conuentum, censentur perpetuæ.*
8 *In beneficijs etiam manualibus datur vacatio per obitū.*

D E-

DECISIO CCXCVI.

EX deductis in decisione vltimo loco facta, appa-
ret, Ferdinandum teneri probare reseruationem
huius Præceptoriæ vigore regulæ 3. quia est funda-
mentum intentionis suæ, Honufrio autẽ reo, & posses-
sori sufficit vincere per non ius ipsius Ferdinandi. Et
propterea his auditis partibus, Rota censuit, Ferdinã-
1 dum non probare reseruationem, † quia cùm agatur
de Præceptoria regulari, cùm non probetur, esse cura-
tam, aut electiuã, non censetur perpetua, sed manua-
lis. Ægid. dec. 203. Cassad. decis. 4. nu. 3. & Dec. 12. nu.
9. de præb. Silu. de benef. par. 3. quæst. 21. nu. 2. Paris.
cons. 44. num. 3. lib. 4. Mandos. super reg. 3. quæst. 10.
num. 13. Et in terminis Præceptoriarum S. Antonij,
dicit Abb. in cap. cùm deputati, num. 7. de iudic. vers.
2 quid autem si domus inferior. † Et propterea cùm
hæc Preceptoria censeatur manualis, & pro tali etiam
fuerit aliàs habita per Rotam, vt in causa Barchino-
nen. Præceptoriarum, 10. Ianuarij 1578. coram Car-
dinali Lancellotto non cadit sub reuocatione. Calder.
cons. 26. de prebend. Felin. in c. per tuas, num. 4. circa
finem, vers. & adde Calderinum de maior. & obed.
Aeneas de Falc. de reseruat. in 3. quæstione principali,
num. 25. Achil. dec. 9. de præbend. Mandos. præcitato
3 loco, qu. 11. num. 3. & qu. 12. per totam. † Et ratio est,
quia collatio beneficiorum debet intelligi de sui na-
tura perpetua, & ideo sequitur, quòd Papa in reuoca-
tionibus beneficiorum intelligit de perpetuis, & sic
de collatiuis, & non manualibus, & alias sequeretur
absurdum, quòd superior regularis posset amouere
prouisum à Papa.

4 Neque obstat, quòd cùm sit probatum, tres fratres
degere cum Præceptore, est probatum Collegium,
glos. in cap. nobis in verb. conuentualis, de iurepatr.
Et per consequens, quòd Præceptoria sit electiua,
5 † quia de iure communi electio Prælati spectat ad
Conuentum, cap. Abbatem, 2. cap. Abbas, 2. 18. quæst.
2. cap. 1. & cap. cùm terra, de elect. cir. c. fin. 16. q. 7.
Abb. in cap. officij, nu. 1. de elect. Veral. dec. 296. par.
1. quia fuit responsum, quòd prædicta conclusio non
6 obstet in hoc casu. † Nam, cùm Abbas, seu Præceptor
generalis sit in quasi possessione conferendi huius-
modi Præceptoriam, sufficit ad effectum, quòd non
dicatur electiua, ita ut nõ comprehendatur sub regu-
la, vt per Calder. cons. 23. de præb. Simonet. de reseru.
qu. 70. Rot. dec. 49. de rescript. in ant. Mohed. dec. 8.
de priuil. Put. dec. 3. Et fuit dictum in causa Vicen.
beneficij sancti Martini 19. Nouembris 1599. coram
Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & in causa
Tarraconen. Sacristiæ, 9. Iunij 1600. coram R. P. D.
meo Iusto.

7 Nec etiam facit, quòd Ægid. & Paris. locis præcita-
tis, videantur annuere, sufficere ad effectum, quòd
Dignitates censeantur perpetuæ, quòd sint conuen-
tuales, quia hoc est verum, dummodò electio fiat
per Conuentum, quia ipsa electio facta per Conuen-
tum officit, quòd Dignitates censeantur perpetuæ, vt
per Cassad. dicta dec. 4. n. 3. Denique non officit, quòd
in prouisionibus Præceptoriarũ, dicatur, quòd Præce-
ptoriæ vacãt per obitum, siue remotione religiosi de-
putati, quia non inde sequitur, quòd sint perpetuæ, &
8 non manuales, † quia & in beneficijs manualibus
datur vacatio per obitum, & remotionem, vt dicit
glos. in Clem. vnic. §. præmissa, in verb. reuocari prope
med. vers. & scias, de supplen. neglig. Prælat. & ibi
Cardinal. num. 8. Vital. num. 9.

Interamnen. Pecuniaria. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Confessio extraiudicialis probat contra confitentem, si de ea constat per duos testes.*

2 *Præsumptiones & coniecturæ vrgentes faciunt plenam probationem.*

DECISIO CCXCVII.

FVit resolutum, M. Antonium Cecconum fuisse
obligatum aliundè, quam ex concordia anni
1591. extinguere censum scutorum 400. impositum
per Syluium Marcutium, ad fauorem Vincentij Vec-
chiarellæ, quia hoc probatur ex confessione extraiu-
diciali eiusdem Cecconi facta parte præsente, de quo
1 deponunt duo testes contestes, † & ideo bene pro-
bat. Doct. in cap. final. de success. ab intest. Gabr. cons.
71. num. 17. vol. 1. Paris. cons. 10. num. 45. vol. 2. Aym.
cons. 267. num. 1. Gabr. de confess. concl. 2. nu. 3.

Nec facit, quòd secundus ex dictis testibus videa-
tur deposuisse absque iuramento, quia articulus non
caret difficultate, sed, vtcumque sit, ex serie facti ap-
paret, negotium ita se habere, quia vigore concordiæ
M. Antonius promisit extinguere censum scutorum
600. Hic verò census est solùm scutorum 400. de quo
etiam censu scutorum 400. habetur mentio in quie-
tantia inter Io. Baptistam filium Syluij, & Iulium
Fratrem M. Antonij de anno 1597. in quo dictæ par-
tes sese quietauerunt super dicto censu. Item hoc e-
tiam apparet ex literis eiusdemmet Vecchiarellę mis-
sis Io. Baptistæ, & etiam non leue afferunt adminicu-
lum 3. & 4. testis, qui multa deponunt circa huius-
2 modi negocium. † Quæ præsumptiones, & coniectu-
ræ, cùm sint vrgentes, dubitari non potest, quin fa-
ciant plenam probationem. Aym. cons. 73. nu. 19. &
cons. 178. nu. 1. & fuit dictum in causa Oscen. Archi-
diaconat. 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancel-
lotto. Et in omnem euentum iunctæ cum dicto pri-
mi testis, probant concludenter, cùm eliciantur ex
facto. Io. And. in d. cap. fin. num. 4. in verb. vehemen-
ter de success. ab intest. Cæs. de Grat. dec. 3. num. 6. de
præb. & facit Bald. cons. 380. num. 3. lib. 5.

Lucana Iurispatronatus. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione facta à iudice laico, nec Ecclesia acquirit libertatem, numer. 2.*

3 *Iudex Ecclesiasticus post confiscationem bonorum factam à iudice laico potest declarare delictum, post quam declarationem Ecclesia acquirit libertatem.*

4 *Iuspatronatus gentilitium non venit in confiscatione bonorum facta ab Episcopo, secùs hæreditarium.*

5 *In confiscatione bonorum non veniunt ea quæ ad hæredes extraneos transire non possunt.*

6 *Condemnato patre propter crimen læsæ maiestatis, filij sunt incapaces omnis successionis, & infames.*

Q L. quis-

7 *L. quisquis, §. filij C. ad l. Iul. Maiest. quid, & quos comprehendat.*
8 *Statutum Lucanum cap. 61. declaratur.*
9 *Statutum Laicorum super bonis non comprehendit iuspatronatus.*

DECISIO CCXCVIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, Ecclesiam de qua agitur non acquisiuisse statum li-
1 bertatis, † quia iuspatronatus non venit in confiscatione facta à iudice laico, secundùm veriorem sententiam, de qua per glos. in Clem. pastoralis, verb. subiectæ, vbi etiam DD. de re iudic. Mill. in repert. in verb. patronatus ius, & tenuit Andræas Ponus, Rotæ Auditor, vt refert Rocch. de iurepatr. in verb. ipsæ quæst. 29. in fin. & ita fuisse iudicatum in dominio Venetorum. Et hanc sententiam esse communem, & ab ea in iudicando non esse recedendum dicit Gig. qui alios allegat, de crimine læsæ Maiestatis, li. 2. tit. de pœn. com. crim. læs. maiest. qu. 4. num. 1. vers. coottarium, & num. 2. & 3.
2 Neque facit, quòd licèt iospatronatus non veniat in confiscatione, nihilominùs Ecclesia acquirit libertatem, Cardin. in Clem. plures, nu. 8. vers. vel dic, eodem titul. cum alijs; quia Doctores qoi tenent hanc sententiam, vel præsupponuot, confiscationem fuisse factam à iudice Ecclesiastico, vel tenent contra veram opinionem, scilicèt, quòd in confiscatione facta à laico veniat etiam iuspatronatus, quod non est verum. Sed post confiscationem bonorum factam à laico,
3 † potest iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & sic Ecclesia acquiret libertatem, vt post Burr. in dicta Clem. pastoralis. Imol. num. 72. in fin. de re iudic. & in l. si insulam, in secundo notab. in fin. vers. subdit tamen, ff. solut. matr. Lambert. de iorepatr. lib. 3. quæst. 8. art. 8. nu. 55. Quam declarationem si faceret Episcopus, ei non suffragatetur. Cum præsupposito tamen, quòd iuspatronatus sit gentilitiom, & non
4 hæreditarium, † quia hoc iuspatronatus gentilitiom nec veoit in confiscatione facta ab Episcopo, licèt secus fit, si esset hereditarium, secundùm distinctionem Doct. vt per Igoeum, in repet. l. necessarios, §. non aliàs, in prim. parte, num. 438. vers. vel melius, & nu. 482. vers. similiter iospatronatus, ff. de Senatusc. Syllan. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. cap. 11. num. 2. Iul. Clar. recept. sent. l. 5. §. fin. qu. 78. vers. quæro modo, in
5 fine, & bene Soc. iun. cons. 51. num. 2. & 3. vol. 2. † Et regulare est, quòd quando aliquid non potest transferre in extraneum hæredem, non veniat in confiscatione bonorum. Alex. cons. 23. num. 3. vers. 2. probatur, vol. 1. & cons. 89. in prioc. l. 4. Bart. in l. 3. ff. de interd. & releg. Angel. in dicta l. in insulam, in princ. ff. solut. matr. Dec. cons. 442. num. 27. & seqq.
6 Neque obstat, quòd pater Lucretiæ fuit condemnatus de crimine læsæ Maiestatis, & propterea eius filij sint incapaces omnis successionis, & fuot infames, l. quisquis, §. filij C. ad l. Iul. maiest. Et propte-
7 reà incapaces iurispatronatus, † quia quicquid dicendum esset an dispositio illius tex. comprehendat id quòd deberur filio, vti filio, non vti heredi, & sic etiam iurapatronatus gentilitia, ex alleg. per Molio. de primog. Hisp. l. 4. cap. 11. num. 50. 51. & seqq. satis est, ad hunc effectum, quòd in casu prædictæ, l. quisquis, non comprehendat fœminas, vt de communi testatur Clar. recept. seot. lib. 5. §. læsæ maiestatis, vers. hæ autem pœnæ. Gig. de crim. læs. maiest. l. 3. cap. 14. num. 15. qui pariter de communi. Et hoc suadetur ex verbis textus, quia in §. ad filias, determinat quæ sit pœna filiarum.
8 Nec officit statutum Lucanum cap. 61. quia in eo non alteratur tex. in l. quisquis, respectu filiarum, sed solùm emanauit ad tollendas controuersias, quæ oriri possent, an dispositio d. l. habetet locum etiam in machinantibus contra Rempublicam, & statuit, quòd sic. Et dum habetur mentio masculorum, fœminarum, & vxoris, dicitur singula singulis referendo, & sic secundùm dispositionem d. l. in qua distinctè apponitur pœna masculis, fœminis, & vxori, vt ex lectura textus appatet. Et in omnem euentum, quatenùs statutum extenderet disposita circa masculos, etiam ad
9 fœminas, † extensio non procederet quoad iuspatronatus ex defectu potestatis statuentium, c. de iure, vbi glos. in verb. irritum, de iurepatron. iuncto cap. cùm laicis, de reb. Eccles. non alien. ibi, [nec non & alia quæ iuri spirituali annexa videntur,] Lambert. de iurepatron. lib. 3. qu. 8. art. 8. nu. 15.
Reseruarunt tamen Domini videre, an iuspatronatus sit hæreditarium, & quatenus sit, an ex quo non constat, Lucretiam fuisse citatam, sententia Reipublicę ipsi noceat, ita vt Episcopus possit declarare delictum, ad effectum, quòd dicatur, Ecclesiam acquisiuisse libertatem.

Portugallen. Pensionis. Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio pensionis probatur ex literis patentibus.*
2 *Literæ pensionis non sunt iustificandæ contra illum qui pensioni consensit.*
3 *Milites Lauretani habent priuilegium transferendi pensionem, vsque ad summam scutorum 200.*
4 *Requisita ad translationem pensionis faciendam à militibus Lauretanis.*

DECISIO CCXCIX.

1 Fvit resolutum, constare de validitate translationis pensionis, † quia de reseruatione ad fauorem Michaelis, qui transtulit, satis apparebat ex literis pa-
2 tentibus. † quæ etiam aliqua iustificatione non egebant, cùm ageretur contra illum qoi reseruationi consensit, vt fuit resolutum in caosa Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram bo. me. Giptio. Deque
3 illius facultate transferendi satis constat, † ex quo erat miles Laoretanus, qui vigore priuilegiorum habebat istam facultatem vsque ad summam 200. ducatorum vt sunt verba clara priuilegij, & fuit dictum in causa Lucana pensionis 17. Febr. 1592. coram bo.
4 me. Orano. † Et actus ipse translationis fuit etiam legitimè factus, quia pensio fuit translata coram Archipresbytero persona in dignitate Ecclesiastica constituta, notario, & testibus, cùm aliàs etiam vigore priuilegiorum potuerit fieri coram solo notario, & testibus, vt censuit Rota in dicta causa Lucana, & Archipresbyter iudex etiam satis fuerit certus de sua iurisdictione, cùm fuerint exhibita priuilegia Militum Laoretanorum, proot requiritur; Cresc. decis. 53. de concess. præb. Achil. dec. 7. de pens. Et denique constat de habilitate illorum in quos fuit facta translatio, cùm ex literis appareat, ipsos esse clericos, quod sufficit ad effectum vt sint capaces pensionis. Gig. de pens. quæst. 13. num. 3.

Bo-

Bononien. de Mangiolis. Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissariis qui non sunt hæredes, non competit detractio Trebellianicæ, nec creditoribus loco illorum.*

2 *Alienatione expressè probibita, censetur probibita detractio Trebellianicæ.*

3 *Instituto in re certa, dato cohærede, non competit aliqua detractio.*

DECISIO CCC.

IN relationibus causarum feci verbum, an credito-
ribus DD. de Mangiolis competeret aliqua detra-
ctio ex persona illorum qui debita contraxerint. Et
1 negatiuè fuit resolutum, † quia quoàd bona relicta
per Melchiorem fideicommittentem, filijs hęredibus
vniuersalibus institutis nulla competit detractio cre-
ditoribus, quia Alexand. & Melchior iunior qui alie-
narunt, non sunt heredes institutorum, sed bona ad
eos peruenerunt vigore fideicommissi per obitum si-
ne filijs dd. institutorum, & post dictam purificatio-
nem alienarunt. Et hodie filij Melchioris iunioris,
qui sunt vocati, agunt ad recuperationem dictorum
bonorum, iuxta resolutiones factas ad eorum fauo-
rem. Et idem per omnia dicendum est quoàd bona
relicta Octauiano filio legitimato testatoris hęredi in-
stituto in re certa.

Quo verò ad bona relicta Herculi, à quo descen-
dunt Domini de Mangiolis, qui hodie agunt, nec ali-
qua competit detractio. Non quidem legitimæ, quia
Hercules erat nepos testatoris, ex Bartholomæo filio;
2 non Trebellianicæ, † quia censetur prohibita, ex pro-
hibitione alienationis expressa. Et fuit nouissimè reso-
lutum in causa Fulginaten. fideicommissi. 5. Decem-
3 bris præteriti, coram me. Et quia instituto in re cer-
ta dato cohærede vniuersali non competit aliqua de-
tractio Trebellianicæ, ex allegatis per Grass. in §. Tre-
bellianicæ, quæst. 3. num. 5. vers. contrarium verò vo-
luit. Nec etiam Falcidiæ, idem Grass. in §. Falcidia,
qu. 1. num. 6.

Romana Casalis Turris Vergatæ. Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *In transactione super re Ecclesiastica requiritur beneplacitum Apostolicum, etiam si res sit penes aduersarium, si agatur, vt res apud illum remaneat.*

2 *Beneplacitum Apostolicum præsumitur 30. annis dummodo concurrat obseruantia vera, num. 3. non præsumpta, nu. 4.*

5 *Res iudicata non obstat, nisi concurrat identitas rei, causæ, & personæ.*

6 *Sententia lata in spolio, non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio, nec lata super vna re licet dependenti parit exceptionem in causa principali, nu. 7.*

8 *Res iudicata super iudicio male intentato non impedit quominùs agatur remedio competenti.*

9 *Dicens transactionem nullam, non tenetur accepta restituere, secùs si illam impugnet.*

DECISIO CCCI.

1 DVbitaui, an Monachis obstaret exceptio transa-
ctionis & rei iudicatæ in casu, & ad effectum
de quo agitur, qui est, vt possint audiri super deuo-
lutione Casalis, quam prætendunt ante dictam tran-
sactionem. Et Domini censuerunt, non obstare, quia
si inspiciamus transactionem factam de anno 1561.
remanet nulla, quia in ea non interuenerit benepla-
citum Apostolicum, quod requiritur etiam in transa-
ctione. Et quòd etiam res sit penes aduersarium, si
in transactione agatur, quòd penes illam remaneat.
Bart. & Ias. in l. nulli, nu. 2. ff. de transact. Abb. in cap.
contingit, num. 3. vers. concludetem, eodem tit. Fed.
de sen. cons. 94. Aym. cons. 323. nu. 1, vers. dico quòd
Prælatus, Verai. dec. 106. par. 1. & dec. 318. par. 3. Et
fuit dictum in causa Auertana Terminen. 27. Iunij
1583. coram bo. me. Rubeo, & in causa Mediolanen.
rescisionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram
Cardinali Pamphilio.

2 Neque facit, quòd à dicto anno 1561. vsque ad diē
motæ litis effluxerint 30. anni, qui faciunt præsumi
beneplacitum Apostolicum. Fel. in cap. Albericus,
num. 4. in fine, vers. si autem in instrumento, de testi-
3 bus, † quia non sufficit cursus temporis, nisi adsit etiā
obseruantia. Abb. in d. cap. Albericus, sub nu. 3. de te-
stib. Alex. cons. 12. n. 7. & cons. 11. n. 70. & cons. 17. n.
9. li. 4. Soc. cons. 29. nu. 10. & 21. li. 1. & cons. 157. nu.
3. & seqq. & cons. 166. num. 34. lib. 2. Et fuit dictum
in causa Romana Casalis 28. Iunij coram Illustrissi-
4 mo Seraphino. † Nec obseruantia præsumpta suffi-
cit, ne ex eodem cursu temporis deuenit duæ præsum-
ptiones, nempe confirmationis, & obseruantiæ. Ruin.
cons. 29. num. 4. & cons. 151. num. 15. lib. 4. Gabr. de
pręsumpt. concl. 1. nu. 72. Et fuit dictum in causa Pla-
cen. decimarum 31. Ianuarij 1586. coram Bubalo. Et
cessat omnis difficultas, quia in hoc casu constat de
contraria obseruantia, quia de anno 1573. fuit deuen-
tum ad aliam transactionem, quæ pariter est absque
beneplacito Apostolico. Et licet fuerit obseruata, non
tamen spatio 30. annorum, & propterea non intrat
præsumptio beneplaciti, vt per Abbatem, & alios su-
prà allegatos.

5 Non obstat res iudicata, quia ad effectum quòd res
iudicata obstet, requiritur identitas personarum, rei,
& causæ, l. cùm quæritur, cum duabus sequen. ff. de
except. rei iud. Abb. cons. 50. num. 2. lib. 1. Dec. cons.
96. num. 47. Caput. decis. 93. par. 3. Et fuit dictum in
causa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. co-
ram Robusterio. Sed sententia Vicarij sancti Petri
6 fuit lata in spolio, & propterea non parit in petitorio,
cap. querelam, de elect. cap. cùm olim, glos. penulti-
ma, de caus. poss. & propt. Alia verò sententia bo. me.
Oradini emanauit super incidenti reseruato in tran-
sactione respectu solutionis canonis, non autem tan-
git merita causæ. Et ideò non officit, dicta l. cùm quæ-
7 ritur. † Vltima verò sententia iudicis Fabricæ sancti
Petri est restricta ad facultatem decreti Greg. 13. quòd
possessores vltra 40. annos bonorum Ecclesiasticorū,
vigore facultatum iudicis fabricæ non molestentur,
& ideo non videtur obstare, quia respicit iudicium
malè intentatum. Et propterea non impedit, quomi-
nùs agatur remedio competenti. Bart. in l. Titia, nu.
4. vers. interloquutoria, ff. de accus. Fel. in rub. de
sent. & re iud. num. 16. & in cap. examinata, num. 17.
de iud. Aret. cons. 119. num. 4. Couarr. var. res. lib. 1.
cap. 1. num. 8. in princ.

Neque applicatur, quòd si Monachi volunt audiri debent restituere accepta, l.si diuersa, C. de transact. quia Monachi non agunt contra transactionem, illã impugnando tanquam læsiuam, neque petunt illius rescissionem, qui sunt propriè termini, l. si diuersa, sed dicunt transactionem nullam, & propterea possunt audiri absque eo quòd priùs restituant accepta, Rol. cons.7.num.4. lib.3. Rim.iun. cons.5. num.71. lib.1. Et fuit dictum in causa Tirasonen.iuris præsentandi, 11.Febr.1585.coram Cantuccio,& in causa Ariminen. transactionis 13. Iunij 1601. coram Reuerendissimo Rhodien. & in alia Bononien. de Ranutijs,2.Martij 1602. coram Reuerendissimo Pacen.& de eodem anno 21. Iunij in causa Valentina Baroniæ coram R.P.D.meo Ottembergo.

Assisien. Census. Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verisimilitudo multum confert ad probandam simulationem.*

2 *Contractus incontinenti factus post alium, censetur illi inesse.*

3 *Primus contractus fœneratitius multum confert ad ostendendam simulationem secundi, item paupertas, & qualitas contrahentis, num. 4.*

5 *Clausula* RECEPIT IN CONTANTI, *&c. denotat realem numerationem, etiamsi non adsit verbum* NVMERAVIT.

6 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, aut vsurarius, numer. 7.*

DECISIO CCCII.

MInor pars Dominorum,censuit.quòd probabatur censum fuisse factum absque eo quòd effectualiter, & bona fide interuenisset pecunia numerata, & mouebantur, quia prima vice fuit impositus 31. Iulij 1584. super bonis Andreæ, & venditis per ipsum Andræam, & Pe. Paulum Carretum Bartholomæo pro scutis 1500. assignatis in tot nominibus debitorum, animalibus, & pecunia numerata, & postmodùm cùm absque difficultate iste census esset fœneratitius, fuit die 7. Septembris sequentis extinctus, & posteà die 14. & sic post septem dies alius ab eisdem personis super eisdem, & alijs bonis creatus, & pro eodemmet pretio venditus dicto Bartholomæo. Vnde istis Dominis attenta serie facti, verisimile videbatur, numerationem fuisse simulatam.
1 † Quæ quidem verisimilitudo in his terminis admit-
titur, vt per Dec. cons. 644. num. 6. Aym. cons. 156.
num.9.vers. confirmatur, & maximè cùm post primi
census extinctionem, creatio huius noui census post
septimum diem fuerit facta,& sic incontinenti,vt per
Sym. dicto cons. 156. num. 17. vers. non obstat ter-
2 tium. † Vnde vnus contractus inest alteri, l. lecta ff.
cert.pet. Et ex hoc colligitur simulatio. Paris.cons.86.
nu.34.lib.3.Natt.cons.198.nu.11. Et fuit in simili resolutum in causa Senogallien.census,26.April.1591.
3 coram R.P.D.meo Decano. † Et origo contractus fœ-
neratitij multùm facit ad ostendendum simulationẽ.
Bald.in l. emptione,in princ. C.plus valere quod agitur, quàm quod sim.conc.& in cons.125. nu. 2. lib.1. Et hæc ampliùs dicebantur procedere, attenta paupertate,& qualitate Andrææ, qui erat idiota, de qua deponunt testes in summ. nu. 6. & qualitate Bartho-
4 lomæi, vt ex iuribus quæ dantur, num. 7. † Quæ om-
nia multùm conferunt ad simulationem. Paris.cons. 54.nu.78. lib.1. Aym. dicto cons.156.num.13. Natt. cons.158.nu.4. Et hæc etiam omnia satis corroborantur, ex quo Petrus Paulus Carretta, venditor medietatis census, est nepos Bartholomæi, & negociorum gestor, & cum ipso viuit, vt deponunt testes, & nihil habet in bonis, & post impositionem primi census, Bartholomæus emptor promisit Andrææ, cuius erat fundus, quòd occasione medietatis dicti census nullum damnum esset passurus, scilicèt pro portione Petri Pauli. Quæ omnia videbantur bene olere.

Maior tamen pars Dominorum censuit contrariũ, quia extat instrumentum clarum, cum attestatione notarij, quòd [receperunt pecunias in contanti, in sui,& testium præsentia, & ad se traxerunt, in tot Pau-
5 lis argenteis,& scutis aureis,] † quæ verba [in contan-
ti] & [ad se traxerunt,] excludunt simplicem confessionem de recepto, & denotant realem numerationem, & veram traditionem. Bart. in l. si ex cautione, nu.1. & ibi Bald. nu.24. C. de non num. pec. Et ideo non officit, si non adest verbum [numerauit,] cùm adsint verba æquipollentia, & propterea dicta attestatio notarij bene probat, vt per Bart. in d.l.si ex cautione, nu. 1.& in l.singularia num.22.ff.si cert.pet. Et fuit dictum in hac causa coram me 29. Nouembris 1604.

Nec obstant in contrarium adducta, quia licèt reddant materiam dubiam, nihilominùs in dubio contractus non præsumitur simulatus, Bald. in l. quam-
7 uis, per illum tex. C. si quis alteri vel sibi. † Nec in du-
bio contractus præsumitur vsurarius, idem Bald. in l. rogasti, §. si tibi, num. 2. ff. si cert.pet. Et in dubio eligendum est quod minus iniquitatis habet, l. quoties nihil, ff. de reg.iur. Et propterea dicendum est, quòd cùm primus contractus esset iniquus, ob id fuit cassatus, & nouus factus iuxta constitutionem Pij V. maximè cùm in iuribus quæ dantur contra Bartholomæum in summario nu. 7. non appareat aliqua illius condemnatio.

Ariminen. Laudi. Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione non censentur vocati, si non adsint in contrarium coniectura.*

DECISIO CCCIII.

DVbitaui, an constaret de fideicommisso, ad fauorem pronepotum Tinguli testatoris, ex quo sunt positi in conditione. Et Domini censuerunt, ne-
1 gatiuè respondendum, † quia cessantibus coniectu-
ris, Rot. sequitur opinionem glos. in l. huius a. ff. de hæred.institut. quòd filij in conditione positi non censeantur vocati, hìc autem non adsunt coniecturæ sufficientes, quia dum dicitur, testatorem respexisse ad agnationem, non verificatur in facto, quia in certis casibus vocauit etiam fœminas, scilicèt quatenus grauati decederent relictis tribus filiabus fœminis. Et in omnem euentum cessat difficultas omnis, quia vltra filios, & nepotes, nihil testator disposuit, & propterea cessant etiam quæ dicuntur de prohibitione alienationis, quia non debet fieri extensio, ex allegatis per Peregr. de fideicom. art. 2. num. 30.

Tarraconen. Attentatorum. Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Causa diuersa dicitur, quæ habet factum, & ius diuersum.*

2 *Attentata in causa connexa obstant in causa principali, si sententia lata in causa connexa parit exceptionem rei iudicatæ in causa principali.*

DECISIO CCCIV.

PRæpositi prętendebant non posse procedi in causa super augmento, nisi priùs purgatis attentatis. Vnde dubitaui, an causa in qua prætendūtur attentata esse diuersa, & separata à causa augmenti. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum quia hæc causa augmenti fuit commissa bonæ me. Giptio, in cuius locum per commissionem ego fui subrogatus, & insimul mihi commissa fuit causa super certis officijs,
1 in qua prætenditur fuisse attentatum. † Quæ causa, cùm habeat factū, & ius diuersum à causa augmenti, dubitari non potest, quin sit diuersa, & separata, l. 1. vbi DD. C. si vnus ex plur. appel. Rom. cons. 300. in fine, latè Lanc. de attent. appel. pend. lim. secunda nu. 4. & seqq. Et protereà causa prætentorum attentatorum non impedit cognitionem super augmento, vt latè per eundem Lanc. de attent. lit. pend. lim. secunda, num. 1. & seqq.

2 Nec facit, quòd licèt huiusmodi causa sit separata, tamen est connexa, & propterea attentata obstant etiam in causa principali, quia quicquid dicendum sit, an huiusmodi causa sit connexa, ad effectum tamen quòd prædicta regula procedat, requiritur, quòd sententia in causa connexa pariat exceptionem rei iudicatæ, in causa principali. Et declarat Lanc. de attent. loco proximè citato, de attent. lite pend. limit. secunda, num. 7. & 8. Et propterea cùm sententia in causa super officijs nō pariat exceptionem rei iudicatæ in causa augmenti, meritò attentata in ista causa non impediunt cognitionem causæ principalis super augmento, per supràdicta.

Mileuitana Parochialis. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mensis Nouembris semper est reseruatus.*

2 *Vacatio in mense reseruato probatur ex confessione partis facta in precibus.*

3 *Confessio erronea, docto de errore, non præiudicat confitenti.*

4 *Clericatus, & presbiteratus probatur per literas patentes.*

5 *Obitus in possessione beneficij probatur per testes.*

6 *Semel immissus ampliùs non potest petere immissionē, secus, si prima immissio non habuit effectum.*

7 *Per clausulam,* LITIS STATVM, *censetur facta mentio de lite.*

8 *Regula 8. derogat indultis conferrendi certis personis, dummodò illis personis conferatur.*

DECISIO CCCV.

PEtebatur immissio vigore subrogationis gratiosæ pro parte Io. Dominici; quam Domini concedendam esse censuerunt. Nam cùm beneficium esset reseruatum ratione mensis, ad effectum immissionis sufficiebat ostendere, Clericatum ob obitum defuncti in possessione, vt in causa Burgen. de Pancoruo, 28. Nouembris 1588. coram bo. me. Giptio, & aliàs sæpiùs. Hic autem de reseruatione dubitari non poterat, quia beneficium vacauit de mense Nouembris,
1 † qui semper est reseruatus, vt sunt clara verba regu-
2 læ 8. Et hæc vacatio in dicto mense satis probatur ex confessione facta partis in precibus, quæ plenè probat, l. cùm precum, C. de liber. caus. l. 2. C. de instit. & substit. l. cùm te precibus C. de probat. l. cùm te, C. de transact. Cum qua etiā concurrit dictum vnius testis, qui bene deponit, & fuit vnus ex oppositoribus, nec huiusmodi confessio offuscatur, ex quo in commissione præsentata Illustrissimo Vicario, Io. Dominicus narrat beneficium vacasse in mense Decembris, quia hæc narratiua detegitur erronea, cùm ex prædictis, tùm etiam ex dicto Episcopi, quod fuit positum de mense Nouembris. Et sic excludit, beneficium vacasse de mense Decembris, tùm denique ex depositione alterius testis, qui dicit, beneficium vacasse de mense Octobris, vel Nouembris, quæ pariter excludit vaca-
8 tionem in mense Decembris. † Vnde cùm hæc narratiua detegatur erronea, non præiudicat. Bart. in l. sed & si me putem, in prin. ff. de cond. indeb. Dec. con. 408. num. 7. Berro. cons. 181. num. 8. lib. 1. & cons. 206. num. 35. lib. 3.

4 Clericatus autem Io. Dominici, & presbiteratus probatur ex literis parentibus, c. 1. & ibi Abb. in 1. not. de cler. pereg. Felin. in cap. post cessionem, sub nu. 3. &
5 nu. 15. de prob. Rot. dec. 16, eodem tit. in ant. † Obitus verò in possessione probatur ex duobus testibus, c. in omni negocio, eodem titulo.

6 Neque obstat, quòd Io. Dominicus semel fuit immissus, & ideo ampliùs non potest petere immissionem, §. sequens, vet. itaque si quis adeptus fuit possessionem, instit. de inter. l. 2. §. adipiscendæ ff. eodem titul. quia conclusio procederet, si Io. Dominicus ritè & rectè fuisset immissus, quia tunc non esset iterum immittendus; sed quia illa immissio non habuit effectum, cùm etiam, illa non obstante, Stephanus habuerit manutentionem, Io. Dominicus potest denuò petere immissionem & immitti, & hoc præsupponūt iura, & DD. qui tangunt hunc articulum, quia semel adepta possessione, finita & impleta est edicti causa, & agendum esset remedio recuperandæ. Specul. de testa. §. 3. nu. 32. Alber. in l. fin. nu. 17. C. de edict. Diu. Adr. toll. Modern. de adipisc. remed. 4. num. 505. & 506. & bene facit cons. Card. 75. per totum.

Non obstat quòd Io. Dominicus non fecit in impetratione mentionem litis quam habebat cum Stephano, sub prætextu, quòd concursus legitimè non
7 fuisset factus, † quia satis censetur facta mentio litis, stante clausula [litis statum, &c.] Gemin. cons. 120. nu. 6. Achil. decis. 9. de rescript. Put. dec. 2. iuncta decisione 1. eodem titulo. Et fuit resolutum in causa Zamoren. fructuum 19. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphino, & in alia Meliten. pensionis 13. Nouembris 1595. coram Reuerendissimo Archiepiscopo Rhodien. & aliàs sæpiùs. Quæ clausula ex structura gratiæ, non modo potest verificari, si adfuisset aliqua lis cum defuncto, sed cum ipso Stephano.

Vltimo loco non officit Indultum Leonis X. quòd Episcopus possit conferre incolis, etiam in mensibus

8 reseruatis, † quia iam fuit resolutum in simili causa
Mileuitana S. Marci coram D. meo Decano 14. No-
uembris præteriti, per regulam 8. fuisse derogatum
dicto Indulto, modò beneficia conferantur incolis,
iuxta resolutiones aliàs factas in causa Vlixbonen.
Prioratus 1. Febr. 1602. coram Illustrissimo Seraphi-
no, & coram Reuerendissimo Oriolen. in causa Tira-
soonen. inualiditatis præsentationis, 19. Ianuarij 1583.
Et secundùm hunc sensum fuerunt intellectæ, & de-
claratæ decisiones Putei 235. lib. 2. Verall. 313. lib. 1.
in manuscr.

Braccharen. Parochialis. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Duæ conformes, stante rescripto, quòd semel liceat appellare, pariunt rem iudicatam.*
2 *Qui vult gaudere beneficio* CAP. ODOARDVS, *debet confiteri debitum, aliàs tanquam faciens actum contrarium, illo iuuari non potest, num. 3.*
4 *Impossibilium nulla est obligatio.*

DECISIO CCCVI.

1 POst duas conformes, & sic post rem iudicatam,
quia vigore rescripti signaturæ semel tantùm li-
cebat appellare, ad tradita per Paris. cons. 109. num.
15. & seqq. l. 4. Petrus obtinuit restitutionem in inte-
grum, cum clausula [parito iudicato,] & postmodùm
obtinuit aliam commissionem admissionis ad benefi-
cium, cap. Odoardus, constito de paupertate, & pro-
ut iuris fuerit. Et super hoc disputato dubio Rota
censuit, esse admittendum ad effectum euitandi car-
ceres & excommmunicationem tantum, non ad ef-
fectum quòd possit audiri in causa restitutionis in
integrum, antequàm soluat expensas, & sic pareat
iudicio, quia licèt satis visum fuit Dominis, constare
de eius paupertate, ex testibus examinatis, tamen cùm
neget, beneficium esse debitum Amaro, ex quo cō-
misit causam restitutionis in integrum, & per conse-
quens negat, fructus beneficij, & expensas litis esse
debitas, non est admittendus ad beneficium c. Odo-
2 ardus ad effectum audientiæ, † quia qui vult gaudere
beneficio c. Odoardus, debet confiteri debitum, ibi
in tex. [recognoscentem,] & glos. exponit id est [de-
bita confitentem.] Vnde negans debitum, facit actum
3 contrarium dispositioni illius tex. † quare illa iuuari
non potest, vt bene considerat Ferret. cons. 144. nu. 2.
l. 1. & facit decisio Mohed. 1. nu. 2. de solut. & Put. de-
cis. 394. li. 1. vbi doloso non suffragatur dictum bene-
ficium, & multa dicit in decisione 36. eodem lib. 1.

Ad effectum tamen euitandi carceres, & excom-
municationem, secùs dicendum visum fuit Dominis
stante eius paupertate, per glos. in dicto c. Odoardus
in verb. non valentem, quia inanis est actio quam
inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum
4 non obligat. † impossibiliumque nulla est obligatio.
Abb. in d. cap. Odoardus, num. 80. Felin. in d. c. ad au-
res, nu. 1. de simon. Put. d. dec. 56. nu. 14. l. 1.

Gerunden. Statuti. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non potest facere statutum in præiudicium Abbatis, sine illius consensu.*
2 *Procurator cum libera non potest præiudicare principali.*

DECISIO CCCVII.

POst resolutionem factam, quòd Abbas potest dare
de inualiditate statuti, Domini resoluerunt, sta-
tutum esse inualidum, quia cùm collatio præbenda-
rum spectet ad Abbatem, & Capitulum simul, vt
ex eadem resolutione apparet, non potuit Capitulum
diuidere exercitium iuris conferendi, absque eo
quòd aliquem locum, aut vicem assignaret Abbati.
1 † Et propterea cùm istud statutum deroget iuri Ab-
batis, & sit singularium personarum, requirebatur
pro validitate, consensus Abbatis, Ang. cons. 271. nu.
1. vers. 2. principaliter. Fel. in cap. cùm omnes, num.
18. vers. 10. fallit, de constit. Dec. ibidem, in prima le-
ctura, nu. 36. Corn. cons. 177. nu. 6. vol. 2. Barbar. cons.
27. nu. 23. vol. 2.

Neque facit, quòd statutum fuit factum cum præ-
2 sentia Abbatis Vicarij † quia cum ageretur de remis-
sione iurium Abbatis, non sufficiebat generale man-
datum cum libera, sed requirebatur speciale, l. filius-
fam. in prin. vbi Bart. nu. 8. ff. de donat. l. contra iuris.
§. fin. ff. de pact. Natt. cons. 641. nu. 6. lib. 3.

Romana Retractus. Lunæ 26. Iunij 1606.

EPITOME.

An, & quaneo, causa sit præiudicialis.

SVMMARIVM.

1 *Retrahens vigore Bullæ, debet habere dominium.*
2 *De causa præiudiciali priùs est cognoscendum, maximè si priùs est intentata, nu. 3.*
4 *Causa secundo intentata priùs videri debet, si priùs potest terminari, quando prima & secunda causa est intentata ab eadem persona.*
5 *L. si ante, ff. de except. declaratur.*
6 *Causa dicitur vna alteri præiudicialis tribus modis.*

DECISIO CCCVIII.

EQues Sātinellus possessor cuiusdam domus, super
qua iam mouit litem Prosper, prætendens vigo-
re fideicommissi, ad se spectare, vult retrahere cer-
tas domunculas eiusdem Prosperi domui contiguas.
Vnde fuit dubitatum, an posset. Et negatiuè fuit
resolutum, cùm ista causa fideicommissi sit præiu-
1 dicialis, † ex quo interuertit dominium Equitis,
quod requiritur ad effectum, vt quis possit retrahere,
vt apparet ex lectura Bullæ, & not. Bald. in tract. de
2 iure protom. in princ. Paris. cons. 28. nu. 31. vol. 3. † Et
propterea de ea priùs est cognoscendū, c. tuā, de ord.
cognit. l. quando Alexandrum, C. de adult. l. Præses
C. ad l. Flau. de plagiar. §. præiudiciales, instit. de act.
Host. in sum. tit. de ord. cogn. circa finem. Bart. in l. fū-
dum, nu. 5. vers. sed quando vnum iudicium, ff. de ex-
cept. Salyc. in l. vlt. numer. 1. C. de ordin. iud. Nat.
3 138. nume. 3. Aym. consil. 280. per totum. † Et maxi-
mè cum prius sit mota lis super fideicommisso, quod
requi-

requiritur, vel quod moueri speretur, scilicèt iusta causa, non elusoriè, ne in facultate cuiusque fit, impedire exercitium iurisdictionis, vt not. Bart. in l. si post litem, circa finem, vers. & sic patet. ff. de except.

4 Non obstat, quòd prædicta non videantur procedere, quando secundum potest priùs terminari, vt ex mente Bart. dicit Imol. in l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 6. post medium vers. item adde dictis Bart. ff. de acquiren. possess. cuius dictum ibidem refert. Hermanot. Betus, num. 9. Rip. num. 145. quia quicquid sit de dicto Imolæ, nam Alexander in eodem §. nihil commune, num. 64. vers. tamen videtur aduertendum, dicit, iure non probari, loquitur in terminis l. fundum, & l. fundi, ff. de except. vt not. Hermanot, 5 & Rip. locis præcitatis. † Quæ iura procedunt, quando ab vno, & eodem proponuntur duæ actiones, & non quando à diuersis, prout in casu isto, vt aduertit in d. l. fundum, Bart. num. 5. vers. secundùm quam, & vers. sed ipse, & loquitur etiam Imola quando iudicia se ad inuicem compatiuntur, vt quia vnum iudicium sit petitorium, aliud verò possessorium. Sed in casu isto, vt dictum est, facultas retrahendi pendet à dominio domus, & propterea iudicia non se compatiūtur ad inuicem, & ideo de causa præiudiciali priùs cognoscendum est.

6 Neque obstat textus in l. sed si ante, ff. de except. vbi si quis petit viam, & deinde fundum, de via priùs cognoscendum est, & postea de fundo, & tamen causa fundi est præiudicialis causæ viæ, vt in allegata l. fundum, quia ille text. pariter loquitur, quando ab vno, & eodem duplex actio proponitur, quia stat aduersatiuè, ad d. l. fundum, & sic retento eodem themate. Et licèt quando lis priùs moueretur super fundo, & vt in d. l. fundum, sententia absolutoria lata super fundo pariat exceptionem rei iudicatæ super seruitute viæ, secùs tamen est, si mouetur priùs lis super via, vt in l. sed si ante, quia absolutoria lata in causa viæ, non parit exceptionem rei iudicatæ in causa fundi, quia stant simul, quòd fundus sit petentis, & tamen seruitus viæ non debeatur, & condemnatoria lata in via non præiudicat quoad fundum. Et hoc est quod aduertit tex. in d. l. sed si ante, scilicèt, quòd diuersa corpora sunt, & causæ restitutionum dispares. Et ita declarat, & declarationem communem dicit Socin. in d. l. fundum, num. 1. Ludou. Bologn. in alleg. l. naturaliter. §. nihil commune, num. 42. Corrasius ibidem, in verb. explicitis, num. 16. Alciat. in l. edita, num. 90. & seqq. C. de edend. Sed nos non versamur in eo casu; quia actiones fuerunt propositæ à duobus, & prima super fideicommisso non solùm parit exceptionem rei iudicatę super retractu, verū etiā est præiudicialis, ex quo interuertit dominiū Equitis.

7 † Actio enim præiudicialis tribus modis potest cōsiderari, scilicèt, vel in rem, vt quando agitur de statu alicuius, vel secundo ratione authoritatis, & præeminentiæ, vt quia causæ se ad inuicem non compatiuntur, vel se ad inuicem compatiuntur, sed agitur de aliquali præiudicio. Vel 3. quòd absolutoria lata in vna pariat exceptionem rei iudicatæ, vt not. Bart. in d. l. fundum, num. 4. Et propterea in præsenti casu licèt sententia lata in causa retractus non pariat exceptionem rei iudicatæ in fideicommisso, tamen sufficit, quòd ex iuribus allegatis causa fideicommissi sit præiudicialis causæ retractus. Et hæc est regula Bart. quando iudicia proponuntur à duobus, in sæpiùs allegata l. fundum num. 5. vers. sed quando vnum iudicium,

Hispalen. & Corduben. Præstimoniorum. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Successor possessoris defuncti non potest intentare remedium Recuperandæ.*

2 *Possessio non potest esse penes duos.*

3 *Ad possessionem recuperandam datur remedium. Vnde vi.*

4 *Possessio ciuilis solo verbo recuperatur, & solo animo retinetur, num. 5.*

DECISIO CCCIX.

Doctor Vermudez obtinuit sententiam in spolio ex persona Gundisalui, per cuius obitum in eius locum fuerat subrogatus. Vnde contigit dubitari de iustitia huius sententiæ. Et Rota censuit, esse eam iniustam, quia cùm Gundisaluus obtinuisset de anno 1592. mandatum de manutenendo, & in possessione obijsset, quod fassus fuit d. Vermudez in sua commis-
1 sione, & probant testes per ipsum examinati, † non poterat intentare remedium recuperandæ. quod præsupponit, actorem antiquitùs possedisse, & Conuentum nunc possidere, cap. cùm ad sedem, de restit. spol. Socin. in l. rem quæ nobis, numer. 16. ff. de acquiren. possess.

Neque facit, quòd Gundisaluus semper habuit se pro spoliato, & in omnem euentum sententia potest verificari in possessione ciuili, quam semper professus
2 fuisset se retinere R. P. D. Varella, † quæ cùm non possit esse penes duos, gloss. in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. duminium, ff. commod. & ibi
3 Castrens. nume. 7. † ad eam recuperandam datur remedium. Vnde vi. l. 1. §. siue autem corpore, vbi gloss. ff. de vi & vi arm. Castren. post glos. in l. clàm possidere, § qui ad nundinas, num. 6. ff. de acqu. poss.

Nam fuit responsum, quòd omnes actus in quibus Gundisaluus habuit se pro spoliato, sunt ante annum 1592. & sic antequàm obtinuisset manutentionem. Et ad alia fuit dictum, quòd procedunt quando quis recedens perdit naturalem ab alio occupatam, & redeundo ex alio actu ciuilem, tunc recuperata ciuili
4 per interdictum vnde vi, † quę solo verbo recuperatur, vt per Castrens. in d. §. qui ad nundinas, numc. 6. postmodùm agere potest ad recuperationem naturalis, vt per Castrens. loco proximè citato, num. 8. Sed quicquid dicendum esset in hoc casu, satis est, quòd simpliciter non fuit actum pro recuperatione ciuilis. Et sententia non se restringit ad ciuilem, sed ad naturalem ipsam in qua Gundisaluus existebat, & condemnat ad restituendam possessionem, & fructus, & reuocat sequestra super possessione; quæ non possunt
5 verificari in possessione ciuili, † quæ solo animo retinetur, vt per Castr. in d. §. si duobus vehiculum, nu. 7.

Et ita fuit resolutum coràm bo. me. D. Litta, per cuius obitum ego extendi decisionem.

Romana Aromatariæ. Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Finita societate capitale debet restitui.*

2 Secu-

2 *Societas contracta ad tempus, illo durante inuitis focijs dissolui non potest.*

3 *Solutio præsumitur facta in causam necessariam.*

DECISIO CCCX.

FInita societate, Adrianus petijt portionem suam capitalis scutorum 2242. pro quo obtinuit mandatum, quod Rota censuit esse exequendum, quia fa-
1 ctis computis dictum capitale remansit saluum. † Et propterea finita societate debet restitui. Et hæc dixerunt Domini, nisi ostendatur, adesse talia debita, quæ absorbeant, vel in aliqua parte minuant capitale.

Neque Dominis placebat prætensio Vulumnij & Apollonij, quòd Adrianus habuerit durante societate scuta 4543. quæ erant computanda pro capitali,
2 † quia cùm societas esset contracta ad tempus, quo durante, socijs inuitis dissolui non poterat, Paris. cons. 82. num. 27. lib. 1. Et cùm Volumnius fuisset procurator Adriani ad exigendum fructus locorum Montium atque alia credita, & propterea posset cogi ab
3 Adriano ad restituendum exacta, † solutio præsumitur facta potiùs in hanc causam necessariam, quàm in aliam. Castren. cons. 133. num. 3. l. 2. Corn. cons. 376. num. 7. lib. 1. Aym. cons. 106. numer. 8. maximè cum prædicta summa sit inferior credito Adriani, quod ascendit ad scuta 5712. vt apparet in præsuppositis ex actis iustificatis.

Nec releuat, quòd hoc motiuum videtur cessare respectu Apollonij, qui non erat procurator Adriani, quia & Apollonius ipse se obligauerat, exigere certa credita Adriani, & quotannis soluere vnà cùm Volumnio scuta 400. vt apparet ex instrumento societatis.

Romana Vineæ. Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*

2 *Inuestimentum sapit naturam sequestri, vel cautionis.*

3 *Sequestrum regulariter est probibitum.*

4 *Spoliator audiri non debet nisi purgato spolio, vsque ad quadrantem.*

5 *Inuestimentum loco sequestri vel cautionis debet fieri ab eo qui recipit pecunias, & non est soluendo, in causa appellationis, super negocio principali.*

6 *Quod tamen limitatur, Vt in num. 10. Imo debet fieri in causa principali, quando possessor non est soluendo, maximè si præsumptio quæ est pro possessore vinceretur aliqua æquitate, numer. 8. Contrarium vide, num. 7.*

9 *Dolus nemini debet patrocinari.*

11 *Inuestimentum loco sequestri, vel cautionis, fieri debet in causa principali, quando subest timor dilapidationis.*

12 *Item quando restituuntur fortalitia, quæ non restituuntur absque cautione.*

13 *Causa restitutionis in integrum, de iure ciuili impedit exequutionem, de iure autem canonico permittitur exequutio mediante cautione.*

14 *An, & quando fructus restituendi sint à possessore, si causa est mota super spolio, vel super spolio, & proprietate.*

DECISIO CCCXI.

FAbri obtinuerunt sententiam in spolio contra hæredes de Lusar, & post liquidationem fructuum duorum annorum, petebant exequutionem contra fideiussores in forma depositi: dicti verò hæredes obtinuerunt rescribi, quòd dicti fructus inuestirentur
1 arbitrio Rotæ. † Quod rescriptum, stante clausula, [arbitrij,] intelligitur prout de iure, Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. videbitur, num. 8. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit, ne-
2 gatiuè respondendum, † quia cùm hoc inuestimentum sapiat naturam sequestri, vel cautionis, quæ est sequestri medicina; Imol. in l. Imperatores, numer. 5. vers. & adde, ff. de appel. Iacob de sancto Georg. in l. si fideiussor, §. si satisdatur, num. 5. ff. qui satisd. cog. Anchar. in cap. fin. num. 3. de seq. poss. & fruct. non
3 sunt cogendi Fabri ad illud faciendum, † quia regulariter sequastrum est prohibitum, nisi priùs pars secundùm iuris ordinem sit conuicta, l. vn. C. de pro-
4 hib. sequestr. † Et hæc eò magis procedunt in spolio, quia spoliator non potest audiri, nisi priùs purgato spolio vsque ad quadrantem, cap. conquerente, vbi Bald. num. 1. de rest. spol. Rot. decis. 15. eodem titulo in nou. Put. decis. 298. lib. 2.
5 Neque obstat, quòd Fabri non sunt soluendi, & ideò faciendum est dictum inuestimentum loco sequestri, vel cautionis, l. Imperatores, §. fin. ff. de appel. cap. fin. de seq. poss. & fruct. cap. quoties, 2. quæst. 6. Et est communis opinio, ex allegatis in causa Romana Palatij 5. Decembris 1575. coram Cantuccio, quia fuit responsum, quòd iura loquuntur, vt sunt verba clara, in causa appellationis super negocio principali, & ea ratione, quia tunc est præsumptio pro actore, qui obtinuit sententiam pro se, vt per Doctores in d. l. Imperatores, & in dicto cap. fin. vbi in specie Ioann. Andr. num. 4. Abb. num. 5. & 6. Hìc autem non sumus in causa appellationis super negotio principali,
6 quia solùm fuit actum in spolio. † Et quamuis Abb. in d. cap. final. num. 7. velit, quòd sequestrum, quando quis non est soluendo possit fieri, etiam in causa principali, & quòd hoc casu non sit speciale in causa appellationis, quem sequitur Aufer. ad Capel. Tholos. decis. 478. in princip. & simpliciter refert Natt. in
7 cons. 584. num. 5. vers. aut iste possessor, † tamen contrarium tenuerunt Ioan. Monac. in cap. locupletari, num. 11. de regul. iur. in 6. Archid. in cap. quia rei, nu. 4. in princip. nu. 11. quæst. 1. Salyc. in l. vnic. nu. 3. ver. item nō distinguit, C. de prohib. sequestr. Curt. in tract. de sequestr. alias in d. l. vn. nu. 8. & tenuit Io. And. in dicto cap. fin. num. 4. vers. & in fine, vt etiam aduertit Capel. Tholos. d. decis. 478. in fine, quæ idem tenet, Iacobin. de sancto Georg. in d. l. si fideiussor, §. si satisdatum, num. 20. ff. qui satisd. cog. Archid. in dicto c. quoties, 2. in princ. 2. quæst. 6. Card. in d. cap. final. de seq. posses. & fruct. Alex. cons. 163. nu. 1. vol. 6. vbi, quòd est communis opinio Doct. in dicto c. fin. Gail. pract. obseru. 147 num. 6. qui pariter de communi testatur. Paris. latè, & benè cons. 41. num. 45. 47. & 48. vol. 1. Et ratio est, quia in prima instantia præsumptio est pro possessore, quia nondum est lata sententia pro actore. Et licèt etiam hoc casu sæquestrum posset ap-
8 poni, † quando hæc præsumptio possessoris vinceretur aliqua æquitate, vt dicunt Monac. loco præcitato, nu. 12. Archid. pariter in allegato cap. qui res, nu. 4. &

Curt.

Curt. io d. l. vnic. nume. 9. in 3. fallen. ad finem, hic
tamen nulla fubeft æquitas, imò fuadetur cõtrarium,
quia cùm propter dolum & violentiam fpoliatoris
9 non valuerit fpoliatus fructus percipere, † non debet
ifte dolus fpoliatori prodeffe, & fpoliato nocere, vt in
fimili dicit Abb. in cap. cùm Ecclefia, num. 37. in fine
verfic. ad idem, de cauf. poffeff. & propr. vbi propter
dictã rationem in terminis illius textus dicitur, quòd
licèt quis vnico contextu obtineat in petitorio, & fuc
cumbat in poffefforio, gefta per eum in poffefforio ao-
10 nullantur, † & quod plus eft, in caufa appellationis
Rota noluit admittere fequeftrum, ex quo non con-
ftabar, poffefforem conuertere fructus in alios vfus,
quàm faceret priùs, vt per Put. decif. 166. libr. 2. licèt
fuit limitata, nifi alia caufa probaretur, vt in dicta cau
fa Romana Palatij fub num. 3.
11 Neque facit doctrina Bart. in l. 2. num. 9. ff. de ap-
pel. recipien. quem refert Pontan. de fpol. l. 4. nu. 63.
nec etiam facit decifio Illuftriffimi Pamphilij in cau-
fa Romana fpolij 9. Maij 1586. quæ allegatur in ter-
minis, quia Bartol. loquitur quaodo quis eft reftitu-
tus, & dubitatur de dilapidatione rei, & propterea
datur cautio, vt fit falua res in caufa proprietatis. Vn-
de (vltra quòd non loquitur io noftris terminis) intrat
æquitas confiderata per Monac. & alios fuprà allega-
tos. Decifio verò Illuftriffimi Pamphilij licèt videatuc
12 in terminis, † tamen eft intelligenda fecundùm Do-
ctores quos allegat, qui loquuntur in reftitutione for-
talitiorum, quæ non reftituunrur abfque cautione, &
eft fpeciale. Et ita loquitur Parif. conf. 22. num. 103.
l. 1. Grat. conf. 10. num. 31. l. 1. Gozzad. conf. 9. nu. 69.
& conf. 10. oum. 42. Boer. decif. 238. col. fin.
Nec etiam officit text. in cap. fcifcitata, de reft. in
13 integ. Rot. decif. 6. eodem titulo in nou. † quia pro-
cedunt in caufa reftitutionis in iotegrum, quæ iure
ciuili impedit exequtionem, l. vnic. C. in integr. reft.
poftul. De iure autem canonico, mediante cautione
exequutio permittitur, vt in d. cap. fcifcitata, & not.
ibidem per glof. in verb. penfata, Franc. Marc. dec.
53. num. 8. l. 2. Et hi non funt termini noftri.
14 Aliud motiuum, quòd cautio oou eft præftanda,
ex quo Fabri, etiam quòd fuccumberent in proprie-
tate non tenerentur reftituere fructus. Et propterea
non eft faciendum inueftimentum, pendet ab eo, an
lis fuerit mota in fpolio taotùm, quo cafu fructus in
reftitutione oon venirent, an verò in fpolio, & pro-
prietate, quo cafu in reftitutione fructus venirent, fe-
cundùm diftinctiooem Rotæ in decif. 7. de cauf. pof-
feff. & propr. in antiq. Capel. Tholof. decif. 495. De
quo motiuo, fi opus erit, fuo tempore particulari-
ter agetur.

Calaguritana beneficij del Autefo. Lunæ 3. Iulij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Poffeffio in fpolio probatur ex fuftentatione litis, iunctis adminiculis.*
2 *Agens fpolio debet probare fuam anteriorem poffeffionem, & poffeffionem rei, & oftendere titulum faltem coloratum, in beneficialibus, num. 3.*
4 *Vltimum fpolium eft purgandum.*
5 *Sequeftrum voluntarium appofitum caufa cuftodia non priuat poffeffione.*

DECISIO CCCXII.

FVit refolutum, Petrum effe reftituendum, quia
conftat de antiquiori fua poffeffione, ex inftru-
mento quod datur, num. 1. & de iuniori partis aduer-
1 fæ, † quę ex fuftentatione litis, & alijs adminiculis fe-
2 cundùm ftylum Rotæ bene probatur. † Quæ regula-
riter requiruntur ad effectum, vt quis poffit obtinere
in fpolio, ex allegatis per Natt. conf. 561. num. 1. lib. 3.
3 Conftat quoque de titulo colorato eiufdem Petri, qui
fpecialiter requiritur in beneficialibus, ne detur vi-
tiofus ingreffus. Rot. decif. 2. de reftit. fpol. in nou. &
decif. 20. eodem tit. in antiq.
Non obftat anterior poffeffio Michaelis, quia vltra
quòd non videtur concludenter probata, vtcumque
fit, fuit erectus ab Epifcopo vigore Motus proprij S.
4 mem. Clem. 8. & facta fuit prouifio Petro, † propterea
vltimum fpolium eft purgandum, l. 3. §. cùm igitur, ff.
de vi, & vi arm. Et fuit in puncto confideratum in
caufa Calaguritana beneficij de Armilla, 3. Martij
1606. coram R.P.D. meo Litta.
Non obftat fequeftrum appofitum fuper beneficio
de confenfu Petri, quia confenfus formalis Petri non
adeft, & fequeftrum fuit appofitum caufa cuftodiæ,
5 † quo cafu etiam quòd adfit confenfus, non præiudi-
cat, vt per Socio. iun. confil. 68. num. 574. verfic. hæc
caufa, l. 3.

Calaguritana Naturalitatis. Lunæ. 3. Iunij 1606.

Nota quòd in hoc cafu Auditor noluit extendere decifionem, quia proceffus in quo erat fundata refolutio, non erat in totum interpretatus, ac proinde non vifus.

DECISIO CCCXIII.

IN hac caufa, quæ agitur per contradictas, propofui dubium, an Petrus de Gante, Dominicus, & Francifcus Ruiz de Alegria, Petrus Gonzalez, & Francifcus de Budaran, & Didacus Perez de Calora, poffint obtinere tanquam filij naturales beneficia in Ecclefijs de quibus agebatur. Et Rota, Rectoribus folis informantibus cenfuit, præfatos non poffe obtinere, quia non conftabat, effe filios patrimoniales, prout verè non conftabat ex parte proceffus interpretata. Et cùm animaduerterim totum proceffum non fuiffe interpretatum, nolui extendere rationes decifionis, fed iterum proponere dubium, interpretato priùs toto proceffu, vt poffim referre, quomodò factum fe habeat.

Cæfaraugustana Portionis. Lunæ 3. Iulij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Poffidenti de tempore litis mota datur mandatum de manutenendo.*

2 Poffef-

2 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
3 *Appellatio extraiudicialis non causat attentata, nisi iudex superior incepisset cognoscere de dicta appellatione extraiudiciali, num. 4.*
5 *Possessio posterior præsumitur clandestina, & sic apta est post appellationem, est nulla, & attentata.*

D E C I S I O CCCXIV.

FVit resolutum, D. Antonio dandum esse mandatum de manutenendo, quod, ad instar interdicti
1 Vti possidetis datur ei † qui de tempore motæ litis possider,§. retinendæ, instit. de interd. vbi Faber num. 1. & 22. 26. prout de possessione D. Antonij constat ex
2 instrumento adeptionis illius,† quod sufficit, alio non existente in possessione. Rot. decis. 21. de restit. spol. in antiq. Bisign. decis. 8. eodem titulo.

Neque obstat, quòd possessio fuit capta vel post appellationem, vel pendente tempore ad appellandum, cùm fuerit capta die 26. Maij, quo die fuit appella-
3 tum, † quia hæc appellatio, tanquam extraiudicialis non causat attentata, cùm non suspendat futura ad actum de præterito, cap. constitutis, 2. vbi Innoc. nu. 2. Imol. num. 13. de appell. Franc. in cap. bonæ, num. 3. eodem titulo.

Nec officit decisio in causa Lendien. Abbatissatus, 31. Maij præteriti coram R. P. D. meo Sacrato, quia in casu illius decisionis fuerat quidem processum extraiudicialiter ad electionem, sed post introductam causam coram certo iudice, mediante rescripto Nuntij, fuerat capta possessio, quæ absque vitio attentatorum non poterat capi, & propterea possessio fuit atten-
4 tata,† cùm iudex superiori incepisset cognoscere de appellatione extraiudiciali; Innoc. in dicto cap. constitutis, 2. nume. 4. Imol. nume. 14. vers. & hæc dicit vera, de appellat. qui allegantur in dicta decisione Leodien. & bene ponderantur.

Nec releuat posterior possessio Francisci de man-
5 dato iudicis capta, † quia tanquam posterior præsumitur clandestina, & tanquam capta post appellationem, est nulla, & attentata, cap. non solum, de appell. in 6. & non impedit quominùs manutentio possit dari Antonio, cùm non habuerit se pro spoliato, Rab. cons. 135. num. 3. l. 2. & fuit pluriès resolutum.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 20. Nouembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda, & causat attentata.*
2 *Acta post inhibitionem factam à non habente iurisdictionem, si deinde superueniat iurisdictio, possunt reuocari.*

D E C I S I O CCCXV.

1 DOmini resoluerunt; possessionem captam post inhibitionem, fuisse attentatam, quia inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda, & causat attentata. Put. decis. 395. l. 2. Achil. decis. 29. de appell. Veral. decis. 128. l. r. in manuscr. Rot. decis. 26. de appell. in antiq.
2 Neque facit, quòd cùm literæ habeant clausulam [sublata,] inhibitio fuit concessa absque iurisdictione, & propterea non causat attentata; quia hoc iudicium non spectabat ad inferiorem, sed Rota debebat adiri, vt in iuribus allegatis. Et sufficit, quòd hodie causa reperiatur commissa, præuia apertione oris, vt possint reuocari dicta attentata, cùm adsit iurisdictio. Bart. in l. fin. circa finem, C. de car. frument. Vrb. Romæ, l. 1 1. Alexand. in l. Gallus, §. & quid si tantum, nu. 2. & ibi Ias. nu. 77. ff. de lib. & posthum.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 27. Nouembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus subrogatus in locum Abbatis, habet iurisdictionem in monachos priuatiuè ad superiores regulares, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta, & num. 3.*
2 *Episcopus subrogatus loco Abbatis, censetur subrogatus quoàd omnia.*
4 *Episcopus procedens in forma iudicij, habet iurisdictionem priuatiuè ad alios, etiam quòd Ecclesia Cathedralis non sit regularis.*
5 *Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.*
6 *Iurisdictio censetur data priuatiuè, non cumulatiuè, quando constat de mente concedentis.*
7 *Iurisdictio in dubio censetur data cumulatiuè, non priuatiuè, respectu tamen illius qui iam habet iurisdictionem.*

D E C I S I O CCCXVI.

1 DVbitaui, an Domini Archiepiscopi Montis Regalis pro tempore habeant priuatiuè, vel cumulatiuè ad superiores Regulares iurisdictionem in Monachos illius Ecclesiæ Cathedralis. Et Domini censuerunt priuatiuè, exceptis tantùm ijs quæ concernunt regularia instituta, quia in huiusmodi Cathedralibus Regularibus Episcopi sunt loco Abbatum Monachorum, vt generalem constituendo regulam dicunt Io. And. Host. & alij in cap. causam quæ, 1. de iudic. & in specie de hac Ecclesia dicit Abb. ibidem num. 8. &
2 seq. Et propterea, † cùm ibi Archiepiscopi sint loco Abbatum, frustrà quæritur, an iurisdictio eis competat priuatiuè, vel cumulatiuè, quia censentur subrogati quoàd omnia non excepta, vt bene per Abb. in d. cap. causam quæ, nu. 10.
3 Hinc gloss. final. & Doctor. in cap. nullus de elect. in 6. dixerunt, ad Episcopum Cathedralis Regularis spectare omnimodam iurisdictionem in illius Monachos. Et idem firmauit Rota in hac causa, 8. Martij 1604. coram me.
4 Et quando proceditur in forma iudicij, quòd Episcopi habeant de iure communi iurisdictionem priuatiuè, etiam quòd Ecclesia Cathedralis non sit Regularis, firmauit Rota per tres decisiones in causa Cæsarauguстana, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram bo. me. Orano, & in hac causa in dicta decisione 8. Martij, per tex. in cap. cùm personæ, de priuil. in 6. D. Guido Pap. dec. 559. col. 4. vers. vbi verò ageretur de crimine contra Monachum, cum alijs pluribus ibidem allegatis.

Hinc etiam, vltrà dispositionem iuris communis, in Bulla Pauli III. Monachi eximuntur à iurisdictione dominorum Archiepiscoporum, quoàd regularia insti-

5 instituta tantùm. † Quæ exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Et conclusiones sunt claræ,
6 † quòd quando constat de mente concedentis, iurisdictio censetur data priuatiuè, non cumulatiuè, vt per Felin. in cap. pastoralis, col. 3. in 1. limit. de offic. iud. ordin. Rom. con. 393. vbi Add. in liter. A. Et communem dicit Ferret. in consi. 142. nu. 15. in princ. l. 1.
7 Præterea, licèt in dubio regulariter iurisdictio censeatur data cumulatiuè, non priuatiuè, vt latè per Rom. d. consi. 393. num. 1. & seq. & ibi Add. Felin. in d. cap. pastoralis, nu. 1. & seqq. Et tenuit Rota, ex sententia Illustrissimorum interpretum Concil. in causa Piscien. iurisdictionis 15. Iunij 1590. coram Illustrissimo Platto; tamen hæc conclusio intelligitur respectu illius qui iam habet iurisdictionem. Tunc enim si alteri concedatur, censetur concessa cumulatiuè, nisi appareat de contraria mente concedentis. Et ideo in proposito non applicatur, quia Domini Archiepiscopi sunt suffecti in locum Abbatis Monachorum qui habebat iurisdictionem. Et propterea iurisdictio poruit dari priuatiuè tantùm, quia non aderat cum quo daretur cumulatiuè. Vnde conclusum, iurisdictionē spectare ad Dominos Archiepiscopos pro tempore priuatiuè, non cumulatiuè.

Conchen. Archipresbiteratus. Lunæ 27. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum, sess. 21. c. 2. habet locum in permutatione beneficij. Limita quando permutās assequutus est possessionem pacificam alterius beneficij sufficientis, num. 7.*
2 *Iura extracta lite pendente, ab eo qui non fuit rogatus, non probant.*
3 *Negatiua, quòd impetrans non fecerit mentionem de aliqua re, non probatur ex inspectione gratiæ, cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum nu. 4.*
5 *Pluralitas titulorum præsumitur contra actorem.*
6 *Impetrans beneficium illius qui non decessit in pacifica triennali possessione tenetur probare plenè, & concludenter ius illius.*

DECISIO CCCXVII.

D. Amoraga, qui obtinuerat, se subrogari in iuribus Osorij, etiam quoàd spolium, ius illius deducebat in nullitate permutationis, ex quo in ea non fecit mentionem, quòd fuerat ordinatus ad titulum Archipresbiteratus de quo agitur, iuxta decisionem
1 Concilij Tridentini, sess. 21. c. 2. de reformat. † quod licèt loquatur de resignatione, tamen Sacra Cōgregatio censuit, habere locū etiam in permutatione. Cuius sententiam sequuta fuit Rota in causa Mutinen. Canonicatus, 19. Nouembris 1602. coram bonæ memoriæ D. Litta. Vnde dubitaui, an gratia D. Amoragæ esset iustificata. Et Rota, ipso non informante, cen-
2 suit negatiuè respondendum. † Nam iura, quæ dantur ad probandum, quòd Osorius fuit promotus ad titulum huius Archipresbiteratus, non probant, cùm fuerint extracta ab eo qui non fuit rogatus, lite pendente, absque compulsorialibus. Rot. dec. 1. de fideicom. instr. in nou. Veral. dec. 244. pat. 2.

Sed quatenus probaretur, Osorium fuisse promotum ad titulum huius Archipresbiteratus: nec tamen
3 huiusmodi probatio suffragaretur, † quia nihilominùs hæc negatiua, quòd de hoc non fuit facta mentio non probatur ex supplicatione permutationis, quæ
4 datur, † quia cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum, cap. post electionem, de concess. præbend. Cass. dec. 3. nu. 8. de caus. poss. & prop. non probatur hæc negatiua, nisi coarctetur loco, scilicèt factis diligentijs in registris, quòd alia non adsit supplicatio. Cassad. decis. 5. super regul. quia cùm hæc producatur à parte, non excludit, quòd non possit esse alia, in qua de ordinatione ad titulū dicti Archipresbiteratus mentio habeatur. Cassad. dec. vlt. num. 6. de
5 proc. Cresc. decis. 21. nu. 4. de prob. † pluralitas enim præsumitur contra illum qui probare tenetur. Ruin. consi. 46. num. 16. l. 4. & dixit Rota in causa Ferrarien. prætentionum, 19. Decembris 1578. coram bo. me. Oriolen.

Sed etiam ijs semotis, dom. Amoraga adhuc teneretur probare, beneficium vacare ex persona Osorij, quia, cùm non decesserit in pacifica possessione triennali, ita vt possit iuuari allegatione Lapi 89. Cassad.
6 dec. 2. in fine, de caus. poss. & propr. † plenè, & concludēter tenetur probare ius ipsius Osorij. Ægid. dec. 112. Cassad. dec. 2. de caus. poss. & propr. Veral. dec. 92. l. 1. in manuscript. Rebuff. in titulo de subrog. num. 15. & super concord. in tit. de mandat. apost. §. declarantes in verb. successores, circa finem, vers. insuper subrogatus. Et fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum, 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et denique si præfata omnia tollerentur, adhuc D. Moraga non posset obtinere, quia vt declarauit Congregatio Illustrissimorum interpretum Concilij, in hac causa prædictum decretum Concilij non habet locum, quando permutans assequutus est vigore permutationis, pacificam possessionem alterius beneficij ad sui congruam sustentationem sufficientis.

Albanen. Fideicommissi de Sabellis. Ven. 1. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio non inducitur, nisi ex actibus proximis, ex quibus alia coniectura sumi non possit.*
2 *An debita soluenda die determinata per testatorem, solui debeant ab herede fideicommissario, an verò à fideicommissario.*
3 *An ex actibus de quibus hoc num. & num. 1. 4. 5. & 6. inducta sit repudiatio, vel aditio.*
4 *Confessio procuratoris non nocet principali.*
6 *Actus non sunt interpretandi præter intentionem agentis.*

DECISIO CCCXVIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt non cōstare, Christophorum repudiasse hereditatem Honorij, quia de expressa repudiatione non constat; nec minùs de tacita, cùm non adsint actus proximi,
1 & tales, vt ex eis alia coniectura sumi non possit, † sine quibus dicta renunciatio non inducitur. Dec. con. 402. num. 3. Paris. consi. 49. num 40. vol. 3. Aym. consi. 257. num. 4. vers. 8. si dicamus. Nam & si Christophorus intentauerit iudicium super repetitione debitorum Honorij, quæ pro portione hereditaria, tanquàm heres ab intestato vna cùm Ludouico soluerat,

hoc

hoc de iure potuit facere, quia reperto testamento, Ludouicus erat scriptus heres in proprietate, & Virginia marer in vsufructu, ipse verò Christophorus fideicommissarius conditionalis. Et licèt post delatam hereditarem ad huc prosequutus fuerit illud iudicium, tamen potuit credere, solutionem debitorũ spectare ad Virginiam, & Ludouicum; ex quo illis testatot præfixerat certum tempus pro dicta solutio-
2 ne debitorum. † Ex quo multi Doctores tenuerunt, fructus perceptos computari cum debitis testatoris solutis; quamuis contraria sententia sit veriot, ex allegatis per Pereg. de fideicom. art. 35. num. 10. & seqq. Et huiusmodi intellectus suadetur ex ipsamet assertione Christophori in cõmissione, in qua dicit, quòd caosa pendebat in Rota, super eo ad quem spectaret solutio debitorum. Nam si Christophorus habuisset animum repudiandi, non fuisset vsus his verbis, quia illo casu nullo pacto solutio debitorum ad ipsum spectare poterat. Et præfatũ intellectum iunctis his verbis, bene declarant alia verba commissionis, scilicèt repugnare, Ludouicum hæredem esse, & debita soluere nolle, quia li intelligantur secundùm prędictum sensum Christophori, ex illis non oritur aliqua probabilis coniectura repudiationis.

3 Nec etiam ex eo potest induci repodiatio, ex quo Christophorus egit pro redditione rationis tutelæ contra Virginiam matrem, & filias Ludouici, vocando illas hæredes Honorij, quia hæc non subsistunt, nec releuaot. Nam quoád Virginiam matrem, non adest difficultas, quòd contra eam poterat absque aliio scrupulo repudiatinnis agere, cum fuisset vnà cum Honorio eius tutrix. Quo verò ad filias Ludouici, non egit contra ipsas vti heredes Honorij, nam etsi commiserit causam contra Virginiam, & heredes Honorij, vt cursor referat, fecisse citationem ad dicendum contra Commissionem contra Virginiam, & alios nominatos in Commissione, non apparet proptereà dictam Commissionem fuisse exequutam con-
4 tra dd. filias Ludooici, vti heredes Honorij. † Et illa assertio in Commissione facta à procuratore, quatenùs intellexit de filiabus Ludouici, non potuit præiudicare Christophoro, cùm non esset de re quæ in potestate ipsius procuratoris esset, Achil. dec. 4. de confess. Nec vsus commissionis oporatur, quòd Christophorus approbauerit filias Ludouici, vti heredis Honorij, cùm ex prosequutis appareat contra ipsas egisse, vti heredes Ludouici, ex allegatis in causa Conchen. Archipresbiteratus, 28. Ianuarij 1598. coram R. P. D. meo Decano.

5 Nec possunt inducere repudiationem aliæ citationes. Nam illa exequuta contra Alexandrum Fantinum, vti procuratorem heredum, & Virginiæ, ad producendum libros rationis, & computorum, non suffragatur, non enim apparet, filias Ludouici fuisse citatas, vti heredes Honorij, & dicta citatio potuit fieri contra filias Ludouici, apud quem vti primum heredem, verisimiliter remanserunt dicti libri rationum, nec ius potest fieri in sequentibus verbis, [ad allegaodum, & probandom, excipiendum, &c.] quia hęc possunt intelligi secundùm subiectam materiam, scilicèt, ex qua causa non tenerentur exhibere, vel producere. Et alia citatio contra Virginiam & filias Ludouici, ad reddendum rationem, & aliæ ad videndum relaxari mandatum, minùs iuuant, quia apparet, contra dictas filias fuisse factas pro omni iure suo, & interesse, ex quo mandatum solùm fuit relaxatum contra Virginiam, & tamen Christophorus non reclamauit. Non enim verisimile est, quòd si voluisset agere contra filias Ludouici, vti heredes Honorij, non reclamasset, sua enim intererat, cùm plures haberet personas obligatas, habere etiam illas cõ-
6 demnatas. † Et propterea isti actus non sunt interpretandi præter intentionem ipsius Christophori, l. Locius, §. Imperatores, ff. ad municipalem l. non omnis. ff. si cert. pet.

Quantum attinet ad testes nouiter examinatos, ex quibus prætenditur, repudiationem probari. Secundus & quartus deponunt de auditu, alij duo, & præcipuè quintus, deponit in verisimilia, bis enim alloquutus fuit Christophorum, & ab eo vtraque vice audiuit hæc verba, [voglio non esser herede,] qua depositione, & verbis, & qualitate testis consideratis, apparet, quanta fides ei sit adhibenda. Et cessat omnis difficultas, quia depositiones istorum testium bene etiam possunt adaptari, vt verba Christophori sint intelligenda ad effectum, vt creditores, qui petebant, debita sibi solui, agerent contra Virginiam heredem vsufructuariam, ad quam solutio debitorum spectabat, iuxta dispositionem testatoris, vt suprà dictum est.

Taurinen. Decimarum. Lunæ 4. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sufficit citare vnum ex procuratoribus constitutis cum clausula* IN SOLIDVM, ITA VT NON SIT MELIOR CONDITIO OCCVPANTIS.

2 *Mandatum restrictum ad vnam instantiam non extenditur ad aliam, cùm sit stricti iuris, nisi adsint verba apta nata comprehendere aliàs instantias.*

3 *Clausula ad* PROVOCANDVM, *operatur, vt procurator possit appellare, & appellationem prosequi.*

4 *Clausula,* RELEVANS, *&c. habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo, tam in prima, quàm in alijs instantijs, & nu. 6.*

5 *Qui vult consequens, per necesse etiam vult antecedens.*

6 *Procurator dominus litis effectus, durat in quacumque instantia, si in eius mandato adsit clausula,* RELEVANS, *&c. licèt regulariter expiret, lata sententia.*

7 *Omissio citationis ad dicendum contra commissionem, vitiat sententiam, ita ut citatio in terminis substantialibus non sufficiat.*

8 *Limita, vt citatio in terminis substantialibus sufficiat, quando in secunda instantia non fuerunt facta noua acta, aut nihil fuit de nouo productum.*

9 *Limita, vt etiamsi acta de nouo fuissent facta, non inde sequitur nullitas sententiæ, sed iniustitia.*

DECISIO CCCXIX.

1 FVit resolutum, sententiam Rotalem vltimo loco latam esse validam, quia cùm fuissent constituti procuratores Ioannes, Stephanos, & Cæsar cum clausula, [in solidum, ita vt melior non sit conditio occupantis,] sufficit, Cæsarem fuisse citatum, cap. si duo, de proc. in 6. Cresc. dec. 16. de procur. Et fuit pluriès resolutum.

2 Neque officit, quòd mandatũ videatur restrictum ad causam appellationis introductam coram subrogato Reuerendissimi Pacen. Et propterea non potuisse vlteriùs agi cum dicto procuratore, quia mandatum est stricti iuris, c. qui ad agendum, de proc. l. 6. Et

l.6. Et in terminis est decisio Veral. 284.num.2.pst.3. Quia per Dominos fuit responsum, sufficere, quòd in mandato adsint verba apta nata comprehendere sequentes instannas. vt fuit resolutum in causa Tirason. Canonicatus, 28. Ianu. 1575. coram bo. me. Episcopo Lauretano. In mandato autem de quo agitur, adest clausula, [ad prouocandum,] & alia clausula
3 [releuans, &c.] † quæ clausula [ad prouocandum] secundùm opinionem Papaz.ad dec.9.nu.6.de procur. in nou. operatur, non solùm, vt procurator possit appellare, sed etiam appellationem prosequi. Cuius opinio videtur hic de plano procedere, stante alia clausula,
4 fula, [releuans, &c.] † quæ clausula in mandato procuratoris apposita habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo, Specul. in tit. de satisd. §. expedito, nu. 3. Vitalin. in Clem. 1. nu. 48. & 49. de procur. Et fuit dictum in Causa Reatina Castri portæ, 5. Nouembris 1586. coram bo. me. Orann. Et hæc satisdatio non tantùm intelligitur data in instantia pendente coram dicto subrogato Pacen. sed etiam in alijs instantijs; secundùm opinionem æquitem, quam Rota sequuta vt per Castren. in l. cùm apud, num. 1. vers. ego habui iustum casum, ff. iudic. solui. Ægid. dec. 353. Veral. dec. 67. l. 2. in manuscr. Cæs. de Graff. dec. 2. nu. 7. de locat. Cott. decis. 4. Et hanc etiam sequitur Parlamentum Burdegalen. vt per Boer. dec. 315. nu. 1. Et consilium Neapolitanum, vt per Vinc. de Franc. dec. 320. par. 2. Et Senatus Parisien. vt testatur Thesaur. dec. 201. nu. 5. qui iuribus contrarijs bene respondit. Vnde si satisdedit pro procuratore in quacumque instantia, per necessarium antecedens, voluit pariter in prima in-
5 stantia esse procuratorem, ex regula † quòd qui vult consequens, per necesse vult etiam antecedens, l. illud, ff. de acquirend. hereditat. l. ad rem mobilem ff. de procurator. cum vulgaribus; stante maximè dicta clausula [ad prouocandum,] quæ magis
6 videtur declarare mentem constituentis. † Et per hoc motiuum Rota in causa Reatina dixit, mandatum procuratoris domini litis effecti durare in quacumque instantia, licèt regulariter lata sententia, expiret, quia dicitur dominus instantiæ. Achil. decis. 13. de procur.

Alia nullitas deducta contra sententiam minùs e-
8 tiam placuit Dominis, † quia etsi pars non fuerit citata ad dicendum contra commissionem, prout requiritur, itaut nec sufficiat citatio in terminis substantialibus, vt fuit resolutum in causa Bracharen. de Garfei, 17. Nouembris 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, ramen, posteà eadem decisio 19. Nouembris 1603. in eadem causa coram eodē fuit declarata, vt sufficiat citatio in terminis substantialibus, quando nihil fuit productum de nouo, & noua acta non fuerunt facta in causa appellationis, sed antiqua tantùm producta, quia eorum productio côualidatur per citationem in terminis substantialibus ad dicendum contrà, prout
9 fuit factum in casu isto. † Et benè etiā applicatur alia limitatio, quatenus acta de nouo fuissent facta, quòd licèt non sustinerentur, non inde sequeretur nullitas sententię, sed iniustitia, quia non iustificatur ex actis. Quæ iniustitia non potest considerari, quando quis habet dispositionem iuris communis pro se, vt etiam in casu isto, quia parochus qui agit ad decimas, habet dispositionem iuris ad sui fauorem, cap. cum contingat, de decimis.

Asculana Pecuniaria. Lunæ 11. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus dare fideiussores, probare debet, fideiussores esse idoneos.*

2 *Exceptio non adimplementi est suspensiua, & limitatiua, donec impleatur.*

3 *Emptor possidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, etiam quòd venditor non adimpleuerit ex parte sua, nu. 4.*

5 *Fideiussor pro pretio, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCXX.

CVm præsupposito, quòd fideiussor de euictione datus per Rucciarellos venditores sit idoneus,
1 † ad quos onus hoc probandi spectat, l. si verò, §. qui pro rei, ff. qui satisd. cog. Et quòd Antonia vxor, & Guidius filius Capitanei Theodori, quorum nomine ipse emit, ratificauerint emptionē, fuit resolutum; ipsos à die datæ fideiussionis teneri ad soluendum fructus census, quem pro parte pretij in se soluendum susceperunt; nec non ad solutionem terminorum pretij, ita vt incipiant maturari post dictam fideiussionem, iuxta tenorem instrumen-
2 ti. † Exceptio enim non adimplementi, est suspensiua, & limitatiua solùm, donec adimpleatur. Alex. cons. 27. num. 2. lib. 1. Beslon. cons. 45. nu. 3. & sequen. Menoch. de arbitr. quæst. 16. nu. 6. lib. 1. Et fuit dictum in causa Britonorien. pecuniaria 11. Februarij. 1605. & 23. Iunij huius anni, coram R. P. D. meo Ortembergo.
3 Insuper tenetur ad fructus recōpēsatiuos, ex æquitate, l. curabit, C. de act. empt. pro dicto censu, vsque ab initio contractus, quia circa censum non fuit data aliqua dilatio ad soluendum, sed solùm conuentum, quòd emptores non tenerentur ad fructus, donec fideiussor de euictione daretur. Quo verò ad terminos pretij, cùm esset data dilatio ad soluendum, pro tempore quo illa durauit, aliqui fructus non debentur, secùs tamen postquam solutio retardabatur, ex quo fideiussor de euictione non dabatur. Regulæ enim sunt claræ, quòd licèt venditor non adimpleat, si tamen rē tradiderit, teneatur emptor ad fructus recompensatiuos. Bald. in l. a. num. 7. Castr. nu. 1. C. de vsur. Dec. cons. 159. col. 3. vers. 6. adduci potest, & col. vlt. vers. 5. non obstat. Paris. con. 6. nu. 26. & seqq. l. 1. Alex. cons. 147. num. 3. l. 5. Soci. sen. cons. 176. col. 2. num. 7. l. 2. Cagnol. in d. l. curabit, num. 31. Couar. var. resol. l. 3. cap. 4. nu. 6. vers. 12. non tamen pro ea parte pretij circa quam fuit data dilatio ad soluendum. Soci. sen. d. cons. 176. col. vlt. sub num. 11. l. 2. & cons. 103. num. 26. & cons. 130. num. 5. & seqq. l. 4. Dec. cons. 159. nu. 3. vsq; ad finem, Rub. cons. 88. Cagnol. in d. l. curabit, num. 52. Couar. vbi supra, nu. 5. in princ.
5 Quantum verò attinet ad Capitaneum Theodorum, qui emit nomine vxoris, & filij, fuit resolutum, teneri eum ad pretium tantum, pro quo fideiussit, & non ad fructus recompensatiuos. l. fideiussores magistratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuss.

An autem Capitaneus Theodorus teneatur ad dictos fructus, quasi egerit nomine simulato vxoris, & filij, & tanquā ille ad cuius manus bona peruenerunt;

Domini dixerunt, non eſſe præſentis inſpectionis. Et ita fuit reſolutum ſolis Mucchiarellis informantibus.

Romana, ſeu Anagnina Cambiorum. Lunæ 11. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Rota non attendit aliorum ſententias, niſi iuſtificentur ex actis.*

2 *Confeſſio facta ad alium finem, & inter alios, non probat, maximè ſi facta ſit incidenter.*

DECISIO CCCXXI.

DOmini reſoluerunt, non conſtare de credito, ad effectum quòd cambia debeantur, quia cùm
dicatur, de eo apparere ex ſententia AC. ſufficit, quòd
1 dicta ſententia non iuſtificetur ex actis. † Rota enim
non attendit aliorum ſententias, niſi ſint iuſtificatæ.
2 Put. dec. 401. l. 1. Chiſſanen. dec. 179. † Nec etiam
hæredes poſſunt iuuari ex confeſſione facta in precibus, quia fuit facta ad alium finem, & inter alios, & propterea non præiudicat. Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita, ad finem, in 2. lect. tom. 4. ff. de verb. oblig. Et eo magis cùm fuerit facta incidenter, & acceſſoriè, non autem principaliter, & propter ſe, quo caſu non præiudicat ad alium effectum. Abb. in cap. at ſi clerici, in princ. num. 6. de iudic. Dec. conſ. 310. num. 4. &C 5. Pariſ. conſ. 59. nu. 17. l. 4.

Non obſtat, quòd non adſit iuriſdictio, vt cognoſcatur ſuper dicto credito, quia clauſulæ Commiſſionis ſunt ampliſſimæ. Et ceſſat difficultas, cùm non poſſit cognoſci, an cambia debeantur, niſi priùs conſtet de credito quod negatur.

Portugallen. Penſionis. Ven. 15. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor debet eſſe certus de ſua iuriſdictione.*

2 *Notario creditur in pertinentibus ad ſuum officium, & in ijs de quibus ipſe primò fuit rogatus, magis illi creditur, quàm alteri notario poſteà contrarium atteſtanti.*

3 *Translatio penſionis vigore priuilegij militis Lauretani, poteſt fieri coram notario, qui requiritur ad effectum probationis, non vt tanquam exequutor antequam poſſeſſionem caſſet, & nouam reſeruet, n. 4.*

5 *Actum vno modo faciens, non alio modo facturus, non poteſt aliam viam eligere.*

6 *Actum faciens, intelligitur facere eo modo quo meliùs fieri potuit.*

7 *Fides parochi atteſtantis, quem fuiſſe excommunicatum, non probat eſſe excommunicatum.*

8 *Acta notarij publicè non excommunicati ſuſtinentur ratione publici officij.*

9 *In ſummis, & ſpeciebus vtile per inutile non vitiatur.*

DECISIO CCCXXII.

OPponebatur contra deciſionem in hac cauſa factam pro validitate translationis penſionis. Primò, quòd exequutor electus ad hunc actum non fuit
1 certus de ſua iuriſdictione, † prout requiritur. Rot.
deciſ. 19. & 21. de conceſ. præbend. in nou. Ceeſcent.
dec. 13. eodem tit. Non enim fuerunt exhibitæ literæ
originales reſeruationis penſionis, & creationis militis Lauretani, & priuilegiorum huiuſmodi militum
circa facultatem transferendi. Hoc motiuum viſum
2 fuit Dominis non ſubſiſtere, † quia quoàd literas reſeruationis, & creationis militis Lauretani, notarius,
cui creditur, Put. dec. 475. l. 2. teſtatur fuiſſe exhibitas, vt in proceſſ. fol. 66. & 67. Vnde parum refert,
quòd notarius compulſoriæ dicat in compulſatione
[tranſumptum tranſumpti;] quia hoc non tollit aſſertionem notarij translationis, & apparet, verè hunc
fuiſſe errorem notarij compulſoriæ, quia notarius actuarius qui fecit primum proceſſum, ſubdit, prout
legitur in proceſſu compulſato in inſtrumento, quod
extraxit à proprijs originalibus. Et quantùm ad priuilegia Militum Lauectanorum, licèt materia eeddatur
dubia, quia notarius teſtatur, fuiſſe productam Bullam creationis in Militem, in qua adſunt priuilegia
&c. quæ tamen non leguntur in ſupplicatione, quæ
habetur in actis, quæ tunc ſufficiebat, cùm haberet
clauſulam, quòd ſola ſignatura ſufficiat, tamen, quicquid ſit, an fuerint exhibita priuilegia, adhuc nihilominùs dixerunt Domini, translationem ſuſtineri,
3 † quia cùm translatio vigore priuilegiorum poſſit fieri etiam coram ſolo notario, vt fuit latè deductum in
cauſa Lucana penſionis, 17. Febr. 1592. coram bon.
mem. Otano, non fuit neceſſaria exhibitio priuile-
4 giorum, † quia interuentus notarij deſideratur ad
effectum probationis, non ad effectum, vt tanquàm
exequutor antiquam poſſeſſionem caſſet, & nouam
reſeruet. Put. deciſ. 344. l. 2. Et fuit dictum in allegata cauſa Lucana.

5 Non obſtat, quòd penſionarius elegit viam exequutoris, & non viam notarij. Vnde videtur intrare
regula [quod potui, nolui, &c.] quia regula procedit,
quando quis ita intendit facere, & non aliàs, quod ſecùs eſt in caſu iſto; quia cùm translatio penſionis pen-
6 deret ex voluntate penſionarij, † dicendum eſt, tranſtuliſſe omni iure quo meliùs facere potuit, l. 3. ff. de
teſtam. milit. vbi miles licèt incipiat teſtari iuxta ius
commune, per hoc tamen non videtur renunciare
velle priuilegio militis. Et in noſtris terminis eſt elegans deciſ. Put. ſupradict. 344. l. 2. digna quòd videatur, & ſenſit Rota in dicta deciſ. Lucana corã Otano.

Secundò opponebatur, quòd notarius qui de tranſlatione fuit rogatus, erat tunc excommunicatus, ſed
neque iſta nullitas placuit, quia hoc probatur ex fide
7 coadiutoris Parochi, † quæ, cùm ſit de actu de præterito, non probat. Ægid. deciſ. 61. Et ſi huiuſmodi probationibus adhibenda eſſet fides, tamen contrarium
conſtat ex alia atteſtatione, nempè quòd de anno,
quo fuit rogatus de translatione, Sacramentalem cõfeſſionem fecit, & Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacra-
8 mentum percepit, & fuit abſolutus. † Vltra quòd
cùm non appareat fuiſſe notoriè, & publicè excommunicatum, ſuſtineretur geſta ratione publici officij,
vt fuit dictum in cauſa Iacen. Archidiaconatus, 23.
Iunij 1601. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, & in cauſa Burgen. Canonicatus, 17. Octobris 1586. coram
bo. me. Gyptio.

Tertia & vltima nullitas ſimiliter non placuit, ſcilicèt priuilegia loqui de penſionibus non excedentibus medietatem fructuum, &C propterea debuiſſe priùs iuſtificari iſtam qualitatem, quòd penſio non excederet medietatẽ, quia fuit reſponſum, ex lectura apparere contrarium; nam qualitas iſta fuit appoſita reſpectu trãslationis, ex quo facultas datur militibus trans-

transferendi pensionem, non tamen summam 200. ducatorum, nec medietatem fructuum excedentium, & propterea si titulatis prætendit, pensionem translatam excedere medietatem, tenetur probare, & hoc probato non releuaret ad effectum nullitatis translationis, sed tantum ad effectum reductionis pensionis.

9 † quia in summis, vel speciebus, vtile per inutile non vitiatur vt fuit in nostris terminis dictum in allegata Lucana, coram bo. me. Orano.

Calaguritana Iurisprouidendi. Lunæ 18. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio expirat lata sententia. Quòd si sunt plura capita, & sententia lata sit super vno capite, non expirat quoàd alia, nisi dictum sit quòd simul & semel causa terminaretur, nu. 2.*

DECISIO CCCXXIII.

IN hoc articulo, an esset consumpta iurisdictio in casu de quo agitur, scilicet, vt vigore Commissionis, & appellationum à sententia Reuerendissimi Seraphini non possem cognoscere super subreptione Breuis Clem. 8. dati sub die 4. Maij 1592. Domini fuerunt varij. Nam ex quo vigore dictæ Commissionis Clem. 8. de anno 1598. [esse exequendum] hae pronũciatione videbatur aliquibus iurisdictionem fuisse cõ-
1 sumptam, † quia regula est, quòd lata sententia iurisdictio expirat, l. Iudex posteaquàm, ff. de re iudi. Rot. dec. 16. de re iud. in nou.

Huic motiuo ab alijs respondebatur, conclusionem esse veram, sed non applicari, quia causa principalis quæ pendebat corã Illustrissimo Seraphino erat super obreptione Motus Proptij Sixti V. quem ipse pronunciauit subreptitium, & lite coram ipso pendente, superuenerunt dicta Breuia Clementis, quæ coram eo fuerunt producta. Vnde cùm vigore Commissionis appellationis, bo. me. Litta pronunciauerit solùm super exequutione dicti Breuis de anno 1598.
2 apparet, non fuisse cõsumptam iurisdictionem, † cùm capitula sint diuersa, & dictum non sit, quòd simul & semel causa terminetur. Abb. in cap. eum G. & A. nu. 9. & in cap. cùm inter, nu. 23. & 24. de re iudic. & bene in cons. 97. in princ. & nu. 1. l. t.

Ex quibus visum fuit, partes iterum esse audiendas post Reges.

Narnien. Confinium. Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate regulariter non repelluntur, & num. 6. nisi habeant interesse, nu. 2. & 3.*

4 *Si pascua venduntur, & pretium in archa communi reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis, non singulorum.*

5 *Quis esse non potest simul actor, & testis.*

DECISIO CCCXXIV.

VIsum fuit Dominis, testes Communitatis Narniæ in Rota examinatos, non esse idoneos testes,
1 quia omnes sunt de Vniuersitate, † quia licèt regulariter non repellantur, c. insuper, de testibus, vbi Abb.
2 & Fel. num. 2. † tamen regula non procedit, quando habent interesse. Lanfranc. de testibus, nu. 73. Osasch. qui alios refert, dec. 95. num. 39. Menoc. de arbitr. cas. 106. nu. 13. l. 2. Chissanen. decis. 189. Hoc interesse autem satis probatur, ex quo testes iuxtà lx. deponunt, quòd à mense Aprilis vsque ad mensem Septembris pascere possent in loco controuerso eorũ propria ani-
3 malia. † Clarum enim est, quòd quando agitur de pascuis, propter interesse singulorum testes Vniuersitatis non sunt idonei, Ang. in l. omnibus, nu. 2. vers. aut respicit singulos, C. de testib. Castr. ibidem nu. 2. vers. & per prædicta patet. Lanfranch. loco præcit. nu. 73. qui de cõmuni. Osasch. & Menoch. in locis præalleg. Afflict. dec. 400. post num. 5. Couar. præct. quæst. cap. 18. num. 4. vers. 4. iudices, Rol. qui de communi, cons. 72. nu. 13. & seq. l. 2.

Neque facit, quòd hic agitur super finibus, non super pascuis, nec ex victoria finium resultat victoria pascuorum, cùm Communitas Narniæ possit habere seruitutẽ in territorio alieno: quia aliàs hoc erat motiuum Collíscipionen. Et Rota respondit ad instantiam Narniensium, hoc non applicari in nostro casu; nam controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnienses pretẽdebant pascua super bonis particularium existentibus in suo territorio, quare ex victoria finium resultat victoria pascuorum; & sic interest testium, quia possunt prædicto tempore pascere in loco controuerso.

4 Non obstat, quòd quando pascua venduntur, & pretium in archa communi reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis non singulorum. Iacobin de sancto Georgio, in l. nullus, nu. 8. vers. deinde si esset quæstio, ff. de testibus, quia quoàd tempus quo testes possunt pascere sua animalia, hoc non facit Communitas. Nec releuat dicere, quòd potest facere, quia attẽdẽdũ est, quod faceret de tempore examinis testium, ita vt videatur, quid consistat in animo ipsius testis.

Minùs obstat, quòd aliqui ex istis testibus non habent animalia, quia hoc interesse non consistit simpliciter in ipso actu pascendi, sed in iure, vel facultate pascendi, & ideò vt testes non admittantur sufficit, quòd consideretur interesse ex ipso iure pascendi.

Pariter dixerunt, repellendos illos testes, quia interuenerunt in mandato, quia non solùm fuit datum nomine Communitatis sed etiam proprio nomine singulorũ, ibi [proprijs nominibus, & nomine & vice
5 Communitatis,] & regulæ sunt claræ, † quòd quis nõ potest esse actor, & testis. Et fuit resolutum in hac causa 15. Martij 1604. contra Collíscipionenses.

6 Quoàd testes Collíscipionen. visum fuit Dominis, illos qui non interuerunt in mandato, & qui non habent bona in loco controuerso, esse idoneos testes, etiã quòd aliqui sint de Vniuersitate, quia, vt dictum est, testes de Vniuersitate admittuntur, & sunt idonei, si non habent interesse.

Nec facit, quòd aliqui ex testibus Narnien. deponant, quòd viderunt illos pascere in loco controuerso prædicto, æstiuo tempore, quia hanc prætensionem non habent Collíscipionenses, nec illi testes distinguunt, an habuerit pascua de iure, vel de facto.

Imò alij testes Narnienses, vt dictum est, dicunt, quòd ipsi soli, & non Collíscipionenses possunt æstiuo tempore pascere.

Aquilana beneficij. Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, etiamsi capta sit per procuratorem speciale mandatum habente, num. 2.*

3 *Possessio posterior præsumitur clandestina, nec est manutenibilis, etiamsi adsit perceptio fructuum.*

DECISIO CCCXXV.

1 Domini dixerunt, D. Francisco dandum esse mandatum de manutenendo, quia constat de eius possessione anteriori, quæ licèt instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, iuxta sty'um Rotæ.

2 Neque officit, quòd sit capta per procuratorem, quia cùm sit specialiter constitutus ad capiendum dictam possessionem, sufficit, quia est satisfactum regulæ, quòd in beneficialibus requiritur speciale mandatum.

3 Minùs facit possessio Hieronymi, quia cùm sit posterior, præsumitur clandestina, & vitiosa. Vnde non est manutenibilis, etiam quòd esset cum perceptione fructuum, vt reprobato Couar. sæpè firmauit Rota.

Ex quibus meritò Hieronymus agnoscens bonam fidem, cessit dubio.

Maioricen. Pensionis. Vener. 12. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula,* SINE RETARDATIONE PENSIONIS, *operatur vt validè procedi non possit in causa, nisi prius pensio soluta sit.*

2 *Depositum non integrum non suffragatur.*

3 *De liquido ad illiquidum non fit compensatio.*

4 *Procurator sine mandato speciali, non potest domino præiudicare.*

DECISIO CCCXXVI.

CVm de mense Iulij 1601. Iosephus Mas obtinuerit ab AC. declaratoriam contra Ioannem Sansalonium, ob non solutionem quatuor terminorum annuæ pensionis ducatorum 40. quà declaratoriam nullam prætendebat Ioannes, ex quo tantùm tunc esset debitor trium terminorum, quia licèt pensio fuit reseruata de mense Iulij 1599. tamen solùm habuit possessionem parochialis de mense Martij 1600. Et propterea cùm causa fuisset commissa in Rota cum clausula [sine retardatione solutionis pensionis.] ideò antequàm cognoscatur super validitate dictarum censurarum, visum fuit Dominis, esse agendum. An constaret de integra solutione pensionis, stante dicta
1 clausula, [sine retardatione solutionis, &c.] † Quæ operatur, vt validè minimè procedi possit, nisi prius soluta pensione. Put. dec. 22. de pen. Cæs. de Graff. dec. 8. nu. 1. de re iud. Paris. cons. 94. num. 12. lib. 4. Et fuit pluriès resolutum. Vnde proposito dubio, vtraque parte informante, Rota censuit, non constare de integra solutione pensionis; nam quicquid sit de primo termino, Iosephus fatetur, se esse debitorem trium terminorum, vt in deposito lib. 124. facto in partibus, asserendo ad residuum trium terminorum non teneri, ex quo illud expendit in expeditione Bullarum,
2 † quod depositum, cùm non sit integrum, non suffragatur. Cur. sun. cons. 28. nume. 13. latè Tiraq. de retract. conuent. §. 4. glos. 6. num. 23. & seqq. Nec exceptio, quòd residuum expenderit in expeditione Bulla-
3 rum, ei suffragatur, † cùm de liquido ad illiquidum non detur compensatio, §. in bonæ fidei, inst. de act.

Neque facit, quòd procurator Iosephi exegerit di-
4 ctum depositum pro residuo, † quia cùm non haberet mandatum speciale, non potuit præiudicare Iosepho, Franciscus Aret. cons. 4. numer. 3. Fed. de Sen. cons. 53. Bald. cons. 131. lib. 3.

Nazarena Pensionis. Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Pensio soluitur in festo S. Ioannis, & in die Natiuitatis, gratia commodioris solutionis.*

2 *Pensio solui debet pro rata fructuum, & non pro rata temporis.*

3 *Successor qui non habuit fructus, non tenetur ad integram solutionem pensionis decursæ, non solutæ, nisi priùs factis diligentiis.*

4 *Hæres non tenetur ad solutionem pensionis decursæ post obitum, etiam si aliquid receperit à Camera, nisi in subsidium.*

5 *Gratia Principis intelligitur sine præiudicio tertij.*

DECISIO CCCXXVII.

DVbitatum, quis teneretur ad solutionem pensionis scilicet termini Natiuitatis Domini 1604. Et cùm pensio antiquitùs fuerit reseruata die 13. Iunij soluenda in die Natiuitatis, & sancti Ioannis, clarum est, quòd annus terminatur in alio mense Iunij sequen-
1 tis, † licèt, gratia commodioris solutionis, pensio sit distributa in duobus terminis. Put. dec. 189. num. 2. in fin. lib. 2. Et fuit dictum in causa Romana pensionis 27. Iunij 1598. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Neritonen. pensionis 20. Nouembris præteriti, coram R. P. D. meo Sacrato. Vnde cùm Archiepiscopus obierit de mense Octobris, & postmodùm fuit prouisus Illustrissimus Dominus Cardinalis Barberinus, clarum est, quòd solutio dicti termini spectat ad Cameram, & ad Illustrissimum D. Cardinalem, pro rata fructuum quos percepit, à die suæ prouisionis, vsque ad diem 13. Iunij, quo annus completur, vt in simili fuit consideratum in dicta causa Neritonen.
2 † Pensio enim debet solui pro rata fructuum, & non pro rata temporis, secundùm opinionem quam Rota seruat. Gabr. cons. 191. num. 13. & seqq. vol. 2. Et fuit dictum in causa Fanen. pensionis, 19. Iunij 1573. coram sanct. mem. Clemente 8. & in causa Cæsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1592. coram Illustrissimo D. M. Cardinali Pamphilio.

Sed difficultas hodie consistit in eo, quòd iam Illustrissimus Cardinalis soluit dictum terminum, sed vult retinere in manibus sequentes terminos. Quod non posse fieri censuerunt Domini, quia licèt Rota nunquam voluerit admittere illam conclusionem,

3 † quòd

3 † quòd successor qui non habuit fructus teneatur ad integram pensionem, vt per Cassad. decis. 4. numer. 3. de locat. Cresc. decis. 3. de solut. Put. decis. 189. num. 2. libr. 2. nisi prius factis diligentijs contra illum qui fructus percepit, vt in causa Hispalen. pensionis 16. Decembris 1577. & 22. Ianuarij 1578. coram Illustrissimo Blanchetto, & in causa Barbastren. pens. 19. Aprilis 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto, tamen stylus Rotæ procedit ex quadam æquitate, quæ cessat, ex quo Illustrissimus Dominus Cardinalis iam soluit.

4 Neque est verum, quòd pensionarius debet agere etiam contra hæredem Archiepiscopi institutum in re certa, vigore facultatum Archiepiscopo concessarum à summis Pontificibus; quia cùm hæres recepetit certam summam à Camera, mediante facultate testandi concessa à Principe, non potest super ista summa molestari. Vital. in Clem. 2. num. 46. de decimis, Cresc. dicta decis. 3. numer. 4. de solut. maximè cùm hoc esset ex liberalitate Principis, l. omnes, l. benè à Zenone, C. de quadrien. præscript. licèt verum sit, quòd si id quod remansit Cameræ, & quod percepit Illustrissimus Cardinalis in dicto anno, non sufficeret pro satisfactione pensionarij, posset agere etiam con-
5 tra hæredem, † quia gratia Principis esset intelligenda sine præiudicio tertij, gloss. in cap. olim, vbi Abb. num. 7. de verb. signif. Ias. in l. beneficium, nu. 20. de const. princ. & in terminis l. benè à Zenone dicit Pereg. de iure fisci lib. 6. tit. 4. num. 18. & seqq. Et fuit dictum in causa Neritonen. pensionis 1. Iulij 1605. & 16. Ianuarij 1606. coram R.P.D. meo Decano.

Caurien. Pensionis. Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas eorum, quibus expressis gratiam Papa non concessisset, vitiat gratiam.*

2 *Taciturnitas circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis, vel cursum Cancellariæ, gratia non fuisset concessa, vitiat gratiam.*

3 *Si quis impetrat præbendam, & taceat, illi esse annexum officium pœnitentiariæ, per istam taciturnitatem non vitiatur gratia.*

4 *Literæ pensionis regulantur secundùm literas beneficiales.*

5 *Præbendatus pœnitentiarius non dicitur habere curam animarum, nisi concurrat parochia.*

6 *Non omnis taciturnitas, quæ facit impetrationem beneficij subreptitiam, facit etiam pensionem subreptitiam.*

7 *Vnio extinctiua facit cessare titulum, aliàs secus.*

DECISIO CCCXXVIII.

FVit resolutum, reseruationem pēsionis fuisse validam; quia in ea interuenerit Papæ voluntas, quæ cùm de potestate non sit dubitandum, sufficit ad cuiuscumque actus perfectionem, cap. cùm super, de off. deleg. Nec ex eo volūtas Papæ iustificari potest, quòd non fuit narratum, præbendam super qua pensio reseruata fuit, habere annexum officium Pœnitentiariæ, quia licèt omnes expressiones, quæ faciliùs mouent Papam ad concedendum, vitient gratiam, ex quo literæ habent tacitam conditionem, [si preces veritate nitantur,] secus tamen est, in taciturnitate, quia non om-
1 nia tacita vitiant gratiam, † sed ea solùm, de quibus iure est certum, quòd eis expressis Papa nullatenùs gratiam concessisset, Rota decis. 32. num. 5. de rescr. in no. quæ est etiam apud Ægid. dec. 697. nn. 4. post medium, vers. 3. principaliter, Calderin. cons. 6. ante finem, vers. per prædicta, de præbend. Mohed. dec. 7. de rescr. Felyn. in cap. postulasti, num. 1. col. 4. in fi. vers.
2 declara etiam notabiliter, eodem tit. † Vel etiam ea taciturnitas gratiam vitiat, quæ est circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis, vel cursum Cancellariæ, gratia non fuisset cōcessa, & propterea attenditur probabilis coniectura, vel communis vsus aliarum literarum per Principem concessarum, vel solitarum concedi, Felyn. in cap. super literis num. 8. vers. 1. reg. de rescr. Lapus allegat. 89. num. 6. idem Felyn. in c. in nostra, num. 19. de rescript. Cassad. dec. 12. num. 14. de præben. Et fuit dictum in causa Caputaquen. iurispatr. 10. Maij 1600. coram R.P.D.
3 meo Iusto. † Hic autem, licèt non fuisset facta mentio, quòd præbenda haberet officium Pœnitentiariæ annexum, tamen gratia non vitiatur, quia neque de iure habetur, neque de stylo seruatur, quòd talis expressio vitiet gratiam. Non enim iuuat titularem, quòd cum officium Pœnitentiariæ administret sacramentum Pœnitentiæ, videtur habere curam animarum, & propterea in reseruatione pensionis erat facienda mentio de dicta cura. Quod comprobatur, quia sicuti impetratio præbendæ pœnitentialis ea qualitate tacita non suffra-
4 gatetur, ita nec impetratio pensionis, † cùm literæ pensionis debeant regulari secundùm literas beneficiales.
5 Greg. de pens. quæst. vlt. num. 13. † Quia non est verum, quòd ex quo Pœnitentiarius exercet hoc sacramentum, habeat curam animarum, nisi cum hoc concurrat Parochia, & per Sarnen. in reg. de idiomate, quæst. 11. col. 3. circ. med. vers. ex quibus etiam, & per glos. in Clem. dudum, in verb. impediant, de sepultur. vbi dicit, quòd licèt Fratres Prædicatores, & Minores ex priuilegio dictæ constitutionis, & Clem. exiui exercere possint ea quæ sunt fori pœnitentialis, non tamen per hoc censentur Curati. Et licèt sit verum, quòd literæ Pœnit. debeant regulari secundùm literas beneficiales, tamen hoc intelligendum est secundùm subscriptam materiam pensionis, ita † vt taciturnitas ali-
6 quando faciat pēsionem subreptitiam † sed non, quòd omnis taciturnitas quæ facit impetrationem beneficij subreptitiam, faciat etiam pensionem subreptitiam, cùm titulus & pensio, quoad naturam & alia, longè inter se differant.

Non obstat quod dicitur, in omnem euentum pensionem non sustineri, ex quo cùm officium Pœniten-
7 tiariæ sit annexum præbendæ, † vnio facit cessare titulum. Rot. decis. 11. de reb. Ecclesiæ non alie. in aut. Et propterea pensio reseruata super Canonicatu non sustinetur; quia fuit responsum, hanc non esse vnionem extinctiuam tituli Canonicatus, qui adhuc remanet, & dicitur Canonicatus Pœnitentiariæ; sed potiùs videri quoddam onus annexum, & vnitum Canonicatui.

Romana de Carauagijs. Vener. 19. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio inducitur per concordiam, etiamsi non adsit clausula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *quando instrumenta se inuicem non compatiuntur, nu. 8. & extinguet precedentem obligationem, nu. 2. Nisi actum sit, vt*

sit, vt in euentum non adimplementi recedatur à contractu, nu. 5.
3 *Non adimplens instrumentum, illo vti non potest. Quod non procedit in contractibus nominatis.*
4 *Contractus nominati per non adimplementum non rescinduntur, sed agitur ad implementum.*
6 *Clausula,* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *apposita in concordia, operatur, vt concordia non obseruata, possit rediri ad primæua iura, postquàm actum est pro adimplemento, & non fuit adimpletum.*
7 *Duæ specialitates circa idem non præsumuntur.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit resolutum, Carauagios non posse redire ad instrumentum obligationis sub die 10. Martij 1595. Nam cùm fuerit posteà per Mangilios facta concordia cum toto corpore creditorum, in qua interuenerunt Carauagij, quæ non se compatitur cum
1 primo instrumento, nec potest simul stare; fuit inter ipsos inducta nouatio. Bald. in l. fin. num. 1. C. de nouat. & cons. 318. num. 4. vol. 1. Gabr. cons. 81. num. 3. vol. 1. Ant. Gabr. de nouat. conc. 1. num. 60. & seq. Et tenuit Rota in causa Romana duorum millium 28. Ianuarij 1575. coram bo. me. Card. Lancellotto. Quæ
2 nouatio extinxit præcedentem obligationem, ita vt ex ea non possit agi, ex quo illam transfudit in sequentem, l. 1. ff. de nouat. Bar. in l. fi. ff. de prætor. stipul.
3 Neque obstat, quòd cùm Mangilij non adimpleuerint contenta in secundo instrumento, non possint eo vti ad probandum nouationem, l. qui fidem, ff. de transact. l. cùm proponas 2. C. de pactis Soc. sen. cons. 21. in fin. vers. 3. respondetur, Surdus cons. 385. ante num. 22. vol. 3. quia (vltra quòd Mangilij adimpleuerunt pro parte) fuit responsum, quòd cùm hæc vltima concordia habeat stipulationem, & propterea sit contractus nominatus, Bar. in l. 2. in fin. C. de condict. ob caus. Castr. in l. 1. §. fin. nu. 5. ff. de pact. & in rub. ff. de verb. oblig. in fi. vbi Ias. num. 20. Et fuit dictum in causa Portuen. bonorum 27. Nouemb. 1579. coram Illustrissimo Seraphino, bene possunt Mangi-
4 lij se illa tueri. Contractus enim nominati propter non adimplementum alterius partis non rescinduntur, sed agere deberis cui impletum non fuit, ad adimplementum. Bart. in d. l. 1. num. 7. C. de cond. ob caus. & in l. inciuile, C. de rei vendi. Soc. in l. qui Romæ, §. Seia in 5. not. num 6. ff. de verb. oblig. Afflict. dec. 280. Gabr. cons. 49. nu. 1. lib. 2.
5 Neque facit, quod huiusmodi limitatio non procedat, quando expresse fuit conuentum, quòd in euentum non obseruantiæ possit recedi a contractu, Gabr. d. cons. 49. num. 16. Alciar. cons. 10. in princ. tom. 3. lib. 8. hic autem Carauagij consenserunt secundæ concordiæ sine præiudicio suorum iurium.
6 † Cuius clausulæ, dixit Rota, coram Illustrissimo Seraphino, sensum esse, vt in euentum non obseruantiæ concordiæ, Carauagij possent semper redire ad priorem obligationem, & ea se iuuare contra Mangilium. Nam respondetur, quòd Rota tunc dedit istum intellectum ad euitandum, quod dicta clausula, tanquam de directo contraria & incompatibilis cum instrumento reijceretur, sed non propterea intellexit, quòd haberet vim pacti, ita vt absque eo quòd Carauagij egerint pro adimplemento, secundùm dispositionem iuris communis, possint redire ad primæua iura, sed solùm in casu, quo non possent consequi adimplementum, quia aliàs sequerentur duæ specialitates, scilicèt, quòd saluaretur dictum pactum, & non reijceretur, & quod induceret pactum speciale contra dispositionem iuris communis, scilicèt, quòd in contractu nominato posset rediri ad primæua iura, absque eo, quòd priùs fuit actum pro adimplemen-
7 to. † Quæ duæ specialitates non sunt præsumendæ, nec etiam possunt simul concurrere, glos. in l. cùm post. §. gener. ff. de iur. dot. & in l. 1. C. de dot. promiss.

Nec subsistit, quòd illa reseruatio sine præiudicio suorum iurium non erat de directo contraria instrumento, ex quo Mangilius primo loco suscepit onus soluendi ad fauorem illorum de Carauagijs, & postmodùm ad fauorem omnium creditorum, vnde illa clausula solum operatur, quòd non sit inducta aliqua nouatio, quoàd priorem obligationem, vt per Gra.
8 cons. 126. num. 8. lib. 1. † quia cùm obligationes sint diuersæ, nec se adinuicem compatiantur, stante diuersitate pactorum, satis fuit inducta nouatio, vt suprà dictum est, & protestatio remanet de directo contraria instrumento.

Romana Pecuniaria. Ven. 26. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Viduæ habenti procuratorem, aduersùs rem iudicatam, ob non interpositam appellationem non datur restitutio in integrum.*
2 *Læsus quis non dicitur, ex eo quòd fuit condemnatus.*
3 *Sententia lata super libello sine actione, non sustinetur.*
4 *Clausula,* IVS ET IVSTITIAM MINISTRARI *operatur, vt libellans censeatur intentasse omne remediũ quod sibi competere possit, si tamen intentio libellantis declaretur per probationes, num. 5.*
6 *In dubio recurrendum est ad coniecturas.*

DECISIO CCCXXX.

1 LIcèt viduæ quæ habuit procuratorem, non detur restitutio aduersùs rem iudicatam ob non interpositam appellationem, Afflict. super const. regn. lib. 2. rubric. 40. num. 26. Lancell. de attent. 2. par. c. 14. nu. 2. Caputaq. dec. 67. lib. 1. in manuscr. Læsio enim non apparet ob non interpositam appellationem, cùm
2 procurator potuerit agnoscere bonam fidem. † Neque propterea valet consequentia; est condemnata, ergo est læsa, nisi doceat, sententiam esse iniustam; secundùm veriorem sententiam, de qua Abb. consil. 76. col. 3. lib. 2. ant. med. vers. aduertendum tamen. Alba, cons. 590. nu. 5. & 6.

In casu tamen de quo agitur, censuerunt Domini, viduæ competere restitutionem in integrum, quia sententia videbatur iniusta. Nam Ioannes Paulus egit contra hanc viduam vti hæredem Petri ad scuta 1200. à Petro habita ex causa in processu deducenda,
3 † quæ cum nunquam fuerit deducta, sequitur, quòd egerit sine actione, & quòd propterea sententia non sustineatur, l. 1. in princ. vbi glos. magna & DD. ff. de edend.
4 Neque suffragatur Ioanni Paulo, quòd in libello adsit clausula, [ius, & iustitiam, &c.] quæ operatur, vt quis videatur intentasse illud remedium, & illam viam, quæ libellanti competere potest, & sibi est magis fauorabilis. Ayin. cons. 201. num. 45. Rol. cons.
5 79. num. 38. lib. 1. † quia hoc est verum si per probationes declaretur intentio libellantis, quia tunc iu-

dex

dex secundum intentionem illam poterit condemnare. Gemin.cons.118.nu.3.vers.& hoc probat. Corn. cons.302. lib.1.per totum. In casu autem de quo agitur, non apparet, Ioannem Paulum probasse intentionem suam; nam etsi mediante chirographo sanct. mem. Clem. viij. sibi consignato à Petro, habuerit scuta 1200. ex bancho, quæ transtulit ad domum Petri, in qua præsente Petro fuerunt numerata, & data Petro, tamen non constat, ex qua causa fuerint
6 data. † Vnde recurrendum est ad coniecturas, vt per Bart. in l. cùm quid, nu.11.ff. si cert.pet. Et propterea ad excludendum mutuum, considerabant Domini qualitatem personæ Ioãnis Pauli qui dedit pecunias, quæ etsi honesta sit, nihilominùs tunc erat scriba cuiusdam Notarij, nec est verisimile, quòd voluisset Petro Auditori Thesaurarij mutuare pecunias absque licito lucro, & eas absque scriptura aliqua tradere, vt bene in simili considerat Anchar. cons.64. num.2. post medium. Concurrit taciturnitas nouennij; non est enim verisimile, quòd vir non diues, sed potiùs humilis conditionis, voluerit per illud tempus habere pecunias otiosas, cùm nemo præsumatur iactare suum. Concurrit etiam, quòd Petrus tanquam Auditor Thesaurarij, dum consignauit chirographum, transmisit cum Io. Paulo ad banchum duos familiares suos, vt ipsimet deponunt, quæ arguunt, pecunias non mutuò fuisse traditas.

Non obstat, quòd primus testis dicat, quòd dum numerarentur dictæ pecuniæ, petijt certam quantitatem mutuo à dicto Petro, qui negauit habere pecunias, & dixit, illas esse Ioannis Pauli, quia hæc verba potuerunt dici ad excludendum amicum petentem mutuum, prout quotidiana practica docet, & vtcumque sit, dictum istius testis, non propterea concludit, pecunias mutuò fuisse datas.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 31. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Repetens indebitum, probare debet, se indebitum soluisse, etiam quòd probatio consistat in negatiua.*
2 *Diuersitas summarum inducit diuersitatem contractuum, & obligationum.*

DECISIO CCCXXXI.

IVlius qui agit condictione indebiti, tenetur probare intentionem suã, scilicèt, indebitum soluisse, Alex. cons.83, nu.1. lib.1. quam visum fuit Dominis non probari. Cùm enim indebitum deducatur, ex quo extinxit censum Vecchiarellæ; non probat, extinxisse vigore concordiæ anni 1591. prout probare debet, cùm sit fundamentum intentionis suæ, etiam quòd consistat in negatiua, Innoc. in cap. super his, num.10.vers.ad argument.contrar. de accusat.cum alijs, per Natt.cons.199.num.9.vol.1.

Neque facit, quòd satis probatur huiusmodi negatiua, cùm non constet de alia causa, ex qua M. Ant. auctor Iulij voluerit extinguere censum, quia hæc præsumptio eliditur, ex quo M.Ant.tenebatur vigore concordiæ extinguere censum scutorum 600.& tamẽ extinxit censum scutorum 400. quæ diuersitas summarum inducit diuersitatem contractuum, & obligationum, l.quingenta, ff.de prob.Ang.in l.scire debemus, 29.nu.3.in fi.ff.de verb.oblig.latè Surd.cons. 80.num.14. Nec Iulius potest iuuari, ex eo quòd non fuit simpliciter promissum, extinguere certum censum, sed pro huiusmodi rata liberare Marcutium, quod potuit adimpleri soluendo in vnamanu scuta 400.liberando Marcutium pro illa summa, quia nihilominùs militat prædicta ratio, quòd diuersitas summarum, inducit diuersitatem obligationis, ex qua dicunt Ang.& Surd.locis præcitatis, quòd petens 50. probando centum fuisse sibi promissa, debet succumbere, nisi probet, 50. esse de centum promissis. Videtur enim vnam summã petijsse, & aliam probasse, & prædicta in hoc casu de plano procedunt, quia concurrunt quamplura denotantia diuersitatem obligationum, & præcipuè dicta duorum testium, qui deponunt de confessione extraiudiciali M. Antonij facta parte præsente, quæ tolleret omnem difficultatem, si non dubitaretur, an alter ex testibus deposuerit sine iuramento. Gabr.cons.71.num.17.lib.1. Concurrunt insuper quietationes, dicta aliorum testium, capitula Vechiarellæ, & alia ponderata in decisione vltimo loco facta. Quæ probationes fortasse simul iũctæ facerent plenam probationem, cùm omnes in sua specie videantur perfectæ.

Celsonen. Canonicatus. Merc. 31. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali, tuetur possessionem pacificam per annum immediate præcedentem gratiam impetrantis, & incipit à die possessionis illius cuius beneficium impetratur.*
2 *Dictio* TVNC, *denotat extremitatem temporis.*
3 *Dictio* IMMEDIATE, *denotat actum immediate præcedentem.*
4 *Annalis pacificus possessor non dicitur ille, cuius beneficium ab alio post annum fuit possessum.*
5 *Gratia* PERINDE VALERE, *subiacet regulæ de annali, si vigore primæ gratiæ possessor non erat pacificus.*
6 *Ratificatio impetratæ commissionis iactationis, & iactationum, sufficit ad effectum regulæ de annali.*

DECISIO CCCXXXII.

DOmini, omisso primo motiuo decisionis, an prima possessio Antonij ei suffragaretur, ex quo fuit capta dũ Petrus erat in possessione, ad effectũ tamen, quòd Cosmæ non obstaret regula de annali, dixerunt sufficere, quòd de tempore secundæ gratiæ Cosmæ, in qua obtinuit subrogari in iuribus Petri, Antonius non esset annalis pacificus possessor, quod deprehenditur ex eo, quia secundo loco cepit possessionem 22. Septembris 1599. & 20. Iulij 1600. ipsemet commisit causam iactationis, & iactationum. Vnde cùm de tempore commissionis nondum esset annalis pacificus, superueniente gratia
5 Cosmæ, ipsi agenti regula non obstat, † ex quo illa solùm tuetur possessorem per annum immediatè præcedentem, qui incipit à die possessionis illius cuius beneficium impetratur, & terminatur, postquàm completus est annus pacificæ possessionis, antequàm beneficium sic possessum alter impetret, vt per Mandos. super regula de annali quæst. 19. num. 1. & 3. vers.quoad aliud.

Neque facit, quòd ante secundam possessionem Anto-

Antonius fuit pacificus possessor, quia vt dictum est, Domini non firmarunt, an dicta possessio ei suffragaretur, sed vtcumque sit non poterat suffragari ad effectum quòd Cosmæ obstaret regula de annali, cùm requirat annalem possessionem pacificam immediatè præcedentem gratiam impetrantis, & sic gratiã Cosmæ. Et hoc innuunt verba regulæ, videlicet[statuit,& ordinauit, quòd quicumque beneficium tunc per annum immediatè præcedentem,] ponderando
2 dictionem [tunc,] † quę denotat extremitatem temporis impetrationis, contra quam datur de regula, &
3 dictionẽ [immediatè,] † quæ denotat annum immediatè præcedentem ipsam impetrationem, vt in puncto considerat Verall.dec.21.part.3.per tot.Cæsar.de Graff.dec.7.num.2.& seqq.de caus. poss.& propr.vbi quod non dicitur annalis pacificus possessor, ad effectum regulæ, ille cuius beneficium post annum ab alio fuit possessum, & quòd passim in Rota practicatur, quòd ad effectum regulę, debeatur probari pacifica possessio in anno immediatè præcedenti impetrationem. Hinc per prædictas rationes Rota resoluit coram bo. me. Bubalo in causa Brixien. parochialis, 2. Iunij 1587. quòd gratia [perinde valere,] obtenta ab impetrante, non subiaceat regulæ de annali, ex quo vigore primæ gratiæ iam possessor non erat pacificus. Et conferunt notata per Satnen.super hac regula, q. 77. & per Mandos.quæst. 21. qui concludunt per dictas rationes, non sufficere annum continuum.

Neque etiam facit, quòd commissio iactationis,& iactationum, fuerit impetrata ab asserto procuratore, quia sufficit ad effectum regulæ, cùm Antonius ratam habuerit ante annum completum. Sam.super dicta regula de annali quæst.49.per tot. & quod ratificatio sufficiat ad effectum litis, dicit Verall. decis. 165. par.2.

Spoletan. Laudi. Lunæ 12. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Nemo cogitur stare in communione.*
2 *Arbitris in rebus parui præiudicij creditur.*
3 *Nota quòd in causis leuibus Rota amat concordiam.*

DECISIO CCCXXXIII.

Visum fuit Dominis, laudum esse iustum. Nam cùm arbitri condemnent Iuliam hæredem partis ad soluendum medietatem mobilium Martinæ, & scuta tria pro medietate Ferratæ, & appodij, vt in 1. & 2. cap. & præcipiant, quòd prædium commune diuidatur, vel, partibus nolentibus illud diuidere, diuidantur fructus, circa hæc capita de iustitia dubitari non potest, quia Andræas earum pater dedit ipsis in dotem pro qualitate floren.300.& post eius obitum residuum bonorum, reseruata sibi facultate testandi per flor. 100. Vnde cùm hæc bona demptis flor. 100. spectatent ad dictam Iuliam, & Martiam,
1 benè pronuntiatum fuit, esse diuidenda, † cùm nemo cogatur perstare in communione, Corn. cons. 54. num.1. lib. 1. & quantitas mobilium satis iustificatur ex inuentario. Et quoàd ferraram, agitur de tam
2 parua summa, † vt credendum sit arbitris attestantibus de confessione Iuliæ. Abb. cons. 64. col. 3. ant. med. vers. item videtur in hoc credendum.

In tertio quoque capite laudum est iustum, quia cùm in eo habeatur, quòd vtraque pars participet pro rata de pensione domus, non est præclusa via, quin Iulia possit participare pro portione sibi aliàs assignata pro flor. 300. occasione suarum dotium, & pro alia medietate vigore instrumenti dotalis, quæ si-
3 bi erat debita post obitum patris, cùm laudum recipiat interpretationem,& declarationem à iure. Anch. cons. 60. num.7.

Er quoàd fructus agri, quos Iulia dicit, Martiam percepisse, hoc non probatur ex testibus per ipsam datis, & ideo resultat iustitia laudi in hoc capite, in quo vtraque pars absoluitur.

Quoàd Florenos 100. in quibus fuit instituta Iulia non negat Martia, ei esse debitos, sed de his non tractar laudum, & Martia ipsa pretendit residuum suę dotis. Vnde ordinarunt, Domini cùm agatur de paupere regno, quòd circa hæc capita absque lite omninò partes concordentur.

Viterbien. Fideicommissi. Ven. 16. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Aetas probatur per testes, & ex fide baptismi, nu.2.*
3 *Quadriennium datur ad petendam restitutionem in integrum.*
4 *Testes de certa scientia, & de credulitate, iunguntur ad faciendam plenam probationem.*
5 *Restitutio in integrum datur minoribus ex causa iuuenilis imprudentiæ, etiam si semel fuerit petita, & denegata, & non appellatum.*

DECISIO CCCXXXIV.

IN disputatione dubij, An Marco, & Octauio esset danda restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis paternę, Domini 19. Ianuarij 1601. non dubitarunt de minori ętate Octauij, sed de minori ętate Marci, & de lęsione. Quę duo copulatiuè requiruntur ad effectum restitutionis in integrum, ex allegatis in dicta decisione. Hodie autem satis etiam constat de minori ętate Marci, ex depositione duorũ
1 testium, qui benè deponunt, fuisse natum de mense Septembris anni 1578. l. omnes,vbi Castr.num.7.C. de his, qui ven. ætat. impetr. Bart. in l.de ętate,num. 7.ff.de minor. Soc. iun. cons.3. num. 12. lib.2. Vnde cùm Marcus sit natus de anno 1578. vt ex testibus,
2 Octauius verò de anno 1580. † vt ex fide Baptismi, satis restitutio fuit petita ante elapsum quadrienniũ,
3 † quod datur ad petendam restitutionem, cùm post completam minorem ætatem adhuc non sit lapsum. Cùm enim sit probatum principium temporis, probatur etiam finis. Bald.in l. 2. numer. 2. C. de temp. appell.
4 Difficultas igitur consistebat in lęsione, quę videbatur satis probata ex depositione primi testis, qui deponit, quòd Pacificus pater dicti Marci, & Octauij nihil habebat de proprio, sed omnia bona ei fuerant relicta à Marco patre. Et quamuis iste testis sit vnicus, concurrit tamen dictum secundi testis deponentis de credulitate, & quod aliàs firmatum fuit 18. Aprilis 1603. quòd Pacificus ludendo,& bibendo consumpsit omnem substantiam. Vnde non est verisimile, quòd ipse acquisiuerit bona, ex quibus satis apparet læsio dictorum Marcij, & Octauij.

Ne-

5 Neque facit, quòd semel in partibus restitutio fuerit petita, quia non apparet fuisse denegatam, & si de hoc constaret, etiam quòd non esset appellatum, adhuc est danda restitutio in integrum Marco, & Octauio ex causa iuuenilis imprudentiæ, ex alleg. per Oddum de restit. in integr. par. 1. quæst. 16. art. 2. num. 14.

Et ita fuit resolutum in maximam contumaciam alterius partis.

Romana Vineæ. Lunæ 19. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Pacta illicita quæ non sunt contra substantiam venditionis, Vitiantur, & non vitiant.*

DECISIO CCCXXXV.

DOmini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia ex elaboratissima decisione bon. mem. D. Littæ apparet, non constare de læsione prætensa. Et licèt hodie opponatur, plura pacta fuisse apposita in venditione, quæ de iure non subsi-
1 stunt, † tamen, quicquid dicendum sit, satis est, quòd non sunt contra substantiam venditionis, & propterea licèt possent vitiari, non tamen vitiare ipsam venditionem. Et istis pactis etiam fuit responsum in decisione bon. mem. D. Littæ, & hodie agitur tantùm super læsione.

Calaguritana Iurisprouidendi. Ven. 9. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ferri debet super toto eo quod petitur, aliàs non valet.*

2 *Iudex bene vel malè iudicans, officio suo functus est.*

3 *Sententiæ plures fieri possunt ab eodem iudice, quando capitula sunt diuersa.*

4 *Diuersa capitula dicuntur, quandò ex diuersitate factorum separationem recipiunt. Item quando quodlibet capitulum determinatur de per se, & ab alio determinationem non recipit.*

5 *Prouisio facta ab existente in quasi possessione conferendi sustinetur.*

DECISIO CCCXXXVI.

DOmini dixerunt, iurisdictionem non fuisse consumptam ita ut sit præclusa facultas cognoscendi super Breui Sanct. mem. Clem. viij. dati die 4. Maij
1 1592. Nam licèt regula sit, † quòd sententia debeat fieri super toto eo quod petitur, aliàs non valet, l. in hoc iudicio, ff. fam. ercisc. l. etiam, §. 1. ff. de minor. cum allegatis per Felyn. in cap. cùm inter, num. 6. de
2 sent. & re iud. † Et iudex siue bene, siue malè iudicauerit, officio suo functus sit, l. Iudex posteaquam 55.
3 ff. de re iud. † tamen dicta regula non procedit, quando capitula sunt diuisa, quia tunc plures sententiæ possunt ferri ab eodem iudice. Ioannes Andræas, in d. cùm inter, num. 12. vers. si autem plura capitula, & num. 13. Butr. num. 26. circ. med. vers. potest tamen postea articulum non dictum & per tot. bene Imol. num. 12. vers. si autem petitio continet plura, Abb. num. 23. Fel. num. 6. Bald. in l. 2. num. 6. C. de
4 re iud. † Diuisa autem capitula tunc dicuntur, quando ex diuersitate factorum separationem recipiunt. Bald. in d. l. 2. num. 5. vel quando vnum ab alio determinationem non accipit, sed quolibet per se, vt per Fel. in d. c. cùm inter, num. 7. prout in casu isto, quia sententia lata per Illustrissimum D. Cardinalem Seraphinum, est super inualiditate Motus proprij Sixti V. super modo conferendi, imponendo silentium Episcopo, & ab eo prouisis. Et propterea cùm postmodùm bo. me. Litta pronunciauerit per sententiam diffinitiuam, literas S. mem. Clem. viij. in forma Breuis datas 28. Aprilis 1596. esse canonicas, & iuxta illatum tenorem esse prouidendum, non inde sequitur, quòd etiam pronunciauerit super Breui dato die 4. Maij 1591. per quod inualidantur prouisiones factæ vigore Motus proprij Sixti V. ita ut beneficiati non possint audiri super isto puncto particulari, & separato, quia stant simul, quòd Motus proprius Sixti V. non sustineatur, & tamen prouisiones factæ illius vigore sustineantur tanquam factæ ab illo qui erat in possessione conferendi illo modo. Calder. cons. 23. de præben. Rota dec. 49. de rescr. in antiq. Et fuit latè deductum coram me in causa Celsonen. Præceptoriæ 2. Iunij præteriti.

Neque facit, quòd ex quo Illustrissimus Seraphinus pronunciauit, Motum proprium Sixti V. esse inualidum, & bo. me. Litta Breue Clem. viij. dato 28. Aprilis 1596. esse exequendum, per quod forma prouidendi præscribitur, & finis litibus imponitur, cum clausula, [sublata,] inde sequitur, quòd etiam super prouisionibus iam factis per Episcopum sit pronunciatum, & propterea consumpta iurisdictio, ex allegatis per Fel. loco proximè citato, nu. 7. post med. vers. 2. restringe, vsque ad finem; quia hæc procederent, si data inualiditate Motus proprij Sixti V. sequeretur etiam, prouisiones eius vigore factas, fuisse inualidas; sed cùm hoc non sequatur, vt dictum est, potest propterea super hoc capite separato & indiuiso cognosci, cùm quoàd illud non dicatur consumpta iurisdictio.

Nec denique refragatur, quòd per dictum Breue de anno 1596. videbatur finis impositus litibus; quia videbatur Dominis, esse intelligendum, quoàd lites prouenientes ex modo conferendi, non autem, quòd prouisi non possent audiri super collationibus sibi factis vigore Motus proprij Sixti, an sustinerentur ratione bonæ fidei collatoris, vel ex alio capite, & per consequens, an illi obstet Breue 4. Maij 1592. per quod dictæ prouisiones inualidantur. Et de hoc etiam poterit particulariter videri, dum cognoscetur super dicto Breui.

Syracusana Quartæ. Merc. 14. Martij 1607.

EPITOME.

In tota hac decisione agitur, ex quibus actibus lis censeatur inducta, ad effectum interrumpendi præscriptionem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *In probanda consuetudine tempus litis demendum est.*

2 *Exequutio citationis sufficit ad inducendam litis pendentiam, itaut nihil ea pendente debeat innouari, tam ex parte actoris, quàm rei. Ex parte verò actoris sufficit citatio, etiam quòd non sit exequuta.*

4 *Litis contestatio requiritur ad effectum vt lis interrumpat præscriptionem.*

5 *Lis regulariter habet initium à litis contestatione.*

6 *Quando lis dicatur contestata, vide remissiuè.*

7 *Quarta Episcopalis non debetur de legato pio facto pro ornatu corporis Christi.*

8 *Concordiæ, & transactiones fieri possunt pro lite præsente, & pro futura.*

9 *Lis dicitur contestata per responsionem factam petitioni.*

10 *Lis dicitur deserta ex non prosequutione per annum, vel per biennium, ex causa.*

11 *De nullitate dari potest vsque ad 30. annos.*

12 *Iudices de necessitate in pronunciando non sequuntur informationes procuratorum, & aduocatorum.*

13 *Sententia lata ad fauorem præscribentis, non interrumpit præscriptionem.*

14 *Nullitatis obiectio litem non inducit.*

15 *Post rem iudicatam, ad hoc vt extinguatur lis, fauore actoris requiritur exequutio, secùs fauore rei.*

DECISIO CCCXXXVII.

CVm Reuerendissimus Dominus Episcopus Syracusan. prætendat, ex testibus probasse consue-
1 tudinem percipiendi quartam ex legatis ijs, † & quia
ex tempore, de quo testes deponunt, est demendum
tempus litis, vt per Bar. in l. Celsus, num. 26. & seqq.
ff. de vsucap. ideo dubitaui, an constaret de tali lite,
ante annum 1532. quæ suffragetur Ciuitati Noti in
casu, de quo agitur. Et cùm plura deducerentur, Dominis non placuit, esse inductam litem ex monitorio
exequuto per Episcopum 1508. in summario, num. 5.
contra Capellanos sancti Nicolai, vt soluerent quartam de quodam legato pio, nec ex alio monitorio exequuto per eundem Episcopum de anno 1510. contra
hæredes cuiusdam ad soluendum quartam de legatis
pijs, vt in summario, nume. 6. nec minùs ex alia citatione cum inhibitione obtenta de anno 1520. vt in
summario num. 3. per Ioannem Menzullo contra Episcopum, occasione cuiusdam decreti (de quo tamen
non constat) de soluendo certam quantitatem pro
2 quarta. † Nam licèt ad effectum, quòd lite pendente
nihil debeat innouari, sufficiat exequutio citationis,
per quam reus possit instrui super quibus in iudicio
3 conuenitur. Clem. 8. vt lit. pend. † & respectu actoris,
nec requiratur exequutio. Rota dec. 6. vt lit. pend. in
no. Rom. cons. 330. num. 2. ante finem, vers. illud autem, cum alijs latè deductis in causa Terdonen. fructuum 28. Ianuarij 1577. coram bo. mem. Lauretano, & latè prosequitur Lancell. do attent. par. 2. cap. 4.
4 in præfat. nu. 36. † Ad effectum tamen interrumpendi præscriptionem, & sic, quòd testes non probent,
quasi deponant post litem motam, requiritur litis
contestatio, l. motæ litis, 26. vbi Bald. Salyc. & alij C.
5 de te. vendic. † Regulariter enim lis ab eius contestatione initium habet cap. ex parte 2. & ibi latè gloss.
fin. de verb. signific. & not. Vestr. in praxi lib. 8. cap. 4.
6 nu. 23. † Hic autem lis non fuit contestata, cùm non
concurrant ea de quibus per Castren. in consil. 402.
num. 2. vers. 2. probatur, lib. 1. vt per Rom. cons. 174.
nume. 5. Nec etiam aliquibus ex Dominis videbatur
adesse litem ad effectum de quo agitur, ex petitione
facta de anno 1529. super reuocatione sequestri, &
quòd declaretur, quòd de legato pro ornatu corporis
Christi quarta non esset debita, & sententia super hoc
lata in qua fuit declaratum, quartam in hoc casu non
7 deberi, vt in summario num. 2. † quia iste videbatur
casus specialis, nempe, quòd quarta non deberetur
de legato facto pro dicto ornatu. Sed quia non erat
expeditum, an hæc sententia esset in forma probanti;
ideo, si opus erit, de hoc poterit particulariter videri,
quia non omnes Domini considerauerant istum casum litis. Nec insuper potest colligi aliqua lis ex c. 12.
concordiæ initæ de anno 1532. vt in summario, num.
penult. in quo cauetur, quòd circa facultatem exigendi quartam debeatur consulrari cum sanctissimo, cu-
8 ius ordini Episcopus acquiescit, † quia concordiæ, &
transactiones solent fieri non solùm pro lite pendente, sed etiam pro futura, l. 2. vbi DD. C. de transact. An
autem ex ista transactione Episcopus fuerit effectus
malæ fidei possessor, itaut consuetudo, si qua postea
inducta fuerit, ei suffragari non possit, Domini dixerunt, non esse præsentis inspectionis, cùm quæratur
solùm, an constet de lite, ad effectum prædictum.

Difficultas igitur fuit restricta ad litem motam per
Episcopum de anno 1516. vt in summario, numer. 4.
Petijt enim contra Bernardum de Vrso quartam legatorum piorum per Ioannem eius fratrem relicto-
9 rum, † & monitorium fuit exequutum, & responsum
pro parte Bernardi; vnde negari non potest, quin lis
fuerit contestata, l. 1. C. de lit. contest. cap. 1. eodem tit.
Castr. & Rom. locis præcitatis. Et inde fuit lata sententia de anno 1517. ad fauorem Episcopi, & ab ea
appellatum, & introducta causa in Curia Metropolitana Montis Regalis, & de anno 1519. per dictam Curiam fuit reuocata prima sententia, quæ nulla fuit declarata, & data absolutoria Bernardo, & contra hanc
sententiam pro parte Episcopi fuit dictum de nullitate, & si qua erat, ab ea appellatum, & licèt non constet de prosequutione appellationis, tamē cùm etiam
fuisset dictum principaliter de nullitate, licèt fuerit
10 deserta causa appellationis, † cùm nec infra annum,
nec infra biennium quod ex causa datur, appareat de
prosequutione, cap. cùm sit Romana, & c. ex ratione,
de appellat. non tamen fuit deserta causa nullitatis,
11 † cùm de nullitate possit dici vsque ad 30. annos.
Franc. in cap. dilecto, num. 171. de appell. Marant.
in praxi par. 6. tit. de sent. num. 153. Et fuit latè deductum in causa Placentina parochialis de Malpartida,
1. Decembris 1603. coram bon. mem. Litta. Et sic ista
lis super nullitate non solùm durauit vsque, sed etiam
post annum 1532.

Neque placuit Dominis, quòd Bernardus denegaret solutionem quartæ, non ex eo solùm, quòd non esset debita Episcopo, sed ex remissione antecessoris, &
alijs etiam de causis, vt in summario Episcopi, nume.
12. quia dicebant Domini, quòd iste est actus extraiudicialis continens allegationes procuratorum, & aduocatorum, qui dicunt in iure, & in facto, & deducunt motiua, ex quibus nō potest concludi, prosequu-
12 tionem litis esse restrictam, † quia Iudices ista pro
necesse in pronunciando non sequuntur, vt per Gemin. in cap. duobus, num. 9. de rescr. qui dicit, quòd
nec Auditores Rotæ semper volunt insistere suis decisionibus.

13 Neque facit, quòd sententia fuit lata ad fauorem
Episcopi, & ideo non fuit interrupta præscriptio, vt
per

per Frly. in c. illud. nu. 17. vers. 14. concl. de præscript. Couar. in reg. poss. p. 2. §. 12. nu. 4. vers. concl. ibi, hanc item secundam conclusionem. quia vltima sententia fuit pro Bernardo Vrso reo, vt satis est, quòd cùm iudicium non fuerit terminatum de anno 1532. lis durater de eo tempore.

Dicebat tamen vnus ex Dominis, quòd Episcopus Syracusanus dixit de nullitate sententiæ Metropolitanæ, & si qua erat, appellabat ad Illustrissimum Proregem, & sic hæc appellatio non potest ei suffragari, ex quo non fuit appellatum ad iudicem Ecclesiasticum, cùm materia esset de foro Ecclesiastico. Et insuper dicebat, quòd licèt Episcopus per 30. annos
14 posset dicere de nullitate, † tamen nullitas obiecta
non inducit litem, per doct. Bal. in Auth. quæ supplicatio, num. 4. C. de precibus Imp. offer. Quia aut sententia valuit, & non pendet iudicium, aut sententia non valuit, & sic non inducitur pendentia ratione nullitatis motæ, sed ratione primæ causæ. Quæ eo magis videntur procedere ad effectum de quo agitur.

15 Nec potest suffragari Episcopo, quòd res iudicata
non extinguit litem, nisi sequatur exequutio, quia hoc procedit in actore, secùs in reo qui est in possessione, qui non eget exequutione. Et ita loquitur Mohed. dec. 3. num. 3. vt lit. pend. Put. dec. 311. num. 7. lib. 2. Vnde super hoc motiuo, quod videtur releuans, pars poterit particulariter audiri.

Alia quæ deducebantur pro parte Episcopi ad ostendendum, consuetudinem fuisse probatam per scripturas, non sunt præsentis inspectionis, quia an fuerit offuscata per præsentem litem, erit particulariter agendum.

Portugallen. Pensionis. Ven. 23. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Causa censetur profana, quæ non est super titulo beneficij.*
2 *Remissoria in profanis conceditur absque fumo, si articuli sunt releuantes.*
3 *Propter præsumptam calumniam, remissoria non facilè denegatur.*
4 *Remissoria, quando diu in partibus fuit agitata causa, secùs si super diuersa.*

DECISIO CCCXXXVIII.

DOmini dixerunt, remissoriam esse dandam, quia
1 cùm causa sit profana (†talis enim censetur omnis causa, quæ non est super titulo beneficij. Vrall.
2 decis. 99. par. 1.) † Solet dari absque fumo, modò sit
releuans, Mohed. decis. 199. num. 4. Caput. dec. 68. lib. 3. Hic autem releuantia satis apparet, ex quo articuli tendunt ad tollenda omnia firmata in decisione.
3 Et licèt hoc sapiat calumniam, † tamen ob præsum-
ptam calumniam Rota non solet denegare remissoriam. Ægid. dec. 624. quæ tamen etiam hìc videbatur cessare, cùm etiam in partibus fuisset petitum, huiusmodi articulos admitti.
4 Neque facit, quòd ex quo lis fuit diu agitata in
partibus, & nihil probatum, remissoria debet denegari, Vrral. decis. 63. par. 3. quia regula cessat in hoc casu; nam in partibus non fuit actum super negotio principali. Vltra quòd cùm Bernardus obtinuerit sententias ad sui fauorem, cessat prædicta regula, vt fuit firmatum in causa Bononiensi census 17. Nouembris 1600. coram R. P. D. M. Sacrato, & in causa Augustana sepulturæ 20. Nouembris præteriti, coram R. P. D. meo Ludouisio.

Corduben. Redecimarum. Lunæ 26. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria propter maximam calumniæ præsumptionem denegatur.*
2 *Remissoria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet.*
3 *Testes non sunt interrogandi de ijs quæ respiciunt ius.*

DECISIO CCCXXXIX.

EPiscopus, & Capitulum Corduben. prætendunt sibi deberi certam decimam, redecimam nuncupatam. Et cùm diu causa fuisset agitata in partibus, & deinde in Rota, & tam in partibus, quàm in Rota vigore remissoriæ plures testes fuerint examinati, hodie de nouo petebatur remissoria super articulis super quibus iam fuerat examinatum, & super articulis nouis, qui idem continent in substantia cum articulis datis in partibus, & in Rota contra illos qui de nouo sunt in causa; & prætendebatur quoque, posse citari illos qui ab initio fuerunt in causa. Et Rota censuit, remissoriam non esse concedendam, quia cùm hoc sit vnicum ius, & fuerint in partibus plures
1 testes examinati, † & deinde concessa remissoria in
Rota, ex isto modo procedendi oritur maxima præsumptio calumniæ, ex qua receditur à regula, quòd propter præsumptam calumniam non de facili denegatur remissoria, vt fuit resolutum in causa Caurien. iurisdictionis 16. Februarij 1587. coram bon. mem. Otiolen. & in causa Pampilonen. de Stella 23. Iunij
2 1603. coram me. Et intrat alia regula, quòd remisso-
ria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet, Ægid. dec. 624. ante fin. Et eo ampliùs visum fuit, remissoriam esse denegandam, quia nec exprimuntur illi qui de nouo sunt in causa, vt Ciuitas quæ assumpsit eorum defensionem, iura sua possit teneri. Et quia quatenus articuli essent noui, dum prætenditur probari, redecimam, verè esse decimam,
3 est quid iuris, † de quo testes non sunt interrogandi.
Non obstant, quòd prædicta procedunt respectu illorum qui de primo loco fuerunt in causa, secùs respectu illorum qui sunt de nouo in causa, quia potiùs ea bene militant respectu omnium.

Taurinen. Decimarum. Ven. 30. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Transactio super decimis non confirmata authoritate Apostolica, non egreditur suum authorem.*
2 *Confirmatio Apostolica non præsumitur ex cursu temporis, cessante obseruantia, quæ non debet esse turbida.*

3 Te-

3 *Sententia lata ad fauorem possessoris, non interrumpit præscriptionem.*

D E C I S I O CCCXL.

1 DOmini dixerunt, transactionem non obstare moderno parocho, quia cùm non habeat confirmationem Papæ, non egreditur suum auctorem, c. de cætero, de transact. c. veniens, eodem tit. quod propriè loquitur in decimis. Et fuit latè deductum coram me in causa Mediolanen. decimarum 10. Aprilis anni præteriti. † Neque etiam hic confirmatio Papæ præsumi potest ex cursu temporis, cessante obseruantia, cùm lis fuerit mota super hac transactione de anno 1572. Fel. in c. Albericus, num. 3. de testibus. † Nec Eleemosinario suffragatur responsio, quòd lis fuit terminata ad fauorem possessoris, & proptereà præscriptio non fuit interrupta, Fely. in c. illud, num. 17. vers. 14. concl. de præscript. Balbus in tract. de præscript. p. 3. 6. partis principalis, quæst. 4. num. 37. Verall. dec. 163. par. 2. quia non fuit ita terminata ad fauorem possessoris, sed ordinatum, quòd certa quantitas vini, & tritici solueretur per modum prouisionis, donec aliter fuerit declaratum. Et hæc ordinatio non fuit iuxta tenorem transactionis. Vnde dici non potest, litem fuisse terminatam ad fauorem possessoris. Vltra quòd, cùm fuerit facta alia transactio de anno 1575. satis apparet, fuisse recessum à prima, ita vt non possit considerari, an habuerit obseruantiam. Vel saltem obseruantia primæ transactionis redditur turbida, vt fuit consideratum in causa Romana Casalis Turris Vergatæ 19. Iunij præteriti, coram me.

2

3

Queten. Mercedis. Lunæ 2. Aprilis 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator post litem contestatam ex causa potest reuocari.*

2 *Procurator non potest retinere processus, & instrumenta pro salario, secùs pro expensis. Et in casu retentionis, principalis offerendo debitum, potest se ab illo liberare, numer. 3.*

4 *Procurator reuocatus quoad vnam causam, non censetur reuocatus quoad alias. Nisi reuocatio sit generalis, & eo tempore nulla alia causa agitaretur.*

D E C I S I O CCCXLI.

1 DOmini petstiterunt in resolutis, quòd domino Iacobo post reuocationem non sit debitum salarium, quia etiam quòd litem fuisset contestatus, tamen ex causa potuit reuocari, c. 2. de proc. in 6. in præsenti autem casu satis interuenit iusta causa, ex quo Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam, quàm promissam, & alia petendo, quæ præbuerunt iustam causam reuocandi, vt dicitur in alia decisione.

Neque facit, quòd mandatum de reuocando fuit datum 8. Nouembris, quo tempore Capitulum non potuit habere notitiam de lite mota per Iacobum, cùm obtinuerit monitorium die 12. Octobris, quia sufficit, quòd tunc Capitulum potuit habere aliquâ notitiam prætensionum Iacobi, prout ex multis apparet habuisse. Vnde saltem sequuto effectu, hæc potest dici iusta causa reuocationis, ex traditis per Innoc. in cap. cùm nobis, num. 2. de elect.

Neque etiam facit, quòd Iacobus protestatus fuit, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat transferenda pendente lite super expensis, ex alleg. in alia decisione, quia hæc obiectio tollitur ex responsione data in eadem decisione, † scilicèt quòd pro salario non datur retentio litis, & sic processuum, & instrumentorum, licèt secùs sit pro expensis. Et in omnem euentum Iacobus non fuit prosequutus iudiciû super retentione causæ, sed alius constitutus procurator comparuit, & causam agitauit, sed prosequutus fuit iudicium iam intentatum super salario sibi promisso, & distributionibus, & postmodùm coram me cœpit prætendere salarium post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, sibi imputet Iacobus, si non fuit prosequutus iudicium super retentione causæ, donec de expensis, & salario sibi satisfieret. Et hæc eò magis procedunt, quia si fuisset prosequutus iudicium, erat cautum Capitulo, quod poterat se liberare † offerendo se paratum soluere, l. nisi dominus, ff. de proc.

4 Minùs facit, quòd Iacobus erat substitutus ad omnes causas, & cùm fuerit reuocatus quoad causam cum Vergantia, in alijs non censetur reuocatus, Rot. dec. 18. & 22. de proc. in nou. quia tunc non aderat alia causa Capituli, & cùm causa reuocationis esset generalis, & non specialis quoad causam Vergantiæ, præsumitur reuocatus quoad alias causas futuras, ex causa quæ superuenit, quæ si ab initio adfuisset, Capitulum illum Procuratorem non constituisset, Alciat. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 36. ant. fin. Et hæc absque difficultate procedunt, cùm non constet, Iacobum se ampliùs ingessisse in causis Capituli, nec aliquid fecisse, licèt appareat, eum fuisse citatum.

Asculana seu Ripana Pecuniaria. Lunæ 2. Aprilis 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Idoneus fideiussor dicitur ille, vel qui est satis quoad diuitias, vel qui ab alijs est approbatus.*

2 *Emens nomine alterius, sed semper possidens & faciens ea quæ veri domini faciunt, censetur alterius nomen simulatè apposuisse, & si possideat rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

D E C I S I O CCCXLII.

FVit resolutum, DD. de Vecchiarellis adimpleuisse promissionem suam de dando idoneum fideiussorem de euictione, cùm fideiusserit D. Lactantius, qui est idoneus pro summa, de qua agitur, vt deponunt tertius, & quartus testis, & etiam ab alijs fuit

1 approbatus. Idoneus autem fideiussor dicitur, vel qui est satis quoad diuitias, vel qui ab alijs est approbatus, l. si verò, §. 1. ff. qui satisd. cog.

2 Dixerunt quoque Domini, Capitaneum Theodorum teneri ad fructus recompensatiuos, vt in decisione facta 11. Decembris præteriti, ex quo emit, vxore, & filio absentibus, & semper remansit in possessione, percipiendo fructus, & alia faciendo, quæ veri domini faciunt. Vnde dicendum est, accommodasse instru-

instrumento nouem filiorum, simulatè ad aliquem finem sibi notum, & in puncto considerat Gabr. cons. 52. nu. 1. & seqq. lib. 2. & est textus in l. cùm propria, C. si quis altari vel sibi.

Et ita fuit resolutum, DD. de Mucchiarellis solis informantibus.

Romana Casalis Turris Vergatæ. Lunæ 7. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota negligens in soluendo canones, potest præiudicare successoribus.*
2 *Confessio defuncti non nocet successoribus, quos non constat esse hæredes defuncti.*
3 *Emphyteosis in qua nulla habetur mentio hæredum, nō est hæreditaria.*
4 *Emphyteuta primo loco vocatus, non potest præiudicare descendentibus, si emphyteosis est hæreditaria.*

DECISIO CCCXLIII.

POst resolutionem factam, quòd Monachis non obstant transactiones de Anno 1561. & de anno 1573. nec minùs res iudicata quæ allegabatur; dubitaui an intraret deuolutio. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia Petrus Coscianus dedit casale de quo agitur, Ecclesiæ, reseruando eius filijs, & ipsis non existentibus, prout non extiterunt, Ioanni Antonio nepoti vtile dominium, eiusque filijs, & descendentibus in infinitum. Vnda sequitur, quòd cùm superfit Vincentius iunior descendens à dicto D. Io. Antonio, Monachi ob lineam finitam nullam possint prætendere deuolutionem. Clar. in §. Emphyteusis, quæst. 42.

Neque facit, quòd Casale fuit deuolutum ob non
solutionem canonum vsque de anno 1429. & facta
transactio, & concessum vsque ad tertium genus cum
diminutione canonis, & postmodùm de anno 1553.
fuit facta alia transactio cum Thoma iuniore, & remissa caducitas incursa etiam ob non solutionem ca-
nonis, qui etiam fassus fuit, in eius persona comple-
1 tum tertium genus. Et dubitari non potest, † quin
negligentia in non soluendo canones, potuerit præiu-
dicare successoribus, ex allegat. per Corbull. de caus.
priuat. ob non sol. can. ampliat. 7. num. 1. & 2. & per
Valasc. de iur. emphyt. quæst. 49. num. 2. Nam fuit
responsum, quòd de non solutione canonis constat
solùm per confessionem transigentium, qui confiten-
do non potuerunt præiudicare successoribus vocatis
ex pacto & prouidentia illius qui concessit hæc bona
2 Ecclesiæ. Et debet probari aliunde, † cùm non ap-
pareat, Vincentium esse hæredem patris, aut illorum
qui primo loco huiusmodi confessiones fecerunt, ad
text. in l. verba testamenti, C. de testam. l. Imperato-
ras, §. 1. ff. de prob. bene Decian. resp. 16. nu. 83. li. 1.
Et in terminis fuit resolutum in causa Bonon. bono-
rum Emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram Illu-
3 strissimo Pamphilio. † Et cùm hæc Emphyteusis non
sit hæreditaria, ex quo nulla habetur mentio hære-
dum, sed vocantur descendentes, Clar. in §. Em-
phyteusis, quæst. 16. vers. Emphyteusis, non hæredi-
taria, sed sit antiqua, & descendentes succedant ex pa
4 cto, & prouidentia Petri, † non potuerunt prædicti
primo loco vocati eius naturam alterare in præiudi-
cium suorum descendentium, secundùm opinionem
omnium DD. vt per Clar. in dicto §. emphyteusis, quæst. 16. vers. & hæc quidem, ibi, aut est simpliciter. Alex. cons. 106. num. 8. & seq. lib. 4. Grat. cons. 22. num. 9. lib. 1. Corn. cons. 100. lib. 4. & Valasc. de iur. emphyt. q. 49. nu. 9.

Non obstat, quòd prædictæ transactiones fuerunt obseruatæ; quia fuerunt obseruatæ ab illis qui transegerunt, qui si non potuerunt præiudicare successoribus transigendo, nec minùs etiam obseruando, maximè, quia Vincentius post obitum patris soluit partim vigore transactionis factæ de anno 1561. & partim vigore transactionis initæ de anno 1573.

Sabinen. Villettarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In concursu melior, & fortior probatio est præferenda, & nu. 8.*
2 *Possessio Communitatis probatur per testes dicentes, Vniuersitatem, & homines possedisse, seminando, pasculando, &c.*
3 *Appositio custodis arguit possessionem.*
4 *Testes Vniuersitatis pauciores deponentes contrarium in causa Vniuersitatis, illi quod deponunt plures numero testes, non sunt integræ fidei.*
5 *Magis creditur testibus forensibus contradicentibus in causa Vniuersitatis, quàm testibus Vniuersitatis.*
6 *Testium forensium dicta supplent defectus testium Vniuersitatis in causa Vniuersitatis.*
7 *Sententia antiqua inseruit pro titulo.*

DECISIO CCCXLIV.

1 ROta censuit, Communitati Montorij dandum
esse mandatum de manutenendo, in possessio-
ne territorij Villettarum, quia licèt vtraque Com-
munitas, Montorij scilicèt, & Viuarij, probet posses-
sionem, tamen in concursu est præferenda probatio
Montorij, cùm melioribus, & fortioribus probatio-
nibus sit munita. Bar. in l. si duo, in princ. nu. 4. vers.
quandoque vterque, ff. vti possid. Fel. in c. licèt cau-
sam, num. 8. & ibi Dec. nu. 90. de prob. Et maximè,
quia cum hac possessione concurrit etiam titulus, nē-
pe concessio Abbatiæ Farfensis dicto c. licèt causam,
vbi Fel. col. 7. in 4. causa, Dec. num. 99. Ripa in l. na-
turaliter, §. nihil commune, num. 100. ff. de acquir.
possessione, Caput. dec. 336. par. 2.

De hac enim possessione Communitatis Montorij
deponunt primus super primo fol. 3. super primo &
2. fol. 6. Tertius super 2. & 4. fol. 13. 14. & 15. iuxta
13. fol. 51. & alij testes postmodùm examinati, qui
habentur in eodem summario, nempe primus super
2. fol. 83. tertius iuxta quartum, & super 2. fol. 3. &
114. & quartus iuxta 4. fol. 128. & Octauus super
primo fol. 165. Qui testes benè probant possessionem
2 Communitatis, † cùm dicatur, Vniuersitatem, &
homines possedisse seminando, pasculando, &c. Corn.
cons. 299. num. 1. lib. 1. Et ex primis tertius super 4.
fol. 14. & octauus iuxta 13. deponunt de appositione
3 Custodis, † quæ appositio eò magis probat possessio-
nem Communitatis, l. si ita §. dominus, ff. de vsu, &
habit. Alex. cons. 88. nu. 28. vol. 5.

Neque obstant testes Communitatis Viuarij, quia

ex nnuem testibus qui dantur, sex sunt de ipso Ca-
stro, & omisso articulo an sint idonei testes in casu de
quo agitur, satis est, cùm adsint testes deponentes
4 contrarium, † quòd non sunt integræ fidei, ex alleg.
per Crot. de testibus, num. 132. Honded. cons. 17. nu.
37. & seqq. vol. 1. Et alij tres habent consanguineos
5 in dicto Castro. Vnde videtur magis credendum te-
stibus forensibus contradicentibus, quàm testibus V-
niuersitatis Viuatij. Abb. in c. insuper num. 2. col. 4.
vers. ego putarem. Fel. num. 3. in 2. fallen. Dec. num.
25. de testibus, Afflict. dec. 400. nu. 8.

Nec etiam refert, quòd aliqui ex testibus Monto-
rij sint subditi Domini Ducis eiusdem Castri Monto-
rij domini, quia etiamsi aliquantulum diminueretur
de eorum fide, tamen concurrunt alij testes forenses,
6 & non subditi. † Vnde dicta illorum supplentur per
dicta testium forensium, Gerard. sing. 24. nu. 2. Gabr.
de testibus, conclus. 5. num. 1. vbi de communi, Rol.
cons. 19. num. 9. lib. 3. Osasch. dec. 99. nu. 41. Paul.
de Castr. Alex. & Ias. in l. si quis ex argentarijs, §. co-
gentur, ff. de eden.

Non obstat, quòd etiam Communitas Viuarij ha-
bet titulum ab Abbatia Farfen. quia iste titulus est po-
sterior, & licèt sonet in renouationem antiqui, tamen
de antiquo non constat, & Communitas Montorij
non solùm habet titulum de anno 1578. verùm etiam
7 sententiam contra Viuarium de anno 1520. † quæ in-
seruit pro titulo, ad trad. per Fely. cons. 2. num. 21. Et
propterea etiam in concursu titulorum esset preferen-
8 da probatio Montorij, † cùm certius probet, Bal. in
l. de reb. num. 5. in prima lect. C. de donat. ant. nupt.

Taurinen. Decimarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non datur ad probandum id quod probatum non releuat.*

2 *Parochus habet intentionem fundatam in decimis.*

3 *Testis probans immemorabilem, inter alia deponere debet, de visu per 40. annos.*

4 *Testis deponens de immemorabili debet esse 54. annorum.*

5 *Quilibet præsumitur viuere vsque ad 100. annos, non tamen vltra.*

6 *In præscribendis decimis contra parochum, requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo.*

DECISIO CCCXLV.

1 DOmini dixerunt, Eleemosynario non esse dan-
dam remissoriam, quia cùm egeat immemoria-
li, vel quadragenaria cum titulo, ex quo agit contra
2 Parochum, † qui habet intentionem fundatam de
iure communi. Rebuff. de decimis, quæst. 13. nu. 81.
& 82. immemorabilis, quam articulatur, est impro-
babilis, quia cùm testes debeant probare de tempo-
re ante litem motam, aliàs depositio non suffragare-
tur, vt per Bar. in l. Celsus, nu. 27. ff. de vsucap. hæc
probatio redditur impossibilis, quia lis fuit mota de
anno 1553. Quare opus esset testibus, qui tunc ante
litem motam essent ætatis 54. annorum, & hodie 108.
3 annorum. † Cùm enim necesse sit inter alia, quòd te-
stis qui debet probare immemorabilem, probet de
visu per 40. annos, secundùm glos. quam Rota pas-
sim sequitur in c. 1. in verb. memoria, de præscript. in
6. ista probatio de visu fieri non potest, nisi testis tunc
quando cœpit videre, ad minùs esset 14. annorum.
4 † Et propterea dicunt DD. in dicto c. 1. de præscript.
quòd requiruntur 54. anni, & ibi Gem. & Franc. nu.
16. Anch. num. 9. Florian. in l. seruitutis, 3. nu. 36. ff.
de seruit. Rebuff. in tract. de decimis, quæst. 13. nu.
96. Milis. in verb. testis ad probanda, Gabr. concl. 1.
num. 84. de præscr. Anton. August. in epit. de præ-
script. num. 16. Capur. decis. 71. num. 2. par. 2. & dec.
290. par. 3. Et fuit latè deductum in hac causa, 17. A-
prilis anni præteriti coram R. P. D. meo Ortembergo.

5 Nequa facit, quòd non sit impossibile, inuenire te-
stes huius ætatis, quia licèt quilibet præsumatur vi-
uere vsque ad 100. annos, non tamen presumitur vi-
uere vltra istud tempus, quia pauci sunt qui viuant
ad istam ętatem. Et cùm Eleemosynarius examina-
uerit testes in partibus, credendum est, quòd si ha-
buisset testes qui meliùs deponere potuissent, eos in-
duxisset.

Neque est verum, quòd lis fuit terminata ad fauo-
rem Eleemosynarij, & sic non interrumpit prescri-
ptionem, quia iam huic obiecto fuit responsum in
decisione vltimo loco facta coram me, scilicèt fuisse
tantùm ordinatum, quòd certa quantitas vini, &
tritici solueretur, donec aliud fuisset ordinatum.

Denique non officit, quòd remissoria petitur ad
probandum consuetudinem exigendi ab hominibus
S. Ambrosij vinum, & granum, ad rationem vigesi-
mę, ad quam requiritur minor probatio; quia isti ho-
mines non sunt in causa, & si aliquid prætendit E-
leemosynarius, vtatur iure suo cum dictis homini-
bus, quia cùm Parochus sit in causa, quicquid dicen-
6 dum sit respectu hominum, † respectu Parochi eget
immemorabili, vel quadragenaria cum titulo; ex su-
periùs alleg.

Et cessat omnis difficultas, quia vt constat ex con-
fessione Eleemosynarij, decimę ab ipso possessę sunt
illæmet, quę de iure communi ipsi parocho sunt de-
bitæ: nam Parochus introduxit causam in partibus,
& petijt decimas de iure communi sibi debitas, ab E-
leemosynario occupatas, vt in processu de partibus
fol. 1. qui Eleemosynarius respondit, ab immemora-
bili tempore istas decimas sibi esse debitas, vt in eo-
dem processu fol. 11. Vnde ex confessione ipsiusmet
Eleemosynarij apparet, decimam, quam ipse perci-
pit, esse eandem debitam de iure communi Parocho.

Burgen. Iurisdictionis de Viruiesca. Lunæ 21. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus venit appellatione Ordinarij, quoad cognitionem causarum ciuilium, criminalium, beneficialium, & matrimonialium, & nu. 4. & 6.*

2 *Conc. Trid. sess. 24. c. 20. §. ad hæc, de reform. non tollit immemorabilem, nec rem iudicatam.*

3 *Dum cognoscitur de immemoriali, quæ debet terminari per tres sententias, interim Episcopus debet cognoscere causas de quibus in d. c. 20.*

5 *Dispensationes matrimoniales committi debent Ordinarijs.*

6 *Archidiaconus venit appellatione Diocesani.*

7 *Dispensationes matrimoniales possunt committi inferioribus Ordinario, quando sunt nullius diœcesis.*

8 *Territo-*

8 *Territorium exemptum est de diœcesi, & in diœcesi.*
9 *Tantum præscriptum, quantum possessum.*

DECISIO CCCXLVI.

DVbitaui, an Archidiaconus de Viruiesca veniat
appellatione Ordinarij in causis ciuilibus, cri-
minalibus, beneficialibus, matrimonialibus, in casu,
& ad effectum, de quo agitur, qui est, vt videatur, an
sit satisfactum clausulæ [parito iudicato,] cum qua
1 causa restitutionis in integrum fuit commissa. † Et Ro
ta censuit, Archidiaconum venire appellatione Or-
dinarij, quoàd cognitione dictarum causarum, secùs
autem quoàd dispensationes matrimoniales, quę Or-
dinarijs exequendæ committuntur. Et ratio primæ
partis decisionis fuit, quia cùm per sententias, & rem
iudicatam Rotalem cõstet, omnimodam iurisdictio-
nem Ecclesiasticam in omnibus causis, etiam crimi-
nalibus, matrimonialibus, & beneficialibus, spectare
ad Archidiaconum priuatiuè quoàd Archiepiscopũ,
in territorio huius Archidiaconatus, sequitur, quòd
veniat appellatione Ordinarij in materia sibi adapta-
bili, glos. in verb. Episcopus, in extrauagan. execra-
bilis, §. qui verò de præben. Gemin. in cap. Ordina-
rij, num. 5. & ibi Franc. num. 3. de off. ord. in 6. Abb.
& Fely. in c. post cessionem, num. 2. de probat. Card.
in Clem. 1. §. ad hęc, num. 4. de stat. Monachor. Man-
dos. cons. 37. nu. 19. & num. 21. Et fuit resolutum de
anno 1580. 9. Maij in causa Salaman. iurisdictionis.

Neque obstat quòd Concilium sess. 24. & 20. de re-
form. in §. ad hæc, reseruat cognitionem causarum
matrimonialium, & criminalium Episcopo, quia iam
censuit Rota coram Illustrissimo Mantica, hanc deci-
sionem non obstare Archidiacono, qui habet rem iu-
2 dicatam vsque de anno 1512. Et pluriès etiam in Ro-
ta fuit resolutum, huiusmodi decretum non tollere
immemorabilem, & signanter in causa Tullen. iuris-
dictionis 22. Martij 1596. coram Illustrissimo Pam-
3 philio, † licèt dum cognoscitur super immemorabili,
quæ debet terminari per tres sententias conformes, E-
piscopus debeat cognoscere istas causas, vt censuit
Congregatio Concilij, & dixit Rota 18. huius men-
sis, & anni, in Marcisen. iurisdictionis coram R.P.D.
meo Manzenedo, & propterea cùm ex alio capite
nempe ex dicta re iudicata de anno 1512. decretum
4 prædictum non obstet Archidiacono, vtique absque
difficultate debet venire appellatione Ordinarij, cùm
habeat tres conformes, & rem iudicatam Rotalem
super canonizatione dictæ rei iudicatę, de anno 1512.

Quoàd secundam partem dubij, An veniat appel-
latione Ordinarij, quoàd dispensationes matrimo-
5 niales, difficultas consistebat in eo, † quia Concilium
præcipit, vt dispensationes committantur Ordinarijs,
vt in c. 5. sess. 22. de refor. Et, vt dictum est, Archidia-
conus venit appellatione Ordinarij in materia ada-
6 ptabili, † imò etiam venit appellatione Diœcesani,
cùm agitur de materia non concernente officium, vel
dignitatem Episcopi, sed potiùs iurisdictionem, Fely.
in c. cùm olim, num. 1. vers. 2. nisi præferatur de præ-
script. qualis est materia dispensationis, Abb. in c. at
si Clerici, §. 1. de adulterijs, nu. 13. Fel. nu. 11. in 2.
limit. de iud.

7 Cœterùm contrarium visum fuit Dominis, quia
aliàs Congregatio Illustrissimorum interpretum Con
cilij censuit, tunc dispensationes huiusmodi posse
committi inferioribus Ordinarijs, quando sunt nul-
lius diœcesis & habent quasi Episcopalem iurisdictio
nem, vt dicitur in causa Nullius della Serena 19. No-
uembris 1593. coram Illustrissimo Seraphino. Quæ
qualitas, quòd sit nullius diœcesis, non potest veri-
8 ficari in isto Archidiacono, † quia licèt habeat terri-
torium exemptum, non subiectum iurisdictioni Epi-
scopi, tamen non potest dici, quòd non sit de Diœce-
si, & in Diœcesi Burgen. Franc. in c. statuto, num. 10.
vers. nam licet locus exemptus, de const.

Addebant aliqui ex Dominis, quòd omnimoda iu-
risdictio competēs Archidiacono per sententiam an-
tiquissimam, respicit ordinariam causarum cognitio-
nem. Commissio autem, & mandatum de dispensan-
do, vbi nullus est contradictor, non respicit ordinariā
cognitionem, & iudicium contentiosum, cùm iudi-
cialiter tunc non procedatur, ad trad. per Fely. in c.
fin. num. 36. de præsumpt. Put. dec. 144. lib. 2. Et in
his terminis fuit dictum in causa Mediolanen. matri-
monij 27. Iunij 1602. coram Illustrissimo Domino
Cardinali Millino, & in eadem 29. Nouembris eius-
dem anni coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et
propterea cùm sententia antiquissima nitatur pręscri-
9 ptione, ea non potest iuuari Archidiaconus, † quia
regula est; tantum præscriptum, quantum possessum.
Vnde necesse esset, quòd Archidiaconus probaret
præscriptionem exequendi huiusmodi dispensatio-
nes, quorum exequutio, licèt spectet ad ordinariam
iurisdictionem, Abb. & alij superiùs allegati, tamen
exequutio non est iurisdictionis ordinariæ, quia Præ-
latus exequitur non vti ordinarius, sed vti delegatus
Apostolicus.

Celsonen. Canonicatus. Ven. 1. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Habens gratiam puram in forma* DIGNVM, *& possi-*
dens, est legitimus contradictor contra habentem
subrogationem gratiosam, & nu. 3.
2 *In subrogatione gratiosa proceditur eisdem terminis,*
quibus agitur in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.
4 *Gratia in forma, dignum, requirens exequutionem, est*
pura.

DECISIO CCCXLVII.

ROta censuit, Cosmo non esse dandam immissio-
1 nem vigore subrogationis gratiosæ, † quia cùm
Antonius vigore alterius gratiæ sit in possessione, est
legitimus contradictor, & agendum est via ordina-
ria, & ille debet obtinere, qui potiora iura habet,
vel probauerit. Bart. in l. fin. num. 21. vers. aut com-
patet aliquis qui dicit possidere, C. de edict. D. Adr.
toll. Dec. ibidem, num. 41. Roland. cons. 78. num 5. &
2 27. lib. 3. qui licèt loquantur in terminis, l. fin. † tamē
idem dicendũ est in nostris terminis, cùm limitentur
eisdem regulis, vt per Mohed. decis. 13. ant. fin. vt lit.
pend. Et fuit resolutum in causa Oueten. Canonica-
tus 30. Martij huius anni corā R.P.D. Marcomontio.

Nec obstat, quòd Cosmus habet subrogationem
gratiosam, Antonius verò gratiam in forma dignum;
quia hæc essent consideranda, si vterque hodie pete-
ret immissionem, vt per Bar. & Dec. locis præcitatis.
3 † Sed Antonius cùm habeat gratiam Apostolicam,
& sit in possessione, se opponit, & ideo est legiti-
mus contradictor, quia iam exequutor functus fue-
4 rat officio suo, exequendo illam gratiam, † quæ
non fuerat conditionalis, sed pura, licèt requireret
exequutionem, secundũ opinionem quam Rota ser-
uat. Et fuit resolutũ in causa Burgen. Canonicatus 28.

Aprilis 1597. coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Pamphilio.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 1. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Iudex commissarius inter duas personas tantùm, non potest inter alios cognoscere.*

2 *Dictio, TANTVM, est taxatiua, & alia præter nominata excludit.*

3 *Locatio eum perceptione fructuum non probat possessionem, quando de alterius possessione verè constat.*

DECISIO CCCXLVIII.

Dubitaui, an sententia in Saluiano vltimo loco extra Rotam lata esset confirmanda, vel infirmanda in casu, & ad effectum de quo agitur; qui est vt posset exequi super tertia parte Casalis. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia cùm hoc
1 Casale possideatur per creditores quondam Domitij, vt in summario numer. 15. & 16. contra quos iudex non habebat iurisdictionem, cùm causa ei esset commissa inter Flaminiam, & filias dicti Domitij, tantùm, c. Per. G. de off. deleg. maximè stante dictione ta-
2 xatiua, tantù, † quæ alios præter nominatos excludit, Rota dec. 9. nu. 2. vers. præterea, de caus. poss. & prop. in no. Cassad. dec. 9. nu. 12. eodem tit. Et quòd neque etiam isti creditores sunt nominati in sententia, sequitur, quòd nō sit confirmanda ad effectum exequutionis super ista tertia parte Casalis, quia deficit potestas, & voluntas iudicis qui illam tulit; quæ inter alia requiruntur, ad effectum, quòd sententia afficiat, l. cùm te, C. de donat. ant. nupt. c. cùm super, de offic. deleg.

Neque facit, quòd post possessionem captam per dictos creditores, filij Domitij, contra quos fuit lata sententia, locarunt huiusmodi casale etiam eum per-
3 ceptione fructuum, † quia hæc non probant possessionem, quando de possessione alterius vere constat. Afflict. decis. 325. per tot. Boer. decis. 239. num. 5. Et fuit dictum in causa Ceruien. bonorum 20. Nouembris 1578. Vltra quòd esset probandum, quòd ex illa locatione, & perceptione fructuum creditores habuerint se pro spoliatis, ita vt sententia posset exequi super tertia parte casalis, quasi ipsi, nec etiam ciuiliter possiderent.

Vercellen. Archipresbiteratus. Merc. 6. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia protonotarij Apostolici de numero participantium, siue non, creati a Papa, vel legato a latere, sunt reseruata, & nu. 4.*

2 *Iuramentum fidelitatis præstatur post creationem.*

3 *Protonotarij, & alij officiales de stylo præstant iuramentum solùm antequam illis tradantur insignia.*

5 *Legatus potest exercere extra territorium ea qua sunt voluntariæ iurisdictionis, etiam in non subditum, vt creare Protonotarios.*

6 *Papa confirmans concordiam initam inter Capitulum & Episcopum habentem indultum cōnferendi beneficia, non censetur voluisse præiudicare suis reseruationibus cessante indulto.*

7 *Clausulæ generales positæ in clausulis exequutiuis, non alterant præcedentem dispositionem.*

DECISIO CCCXLIX.

Domini resoluerunt, gratiam Marci Antonij esse iustificatam, quoàd reseruationem, quia probat, beneficium vacasse per obitum Octauij de Aduocatis
1 † qui cùm fuerit Protonotarius Apostolicus, eius beneficia sunt reseruata, per extrauag. ad regimen. quæ innouatur per summos Pontifices pro tempore, per regulam primam Cancellariæ. Quæ reseruatio habet locum, siue protonotarius sit de numero participantium, siue non, & siue sit creatus à Papa, siue à legato, Put. dec. 313. lib. 1. Verall. dec. 404. par. 2. & 27. par. 3. Pereg. dec. 105. lib. 1. Et fuit latè deductum in causa Carthaginen. beneficij, 26. Februarij 1603. corā R. P. D. meo Lancellotto. Et in terminis Protonotarij creati à Legato, est decisio Verall. 327. li. in manuscr. & dicit Mandos. in regula prima Cancellariæ, qu. 7. num. 3. vers. opinionem affirmatiuā, quòd Rota semper tenuit, quòd beneficia vacantia per obitum Protonotariorum à Legatis creatorum, sint reseruata. Et fuit dictum in causa Astoricen. de los. Payos. 19. Decembris 1588. coram Reuerendissimo Penino.

Neque facit, quòd facultas concessa Legato creandi Protonotarios, videatur restricta, vt nō possit creare, nisi recepto prius solito iuramento, ibi, [Clericos in nostros, & dictæ sedis Notarios recepto prius ab eis solito iuramento, &c.] quia fuit responsum, legēdam esse totam clausulam, & construendam, scilicet [Authoritate Apostolica tenore præsentium plenam, & liberam facultatem concedimus, & indulgemus, creandi, recipiendi, & instituen. Clericos in nostro, & dictæ sedis notarios, recepto prius ab eis iuramento solito, &c.] Quæ verba [recepto, &c.] sunt referenda ad
2 institutionem, † quia post creationem præstatur iuramentum fidelitatis, §. sic igitur, & §. interdicimus, ver. iusiurandum, vbi glos. in verb. diximus, Auth. vt iudices sine quoquo suffragio, §. in causis, in fi. & §. seq. de
3 pace Cōstant. c. 1. de form. fidelit. in vsib. feud. † Et de stylo Protonotarij, & alij officiales præstant iuramentū solùm antequam tradātur insignia. Et propterea in prædicta oratione, ordo scripturæ non est attendendus, sed iure sumendum est, quid voluerit Papa in dicto Priuilegio, scilicet, vt præstaretur iuramentum ante receptionem insignium, quia hoc est secundùm dispositionem iuris, vt dictum est, vt eleganter in simili considerat Oldr. cons. 314. nu. 9. vers. quia in talibus orationibus, Calder. cons. 3. de sponf. 161. nu. 3. lib. 7.

Minùs facit, quòd Legatus commisit Episcopo Vercellen. Vicario, vel alteri personæ in dignitate constitutæ, quòd reciperet iuramentum ab Octauio. Et Prior, qui recipit iuramentum, non est in dignitate cōstitutus. quia nihilominùs gratia Octauij fuit perfecta, ibi [Octauio, &c. Sedis Apostolicæ Notario,] & ibi [in sanctissimi D. N. Papæ & sedis Apostolicæ Notarium, tenore præsentium creamus, facimus, recipimus, admittimus, constituimus, & deputamus. Et subditur. Quocirca Reuerendissimo Episcopo Vicario, & c. mandamus quatenus à te solitum recipiat iuramentum.] Quare, cùm hæc commissio non respiciat creationem, sed solùm præstationem iuramenti, gratia fuit statim perfecta, & pura,
4 † & ideo inducit reseruationem, Put. decis. 139. in-

in princ. lib. 1. Peteg. dec. 105. lib. 1. & meliùs dec. 11.
lib. 2. Et est decisio Ioannis Pauli Tholomæi 1033. lib.
3. par. 3. Et cessat omnis difficultas, quia, vt deponunt
testes in summario, numer. 4. iste prior reputabatur
persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & hoc
sufficit, iuxta terminos, l. Barbarius, ff. de off. prætor.
cùm non agatur de substantia, sed de sola solemnitate,
vt per DD. in d. l. Barbarius.

5 Nec facit, quòd Legatus creauerit huiusmodi Protonotarium
extra prouinciam, quia ea quæ sunt voluntariæ
iurisdictionis, & quæ non cohærent territorio,
sunt prorogabilia, & possunt exerceri in quemcumque
etiam non subditum, etiam existentem extra
prouinciam Legationis, Paris. cons. 1. num. 8. lib. 2.
Dec. resp. 3. num. 108. lib. 1. Et in terminis Legati est
glos. in cap. si Abbatem, in verb. in prouincia, vbi
Anchar. num. 2. vers. quarto dum in tex. de elect. in 6.

Minùs etiam obstat concordia olim inita inter Cardinalem
tunc Episcopum, & Capitulum, de conferendo
beneficia etiam reseruata, quæ fuit confirmata
6 ta per sedem Apostolicam; quia confirmatio est intelligenda
respectu illorum qui illam petierunt, scilicèt
quatenùs Episcopus haberet indulta, non quia
Papa voluerit, cessantibus indultis, præiudicare suis
reseruationibus, Bal. in c. venientes, num. 4. ante finem,
vers. sed quid si Princeps, de iur. iur. Aym. cons.
3. num. 13. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsum. 44.
num. 12.

Non obstant clausulæ generales, [non obstantibus
7 ordinationibus Apostolicis, &c.] quia cùm sint positæ
in clausulis exequutiuis, non alterant præcedentem
dispositionem, Clem. 1. vbi DD. de præben. Dec.
cons. 195. col. 3. vers. 2. diligenter. Couar. in rubr. de
test. par. 2. num. 13. vers. 3. conclusio, Ofasch. decis.
563. num. 2. Et fuit pluriès in Rota resolutum.

Hispalen. & Corduben. Præstimoniorum. Merc. 6. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Gratia anterior præfertur posteriori.*
2 *Collitigans habet intentionem fundatam, vt sibi detur subrogatio gratiosa petita intra mensem, mortuo collitigante, & durante mense, numer. 4.*
3 *Regula DE SVBROGANDIS habet locum, quando Principi placet intra mensem à die subrogationis concessæ tertio etiam collitiganti concedere subrogationem.*
5 *Mensis de quo in regula DE SVBROGANDIS, incipit à die obitus collitigantis in Curia, vel à die verisimilis notitiæ, si moritur extra Curiam. Rota tamen tenet, incipere à die subrogationis obtentæ per tertiũ, num. 7.*
6 *Mensis de quo in dicta regula non arctat collitigantem ad petendam subrogationem gratiosam infra mensem, sed respicit nullitatem gratiæ infra mensem obtentæ in præiudicium collitigantis, & num. 8.*
8 *Dictio HVIVSMODI, est repetitiua præcedentium, & verba sunt intelligenda ad literam, cùm qualificant dispositionem.*
9 *Subrogatio intra mensem à die subrogationis obtentæ per tertium à collitigante petita, si concessa non fuerit, nihil prodest ad excludendum postea subrogatũ.*

DECISIO CCCL.

ROta respondit, R. P. D. Vatellæ, non esse dandam
subrogationẽ in iuribus Gundisalui collitigantis
defuncti, quia ei non suffragatetur cùm iam fue-
1 rit concessa Doctori Vermudez, † cuius gratia tanquam
anterior esset præferenda, cap. si eo tempore,
&c. duobus de rescr. in 6. c. cum cui, de præben. eod.
lib. Verall. dec. 61. pat. 2.

2 Neque facit, quòd D. Vatella habeat intentionem
fundatam in regula, ne detur nouus collitigans c. 2.
vt lit. pend. in 6. Et fuit dictum in causa Collen. parochialis
11. Decembris 1595. coram Illustrissimo Seraphino,
& in causa Pampilonen. Abbatiæ 20. Iunij
1503. coram R. P. D. meo Ludouisio; quia hoc esset
verum, si D. Vatella obtinuisset subrogationem intra
mensem à die concessionis factæ Doctori Vermudez.
Nam durante illo mense, eius gratia habebat implicitum
statum validitatis, scilicèt quatenùs subroga-
3 tio non concederetur collitiganti, † quia regula de
subrogandis est euentualis, & tunc tantùm locum
habet, quando Principi placet, infra mensem à die
subrogationis concessæ tertio etiam collitiganti concedere
subrogationem, quod clarè ostendunt verba
illæ regulæ, [quoties aliquem collitigantem subrogari
concesserit,] & benè faciunt notata per Card.
cons. 105. nu. 13. in fin. vers. sed non potest verè dici,
& nu. 14. Satn. super hac regula de subrogan. quæst.
17. vers. nec obstat, quòd primus, Rebuff. in prax. tit.
4 de subrogationibus, glos. 6. in princ. † Et propterea
cùm durante dicto mense D. Vatella non obtinuerit
subrogationẽ, non habet ampliùs fundatam intentionẽ
in regula, ad text. in l. 4. §. toties, ff. de dam. infect.

5 Minùs etiam subsistit, quòd mẽsis de quo in regula,
incipiat à die obitus collitigantis defuncti, vel à
die verisimilis notitiæ obitus, si moritur extra Curiã,
Alfonsus Soto super hac regula, in princ. & ibi etiam
Sarn. q. 1. in princ. & q. 10. vers. sed maior est diffi-
6 cultas, Mandos. q. 2. per tot. † Et dictus mensis respicit
nullitatem gratiæ infra mensem obtentæ in
præiudicium subrogandi, non autem arctat collitigantem
ad petendum infra mensem, vt fuit resolutum
in dictis causis Collen. & Pampilon. quia quicquid
dicendum sit, an Doctor Vermudez impetrauerit
intra mensem à die obitus Gundisalui, Responderunt
Domini, prævalere opinionem Rotæ, quòd
7 mensis incipiat currere à die subrogationis obtentæ
per tertium, vt per Put. dec. 141. & 144. lib. 3. & dec.
vnic. tit. de subrogandis, Achil. pariter dec. vn. eodem
tit. Quæ opinio Rotæ est conformis verbis regulæ,
dum inquit, [quòd si collitigantem in ius, vel ad ius
subrogari concesserit, aliorum impetrationes, vel cõcessiones
infra mensem ante concessionem huiusmodi
factæ, nullius sint roboris, vel momenti.] Et sic
impetrationes ante concessionem huiusmodi scilicèt
8 factam collitiganti, † quia dictio, [huiusmodi,] est
repetitiua præcedentium, glos. in c. si Abbatem, §. huiusmodi,
in dicto verbo, de electione in 6. Et verba
sunt intelligenda ad causam ad quam fuerunt prolata,
Aym. cons. 171. num. 13. Et ad literam, cùm qualificant
dispositionem, Anch. cons. 356. col. 2. vers. 3.
hoc probat. Et dum dicitur ex prædictis decisionibus
Collen. & Pampilonen. quòd non est præfinitum
tempus collitiganti ad petendum subrogationem,
hoc est verum, si tertio non fuerit concessum, quia
tunc infra mensem à die concessionis factæ tertio, debet
obtinere, aliàs ei non suffragatur, vt dictum
est.

9 Neque etiam D. Vatellæ suffragatur, quòd intra
mensem à die concessionis factæ Doctori Vermudez
petierit subrogationem, quia cùm subrogatio tunc
ei fuerit denegata, petitio ei non prodest, cùm
regula requirat, quòd Papa subrogare concesserit,
& sic perfectionem concessionis, quod denotat

notat verbum illud, [concesserit,] Felyn.in cap. cùm venerabilis, nu. 2. & seqq. de except.

Lucana Iurispatronatus. Ven. 8. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Filia perduellionis priuatur tantùm successione paterna, nec alijs pœnis L. quisquis C. ad leg. Iul. mag. afficitur.*

2 *Filius perduellionis est perpetuò infamis, & omnibus honoribus exclusus, nec est capax successionis paternæ.*

3 *Limita in Clerico.*

4 *Condemnatus de crimine læsæ maiestatis à laico, potest habere hæredem in iurepatronatus, quod non venit in confiscatione bonorum facta à laico.*

5 *Adire qui non potest facto alterius, transmittit etiam ad extraneum hæreditatem.*

6 *Succedere volenti sufficit ostendere, se esse in gradu successibili, cùm nullus filius prætendit, esse proximiorem.*

7 *In confiscatione facta à iudice Ecclesiastico venit etiam iuspatronatus.*

8 *Episcopus non potest venire ad actualem degradationem Clerici, vel illum tradere Curiæ sæculari, nisi in casibus in iure expressis, & ibi vide casus.*

DECISIO CCCLI.

ROta censuit, sententiam latam per Rempublicam Lucanam super crimine perduellionis contra Bernardinum patrem Lucretiæ, ei non nocere, quominùs possit succedere in iurepatronatus, quia etiam quòd sit hæreditarium, ipsa non agit de succedendo Bernardino patri, sed Lælio fratri, cui potest succedere.

1 † Nam excepta successione patris, alijs pęnis l. quisquis, C. ad l. Iul. Maiest. filia perduellionis non afficitur, vt per Clar. in §. læsæ maiestatis, nu. 10. vers. hæ autem pœnæ. Et expresè, quòd possit alijs succedere, licèt non patri, dicit Salycet. in dicta l. quisquis, nu. 15. & incertus auctor. de crimin. læsæ Maiestatis, quæst. 5. nu. 6. vbi quòd hæc opinio non habet contradictorem, Decia. tract. crim. 2. lib. 7. c. 41. nu. 12. & 13. Et videtur de mente Bartoli in l. 1. num. 1. in fi. ff. de verb. sign.

2 Neque facit quòd & ipse Lælius esset filius Bernardini, & sic propter delictum patris nulla bona habere posset, vel aliqua successione testati, vel intestati accipere, & perpetuò esset infamis, & ab omnibus honoribus exclusus, vt in d. l. quisquis §. filijs verò.

3 † Quia hæc pęna, l. quisquis, non afficiebat ipsum Lælium, qui iam de tempore latæ sententiæ contra patrem, erat clericus, Gem. in c. si quis, col. 3. vers. nec ad clericos, Archid. ibidem 2. nu. Turrecr. nu. 7. Præpos. nu. 3. Bellam. num. 4. in prin. 6. q. 1. Io. de Anan. in c. vergentis, nu. 12. vers. quia lex, de hæret. Decia. tract. crim. tom. 2. libr. 7. c. 41. num. 11. Gig. de crim. læsæ Maiestatis, tit. de pœnis quas filij incur. qu. 9. num. 2. Augustinus Arimin. in addit. ad Ang. de malefic. in verbo; & hai tradito la tua patria, num. 12. in fin. vers. tene tamen menti. Et ideò cùm dictus Lælius clericus non afficeretur pœnis, dictæ l. quisquis, hinc sequitur, quòd esset capax successionis & propterea successerit in iure patronatus, quod cùm non veniret in confiscatione facta à principe laico, iuxta resolutiones factas, † Bernardus eius pater in eo potuit hæredem habere, gl. in l. ea sola, 98. ff. de reg. iur. & not. ibid. Cagn. num. 3. & singularem dicit Bald. in l. eam quam. num. 19. in fin. C. de fideic. Ias. in l. ex facto, §. Iulius, num. 1. ff. de vulg. & in l. quoties, num. 14. C. quando non pet. par. Alex. in l. si quis ante, in fi. de leg. 1. Nec ad hunc effectum requirebatur, quòd esset scriptus hæres, sed sufficit, quòd successio ab intestato ad ipsum spectaret. Lambertin. de iurepatron. lib. 1, par. 2. q. 2. principali, nu. 3. & seqq. etiam quòd non adessent alia bona. Lambert. dicto loco num. 25. Et quatenus requireretur aditio, non est opus de ea docere, quia cùm tunc detineretur in carceribus, facto alterius impediebatur. Vnde potuit transmittere etiam ad extraneum. Bart. in l. ventre, 38. num. 9. & 14. vers. 2. reg. & num. 8. vers. 2. reg. ff. de acquirend. hæreditat. Et propterea

6 Lucretia potuit ei succedere, † cui sufficit ostendere, se esse sanguine coniunctam in gradu successibili, nõ proximiorem cùm nullus alius se proximiorem prætendat. Tiraq. de retract. lignag. §. 11. glos. 1. nu. 5. & 6. Et in his terminis fuit resolutum coram me in causa Tiburtina Capellaniæ 16. Nouembris 1605.

Neque etiam facit, quòd ipse Lælius per Vicarium Lucanum de anno 1597. fuerit iudicatus reus eiusdẽ criminis læsæ Maiestatis humanæ, & priuatus omni officio, & beneficio Ecclesiastico, traditusque curiæ sæculari, bona confiscata, & applicata curiæ Episcopali,

7 † in qua confiscatione facta à iudice Ecclesiastico venit etiam iuspatronatus. Lambertin. de iurepatr. lib. 3. quæst. 8. art. 8. num. 10. Nam fuit firmiter responsum, sententiam tanquam nullam, & iniustam, non nocere Lucretiæ, ad effectum quòd dicatur non successisse fratri. Nam Episcopus non potest venire ad actualem degradationem clerici, neque eum tradere curiæ sæculari, nisi in casibus à iure canonico expressis, videlicèt; Pro crimine hæresis, C. ad abolendam, §. præsenti, de hæret. & cap. 1. & cap. super eodem, de hæret. in 6. Pro falsificatione literarum Apostolicarum, c. ad falsariorum, de crim. falsi. Pro crimine insidiarum contra Episcopum, c. si quis Sacerdotum, 11. quæst. 1. Pro incorrigibilitate, c. cùm non ab homine, de iudic. Pro crimine assassinij, c. 1. de homicid. libr. 6. Doctores communiter in dicto cap. at si clerici, de iudic. Clar. in prax. §. fin. quæst. 36. vers. sicut etiam, Boss. in prax. tit. de for. comp. numer. 135. Et ex iure nouo, pro crimine nefando, ex constitutione S. M. Pij V. Et pro celebratione Missarum ab illis qui non sunt presbiteri, ex constitut. Fœl. recor. Clement. viij. Cùm igi-

9 tur inter hos casus non sit iste de quo agitur, † non modò fuit nulla ex defectu iurisdictionis, verùm etiam iniusta. Vnde, non nocet Lucretiæ.

Bononien. Serici. Veneris 8. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emptor censetur rem emere nomine proprio.*

2 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi constito de iustitia.*

3 *Clausula ARBITRIO ROTAE intelligitur, prout de iure, remittit tamen multum de rigore iuris.*

4 *Testis*

4 *Testis proxeneta deponens super emptione in qua ipse fuit proxeneta, non est integræ fidei.*
5 *Coniecturæ Vrgentiores sunt attendendæ.*

DECISIO CCCLII.

MErcatores Carpen. petebant, procedi ad executionem rei iudicatæ contra Cæsarem de Lectis,
tanquam principalem debitorem serici, condemnatum, stante clausula [parito iudicato arbitrio Rotæ.]
quod deducebant ex statuto Bononiæ de duabus conformibus, & sententiæ iustificabantur, ex quo Cæsar
1 Lectus emit sericum, † & cùm non constet, quo nomine emerit, censetur proprio nomine emisse, Fulgos.
in l. si patruus, num. 1. vers. 3. autem casu, C. comm. vtr. iud. Menoch. cons. 122. numer. 12. maximè cùm
sericum fuerit descriptum in libris gabellæ nomine Cæsaris, qui postmodùm etiam vendidit certam quantitatem proprio nomine, vt in libris eiusdem gabellæ, & testes deponunt, quòd in terra Carpi ipse emit sericum, & tertius testis subdit, quòd Bononiæ fuit portatum in domum ipsius Cæsaris.

Prædictis tamen non obstantibus, Rota censuit non esse parendum, etiam quòd constaret de iudicato, quia Domini non erant concordes, an in hoc casu
2 intraret statutum. Et ratio decisionis fuit, † quia Rota
non exequitur sententias aliorum tribunalium, nisi constito de iustitia, Mohed. dec. 3. de testibus, Cæsar de Grass. dec. 1. num. 8. de locat. Put. dec. 401. num. 2. libr. 1. Et in præsenti casu, stante clausula [arbitrio,]
3 † quæ licet intelligatur prout de iure, remittit tamen
multum de eius rigore, Cresc. decis. 4. num. 3. de testibus, sufficiebat quòd iustitia sententiarum redderetur turbida, prout reddebatur, ex quo sericum videbatur emptum nomine hæredum Marci Antonij Ocelli, cùm ipsi, postquàm fuit portatum Bononiam, constituerint se debitores per apochas priuatas dictorum mercatorum, & certam partem pretij soluerint, & de coctis dictis hæredibus, duo ex dictis mercatoribus egerunt contra ipsos constituendo procuratorem, & obtinuerunt graduati pro suo credito. Et Cæsar ipse nomine Ocellorum vendidit etiam certam quantitatem serici. Et adsunt duo testes, quorum primus deponit de auditu, tempore emptionis serici in terra Carpen. quòd sericum emebat nomine Ocellorum, & quòd Ocelli gratias illi egerunt, ex quo hospitatus fuit Cæsarem. Secundus verò testis, qui fuit proxeneta, bene deponit, quomodo negotium se habuerit, & quòd sericum fuit emptum nomine Ocellorum,
4 † qui, licèt tanquam proxeneta, non sit integræ fidei,
negari tamen non potest, quin faciat adminiculum. Cuman. cons. 68. num. 3. vers. non obstat, etiam quòd non debeat,
5 Non obstant in contrarium adducta, quia in concursu coniecturarum, visum fuit Dominis, præponderare adductas pro Cæsare, & ideo essa præferendum, l. Diuus, ff. de restit. in integrum, latè Surd. cons. 80. numer. 21.

Terulen. Cantoriæ. Merc. 13. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis capta alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
2 *Possessio in Collegiatis debet capi Capitulariter.*
3 *Possessio posterior præsumitur clandestina.*
4 *Iudex nulliter procedendo non priuat possessione.*

DECISIO CCCLIII.

1 DOmini dixerunt, Ioanni Nauarro dandum esse mandatum de manutenendo, quia fuit immissus in possessionem Cantoriæ de qua agitur. Quæ possessio licèt instrumentalis, alio non existente in possessione, non est dubium, quin sit manutenibilis, l. prædia, & ibi Alexand. Barr. & alij, ff. de acquir. possess. l. non idcirco, cum ibi not. ff. de fid. instr. Abb. in cap. cùm olim, & ibi alij DD. de præscript. Fastol. dub. 42.
2 Put. decis. 360. lib. 1. † Et hæc possessio fuit capta ca-
pitulariter, prout requiritur in Collegiatis; Cassad. decis. 8. de caus. poss. & propr.
3 Non obstat posterior possessio Hieronymi, quia
tanquam iunior præsumitur clandestina, cap. licèt causam. vbi DD. de probat. Bart. in l. si duo, in princip. ff. vti possid. Veral. decis. 334. numer. a. & seqq. part. 2. Nec ex ea potest iuuari, quòd fuit capta de mandato
4 iudicis, † quia iudex processit de mandato iudicis lai-
ci, tradendo possessionem infra 24. horas & sic nulli-
5 ter, † Et propterea non priuauit Ioannem sua posses-
sione, vt pluriès fuit resolutum.

Non obstant ea quæ obijci possent de iurepatronatus, quia respiciunt petitorium, nec sunt discernienda in hoc iudicio possessorio, vt in terminis fuit dictum in superiori Rota in Pharen. Abbatiæ, coram R. P. D. meo Ludouisio.

Tudertina Assignæ, Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam si non probet possessionem de tempore litis motæ, quando præsumitur continuata, num. 2.*
3 *Domino contra subditum negando se subditum, competit actio confessoria ciuilis, vel actio in rem, vel officium iudicis.*
4 *Manutentio datur domino contra subditum in re separata à persona subditi, in exigendo gabellas, donec cognoscatur de iure exigendi, num. 8.*
5 *Domino non datur manutentio contra Vassallos exigendi onera, & gabellas, quando adest præsumpta vsurpatio, secùs si non adsit.*
6 *Diuturna præstatio gabellarum, & facilis recursus ad Principem, tollunt præsumptionem vsurpationis.*
7 *Decretum irritans, iustificatum, inficit titulum, & possessionem, secùs non iustificatum.*
9 *Vnicus actus sufficit ad acquirendam possessionem in incorporalibus.*
10 *Actus iudicialis probat absque testibus.*
11 *Actus publicus testibus non eget ad illius probationem.*

DECISIO CCCLIV.

DOmini resoluerunt, Excellentissimo Domino Duci dandum esse mandatum de manutenendo,

do, quoàd cauponam, tabernã Cupedinariam, quam appellant [la Pizzicaria,] officinam pistoriam, Macellum, & Salariam, & quoàd illarum redditus, & emolumenta, necnon quoad exactionem omnium pœnarum pro damnis datis, & pro maleficijs, dempta parte, quam Dominus Dux solet dare officialibus pro dictis damnis, & maleficijs deputatis; quoàd Montaneam quoque Turricellæ, eiusque redditus, & emolumenta. Et similiter, quoàd Affidam belluarum, iusque exigendi pro dicta affida quolibet anno pro qualibet bestia; vt dicitur grossa, [dimidiam partem Iulij] exceptis tamen ararotijs, & exempta vnica bellua, vt dicitur [da soma] pro Foculari, necnon quoàd exequutionem vnius Bolognini, pro qualibet bellua minuta, excepto vno sue pro qualibet domo, necnon quoàd exequutionem quolibet anno vnius Bolognini pro qualibet salma grani, & musti, & pro qualibet salma hordei, & bladarum dimidiam partem Bolognini. Et idem mandatum est quoque dandum in quasi possessione faciendi bannimenta pro as-
1 signatione, & solutione dictarum exactionum. † De possessione enim Excellentissimi Ducis constat ex depositione quatuor testium, qui bene deponunt, & reddunt sufficientem causam scientiæ. Vnde dictus D. Dux est manutenendus, §. hodie, instit. de interd. vbi Aret. num. 1. vers. 4. competit, qui loquitur in nostris terminis, cùm dicat, hoc remedium manutentionis competere illi qui est in quasi possessione iurisdictionis, vel in aliquo iure incorporali, vt in iure eligendi, & in iure colligendi pedagia, vel similia. Idem dicit Spec. in princip. tit. de caus. poss. & propr. numer. 12. vers. cæterum si ipsi rustici, Alexand. cons. 124. nu. 3. iuncto princ. lib. 4. Ang. cons. 337. num. 4. ante med. vers. & hoc intelligatur, Ruin. cons. 53. num. 3. lib. 4. Celsus Hugo cons. 85. nu. 9. Franc. Marc. quæst. 447. per totum latè, & benè Iacobin. de S. Georg. in tract. de Homag. nume. 37. præsertim post medium versic. quid dicimus, eleganter, & doctè S. Raymundus in summ. tit. de raptoribus, §. 16. lib. 2. vbi quòd si Dominus, & prædecessores soliti sunt talia exigere, & scitur, vel probabiliter creditur, quòd ex iuxta causa fuit in tali possessione, seu quasi, poterit dominus etiam in futurum exigere. Et huiusmodi manutentio competit D. Duci, etiam si non probaret possessionem
2 de tempore litis moræ, † quia nihilominùs præsumitur continuata, cùm animo retineatur. l. licèt, C. de acquir. possess. Abb. in cap. cùm ad sedem, num. 15. de restit. spol. Put. decis. 17. lib. 1.

3 Neque prædictis resistit doctrina Bartoli in l. 1. §. huius autem interdicti, num. 3. ff. vti possid. vbi quòd domino competit actio confessoria vtilis, vel actio in rem, vel officium iudicis, quem sequitur Menoch. de retinen. remed. 3. num. 142. & seqq. Quia Bart. loquitur, quando dominus agit contra vassalium facientem sui quæstionem, negando se esse subditum, qui
4 non sunt termini nostri. † Hic enim licèt dominus agat contra vassallos, tamen agit contra ipsos eum turbantes in sua possessione, in re separata, quo casu competit manutentio, vt dicit idem Bart. in vers. 2. modo potest turbari. Et omnia iura clamant, quòd lite pendente possessor manuteneatur, vt etiam in puncto dicunt Ang. Ruin. & alij supra allegati.

5 Neque Communitati suffragatur Gramm. vot. 12. Guid. Pap. cons. 67. numer. 3. Franc. à Ponte, cons. 97. nume. 26. qui videntur concludere, manutentionem non deberi domino aduersùs vassallos in quasi possessione exigendi onera, & gabellas, quia prædicti
6 DD. mouentur ex præsumpta vsurpatione, † quæ cessat in casu isto, tum ex diuturna præstatione, de qua deponunt testes, tum etiam propter facilem recursum ad summum Pontificem, Paris. consil. 10. numer. 60. lib. 1. Peregr. cons. 14. num. 12. & 13. Et ideo cùm D. Dux præsumatur ex iusta causa possidere, manutenendus est, ex S. Raymundo, & alijs suprà allegatis.

Neque facit, quòd constitutio quæ legitur in die cœnæ Domini prohibet imponi noua pedagia, & gabellas, vel illas augeri, & propterea impositio facta per D. Ducem fuit nulla, & possessio nullius conside-
7 rationis, quia dicta constitutio habet decretum irritans, quod inficit titulum, & possessionem Cassad. decis. 11. num. 5. super regulis, Gabr. de claus. concl. 3. quia fuit responsum, hanc conclusionem procedere, quando decretum irritans est iustificatum, & ante iustificatum non tollit detentionem, sed insistentiam facti, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. mem. Orano, & de anno 1601. 26. Octobris in causa Casentina Capellaniæ coram Illustrissimo D. meo Cardinali Millino. Hic autem decretum non est iustificatum, quia constitutio prohibet imponi gabellas à personis ad id
8 auctoritatem non habentibus. † vnde donec cognoscatur, an D. Dux habuerit talem auctoritatem, & quomodo, & quo iure gabellæ fuerint impositæ, interim est manutenendus. cap. vbi Abb. nu. 4. de rest. spol. Put. decis. 497. lib. 2. Et fuit dictum in causa Barchinonen. beneficij 19. Iunij 1600. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et ex ijsdem regulis censuerunt Domini, dandum esse mandatum de manutenendo Excellentissimo Domino Duci, quoàd confectionem vrnæ, ex qua Priores pro tempore educi debeant, iuxta confectam de anno 1604. vt constat ex actu ipso confectionis, qui
9 datur, nume. 3. quia licèt sit vnicus, sufficit, † cùm in istis incorporalibus sufficiat vnicus actus ad acquirendam quasi possessionem, gloss. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, in verbo, Episcoporum, vbi Abb. num. 22. & seqq. de caus. poss. & prop.

Neque obstat, quòd instrumentum siue actus est absque testibus, & ideo non probat, quia cùm fuerit
10 actus iudicialis, est speciale, † quòd probet absque testibus, l. in donationibus, C. de donat. Card. cons. 41. num. 1. vers. quia speciale est, Alexand. cons. 13. nu. 8. lib. 1. Bolognin. in addit. ad Io. de Anan. Socin. reg. 510. aliàs 28. incip. scriptura publica. Et quòd iste fuerit actus iudicialis, patet ex verbis illis, cùm adhuc D. Dux pro tribunali sederet. Et videtur cessare om-
11 nis difficultas, † quia iste fuit actus publicus quodammodò factus coram populo, & ideo testibus non eget, Socin. post Spec. loco proximè citato. in fin.

Oppiden. Iurispatronatus. Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non tenetur acta alterius iudicis transportare, & num. 4.*

2 *Clausula*, QVATENVS OPVS SIT, *facit conditionem.*

3 *Patronus & præsentatus possunt separatim agere.*

DECISIO CCCLV.

Domini resoluerunt, defectum transportationis actorum non obstare sententiæ Rotali, quia Fron-

Frontera non fuit in causa coram Nuntio Neapolita-
1 no, † & ideo potuit committere nouam causam in
Rota, faciendo nouum iudicium, Rot. decis. 20. de
re iud. in no.

Neque facit, quòd in commissione præsentata in
Rota adesset clausula [præuia auocatione,] quia ad-
2 erat etiam † alia clausula, [quatenus opus sit,] quæ
3 facit conditionem. † Et ideo cùm opus non esset, quia
patronus, & præsentatus possunt separatim agere,
Rot. decis. 2. de iurepatronatus, in no. Lambet. de iu-
re patronatus, lib. 2. part. 2. quæst. 8. art. 3. propterea
illa conditio nihil posuit in esse, ita vt causa respectu
Fronteræ censeretur auocata à Nuntio.

Denique non officit, quòd illa acta facerent ad istã causam; quia non ideo sequitur, quòd deberent transportari, cùm hoc iudicium sit separatum ab illo intentato coram Nuncio, vt sæpè in Rota decisum fuit.

Romana discussionis de Raynerijs. Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intra decendium à die habitæ notitiæ suffragatur, etiamsi non fuerit appellatum intra decendium à die latæ sententiæ, quando nesciebatur contra quem lata esset sententia.*

2 *Appellatio post decendium à die latæ sententiæ non suffragatur illi qui sciuit, sententiam latam, & contra se latam, quæ duo copulatiuè requiruntur.*

3 *Error iuris habens mixturam facti excusat.*

4 *Cautio de restituendo prioribus, & potioribus, operatur, vt debitor non sit liberatus, nec creditum extinctum.*

DECISIO CCCLVI.

DOmini resoluerunt, sententiam extra Rotam la-
tam non esse exequendam, quia fuit suspensa
per appellationem, & regulæ sunt claræ, quòd appel-
latione pendente, nihil est innouandum, tot. tit. ff. ni-
hil nouari app. interp. quæ licèt non fuerit interposita
intra decendiũ à die 17. Maij, quo fuit lata sententia,
tamen hoc prouenit, quia cùm die 9. Maij, & sic per
dies octo ante latam sententiam iudex mandasset, ex-
pediri mandatum deliberationis tertiæ partis Casalis,
ad fauorem D. Leonis, potuit ipse verisimiliter crede-
re, huiusmodi tertiam partem Casalis non cõprehen-
di in dicta sententia. Quod corroboratur, quia die 19.
Maij, iudex declarauit, terminum tantùm dicta die 9.
Maij, & sic, post dictam sententiam latam dicta die
17. Vnde sufficit, quòd D. Leo appellauerit à die ha-
bitæ notitiæ, scilicèt, quo iudex declarauit suam sen-
tentiam, mediante citatione ad videndum eligi peri-
1 tos. † Appellatio enim intra decendium à die habitæ
notitiæ suffragatur. Ang. cons. 302. num. 4. versic. fuit
enim illa taxatio, Rom. cons. 343. num. 18. vbi post al-
legat. concordan.

Neque facit, quòd hic D. Leo non possit excusari,
quòd non habuerit scientiam sententiæ, & ideo si il-
lam non intellexit, sibi imputet, quia iste est error iu-
2 ris, qui non excusat. † Nam fuit responsum, non ob-
stare, quòd quis sciat sententiã latam, nisi etiam sciat,
contra se esse latam; hæc enim duo copulatiuè requi-
runtur ad effectum, quòd appellatio post decem dies
non suffragetur, vt per Rom. loco proximè allegato.

Hic autem licèt D. Leo sciret, sententiam esse latam,
non tamen sciebat contra se, quoàd tertiam partem
Casalis, ex superiùs consideratis; vnde iste non fuit
simplex error iuris, sed habuit etiam mixturam facti,
3 † propterea excusat, l. si vir. vbi glos. in verbo proce-
dere, Bart. num. 8 & seqq. ff. pro donato.

Neque obstat, quòd D. Leo videatur acceptasse sententiam, agendo contra posteriores creditores, quia ipse non egit vigore prædictæ sententiæ, sed vigore mandatorum per Rotam relaxatorum. Nec intentando hoc iudicium videtur renuntiasse decreto deliberationis tertiç partis Casalis, quia deliberatio erat pro scutis 7040. mandata verò ad eius fauorem relaxata pro scutis 8600.

Minùs etiam releuat, quòd D. Leo fuerit in senten-
tia graduatus pro toto suo credito; quia non inde se-
quitur, quòd sit reuocatum decretum deliberationis,
quia D. Leo omninò debebat graduari, ex quo decre-
tum erat factum data cautione de restituendo priori-
4 bus, & potioribus. † Quæ restrictiua operatur, vt de-
bitor non sit liberatus, nec creditum extinctum, vt
per Castren. cons. 286. post princ. vol. 5. Franc. decis.
75. num.... Et propterea graduatio erat necessaria, ad
effectum quòd D. Leo posset se relaxare, in euentum
quòd apparerent creditores anteriores.

Romana Domus. Vener. 22. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula,* PARITO IVDICATO *est conditionalis, & intelligitur, quatenus adsit iudicatum.*

2 *Expensæ litis debentur condictione ex statuto, propter statutum cap. 194. lib. 1.*

DECISIO CCCLVII.

1 FVit resolutum, sufficienter fuisse paritum, † quia
clausula, [parito iudicato,] intelligitur conditio-
naliter, quatenùs adsit iudicium, & fuit resolutum in
causa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. co-
ram bon. mem. Otiolen. Hic autem respectu fructuũ,
& expensarum nihil in sententijs fuit iudicatum, cùm
in illis neque adsit absolutio, neque condemnatio, l. 1.
2 ff. de re iud. Azo. in sum. C. eodem tit. † Nec Longo-
bardus potest se tueri ex stat. Vrb. cap. 194. lib. 1. vbi
quòd victus victori reficiat expensas, quia cùm verba
dirigantur ad victum, huiusmodi expensæ debentur
condictione ex statuto, & sic noua actione, Bald. in l.
terminato, num. 14. C. de fruct. & lit. expens. Matthe-
sil. sing. 80. qui dicit, ita intelligendum esse Bartol. in
l. 3. §. si rem, num. 3. ff. de leg. 3. Felyn. in cap. significa-
uerunt, colum. 3. ante numer. 4. versic. scias etiam, do
except.

Quoàd possessionem domus, satis fuit paritum, quia constat de traditione possessionis. Nec iuuat Longobardum, quòd Alexius ipsum molestat super dicta possessione, quia non comparet in iudicio nomine proprio, sed nomine pupillorum, qui fecerunt melioramenta in ipsa domo, & sic sustinet duplicem personam. Et propterea non potest dici, non fuisse paritum, etiam quoàd possessionem, respectu personæ Alexij.

Peru-

Perusina Pensionis. Veneris. 22. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Resignans non tenetur iustificare pensionem contra resignatarium, qui consensit.*
2 *De liquido ad illiquidum non datur compensatio.*
3 *Resignans ante admissam resignationem, iure suo non priuatur.*
4 *Post simplicem resignationem abdicatur omne ius à resignante, secùs post resignationem ad fauorem, quo casu remanet apud ipsum omne ius donec resignatarius etiam per captionem possessionis, beneficium perfectè adipiscatur, num. 5. Et interim non potest etiam post præstitum consensum bona beneficij alienare.*

DECISIO CCCLVIII.

DVbitani, an alienationes bonorum Ecclesiæ sancti Ioannis Baptistę factæ per D. Andræam sustineantur, vel potiùs ei obstent in casu, & ad effectũ
de quo agitur, qui est, vt D. Franciscus resignatarius
non teneatur ad solutionem pensionis. Et Rota censuit, dictis alienationes ad effectum prædictum non
obstare, quia cùm D. Franciscus consenserit reserua-
1 tioni pensionis, quæ purè fuit reseruata, † vtique ad
illam soluendam tenetur, absque eo quòd Ænæas aliqua iustificatione grauetur, vt fuit resolutum in causa Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. coram bo. mem. Giptio, & aliàs sæpiùs. Et dictæ alienationes
requirunt altiorem indaginem, scilicèt an fuerint rectè factæ, & de bonis Ecclesiæ solitis alienari, quo casu non debent impedire solutionem dictæ pensionis,
2 † cùm de liquido ad illiquidum non detur compensatio, §. in bonæ fidei, vbi glos. in verbo, iure aperto, instit. de act. Et in his terminis facit Gig. de pen. quęst. vlt. num. 24.

Neque obstat, quòd dictarum alienationum aliquę fuerunt factæ post datum mandatum ad resignãdum, aliquæ verò post præstitum etiam consensum, quia quoàd alienationes factas post datum mandatũ, cùm potuisset reuocari, Clement. cùm illusio, de renuntiatio. non adest difficultas quòd sustineatur,
3 † cùm ante admissam resignationem Ænæas iure suo
non esset priuandus, sed eo vti posset. Oldr. cons. 299. num. 1. Bilign. dec. 2. post med. de rerum permut. Quo vero ad alienationes factas post præstitum consensũ, si resignatio fuisset simplex, non adest difficultas,
4 quòd non sustinerentur, † quia eo casu post resigna-
tionem abdicatur omne ius à resignante, ita vt nihil amplius habeat agere in beneficio. Butr. Abb. lm. & alij, in c. accepta, de rest. spol. Cassad. decis. 4. eodem
5 tit. num. 3. Achill. eodem tit. dec. 10. nu. 5. † Sed cùm
resignatio fuerit ad fauorem; non obstat, quòd alienationes fuerint factæ post præstitum cõsensum, quia non propterea fuit abdicatum ius à resignante, sed penes ipsum remanet in pendenti, donec conditio sub qua fuit resignatum, purificetur, scilicèt donec plenè, & perfectè resignatarius, etiam per captionem possessionis, adipiscatur beneficium, Achill. dicta dec. 10. nu. 1. & 4. de rest. spoliat. Put. dec. 158. num. 3. l. 3. Quæ procedunt tam respectu tertij, quàm ipsius resignatarij; quia antequam fit ei ius plenè quæsitum, penes resignantem remanent reliquiæ iuris, & possessionis; Put. dec. 5. de rest. spoliat. Pontanus de spol. lib. 1. num. 126. vers. sed non id futurum. Et fuit plenè dictum in causa Abulensis, & Zamoren. beneficiorum, 17. Iunij 1594. coram R. P. D. meo Decano, & postmodùm 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Gyptio in causa
6 Hispalen. & Caurien. permutationis. † Et propterea
Ænæas etiam post præstitum consensum potuit facere dictas alienationes. Rebuff. in tract. nominat. quęst. 14. nu. 157. vers. vidi dubitari, & in prax. tit. de symon. in resignat. nu. 27. & seqq. Et fuit resolutum in causa Seguntina beneficiorum 1. Iunij 1592. coram Orano, in qua admittitur hæc distinctio inter simplicem resignationem, & ad fauorem.

Ariminen. Releuationis indemnitatis. Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emptor soluens anterioribus creditoribus vendentis, non intrat in eorum locum, ad effectum agendi hypothecaria, quando non adest cessio, neque hoc est actum, potest tamen excipere, nu. 2.*
3 *Solutio facta anteriori creditori vendentis per emptorem, sufficit concurrentibus alijs requisitis ad acquirendum ius, ad effectum hypothecariæ, & ad effectum retentionis, & exceptionis.*
4 *Fideiussor simpliciter se obligans, vel se obligans cum clausula* DE RELEVANDO IN EVENTVM MOLESTIARVM QVAVIS RATIONE, *&c. censetur se obligasse in omnem causam, nu. 5.*
6 *Causula* OCCASIONE PREDICTA, *comprehendit causam etiam remotissimam.*

DECISIO CCCLIX.

ROta censuit, dominos de Diotaleuijs teneri releuare indemnes dominos de Seraphinis, quia cum residuum pretij agri venditi per Matthæum Tingolum dictis de Seraphinis non fuerit solutum hæredibus Camillæ de Comitibus, sed illis fuerit ex alijs bonis Matthæi satisfactum, atque hodie dicti de Seraphinis molestentur a posterioribus creditoribus, intrat obligatio clara dictorum de Diotaleuijs, qui se obligarunt ad damna, & interesse, quæ Seraphini incurrerent, si solutio fienda dictis hæredibus Camillæ non sequeretur, & modo aliquo molestarentur
1 quauis occasione, vel causa. † Licèt enim ex di-
cta solutione dictis heredibus creditoribus anterioribus facienda, Seraphini non intrassent in eorum locum, ad effectum agendi actione hypothecaria, quia non adest cessio, neque hoc actum fuit, prout requiritur, ex alleg. per Rip. in l. vestri, §. eorum, num. 8. & 9. de priuil. cred. nihilominùs ipsis sufficeret, si pretium iuxta conuentionem ad manus dictorum potio-
2 rum creditorum peruenisset, † quia licèt ex hoc age-
re non possent, excipere tamen, & retinere eis esset permissum, l. qui à debitore, ff. qui pot. in pig. hab. l. si potiores vbi glo. C. de his qui in prior. cred. loc. succed. Et benè examinando articulum tradunt Benintend. dec. 10. ante num. 3. vers. contraria opinio, vsque ad fin. Io. Franc. de Ponte cons. 87. nu. 8. & seqq. Sord. cons. 183. num. 18. Et tenuit Rota in causa Placentina Saluiani interdicti 16. Iunij 1599. coram Illustrissimo Mantica.

Neque

Neque placuit, quòd ad hunc effectum fuisset ne-
cessarium, quòd ipse emptor soluisset hæredibus an-
terioribus creditoribus pretium, quia sufficit, quòd
fuerit conuentum, quòd à venditore solueretur, vt in
puncto dicit Ioannes Franciscus à Ponte, vbi suprà
numer. 8. & seqq. Cuius dictum bene corroboratur,
3 † nam si ad acquirendum ius ad effectum hypothe-
cariæ, concurrentibus alijs requisitis, sufficit conuen-
tio, quòd pretium soluatur per venditorem anteriori
creditori, vt per DD. in l. Aristo, ff. quæ res pign. obl.
poss. & in l. 1. C. de his qui in prior. cred. loc. succed.
Azo. in sum. C. eodem titulo. ita cùm non adsit diuer-
sitatis ratio ad effectum retentionis, & exceptionis,
ad quem hoc vnum requiritur, quòd pecuniæ perue-
niant ad manus anterioris, sufficit, quòd illæ peruene-
rint, siue de manu ipsius emptoris, siue de manu ven-
ditoris, mediante pacto, quòd venditor teneatur sol-
uere anteriori creditori, prout fuit actum in casu isto.

Minùs etiam placuit, quòd obligatio Dominorum
de Diotaleuijs sit intelligenda, quatenùs Seraphini
molestarentur à dictis hæredibus, & non ab alijs, quia
4 contrarium est verius. † Nam cùm simpliciter se obli-
gauerint. & fideiusserint, censentur se obligasse in om
nem casum qui ex dicta non solutione eueniret, & sic
in casum istum, cùm Seraphini molestentur à poste-
rioribus creditoribus, & non possint se tueri ex solu-
tione facta anterioribus, l. si seruum, §. nunc videa-
mus, ff. de verb. oblig. Aym. cons. 272. num. 2. Surd.
decis. 212. num. 8. Et hoc etiam clarè innuunt verba
5 obligationis, † cùm sint [de releuando in euentum
molestiarum, quauis ratione, vel causa,] quæ verba
comprehendunt omnem causam, Ang. consil. 288.
num. 3. Cæpoll. cons. crim. 14. num. 11. Marsil. consil.
80. numer. 37. Nec restringuntur ex verbis sequenti-
bus, [occasione prædicta,] nisi in quantum molestiæ
6 venirent aliunde, quam ex non solutione, † quia ver-
bum, [occasione,] denotat causam etiam remotissi-
mam, Ang. d. cons. 288. nu. 3. cum alijs pluribus con-
gestis per Tiraq. in tractat. cessant. caus. limit. 13. nu.
8. Et propterea ad effectum releuationis, sufficit, quòd
Seraphini molestentur ex dicta non solutione.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In Ecclesia Cathedrali regulari Archiepiscopus est loco Abbatis, & ideo in puniendis monachorum delictis non requiritur eorum consensus, num. 2.*
3 *Regulares in Ecclesia Cathedrali regulari sunt loco Canonicorum in materia adaptabili.*
4 *Monachi suscipiendo religionem, facultatibus, & voluntati renunciant, & seipsos per obedientiam promissam aliorum potestati, & imperio subijciunt.*
5 *Monachi non habent velle, neque nolle.*

DECISIO CCCLX.

QVicquid sit de illa quæstione, an in delictis Canonicorum puniendis per Episcopum requiratur consensus Capituli, Rota censuit, in casu de quo agitur, in puniendis delictis Monachorum tam leuibus, quàm grauibus non requiri consensum, aut consilium Prioris, Decani, & Monachorum, sed Dominos Archiepiscopos pro tẽpore posse solos pro-
cedere ad illorum punitionẽ. Et ratio decisionis fuit,
1 † quia cùm ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, Ar-
chiepiscopus respectu Monachorum non dicitur Ar-
chiepiscopus, sed loco Abbatis. Et quicquid erat ex-
plicandum per Abbatem, explicatur per ipsum, vt di-
cit Abb. in cap. causam quæ, 1. num. 9. vers. quæro er-
2 go, vsque ad finem numeri de iudic. † Et propterea in
puniendis per eum delictis non requiritur consensus
Monachorum, prout nec requiritur, quando ipse Ab-
bas regularis procedit, gloss. in cap. nullum, in verbo,
tota, 18. quæst. 2. Ioan. Andr. in cap. reprehensibilis,
num. 7. verb. & Capituli Præposit. ibid. num. 16. Imol.
numer. 7. Bellam. numer. 4. Abb. qui dicit, contrarium
communiter reprobari, num. 11. de appell. idem Abb.
in cap. ad nostram, num. 2. vbi Dec. Franc. & alij, eo-
dem tit.

3 Neque facit, quòd Abbas in d. cap. causam quę nu.
8. & 9. dicat expressè de monachis Montis Regalis,
quòd sunt loco Canonicorum; quia hoc dictum est
intelligendum in materia monachis adaptabili, secùs
in non adaptabili, prout est, quòd Archiepiscopus,
qui est loco Abbatis, liberè non exerceat iurisdictio-
nem; hoc enim repugnat renunciationi propriæ vo-
4 luntatis. † Nam monachi suscipiendo religionem,
non solùm facultatibus, sed voluntatibus proprijs re-
nunciarunt, & se ipsos per promissam obedientiam
penitùs aliorum potestati, & imperijs subiecerunt, vt
dicit tex. in cap. non dicatis, 12. quæst. 1. Abb. in cap.
ex rescripto, num. 1. vers. & facit, Alexand. de Neuo
num. 7. de iureiur. Et propterea monachi nec habent
velle, nec nolle cap. 2. de testam. in 6.

Romana Sancti Thomæ. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Agenti spolio probare debet, suam possessionem anteriorem, & rei posteriorem.*
2 *Titulus coloratus, ex diuturna possessione probatur.*
3 *Conductor possidet alteri, non sibi.*
4 *Clausula, ET OMNIA COMMITTANTVR, respicit tantùm expressa, nisi constet de contraria mente disponentis.*
5 *Quæ pars Breuis vocetur à practicis, dispositio.*

DECISIO CCCLXI.

DOmini perstiterunt in resolutis coram Illustris-
simo Seraphino, scilicèt, Capitulum sancti Pe-
tri esse restituendum, quia constat de eius antiquiori
possessione, & iuniori fratrum sanctissimæ Trinitatis,
1 quæ non controuertitur. † Quæ duo extrema primũ,
& secundum appellata requiruntur, & probari de-
bent ab agente spolio, ex alleg. per Natt. consil. 562.
num. 1. lib. 3. Roland. cons. 50. num. 4. & seqq. lib. 2.
Primum autem extremum satis probatur, quia vltra
plures locationes adminiculatas, quæ ponderantur
vnà cum testibus in decisione Illustrissimi Seraphini,
concurrunt hodie partitæ extractæ ex censualibus san
cti Petri ab anno 1397. vsque ad moderna tempora,
quæ cùm contineant diuersos actus possessorios, satis
superque probant primum extremum ad fauorem
Capituli, & operantur quòd quatenùs in casu isto re-
quireretur titulus coloratus, ex ipsa diuturna posses-
2 sione, † quæ omnem calumniam tollit, censeatur pro-
batus,

batus, vt per Ægid. dec. 455. benè Felyn. cons. 2. num. 27. post Innoc. & Host. quos alleg. Et fuit dictum in causa Saguntin. decimarum 21. Maij 1601. coram Illustrissimo Seraphino.

Minùs etiam fratres possunt se tueri ex Motu proprio Pij Quinti, quo datur facultas capiendi possessionem propria auctoritate citra vitium spolij, continens etiam alias clausulas, quia in clausula, [& cum absolutione, &c.] in qua ponitur secunda signatura, adest restrictiua, [& omnia committantur Vicario Vrbis, vel Vicesgerenti, prout de iure.] Et propterea nulliter fuit processum citato solùm conductore, non Capitulo sancti Petri, vt dicitur in decisione Illustrissimi
3 Seraphini, † quia conductor non sibi, sed Capitulo sancti Petri possidebat, l. si quis ante, & l. quod meo, in princ. ff. de acq. poss. Corn. cons. 40. nu. 6. vol. 4.

4 Nec placuit Dominis, quòd hæc clausula, [& omnia committantur,] non debeant referri ad specialiter expressa, ex l. doli clausula, ff. de verb. oblig. quia hæc regula non procedit, quando constat de contraria mente disponentis, prout in casu isto, stante quòd hæc restrictiua est posita in clausula, [& cum absolutione,] per quam Papa declarat id quod concedere vult, & exprimit, quomodò intelligat id quod simpliciter
5 per, [fiat,] concessit. † Et ideo hanc partem vocant practici, dispositionem, seu clausulas, vbi Papa conscribit illas clausulas, quas concedere vult, & dicit Rebuff. in praxi, tit. de signat. grat. num. 23. versic. 3. ponitur.

Minùs etiam releuat, quòd hæc clausula, [& cum absolutione] non habet signaturam, [fiat,] quæ verè non legitur in Registro, & de originali non constat, quia si hoc est verum, Motus proprius non suffragatur fratribus, quia eis obstat regula Cancellariæ, de non iudicando iuxta formam supplicationum, quia clausula, [quòd sola signatura sufficiat] est posita in dicta clausula, & cum absolutione, quam asseritur non fuisse signatam, sed veritas est, quòd cùm hæc clausula, [& cum absolutione,] signetur in margine, Notarius cùm commodè in registro in margine non posset apponere signaturam, omisit illam per errorem, in registris enim in margine non apponitur substantia scripturatum, sed solùm rubricaturæ.

Alia benè tolluntur ex decisione Illustrissimi Seraphini.

Taurinen. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Habens intentionem fundatam in iure, agens coram iudice etiam incompetentem, interrumpit præscriptionem alterius, & causat malam fidē, etiam si liti cesserit, num. 5.*

2 *Protestationes extraiudiciales, si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem.*

3 *Transactio super decimis est nulla sine beneplacito Apostolico, etiam quòd agatur, quòd decimæ remaneant apud possessorem.*

4 *Transactio nulla transigenti non prodest.*

6 *Beneplacitum Apostolicum cursu longi temporis non præsumitur, sine obseruantia.*

DECISIO CCCLXII.

Rota censuit, Remissoriam non esse concedendam, sed causam esse expediendam, quia cùm Parochus sit in causa, Eleemosinarius, qui prætendit præscripsisse decimas, cùm non præcedat titulus, eget præscriptione immemorabili; quæ visa fuit Dominis improbabilis, cùm requirerentur testes, qui hodie essent ætatis 108. annorum. Demendum enim est tempus post litem motā de anno 1553. vt latè fuit dictum in decisione, sub die 18. Maij præteriti.

Neque facit, quòd hæc lis non interrumpit præscriptionem, cùm fuit nulla, tanquam introducta coram iudice laico, qui non est iudex competens in materia decimarum, quia satis est, quòd Parochus egerit, qui cum habeat intentionem fundatam de iure commu-
1 ni, constituit Eleemosinarium in mala fide, † & ideo sufficit ad interrumpendam præscriptionem; etiam quòd lis fuit introducta coram iudice incompetenti, Abb. cons. 19. num. 2. vers. nec obstat si dicatur lib. 2. Balb. de præscr. 3. parte 6. partis quæst. 4. num. 3. vers.
2 restringit tamen. † Nam etiam protestationes extraiudiciales, si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem. Butr. in cap. grauis, num. 11. in fin. de restit. spoliat. Abb. in cap. vt debitus, num. 11. vers. ad materiam, de appell.

Minùs etiam facit, quòd hæc lis fuerit terminata per transactionem de anno 1555. cum cessione litis, & propterea cùm lis fuit terminata ad fauorem possesso-
3 ris, non fuit interrupta præscriptio. Nam fuit responsum, quòd transactio fuit nulla, cùm non interuenerit beneplacitum Apostolicum, quod requirebatur etiam in ista transactione, etiam quòd decimæ perciperentur per Eleemosynarium, cùm fuisset transactum, quòd penes ipsum remanerent, soluta certa portione parocho, Bar. & Ias. in l. nulli, nu. 2. ff. de transact. cum alijs pluribus adductis coram me in causa Romana Catalis Turris Vergatæ, 19. Iunij 1606. Et est decisio Verallij 106. p. 1. & 308. p. 3. Et pluriès fuit in Rota fir-
4 matum. † Et propterea ista transactio tanquam nulla non potuit prodesse Eleemosinario, l. 4. §. condemna-
5 tū, & ibi Bar. & alij de re iud. † Et cessio litis facta per Parochum non potuit tollere malam fidem Eleemosinarij, causatam ex ipso iudicio moto per illum qui habet intentionem fundatam de iure communi, itaut non fuerit interrupta præscriptio, vt de sententia superueniente, quæ non purgat malam fidem, dicit Anchar. in cap. consultationibus, num. 5. de iurepatron. Alex. cons. 75. col. fin. nu. 50. lib. 4. Balb. de præscript. in 2. par. 3. partis, quæst. 5. Et fuit resolutum in causa Toletana decimarum, 22. Maij 1592. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Arrigono.

Neque etiam Eleemosinarius potest se tueri ex præsumpto beneplacito Apostolico ob cursum temporis,
6 † quia cessat obseruātia, quæ insimul requiritur, Abb. in cap. Albericus, num. 6. de testibus, Alexan. cons. 52. nu. 7. lib. 4. vt apparet ex alia lite mota de anno 1572. sententia lata de anno 1574. & transactione facta de anno 1575. quæ sententia, & transactio, nec potest suffragari Eleemosinario, quia sententia potiùs fundatur super æquitate, quàm super iuris rigore, vt in ea expressè dicitur, & non terminat negotium principale, sed mandat, quòd Eleemosinarius soluat certam quantitatem tritici Parocho, donec Ecclesia ipsa Parochialis ad pinguiorem fortunam venerit. Et hæc sententia fuit suspensa per appellationem introductam coram Nuntio, vt constat ex confessione partium in dicta transactione. Et postmodùm fuit facta dicta transactio sine præiudicio successorum. Vnde ex ista serie facti apparet, quòd non potuit cessare mala fides Eleemosinarij, itaut præscriptio non dicatur interrupta, ex Anchatano, Alexandro, & alijs suprà relatis.

Quod dicebatur, decimas, quas percipit Eleemosinatius

finarius non effe illas debitas de iure communi Parocho, non placuit Dominis, quia fuper iftis fuit tranfactum, & agitatum, & adfunt confeffiones Eleemofinarij, vt dicitur in alia decifione.

Romana Domus. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Petenti alimenta, & fumptus litis, eft neceßaria probatio paupertatis.*

DECISIO CCCLXIII.

VIfum fuit Dominis, Profpero non debari alimenta,& fumptus litis, quia hic nō agit ad vniuerfam hæreditatem paternam, fed ad domum alienatam per fratres, quam prætendit fideicommiffo effe fuppofitam, & ideo obmiffo, vt videatur an conftet de bono iure, ad hunc effectum fatis eft,
1 quòd non probet paupertatem, † quę videtur neceffaria in hoc cafu, ex allegat. per Molin. de primogen.
Hifpan.lib.2.c.16.num.46. Sutd.de alim.tit.1. quęft. 112.nu.31. vfque ad fin. Imo videtur probatum contrarium, nempè, quòd ipfe habet domum,& vineas, & inferuit in aula Illuftriffimi D. mei Cardinalis de Bubalis in nobili officio architriclinij; vnde habet honeftam portionem victus, vt deponunt teftes, quorum copia data fuit.

Oueten. Mercedis. Mercurij 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator reuocatus quoàd vnam caufam tantùm, fi de tempore reuocationis eft generalis, cenfetur reuocatus quoàd omnes caufas.*
2 *Decif.Rot.18.& 22.de procur.in nouis declarantur.*
3 *Procurator ad lites & negotia, fi reuocatur quoàd lites, non cenfetur reuocatus, quoàd negotia, & è contra.*

DECISIO CCCLXIV.

DOminis placuit vltima pars decifionis,ad quam, vt morem gererem parti, volui reftringere difficultatem, fcilicèt quòd licèt Iacobus fuiffet conftitutus procurator generaliter, & reuocatus tantùm
1 quoàd caufam vertentē cum Birgantia, † tamen cenfetur reuocatus quoàd omnes caufas, quia de eo tempore nullam aliam caufam habebat Capitulum, & caufa propter quam fuit facta reuocatio erat generalis, & non fpecialis. Vnde meritò Iacobus cenfetur reuocatus quoàd omnes caufas, ex Alciat. de pręfumpt. reg.2. præfumpt.16.nu.5.
2 Non obftat decifio Rotæ 18. & 22. de proc. in no. quia non procedunt, quando caufa reuocationis eft generalis, & agitur de reuocando procuratore ad lites tantùm, fed quando quis habet procuratorem ad
3 lites, & ad negotia, & reuocat quoàd lites, † quia tunc procurator non cenfetur reuocato, quoad negotia. Et bene, quia ftant fimul, quòd reuocetur quoàd lites, non autem quoàd negotia, fecùs in cafu ifto, cùm caufa reuocationis fit generalis; nec verifimile eft, ftante ifta generalitate, quòd voluerit reuocare quoàd vnam caufam, fecùs quoàd alias, & reuocatio fpecialis videtur facta, quia tunc nulla alia aderat caufa.

Calaguritana Iurifprouidendi. Merc. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Qui continuat, non attentat.*
2 *Gratia eft obreptitia, fi veritas fuit tacita.*

DECISIO CCCLXV.

PRopofui dubium, an Breue conceffum per fanctę mem. Clem.8.fub die 4. Maij 1592. effet fubreptitium. Et Rota cenfuit, affirmatiuè refpondendum, quia cùm fundetur fuper narratiua, quòd non obftāte inhibitione Rotali emanata per bo. me. Bubalum, & refolutione facta coram Illuftriffimo Seraphino fubrogato, quòd inhibitio afficiebat Epifcopum, ipfe proceffit ad exequtionem Motus proprij Sixti quinti, cuius etiam prætextu plures intrufit; hæc narratiua nedum hactenus non fuit iuftificata, fed nec vllo pacto poteft iuftificari, ex latè deductis in caufa Calaguritana attentatorum 15. Maij 1600. coram bon. mem. Litta,& præfertim, quia non apparet, vnquam fuiffe refolutum, inhibitionem afficere Epifcopum.
Et cùm Epifcopus effet in quafi poffeffione conferen-
1 di, non poteft verificari narratiua intrufionis, † quia qui continuat, non attentat, c.cùm teneamur, & ibi DD. de appell. Verall. dec.51. par.1. Hinc etiam refultat, quòd fi Papæ fuiffet narrata quafi poffeffio Epifcopi conferendi, nō mandaffet, vt omnia poft inhibi-
2 tionem facta in priftinum reduceret. † Vnde Breue etiam remanet obreptitium, c.fuper literis, vbi Fely. num.8. de refcr. Parif. conf. vlt. num.13.& 14. lib.1.

Neque obftat quòd pendente recurfu ad fignaturam fanctiffimi Domini noftri, hæc caufa fuit propofita, quia fuit data fides Referendarij, quòd ampliùs commiffionem nolebat proponere, quia licèt poftea mutauerit confilium, vt ex alia fide data cum fcripturis, tamen Rota voluit capere refolutionem, qui recurfum habebant ad fignaturā, illi quia afferebant, fe vltimo loco fuiffe fpoliatos. Dubium autem, de quo agitur, proponitur ad inftantiam illorum qui fpolium non commiferunt, qui plures funt, vt fuit oftenfum Rotæ, vtraq; parte informante, & fic, commiffio nihil habet cōmune in hoc cafu, quia in ea petebatur, quòd videretur fuper fpolio, hinc fanctiffimus D.N. mandauit R. P. D. meo Decano, tunc præfenti in fignatura, prout ipfe annotauit à tergo commiffionis, vt non impedito iudicio fpolij, videatur Breue Clementis Octaui, & proptereà iftis omnibus ftantibus, vifum fuit Rotæ, capere refolutionem.

Nucerina Paganorum. Merc. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Poffidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Iudex non ritè procedens, non priuat poßeßione.*
3 *Exequutor cum clausula* VOCATO, *dicitur mixtus exequutor & ab eo datur appellatio.*
4 *Clausula* CONTRADICTORES, *intelligitur de contradictoribus de facto, non autem de iure.*
5 *Agens remedio reiintegrandæ censetur habuiße se pro spoliato.*

DECISIO CCCLXVI.

1 EX deductis dicebant Domini, Adanti dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione beneficiorum sanctæ Mariæ, sancti Iacobi, & sancti Leonardi. Constat enim de eius possessione capta vigore resignationis, sub die 16. & 12. Octobris 1604. §. hodie, instit. de interd.

2 Neque facit, quòd Lucas vigore mandati de im-
mittendo obtenti per iudicem, ceperit possessionem,
quia iudex, ex quo non ritè processit, non priuauit
Adantem, vt per DD. in l. clã possidere, §. qui ad nundi
3 nas, ff. de acq. poss. Quod satis ostenditur, † quia cùm
in literis Lucæ adesset clausula, [vocato Adante,] iu-
dex erat exequutor mixtus, cap. exhibita, vbi Abbas
in 3. not. & ibi addit. de iud. Card. cons. 63. num. 1. Et
propterea tenebatur assumere partes iudicis, & ab
eius sententia dabatur appellatio, vt per DD. in cap.
fin. de præsumpt. vbi Felyn. numer. 23. Dec. cons. 173.
num. 2. & cons. 233.

4 Neque suffragatur Lucæ, quòd in suis literis adesset clausula, [contradictores appellatione postposita compesceodo,] quia hęc clausula intelligitur de contradictoribus de facto, secùs autem de contradictoribus de iure, vt per Franc. in cap. 1. ante finem, versic. vel poterit, de concess. præben. Put. decis. 271. num. 6. lib. 3. Lancell. de attentat. appel. pend. limit. 8. num. 4. Adantes verò erat contradictor de iure, quia iudicialiter ius suum prosequebatur, vt fuit dictum in causa Calaguritana beneficij 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. Lancellotto, & alias sæpiùs.

5 Cæterùm cum Adantes 6. Februarij 1606. obtinuisset per iudicem appellationis reintegrationem, quæ ostendit, mandatum de immittendo concessum Lucæ habuisse effectum, non potest obtinere manutentionem, cùm habuerit se pro spoliato. Solo enim animo perditur possessio, Butr. in cap. cùm ad sedem, num. 25. de restit. spol.

Neque ex ipsa reintegratione potest petere manutentionem, quia non fuit ritè, & rectè concessa, vt liquet ex processu. Hæc tamen non fuerunt deducta in positione causæ, & ideo supersedi in concessione dicti mandati.

Burgen. Beneficij de Robredo. Ven. 6. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum datum, & subscriptum à notario actuario, habetur pro originali.*
2 *Monitio iudicis ad sententiam parti præsenti facta supplet defectum citationis.*

DECISIO CCCLXVII.

IN resolutionibus causarum feci verbum, an huiusmodi causa esset expedienda. Et Rota censuit affirmatiuè respondendum, quia difficultates quæ fuerunt excitatæ in decisione, bene tollebantur. Nam quòd processus non esset in forma probanti, ex quo alij oppositores non fueru nt citati, tollebatur, ex quo est exemplum datu m, & s ubscriptum ab ipsomet notario actuario, & ic leo hab etur pro originali, vt per DD. in cap. 1. de fid. instr. & in auth. si quis in aliquo, C. de eden. Secunda difficul tas etiam cessabat, quia verè pro Petro se opposuit Io annes Viuanco substitutus à Francisco Ortiz, de cui us mandato etiam constat, quod licèt in processu car eat die, & ideo dictum fuit, quòd non est in forma pr obanti, tamen hoc fuit propter errorem Notarij, quia originale fuit rogatum in Curia, & habet diem, & ali a requisita. Et sic cessat etiam tertia difficultas. Quart a & quinta difficultas etiam cessant, quia cùm Petrus esset ceptus beneficiari ex statuto, ei debebatur integ ra portio. Quod etiam propter simile statutum fuit dic tum in causa Burgen. beneficij de Velorado 18. Maij 1598. coram Reuerendissimo Pacen. Et quòd esse t dimidius portionarius satis probant testes, contra quos licèt opponeretur def ectus iuramenti, ex quo notarius enuntiatiuè
loquitur, tamen apparet per ext ensum de iuramento
2 præstito. † Et quoàd citationem partis, quòd non interuenerit, non officit, ex quo a dest monitio iudicis parte præsente, quæ supplet hun c defectum l. cessante, & ibi glos. & DD. C. quom. & quan. iud. Marant. in prax. par. 6. tit. de citat. num. 48. & seqq.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 23. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Quadriennium datur ad petendam, & prosequendam restitutionem in integrum, nisi st et per iudicem, vel partem, quominùs causa expedia tur. Tunc enim etiam vltra quadriennium se exten dit.*

DECISIO CCCLXVIII.

MArcus & fratres de Diuitia pet ebat pronunciari, ipsos esse restituendos iuxta resolutiones fa-
1 ctas, & protestabantur, † quòd iam e tant in fine quadriennij, quod datur ad petendum, & finiendum restitutionem, l. fin. C. de temp. in integ. restit. cap. 1. de rest. in int. in 6. Et cùm alia pars instar et audiri super decisione iam facta, cùm ipsa iura sua n on deduxerit, Rota voluit illi morem gerere; nam etsi quadriennium esset in fine, nihil deperit Marco, & fratribus, cùm per iudicem, & partem stet quomi nùs causa re-
2 stitutionis in integrum expediatur; † q uo casu hoc iudicium etiam vltra quadriennium se e xtêdit. Host. in cap. 1. in verbo quadriennij spatium, de in int. rest. cum alijs per Modern. de rest. in int. par. 1. q. 19. art. 12. numer. 96. Et hæc voluerunt Domini ann otari pro indemnitate Marci & fratrum.

Pampilonen. de Ianzi. Ven. 16. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus debet facere mentionem in gratia de fructibus perceptis post motam litem, si sibi debentur, non autẽ si debentur tertio, n. 4. de fructibus verò perceptis ante motam litem, non debet facere monitionẽ, n. 2.*
3 *Poßessor bonæ fidei facit fructus suos.*
5 *Subrogato in iuribus defuncti beneficiati aliquando fructus debentur.*
6 *Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit.*

DE-

DECISIO CCCLXIX.

Domini dixerunt, gratiam Antonij posse sustineri, etiam, quòd in ea non fecerit mentionem
1 de perceptione fructuum, † quia licèt intrusus debeat facere talem mentionem in gratia quam impetrat, vt per DD. in c. dudum, 2. de elect. vbi Host. num. 45. vers. sed pone, Fely. in c. in nostra, num. 10. vers. sed adde, de rescr. Rebuff. sup. concord. in form. mand. Ap. in verbo, præsentibus pro expressis, vers. 5. etiam, & est decisio Put. 131. lib. 1. & 13. de præ-
2 ben. † tamen quoad fructus perceptos per Antonium à die prouisionis, vsque ad diem motæ litis, non videbatur necessaria dicta mentio, cùm non posset dici intrusus, ex quo habebat præsentationem, & institutionem ab Ordinario, Rota dec. 13. de cauf. poss. & propr. Fely. in c. in nostra, num. 12. de rescr. Rebuff. vbi suprà, vers. 4. intrusio. Et propterea fecit istos
3 fructus suos. † Ad effectum enim illos acquirendi sufficit, malam fidem abesse, l. sed etsi lege §. scire, ff. de pet. hæred. vbi not. Bart. Cassad. dicta dec. 6. num. 9. vers. quia procedit. Et licèt Rota resoluerit, possessionem Antonij fuisse attentatam, posteàtamen substitit, & ordinauit, quòd videretur de bono iure, & in omnem euentum intrat responsio, quæ modò dabitur ad non exptessionem fructuum post litem mo-
4 tam perceptorum. † Nam regula illa, quòd debebat fieri mentio fructuum malè perceptorum, aliàs gratia sit nulla, non habet locum, quando isti fructus debentur tertio, Cassad. d. dec. 6. nu. 6. & dec. 7. de præben. Verall. dec. 217. par. 3. Et fuit dictum in causa Parmen. Prioratus, 23. Iunij 1589. coram Illustr. Mantica, & in causa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Pamphilio. Et ratio est, ne iste impetrans duplici dispendio afficiatur, scilicèt componendo cum Camera, & soluendo tertio. In præsenti autem casu Antonius fuerat condemnatus per tres sententias Rotales ad restituendū fructus, & fuerat etiam concessum instrumentum liquidationis in partibus. Vnde licèt sententiæ essent latæ super iurepatronatus ad fauorem Catharinæ, cui tales fructus non erant debiti, potuit tamen dubitare Antonius, quòd essent debiti Ioanni præsentato à Catharina, qui mediante eius procuratore comparuit, in actis producendo iura, & declarando, se velle consequi ius suum, & Ferdinando postmodùm
5 subrogato in iuribus Ioannis defuncti, † cùm etiam, subrogato in quibusdam casibus fructus debeantur, Put. dec. 159. num. 3. lib. 3. Ægid. dec. 366. Vnde cùm saltem esset dubium, cui fructus essent debiti, venit excusandus Antonius, si de illis non fecit mentionem in gratia quam impetrauit. Cassad. d. dec. 6. nu. 9. vbi fuit admissa similis excusatio, prout etiam in dicta causa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591.
6 coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio. † Venia enim dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit, cap. 2. de constit. Ægid. dec. 4. num. 2.

Bononien. Bonorum de Mansumatico. Lunæ 26. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Ecclesiasticæ in qua interuenit beneplacitum Apostolicum, præsumitur vtilis, quousque de contrario doceatur.*

2 *Totus contractus est considerandus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læsiuus.*

DECISIO CCCLXX.

Cum in alienatione bonorum de quibus agitur, interuenerit beneplacitum Apostolicum, alienatio præsumitur vtilis, quousque per Rectorem doceatur de contrario. Bal. in c. 1. in princ. num. 7. de his qui feud. dar. poss. Abb. cons. 4. num. 2. lib. 1. Alex. cons. 75. num. 6. circa fin. lib. 1. Et fuit pluriès resolutum in Rota. Et propterea rector prætendebat, læsionem probari, ex ipsomet instrumento locationis, cùm adsit pactum quòd canon 200. lib. possit redimi, vel assignando bona quæ habent in redditibus lib. 210. vel assignando loca montium, quæ reddant lib. pariter 210. prout dicta loca fuerunt assignata. Et hinc resultat læsio, qui etiam considerato augmento, tamen habita consideratione ad deuolutionem bonorum, in euentum non solutionis canonis, & quòd canon nulli oneri erat abnoxius, ipse canon est maioris valoris, quàm loca Montium eiusdem redditus, & cum augmento decimæ partis, vt fuit resolutum in causa Romana domus 4. Maij 1601. coram Illustrissimo Pamphilio.

Prædictis non obstantibus, Rota censuit, ex ipsomet instrumento locationis, non constare de læsione, quia etsi decisio Illustrissimi Pamphilij sit vera in casu suo, tamen non applicatur ad præsentem casum, quia loquitur in casu, quo canon fuit affrancatus in instrumento separato; hic autem sumus in casu, in quo hæc fuerunt narrata Papæ, & propterea non sufficit Rectori considerare hoc pactum separatum, sed deberet ostendere, quòd ex ipso contractu resultat læsio Ecclesiæ. Nam esse potest, quòd etiam stante ipso pacto, quòd possint assignari loca Montium, ni-
2 hilominùs locatio fuerit vtilis Ecclesiæ. † Totus enim contrarius est considerandus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læsiuus, & non singulæ partes de per se sunt discutiendæ, l. Mæuius, §. fin. ff. fam. etcisc. Surd. cons. 217. num. 13. & seqq. idem Surd. dec. 155. num. 5.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 5. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Attentata purgantur per liberam cessionem, non autē per conditionalem.*

2 *Expensa facta in iudicio attentatorum, refici debent, et licèt expensæ post cessionem liberam regulariter non debeantur, debentur tamen, si cessio fuit conditionalis, nu. 3.*

4 *Damna & interesse refici debent à die attentationis, nō à die motæ litis.*

5 *Depositum vnius Iulij non admittitur in iudicio attentatorum.*

6 *Attentata possunt purgari per Principem, iudicem, & partem.*

DECISIO CCCLXXI.

1 Rota censuit, attentata non fuisse sufficienter purgata per Camillum. † Cùm enim quoad possessionem prætendat illa purgasse per cessionem, quod est permissum, vt per Lancell. de attent. cap. 29. nu. 24. tamen illa cessio ei non suffragatur, cùm non fuerit libera, sed conditionalis, Lancell. vbi suprà num.
2 31. Hinc sequitur, quòd nec respectu expensarū † quę etiam in hoc iudicio refici debent. Lanc. d. loco, num.

18.& 32.attentata dicantur sufficienter purgata, quia licèt expensæ post cessionem regulariter non debean-
3 tur, Verall.dec. 31.lib.1.in manuscrip.† Tamen hæc regula non habet locum in casu isto, cùm cessio fuerit conditionalis, quæ propterea nihil posuit in esse, l. si quis sub conditione, ff.si quis omiss.caus.testam. Neque etiam attentata fuerunt sufficienter purgata respectu expensarum factarum ante aperitionem oris, quia licèt non adesset facultas reuocandi dicta attentata, per clausulam [sublata] positam in literis Camilli, tamen cùm superuenerit aperitio oris, sicuti Rota potuit reuocare attentata, sic debent refici expensæ, quas clarum est fuisse factas in iudicio attentatorum, maximè, quia si non veniunt ratione expensarum, veniunt ratione damnorum, & interesse, quæ attentans debet reficere à die attentationis, & non à die motæ litis, vt per Lancel. d. tract. c.31. nu. 175.

Neque in hoc casu suffragatur depositio vnius Iulij donec expensæ liquidentur, quia huiusmodi depositum non admittitur in purgatione attentatorum, Caput. dec. 222. tertius veniens ad causam, lib. 1. in manuscript. & 150. num. 6. lib. 1. in impress. Laoc. d.c.31. nu. 176.

Ex quibus dixerunt Domini, quòd cùm attentata possint purgari per principalem iudicem, & partem, mediante cessione, vt per Lancell. d.c. 29. & Camillus elegerit sibi hanc viam, de nouo liberè cedat, & reficiat expensas, & postmodum audiatur in negocio principali.

Corduben. Redecimarum. Vener. 16. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Vnica decima ex præcepto diuino solui debet.*
2 *Præceptum de soluenda decima ex parte soluentis est affirmatiuum, ex parte illius cui soluitur, negatiuum, nu.6.*
3 *Solutio duplicis decimæ est contra ius.*
4 *Locatio de prædio decimatorio, intelligitur facta salua decima.*
5 *Glos. in cap. tua nobis, in verb. sic & Dominus, de decimis, declaratur.*
7 *Decima prædialis debet solui Ecclesiæ, vel prædiali vel Sacramentali, prout viget consuetudo, nu.8.*

DECISIO CCCLXXII.

POst solutionem decimarum factam ex communi aceruo domini, & coloni iuxt. tex. in c. à nobis, vers. sicut colonus, de decimis, prætendunt Ecclesiæ parochiales dominorum fundi, aliam decimam ex portione dominica, redecimam nuncupatam; de
1 qua dubitaui, an sit præter, vel contra ius. †Et Rota censuit, esse contra ius. Ex præcepto enim, vnica tantum decima est soluenda, Exod. c. 22. in fin. & habetur, in c. 1. & in c. cùm homines, ibi, nouem partibus sibi retentis, & in c. pastorales, de decimis
2 cum aliis. † Quod præceptum licèt sit affirmatiuum ex parte illius qui soluere tenetur, continet tamen negatiuam ex parte illius cui soluendum est, vt compellere non possit ad soluendum vltra decimam. Bal. in l. fin. num. 73. in princ. & in C. si. da hær. instit. Rimin.
3 iun. cons. 48. num. 25. vol. 1. Vnde sequitur, esse contra ius, quòd duplex decima soluatur, prout etiam dixit Inn. in cap. cum non sit, nu. 1. & seqq. de decimis, Abb. in c. cum sint, nu. 6. ant. fio. vers. aliàs sequeretur, eodem tit. Et fuit resolutum in causa Toletana redecimarum 19. Nouembr. 1584. coram sanctæ memor. Clemente viii. & in eadem 21. Maij 1586. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, & in causa Vallisoletana decimarum 21. Maij 1589. coram Orano, & in causa Corduben. redecimarum 25. Octob. 1593. coram bo. me. D. Gyptio, Et dicunt Doctores Hispani, Montalu. in l. 4. tit. 5. lib. 1. fori, super verbo todos, & Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 4. art. 2. in fi. Honcal. in tract. de decimis parte 2. & prop. 6. & alij, quos refert, & sequitur Alphon. Azeued. lib. 1. tit. 5. leg. 7. nou. re-
4 compilat. † Et hæc conclusio procedit, etiam quòd prædium locetur, & colonus soluat domino in pecunia, quia locatio censetur facta, salua decima. Inn. in d.c. cum non sit, num. 2. vers. in domino autem fundi de decimis, lo. And. ibidem, nu. 4. vers. vnde dicit ipse, Collect. num. 5. Anchar. num. 4. Host. nu. 2. Bur. nu. 6. Card. num. 2. vers. & ex hoc, & idem Doctor. in c. tua nobis, eodem tit. Card. nu. 4. vers. q. quarto, Host. nu. 14. vers. hoc vltimum, Butr. num. 9. vers. credo, Anchar. num. 10. vers. & pro tanto dico, Collect. nu. 8. Abb. num. 14. vers. aut dominus locauit, & Anan. num. 7. & Vital. in Clem. religiosi, num. 25. & seq. de decim.

Neque prædictis resistit glo. in d.c. tua nobis, de decimis, in verbo, sic & dominus, quia non loquitur, quando aceruus est communis, neque quando quota est soluenda, sed quando certa quantitas non habito respectu ad fructus, quæ licèt descendat ab aceruo decimato, tamen ipsa portio non est decimata. Et sic dictum glossæ non officit, quando est cõmunis; sed nec eius dictum est verum, quando aliquid soluitur domino ratione locationis, non habito respectu ad fructus, vel quando certa pensio soluitur in pecunia, & glo. ipsa infrà videtur agnoscere veritatem, dum dicit, quòd colonus tanto minus potest soluere Ecclesiæ: quod æquius videtur. Imò æquius, & iustius dicit Host. ibidem, nu. 12. & 13. Et ita hanc glo. intelligit ibidem Card. in 2. quęst. & dicunt ibid. Collect. num. 8. Anchar. num. 10. Anan. num. 7. Abb. nu. 14. vers. aut dominus locauit, Host. in d.c. cùm sit, num. 2. Inn. & alij suprà relati.

Neque etiam resistit, quòd de iure non reperiatur prohibitum, ne duplex decima soluatur, quia cùm in genere duplex sit præceptum affirmatiuum, & negatiuum, secundum sanctum Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 2. in corpore artic. certum est, non adesse præce-
6 ptum negatiuum, † adest tamen affirmatiuum de soluenda decima, quod continet in se negatiuum, quod, licèt non efficiat præceptum negatiuum, vt obliget semper, & ad semper, continet tamen negatiuam respectu Ecclesię, quę exigendo vltra decimam, exigit contra ius, quod dat tantum decimam.

Neque facit, quòd hæc redecima non soluitur eidem Ecclesiæ prædiali, sed Ecclesiæ Sacramentali, &
7 ideo non videtur posse dici contra ius, †quia cùm huiusmodi decima sit prædialis, lo. And. in d.c. cùm non sit, num. 5. de decimis, glo. in d.c. tua nobis, in verbo, sic, & dominus, vers. satis potest dici & ibi etiã Host.
8 nu. 12. vers. potest dici, eodem tit. † Et cui Ecclesiæ sit soluendum an prædiali, vel Sacramentali ius non determinat, sed in hoc defert consuetudini, vt in d.c. cùm sint, de decimis, Achill. dec. 3. & 6. eodem tit. propterea, cùm consuetudo introduxerit in illis partibus, quòd soluatur Ecclesiæ prædiali, sequitur, quòd sit contra ius, quòd Ecclesia Sacramentalis decimam exigere velit.

Cor-

Corduben. Beneficij de Oueyo. Lunæ 19. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Gratia iustificata debet exequutioni demandari.*
3 *Familiaritas probatur per testes.*
4 *Rotulus in quo sunt descripti familiares inseruit pro adminiculo.*
5 *In probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes.*
6 *Præsentia partis supplet defectum intimationis.*
7 *Transacto dilationis tempore ad probandum, iudex potest validè sententiam ferre & 8.*
9 *Clausula* SI SENSERIS TE GRAVATVM *per comparitionem partis resoluitur in simplicem citationem.*
10 *Error notarij non potest parti præiudicare.*

DECISIO CCCLXXIII.

Domini resoluerunt, non esse retardandam exequutionem Breuis, quia licèt sit commissa arbi-
1 trio Rotæ, † intelligitur tamen prout de iure Bart. in extrauagan. ad reprimendum, in verbo, videbitur, nu.
2 8. † Secundùm, quòd Breuia postquam sunt iustificata exequutioni debent demandari, Caput. dec. 71. p. 1. & dec. 180. p. 3. Hic autem Breue satis est iustificatum, quia cùm fundetur in reseruatione per obitum Stephani de Monteroso familiaris Cardinalis de Gueua-
3 ra, † huiusmodi familiaritas bene probatur per duos testes concludentes de omnibus requisitis ad faciendû aliquem familiarem, vulg. l. vbi numerus, ff. de te-
4 stibus. † Et hodie comprobatur ex rotulo familiariû eiusdem Cardinalis. Quæ probatio est attêdenda, cùm non iustificet, sed corroboret probationes antiquas. Quod admittitur etiã in materia censurarum, vt fuit resolutum in causa Interamnen. pensionis 23. Ianuarij 1602. coram Reueren. Pacen. Obitus autem eiusdem Stephani in possessione beneficij de mense Iunij, seu
5 Iulij, satis etiam probatur per eosdem testes, † quia cùm agatur de probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes. Put. dec. 266. lib. 3. Et fuit resolutum in causa Placen. Canonicatus, & præbendæ, 1. Martij 1599. coram Orano, & in causa Salamantina de Arapiles 3. Iulij 1600. coram R. P. D. meo Decano, & aliàs sæpiùs.

Nec obstat, quòd iudex mandauerit die 18. repeti testes, & sententia posteà fuerit lata die 22. absque aliqua repetitione, quia huiusmodi decretum fuit factum, nisi ad primam diem, cum intimatione, & D. Guodisaluus eadem die comparuit, & dixit, quòd testes examinarentur sumptibus alterius partis, & sibi
6 intimaretur hora. † Vnde cùm ista comparitio suppleat intimationem, vt in terminis est decisio Verall. 522. num. 3. & 4. par. 2. & intra terminum præfixum testes
7 non fuerint examinati, † iudex potuit procedere ad expeditionem causæ, l. fine pars. C. de dilat. Verall. d. dec. 322. nu. 4. par. 2. Et sic parum refert, quòd intimatio fuerit facta die 13. quo tempore erat lata sententia,
8 † quia non inde sequitur, quòd fuit lata pendente dilatione, & sic nulla, iuxta decisio. Put. 174. lib. 1. cùm comparitio Gundisalui sufficeret pro intimatione, vt dictum est.

Minùs etiam subsistit, quòd fuit motum iudicium via ordinaria propter clausulam in monitorio positã [si senseris te grauatum, &c.] Et quia termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti, fuerunt seruati, & propterea iudex nô potuit procedere exequu-
9 tiuè. † Quia dicta clausula operatur, quòd monitorium resoluatur in simplicem citatioñê, comparente citatio, Rip. in l. de pupillo, §. meminisse, num. 21. ff. de op. no. nunc. Non tamen operatur, quòd censeatur processum ordinatiê, quia in quolibet iudicio requiritur citatio partis, l. de vnoquoq. ff. de re iud. Et quòd termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti, fuerint seruati, non est verum, quia fuerunt seruati quatuor termini in iudicio exequutiuo seruari soliti,
10 licèt verû sit, quòd in reiteratione. † Notarius extenderit terminos in iudicio ordinario solitos seruari, qui propterea non potuit præiudicare parti.

Quòd Breue non sit iustificatum quoad aliud beneficium obtentum per D. Gundisaluum non refert, quia istæ censentur duæ gratiæ, & hodie prosequitur tantùm gratiam super beneficio de quo agitur.

Bononien. Transactionis. Mer. 5. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Transactio propter dubium litis euentum sustinetur.*
2 *Clausula*, ET OMNI MELIORI MODO *operatur etiam vltra expressa.*
3 *Solemnitas & vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Ecclesiasticæ.*
4 *Beneplacitum Apostolicum supplet defectum solemnitatis requisitæ in alienatione rei Ecclesiasticæ.*
5 *Alienans rem Ecclesiasticam, & consentiẽs impetrationi beneplaciti Apostolici, non potest ampliùs pœnitere.*
6 *In matrimonio inter personam in gradu prohibito contrahendo, post dispensationem Apostolicam adhuc requiritur nouus consensus, secùs est in alienatione rei Ecclesiasticæ post beneplacitum, nu. 7.*

DECISIO CCCLXXIIII.

Domini resoluerunt pro validitate transactionis, quia cùm bona fuerint concessa in emphyteusim Bartholomæo pro se, & filijs masculis, & descendentibus per lineam masculinam tantùm, quicquid sit de veritate quæstionis, an fœminæ ex masculis cêseãtur vocatæ ex alleg. in alia causa Bonon. deuolutionis bonorum 14. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo
1 Iusto, negari tamen non potest, quin de hoc posset dubitari, & quin euentus litis esset dubius. † Ex quo sequitur, quòd transactio sustinetur, vt in l. 1. ff. de transact. vbi DD. & in l. 2. C. eod. tit. Et quamuis dubium litis non excederet primum gradum fœmmarû vltimi vocati, & in transactione bona fuerunt concessa fœminis, & eorum filijs masculis, & descendentibus per lineam masculinam, & sic fuerit excessum vltra id quod erat in lite, nihilominùs cùm hæc concessio non solùm fuerit facta per viam transactionis,
2 sed cum clausula, [& omni alio meliori modo,] † hæc clausula stãte copula [&] operatur etiã vltra expressa. Achill. decis. 2. de verb. sig. Cæsar. de Graff. decis. 1. nu. 4. de elect. Verall. decis. 271. libr. 1. in manuscr. Et pluriès fuit resolutum. Et propterea concessio

T 3 susti-

sustinetur, si non per viam transactionis, per viam
nouæ concessionis.

Non obstat, quòd siue ista sit transactio, siue noua
3 concessio, requiritur, solemnitas, & vtilitas, † quæ
duo copulatiuè requiruntur in alienatione rerum Ec
clesiæ, c. sine exceptione, 12. q. 2. c. nulli, de reb. Ec-
4 clesiæ non alien. & c. 1. eod. tit. in 6. † quia hic inter-
uenit beneplacitum Apostolicum, quod supplet de-
fectum solemnitatis, iuxta cons. Abb. 41. lib. 1. quod
etsi fuit impetratum longè post cõcessionem factam,
5 tamen hoc non refert, † cùm postquàm semel Rector
consensit, beneplacitum posse impetrari, non potest
ampliùs pœnitere, Cephal. cons. 91. num. 9. lib. 1. Et
in istis terminis fuit resolutum in causa Romana lo-
cationis affictus 4. Iunij 1584. coram Illustrissimo
Blanchetto, & in causa Leodien. domorum 10. Maij
1576. coram D. de Rubeis, & nouissimè 16. mensis
præteriti coram R. P. D. meo Lancellotto in causa
nullius emphyteusis.

Nec releuat, quòd beneplacitum, licèt fuerit im-
petratum in vita Rectoris qui fecit transactionem,
tamen fuit præsentatum in vita Moderni Rectoris,
qui alienationi, & transactioni non consensit; quia
nihilominùs, stante Apostolica confirmatione, si con-
tractus est vtilis, modernus Rector non potest pœni-
tere, & tollere ius quod erat iam quæsitum alteri par-
ti, Alex. cons. 27. nu. 4. lib. 3.

6 Nec facit, quòd cùm res Ecclesiæ non possint alie-
nari absque beneplacito Apostolico, post confirma-
tionem obtentam requiritur nouus cõsensus, ad trad.
per Abb. in c. super eo, nu. 8. de condit. appos. quia
Abbas loquitur in matrimonio contracto in gradu
prohibito, quo casu deficiunt consensus, vt verba,
quia personæ non sunt habiles ad contrahendum, &
sic deficit materia, & forma, & propterea requiritur
7 nouus consensus post dispositionem; † secùs est in ca-
su isto, quia alienatio rerum Ecclesiæ absque bene-
placito Apostolico habet implicitum statum validita-
tis, saltem Ecclesia non reclamante, Cassad. dec. 1. n.
2. de locat. Et fuit dictum in decisionibus suprà alle-
gatis.

An autem ista alienatio fuerit vtilis Ecclesiæ, vel
beneplacitum Apostolicum possit aliqua subreptio-
ne notari, reseruarunt Domini, vt particulariter vi-
deatur.

Vrbeuetana Fideicommissi. Lunæ 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Positi in conditione non censentur vocati, & nu. 2.*
3 *Ab hac conclusione receditur ex coniecturis, quas vi-
de num. 4. 5. 6. & alijs.*
5 *Testator magis censetur diligere descendentem in por-
tione ascendentis, quàm in portione transuersalis.*
9 *Qui vult consequens, vult per necesse antecedens.*
11 *Exceptio est de regula.*
12 *Licentia nihil est aliud, quam tollatio libertatis con-
cessæ ei qui iam non habet ex seipso.*
14 *Licentia præsupponit prohibitionem.*
15 *Substitutio facta si sine filijs, si decessit cum filijs eua-
nescit. Contrarium verius, num. 16.*

DECISIO CCCLXXV.

ITerum dubitaui, an constaret de fideicommisso ad
fauorem descendentium Petrucij, reseruato, vt
videatur, an extendatur vltra pronepotes, & an ad-
sit reciproca inter ipsos. Et difficultas consistebat in
1 eo, † quia isti descendentes sunt positi in conditione,
& ideo non censentur vocati, iuxta glos. magis com-
muniter approbatam, in l. Lucius, ff. de hæred. inst.
quam etiam Rota sequitur. Et quia testator decessit,
vnico tantum filio Petrucie relicto, & tamen videba-
tur prouidisse solùm, in casum, in quem decederet
pluribus filijs relictis, cum instituerit Petrucium fi-
lium, & alios nascituros, & si quis eorum decederet
in pupillari ætate, vel posteà quandocumque sine fi-
lijs masculis legitimè ex se descendentibus, substituit
ei, & eis superuiuentes eorum filios masculos, & a-
lios descendentes ex eis masculos; subdens immedia-
tè, [cùm si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepoti-
bus masculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius
descendens masculus nõ superesset, substituit eis Hu-
golinum, & Leonellum, & alios masculos descen-
dentes ex eis.] Et propterea cùm non euenerit dictus
casus, quòd testator obierit pluribus filijs relictis, vi-
debatur dicendum, substitutionem expirasse, iuxta
cons. Oldr. 177. Io. Andr. in addit. ad Specular. tit. de
testam. §. 1. in add. mag. incip. cùm patronus, vers.
occurrit casus nouissimus.

2 His tamen non obstantibus, maior pars Domino-
rum censuit contrarium, quia licèt positi in condi-
tione non censeantur vocati, secundùm glos. in d. l.
3 Lucius, † tamen ab ista glo. receditur, quando ex con-
iecturis constat de contraria mente testatoris, vt per
Illustrissimum Cardinalem Mant. de coniect. vlt. vo-
lunt. lib. 11. tit. 20. num. 19. prout Rota pluriès reces-
sit, Put. dec. 215. lib. 3. & in causa Spoletana terrarũ
21. Iunij 1599. coram Illustrissimo D. meo Cardinali
Millino, & eodem 15. Nouembris in causa Intera-
mnen. bonorum coram Illustrissimo D. meo Cardina-
li Seraphino, & passim recedit, prout etiam pluriès
recessit de hoc anno.

4 Hic autem adsunt plures coniecturæ; nam vltra,
quòd descendentes vocantur ad portionem transuer-
salium, & ad portionem relictam fœminis, quatenus
morerentur sine filijs, & ideo intrat coniectura, quòd
censentur vocati, dum ponuntur in conditione, iux-
ta cons. Zas. 108. num. 19. & seqq. lib. 4. pluriès in
Rota canonizatum. Et quod plus est, testator post
institutionem factam de filijs, subdit; [& si quis eo-
rum decederet in pupillari ætate, vel posteà quan-
documque sine filijs masculis legitimè ex se descen-
dentibus, substituit ei, & eis superuiuentes, & alios
descendentes ex eis masculos.] Vnde si in hoc casu
voluit substituere descendentes ex filijs ipsius testa-
toris, quatenus morerentur sine filijs, & sic transuer-
salibus, non est verisimile, quòd noluerit eosdem met
descendentes substituere suis ascendentibus, & sic
Petrucio. cùm eos ponat in eadem met oratione in
conditione: subdit enim, [quòd si aliquis ex filiis di-
cti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis, vel ne-
potibus, vel aliquis alius descendens masculus non
5 superesset, &c.] † Testator enim magis censetur dili-
gere descendentem in portione ascendentis, quàm in
portione transuersalis, vt considerat Rim. sen. cons.
189. nu. 11. & 12. lib. 1. Gozzad. cons. 64. nu. 10. lib.
1. Aym. cons. 62. num. 10. Ruin. cons. 60. num. 24. lib.
2. Et hanc coniecturam de plano procedere dicit Mo
dernus Eugubin. cons. 65. num. 33. vers. quæ sine du-
bio, lib. 1. Quæ coniectura corroboratur, & clarè o-
stendit

ftendit mentem teftatoris,cùm non exftantibus dictis filijs,aut nepotibus, vel defcendentibus fubftituat eis Hugolinum,& Leonellum, & alios mafculos defcen-
6 dentes ex eis, † & fic, progreditur ad plures gradus fubftitutionum. Ex qua progreffione colligitur coniectura,quòd voluerit vocare pofitos in conditione, An chat.conf.74.num.2.in fin.Alexand.conf.64. num.5. verf. corroboratur lib.5. cum alijs per Illuftriffimum Cardinalem Manticam,de coniect.vlt.volunt.lib.11. tit.5. num.13. qui dicit, hanc coniecturam vnà cum alijs multùm fuffragari,& illam probauit Rota in cau fa Spoletana Tertatum 21.Iunij 1599.coram Illuftriffimo D.M.Cardinali Millino,& de hoc anno 14.Maij in caufa ciuitatis Caftelli fideicommiffi, coram R. P. D. meo Ludouifio,& etiã probauit Senat. Pedemont. vt per Thef.dec.96.num.17.Et eò magis debet fuffragari in ifto cafu,attenta ferie,& ftructura teftamenti.
7 † Concurrit infuper perpetua exclufio fœminarum, & quòd defcendentes funt pofiti in conditione cum qua litate mafculinitatis, & quòd agitur de defcendentibus teftatoris. Quæ omnia coadiuuant, quòd ifti defcendentes pofiti in conditione, cenfeantur vocati, vt dicitur in alia decifione.
8 Et videtur ceffare omnis difficultas, quia poft dictam fubftitutionem de Hugolino, & in alijs in cafu prædicto, in euentum, quòd teftator moreretur fine filijs,& defcendentibus, eofdem Hugolinum, & alios inftituit, & filios filiorum ipforum, concludens per hæc verba: [Ita quòd hæreditas nunquam ad filias, vel defcendentes fœminas deueniat, & femper remaneat apud mafculos de ftirpe teftatoris,]quæ claufula [Ita quòd,] probat vehementiffimam coniecturam, quòd vocauerit defcendentes pofitos in conditione, quia fi voluit, nunquam hæreditatem deuenire ad filias, vel defcendentes fœminas, fed femper remanere apud mafculos de ftirpe, in neceffarium antecedens, cenfetur illos mafculos de ftirpe vocaffe, vt per Corn. conf.22.num.9.lib.5. Illuftriffimus Mant.de coniect. vlt. vol. lib.6. tit.15. Et fuit confideratum in caufa Firmana de Fulchis coram Illuftriffimo D. meo Car-
9 dinali Pamphilio. † Qui enim vult confequens, per neceffe vult etiam antecedens, iux. doctr. Bald. in l. quamnis, C. de fideic.
10 Neque eft verum,quòd hęc claufula ftet confequu tiuè tantùm ad inftitutionem Hugolini,& aliorum in euentum quòd teftator moreretur fine filijs,quia hoc tollitur ex verbis immediatè fubfequentibus, nempe, [faluo quòd dictus Petrucius, & alij filij dicti teftatoris,& alij mafculi defcendentes ex eis, poffent in vita ipforum, & cuiuslibet ipforum, & de bonis ipfius teftatoris ad eos pertinentibus facere velle ipforum in totum, vel in parte, non obftante fubftitutione prædicta.] Nam fi teftator moderat claufulam: [Ita quòd,] per claufulam [Saluo quòd,] in qua dat facultatem alienandi Petrucio,& defcendentibus.Ergo voluit,&
11 eos effe comprehenfos in claufula, [ita quod,] † Exceptio, enim eft de regula,Cald. conf. 5. de iudeiitran. Gem.conf.65.num.8. verf.nam ex quo hic excipit,& regulam ipfam declarat. Bald. conf. 131. verf. fuper verbo, lib.1. aliàs exceptio effet deriforia. Caftr. conf. 79.num.3.lib.1.
12 Et ex hac licentia alienandi,oritur & alia coniectu-
13 ra,quòd vocauerit dictos defcendentes,† quia licentia nihil aliud eft, quàm collatio libertatis conceffæ ei qui eam non habet ex fe ipfo, cap. licèt de regulari-
14 bus,Bald. conf.590.art. fin. lib.3. † Ergo ifta licentia oftendit prohibitionem, l. fin. C. de iur. Emphyt. Et per confequens etiam vocationem, quis, quem non honoro, grauate non poffum, §. 1. inftitut. de fing. rebus per fideicommiff. relict. l. planè fi filium, §. vltim. & l. vendendum, de legat. 2.
15 Neque obftat fecunda principalis obiectio, quòd cùm teftator decefferit, vnico tantùm filio Petrucio relicto, fubftitutio defcendentium euanuerit, cùm aliquid non reperiatur particulariter difpofitum in
16 ifto cafu,per conf.Oldr.177.† Nam fuit refponfum, quòd communis opinio eft contra Oldrad. vt teftatur Iaf.conf.148. lib.2. nume.15. verf.7.pro ifta parte,& numer.16. verf.& fic eft diligenter aduertendum,vbi dicit, eam de iure effe veriorem. Et eft opinio Bartol. in l.quamdiu inftitutus,68.num.50.ff. de acquir. hæred. quam ibidem alij communiter fequuntur, vt dicit Iaf. loco proximè allegato, & communem etiam dicit Pancirol.conf.39.in fin. verf.non obftat conf.Oldr.& latè Marzar.de fideic. quæft.13.per tot. & conf. 1. num.5. & feqq. Et pro ifta opinione, & in ifto cafu videtur bonus tex. in l.hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. vbi fubftitutio facta in euentum quòd omnes moriantur fine filijs, habet locum, etiam quòd vnus tantùm fine filijs moriatur, fi non ex verbis, falsem ex mente teftatoris,cùm non adfit diuerfitatis ratio,prout in cafu ifto,maximè,cùm ex fuprà ponderatis concurrat apertiffima voluntas teftatoris, prout etiam confiderat Iaf. in dicto conf.148. ant.numer. 10. verf.fed præmiffis,cum fequentibus.

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Fructus à folo feparati, & depofitati, & non confumpti, fpectant ad fucceſſorem in beneficio. Nifi confuetudo fit in contrarium, numer.2. Vt eft in regnis Hifpaniarum, & alijs locis, vt num.3.*
4 *Doctor atteftans de confuetudine cum teftibus de publica voce, & fama, probat.*
5 *Confuetudo potius eft attendenda, quam ftatutum, aut lex num. 6.*
7 *Iuramentum de feruando ftatutum, non extenditur ad ftatutum abolitum.*

DECISIO CCCLXXVI.

1 CVm ageretur de fructibus à folo feparatis, & depofitatis, tamen non coufumptis, qui propterea infpecto iure communi fpectant ad fucceſſorem in be neficio, non ad hæredes, vt per multa ibi concludit Cald. conf.2. num.2. verf.3. cafus de pecul. cler. non habita differentia, an beneficiatus effet adminiftratot, vel ne. & Couarr. poft alios in cap. cùm in officijs,num.6. de teftam. dicit gloff. in cap. præfenti, de offic.Ordin.in 6.effe falfam,cùm faciat diftinctionem inter clericum adminiftratorem, & non adminiftratorem,Iaf. qui de communi teftatur,in conf.75.nu.6. & 7. vol.3. Card. conf.110. num.2. Viu. com. op. in verbo Clericus, & tenuit Rota in caufa Palentina fru ctuum, 26. Februarij 1580. coram bon. mem. Card.
2 Lancellotto, † Tamen prædicta conclufio inter alia non habet locum, quando confuetudo viget in contrarium,Calder. dicto conf.2.ant. fin. verf. puto concludendum de pecul. Cleric. Conat. in d.cap.cùm in officijs,num.9.Bero.conf.7.num.9.verf.fallit 1.vol.2. Viu. in dicto verbo clericus, num.11. qui alios alleg. & de communi teftatur. Et hanc limitationem probauit Rota in dicta caufa Palentina fructuũ 13. Maij 1602.

1602. coram R.P.D. meo Decano,& in causa Gerun
den. fructuum 24. Maij 1599. coram R. P. D. meo
Iusto.

3 In Regnis autem Hispaniarum adest talis consue-
tudo, vt adesse in prædictis locis firmauit Rota in de-
cisionibus allegatis, & in Regno Nauarræ est decisio
Guidob. 50. aliàs 154. num. 2. par. 1. Et de consuetu-
dine generali Couar. testatur in dicto c. cùm in offi-
cijs, num.9. de test. Sarmient. de reddit. Ecclesiast. p.
4. c.6. num. 13. Io. Gutierez Canonic. quæst. lib. 1. c.
33. num. 11. & 33. Molin. de primog. Hisp. lib. 2. c.
10. num. 53. & seq. & in specie in Regno Valentiæ,
quod est coronæ Aragonum, fuit resolutum in dicta
causa Oriolen. fructuum, 13. Maij 1602. coram R.P.
D. meo Decano. Et quòd hæc consuetudo vigeat in
indiuiduo, in ciuitate Barchinonis, in qua est Archi-
diaconatus, de cuius fructibus agitur, quæ est Regni
Aragonum, testatur Franc. Solsona, in tract. de lau-
dem dupli, numer. 47. & 52. vers. & sic videamus.
Cuius attestationi est standum, tum quia adminicu-
latur ex testibus examinatis in Curia, deponentibus
4 de publica voce,& fama. Quam probationem cum
Doctore attestante de consuetudine, suffragari cen-
suit Rota in dicta causa Palentina fructuum coram
bon. mem. Cardinale Lancellotto. Tum quia hoc vi-
detur esse notorium, cùm in Regna Hispaniarum
non transmittantur collectores, nisi respectu Eccle-
siarum Cathedralium. Et ideò in ea iudex supplere
debet, vt per Dec. cons. 694. nu. 6. Tum denique quia
ita seruatur in alijs Regnis, vt dictum est.

Neque obstat, quòd in Ecclesia Barchinonen. vi-
deatur statutum in contrarium, quia dato, quòd istud
5 statutum esset contrarium, † tamen in concursu præ-
ualet consuetudo, quia est maioris authoritatis. Ang.
cons. 53. num. 1. in fi. vers. quæ maioris authoritatis
6 est, Dec. dicto cons. 694. nu. 8. † Et non solùm vincit
statutum, sed etiam legem. Gem. cons. 139. num. 3.
vers. consuetudo, Bal. cons. 252. in fin. lib. 2. & cons.
318. in fin. eod. lib. 2.

Minùs etiam obstat, quòd iste Archidiaconus de
cuius bonis agitur, iurauerit seruare statuta Ecclesię,
7 † quia eius iuramentum non extenditur ad statutum
iam abolitum per contrariam consuetudinem, Rol.
cons. 99. num. 7. vol. 2. Natt. cons. 19. nu. 8. Surd. cons.
58. num. 14. & seqq. lib. 1.

Tarraconen. Præpositurarum. Vener. 11. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ plures, & plurium instrumentorum pro-
bant, maximè si sunt adminiculatæ, nu. 2.*

3 *Dignitas Ecclesiastica, v.g. Præpositura, non censetur
verisimiliter dote carere.*

DECISIO CCCLXXVII.

PRosequendo disputationẽ iuxta diuisionem cau-
sæ factam die 14. Aprilis 1603. Dubitaui, an Præ-
positus ante Præpositurae suppressionem factam de
anno 1411. haberet bona particularia. Et Rota cen-
suit, affirmatiuè respondendum, quia ex pluribus
instrumentis constat, Præpositum obligasse bona pro-
1 pria Præpositurę. † Quæ quidem enunciatiuæ, cùm
sint plures, & plurium instrumentorum, satis pro-
bant. Put. dec. 209. lib. 2.

Neque facit, quòd istæ enunciatiuæ emanarunt à
persona suspecta, nempe à Præposito, & ideo non vi-
dentur probare, quia tunc non aderat aliqua suspi-
2 cio. † Vltra quòd adeò sunt adminiculatæ, vt benè
probent, vt per Achill. dec. 1. de confess. Put. dicta
dec. 208. lib. 2. & dec. 149. lib. 3. Et inter alia præbet
3 maximum adminiculum, † quòd cùm hæc Præposi-
tura esset dignitas Ecclesiastica, non est verisimile,
quòd fuerit absque dote, Put. dec. 374. in fi. lib. 1. Ca-
put. dec. 62. par. 1.

Quæ autem essent bona Capituli, & quæ Præposi-
turæ, erit particulariter agendum.

Bononien. de Mangiolis. Vener. 14. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex instrumento adeptæ possessionis,
& possidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Exequutio facta lite pendente, est nulla, nisi constet ex
actis nullam ei contra quem fit exequutio defensio-
nem competere, vel habere causam à litigante.*

3 *Exequutio facta sine citatione contra possessorem est
nulla, nec ei nocet, num. 4.*

5 *Nuncij relationi creditur.*

6 *Ratificatio vim habet aliquando mandati.*

7 *Tutores & Curatores censentur dati insolidum, etiamsi
hoc non sit dictum, quando administrationes non
sunt diuisæ.*

8 *Curator rectè datur habenti patrem fugitiuum, & agi-
tur de recuperandis bonis fideicommissarijs per pa-
trem alienatis.*

9 *Iudicium possessorium nihil habet commune cum peti-
torio.*

10 *Constituens procuratorem ad aliquam causam, cense-
tur ratificasse omnes actus quos fecit in illa causa
procurator constitutus.*

11 *Procurator censetur constitutus per traditionem iu-
rium.*

12 *Procurator cum facultate substituendi, potest substi-
tuere expresse, non tamen tacitè.*

13 *Per traditionem instrumentorum emptionis, censentur
donata & tradita quæ sunt empta & continentur in
instrumentis.*

14 *Requisita ad mandatum præsumptum, vide remissiuè.*

15 *Restringens se ad mandatum expressum insufficiens,
facit cessare præsumptum.*

DECISIO CCCLXXVIII.

1 CVm constet de possessione Comitis Bartholomæi
ex instrumento adeptionis, quod illam probat,
l. prædicta vbi DD. ff. de acquir. poss. Fuit resolutũ, ei
dandũ esse mandatũ de manutenẽdo, §. hodiè, inst. de
interd. non obstante, quòd contra ipsum fuerit exe-
2 quutum mandatum Rotale, † quia exequutio fuit
nulla, cùm etiam contra intrusum lite pendente non
possit fieri, nisi constet ex actis, ipsum esse talem, &
habere causam à litigante, & nullam ei prorsus defen
3 sionem competere, aliàs citari debet; † & nisi cite-
tur, exequutio est nulla, nec possessori aliquod præiu-
dicium fit, Franc. in c. ex ratione, num. 29. de appell.
Gabr. cons. 31. num. 20. lib. 2. Sed ex actis de prædictis
non

non appatebat. Imò hodie ostenditur, quòd obtinuit
possessionem de mandato iudicis competentis, quem
potuit adire, cùm prætenderet, bona ad se spectare,
nec esset in causa Rotali, l. is, à quo, ff. de rei vend. l.
4 cognitio, ff. de liber. caus. † Et propterea cùm exe-
quutio fuerit nulla, non potuit ei nocere, nec posses-
sio acquiri Comiti Antonio, & fratribus, l. fin. C. per
vim, vel al. mod. Gabr. d. cons. 31. num. 21. lib. 2.

Neque facit, quòd non constet de adeptione pos-
5 sessionis, nisi per relationem nuncij, † quia eius rela-
tioni statur, Tiraqu. de retract. lignag. §. 8. gl. 9. num.
6 22. † Et licèt etiam non constet de mandato illius, qui
cepit possessionem, tamen sufficit ratificatio, l. Pau-
lus, ff. rem rat. hab. Alex. cons. 110. num. 5. lib. 1. De
qua satis constat, cùm de mandato iudicis coloni re-
cognouerint Iuditham tutricem, & curatricem, quæ
etiam locauit bona eisdem colonis. Et potuit facere,
etiam quòd cum alio esset data tutrix, & curatrix, abs-
7 que clausula insolidum, † quia est speciale in tutore,
& curatore, quando administrationes non sunt diui-
sæ, quòd censeatur datus insolidum, l. 1. C. si ex plu-
8 ribus tut. vel curat. vbi Bald. & alij. † Et datio cura-
toris sustinebatur, etiam quòd Comes Bartholomæus
haberet patrem, cùm tunc latitaret propter æs alie-
num, & ageretur de bonis per illum alienatis recupe-
randis vigore facultatis datæ descendentibus per fi-
deicommittentem, glos. in l. si longius, §. 1. in verbo,
dignitatem, & ibi Bar. nu. 3. ff. de iudic. idem Bar. in
l. in quæst. num. 2. C. de sent. pass. Neque in isto iudi-
cio possessorio est agendum, an de iure potuerit recu-
perare bona alienata per patrem, ipso viuente, vt ad-
uertit, & distinguit, Bart. in d. l. in quæst. in dicto nu.
9 2. quia satis est, quòd habuerit possessionem, † cùm
possessorium nihil commune habeat cum petitorio, l.
naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poss.

Neque est verum, quòd Comes Bartholomæus es-
set in causa Rotali, quia Iacobus Bonacurtius, die 2.
Martij fuit admissus ad causam, docto de interesse
pro Comite Bartholomæo, tanquam vnus de populo,
& tunc non erat actor ad lites, quia fuit constitutus
solùm die 5. Martij. Nec potest suffragari promissio
10 de rato, quia de ratificatione non constat, † Quæ li-
cèt iudicatur per constitutionem procuratoris ad cer-
tam causam, quoad actus illius causæ, vt per Rotam
dec. 38. de proc. in no. tamen hoc procedit, data scien-
tia gestorum in causa, vt post Ioan. And. ad Specul.
declarat Alex. cons. 112. num. 5. vers. & licèt Io. And.
lib. 5. Hic autem actor ad lites non fuit constitutus ad
istam causam, nec de scientia constat; quæ tamen
debuisset esse certa, & specifica, glo. in c. concertatio-
ne, in verbo sciuerit, de appell. in 6.

Neque suffragatur, quòd D. Riccardus compa-
ruerit in causa tanquam procurator Comitis Bartho-
lomæi, quia nec de eius mandato constat. Nec iuuat,
quòd produxerit mandatum in personam Ascanij ad
ipsum substituendum tantùm, quia de substitutione
non constat, nec potest præsumi ex productione man
dati in personam Ascanij, quia illud potuit habere
aliunde. Et quatenus habuisset ab Ascanio, non inde
11 resultaret substitutio, † quia licèt per traditionem
iurium quis censeatur constitutus procurator, & de-
beat admitti, saltem cum cautione de rato, vt per I-
mol. in l. Mæuia, 50. ff. solut. matr. num. 2. secus ta-
men est in procuratore, qui habet facultatem substi-
12 tuendi, antequàm efficiatur dominus litis, † quia li-
cèt possit vigore mandati substituere expressè, non
tamen potest tacitè, quia hoc non habet in mandatis,
vt in simili dixit Rota, dicta dec. 38. in ti. de proc. in
nou. Et quamuis ex hac responsione tollatur etiam
tex. in l. 1. C. de donat. tamen nec eius dispositio ap-
plicatur, quia ibi per donationem, & traditionem in-
strumentorum emptionis, censentur donata, & tra-
dita empta per dicta instrumenta. Et sic in casu illo
13 aderat principale, nempe donatio, & solùm dubita-
batur, an in donatione comprehenderentur empta
in dictis instrumentis, & in casu isto deficit principa-
le, nempe substitutio.

14 Neque etiam in hoc casu potest intrare aliquod
mandatum præsumptum D. Riccardi, tum quia so-
lùm produxit articulos, & citauit ad dicendum con-
tra. Et sic non videntur concurrere requisita per Cas-
sad. dec. vltim. num. 4. & num. 5. de proc. & per Put.
15 dec. 214. lib. 2. † Tum quia cùm restrinxerit se ad
mandatum minùs sufficiens, & illud produxerit, facit
cessare tacitum, ad l. si. C. de pact. conuent. Paris. cons.
43. num. 75. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Lucana
parochialis 21. Februarij 1603. coram me, & aliàs
sæpiùs.

Theanen. Transactionis. Lunæ 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad validitatem transactionis, vide remissiuè.*
2 *Enormis læsio vitiat transactionem. Debet tamen ista læsio ab allegante probari.*
3 *Institutio de sui natura non refertur ad bona alienata.*
4 *Donatio facta per patrem filio non valet. Limita nisi interueniat iuramentum, vel saltem ficta traditio per clausulam constituti, tunc enim morte confirmatur, si in ea perseuerauerit, num. 5.*
6 *Pater ex eo quòd filios æqualiter instituit in testamento, censetur reuocasse donationem omnium bonorũ paternorum, secùs autem alicuius rei.*
7 *Donatio facta per pupillum tutori honorario non tenet.*
8 *Tutela expirat statim atque pupillus excedit 14. annum.*
9 *Probatio æquiuoca non releuat.*

DECISIO CCCLXXIX.

1 DOmini dixerunt, transactionem sustineri, quia
ad eius validitatem concurrunt omnia requi-
sita de quibus per Rolan. cons. 28. vol. 4. qui licèt nu.
2 26. dicat, † propter enormem læsionem vitiari, ta-
men subdit, onus hoc probandi incumbere allegan-
ti. Quod non probat Ascanius; nam dum deducit e-
normem læsionem, ex quo transegit super bonis do-
natis per Cæsarem fratrem Ioanni Vincentio, in qui-
bus erat ipse substitutus, & sic re ipsa fuit læsus, hoc
non subsistit in facto; quia pater non censetur dispo-
suisse de istis bonis quæ priùs donauerat Cæsari filio.
3 † Institutio enim de sui natura non refertur ad bona
aliena, præsertim cùm testator se restrinxerit ad bo-
na sua; Surd. dec. 93. in fin. & nu. 20.

4 Neque releuat, quòd donatio facta per patrem fi-
lio in potestate, non sustineatur, l. donationes, C. de
5 don. int. vir. & vxor. † quia hæc regula non procedit,
stante, quòd interuenit iuramentum, vt per Clar. in §.
donatio, q. 8. num. 9. vers. sed quæro. Et quia interue-
nit traditio, saltem ficta per clausulam constituti, &
propterea morte potuit confirmari, Ang. de Perus.
cons. 44. in prin. Rom. cons. 277. col. 1. Et satis dicitur
donatio morte confirmata, quando pater non reuo-
cando

cando in ea perseuerauit. Quę etiam perseuerantia præsumitur, nisi contrarium probetur. Rom.d.con. 277.col.2.vers.secundum autem.

6 Neque ex eo censetur reuocata donatio, ex quo pater instituit filios æqualiter, vt fuit resolutum in causa Romana hæreditatis de Anguillaria 26. Ianuarij 1589. coram Illustrissimo Seraphino, quia in casu illius decisionis, fuerant donata omnia bona paterna. Vnde ex institutione facta de filijs æqualiter, colligebatur euidens coniectura, quòd testator voluit reuocare donationem, quia alias institutio non fuisset æqualis. Et hoc prouenit ex coniecturata mente testatoris, vt considerat Cor.cons. 108. nu.2.vers.præterea, vol.4. Quod non est in casu isto, in quo pater donauit certum prædium, & remanebant alia bona paterna, in quibus institutio poterat esse æqualis.

Neque etiam facit, quòd in omnem euentum non possit sustineri donatio facta per Cæsarem Ioanni
7 Vincentio, cum esset eius tutor honorarius. † Donatio enim facta per pupillum tutori non tenet, l.si in emptione, §.fi.ff.de contrah.empt. latè Duen.reg.31.
8 † quia cùm tutela expiret statim quòd pupillus excessit 14.annum, instit. quib.mod.tut.fin.in prin.non ostenditur, quòd de tempore donationis adhuc Ioannes Vicentius esset tutor. Neque hoc potest deduci ex confessione facta in transactione, quia licèt in ea dicatur, quòd fuit mota lis super dimissione bonorum donatorum contra Annibalem Raynaldum tutorem datum in testamento Cæsari, & Ascanio, non inde sequitur, quòd tunc temporis, esset tutor Cæsaris, ità ut dicatur, neque expirasse tutelam Ioannis Vincentij, cùm vterque esset datus in testamento, quia potuit agi contra Annibalem, non tanquam tutorem
9 Cæsaris. † Et ideo ista probatio, tanquam dubia non releuat, cap.in præsentia, de prob.cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ. 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio antecessoris iuuat successores, & est manutenibilis respectu successorum.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta causat attentata.*
3 *Reuocatio attentatorum quoàd præterita habet vim possessorij recuperandæ, & retinendæ, si pars se non habuit pro spoliata, quo verò ad futura, retinendæ.*
4 *Possessio solo animo retinetur.*
5 *Inhibitio obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, cum cautione de rato, sufficit ad causandum attentata.*
6 *Qui continuat, non attentat.*

DECISIO CCCLXXX.

1 ROta dixit, D. Christophoro, & Paulo dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione obtinendi officia de quibus agitur, quia de possessione antecessorum non dubitatur. Quæ propterea iuuat etiam successores, iuxta dec. Guid. Pap. 629. quam Rota pluriès sequuta fuit.

2 Neque releuat, quòd Capitulum priuauerit dictos DD. Christophorum, & Paulum officijs, quia ista priuatio tanquam facta post inhibitionem Rotalem, fuit attentata. Quæ inhibitio, siue iusta, siue iniusta est timenda, & catenùs attentata, prout Rota seruat. Et
3 proptereà non est habenda in consideratione. † Maximè cùm reuocatio attentatorum quoàd pręterita, habeat vim possessorij recuperandæ; quo verò ad futura, retinendæ, vt per Oldr. cons.206.nu.4. vers.nunc autem, imò etiam habet vim retinendæ, quoàd præte-
4 rita, si pars non habuit se pro spoliata, † cùm solo animo possessio retineatur, Castr.in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, num. 7.ff. de commod.

5 Neque facit, quòd inhibitio fuerit obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, quia ad effectum attentatorum satis est, quòd fuerit obtenta cum cautione de rato. Put.dec.142.lib.3. Caput.dec.47.lib. 2.in manuscr. Achill. decis.27. de appell. Lancell. de attent. 2.par.cap. 20.ampliat.5.

Minùs etiam facit, quòd Capitulum non esset nominatum in inhibitione, quia cùm in ea habeatur mentio Syndicorum Capituli, & adsit clausula, [omnesque alios, &c.] satis hæc clausula comprehendit residuum Capituli, vt per Sarn.in c.cùm in multis, nu.69.de rescr.in 6.

6 Denique non officit, quòd Capitulum continuando suam possessionem, non attentauerit, quia conclusio est vera, si in specie causa non fuisset commissa super priuatione istorum officiorum: ex quo prætendebat Capitulum absque causa, & ob litem super augmento, quasi in odium, priuasse præpositos.

Romana Dotis, & legati. Ven. 11. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum vxori non compensatur cum dote.*
2 *Receditur tamen ab hac opinione ex coniecturis.*
3 *Legatum factum vxori donec vitam vidualem seruauerit, si in euentum transitus ad secundas nuptias diminuatur, adhuc petere potest dum vitam vidualem seruat.*
4 *In legato habitationis venit omne id sine quo non potest commodè habitari.*

DECISIO CCCLXXXI.

DOmini resoluerunt, Portiæ deberi legatum scutorum septingentorum, nec non & dotem, quia cùm testator non legauerit dictam summam pro do-
1 te, vtrumque, dos scilicèt, & legatum debetur, vt est tex. in l.vnic.§.sciendum, C.de rei vxor.act.quem eleganter explicat Cuiac. obser. lib.3. c. 16. & alios alleg. Illustrissimus Card. Mantic. de coniec. vlt. vol.
2 lib. 2.tit.2.num. 12. † Et quamuis recedatur ex coniecturis ab ista conclusione, l.2. §.1. ff.de dot. præl. Cuiac.loco præcitato, vers. idemque dici potest. hic tamen nulla adest coniectura, quia etsi testator post factum legatum subdat, [& hoc dum vixerit, & vitam vidualem seruauerit, & si voluerit transire ad secunda vota, ei relinquo scuta 600. & non aliud præter eius indumenta, & lectum, quia eius dos fuit tantùm scutorum 500.] tamen non inde sequitur, quòd hæc petitio dotis fuerit prohibita in casum viduitatis, ex quo in casum transitus ad secundas nuptias videtur permissa, iuxta cons. Bero. 151.num.24.lib. 2. Rimin. Iun. cons. 192. numer. 23. lib. 5. quia in casum dicti transitus ad secunda vota non est propriè permissa petitio dotis, sed petitio augmenti dotis vs-

que

que ad scuta 600. & indumentorum, nec non lecti, quod denotant verba illa, [quia non habuit in dotem nisi 500.] Et suadetur, quia sicuti dilexit vxorem, etiā quòd transirerad secunda vota, augendo dotem, & legando indumenta, & lectum, non potest dubitari, quin magis dilexerit seruando vitam vidualem, cùm ad eam respexerit, quod vtique nō esset, si legata cum dote compensarentur, quia habita ratione ad ipsam viduitatem, quodammodo esset peioris conditionis, vel saltem paulò melioris, seruando vitam vidualem, quàm transeundo ad secunda vota. Et hæc eo magis debent procedere attentis diuitijs testatoris, & modicitate legati, vt per Surd. de aliment. tit. 9. quæst. 16. num. 44.

4 Est quoque debitus Portiæ vsus putei & cellæ vinatiæ, quia cùm testator ei legauerit habitationem medietatis domus, atque medietatem mobilium, censetur quoque legasse omne id sine quo commodè inhabitare non posset, arg. l. 2. C. de verb. sign. & eorum quæ notat Alexand. cons. 68. num. 1. in fine, lib. 6. maximè cùm esset contra honestatē istius mulieris, quòd exiret de domo pro istis seruitijs, ad quam respexit testator dum ipsi legauit habitationem totius domus, quando alteram medietatem hæres inhabitare nollet.

Ex quibus conclusum, sententiam extra Rotam latam fuisse iustam, & propterea debere confirmari.

Romana Administrationis. Vener. 11. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Administrator tenetur reddere rationem illi à quo fuit deputatus administrator, num. 2.*

3 *Administrator non tenetur reddere rationem nisi finito officio, durante tamen officio tenetur reddere rationem alicuius actus particularis.*

4 *Administrator producens computa, non censetur reddere rationem.*

DECISIO CCCLXXXII.

Domini resoluerunt, administratores bonorum Alexandri Raynetij deputatos per creditores ipsiusmet Alexandri, teneri reddere rationem D. Leo-

1 ni à die acceptationis deputationis, † quia non solùm tutor & curator, sed quilibet administrator rationem reddere tenetur, l. 1. §. officio, ff. de tutel. & rat. distrah. quem tex. de tutore loquentem ibidem Iacob. de Arena extendit, quòd habeat locum in quocumque administratore. Et idem dicit Bald. ibi sub num. 2. Rom.

2 cons. 414. num. 1. Dec. cons. 592. num. 1. † Et hæc quidem ratio est reddenda D. Leoni, quia licèt ipse non interuenerit in deputatione administratorum, satis est, quòd negocium esset commune, ad effectum, vt à dictis administratoribus rationem petere posset, vt in puncto dicit Bald. cons. 445. lib. 2. Alexan. in l. si mandatum, ff. de neg. gest. Aym. cons. 805. num. 4.

3 Neque facit, quòd administrator non teneatur reddere rationem, nisi finito officio, vt in terminis administratoris dicit gloss. in l. qui proprio, §. fin. in fine, ff. de procur. quia conclusio procedit, quando agitur de totali administratione, quæ continet plura, vt per Socin. sen. cons. 149. num. 3. lib. 1. Et ita declarat gloss. in l. rationes, C. de adm. tut. Salycet. in l. aduersus, nu. 2. versic. aut pro aliqua particulari. Et vt benè declarat Vital. in Clem. quia contingit, num. §. in fine versic. dici posset, administrator tenetur reddere rationem non finito officio, non vt reliqua restituat, quia administratio durat, sed vt actus sui rationem reddat.

4 Neque refert, quòd D. Hortensius vnus ex administratoribus produxit computa administrationis, & sic reddidit rationem, quia illa computa produxit tanquam procurator, & non tanquam administrator. Vnde non satisfecit suæ obligationi, & cùm redditio rationis contineat editionem librorum, quòd calculus fiat solutionem reliquatus, & alia de quibus per Socin. loco proximè citato, omissis ijs quæ spectant ad finalem redditionem rationis finito officio, nec alia in casu concurrunt, & propterea isti administratores tenentur reddere rationem.

Caputaquen. Frumenti. Merc. 16. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum non est apponendum in actione personali, nisi rea conuicta.*

2 *Limitationem regulæ oaijciens, illam probare debet.*

DECISIO CCCLXXXIII.

1 Visum fuit Dominis, sequestrum esse reuocandum, quia cùm ageretur actione personali ad triticum, quod prætendebatur fuisse aliàs depositatum, non poterant sequestrari bona Archipresbyteri, antequàm legitimè esset conuictus, l. vnic. C. de proh. seq. pec. & nisi concurrerent requisita de quibus per Guid. Pap. dec. 246.

Neque obstat, quòd hæc regula limitetur multis modis, vt per glo. in d. l. vnic. quia non probatur, quòd

2 scimus in aliquo casu limitationis, † tamen hoc onus incumbit allegantí. Paris. consil. 41. numer. 16. & seqq. lib. 1.

Et ita fuit resolutum in maximam alterius partis contumaciam, & postquàm fuit expectata vitra sex menses.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 16. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Repetens indebitum, debet probare plenè & concludenter, se illud soluisse.*

2 *Laudum præsumitur iustum.*

3 *Laudum rescinditur propter manifestam iniustitiam.*

4 *Quietantia generalis comprehendit omnem causam, maximè si fuit habita relatio ad instrumenta, & apochas.*

DECISIO CCCLXXXIV.

De anno 1587. fuit deuentum ad diuisionem societatis inter Marcutium, & Gabrielem Ceccenum, & Marcutio fuit assignatus census fatioli communis societatis scutorum 600. & fructus decursi

summæ

summæ scutorum 70. Gabriel verò constituit se debitorem Marcutij in scutis 1987. ad quorum computum vigore alterius concordiæ de anno 1590. illi dedit certum columbarium pro scutis centum minùs quàm ipse emit, & constituit se debitorem pro residuo, & facta insuper sibi cessione dicti census fatioli, se obligauit extinguere censum tantæ summæ debitum per Marcutium Vecchiarellæ, & soluere ipsi Marcutio fructus dicti census, vsque ad illam diem per fatiolum debitos, qui in laudo lato de anno 1591. inter ipsum Marcutium, & defuncto Gabriele inter Marcum Antonium eius fideiussorem, fuerunt liquidati ad scuta 116. & conuentum, quòd fructus in posterum decurrendi soluerentur Vecchiarellę ad computum per Marcutium debitorum, quod tamen laudum non habuit effectum, quia vtraque pars ab eo appellauit, vt constat ex transactione facta de eodem anno 1591. mediante authoritate bon. mem. Ioannis Cittadini, in qua imponitur silentium Marcutio super omnibus prætensionibus quas posset habere occasione instrumenti diuisionis, & venditionis columbarij, & quauis alia occasione, vel causa, non recedendo tamen à concordia de anno 1590. quoad extinctionem census Vecchiarellæ, & quoad solutiones fructuum census, & tandem laudatur, quod Marcus Antonius fideiussor Gabrielis soluat Marcutio scuta 85. quauis occasione vel causa.

Postmodùm de anno 1595. 9. Decembris obtinuit Marcutius declarari, se esse creditorem, & graduari in bonis Gabrielis Cecconi in scutis 252. & in alijs scutis 7. 73. & in alijs scutis 600. occasione dicti census Fatioli. Verùm hæc graduatio non habuit effectum, sed die 24. Martij 1596. Iulius Cecconus hæres Gabrielis constituit se debitorem Ioannis Baptistæ Peculi.

Prætereà non dubitabatur, quin Marcutius habuerit fructus cẽsus fatioli nempe scuta 224. 90. vt in decisione in hac causa facta 10. Decembris 1604. Et insuper Iulius 21. Iunij 1595. ei soluit scuta 100. mediante persona dicti Peculi, Item 24. Martij 1596. scuta 365. & Marcutius in publico instrumento celebrato 5. Maij 1597. fuit confessus, & palàm dixit, fuisse sibi satisfactum à Iulio de scutis 406. debitis vigore dictæ apochæ scriptæ manu Peculi, vt in decisione coram me facta 19. Ianuarij 1607.

Stantibus prædictis dubitaui, an esset recedendum à laudo extra Rotam lato, in quo vtraque pars absoluitur. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, quia cùm Iulius sit actor, ex quo agit conditione indebiti,
1 † ideo tenetur plenè & concludenter probare, indebitum se soluisse. Alexand. consil. 83. lib. 1. Et fuit pluriès dictum in hac causa, maximè cùm veniat contra
2 laudum, † quod aliàs iustum præsumitur. Bartol. in l. societatem, §. arbitrorum num. 26. & seqq. ff. pro soc. Calder. cons. 5. de arbitr. Abb. cons. 46. num. 3. lib. 1.
3 † Et stantibus solita clausulis compromissi, ad effectum quòd rescindatur, debet continere manifestam iniustitiam, Bart. in d. §. arbitrorum, numer. 24. & 25. Cum. cons. 50. num. 3. vers. ad id.

Neque obstat, quòd fuit extinctus census scutorum 400. cum Vecchiarella, quia non inde sequitur, Iulium soluisse indebitum, quia vt fuit resolutum 12. Iunij 1606. & 31. Ianuarij 1607. in hac causa, Marcus Antonius, qui extinxit hunc censum, tenebatur illum extinguere aliundè, quàm ex concordia anni 1591. Quæ decisiones hodiè non controuertuntur, & præsupponuntur in disputatione huius dubij.

Minùs etiam facit, quòd etiam non computato censu scuti 406. extincto, Marcutius poterat prætendere soluium scuta 600. occasione census fatioli, & scut. 116. pro fructibus dicti census vsque ad diem cessionis, prout fuerunt liquidati in primo laudo, & scuta 85. vigore concordiæ factę authoritate Cittadini, & sic in totum scuta 801. & tamen habuit scuta 1095. & 90. & sic scuta 294. 90. vltra debitum; quia fuit respon-
4 sum, † quòd cùm quietantia anni 1597. sit adeo generalis, vt possit comprehendere omnem causam ad l. Iulianus, de leg. 3. maximè cùm fuit habita relatio ad omnia instrumenta, & apochas, non indè sequitur, quòd hæc quietantia fuerit tantùm pro isto negotio, ita vt inde resultet indebitum fuisse solutum. Vltra quòd, cùm laudum anni 1591. non habuerit effectum, cùm vtraque para appellauerit, non potest dici, quòd fructus census ascenderent solùm ad dicta scuta 116. nec integra summa scutorum 224. pro fructibus fuit soluta Marcutio, sed cùm Cecconus egisset contra fatiolum, & obtinuisset mandatum pro scutis 113. Marcutius voluit assumere onus soluendi pro fatiolo, & excomputare cum Ceccono, & sic, non apparet, Marcutium excegisse tantam summam pro fructibus. Vltra quòd est aduertendum, quòd in quietantia generali Marcutius fassus fuit, esse satisfactum à Iulio de scutis 406. debitis vigore apochæ scriptæ manu Peculi; & sic de facili poterant in hac confessione comprehendi pecuniæ solutæ post dictam diem 24. Martij. Vnde indebitum nullo modo videtur probatum.

Aquilana Beneficij. Merc. 23. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*
2 *Solus Episcopus de iure habet intentionem fundatam in collatione beneficiorum suæ diœcesis.*

DECISIO CCCLXXXV.

1 CVm D. Franciscus sit reus, & possessor, & propterea sibi sufficiat vincere per non ius Hieronymi actoris, & inde non esset agendum de iure suo, Rota decis. 1. & 4. de re iudic. in nou. Ideo volui videre, an constaret de iure Hieronymi, & quia ipse prouenit ex prouisione sibi facta à Venerabili Capitulo sancti Petri, ideo dubitaui, an collatio beneficij de quo agitur, spectaret ad dictum Capitulum. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, quia cùm non controuertatur beneficium esse in Diocesi Aquilana, collatio non potest spectare ad Capitulum, nisi de iure specia-
2 li. † Nam de iure communi solus Episcopus habet intentionem fundatam in collatione beneficiorum suæ Diocesis, cap. omnes basilicæ, 16. quæst. 7. cap. regenda 10. quæst. 1. Rot. decis. 27. post princ. de præbend. & decis. 4. in princ. de concess. præbend. in nou. Et proptereà cùm Capitulum non docet de aliquo iure speciali, meritò dicendum est, quòd collatio ad ipsum non spectet.

Et ita fuit resolutũ expectata altera parte per biennium, & vltà.

Pientina Iurispatronatus. Lunę 28. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus probatur ex quasi possessione præsentãdi.*
2 *Anti-*

2 *Antiquiſſima quaſi poſſeſſio præſentandi probatur per multiplicatas præſentationes effectum ſortitas.*

3 *Fama in materia iuriſpatronatus probatur ex pluribus enunciatiuis, quarum requiſita, vide remiſſiuè.*

4 *Reſignatio facta à præſentato longè poſt præſentationem non tollit quominùs dicatur, præſentationem habuiſſe effectum.*

5 *Enunciatiuæ quæ emanarunt à perſonis ſuſpectis, probant, ſi recipiunt præſumptionem & fomentum ex actu, in quo fuit enunciatum.*

D E C I S I O CCCLXXXVI.

1 FVit reſolutum, beneficium de quo agitur, eſſe de
iurepatronatus, quia ſatis probatur ex quaſi poſ-
ſeſſione præſentãdi antiquiſſima, vnà cum fama, iuxta
doctr. Bald. in l. cùm ſuper C. de rei vend. quem Rota
ſequitur. Caſſad. dec. 1. num. 4. de probat. Put. dec. 60.
2 in fine lib. 1. Achill. dec. 6. de iurepatr. † De antiquiſſi-
ma autem poſſeſſione conſtat ex multiplicatis præſen-
tationibus eff. ctũ ſortitis, iuxta conſ. Oldrad. 229. nu.
3 2. † De fama verò ex pluribus enunciatiuis, quæ ha-
bent requiſita, de quibus per Aret. in c. cùm cauſam,
num. 21. de prob. Et mouit etiam Dominos, quia ab
anno 1345. vſque ad hæc tempora habetur mẽtio hu-
ius iuriſpatronatus, ſiue in præſentationibus, licèt
aliquas nõ conſtet habuiſſe effectum, ſiue in prouiſio-
nibus Apoſtolicis, vt fuit etiam conſideratum in
cauſa Lucana iuriſpatronatus coram me.

4 Non obſtat, quòd vna ex præſentationibus oſten-
ditur effectuata per reſignationem, quia nõ inde pro-
batio redditur æquiuoca, quaſi præſentatus potuerit
reſignare ius quod habebat in beneficio, cùm reſigna-
tio longè poſt præſentationem fuerit facta, etiam cum
reſeruatione penſionis, quæ poſteà fuit ſoluta, vt fuit
ponderatum coram me in cauſa Reatina prædij, 2.
Maij 1603. Et quamuis vna etiam ex præſentationi-
bus ſit ad fauorem Salui Angeli de Aſina longa, &
prouiſio per obitum Angeli Salui de Aſina longa, &
propterea ſtante diuerſitate nominis non inde reſul-
tet effectuatio primæ præſentationis, tamen etiam
dempta iſta præſentatione adhuc remanet antiquiſſi-
ma poſſeſſio præſentandi, licèt etiam negari non poſ-
ſit, quin oriatur ex ſerie verborum magna præſum-
ptio effectuationis.

5 Minùs releuat, quòd enunciatiuę emanarunt à per-
ſonis ſuſpectis, quia cùm recipiant præſumptionem,
& fomentum ex actu in quo fuit enunciatum, ſatis
probant. Achil. deciſ. 1. de confeſ. & 7. de iurepatron.
Put. dec. 149. lib. 3.

Romana Spolij. Lunæ 28. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Agens ſpolio probare debet ſuam poſſeſſionem anteriorem, & ea ſe fuiſſe ſpoliatum.*

2 *Molendinum conſtructum in domo, cenſetur quid diuerſum à domo.*

D E C I S I O CCCLXXXVII.

1 QVia in iudicijs reſtitutorijs principaliter requi-
ritur, quòd quis poſſederit, & poſſidens ſpolia-
tus fuerit, Oldrad. conſ. 209. in princ. Ideo dubitaui
2 an conſtaret de primo extremo Octauiani. † Et reſer-
uato vt videatur quoàd domum in qua eſt conſtru-
ctum molendinum, quod eſt quid diuerſum ab ipſa
domo, Bald. con. 207. l. 3. Rota cenſuit, negatiuè re-
ſpondendum, quia nihil deducitur, ex quo reſultet
iuridica probatio, de qua in titulo, ff. & C. de probat.
Imo ex multis conſtat potiùs de contrario.

Ceſenaten. Bonorum. Lunæ 4. Febr. 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier ſimpliciter contrahens, nõ cenſetur dare omnia ſua bona in primo matrimonio. Ad probandum tamen contrarium admittuntur præſumptiones & cõiecturæ, nu. 2.*

3 *Confeſſio mariti facta abſente Uxore de dote recepta, non prodeſt marito in præiudicium vxoris.*

4 *Fructus dotis ſpectant ad virum.*

5 *In materia probatoria, indefinita non æquipollet Uniuerſali, etiam in inſtrumentis.*

6 *Teſtis de credulitate non probat.*

7 *Teſtis non reddens cauſam ſcientiæ, etiam non interrogatus in eis quæ pendent à iudicio intellectus, non probat.*

8 *Teſtis cuius ratio reſtringit ſuam depoſitionem, non probat.*

9 *Ex ſimplici patientia mulieris ſinentis ſua bona per virum poſſideri, non infertur, quòd bona ſint data in dotem.*

D E C I S I O CCCLXXXVIII.

NOn dubitabatur, Virginiam, & Clementiam eſſe
vocatas in teſtamento Malateſtæ aui, ſed dice-
batur, Ludouicam filiam dicti Malateſtæ dediſſe om-
nia bona fideicommiſſo ſubiecta in dotem Liuio, &
propterea potuiſſe poſtmodùm de eis diſponere, iuxta
tex. in l. mulier, §. cùm proponeretur, ff. ad Trebell.
Tamen, quicquid dicendum eſſet, ſi bona excederent
quãntitatem congruę dotis, & an in hoc caſu diſpoſue-
rit de omnibus bonis, non conſtat. Ludouicam dediſ-
1 ſe omnia bona in dotem, † quia cùm ſimus in primo
matrimonio, iure non reperitur cantum, quòd mulier
ſimpliciter contrahendo, cenſeatur dare omnia bona
in dotem, gloſ. 1. in l. mulier, ff. de iur. dot. Et poſt lon-
gam diſputationem dicit Bart. in ſuis quæſtionibus,
quæſt. 7. nu. 15. latè Roland. de lucro dotis q. 71. nu. 2.
& fuit reſolutum in cauſa Sabinen. dotis 13. Ianuarij
1576. coram bo. me. Cardinali Lancellotto.
2 Neque obſtat, quòd admittuntur præſumptiones
& coniecturę ad probandum cõtrarium, l. cùm circa,
vbi gloſ. & DD. C. de iur. dot. quia hic non adeſt pro-
3 batio ſufficiẽs. † Confeſſio enim mariti facta in inſtru-
mento, abſente Ludouica, ei non prodeſt, cùm ſit ad
eius vtilitatem, vt dicit Corn. con. 254. in fine, verſ. nec
obſtat, lib. 1. Et licèt videatur etiam reſpicere commo-
dum mulieris propter lucrum, Socin. ſen. conſ. 80. nu.
19. lib. 4. tamen conſtituere dotem non eſt omnino v-
tile mulieri, ſed magis vtile eſt habere bona propria,
4 propter fructus, † quia primo caſu ſpectarent ad ma-
ritum. Rim. ſen. conſil. 63. numer. 11. vol. 1. Et pro-
pter conſeruationem dominij, & adminiſtrationis
rei ſuæ eo caſu amitteret. Bart. dicta quæſt. 7. num. 16.

ver sitè cũ hic. Enunciatiue verò in instrumentis alienationũ per hæc verba [inter alia bona, quæ Ludouica dedit in dotem,] non probant omnia bona fuisse in dotem data, † cùm in materia probatoria indefinita non æquipolleat vniuersali, etiam in instrumentis. Surd. post alios, cons. 43 1. num. 69. lib. 3.
5
6 Testes nihil concludunt. Alij enim deponunt per verbum [credo,] & propterea eorum dicto non est standum, c. telatus 5. quæst. 2. Bald. in l. conuenticulam, num. 7. C. de Episc. & cler. † Alij dicentes, Lucium fuisse dominum, nullam reddunt causam scientiæ, quam tamen tenebantur reddere, etiam non interrogati, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus. Innoc. in cap. cùm causam, num. 3. de testibus, Fel. ibidem, num. 3. vers. fallit secundò dicta conclusio.
7
8 † Alij reddunt rationem, quia viderunt, Lucium possidere, quæ ratio restringit dictum. Alexand. con. 80. num. 6. lib. 2. Et ideo nihil probant, quia possessio non suffragatur in casu de quo agitur, cùm non probetur Ludouicã passam fuisse Lucium possidere pro dote. Et cùm non præcedat contractus, & agatur de præiudicio mulieris, † simplex patientia non sufficit, Bart. d. q. 7. num. 6. Rol. de lucro quæst. 74. per tot. Annotatio vero in lib. Catasti nomine Lucij non releuat, cùm alia non concurrant, nec probetur, fuisse factam de scientia Ludouicæ, & potuit fieri ex quo Lucius possidebat. Corn. cons. 165. num. 3. vol. 3. Prout nec releuat, quòd alia foror dedit omnia bona fideicommisso subiecta in dotem; quia non inde probatur, quòd & hoc voluerit facere Ludouica, cùm ex diuersis non infératur, l. Papinianus, ff. de minor.
9

Quinta verò fuerit dos Ludouicæ, reseruarũt Domini, vt particulariter videatur.

Cæsenaten. De Aldinis. Lunæ. 4. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Purgandum est spolium, etiam quòd constet de bono iure in petitorio.*

2 *Clausula*, ARBITRIO ROTAE *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso, & seruetur æquitas.*

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit resolutum, non esse locum restitutioni fructuum & expensarum in fine litis, & excarcerationi Ioannis Baptistæ, qui licèt videatur constare de eius bono iure in negocio principali, ex sententijs latis ad sui fauorem, tamen hoc est quoàd fideicommissum, secùs quoàd bona per ipsum occupata, quia adhuc nõ constat, illa comprehendi sub fideicommisso. Et in omnem euentum, cùm spoliauerit Mineruam, istud spolium non debet sibi prodesse, & alteri nocere,
1 † sed in primis est purgandum, etiam quòd constaret de eius bono iure in petitorio, ca. cùm Ecclesia Sutrina, vbi Abb. præsertim nu. 37. vers. sed contra hoc facit, de caus. poss. propr. & Put. decis. 143. Vbi, etiam stante paupertate spoliatoris, lib. 1.

Neque releuat, quòd prædicta procedunt inspecto mero rigore iuris, prout etiam loquitur Put. Nam in casu illo causa fuit commissa prout de iure. Sed cùm
2 hic causa sit commissa † [arbitrio Rotæ,] recedendum est ab vtroque extremo rigoroso, & seruanda est æquitas, vt per Bald. cons. 177. num. 4. lib. 1. quia hic nihil concurrit, vt recedatur à rigore iuris. Nam paupertas allegata non probatur: testes enim sunt nulliter examinati, & eorum dicta maximè debilitantur ex fide Catasti, in quo reperiuntur plura bona descripta nomine Ioannis Baptistæ.

Imolen. Diuisionis. Ven. 8. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ablatiuus absolutus prolatus ab eo qui facultatem disponendi habet, importat dispositionem.*

2 *Taxatio alimentorum fieri debet habito respectu ad qualitatem personæ, & quantitatem patrimonij, & redituum.*

3 *Eiectio de domo quam inhabitat, competit restitutio.*

DECISIO CCCXC.

STante clausula, [subministratis alimentis, & sumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis,] Rota dixit, quòd signatura disposuit circa præstationem
1 alimentorum. † Nam ablatiui absoluti prolati ab eo qui facultatem disponendi habet, dispositionem important, ex alleg. per Rom. cons. 32. num. 7. Et Rotæ arbitrio solùm taxationem reliquisse, & propterea vltra illam arbitrium non debere operari, l. finali, §. Titia, vbi Bart. ff. de lib. leg. Circa quam visum fuit, esse
2 attendendam taxationem factam in partibus, † quia etsi taxatio debeat regulari ex quantitate patrimonij, & redituum, & ex qualitate personarum, l. 2. ff. vbi pup. educ. deb. l. penul. ff. de alim. & cib. leg. tamen in casu isto recedendum est à regula, quia cùm Matthæus inhabitaret in eadem domo cum fratribus, ipsi obtulerunt Illustrissimo Legato, se fratri alimenta soluturos, si ad tollenda scandala rixarum, quæ quotidiè oriebantur, de domo exiret, quæ propterea fuerunt taxata ad certam summam, quæ cùm non excedat quantitatem quam habuisset viuendo cum fratribus, & sic qualitatem personæ, propterea erat attendenda, etiam non habita ratione ad quantitatem patrimonij, & redituum, tum attenta dicta obla-
3 tione fructuum, † tum quia si Matthæus fuisset eiectus, potuisset petere restitutionem ad statum, ad effectum consequendi alimenta. Paris. cons. 98. in princ. lib. 2. Albe. cons. 174. num. 7.

Circa expensas litis Domini arbitrati sunt, quòd nunc dentur Matthæo scuta 15. pro disputatione dubiorum, deinde subministrentur arbitrio Rotæ.

Senogallien. Emphyteusis. Lunæ 11. Febr. 1608.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticæ requiritur solemnitas & causa.*

2 *Beneplacitum Apostolicum supplet defectum solemnitatis, non causæ, num. 3.*

4 *Emphyteota de fructibus liberè potest disponere, nec de eis faciendа est mentio dum supplicatur pro beneplacito Apostolico.*

5 *Resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris.*

DECISIO CCCXCI.

FRatres de Vigerijs, qui obtinebant certa bona in Emphyteusim ab Ecclesia Senogall. illa dederunt Iacobæ

Iacobæ eorum sorori, certis conditionibus inter ipsos appositis respectu fructuum. Reuerendissimus Episcopus inuestiuit dictam Iacobam. Vnde dubitatum an ista inuestitura esset valida. Et Rota affirmatiuè re-
1 spondit, † quia licèt in alienatione rei Ecclesiæ requiratur solemnitas, & causa, cap. sine exceptione, 12. q. 2. & ibi Doctor. Couar. var. resol. lib. 2. c. 17. num. 2.
2 † tamen cùm interuenerit beneplacitum Apostolicũ, non est agendum de solemnitatibus, iuxta cons. Abb.
3 41. lib. 2. quod Rota sequitur. † Et licèt illud non suppleat defectum causæ, Gemin. cons. 48. num. 9. tamen facit, vt pro causa præsumatur, nisi probetur contrarium, & sentit Gem. dicto loco, & expressè dicit Dec. cons. 124. num. 1. vers. & cum dicatur.

4 Neque obstant conditiones appositæ inter partes respectu fructuum, quia de illis potuerunt liberè disponere. Grat. cons. 22. num. 3. & cons. 54. num. 14. lib. 1. Et propterea de illis non erat facienda mentio,
5 quia nec egrediebantur vitam conductoris. † Resoluto enim iure datoris, resoluitur etiam ius acceptatoris, l. lex vectigali, ff. de pignor. Grat. locis præcitatis.

Oppiden. Iurispatronatus. Lunæ 11. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi, ad hoc vt suffragetur, debet habere aliqua requisita, de quibus vide remissiuè. Et vna est vt ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur, num. 2. Altera, quòd præsentatus fuerit admissus, & institutus, nu. 3.*

DECISIO CCCXCII.

CVm decisiones Rotales sint fundatæ in quasi possessione præsentandi Corneliæ Ruffæ senioris, & Corneliæ iunioris. Et propterea fuerit pronunciatum, Frontetam præsentatum à dictis mulieribus esse instituendum, iuxta terminos c. consultationibus, de iurep. tamen hodie ex nouiter deductis, Rota censuit, hanc quasi possessionem non suffragari. Et ideo
1 videndum esse de pertinentia iurispatronatus. † Ad hoc enim vt quasi possessio suffragetur, multa debent concurrere, vt per Calder. quem Rota sequitur in
2 cons. 12. de iurep. Et inter alia † quòd ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur. Hoc autem non interuenit, quia Gundisaluus habita notitia de præsentatione Zacconi, ex cuius putatione mulieres prætendunt acquisiuisse quasi possessionem, & ipse præsentauit Ascanium Ramirez, qui obtinuit sententias ad sui fauorem, & mandatum de immittẽdo contra dictum Zacconum. Vnde licèt hæc sufficiant, tamen etiam reddunt turbidum aliud requisi-
3 tum ad acquirendam quasi possessionem, † quòd præsentatus fuerit admissus, & institutus, & quòd tanquam Rector fuerit habitus in possessione beneficij. Ex quibus meritò conclusum, quòd videatur super pertinentia iurispatronatus.

Bononien. Capellæ. Ven. 29. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contentum sequitur naturam continentis.*

2 *Capella non solet de facili concedi laicis in Ecclesia monialium.*

DECISIO CCCXCIII.

CVm ex visione plantæ, & ex relatione DD. qui in ciuitate Bononiensi commorati sunt, constet, Capellam de qua agitur, esse intra Ecclesiam, non potest dubitari, quin Moniales, sicuti habent intentionem fundatam in Ecclesia, ita quoque habeant in
1 Capella de qua agitur, † vt contentum sequatur naturam continentis, vt dicit Rota decis. 15. & 26. de iurep. in ant. quam sequitur Felin. in cap. cùm vene-
2 rabilis, sub num. 37. vers. tu vide, de except. † Tanto magis cùm agatur de capella possessa per laicos in Ecclesia Monialium, quæ de facili laicis concedi non solet.

Nec obstant deducta pro parte assumptorum, quia tendunt ad probandum eorum ius, de quo hodie non quæritur, sed de eo particulariter erit agendum, cùm Moniales tanquam actrices priùs voluerint fundare intentionem suam, prout requiritur, l. qui accusare, C. de edendo.

Bononien. Residui Pretij. Ven. 29. Februarii 1608.

SVMMARIVM.

1 *In flumine quatuor considerantur, ripa, littus, alueus, & aqua.*

2 *Ripa est illa quæ flumen secundùm naturalem cursum continet. Item ripa dicitur locus qui incipit à termino, ex quo primùm incipit vergere vsque ad aquam.*

3 *Terra prope flumen, quæ aliquando per accidens inundatur à flumine, non efficitur publici iuris.*

4 *Possessio vitata, arborata, & pratiua, dicitur etiam illa quæ non habet in omni gleba, & parte vites & arbores.*

5 *Bonum ius requiritur ad obtinendam restitutionem in integrum.*

DECISIO CCCXCIV.

CVm venditione bonorum de quibus agitur, inter alia detur pro confine flumen, Domini resoluerunt, agri plagam existentem prope flumen esse mensurandam, maximè cùm sit tornaturarum nouem, &
1 vltra. † In flumine enim quatuor considerantur quæ inter se diuersa sunt, nempe ripa, littus, aluens, & aqua, Bal. eleganter cons. 463. per totum vol. 4. Et propterea cùm flumen contineatur inter ripas, quia ripa
2 est illa, † quæ Flumen secundùm naturalem suum cursum continet, l. 1. §. ripa, ff. de Flum. Et ripa locus dicitur, qui incipit à termino, ex quo primùm vergere incipit vsque ad aquam, & per attractionem aquæ, l. penul. ff. de Flum. Bald. d. cons. 463. nu. 2. Alex. cons. 120. num. 7. lib. 2. latè Surd. cons. 376. nu. 16. vol. 3. Inde sequitur, quòd cùm Flumen fuerit datum pro confine, plaga de qua agitur, fuerit comprehensa in venditione, & propterea debeat mensurari, vt per Alex. d. cons. 120. nu. 6. lib. 2.

Neque obstat, quòd testes Oldourardi deponunt, hanc non esse Berledam, sed glaream Fluminis, quasi infructiferam, & quòd hyemali tempore inundatur ab aquis, quia fuit responsum, quicquid sit, an hæc possit appellari Betleda, & an afferat vtilitatẽ, vel ne, quod considerant Domini, quando agitur de mensuratio-

ratione ripæ; hic ex designatione confinium clarè constat, fuisse habitam rationem huius plagæ, seu litoris, † quæ licèt aliquando inundetur ab aquis, non
3 inde efficitur flumen, & publici iuris, sed remanet priuati iuris, vt per Alex. dicto cons. 120. in fine, vers. postremò considerari debet fluminis consuetum, non accidentale. Surd. d. cons. 376. in fin. vers. vltimò non mouet.

Minùs etiam facit, quòd fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratatæ, quæ demonstratio non potest verificari in plaga, de qua agitur, quia, vt deponunt testes, tota hæc possessio non est pratiua,
4 nec tota aratiua, nec tota vitata. † Vnde sufficit, cùm fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratiuæ, quòd in plaga, quæ circa ripam est, adsint arbores: impossibile enim est, vel saltem non contingens, quòd in qualibet gleba, & particula terræ sint arbores, & vites simul, & quòd adsit terrenum aratiuum, & pratiuum, vt considerat Alex. alleg. cons. 120. numer. 10.

5 Ex quibus fuit conclusum, non constare de causis restitutionis in integrum Oldourardi, cùm non doceat de bono suo iure, prout requiritur. Rot. decis. 1. de restit. in integ. in nou.

Neapolitana Pecuniaria. Lunæ 3. Martii 1608.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus testis regulariter non probat.*
2 *Sublato principali tollitur accessorium.*

DECISIO CCCXCV.

DOmini dixerunt, computa, quæ sunt in processu compulsoriali, non esse recognita per testes qui in dicto processu habentur; cùm neque processus
1 ipse recognitus sit, nisi per vnicum testem, † qui regu-
2 lariter non probat, c. licèt, de testibus, † accessorium enim tollitur principali sublato, cùm sine eo stare nequeat, c. accessorium, de reg. iur. in 6. l. cum principalis, ff. eodem. Vnde maiorem fidem non meretur, quàm principale mereatur.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 3. Martii 1608.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra transactionem, docere debet de læsione.*
2 *Transactio facta post rem iudicatam est nulla. Quod tamen declara, nisi res iudicata posset aliqua disputatione celari, vel in dubium reuocari, vel ex aliquo capite dici nulla, num. 4.*
3 *Causa nullitatis durat 30. annis.*
5 *In petitione confirmationis transactionis super re Ecclesiastica, non est facienda mentio, quòd adsit res indicata, sed sufficit facere mentionem de lite.*
6 *Per clausulam* LITIS STATVM, *censetur facta mentio de lite.*

DECISIO CCCXCVI.

1 DVbitatum, an constaret de causis restitutionis in integrum. Et Rota censuit, negatiuè respondendum; quia non docetur de læsione, quæ ad hunc effectum requiritur, l. nam & posteà, §. si minor, ff. de minor. Licèt enim sententia confirmet transactionē,
2 † quæ prætenditur nulla, ex quo facta post rem iudicatam contra tex. in l. si causa cognita, C. de transact. l. eleganter, §. si post rem iudicatam, ff. de cond. indeb. tamen adhuc transactio sustinetur, quia ei si commissio appellationis non potuerit suffragari, ex quo non
3 fuit legitimè interposita, † suffragatur tamen causa nullitatis æquè principaliter commissa, quæ durat per
4 30. annos. Franc. in c. dilecto, num. 17. de appell. † Itaut cùm ex isto capite negetur iudicatum, transactio possit sustineri, vt dicit tex. in dict. §. post rem iudicatam, C. de transact. vbi Bart. num. 3. Castren. num. 20. qui dicunt, sufficere, quòd sententia dicatur nulla ex aliqua causa probabili, & euidenter nō calumniosa, & quòd sufficiat, quòd possit res iudicata per aliquam disputationem etiam sollicitari, velari, & in dubium reuocari, itaut tollatur istud notorium iuris, quod resultat ex re iudicata, propter quod improbatur transactio, dicit Angel. cons. 94. nu. 6. Hic autem de hoc satis apparet ex nullitatibus adductis, quæ licèt forsan non sustineantur, prout etiam fuit præsuppositum in disputatione istius dubij, tamen satis est, quòd reddāt negocium turbidum, maximè cum causa fuerit in Rota ab anno 1553. vsque ad annū 1574. & pluriès fuerint fatalia prorogata ab vtraque parte, quæ protelatio satis ostendit, rem non fuisse ita clarā.
5 Neque releuat, quod confirmatio Apostolica huius transactionis fuit nulla, ex quo non fuit facta mentio rei iudicatæ, quia cùm res iudicata esset deducta
6 in controuersiam, sufficit, † quòd fuerit facta mentio litis per clausulam, [litis statum, &c.] ita vt confirmatio non esset subreptitia. Rot. decis. 20. de rescr. in no. 6. & 7. Fel. in cap. cæterum, sub num. 2. in 7. limitat. vers. intelligas primo, de rescript. Et fuit pluriès in Rota resolutum.

Calaguritana Beneficij. Merc. 5. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ad petitionem interesse habentis, reuocantur attentata, nisi notoriè constet de non iure petentis, in causis beneficialibus. Et istud ius ita sit notorium, vt non requirat altiorem indaginem, nu. 2.*

DECISIO CCCXCVII.

DOmini censuerunt, Ioannem Ortiz posse petere reuocationem attentatorum, quia erat in causa, & vult docere, se esse grauatum. Vnde satis con-
1 stat de suo interesse, † propter quòd attentata reuocantur. Lanc. de attent. par. 3. cap. 22. num. 1. & seqq.
2 Caffad. decis. 3. de restit. spol. † Quæ regula, quicquid dicendum sit in profanis, in beneficialibus licèt non procedat, quando notoriè constat de non iure petentis reuocationem attentatorum, Caffad. decis. 3. nu. 4. vbi plures decisiones allegat, latissimè Lancell. de attent. par. 3. cap. 24. num. 9. cum plur. seqq. tamen hæc exceptio non procedit, nisi totaliter sit notoriū, vt non requirat altiorem indaginem. Ferret. cons. 4. nu. 5. Ofasch. decis. 116. nu. 8. vers. non obstat. Lancell. dicto c. 24. nu. 80. vbi nu. 84. concludit, etiam quòd sit lata sententia contra petentem reuocationem attentatorū. Vnde dubitari non potest, quin requirat altiorem indaginem, an in dicto Ioanne qui se opposuit ad hoc beneficium, concurrerent maiores qualitates, itaut hoc

3 hoc beneficium sibi esset debitum. † Et propterea non
est dicendum, constare de non iure, quamdiu de suo
iure potest docere, Ægid. dec. 103. Lancell. sæpiùs al-
leg. c. 24. nu. 84.

Taurinen. Decimarum. Lunæ 10. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria fertur ob non paritionem.*

2 *Beneficiatus condemnatus ad restitutionem, & negans se aliquid habuisse, vel confitens habuisse, sed conuertisse in Ecclesiæ vtilitatem, declarari non potest excommunicatus, nisi priùs probetur perceptio, & præcedat liquidatio, nu. 4.*

3 *Frumentum non durat Vltra triennium.*

5 *Officium eleemosynarij est distribuere redditus in vsus pauperum.*

6 *Contra monachum eleemosynarium non potest relaxari mandatum personale.*

DECISIO CCCXCVIII.

ROta censuit, adesse legitimas causas, vt Eleemo-
sinarius sit absoluendus, quia licèt constaret ex
1 eius confessione, quòd decimas percepit, † & propte-
reà ante declaratoriam ferendam ob non paritionem,
non videbatur necessaria alia probatio perceptionis,
2 quæ requiritur quando post latam sententiam conde-
mnatoriam, & ante declaratoriam pars negat, se per-
cepisse fructus, vel dicit, eos conuertisse in vtilitatem
Ecclesiæ. Rot. decis. 5. de re iudic. in nou. & prima
in fine de renunc. pariter in nou. Vestr. in prax. lib. 8.
cap. vlt. nu. 17. tamen confessio Eleemosynarij est,
3 quòd percepit quolibet anno 30. saccos grani, † quod
cùm non duret vltra triennium, ex alleg. per Surd. de-
cis. 81. num. 1. debebatur æstimatio. Bart. in l. cùm
qui num. 1. ff. de his quibus vt indig. & in l. ex diuer-
4 so, §. 1. in fin. ff. de rei vend. † Et ideo priùs debebat
fieri liquidatio. Bald. cons. 99. per totum lib. 5. Vestr.
in prax. loco allegato.
Præterea respectu personæ dicebant Domini, quòd
5 cùm iste Eleemosinarius sit monachus, † cuius offi-
cium est distribuere redditus in vsus pauperum,
Clem. 2. de præb. cap. quia contingit. de relig. dom.
6 † non poterat contra ipsum relaxari mandatum per-
sonale, Bald. in auth. causa quæ, num. 3. in fin. C. de
Episc. & cler. Dec. in cap. reprehensibilis, num. 30. &
31. de appell. vbi etiam Abb. nu. 16.

An autem facta liquidatione possit fieri exequutio contra bona, & redditus Eleemosinariæ, pendet ex duobus, nempe an iste monachus habeat Eleemosinariam in titulum, itaut potuerit præiudicare ipsi Eleemosinariæ, vel si non habuerit in titulum, an taliter haberet in administratione, vt potuerit præiudicare Eleemosynariæ, de qua materia per DD. in dict. Clem. quia contingit, in §. præmissa verò, & in d. cap. reprehensibilis. Et an ex quo isti redditus sunt deputati in vsus pauperum, Eleemosinarius potuit præiudicare pauperibus.

Idiaconen. Attentatorum. Ven. 14. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta est timenda, & causat attentata.*

2 *Qui continuat, non attentat. Declara tamen, nisi iudicium reddatur elusorium.*

3 *Nota, quòd ponens non sequitur sententiam votantiũ, quando sibi de iniustitia constat.*

DECISIO CCCXCIX.

DOn Christophorus de Queralt, & Paulus Cã-
pana obtinentes Dignitates & Canonicatus in
Ecclesia Tarraconen. petebant reuocari attentata,
quæ prætendebantur, ex eo quòd lite pendente in
Rota, fuerant priuati officijs Canonicis debitis. Et
Rota censuit, constare de attentatis. Nam respectu
Don Christophori negotium videbatur clarum, quia
fuerat obtenta inhibitio à Rota, & præsentata per e-
ius procuratorem Capitulo; & ideo in spretum illius
inhibitionis nihil habebat innouare Capitulum, quia
1 † inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta est timen-
da, & causat attentata. Put. dec. 395. lib. 2. Achil.
dec. 29. de appellat. Verall. decis. 128. lib. 1. in manu-
script.
2 Neque obstat, quòd regula sit, quòd qui conti-
nuat, non attentat, & ideo Capitulum cùm sit in
possessione priuandi Canonicos, non debuit priuari
sua possessione, lite pendente, c. 1. & 2. vt lit. pend.
quia cùm lite pendente super augmento inter Præpo-
sitos, & Canonicos, prætenderent aliqui ex Præpo-
sitis obtinentes Canonicatus, quòd grauarentur à
Capitulo super priuatione officiorum, & ideò com-
miserint causam in Rota, sequitur, quòd Capitulum,
etiam stante eius possessione, non potuit lite penden-
te, Canonicos obtinentes Dignitates priuare officijs
absque vitio attentatorum, quia aliàs iudicium red-
deretur elusorium, contra tex. in cap. causam quæ,
de iudic. Frustarentur enim sua intentione, & , si ob-
tinerent, nihil consequerentur, & ita eleganter limi-
tatur, regula, quòd qui continuat non attentat. Rip.
in cap. cùm M. Ferrarien. num. 193. ante fin. vers. ad
istud respondeo, de constit. quem sequitur Gabr. de
acquir. posses. concl. 6. nu. 17.
3 Respectu autem Pauli, licèt fuerit resolutum ex
deductis in alia decisione, constare de attentatis, ta-
men adhuc animus Ponentis non aequiescit, quia
nec antecessor Pauli in Dignitate fuit in causa, nec ip-
se Paulus, nec videtur posse iuuari ex eo quòd causa
fuit commissa sub nomine Dignitatis, quia, vt dictum
est, eius antecessor non fuit in causa, nec Præpositi
constituunt Collegium, nec officia sunt debita ratio-
ne Dignitatis, sed Canonicatus. Vnde videtur etiam
cessare, quòd Iudex ex officio possit reuocare huius-
modi attentata, quia non adest lis respectu Pauli, at-
tentata enim semper præsupponunt litem. Nec minùs fuit præsentata aliqua inhibitio nomine Pauli, prout fuit factum pro parte D. Christophori.

Corduben. Redecimarum. Vener. 14. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio respicit priuatam vtilitatem, siue genus personarum, nu.2. Consuetudo publicam, & communem, & omnibus ex consuetudine acquiritur ius, siue ex publico, siue ex priuato ius ipsum extrahatur.*

3 *An Communitas in sui præiudicium possit inducere cōsuetudinem, etiam in fauorem personæ particularis.*

4 *Solutio diuturna ab initio voluntaria arguit consuetudinem, non præscriptionem.*

5 *Ex diuturna præstatione præsumitur voluntaria obligatio, quæ tamen cessat, si in primis solutionibus adfuit tumultus, vel rebellio, nu.6.*

7 *Ad præscribendum contra ius requiritur quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis.*

DECISIO CCCC.

ROta censuit, in casu de quo agitur, nos versati in præscriptione, non in consuetudine, quia cùm post exactionem decimarum, Episcopus, & Capitulum exigant aliam decimam, redecimam vocatam,
1 hæc est præscriptio, non consuetudo, † quia vtilitas etiam quòd ex publico trahatur, Episcopo, & Capitulo priuatim acquiritur, quæ est principalis repugnantia inter præscriptionem, & consuetudinem, quę è conuerso ex communi, & permissiuo vsu ius constituit, & acquirit omnibus eius regionis, aut populi ciuibus, quibus ius illud est proportionabile, vndecũque ius ipsum extrahatur, siue ex publico, siue ex priuato. Doct. in cap. final. de consuet. vbi Abb. nu. 20. Card. nu. 16. quæst. 8. Butr. num. 39. Oldrad. cons. 244. num. 7. Gem. cons. 232. num. 2. Couar. in regula, possessor. par. 2. §. 3. num. 2. Corn. cons. 268. num. 16. lib. 4. latè Roland. cons. 5. qui alios allegat, num. 76. vol. 1. Et hanc distinctionem sequuta fuit Rota in causa Caietana præcedentis, 1. Martij 1563. coram Oriolen. & in causa Toletana redecimarum, 21. Maij 1586. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, & in causa Hispalen. voti 26. Nouembris 1594. coram bo. mem. Giptio, & in eadem 26. Aprilis 1599. & 6. Nouembris 1600. & 17. Decembris 1604. coram R. P. D. meo Decano.

Neque facit, quòd in casu isto Episcopus, & Capitulum exigant redecimam nomine totius Cleri, quia istud factum non probatur, & quatenus probaretur, non releuaret, quia non inde induceretur vniuersalis vsus, ita ut specialiter non prodesset vni, & semper ageretur de auferendo vni, & acquirendo alteri.
2 † Vnde ex prædictis remanet præscriptio, etiam quòd acquiratur ad fauorem certi generis personarum. Purpur. cons. 115. num. 18. Abb. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, per illum tex. num. 45. vers. ego fateor, de caus. poss. & propr.

3 Non obstat, quòd cùm Communitas potuisset statuere, vt huiusmodi redecima deberetur Ecclesiæ, hæc est consuetudo, etiam quòd acquireretur personæ particulari. Butr. in dicto cap. fin. num. 49. antè med. vers. aduertendum quòd quandoque, & nu. 39. vers. sed vbi hoc ius, de consuet. Aret. cons. 23. nu. 11. vers. restat igitur, quia dicebant Domini, quicquid sit de hac conclusione, quam pulchram, sed non bene probatam dicit Roc. de Curt. de consuet. num. 426. secundùm magnam impressionem hoc procederet.
4 Et maximè in nostris terminis, † quando solutio redecimæ ab initio fuisset voluntaria, vt in simili habetur, in cap. ad Apostolicam, de symon. Abb. in cap. tuam, num. 4. eodem tit. Cassad. decis. vnic. de consuet. Castr. cons. 364. num. 2. & seqq. lib. 1. Osasch. decis. 99. nu. 5.

5 Neque facit, quòd cùm non constet de initio, ex diuturna præstatione præsumitur, populum voluntariè se obligasse, vt per Doct. in d. cap. ad Apostolicam, de sym. vbi Host. nu. 2. vers. & ex eo. Io. And. num. 5. eodem vers. Cassad. dicta dec. vnica, nu. 6. Nam hæc præsumptio cessat in casu isto, quia ex sententia Regis Ioannis constat, quòd occasione solutionis huius redecimæ, populus Ciuitatis se sublevauerat, & tu-
6 multum, & rebellionem mouerat. † Vnde cessat pręsumptio voluntariæ obligationis, l. in rebus, C. de iur.
7 dot. cum vulg. † Et ita conclusum, cùm versemur in præscriptione, non sufficere quadragenariam absque titulo, sed cùm huiusmodi redecima sit contra ius, iuxta resolutiones factas, requiri vel quadragenariam cum titulo, vel immemorabilem, iuxta tex. in cap. 1. de præscript. in 6.

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 17. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij à solo separati non consumpti de iure communi spectant ad successorem.*

2 *In profanis datur remissoria quotiescumque materia est releuans.*

3 *Statutum magis est attendendum, quàm consuetudo generalis.*

4 *Probatio probationem non excludit.*

5 *Ex duobus statutis contrarijs, attenditur illud, quod magis est vsu receptum.*

DECISIO CCCCI.

POst resolutionem factam, quòd fructus de quibus agitur, spectant vigore consuetudinis ad hæ-
1 redes, † licèt de iure communi spectarent ad successorem, qui etsi à solo sunt separati, non tamen sunt consumpti, ex alleg. per Calder. cons. 2. num. 2. de pecul. cler. Archidiaconus petebat remissoriam ad probandum, quòd statutum disponens contrarium, scilicèt, quòd spectent ad successorem, est in viridi obseruantia, & quod in ciuitate Barchinonæ obseruatur Bulla Iulij iij. 9. in ordine, quæ disponit, quòd fructus inexacti spectent ad successorem, prout sunt isti, qui adhuc remanent sub deposito. Et Rota cen-
2 suit, remissoriam esse concedendam, † quia quotiescumque materia est releuans in profanis, datur remissoria, l. iudices, & auth. apud eloquentissimum, C. de fid. instr. Put. dec. 201. lib. 1. Caput. dec. 68. nu. 1. 3. Et passim seruat Rota: Releuantia autem hic satis apparet, quia articulatur, quòd statutum disponens, quòd fructus præfati spectent ad successorem
3 in beneficio, est in viridi obseruantia. † Vnde magis est attendendum, quàm consuetudo generalis. Io. And. in cap. cùm dilectus, col. 1. vers. specialis, de consuet.

consuet. Batt. in extrau. ad reprimen. in verb. non ob-
stan. nu. 13. Abb. in c. fin. num. 25. de consuet. Et fuit
resolutum in causa Recanaten. donationis, 28. Iunij
1577. & in causa Parmen. statut 26. Iunij 1589. corā
Illustrissimo Seraphino. Et quamuis prætendatur e-
tiam probata consuetudo particularis, quæ debet prę-
ualere. Gem. cons. 139. num. 3. tamen articulus conti-
net, quòd seruatur statutum, & regulæ sunt strictæ,
4 † quòd probatio probatum non excludit. Put. decis.
34. num. 4. lib. 1.
5 Non obstat, quòd in volumine statutorum adsit a-
liud statutum, quod videtur contrarium præfato sta-
tuto, quia adhuc remissoria est releuans, cùm hoc ca-
su in concursu attendatur, quod magis est vsu rece-
ptum, Alex. cons. 132. num. 1. lib. 1. Natt. cons. 154. in
5. lib. 2. Cephal. cons. 124. num. 9. lib. 1.

Bononien. de Pepulis. Merc. 19. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi constito de iustitia.*
2 *Simpliciter adiectus solutioni non potest agere, sed recipere.*
3 *Declara, nisi sit adiectus in rem suam, vbi quando dicatur adiectus in rem suam.*
4 *Dictio* DONEC, *denotat tempus.*
5 *Indiuiduum quatuor modis dicitur.*
6 *Promissio quantitatis est diuidua.*
7 *Indiuiduum ratione formæ, est illud in quo adsunt verba formam denotantia.*
8 *Obligatio rem tradi est indiuidua.*
9 *Obligatio rem dari, est diuidua.*
10 *In facultatiuis non currit præscriptio, etiamsi habens facultatem steterit per mille annos, quòd non sit vsus facultate, nisi antecedat prohibitio & acquiescentia.*
11 *Habenti aliunde vnde se alat, non sunt debita alimenta, quæ debentur ex dispositione iuris, vel iudicis officio, secùs est in alimentis quæ debentur ex contractu, & sic iure actionis, num. 12.*

DECISIO CCCCII.

ROta censuit, sententias de partibus esse exequen-
das, stante statuto de duabus conformibus, cū
sententiæ appareant iustæ, prout requirit stylus Ro-
1 tæ, † quæ aliàs non dat exequutionem sententijs ex-
tra eam latis. Iustitia autem ex eo apparet, quia fra-
tres de Pepulis in diuisione facta inter eos, mediante
solemni stipulatione conuenerunt, vt emeretur cre-
ditum annui redditus scutorum 150. Comiti Aloysio.
Vnde licèt Comes non interuenerit in huiusmodi in-
strumento, sed tantùm fuerit adiectus solutioni, ni-
2 hilominùs potest agere, † quia licèt simpliciter adie-
ctus solutioni non possit agere, sed tantùm recipere, l.
quod stipulatus, ff. de solut. Dec. cons. 543. num. 11.
3 † tamen hæc regula non procedit in casu præsenti,
cùm Comes fuerit adiectus solutioni in rem suam,
prout adiectus hoc modo intelligitur, quando inte-
rest adijcientis, vel adiecti, vt ipsi adiecto soluatur,
& solutum apud eum remaneat. Ruyn. cons. 209. nu.
9. vol. 1. Paris. cons. 107. nu. 32. vol. 3.

4 Neque facit, quòd erat in facultate Comitum fra-
trum, vel emere creditum, vel soluere annua scuta
150. quia hoc non est verum. Promiserunt enim,
postquàm fuerunt ætatis 20. annorum, emere credi-
tum, & donec emerint, soluere annua 150. & sic cre-
ditum est in obligatione, annua verò 150. in solutione
ad tempus, scilicèt donec emerint creditum, quod
denotat dictio, [donec.] Bald. cons. 421. in princ. lib.
5. Nec ista dilatio ad emendum debet esse perpetua,
sed debet regulari arbitrio boni viri, iuxta notat. per
glos. in l. neque ff. de leg.
Minùs etiam facit, quòd cùm fuerit condemnatus
Comes Philippus pro sua rata, ista condemnatio non
tenet, cùm promissio sit indiuidua, ex quo fuit con-
uentum, quòd emeretur census de bonis communi-
bus; quia veritas est, quòd materia est diuidua. Nam
5 † indiuiduum dicitur quatuor modis, aut natura, l. 1.
§. illud, ff. de aq. quotid. & æst. l. 4. §. Cato, ff. de verb.
oblig. aut ratione formæ, l. Græcè, §. illud commune,
ff. de fideiuss. aut ratione voluntatis contrahentium,
l. Pedius, §. 1. ff. de arbitr. aut ratione dependentiæ, vt
principale, & accessorium, l. tunc inutile, ff. de pecul.
6 legat. † Hic autem indiuiduum non potest dici natu-
ra, quia cùm sit promissa quantitas, est diuidua, l. 2.
7 §. 1. & in l. in exequutione ff. de verb. oblig. † Non ra-
tione formæ, quia nulla videntur apposita verba, quę
inducant formam, quæ alioquin requiruntur, vt con-
siderat Rom. cons. 66. num. 1. Non ratione voluntatis
contrahentium, quia non sumus in obligatione rem
8 tradi, † quæ est indiuidua, sed in obligatione rem
9 dari, quæ est diuidua, Bart. in l. stipulationes non di-
uiduntur, num. 9. ff. de verb. oblig. Nec etiam ratio-
ne dependentiæ, quia hic nulla adest.
Neque præscriptio obstat Comiti Aloysio, quia in
eius facultate erat agere, vt inuestimentum fieret.
10 † Et in facultatiuis non currit præscriptio, etsi habens
facultatem steterit per mille annos, quòd non sit vsus
facultate. Nisi antecedat prohibitio, & acquiescen-
tia, quæ non interuenit in casu isto. Bald. cons. 201.
nu. 1. lib. 2. Et propterea debet probari possessio con-
traria facultati. Bal. cons. 329. circa med. vers. sed con-
trarium, lib. 2. Cuman. cons. 149. num. 1. Bellon. cons.
5. num. 14. vers. 3. respondetur, vbi dicit communem.
11 Denique non officit, quòd cùm Comes Aloysius
habeat vnde se alat aliunde, huiusmodi scuta 150.
non sunt ampliùs debita, quia fuerunt promissa pro
alimentis; quia conclusio procedit, quando alimen-
ta sunt debita ex dispositione iuris, vel officio iudicis,
vt in l. si quis à liberis, post princ. vers. denique & §.
12 alimenta, ff. de lib. agnosc. † Secùs autem dicendum
est in alimentis de quibus agitur, quæ cùm sint debi-
ta ex contractu, & sic iure actionis, debentur, etiam
quòd Comes Aloysius habeat aliunde vnde se alat,
Alex. in l. de alimentis, num. 2. Dec. num. 5. Ias. num.
6. C. de transact. Alex. cons. 7. num. 10. lib. 2. Et fuit
resolutum in causa Romana alimentorum, 23. Apri-
lis 1572. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa
Portuen. bonorum 16. Febr. 1580. coram eodem &
aliàs sæpiùs.

Paderbornen. Canonicatus. Lunæ 24. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non potest esse testis in causa quàm agitat, vel agitauit, & nu. 4.*

2 *Declara, nisi inducatur in testem contra suum principalem ab aduersario.*
3 *Contrarium vide huic declarationi hic, vbi distinguitur.*
5 *Procurator non potest esse testis contra suum principalem in causa quam agitat.*
6 *Procurator cogi potest ad subijciendum se examini in his quæ scit non tanquam procurator, sed vt ipse.*

D E C I S I O CCCCIII.

1 Regula est, quòd procurator non potest esse testis pro domino in causa quam agitat, vel agitauit, cap. Romana. de procur. in 6. l. fin. ff. de testib. Nisi in certis casibus, vt vtrobique not. Doctor. & in c. insuper, & in cap. cùm à nobis, de testib. Bart. in l. deferre, ff. de iur. fisc. & alios allegat Parif. conf. 70. nu. 2. lib. 4. & Vinc. de Franch. dec. 222. num. 1. & 2.

2 Sed quando aduersarius vult inducere procuratorem in testem contra suum principalem, in causa quā agitat, prout est casus noster, Henr. Boich. in dicto cap. insuper, in princ. de testib. Parif. dicto conf. 70. nu. 3. Guido Pap. dec. 45. affirmant, quòd hoc casu procurator possit induci in testem.

3 Cæterùm horum opinio non videtur vera. Nam allegant ibi gloss. in d. cap. Romana, in verb. in testem, de testibus in 6. & ibi Franc. num. 8. Ioan. And. nu. 2. vers. in gloss. Archid. nu. 1. & 2. & Io. Monach. nu. 1. & 2. nec non & gloss. in l. fi. ff. de testibus, & in l. eriam, C. eodem titulo, atque Bart. in d. l. deferre, num. 2. & in fin. vers. hoc est verum, & in l. omnibus, num. 7. vers. finito verò officio, C. de testibus, & Alberic. de Rosate, de testibus, §. expedita, num. 6. Quæ tamen gloss. & Doct. hoc simpliciter non dicunt, sed firmant, quòd quando causa est finita, vel quando procurator qui fuit in prima instantia, non est procurator in causa appellationis, si commodum, vel incommodum spectat ad procuratorem, vel si inducatur à domino cōtra aliam partem inuitam, non potest esse testis. Si verò producatur contra dominum, potest esse testis. Et hanc distinctionem facit expressè Bart. in d. l. deferre, quē ita cum gloss. præfatis legit, & intelligit Put. dec. 294. num. 2. & 3. lib. 2.

Et præfatus intellectus suadetur, quia aliàs Bart. & alij Doctores essent sibi contrarij, vt aduertit Put. vbi supr. numer. 1. Nam Bart. in d. l. deferre, numer. 2. ante med. vers. dic & in dicta l. omnibus, numer. 7. vers. tu dic breuiter, & Franc. in d. cap. Romana, nu. 9. vers. & idem in procuratore, & Archid. ibidem, nu.

4 1. vers. causa multo minùs, expressè dicunt, † quòd procurator qui agitat causam, non potest interrogari vt testis. Et pro hac opinione est gloss. in l. 2. in verb. interest. ff. quando appell. sit, & in dicta l. deferre, in verb. interrogari, & Archid. dat rationem, quia aliud debet esse testis, aliud pars, nè quis officio tam diuerso fungi debeat.

Et quamuis isti DD. & gloss. non ita clarè loquantur, vt percipi possit, an simpliciter velint, quòd procurator non possit esse testis ad fauorē domini in causa quam agitat, vel etiam ad fauorem aduersarij con-

5 tra dominum, † tamen, quòd Bart. in d. l. deferre, & glossæ præfatæ intelligi debent, quoad processum, non possit esse testis contra dominum in causa quam agitat, dicit Castr. Card. in d. cap. insuper, nu. 3. de testib. & Bartolum ita etiam intelligit Put. d. dec. 294. nu. 3. lib. 2. quæ licèt non sit decisio, sed votum ipsius Auditoris, tamen non est spernendum, propter authoritatē tanti viri, & Rota de stylo seruat dictum Cardinalis, in d. cap. insuper, vt est decisio Verall. 416. incip. licèt Innoc. & Abb. lib. 1. in manuscr. & Fabij in causa Valentina Parochialis, quæ est sub nu. 135. lib. 2. par. 3.

6 inter impressas, † quibus non repugnat alia decisio Put. 56. lib. 3. quia est intelligenda, quòd Procurator possit cogi ad subijciendum se examini super his quæ scit non tanquam procurator, sed vt ipse, antequàm esset procurator.

Ex quibus sequitur, quòd cùm Alexander sit procurator, & agitet causam, non possit cogi ad subijciēdum se examini. Et licèt dicatur, quòd conclusio non procedit, quando petitur, quòd procurator subijciat se examini super his quæ scit ex se non tanquam procurator, & instructus à suo principali, vt expressè dicit Card. in cap. dicto num. 1. de testib. Parif. dicto conf. 70. num. 13. lib. 4. Vinc. de Franch. d. decis. 222. num. 9. in fine. Tamen hic propriè non agitur de his quæ ipse scit ex se, vel de his quæ ipse gesserit antequàm esset procurator. Vnde meritò non est cogendus, vt subiciat se examini.

Compostellan. Thesaurariæ. Lunæ 24. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Compulsor potest citare partes, deputare notarium, & facere alia necessaria ad compulsationem.*
2 *Iura extracta vigore Compulsorialium, & parte citata, sunt in forma probanti.*
3 *Notarij de stylo exequuntur citationes in Hispania.*
4 *Citatio ad interessendum compulsationi non expresso loco, si aliunde habuit notitiam, non dicitur vaga.*
5 *Iura exhibita, parte præsente, & non contradicente, a notario rogato non egent recognitione, nec citatione.*

D E C I S I O CCCCIV.

Fuit resolutum, processum compulsorialem esse validum, & iura quæ in eo continentur esse in forma probanti. Nam quantùm attinet ad processum, compulsor fuit legitimè deputatus per Rotam,

1 † qui propterea potuit citare partes, & facere alia necessaria citra compulsationem, secundùm opinionem Rotæ, de qua in decis. 1. de fid. instrum. in nou. Vestr. in praxi. lib. 6. cap. 1. num. 15. Et potuit deputare, prout fecit, notarium ad nudum ministerium, prout de stylo Hispaniarum fieri consueuisse testatur Couar. var. resol. lib. 2. c. 13. sub nu. 10. Veral. dec. 265. par. 3. Et fuit resolutum in causa Calaguritana oblationum, 26 Martij 1590. coram Reuerendissimo D. Perusino, & in causa Segobricen. Parochialis 2. Decembris 1602. & 15. Ianuarij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio. Satis enim videtur in casu de quo agitur, deputasse ad nudum ministerium, ex verbis ipsius deputationis, quæ non alteratur, etiamsi fuerit data facultas testandi, cùm infimul non fuerit data etiam facultas cogendi, vt fuit dictum in causa Licien. matrimonij 27. Aprilis 1587. coram Illustrissimo Seraphino.

2 Iura antè existentia in dicto processu sunt in forma probanti; quia fuerunt extracta vigore dictarū literarū cōpulsorialiū, & partim ex libris Alfonsi de Budillo œconomi Ecclesiæ, parte citata. Rot. d. dec. 1. de fid. instr. in nou. Quæ citatio, etsi fuit facta à notario, ni-

3 hilominùs sustinetur, † quia de stylo Hispaniarum, notarij solent exequi citationes. Gonzal. Suar. in prax. Eccles.

Eccles. tom. 2. c. 2. de citat. Et fuit dictum in causa Toletana primitiarum, 20. Martij 1579. coram Bubalo, & in causa Toletana decimarum, 5. Maij 1589.
4 coram R. P. D. meo Decano. † Nec huiusmodi citatio potest dici uaga, ex quo non fuit expressus locus cō. pulsationis, quia cùm compulsatio deberet fieri in ciuitate Granaten. prout fuerat intimatum parti, & postmodùm in eadem Ciuitate iterum fuerit facta citatio ad interessendum compulsationi; satis hæc citatio dicitur certa, & non vaga, cùm aliunde habuerit notitiam, quò loci compulsatio esset facienda, vt dicit Rota in causa Legionen. iurisdictionis sancti Facundi 19. Martij 1590. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. & in causa Calaguritana de Maestu, 29. Octobris 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & in causa Auricen. Parochialis 11. Februarij 1604. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino. Et hæc quidem iura fuerunt benè recognita per testes desuper examinatos. Iura verò exhibita per Petrum Valdez satis etiam sunt in forma probanti, quia licèt pars non fuisset citata, neque minùs dicta iura recognita, tamen cùm ea parte præsente, & non contradicente dictus Petrus exhibuerit tanquam notarius rogatus, recognitione non egebant, Rot. dicta decis. 1. de fid. instr. in nou. in princ. nec minùs citatione, vt dicit additio ad dictam decisionem primam. Vestr. in prax. d. cap. 1. nu. 15. fine lib. 6.

Vercellen. Archipresbiteratus. Lunæ 21. Aprilis 1608.

SVMMARIVM.

1 *Legatus potest creare protonotarios absentes, & non subditos suæ prouinciæ.*
2 *Iurisdictio voluntaria concessa à Principe supremo, non terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ; licèt contrarium videatur dicere Ancharanus, num. 3.*
4 *Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ existēti extra prouinciam ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis.*
5 *Ordo scripturæ non impedit causam iuris, & voluntatis. i. certam dispositionem, vel loquentis intentionem.*
6 *In facultate conferendi beneficia reseruata non veniunt reseruata ratione personarum.*
7 *Clausulæ exequutiuæ non alterant dispositionem principalem.*

DECISIO CCCCV.

POst resolutionem factam, quòd beneficia Protonotariorum, etiam à Legatis creatorum, sunt reseruata, adhuc insistebatur, quòd Legatus non poterat creare protonotarium non subditum suæ pro-
1 uinciæ; maximè absentem. † Contrarium tamen cēsuerunt Domini, quia creare protonotarios, est voluntariæ iurisdictionis, cùm volētes creentur absque contradictione, glos. 1. in l. 2. ff. de offic. Procons. Cald. cons. 2. num. 2. vers. in contrarium, de elect. & cons. 8. de iudic. Et propterea iste non subditus prouinciæ,
2 etiam absens potuit protonotarius creari. † iurisdictio enim voluntaria concessa à principe supremo nō terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ, d. l. 2. ff. de offic. Procons. l. emancipare, ff. de adopt. glos. in l. extra territorium, ff. de iuris. om. iud. Socin. reg. 264. incip. iurisdictio voluntaria. Oldrad. cons. 73. in princ. Et in terminis Legati de latere, etiam glos. in cap. excommunicatis, iu verb. commissa, in fin. de offi. Legat. & dicit Fior. de S. Petro disput. 3. in vltimo dub. nu. 16 & 17.
3 Neque obstat, quòd Anchar. cons. 120. num. 2. & Cassan. cons. 31. per totum, videatur inocre, quòd iurisdictio voluntaria non possit exerceri vltra territorium, quia Anchar. loquitur quando Comes Palatinus creatus ab Imperatore legitimat subditum Papæ, vt succedat in castris existentibus in ditione Papæ. Cassaneus verò quando Legatus, cuius facultates sūt restrictæ ad certam prouinciam, dispensat subditum super beneficio incompatibili extra prouincia, quo casu nun agebatur de dispensatione personæ, sed impedimentum proueniebat ex parte rei. Vnde, quicquid dicendum esset in istis casibus, longè distant à nostro, quia cùm facultas creandi protonotarios, non restringatur ad certum locum, meritò cùm sit voluntariæ iurisdictionis, potuit vbique exerceri, etiam in
4 non subditum prouinciæ, per supradicta. † Hinc videmus, quòd Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ vuicunque, etiam existenti extra prouinciam, ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis. Oldrad. cons. 3. nu. 3. qui expressè loquitur in Legato, qui fil. sine legit. Capic. decis. 203. nu. 14. & seqq.

Neque est verum, quòd protonotarius non poterat creari nisi recepto priùs iuramento, quia præstatio iuramenti refertur ad institutionem, ex deductis in alia decisione, quia Papa vtitur his verbis, [nonnullas facultates tribuendas duximus, & c. nec non vt & virtute præstantes videlicèt clericos, in nostros & sedis Apostolicæ notarios accepto ab eis priùs solito iuramento, alios verò laicos in Palatij, & aulæ nostræ Lateranensis milites, &c. facta ab eis fidei professione, & c. creandi, recipiendi, instituendi, &c.] Vnde ex ista structura verborum apparet, quòd gerundia sunt posita in fine totius clausulæ, elegantiæ gratia, & quòd deberet fieri constructiu, [tribuendas duximus facultates creandi, recipiendi, instituendi notarios, præstito priùs iuramento.] Et sic cùm iuramentum præstetur de iure post assumptum officium, ex alleg. in alia decisione, ordo scripturæ non attenditur, sed ex iure sumitur, quid agi intelligatur. Et
5 hoc est quod lex dicit † ordo scripturæ non impedit causam iuris & voluntatis, id est, certam dispositionem, vel luquentis intentionem, vt bene Oldr. cons. 314. nu. 9. cum allegatis in priori resolutione. Quòd autem Capitulum haberet facultatem conferendi beneficia reseruata, satis est sublatum ex deductis in alia decisione. Quibus addebatur, quòd dato etiam sine veri præiudicio, quòd quando Episcopus gaudet alternatiua, possit conferre Dignitates, & Canonicatus vacantes in mensibus Febr. & Maij, adhuc remanentibus mensibus Martij, & Iunij, Septembris, &
6 Decembris pro Capitulo, quod est conforme regulæ octauæ, adhuc non censeretur data facultas conferendi beneficia reseruata ratione personæ, qualia sunt beneficia protonotariorum, vt in extrauag. ad regimen, de præb. in commun. quæ innouatur per regulam primam Cancellariæ, quia in generali facultate conferendi non veniunt reseruata. Franc. in cap. 2. nu. 3. de præb. in 6. Rot. dec. 3. de offic. leg. & decis. vlt. de præb. in nou. Simonet. de reseru. quæst. 81.

Neque obstat clausula, in qua derogatur constitutionibus Apostolicis, & reseruationibus Dignitatum in Cathedralibus, & reseruationibus facultatum conferendi reseruata, quia adhuc non censetur data facultas

cultas conferendi beneficia vacantia per obitum protonotariorum, quia hoc non legitur, neque in prin-
7 cipali dispositione, neque in ista clausula, † quæ etiam cùm sit in exequutiuis, non alterat principalem dispositionem Clem. 1. vbi Doctor. de præbendis.

Romana Census. Lunæ 28. Aprilis 1608.

SVMMARIVM.

1 *Liberam habens dispositionem, censetur habere dominium.*
2 *Dominium non potest esse apud duos in solidum.*
3 *Natura dictionis* TAMEN, *est restringere omnia præcedentia.*

DECISIO CCCCVI.

FVit resolutum, censum spectare ad Amadutium, quia illum emit Liuius pro Vitellio, eiusque hæredibus, ac successoribus, ad liberam dispositionem tamen Horatij Amadutij, tam quoàd sortem, quam quoàd exactionem fructuum, & ipsemet Horatius soluit pecunias, mediante ordine directo Bancho.
1 † Vnde sequitur, quòd census spectat ad ipsum Horatium iure dominij, quia aliàs non potuisset de eo liberè disponere, l. in re mandata, C. mandati. & considerat Anchar. cons. 127. col. 1. in fine, vers. reseruando namque: & dixit in simili Rota in causa Romana Montium, 5. Nouembris 1576. coram S. M. Clemente viij.

Neque obstat, quòd acquisitio fuerit facta pro Vitellio, eiusque hæredibus, & successoribus, & sic fuit
2 ei acquisitum dominium, † quod non potest in solidum esse penes plures, ex alleg. per Signor. cons. 75. num. 9. quia in hoc casu non fuit simpliciter Vitellio acquisitum, cùm acquisitio sit pro Vitellio, eiusque hæredibus, reseruata tamen dispositione Horatio,
3 † cuius dictionis natura est, restringere omnia præcedentia. Bald. cons. 195. nu. 12. vers. 3. & lib. 2. Et sic retorquetur motiuum quòd cum dispositio & sic dominium sit penes Horatium, non possit esse penes Vitellium, cùm apud duos in solidum esse non possit.

Minùs obstat, quòd census videatur emptus de pecunijs Vitellij, quia de contrario constat ex ordine dato per Amadutium Bancho ad effectum emendi censum, neque ex epistolis constat, quòd tunc Horatius haberet in manibus pecunias Vitellij, & si constaret, necesse esset probare, quòd Amadutius de eis soluerit, & tunc videndum esset, si Vitellius voluisset donare Horatio, & si donatio sustineretur, vel aliàs resultaret aliqua simulatio, vt dici posset, censum spectare ad Vitellium.

Calaguritana Beneficij. Ven. 2. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sententia interloquutoria dicitur, quæ non decidit negotium principale.*
2 *Sententia interloquutoria ex qua sequitur damnum irreparabile, est mixta, vel saltem habet vim diffinitiuæ, & ab ea datur appellatio.*
3 *Gesta post appellationem sunt attentata.*
4 *Requisita ad appellationem à merè interloquuto ria, vide remissiuè.*
5 *Clausula,* CONTRADICTORES, *intelligitur de contradictoribus de facto, non autem de iure.*
6 *Contradictor de iure est, qui ius suum iudicialiter prosequitur.*

DECISIO CCCCVII.

FVit resolutum, quòd licèt sententia lata super eo quòd Ioannes non erat legitimus oppositor, es-
1 set interloquutoria, † quia non decidit negotium principale. Bal. cons. 344. vers. in contrarium lib. 1.
2 Butr. cons. 6. in princ. vers. ad propositum. † Nihilominùs cùm ex ea sequeretur damnum irreparabile, erat mixta, vel saltem habebat vim diffinitiuæ, vt per Butr. d. cons. 6. Et propterea ab ea dabatur appellatio, sicutà diffinitiua. Card. cons. 72. num. 11. & 12. vers. ad aliud dubium, Bald. d. cons. 344. in
3 fin. vers. ex his. † Et propterea sequitur, quòd gesta post dictam appellationem sint attentata, c. non solùm de appe. in 6. cum vulg.
4 Neque facit, quòd ad effectum, quòd appellatio ab interloquutoria admittatur, plura debent concurrere, vt per Rom. cons. 501. per tot. quia conclusio est vera, quando appellatur à mera interloquutoria, secùs autem quando habet vim diffinitiuæ. Bal. in l. minoribus, num. 7. vers. attende C. de his quib. vt indig. cum alijs per Marant. in prax. par. 6. cap. & quandoque appellatur, num. 157.

Minùs etiam facit, quòd in Breui Sixti V. adsit clausula, [contradictores appellatione postposita
5 compescendo,] quæ quia cùm posita in clausulis exequutiuis intelligatur de contradictoribus de facto, non autem de contradictoribus de iure, ex alleg. per Lancell. de attent. app. pen. limit. 8. nu. 41. Et fuit pluries resolutum. Ioannes autem erat contradictor de
6 iure, † quia coram Episcopo ius suum iudicialiter prosequebatur, vt fuit consideratum in causa Calaguritana beneficij, 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto.

Assisien. Census. Lunæ 5. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Census in quo non interuenit pecunia numerata est fœneratitius.*
2 *Simulatio non præsumitur sine causa simulandi.*
3 *Series facti multùm confert ad detegendam simulationem.*
4 *Ad ostendendum simulationem sufficiunt indicia, coniectura, & verisimilitudo.*
5 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, saltem ad effectum quòd allegans simulationem teneatur illam probare.*

DECISIO CCCCVIII.

QVia secundum ea quæ de nouo proponuntur, nouum responsum dare oportet. Et primum non mutatur, sed thema, vt inquit Bald. in

cons.

conf.417. num.4. in fine, lib.1. & consf.52. nnm.2. in fin.lib.3. Propterea ex nouiter deductis Rota censuit, pecuniam numeratam non interuenisse in constitu-
1 tione census, de quo agitur. † Et per consequens esse fœneratitium, iuxta constitutionem fe.m. Pij. Et vt euitaretur dicta constitutio, apparet de causa simulandi,
2 fine qua simulatio non præsumitur iuxta conf. Bartol.
3 65. sub num.4. pluriès canonizatum. † Attenta enim serie facti, quæ multùm facit ad detegendam simulationem, vt inquit Ias. in l. Prætor, §. si initium, num.3. ff. de eden. Dec. cons. 544. num.18. constat, dictam pecuniam numeratam non interuenisse. Nam de anno 1580. inita fuit societas de emendo animalia cum pecunijs Bartholomæi Bognoni emptoris census, de quo agitur inter ipsum Bartholomæum, Andream, & Petrum Paolum, & postmodùm de anno 1584. paulo postquàm finita fuit dicta societas, Bognonus emit censum pretio scutorum 1500. super bonis Andreæ cum obligatione P. Pauli, quæ soluit partim in pecunia numerata, & partim in nominibus debitorum, & animalibus, quæ ei obuenerant finita dicta societate, pro dicto Capitale, & lucro. Et die 5. Septembris eiusdem anni fuit instrumentum secundæ societatis aliàs initæ, finita prima, inter Andream, & Petrum Paulum, super emendis, & vendendis animalibus, & asserebant in instrumento, iã fuisse exposita scuta 1500. in pecunijs, animalibus, & creditis. Quæ confessio satis arguit, fuisse exposita illa animalia, pecunias, & credita, quę fuerunt habita à Bognono pro pretio census, & postmodùm septimo eiusdem mensis Septembris fuit extinctus dictus census, & illinc ad 7. dies alius creatus cum pecunia numerata, vt constabat ex attestatione notarij in præsentia testium, quæ satis probatur erronea; attenta dicta serie facti, ex quo postmodùm vigore istius societatis fuerunt exacta molta credita, quæ erant in prima societate, & quæ Bartholomæus dederat Andreæ, & Petro Paulo pro pretio primi census, vt constat ex quietantijs existentibus penes debitores, & ex pattitis librorum huius secundæ societatis. Vnde cessat ambigendi locus, quòd census fuerit extinctos ad effectum creandi nouum, cum fictione, quòd pecunia numerabatur ad euitandam consti-
4 tutionem Pij V. † Cùm aliàs ad ostendendam simulationem sufficiant etiam indicia, & coniecturæ, & verisimilitudo, vt dicit Aym. in consil. 156. numer. 7. & seqq.

Neque obstat, quòd in dubio contractus non præsumatur simulatus, & maximè cùm in hoc casu constet, post emptionem secundi census animalia fuisse empta, quia hoc est verum ad effectum, quòd allegãs simulationem, illam teneatur probare, prout videtur probata ex prædictis. Quæ probatio non eliditur ex dicta emptione animalium, quæ potuerunt emi ex pecunia numerata data in censu, & ex pecunijs quæ redigebantur ex animalibus, quæ dietim vendebantur, vt constat ex pattitis librorum huius secundæ societatis.

Et sic conclusum pro simulatione.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 5. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In restitutione fideicommissi attendendus est valor de tempore obitus grauantis, non grauati, vbi vide de bonis Drogheria.*
2 *Qui commodum sentit, sentire etiam debet incommodum.*
3 *Hæres, vel eius procurator, non tenetur aliquid lucrari vel negotiari in gratiam fideicommissarij, nu.4.*
5 *In fideicommissis restituendis veniunt ea quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis.*
6 *Fructus fideicommissi percepti per hæredem grauatum, pendente conditione non restituuntur.*
7 *In fideicommisso vniuersali vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis.*
8 *In restitutione fideicommissi vtensilium, & mobilium, cessante fraude, & dolo, attenditur tempus purificati fideicommissi.*

DECISIO CCCCIX.

Dubitaui, an in restitutione drogherię, esset attendendus valor de tempore obitus grauati, an ve-
1 rò grauantis. † Et Rota censuit, esse attendendum tempus obitus grauantis, & non grauati, quia genus, aut quantitas in genere est in fideicommisso, non species vel merces, quæ reperiebantur in drogheria tempore obitus grauati, aut quæ quolibet tempore reperirentur. Ita quòd fideicommissum cresceret, & decresceret, sicut peculium, l. si ita, ff. de aur. & arg. l. Aurelius, §. testamento, ff. de liber. leg. l. si ita scripsisset, ff. de leg.2. Et est bonus tex. in l. hac edictali, §. mobilium, C. de secund. nupt. Bald. cons. 135. primò casanas. nu. 1. lib. 1. Cùm enim agatur de drogheria, cuius bona non fuerunt subtracta, sed in vtilitatem grauati con-
2 uersa, † æquum est, vt cùm his suo commodo negotiaretur, ita & suo periculo, l. si socius, § 1. ff. pro soc. l. manifestissimè, §. sed cùm in secunda, C. de furt. Et ratio suadet, quòd sicut commodum non spectabat ad fideicommissarium, ita nec damnũ, vt in puncto considerat Bald. alleg. cons. 135. num.1. vers. præterea iste Titius, & in fine, versic. præterea cum ratio eadem.
3 † Hæres enim non tenetur negotiari, & aliquid lucrari in gratiam fideicommissarij. Doct. in l. deducta, §.
4 ante diem, vbi Alexand. num.2. ff. ad Trebel. † Nec esse eius procurator, l. postulante, §. sed in huiusmo-
5 di, in fine, ff. eodem titulo. † Et hæc est regula generalis, quia in fideicommissis restituendis veniunt ea, quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis, l.3. ff. ad l. falcid. l. debitor, §. fin. l. in fideicommissariam, §. quoties, & l. ita tamen, §.1. ff. ad Trebel. vbi
6 fructus, pendente fideicommissi conditione percepti ab hærede grauato non restituuntur fideicommissario, quia non hæreditati sed bonis accepto feruntur.
7 Neque obstat, quòd versemur in fideicommisso vniuersali, & in vniuersalibus vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis, l. Imperator, §. fin. cum l. sequenti, ff. de leg.2. l. cùm tabernam, ff. de pign. Bald. dicto cons. 135. num.1. versic. in contrarium, quia hæc non faciunt ad punctum. Essent enim consideranda, si merces quæ extabant in drogheria, fuissent suppositæ, & non genus, aut quantitas in genere. Tunc enim esset videndum, an desijssent extare facto, dolo, aut culpa ipsius hæredis grauati, vel naturaliter, quos casus considerant Doctores, & ampliant, & limitant.
8 Non obstat, quòd aliquando attenditur tempus obitus grauati, quia conclusio procedit quoad vtensilia, & mobilia domus, quæ restituenda sunt de tempore purificati fideicommissi, modò non adsit dolus, & fraus grauati, quia illatum rerum vsus censetur permissus à testatore. Et in his terminis loquitur decisio Foroliuien. fideicommissi 13. Nouembris 1595. coram bon. mem. Litta.

An

Au autem constet, droghertam fuisse versam in aromatariam, et:it particulariter agendum.

Bononien. Residui Pretij. Vener. 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio aratiua, vitata, & pratiua dicitur, etiam illa, in qua vna ex dictis qualitatibus verificatur.*

2 *An venditione facta ad corpus adiecto numero tornaturarum, si numerus non verificatur, id quod deficit debeat excomputari.*

3 *Emptor retinens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCCX.

Fvit resolutum, plagam, seu Berledam esse computandam in numero tornaturarum venditarum: neque esse faciendum aliquod defalcum pro tot naturis deficientibus, excepta illa quæ fuit euicta, fructus autem deberi iuxta terminos l. curabit, C. de act. empt. Quantum enim attinet ad plagam seu Berledam, cùm veniat in venditione, iuxta resolutionem factam coram me, 29. Febr. præteriti, debet quoque computari in numero tornaturarum venditarum, ad faciendum numerum, cùm fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratiuæ, & sufficit quòd aliqua ex dictis qualitatibus verificetur in Berleda,
1 † quia impossibile est, vel saltem non cötingens, quòd omnes qualitates verificentur in qualibet gleba, vt per Alexand. cons. 120. num. 10. lib. 2. Et quantùm attinet ad tornaturas deficientes, excepta illa quæ fuit euicta, non est facienda aliqua defalcatio; quia cùm sit in confesso apud partes, quòd venditio fuit facta ad corpus, non ad mensuram, licèt fuisset enunciatum, esse tornaturarũ 100. & reperiatur esse tornaturarum 97. tamen tornaturæ deficientes non debent
2 excomputari, † quia quicquid sit de illa quæstione, an in puris terminis venditionis factæ ad corpus à dicto numero tornaturarum, si numerus non verificetur, id quod deficit debeat excomputari, de qua per Surd. decis. 64. num. 11. & seqq. hic cessat omnis difficultas, propter verba adiecta in instrumento, [& quantacumque sit,] vt fuit latè deductum 14. Aprilis 1603. coram R. P. D. Ludouisio, in hac causa.

Quantùm verò ad fructus recompensatiuos, ad illos tenetur Macchiauellus, cùm habuerit rem, & pretium, ad quod soluendum nulla erat data dilatio. Bald. in l. 2. num. 7. Castrens. num. 1. C. de vsur. Dec. cons. 119. colu. 3. versic. 6. adduci potest. Paris. cons. 60. num. 26. & seqq. lib. 1. Soc. sen. cons. 176. colum. vlt. num. 11. lib. 2.

Spoletana Dotis. Vener. 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Confessio de dote recepta facta ante matrimonium, præsumitur facta spe futura numerationis.*

2 *Exceptio non numeratæ dotis, post biennium opponi non potest.*

DECISIO CCCCXI.

QVoàd scuta mille, de quibus in Capitulis matrimonialibus, Rota censuit esse debita Franciscæ pro sua dote. Guidobaldus enim in ijsdem capitulis fassus est, habuisse, & recepisse à socero du-
1 catos auri mille. † Vnde licèt confessio receptionis dotis facta sit ante matrimonium, & propterea præsumatur facta sub spe numerationis, quo casu habet locum titulus de dot. caut. non num. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in rubr. de donat. inter vir. & vx. in vlt. memb. Bald. in l. penult. §. mulier, num. t. vbi etiam Angel. num. 1. ff. sol. matr. Alexand. cons. 142. num. 5. lib. 5. Atet. cons. 86. num. 2. & 3. Bald. Nouel. de dot. 10. par. num. 7. Socin. in l. 1. num. 75. ff. solut. matrim. & de magis communi opinione Doctorum testatur Couar. var. res. lib. 2. cap. 7. num. 6. vers. est item hoc
2 in tractatu. † Tamen cùm sint elapsa tempora opponendi exceptionem non numeratæ pecuniæ, mulier potest petere dotem confessatam, vt dicunt DD. præcitati. Quòd autem non competat exceptio non numeratæ dotis, satis patet, quia matrimonium durauit vltra biennium, licèt non vsque ad decennium, & tamen nec maritus, nec post eius obitum illius hæredes intra tempus à lege præfixum, opposuerunt de nõ numerata dote, vt habetur in auth. quod locum habet C. de dot. cap. non aut. num. Et hæc, dicebant Domini sufficere, absque eo quòd videretur, si ex coniecturis constabat, confessionem non fuisse factam sub spe futuræ numerationis.

Quoàd alia scuta mille de quibus in literis Cambij factis constante matrimonio, erit particulariter videndum.

Romana Census. Lunæ 12. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio datur ad statum in quo deponens erat ante factum depositum.*

2 *Clausula SINE PRAEIVDICIO IVRIVM facta in deposito, præseruat ius, non tamen tollit mentem à facto.*

DECISIO CCCCXII.

CVm Cæsar de Amannis cesserit ad fauorem suorum creditorum bona sua, inter quæ adest census de quo agitur, qui fuit à diuersis creditoribus exactus, & præsertim à Ioanne Paulo Guidotto, nomine suorum filiorum hæredum hæredis Bargini, mediante deposito facto à sororibus de Amannia, ad effectum soluendi creditoribus Cæsaris, data cautione de resti-
1 tuendo prioribus, & potioribus. † Domini dixerunt, quòd creditoribus, & Guidottis ipsis, qui etiam sunt creditores, danda erat restitutio ad statum, vt scilicet pecuniæ deponerentur, soluendæ creditoribus, data dicta cautione, ex alleg. per Afflict. decis. 395. num. 4. Pur. dec. 32. de restitut. spol.

Neque obstat, quòd depositum fuerit factum sine preiudicio iurium suorum de Amannis, quia ista protestatio præseruat ius in petitorio sororibus, sed non interim impeditur restitutio ad statum, cùm sit adiecta

cta tantùm ad præseruaudum, & non ad tollendum
mētem à facto. Oldrad. cons. 330. in fine. Sarn. in reg.
de iur. quæs. non tollend. quęst. 1. in fiue. Caput. decis.
282. lib. 1. in manuscr.

Pampilonen. de Ianzi. Vener. 23. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus in noua gratia debet facere mentionem de fructibus perceptis. Declara, vt hoc non procedat, quando fructus debentur tertio, maximè si super hoc fuerit condemnatus, num. 3.*
2 *Ignorantia iuris admista cum facto semper excusat.*
4 *Gratia non valet, non facta mentione rei iudicatæ.*
5 *Gratia non valet, non facta mentione intrusionis, saltem virtualiter, num. 10.*
6 *Intrusio probatur, ex quo probatur possessio capta lite pendente.*
7 *Subreptitia non dicitur gratia, in qua res non est expressa, de qua Papa potuit cogitare.*
8 *Vera intrusio propriè est perceptio fructuum.*
9 *Regula* DE SVBROGANDO *obstat intruso qui percepit fructus.*

DECISIO CCCCXIII.

Dicebatur, gratiam Antonij non sustineri; tum
quia non fecit mantionem, quòd fructus percepit,
tùm quia non narrauit, se essa intrusum. Quantùm
attinerad primam difficultatem, licèt intrusus
debeat facere mentionem perceptionis fructuum in
noua gratia, ex deductis in decisione facta, sub die
26. Octobris præteriti. Tamen Rota censuit, prout & iu
1 illa decisione, quòd Antonius esset excusandus, † quia
regula illa nou procedit, quando fructus debentur ter
tio. Cassad. dec. 6. nu. 6. & dec. 7. de præben. cum alle-
gatis iu dicta decisione. Et licèt dicatur, quòd in casu
isto fructus properè tertio uon deberentur, sed Came-
ræ; quo casu non intrar decisio Cassad. quæ fundatur
in eo, quòd mentio non est facienda quando fructus
debentur terrio, quia impetrans duplici dispendio
afficeretur, componendo cum Camera, & soluendo
tertio. Tamen, quicquid dicendum sir, ad quem fru-
ctus spectarent, in casu isto hodie agitur de sola excu-
satione, ad quam admittendam saris est, quòd Anto-
nius esset condemuatus iu senteutijs Rotalibus ad fru
ctus restituendos, & quòd esset instrumeutum liqui-
dationis concessum in partibus. Vnde verisimiliter
posset credere, fructus spectare vel ad Ferdinandum
subrogatum in iuribus Ioannis defuncti, vt dicitur in
alia decisione, vel ad alios.

Neque hìc est agendum, ad quem verè dicti fru-
ctus de iure spectatent in casu isto, sed sufficir, quòd
stanre condemnatione, Autonius posset de hoc dubi-
2 tare, † quia ignorautia iuris admixta cum facto sem-
per excusat. Rota decis. 3. de præscript. in nou. Aegid.
decis. 704. num. 1. Doctores communiter, in cap. de
3 quarta: de præscript. † Tanto magis, quia interuenie-
bat aurhoritas iudicis, qui in sententia ipsum condem
nauerat ad fructus, Butr. cons. 18. in fine. Et in termi-
nis nostris est decisio Cassad. 6. num. 9. Et iu simili fuit
etiam resolutum in causa Salamantina dimidiæ por-
tionis, 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Pamphilio.
4 Quantum attinet ad secundam difficultatem, licèt
verum sit, quòd gratia non valebat, non facta mentio-
ne rei iudicatæ contra se reportatæ, vt per Alex. cons.
5 42. num. 1. lib. 4. prout non valer non facta mentione
intrusionis, Felyn. in cap. in nostra, nu. 10. corol. 2. de
rescr. Gabr. de acq. possess. concl. 4. num. 5. vers. 3. am-
6 plia, † quia intrusio satis ostenditur, ex quo possessio
fuit capta lite pendeute. Fetrer. cons. 12. num. 11. vers.
addo ad ea. Tamen hæc non obstanr, nam respectu
trium sententiarum, non intrat fundamentum intru-
sionis, quia de tempore gratiæ Antonius non repor-
tauerat contra se dictas sententias, ad fauorem Ferdi-
nandi. Respectu verò possessionis captæ lite penden-
te, quicquid dicendum sit, an Antonius propiereà di-
ci possir intrusus, satis de hac intrusione fuit facta
mentio, cùm in graria narrauerit, institutionem, &
7 possessionem lite pendente sibi factam fuisse. † Vnde
satis est ad rollendum subreptionem, quòd Papa in
gratia de intrusione poruerit cogitare. Lap. alleg. 89.
num. 6. vers. item licèt taciturnitas, & num. 7. Aym.
cons. 79. num. 8. Et fuit pluriès resolutum. Nec Papa
potuit intelligere in hoc casu de possessione legitima,
iuxta decisionem Oradini in causa Pampilonen. Prio-
ratus 3. Iunij 1569. quia expresè fuit narratum, pos-
sessionem captam lite pendente, & in clausulis gene-
ralibus adest, quòd Antonius possit expedire gratiam,
[si neutri,] vel [si nulli.] Vnde Papa verisimiliter po-
ruit cogitare de intrusione Antonij.

Neque obstat, quòd Papa potuit cogitare quidem
de possessione, sed non de perceptione fructuum,
8 † quæ propriè est vera intrusio, vt per Gig. de intrus.
numer. 70. quia Gig. loquitur ad effectum regulæ de
9 subrogandis. † Vt enim obstet illa regula intruso, di-
cit, quòd debet esse intrusus cum perceptione fru-
ctuum, sed non firmat, quòd qui fructus non perce-
pit, nou sit intrusus, imò contrarium dicit. Sed hæc nō
alterant casum uostrum, in quo dicendum est, satis es-
se quòd fuerit facta mentio virtualiter intrusionis,
quia quoàd fructus, si erant debiri tertio, nulla erar
facienda mentio, si Cameræ poterat fieri compositio,
& vtcumque sit, vt dictum est, Antonius venit excu-
sandus.

Calaguritana Decimarum de Tritoi. Ven. 23. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sententia sine citatione est nulla.*
2 *Tempus futurum non trahitur ad præsens, nec in præsenti verificatur.*
3 *Tempus certo modo determinatum, alterius temporis functionem non recipit.*
4 *Sententia per productionem iurium circumducitur, & habetur pro cancellata.*

DECISIO CCCCXIV.

Rota censuit, vtramque sententiam de partibus
esse nullam ex defectu citationis ad sententiam,
1 † quæ de iure necessariò requiritur, Clem. sæpe, vbi
glos. iu verb. ad id, de verb. signific. l. 1. §. item cùm ex
edicto, ff. quæ sent. siu. appel. rescind. Qui defectus nō
potest saluari propter conclusionē iu causa, iuxta sty-
lum illarum partium, quia respectu primæ sententiæ
nulla adest cōclusio. Nā & si procurator Capituli petie
rir, in causa concludi, & iudex habuerit peritionē pro
præsentata, & mandauerit, dari copiam actorū alteri

X parti,

patri, ad effectum respondendi, & si non responderit, procedit ad conclusionem causæ, & articulum de iure debitum, non ideo sequitur, quòd in causa conclusetit, quinimò si procedat ad conclusionem causæ, sequitur, quòd non habuerit causam pro conclusa, l. fi titis, §. si sibi fundum, ff. de act. empt. l. qui fundum
2 ff. de contr. empt. † Tempus enim futurum ad præsens non trahitur, nec in præsenti verificatur, l. cedere diem, iuncta glos. in verb. pendente, ff. de verb. signif.
3 † Et tempus certo modo determinatum alterius temporis functionem non recepit, l. vsusfructus mihi in biennium, ff. de vsufr. legat.
4 Quantum attinet ad secundam sententiam, licèt iudex in causa conclusetit, tamen cùm ista conclusio fuerit circumducta per productionem iurium, Rot. dec. 2. de testibus, in nou. Alex. con. 84. nu. 9. lib. 4. non potest suffragari, quia debet haberi pro cancellata, l. & post edictum, §. circumducto, ff. de iudic. l. acta, & ibi glos. in verbo circumduci, ff. de re iudic. Nec sustineri potest, ex quo dicatur lata partibus præsentibus, quia de præsentia partium nõ constat, licèt iudex post sententiam promulgatam mandauerit partibus intimari, sed non partibus præsentibus, sed testibus præsentibus.

Bononien. Serici. Ven. 30. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Mediator de proprio facto deponens plusquàm semiplenè probat.*

2 *Testi proxenetæ, quando agitur de perficiendo, aut tractando actum non creditur, secus quando agitur de probanda qualitate actus iam perfecti.*

DECISIO CCCCXV.

Domini resoluerunt, Cæsarem de Lettis emisse sericum nomine Occellorum, & non nomine
1 proprio. † Quod probatur ex dicto mediatoris, qui, cùm deponat de facto proprio, plusquàm semiplenè probat. Aym. con. 178. nu. 7. Cesf. de Graf. dec. 2. in fine de empt. & vend. Et propterea concurrentibus insuper circumstantijs facti, probat concludenter. Io. Andr. in cap. fin. nu. 4. ad finem, de succes. ab intest. Cæs. de Graf. decis. 3. nu. 6. de probat. Hic autem satis concurrunt circumstantiæ facti, quia postmodùm Occelli fecerunt apochas crediti venditoribus serici, in quibus constituebant se debitores, & post decoctionem Occellorum aliqui ex eis egerunt in iudicio, & obtinuerunt, se graduati, & prædicta etiam corroborantur ex dicto cuiusdam religiosi, licèt deponat de auditu.

Non obstat, quòd testis qui deponit de facto pro-
2 prio, fuerit proxeneta, cui non creditur: † quia conclusio procedit, quando agitur de perficiendo, aut tractando actum, secùs autem quando agitur de qualitate actus iam perfecti. Alex. cons. 127. in fine, lib. 7. Gabr. de testib. conclus. 29. num. 8. Rot. Gen. dec. 188. num. 9.

Minùs facit, quòd in libris gabellæ sericum fuerit descriptum sub nomine Letti, quia nihilominùs ex prædictis manifestissimè apparet, quomodò negociũ se habuerit, & propterea illa descriptio non debet nocere veritati negocij, ex alleg. per Surd. consil. 80. num. 4.

Oueten. Mercedis. Ven. 30. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In taxatione salarij est attendenda qualitas personarum industria, & peritia.*

DECISIO CCCCXVI.

Cvm Capitulum non neget, salarium esse debitũ domino Quinones, prout etiam pluriès fuit firmatum, sed solum discordia sit circa quantitatem, Rota censuit, nõ posse fieri vim super decreto renunciationis D. Quinones, cum assignatione salarij scutorum 50. quia ista assignatio fuit facta post reuocationem, nec constat de aliqua acceptatione, sed domino Quinones deberi salarium ad rationem ducatorum 100. annorum, iuxta resolutiones aliàs factas, quia dato etiam, quòd non constaret de aliqua promissio-
1 ne, quantitatis, † nihilominùs cùm hoc casu sit attendẽda qualitas personarum, industria, & peritia, vt dicit Bald. cons. 155. in fin. lib. 5. habita ratione ad dictas qualitates D. Quinones, hæc quantitas non videbatur excessiua, sed multùm conueniens.

Romana Spolij. Merc. 4. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In spolio vigore Ægidianæ non datur appellatio, nisi notoriè constet de grauamine, nu. 9.*

2 *Iudex iniustè procedens, non priuat possessione.*

3 *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus, etiamsi contra ipsum lata sit sententia, à qua tamen benè appellauit, nu. 9.*

4 *In concursu possessio ciuilis anterior præfertur naturali posteriori.*

5 *Iuramentum calumniæ petitum, & non præstitum, annullat sententiam.*

6 *Mandatum generale, cum clausula ad iurandum de calumnia, ex communi obseruantia admittitur.*

7 *Sententia lata sine probationibus est notoriè nulla, contra Afflict. dec. 28.*

8 *Sententia restitutoria, in causa appellationis potest ex nouiter deductis iustificari.*

DECISIO CCCCXVII.

Hercules vigore mandati ad eius fauorem relaxati à primo Collaterali, obtinuit pro eius creditore immitti in eius possessionẽ molendini. Et cùm postmodùm Octauianus introduxerit iudiciũ spolij corã Camerario, & obtinuerit, Hercules, introducta causa in Rota, petebat manuteneri. Et Domini censuerunt
1 esse manutenendum; † quia licèt vigore Ægidian. in spolio non sit danda appellatio, & propterea non possit iuuari summarissimo possessorio, cùm sententia sit lata in plenario. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 59. tamen secùs est, si notoriè constat de grauamine, quia tunc datur appellatio, vt sunt verba formalia constitutionis, quæ refert etiam Corn. con. 19. in prin.

vers.

vers. item præsupponendum est, lib. 4. & dicit Put. de-
cis. 4. de Ægidian. Et fuit pluriès firmatum in Rota.
Hìc autem constat, sententiam esse nullam, & noto-
2 riè iniustam ad effectum de quo agitur. † Et ideò Her-
cules non fuit sua possessione priuatus, vt per DD. in
l. clàm possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. pos-
3 ses. † Vnde debet manuteneri, §. hodiè, instit. de in-
4 terd. † quia in concursu præfertur ciuilis possessio an-
terior naturali posteriori, secundùm opinionem quā
Rota seruat, & sentit Menoch. loco allegato.
5 Nullitas enim satis concludenter deducitur, ex quo
fuit petitum iuramentum calumniæ, & non præsti-
tum, cap. 1. de iuram. calum. in 6. vbi Franc. numer. 4.
Rot. dec. 2. de iuram. cal. in antiq. Put. dec. 398. lib. 2.
Nec alia pars potest iuuari, ex quo iuramentum fuit
præstitum in terminis substantialibus, secundùm opi-
nionem quam Rota aliàs amplexa fuit, quia nedum
non constat de mandato speciali Pompeij qui illos ser
uauit, sed nec de aliquo mandato generali ad lites,
6 cum clausula ad iurandum de calumnia, † quod (quic
quid de rigore iuris,) ex communi obseruantia ad-
mitti, & ab ea non esse recedendum, dicit Bart. in l.
qui bona, §. si alieno, num. 7. ff. de dam. infect. Mathe-
sil. sing. 149. incip. nota quod, Gail. obseru. 83. nu. 3,
in fine & nu. 4. lib. 1.
7 Notoria verò iniustitia deducitur, ex quo sententia
fuit lata sine probationibus. Gem. cons. 76. numer. 6.
vers. dicitur insuper, Anchar. cons. 37. num. 2. lib. 5. &
313. num. 2. vers. sed ponamus, eodem libr. Gabr. in
tit. de sent. concl. 9. vbi de magis communi. Et hanc
sententiam sequitur Rota, reiecta decis. Afflict. 28.
quæ vult, iudicem potuisse aliunde se informare, vt
per Chissau. decis. 179. in manuscr. & fuit sæpiùs di-
ctum. In hoc enim casu nullæ fuerunt factæ proba-
tiones, quia nec acta facta in Capitolio fuerunt tran-
sportata, vel producta ad effectum iurium, etiam Ro-
ta resoluit, ex deductis coram Camerario non consta-
re de primo extremo.
Neque releuat, quòd hodie ex testibus, & alijs, con-
stat de primo extremo Octauiani, & regula sit, quòd
in causa appellationis non deducta deducam, &c. &
8 specie, † quòd sententia restitutoria possit ex nouiter
deductis iustificari, est decisio Veral. 115. lib. 3. Et in
omnem euentum constat de transportatione actorū;
Quia fuit responsum, regulam præfatam esse veram,
sed non applicari; quia hodiè non agitur de iustifica-
tione sententiæ, ad effectum quòd possit confirmari,
prout loquitur Veral. sed agitur ad effectum iustifica-
tionis appellationis, an esset admittenda, vel ne; &
ad hoc quòd dum agitur super iustificatione senten-
9 tiæ sit danda manutentio. † Et ad hunc effectum suf-
ficit Herculi, quòd deberet admitti appellatio, ex quo
sententia illa non iustificatur ex actis, vt bene videtur
dicere Corn. dicto cons. 10. num. 2. vers. acta autem
causæ, lib. 4. Hinc Bald. in istis terminis dicit, quòd
deferendum est appellationi, quando est aliqua, vel
aliquabilis in cons. 367. in princ. li. 2. & aliàs gesta ap-
pellatione pendente, debent reuocari. Idem Baldus
pariter in istis terminis, cons. 379. num. 10. lib. 1. Et
fuit resolutum in causa Farfen. bonorum, 16. Ianuarij
præteriti coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et
prædicta nituntur maxima æquitate, quia aliàs per in-
directum tolleretur Herculi defensio, qui, si vidisset a-
liam partem iura sua producere coram Commissario,
etiam ipse iura sua deducendo, potuisset se defende-
re. Quantum verò attinet ad transportationem a-
ctorum, vel productionem, de ea in actis non constat.
Vnde apparet, confessiones Herculis, quòd acta es-
sent producta esse erroneas, maximè cùm fuerint fa-
ctæ in quibusdam protestationibus, in quibus asse-
rebat, constare de iure suo ex processu in actis pro-
ducto, quæ fuerunt incidenter factæ, & possunt ha-
bere alium sensum.

Tarraconen. Attentatorum. Merc. 4. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitione pendente, nihil est innouandum.*
2 *Regula,* QVI CONTINVAT NON ATTENTAT, *fallit quā-
do causa super ipsa continuatione committitur.*
3 *Iudex ex officio potest reuocare attentata.*
4 *Reuocatio attentatorum, quòd præterita, habet vim
possessorij recuperandæ, quoàd futura, retinendæ.*

DECISIO CCCCXVIII.

CVm Capitulum vigore specialis Commissionis
fuerit inhibitum, ne aliquid innouaretur, circa
priuationem officiorum, & tamen secùs fecerit; Rota
1 censuit, constare de attentatis, † quia inhibitione
pendente, nihil est innouandum; neque Capitulum
2 potest iuuari ex regula, [qui continuat, &c.] † quia
fallit, quando causa expressè super continuatione
ipsa committitur. Rip. in cap. cum M. Ferrarien. num.
193. ante finem vers. ad istud respondeo, de constit.
Et hæc de plano procedunt respectu D. Christophori
quia constat de mandato illius qui præsentauit com-
missionē, & etiam respectu Pauli. Licèt enim nec ipse,
nec eius antecessor esset in causa, tamē cū causa fuisset
commissa nomine Dignitatum, & generaliter inhibi-
tum Capitulo, ne aliquid innouaret circa distributio-
3 nem officiorum, † Iudex potest ex officio reuocare
attentata, cùm eius maiestas sit læsa. Cassad. decis. 3.
nu. 6. de restit. spol.
Neque obstat, quòd cùm huiusmodi officia sint
annalia, non est in quo detur manutentio dictis Dom.
Christophoro, & Paulo, cùm dubium disputetur ad
4 hunc effectum, † quia fuit responsum, quòd cùm re-
uocatio attentatorum, quoàd præterita, haberet vim
possessionis recuperandę, quo verò ad futura, retinen-
dæ, vt per Oldr. cons. 206. num. 4. versic. nunc autem,
poterit in futurum dari manutentio, in præteritum
verò cogi Capitulum ad restituendum quod perce-
pissent dicti actores, si minimè priuati fuissent.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Lunæ 9. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio reciproca, quæ etiam breuiloqua dicitur, sub
se continet directas substitutiones, non autem fidei-
commissarias.*
2 *Substitutio compendiosa continet fideicommissa-
riam.*
3 *Substitutio reciproca, quando adest clausula codicilla-
ris per verba futuri temporis, continet etiam fidei-
commissariam.*
4 *Verbum* SVBSTITVO *est commune.*
5 *In dubio verba directè debent intelligi.*
6 *Verba* NON VALEBIT, *posita in hac clausula codicilla-
ri,* SI NON VALET, VEL VALEBIT IVRE TESTA-

MENTI, ETC. non sunt restricta ad aliquod tempus.

7 *Verba SI SINE FILIIS DECESSERIT, posita in substitutione denotant tractum temporis, & an & quando substitutio reciproca dicatur coniuncta cum compendiosa.*

8 *Verbum, DESCENDENTES, est collectiuum plurium,*

DECISIO CCCCXIX.

COmes Hercules senior inter alia legauit Octauiano filio illegitimo, & successiuè eius filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus ex eius filijs legitimis, quatenus extarent, & præsertim Herculi nepoti naturali ex Bartholomæo filio legitimo, & successiuè eorum filijs & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, & dictos Octauianum. & alios filios filiorum præfatos, & illorum descendentes inuicem substituit,

Hoc stante, dubium est, an Hercules & eius descendentes sint actiuè vocati ad portionem Octauiani, & quatenus sit, an etiam passiuè.

Quantum attinet ad primam difficultatem, Rota
censuit, affirmatiuè esse respondendum. Nam licèt
1 hic simus in substitutione reciproca, † quæ & Breui-
loqua à Doctoribus appellatur, ex allegatis per Illu-
strissimum Mantic. de coniect. vlt. vol. tit. 4. nu. 1. quæ
continet in se tantùm directas substitutiones, non au-
tem fideicommissarias, l. iam hoc iure, vers. sed si ali-
ter, ibi, in vulgarem tantummodò casum, & ibi notãt
DD. communiter, ff. de vulg. Et ratio est, quia sit sim-
pliciter, & non habet tractum futuri temporis, itaut
2 plura tempora complectatur, † prout habet compen-
diosa, quæ continet fideicommissariam. Ias. post Bart.
in l. centurio, num. 52. ff. de vulg. & pupil. Illustrissi-
mus Mantica vbi suprà, nu. 5. Tamen secus dicendum
est in casu isto, ex pluribus, & præcipuè, quia in hoc
testamento adest clausula codicillaris per verba futu-
3 ri temporis. † Vnde certum est, substitutionem reci-
procam continere etiam fideicommissariam. Castr.
Corn. & alij in l. si frater, ff. de fideicom. Illustrissimus
Mantica vbi suprà nu. 9. vers. sed contrariam senten-
tiam, vbi de communi, & magis communi. Et hoc
probatur euidentissima ratione, secundùm Grat. in
4 c. 8. num. 13. lib. 2. † Nam verbum [substitutio] est
commune, & aptum comprehendere tam directam,
quàm obliquam substitutionem, & ex eo regulariter
5 comprehendit directam, † quia in dubio verba dire-
ctè debent intelligi, quod cessat, stante clausula co-
6 dicillari, per quam disponitur, † quòd si testamentum
non valet, vel valebit iure testamenti, valeat iure fi-
deicommissi. Quæ verba significant. quòd si non va-
let. vel valebit iure directo, valeat iure fideicommissi,
quæ verba, [vel non valebit,] non sunt restrictiua ad
aliquod tempus, & ideò si adita hæreditate expirauit
vulgaris directa, tunc valebit vt fideicommissaria, vt
benè & eleganter per Soc. sen. cons. 6. num. 5. vol. 3.
7 Et hoc etiam ex alijs apertissimè deprehenditur,
quia sublato de medio Hercule, & eius filijs. & mo-
riente Octauiano sine filijs, substituit filios legitimos
ipsius testatoris, quo casu substitutio reciproca dici-
tur coniuncta cum compendiosa, quia illa verba [si
sine filijs,] denotant tractum temporis, & congruunt
substitutioni compendiosæ, & ideò post aditam hære-
ditatem intelligitur facta fideicommissaria. Rol. cons.
25. nu. 10. cum seqq. vol. 1. Imol. in l. Lucius Titius,
45. nu. 12. vers. aut apposita est conditio, ff. de hæred.
instit. Capra cons. 7. num. 19. Illustrissim. Mant. loco
allegato, num. 6. vers. idem quoque est intelligendũ.

Quantum attinet ad secundam difficultatem; Domini censuerunt, Herculem, & eius descendentes nõ
solùm fuisse actiuè vocatos, verùm & passiuè, ex quo
8 vocantur descendentes; † quod verbum est collecti-
uum plurium, itaut vnus post alium videretur grauatus restituere, per cons. Socin. iun. 81. num. 10. lib. 3. Aym. cons. 21. num. 4. Et ponderabant etiam prohibitionem alienationis, & alia, sed quia articulus est exemplaris, volui hìc tantum annotare sententias Dominorum, expectando ab ipsis ex solita benignitate denuò responsum, maximè quia circa hunc articulum vota non satis conueniebant,

---

Toletana Decimarum. Ven. 13. Iunii 1608.

EPITOME.

An per hæc verba *concedo prædium con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos* censeantur etiã concessæ decimæ, an verò exceptio à solutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Pascere dicitur, ille qui pabulum præbet.*

DECISIO CCCCXX.

EX deductis in hac causa 7. Aprilis 1606. clarè constabat, quòd vigore stabilimentorum Religionis, etiam commendatrix Monasterij sanctæ Fidei, tenebatur soluere decimam ex animalibus proprijs, quæ nutriuntur in proprijs predijs. Sed difficultas consistebat in eo, an etiam tenerentur de proprijs animalibus, quæ nutriuntur in prædio sancti Martini, quod fuerat concessum Monasterio per magnum magistrum, [con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos.] Quæ verba interpretantur, & cum omnibus decimis gregum quos nutriuerint in omnibus suis tenementis. Et propterea hæc verba sunt intelligenda, vt possint habere decimas ab arrendatarijs, non quòd sint exemptæ à solutione decimarum, cùm hæc inter se differant, vt dicitur in aliã decisione. Et huic intellectui non repu-
gnant verba illa, [quos nutriuerint,] quia satis Mo-
1 niales dicuntur pascere, etiam quòd arrendent, † cùm
pascere dicatur ille, qui pabulum præbet, vt colligitur ex tex. in c. 1. 13. quæst. 1. vbi quis pascit gregem, iuncta glos. in verb. pascit. Et facilè fuisset Magno Magistro dicere, [concedo exemptionem à solutione decimarum,] prout dixit, [concedo decimas gregum, quos nutriuerint.] Et cessat omnis difficultas, quia in petitione confirmationis huius facultatis decimandi, moniales fatentur, huiusmodi prædium fuisse datum cum omnibus suis decimis, & quod plus est, dicunt, percepisse decimas pacificè absque contradictione, & fuisse spoliatas. Vnde manifestissimè apparet, Monialibus fuisse concessam decimam, non exemptiooem à solutione decimarum. Et hæc corroborantur, cùm adsit stabilimentum, quòd facta concessione terrarum, non propterea liberatur prædium à solutione decimarum, cum quo censetur se conformasse magnus Magister. An autem Moniales doceant de tali obseruantia, quæ eis suffragetur, erit particulariter videndum.

Imo-

Imolen. Diuisionis. Lunæ 16. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Societas cum infante absque consensu tutoris contrahi non potest.*

2 *Societas omnium bonorum potest expresse & tacitè coiri.*

3 *Fratres, etiamsi aliquis sit infans, viuentes post obitum patris cum hæreditate indiuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis redditione, censentur contraxisse inter se societatem omnium bonorum. Et hæc tria sunt requisita societatis omnium bonorum.*

4 *Ad effectum societatis omnium bonorum, quando societas est promercalis, non requiritur par industria.*

5 *Socius omnium bonorum non habitans cum alijs per modicum tempus, non censetur à tacita societate discessisse.*

6 *In tacita societate omnium bonorum veniunt ea quæ acquiruntur ex actibus quæstuarijs, non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt.*

DECISIO CCCCXXI.

OBijt Ioannes Antonius pistor relictis post se qua-
tuor filijs, inter quos Matthæus infans. Vnde
dubitatum fuit, an fuerit inter ipsos fratres contracta
societas omnium bonorum, etiam respectu dicti Mat
thæi infantis, non tamen ad effectum videndi, an so-
cietas possit contrahi cum infante absque consensu
1 tutoris, † quia vera est responsio negatiua. Roman.
cons. 413. num. 14. vers. quoàd sextum, & ibi apostil.
Alex. cons. 49. in princ. lib. 1. Sed ad effectum, quòd
cùm fuerit negotiatum ex communibus rebus relictis
per patrem, possit effectus maior petere communi-
cationem, actione negotiorum gestorum, vt dicit
Bald. in cons. 236. lib. 4. vel ratificare quod iam est
communicatum, vel communi nomine actum. Alex.
dicto cons. 49. num. 2. vers. hoc probatur 1. lib. 1. Ias.
in l. 1. num. 6. vers. vltimò limita, C. qui testam. fac.
pos. Aym. cons. 286. nu. 2. Surd. cons. 9. num. 17. lib. 1.
vbi numero sequenti dicit, quòd satis dicitur ratifi-
casse, cùm effectus maior se ingesserit in negocijs so-
cietatis, prout in casu isto fecit Matthæus, vt depo-
nunt testes in summario num. 10. Et Rota censuit, ad
effectum prædictum fuisse contractam societatem om
2 nium bonorum, etiam respectu Matthæi. † Nam cùm
societas possit induci tacitè & expresse, l. coiri, ff. pro
soc. Bald. cons. 19. nu. 1. vers. ad intelligentiam lib. 1.
Ang. cons. 112. in princ. vers. sed hic videndum, li-
cèt hic non adsit societas expressa, adest tamen tacita,
& quidem omnium bonorum, quæ satis probatur ex
actibus consonantibus ipsi societati, & dicit Ang. vbi
suprà, vers. alio modo contrahitur tacitè. Nam isti fra-
tres post obitum patris per 25. annos, & vltrà, conti-
nuè communiter, & pro indiuiso simul steterunt, &
cohabitarunt, viuendo communibus expensis ad v-
num panem, & vnum vinum, & ad vnam, eandem-
que mensam, & omnia eorum bona tam mobilia,
quàm immobilia, & nomina debitorum communi-
ter, & pro indiuiso tenuerunt, & possederunt, promi-
scuè agendo, & communicando fructus prædiorum,
necnon lucra, & salaria, sine vllo computo rationum,
& nulla vnquam inter eos reddita ratione, soluendo
etiam collectas, & munera, & faciendo alias expen-
sas, quæ deprehenduntur ex ipsa aditione hæreditatis
facta communi nomine, & exactione crediti officinæ
paternæ, illudque iterum in eadem officina negotian-
do, ex restitutione dotis facta matri Matthæi, & ex
solutione debitorum paternorum. Quæ omnia com-
muni nomine fuerunt facta. Et quod plus est, dota-
runt communi nomine sororem ex vtroque latere
Matthæi, necnon, & eodem communi nomine domũ
emerunt. Quæ longè post obitum patris fuerunt fa-
3 cta. † Vnde cùm, vt ex præfatis patet, isti fratres
post obitum patris simul vixerint cum hæreditate in-
diuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis
non redditione, istis tribus copulatiuè concurrenti-
bus, censetur inducta societas omnium bonorum.
Bart. in l. Titium, §. altero, num. 5. ff. de adm. tut. Dec.
21. & num. 1. & 2. uers. secundùm Oldr. & cons. 628.
nu. 3. Ias. cons. 2. num. 16. & 17. vol. 3. Et pluriès dixit
Rota. Et hæc quidem non solùm habent locum re-
spectu artis pistoriæ, quæ erat in hæreditate paterna,
verùm etiam respectu conductionis bonorum artis
ferrariæ, vt cupedinariæ, cùm nulla appareat distin-
ctio, & in his omnibus se ingesserit Matthæus, præ-
stando operas suas, quæ ingessio, attenta origine, sa-
tis arguit etiam communionem in istis, quia semper
fuit continuatum exercitium paternum, faciendo a-
lias negociationes, quæ quodammodò proueniebant
ex fructu negociationis artis pistoriæ. Nec iuuat fra-
tres, quòd opus Matthæi non esset æquiualens operi-
4 bus ipsorum, † quia ad effectum communionis om-
nium bonorum, quando societas est promercalis, non
requiritur par industria, vt dicit Bald. cons. 120. num.
1. vers. & est quædam societas, lib. 1. & quando pro-
fessiones sunt diuersæ, sufficit quòd quisque se exer-
5 ceat in sua. Ang. Aret. in cons. 45. num. 8. † Nec com-
munis habitatio ex eo eliditur, ex quo aliquando
Matthæus alibi permanserit, quia hoc fuit per modi-
cum tempus, non habitando in diuersa prouincia, &
habenda est ratio expensarum domus quæ fiebant de
rebus communibus, vt considerat Ias. in cons. 2. num.
32. vol. 3.

Neque obstat, quòd societas omnium bonorum nõ
possit contrahi tacitè, quia quicquid sit de veritate
istius opinionis, hæc est differentia inter tacitam, &
6 expressam, † quia in tacita non veniunt nisi ea quæ
acquiruntur ex actibus quæstuarijs, de quibus hodiè
quæritur, non quæ ex legato, aut hæreditate proue-
niunt, l. coiri, cum quatuor legibus seqq. ff. pro socio,
Alex. cons. 49. num. 2. lib. 1. Dec. cons. 190. nu. 13. &
seqq. lib. 1. Et ideo Matthæo etiam suffragatur illa
societas tacita.

Quòd autem dicebatur, in hæreditate patris non
remansisse bona consideratione digna, imò hæredi-
tatem fuisse damnosam, non videbatur sufficienter o-
stensũ, & de hoc si opus erit, poterit particulariter agi.

Romana Remissionis. Ven. 20. Iunij 1608.

EPITOME.

An, & quando locator teneatur ad remissionem mercedis, stante pacto, *che li locatori in caso dell'inondatione del Teuere siano tenuti, & obligati far remissione, & restauro al conduttore.*

SVMMARIVM.

1 *In locatione ad plures annos pro damno vnius anni circa fructus, non fit remissio mercedis, sed annus sterilis cum fertili compensatur.*

2 *Conductori scienter conducenti casale subiectum inundationi fluminis, vel alteri impedimento, non fit remissio mercedis propter sterilitatem.*

3 *Stante pacto, quòd locator teneatur facere remissionem, & restaurum, si res locata propter inundationem fluminis non reddiderit fructus, conductor tenetur ad remissionem, si damnum sit tale, quòd de iure communi requirat remissionem.*

4 *Pactum de quo suprà, operatur, vt annus sterilis cum fertili non compensetur.*

Item vt non sit imputandum conductori, quòd scienter conduxerit rem subiectam inundationi. In reliquis regulatur secundùm ius commune.

5 *Stante pacto de quo suprà scil. ad hoc vt locator teneatur ad remissionem, requiritur quòd conductor non tantum perceperit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, resultet læsio vltra dimidiam pensionis soluendæ locatori, & nu. 7.*

6 *Quoties agitur de remissione facienda, intelligitur quatenus de iure illi sit locus.*

8 *Peritus referre debet, iudex autem iudicare.*

9 *Damnum, secundùm communem vsum loquendi, aliquando intelligitur circa fructus.*

10 *Stante pacto de quo suprà, damnum accipiendum est quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans.*

11 *Salic. in l. licet in fine C. locati. Ruin. in cons. 81. vol. 1. Bald. in cons. 439. art. fin. lib. 1. Socin. iun. cons. 79. num. 8. vol. 12. Surd. 383. nu. 8. & 9. volum. 3. Ang. con. 112. n. 6. declarantur n. 12. 13. 14. & 15.*

16 *Locatio est vnica quæ fit propter vnicam mercedem.*

17 *In remissione mercedis habenda est ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum, non autem vnius partis, aut certæ speciei fructuum.*

DECISIO CCCCXXII.

FVerat locatum casale ad nouennium, pacto in locatione apposito per hæc verba, [che in caso d'inondatione del Teuere, li Signori locatori siano tenuti, & obligati far remissione, & restauto al Signor conduttore da liquidarsi da doi periti, & che non si possino ritardare le paghe, se non doppo che il danno sarà liquidato.] Vnde cùm venerit casus inundationis, & præsupponatur nihilominùs, quòd locator tantum perceperit ex casali, quod sufficiat ad solutionem affictus, & pro expensis factis in fructibus colligendis. Dubitaui, an locatores teneantur ad remissionem mercedis, & ad restaurum. Et Domini censuerunt, negatiuè respondendum. Et pro intelligentia pacti de remissione facienda præmittebant duo,
1 † alterum quòd in locatione ad plures annos pro damno passo circa fructus in vno anno, non fit remissio mercedis, sed habetur ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contrà, l. si vno, in princ. ff. locat. l. licet, C. eodem tit. cap. propter sterilitatem, pariter eodem
2 titulo. † Alterum verò quòd cùm conductor scienter conduxerit casale subiectum inundationi Fluminis, cessante pacto, locatores non tenentur propter inundationem, ad aliquam remissionem mercedis, vt in puncto est consilium Gozad. 74. num. 4. & 5. quem sequitur Rim. iun. cons. 40. nu. 18. in fine, lib. 1. Et regulariter quando quis scit impedimentum de tempore locationis, vt belli, aut pestis, vel aliud simile, locator propter dictum impedimentum non tenetur facere restaurum: ex alleg. per eundem Rim. loco proximè allegato, num. 17.

3 His duobus præmissis, inferebant Domini ad intelligentiam pacti, & resolutionem dubij, scilicèt, quòd pactum potest operari, vt non obstante quòd locatio sit ad nouem annos, sit facienda remissio, non habita ratione anni sterilis cum fertili, & etiam non obstante quòd scienter res subiecta inundationi sit conducta, si tamen concurrant requisita de iure communi ad talem remissionem faciendam. Non autem quòd locatores pro simplici damno teneantur ad remissionem, vt in puncto dicunt Gozad. d. cons. 74. num. 15. & 16. Cephal. cons. 104. num. 8. lib. 1. Scader. cons. 34. nu. 32. & seqq. lib. 1. Nam licèt pactum debeat aliquid o-
4 perari vltra ius commune, † tamen hoc est intelligendum secundùm naturam contractus, vt considerant DD. præfati, & satis operatur, quia non est facienda computatio annorum, nec habenda ratio, quòd scienter res subiecta inundationi fuerit conducta, & vbi potest pactum quid minimum operari, sat est, quia vitatur superfluitas, & in reliquis restringitur secundũ ius commune, vt per Cephal. d. cons. 104. numer. 17. Surd. d. cons. 34. num. 49. Et omnes Doctores, qui tractant hanc materiam, totum negocium conferunt, quid ex serie pactorum actum sit, & in hoc versatur totum negocium: nam omnes fatentur, pacta seruanda esse.

In proposito autem casu, cùm præsupponatur, quòd conductor tantum percepit, quod sufficiat ad solutionem affictus, & pro expensis factis in fructibus colligendis, non est facienda aliqua remissio, seu restau-
5 rum, † quia ad effectum quòd locator teneatur ad remissionem, requiritur, quòd conductor non tantum perceperit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, inde resultet læsio vltra dimidiam pensionis soluendæ locatori. DD. in l. licèt, C. locat. vbi Bart. num. 1. Bald. num. 15. Aret. cons. 52. num. 2. vbi de communi Alex. cons. 3. num. 6. vers. idem si attento, vbi de communi, & magis communi, lib. 1. Rol. cons. 86. in princ. lib. 3. vbi pariter de communi. Alios congerit Rim. d. cons. 40. num. 46. Surd. cons. 34. nu. 7.

Et prædicta maximè corroborantur, quia verba præfata pacti, [che li signori locatori, &c.] eò tendunt, vt duo contineant, scilicèt remissionem mercedis, & æstimationem damni, quæ debet fieri per peritos, quorum primum ostendunt verba illa, [che li Signori locatori siano tenuti far remissione, & restauro,] quæ verba sunt intelligenda quatenus de iure
6 sit locus remissioni. † Quotiescumque enim agitur de remissione facienda, semper intelligitur quatenus de iure illi locus sit. Paris. cons. 38. nu. 12. vol. 1. Surd. cons. 33. nu. 26. Rim. iun. cons. 810. num. 21. & 22. Secundum verò de æstimatione facienda à peritis, satis ostendunt verba illa, [da liquidarsi da doi periti.] Vn-
7 de insurgit iuris communis dispositio, † quæ est, vt si tot fructus supersint, quibus conductor pensionis dimidiam partem possit soluere, sibi restaurum non fit faciendum, vt dictum est. Vnde declaratio peritorum versatur circa factum, id est, in æstimatione damni, non autem circa ius, vt ipsi possint iudicare, an restaurum sit faciendum, quando partes non conue-
8 niunt, † sed ad iudicem spectat iudicare. Ita Ceph. cons. 104. nu. 26. Rim. iun. cons. 810. numer. 31. Et
9 stante prædicto intellectu, † licèt aliquando damnum secun-

secundùm communem vsum loquendi intelligatur circa fructus, vt voluit. Socin. iun. cons. 78. nu. 14. vol. 2. Surd. cons. 383. num. 9. & 23. tamen in casu isto non adaptatur iste communis vsus loquendi, quia fuit promissa remissio mercedis propter damnum, & non sim-
10 pliciter refectio damni. † Ergo damnum propriè est accipiendum, quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans, quia aliàs non esset, mercedem remittere, sed esset soluere interesse, quod differt plurimùm a remissione mercedis, Rim. iun. dicto cons. 810. num. 10. & 11. & benè Surd. cons. 34. num. 36. Et sequeretur absurdum, quia si remissio deberet fieri pro lucro cessante, deberet conductor consequi fructum seminis, prout si Tiberis non inundasset, & si lucrum excederet quantitatem pensionis, etiam ad illud locatores tenerentur. Vnde non solùm priuarentur debita mercede, sed etiam tenerentur de suo supplere id, in quo vltra pensionem conductor foret damnificatus, quod etiam esset alienum ab omni iustitia, & æquitate, vt benè considerat Surd. cons. 34. num. 40. & post eum Rim. iun. cons. 810. num. 13.

11 Non obstat, quòd stante pacto prædicto, Salyc. in l. licèt, in fin. C. locat. teneat, sufficere, quòd damnum reducat fructus ad exiguitatem, quia mouetur ex quo pactum in casu suo nihil operari potuisset, nam de iure casus sterilitatis spectabat ad locatorem. Ergo per necesse dicendum erat, contrahentes sensisse de exiguitate, quod non est in casu isto, quia pactum, vt dictum est, multum operatur, & ita etiam respondetur ad Alexand. in l. Titius, in princip. num. 2. ff. de lib. & posthum. & in l. sed & si quis, §. quæsitum, num. 15. ff. si quis caut. quia cum alleget Salyc. debet intelligi iuxta terminos in quibus Salyc. loquitur, ex doct. Bart. in l. non solùm, §. liberationis, num. 7. ff. de liber. leg.
12 † & Ruin. etiam in cons. 81. vol. 1. mouetur in casu suo, quia aliàs pactum fuisset otiosum, & sine virtute operandi. Et propterea, vt dictum est, semper animaduertendum est, quid ex serie pactorum actum sit, quia omnes conueniunt, quòd pacta sunt seruanda.

13 Minùs obstat, quòd idem videatur voluisse Bald. in cons. 439. ante fin. lib. 1. scilicèt, quòd stante pacto, sit faciendum restaurum pro rata fructuum non perceptorum, quia, vt dicit Surd. dicto cons. 34. numer. 17. vers. parum etiam resistit. Bald. loquitur, quando adest pactum expressum, quòd fiat restaurum pro rata fructuum, & insuper tractat de modo faciendi restaurum, & subdit, quòd si Bald. loqueretur in terminis iuris communis, eius dictum esset falsum, quia remissio non fit, nisi quando deductis expensis pro fructibus, tantum non superest, quod sufficiat ad medietatem pensionis. Et Rim. iun. cons. 40. num. 13. dicit, quòd Bald. tenet contra communem opinionem, & quòd parum sibi fuit constans, cùm contrarium tenuerit, in l. licèt. Et quamuis excepta prima responsione Surdi, aliæ sint intelligendæ, quatenus Bald. loqueretur in terminis iuris communis, ideo meliùs potest responderi ad Bald. quòd mouetur ea ratione, quòd pacta sunt intelligenda secundùm æquitatem, in casu autem isto, vt paret ex prædictis, cum maxima æquitate pactum intelligitur, & multa operatur.

14 Neque etiam resistit Soc. iun. cons. 78. nu. 2. quem sequitur Surd. & allegati per eum in cons. 383. nume. 8. & 9. vol. 3. quia non loquitur in nostris terminis, sed in casu quo adsit pactum, quòd locator teneatur reficere damnum, quod passus fuit conductor vltra scuta 200. Et concludit, quòd huiusmodi pactum verificatur, quando damnificati sunt fructus supra conuentam quantitatem, itaut locator teneatur reficere, etiamsi conductor in pensione nihil damni senserit, quia recepit tot fructus, qui sufficiunt pro soluenda pensione. Et mouetur ea ratione, quia secundùm communem vsum loquendi, quando agitur de damno passo, intelligitur circa fructus, quia simpliciter dicitur, tantum damnum habui ex ruptura fluminis, vel inundatione, quæ ratio, vt dictum est, non applicatur ad præsentem casum, cum fuerit actum de remissione mercedis, & sic de damno, non quatenus consistit in lucro cessante, sed in diminutione patrimonij, vt per Rim. & Surd. alleg. Vltrà quòd quicquid sit de opinione Socin. & adhærentium, verius est, quòd Surd. non sequitur simpliciter Socinum, cùm de eius dicto dubitauerit in cons. 34. num. 51. lib. 1. & in dicto cons. 383. numer. 9. & seqq. mouetur ex alijs fundamentis elicitis ex instrumento locationis, ex quibus colligebatur, quòd partes senserint de damno circa fructus, & expresè contra Socinum consuluit Rim. iun. cons. 810. præsertim, num. 32. & sequentibus.

15 Nec est verùm, quòd aliter videantur sensisse contrahentes, ex quo conuenerunt, quòd locatores non teneantur facere aliquam remissionem pro quauis occasione grandinis, aut siccitatis, absentiæ, aut obitus Summi Pontificis, aut ex quolibet alio casu proueniente ex cœlo, aut à terra, & ideò cùm voluerint fieri remissionem ex inundatione, debet hæc remissio intelligi de simplici damno respectu fructuum, vt æqualitas seruetur ex ista correspectiuitate pactorum, vt considerat Ang. cons. 112. num. 6. vers. & potissimè: nam fuit responsum, quòd Angelus mouetur ex præcisa mente contrahentium, elicita ex prægnantia verborum, vt habetur dicto num. 6. ibi, [sic enim voluerunt contrahentes.] Et licèt etiam moueatur ratione prędicta, tamen illa non militat in casu isto, quia si expresè non fuit cautum circa remissionem faciendam propter inũdationem, nullo pacto debuisset fieri, cùm scienter res subiecta inundationi fuisset conducta, vt per Gozad. & Rim. alleg. Ergo istud pactum non fuit factum ad inducendum correspectiuitatem, sed ad declarandum, quòd in euentum inundationis deberet fieri remissio, non obstante quòd sciretur à conductore, quòd casale erat subiectum inundationi. Quod etiam suadetur, quia casus belli, & pestis fuit remissus ad dispositionem iuris communis. Vnde expresè apparet, quòd mens contrahentium fuerit declarare, in quibus casibus esset agendum de remissione, & in quibus non.

Non officit, quòd cùm casale partim sit montuosum, & partim inundationi subiectum, dicendum est, conductorem sibi voluisse prouspicere, quoàd partem subiectam inundationi: quia fuit responsum,
16 † quòd cùm vnica sit locatio, ex quo fuit facta vnica mercede, ex alleg. per Natt. cons. 449. num. 6. condu-
17 ctor legem sibi apertiùs debebat dicere, † quia si ex pluribus rebus locatis vnica locatione, damnum patiatur conductor in vnica re, vel in certa specie fructuum, ad effectum remissionis, est habenda ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum. Bald. in l. licet, num. 15. in fine, C. locat. Natt. cons. 449. num. 5. & seqq. Rim. Sen. cons. 406. num. 6. Calcan. cons. 24. numer. 6. in fine. Alios allegat Rim. iun. cons. 40. num. 11. & cons. 810. nu. 12. Surd. consil. 34. numer. 21. vers. 2. quæstio & seqq.

Cæse-

Cæsenaten. de Aldinis. Vener. 20. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITR. ROTAE, *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso, & seruetur æquitas. Item operatur, vt actus factus sine iurisdictione sustineatur, si non adfuit totalis defectus iurisdictionis.*
2 *Verisimilitudo multùm operatur ad mouendum iudicem.*
3 *Inanis est actio, quam inopia debitoris excludit.*
4 *Spolium ante omnia est purgandum, ad effectum, vt spoliator non possit audiri, secùs ad effectum euitandi carceres.*

DECISIO CCCCXXIII.

Rota censuit, intrare arbitrium, vt adhibeatur fides testibus deponentibus super paupertate Aldini. Nã cum fuerint examinati parte citata, & cum interrogatorijs, & solus adsit defectus iurisdictionis, quæ cùm in totum non deficiat, vtique recedendum esse ab vtroque extremo rigoroso, & seruan-
1 dam esse æquitatẽ. † Talis enim est natura istius clausulæ, [arbitrio,] vt per Bald. in cons. 177. num. 4. lib. 1. & aliàs in istis terminis fuit resolutum in causa Venetiarum illegitimitatis, 7. Febr. 1601. coram Illustrissimo Decano, & in causa Meten. Monasterij 16. Febr. 1598. coram bon. mem. Litta, & coram Illustrissimo Millino 11. Ianuarij 1603. in causa Illerden. iuris decimandi. Nec fides dictorum testium videtur debilitata ex annotationibus bonorũ in libris Catasti, quia ista annotatio eliditur ex fide Communitatis, quòd ista bona possidentur ab alijs, & maximè cùm non sit verisimile, quòd Aldinus, vt non solueret scuta 40.
2 tamdiu sustinuisset carceres. † Quæ verisimilitudo licèt non probet per necesse, multùm tamen operatur ad mouendum iudicem, stante clausula, [arbitrio,] vt per Franc. Aret. in cons. 127. num. 2. vbi benè ad propositum.

Hinc sequitur, quòd cùm constet de paupertate Aldini, intret quoque arbitrium ad effectum, quòd
3 excarceretur, † cùm inanis sit actio quam inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum non obligat, Abb. in cap. Odoardus, num. 7. in fine, & num. 9. de solut. Fel. in cap. ad aures, numer. 1. de simon. Put. dec. 56. num. 4. lib. 1.

Non obstat, quòd spolium in primis, & ante omnia est purgandum, etiam stante paupertate, Put. decis. 143. lib. 1. Quia Put. loquitur ad effectum quòd spoliator non possit audiri, non ad effectum euitandi carceres, & inspecto mero rigore iuris, à quo receditur in casu isto, stante clausula [arbitrio,] vt per Bald. alleg.

An autem intret arbitrium, stante paupertate Aldini, vt fructus, & expensæ in fine litis reseruentur, & interim audiatur, pendet ex eo an fuerit dolosus spoliator, vt fuit consideratum in causa Toletana Parochialis 13. Ianuarij 1595. coram Reuerendissimo Pacen. in qua fuerunt allegatæ Put. decis. 143. lib. 4. & 4. de solut. & Mohed. 2. eodem titulo, de quo erit particulariter agendum.

Romana Fideicommissi. Vener. 27. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Acta causarum auocatarum, sunt transportanda ab illo qui vult in causa procedere.*
2 *Sententia non visis actis probatorijs, est nulla.*
3 *Iudex potest procedere cum actis transportatis ab vna parte, quando altera pars est monita, & negligens in producendo iura sua.*
4 *Declara, vt hoc non procedat, quando adest vnus tantùm processus apud notarium, communis vtrique parti.*

DECISIO CCCCXXIV.

1 Domini resoluerunt, acta causarum auocatarum esse transportanda ab eo qui vult procedere in
2 causa, quia † secundùm dispositionem iuris, sententia, non visis actis etiam probatorijs, est nulla, Bartol. in l. 2. num. 5. C. de eden. Rim. sen. ibidem, num. 12. circa med. vers. tamen contraria opinio, Felyn. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, num. 17. de constit. Cagnol. in d. l. 2. num. 68.
3 Neque obstat, quòd iudex potest procedere cum actis transportatis, quando pars est negligens in producendo iura sua, & postquàm fuit monita per iudicem, iuxta formam traditam per Cagnol. in d. l. 2. nu. 70. Seys. ibidem, num. 12. Quia responderunt Domini, hæc procedere quando iura separatim producuntur, & vnaquæque partium recipit iura sua. Tunc enim si altera pars est negligens in producendo, post monitionem factam iudex potest procedere, quia negligentia partis in producendo, non debet retardare expeditionem causæ, & sibi prodesse in præiudicium
4 partis. † Sed quando sit vnicus processus communis, qui remanet apud notarium, & pars quæ vult procedere in causa potest illum transportare, vtique transportandus est, quia etiam stante negligentia partis in producendo, alia pars potest habere acta, & satisfacere dispositioni iuris, quòd iudex procedat visis actis. Et fuit semper seruatum in Rota, & ita seruari in Romana Curia dicit Vant. de nullit. in tit. à quo, & quib. mod. num. 21. in fine, postquàm plura deduxit ad propositum nostrum.

Palentina Beneficij. Vener. 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per instrumentum, & per testes.*
2 *Possessor de tempore litis motæ, etiam post sententiam priuationis contra se latam, à qua est appellatum, est manutenendus.*
3 *Recurrenti per se, vel procuratorem ad iudicem laicum, denegatur audientia.*
4 *In probando recursu ad iudices laicos sufficiunt leuiores probationes.*

DE-

D E C I S I O CCCCXXV.

DE possessione Alphonsi satis videbatur constare 1 ex depositione testium. † Possessio enim non modò probatur per instrumentum adeptionis, verùm etiam ex depositione testium. Rebuff. in prax. de miss. in possess. numer. 41. Et fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ 17. Nouembris 1603. coram Illustris- 2 simo Pamphilin. † Vnde succedunt regulæ, quòd possessor de tempore motæ litis, est manutenendus, §. hodiè, instit. de interd. Et hæc procedunt etiam non obstante sententia lata contra Alfonsum, quia est suspensa per appellationem, & interim sua possessione non est priuandus.

3 Sed difficultas consistit in eo, quòd Alphonso est deneganda audientia, quia plures recursus habuit ad iudices laicos, itaut nec possit petere manutentionem, vt pluriès fuit resolutum. Et ad hunc effectum sufficit, quòd eius procurator recursus habuerit, quia præsumitur de mandato principalis fecisse, & cùm res sit difficilis probationis, leuiores probationes sufficiunt, cùm agatur solùm ad effectum denegandi audientiam, donec obtinuerit absolutionem à sanctissimo Domino nostro.

Lucana Iurispatronatus. Lunæ 4. Iulij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Patronus non potest præsentare lite pendente inter præsentatos.*

2 *Cap. 1. & 2. Vt lit. pend. in 6. habent locum, etiam in præsentatione.*

3 *An lite pendente possit præsentari collitigans superstes.*

4 *Lis dicitur pendere super titulo beneficij, quando vterque collitigans prætendit, beneficium esse suum.*

5 *Lis calumniosa non facit beneficium litigiosum.*

D E C I S I O CCCCXXVI.

1 DOmini resoluerunt, vltimo loco præsentatum non esse instituendum, quia cùm lis penderet super titulo beneficij inter Franciscum Priami approbatum per concursum ab Ordinario, & Vincentium de Dominicis præsentatum, non potuerunt patroni post cessionem dicti Dominici, ex quo obtinuit aliud beneficium incompatibile, præsentare alium colliti- 2 gantem, cap. 1. & 2. vt lit. pen. in 6. † Quæ iura loquẽtia de elusione, habent ex identitate rationis etiam locum in præsentatione. Calder. cons. 1. eodem titulo. Cassad. decis. 3. num. 5. pariter eodem titulo Cres. dec. 8. de iurepatronat. Lap. alleg. 22. num. 3. vbi addentes in verb. renuntiare, dant concordantes, & de com- 3 muni testantur. † Quibus non resistit idem Crescent. decis. 10. eodem tit. de iurepatr. quia, quicquid sit de veritate illius opinionis, loquitur in præsentatione facta lite pendente, de collitigante superstite, qui fuerat præsentatus per priùs, quo casu extinguitur lis, quod non est casu nostro.

Quòd autem lis penderet super titulo beneficii, nõ potest dubitari, quia post appositionem edictorum, se opposuit fiscalis, & postmodùm Franciscus asserens, se fuisse approbatum in concursu, & negans iuspatronatus, & dicens, hoc non posse impedire, quominùs obtineret à sancta sede Apostolica prouisionem Parochialis, iuxta dispositionẽ Concilij Tridentini. Quæ, & si fortasse non sufficerent ad faciendum beneficium litigiosum, ex deductis per Bald. in auth. litigiosa, num. 1. C. de litigiosis, tamen in progressu causæ produxit literas Apostolicas, & allegauit se possidere, & propterea non esse locum petitioni factæ per partem aduersam, quæ opposuit, literas præfatas fuisse subreptitias, ex multis. Vnde negari non potest, quin lis inter ipsos penderet, ex alleg. per Asin. 4 in prax. §. 17. c. 1. num. 7. † Et quòd hæc lis esset super titulo beneficij, cùm vterque prætenderet, beneficium esse suum, glos. in Clem. dispendiosam, in verbo beneficijs, ibi, si verò agatur de iudice, vbi Card. nu. 16. Vital. Imol. & alij, de iudic. Bald. in dicta auth. li- 5 tigiosa, num. 1. C. de litig. † Et hæc prætensio Francisci non poterat dici calumniosa, itaut hæc lis non esset habenda ad hunc effectum in consideratione, vt per Lanc. de attent. in præf. num. 601. in vers. 8. & vlt. limitatur, cum causa posteà diù fuerit in Rota agitata, & valdè dubitatum de hoc iure patronatus, vt patet ex decisionibus factis.

Neque obstat, quòd sententia fuit in partibus lata tantùm ad fauorem fisci, quia nihilominùs patronus, & præsentatus fuerunt prosequuti etiam iudicium contra Franciscum Priami, narrando in commissione, quòd sententia fuerat lata, forsan etiam ad sui fauorem, & obtinuerunt, illum citari ad dicendum contra commissionem. Et semper iudicium cum ipso etiam fuit agitatum. Vnde non est quærendum, an ex dicta prolatione sententiæ tãtùm contra fiscum potuerit dici lis extincta, respectu Frãcisci, cùm postmodùm iudicium semper contra dictum Franciscum fuerit agitatum.

An autem beneficium sit debitum Francisco, & an ei suffragetur subrogatio obtenta, non est præsentis inspectionis.

Romana Domus, & Census. Ven. 4. Iulij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Duæ sententiæ conformes inter ciues, & incolas, ex statuto Vrbis, c. 178. lib. 1. faciunt rem iudicatam.*

2 *Statutum de duabus conformibus seruatur in Rota.*

3 *Sententiæ conformes in aliquo debent in eo exequi, licèt in alia re sint difformes.*

4 *Incolatus probatur ex eo quòd quis talem se vocat.*

D E C I S I O CCCCXXVII.

DOmini resoluerunt, constare de re iudicata, & propterea esse locum exequutioni, iuxta tex. in l. 2. & l. si vt proponis, & l. exequutorẽ, C. de exequut. rei iudic. l. 1. ff. de re iudic. Nisi tamen obstet interesse Vrselinæ & Philippi, de quo erit particulariter agen- 1 dum. † Fuerunt enim inter ciues, & incolas latæ duę sententiæ Rotales conformes, quæ vigore statuti Vr- 2 bis c. 178. lib. 1. habent vim rei iudicatæ. † Quod statutum, omissa quæstione, si simpliciter sumatur, ac censeri debeat ordinatorium, vel decisorium, satis est, quòd cùm in eo disponatur, vt debeat seruari in omnibus curijs inter ciues, incolâs, & districtuales Vrbis, debeant quoque seruari apud nos, vt aliâs etiam ponderauit Rota in causa Romana hæreditatis de Comitibus, 21. Iunij 1557. coram S. M. Clemente VIII.

VIII. Et quòd sententiæ sint cõformes, & iudiciũ pendeat inter ciues, & incolas, dubitari non potest. Nam respectu primi hoc patet ex lectura sententiarum, qua tum secunda, & si discordet à prima quoàd condem-
3 nationem fructuum qui percipi potuerunt, † satis est, quòd in alijs conueniant, itaut possint exequi in ea parte in qua sunt conformes. Couar. practic. quæst. c. 25. nu. 6. vers. 11. Afflict. decis. 362. in fine Surd. cons.
4 102. num. 11. Respectu verò secundi, † cùm Laurentius vocauerit se incolam Vrbis, & eius filij vocent se Romanos, satis in eorum præiudicium probatur incolatus, & ciuilitas. Alexand. cons. 150. numer. 1. & 2. libr. 2.

Non releuat restitutio in integrum, quia fuit præfixus terminus ad docendum de causis restitutionis, & in termino nihil fuit doctum. Et licèt hodie deducatur nullitas primæ sententię, tamen non officit, quia Rota habuit negocium pro intrigato, quoàd ea quæ deducebantur circa processum agitatum per contradict is contra Dominicum. Et ideo processit ad confirmationem, stante iustitia sententię, prout passim fieri consueuit, vt in causa Arianen. beneficij 26. Februarij 1567. coram Gioppetio, & in causa Interamnen. bonorum 14. Nouembris coram D. Ludouisio.

Vercellen. Archipresbiteratus. Ven. 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Obitus probatur ex fide parochi.*
2 *Clericatus, & doctoratus probatur per testes de publica voce, & fama.*
3 *Reseruatio pensionis probatur ex literis reseruationis.*
4 *Valor beneficij probatur per testes.*
5 *Posita in literis, quæ non sunt posita in supplicatione, non egent iustificatione.*
6 *Exequutor cum clausula* QVATENVS PER DILIGENTEM EXAMINATIONEM IDONEVM REPERERIS, *potest procedere ad examen absque citatione partis.*

DECISIO CCCCXXVIII.

POstquàm per binas decisiones fuit resolutum, gratias D. Marci Antonij esse iustificatas, quoàd reseruationem, dubitaui, an quoque essent iustificatæ quoàd reliqua. Et Rota, omisso quòd particulariter videatur de valore, censuit affirmatiuè respondendum. Nam quòd Archipresbiteratus, & Canonicatus vacauerint per obitum Octauij, benè probant testes iuxta 13. in summario num. 7. qui etiam probant super tertio, quòd Archipresbiteratus non est prima Dignitas post Pontificalem, & quòd vnà cum Canonicatu solet retineri sine dispensatione Apostolica.
1 † Obitus verò in mense Septembri probatur ex fide Curati, vt in summario num. 3. & deponunt testes in summario num. 4. cùm aliàs sufficerent leuiores probationes, cùm non agatur de probando obitu in mense ad effectum reseruationis, iuxta decisionem Put.
2 266. lib. 3. pluriès canonizatam, † Clericatum verò, necnon & Doctoratum probant testes in summario num. 5. ad quæ probanda sufficiunt testes de publica voce, & fama, vt per Veral. decis. 277. part. 1. Quòd autem Archipresbiteratus habeat curam animarum, prout fuit suppletum narrari in gratia, [perinde valere,] probant testes in summario num. 10. Qui etiam in summario num. 11. benè probant reseruationem pensionis, prout fuit narrata in eadem gratia [perin-
3 de valere.] † Et de ea etiam constat ex literis reserua-
4 tionis. † Et in summario num. 15. probant valorem obtentorum, ad quod probandum sufficit qualis probatio, & minor quàm semiplena, prout seruat Rota. Et denique intrusio de qua habetur mentio in primis
5 literis, & in gratia [perinde valere,] † cùm non legatur in supplicationibus, sed tantùm in literis, non eget iustificatione, quia in illis apponitur ad euitandam solutionem annatæ, donec impetrans possessionem possit consequi, vt fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum 5. Iulij 1593. coram Reuerendissimo Pacen. & in causa Calaguritana beneficij de Artiola 26. Iunij 1595. coram bon. mem. Gyptio. Et postremò commissio data exequutori, scilicet [quatenus per diligentem examinationem M. Antonij ad id idoneum esse repereris.] fuit adimpleta, cùm fuit examinatus, & idoneus repertus, vt in fide quæ habetur, num. 6.
6 † Ad quod examen potuit procedere exequutor absque citatione partis, vt post Innoc. dicit Felyn. in cap. final. num. 36. de præsumpt.

Romana Liquidationis fructuum. Merc. 19. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ex reuolutione registri probatur sententia Validitas, vel nullitas.*
2 *Fructus officiorum liquidari possunt ex libris depositarij officiorum.*

DECISIO CCCCXXIX.

DOmini dixerunt, sententiam Rotalem liquidatoriam fructuum esse confirmandam, cùm sit
1 valida, & iusta. † Ex reuolutione enim registri apparet, interuenisse omnia quæ requiruntur ad validitatem sententiæ, qui est modus probandi eius validitatem, vel inualiditatem. Gem. cons. 57. num. 1. Alexan. cons. 186. num. 15. lib. 2. Iustitia etiam est manifesta, quia cùm liquidet fructus officij scriptoriæ Breuis in ducatis de Camera nouis 43. 9 & scutis 15. monetæ, à prima die mensis Augusti anni 1601. vsque, & per totum mensem Septembris anni 1605. prout pars fuerat condemnata, apparet, huiusmodi liquidationem
2 ritè & rectè factam, † cùm fuerit desumpta ex libris D. Roberti Primi, qui est depositarius officialium scriptorum Breuium, qui non est præsumendus voluisse in sui præiudicium adnotare maiorem summã, quàm officia redderent, stante maximè legalitate personæ, & propterea dictis partitis est standum, iuxta notata per Ioan. de Anan. in cons. 35. num. 2.

Cesenaten. Bonorum. Lunæ 24. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Promissio dotis in genere probari potest ex coniecturis.*

2 Quan-

2 *Quantitas dotis incerta taxari debet à iudice, cuius arbitrio statur, etiamsi arbitretur, totum patrimonium esse dandum in dotem.*

D E C I S I O CCCCXXX.

CUm bona quæ obuenerunt in portione Ludouicæ, non excedant valorem scutorum 596. si con-
1 stat de promissione dotis in genere, † quod admittebant Domini posse probari ex coniecturis, ex ponderatis per Surd. in cons. 94. num. 18. lib. 1. de quo erit
2 particulariter agendum, † cùm hoc casu quantitas debeat taxari arbitrio iudicis. Bald. cons. 102. in 1. col-lect. post med. vers. 2. casu, vol. 4. & l. fin. num. 8. C. de sent quæ fin. cert. quant. Ias. in rubr. ff. sol. matr. nu. 2. cum alijs per Surd. d. cons. 94. num. 31. Domini arbitrati sunt, quòd omnia prædicta bona constituant dotem, quia attenta qualitate personarum, vt deponunt testes, vir tanta dote dignus erat. Quod etiam comprobatur, ex quo alia soror dedit suam portionem ascendentem ad similem summam in dotem viro. Vnde rectum est arbitrium, quòd prædicta bona constituant dotem, etiam quòd absorbeant totum patrimonium Ludouicæ. Bart. in l. si constante, num. 78. ff. solut. matr. Bald. in d. l. fin. d. num. 8. & in l. nulla nu. 7. vers. si autem de dote, C. de iure dot. & latè Surd. vbi suprà num. 29.

Paderbonen. Canonicatus. Vener. 28. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium concessum simpliciter iudici, non debet lædere ius partis.*

2 *Prouisus ab Ordinario, & possidens, est legitimus contradictor contra prouisum Apostolicum gratiosè subrogatum, itaut agendum sit ordinariè, non exequutiuè, & num. 4.*

3 *Exequutio literarum Apostolicarum regulatur eisdem terminis quibus l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*

5 *Subrogatio gratiosa non prodest, nisi quando beneficium est litigiosum, ad effectum procedendi exequutiuè contra prouisum ab Ordinario, & possessorem.*

6 *Rota de stylo concedit inhibitiones, asserto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos menses docuerit de mandato.*

7 *Ante exequutam citationem non dicitur lis introducta, ad effectum, quòd beneficium efficiatur litigiosum.*

D E C I S I O CCCCXXXI.

DOmini resoluerunt, intrare arbitrium ad effectum supersedendi in exequutione literarum Apostolicarum, & non ad effectum illas exequendi,
1 † quia cùm arbitrium concessum sit simpliciter iudici, non debet lædere ius partis. Bald. in cons. 217. circa finem, vers. vnde sciendum est lib. 4. Et propterea cùm D. Theodorus sit in possessione collationis sibi factæ à Canonico Turnario, est legitimus contradi-
2 ctor, † & contra, eum non potest procedi exequutiuè, sed ordinariè est agendum, & ille obtinere debet, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bart. in l. final. num. 21. vers. aut comparet aliquis qui dicit possidere, C. de edict. d. Ad. tol. Dec. ibidem, num. 41. Roland. cons. 78. num. 5. & 27. lib. 3. qui licèt loquantur in ter-
3 minis l. fin. † Tamen eadem est ratio in nostris terminis. Mohed. decis. 13. att. fin. vt lit. pend. Et in his terminis fuit resolutum, coram me in causa Celsonen. Canonicatus, 1. Iunij 1607. & aliàs sæpius.
4 Neque obstat, quòd D. Theodorus habeat titulum à Canonico Turnario, D. verò Gulielmus habeat titulum a Papa, & subrogationem gratiosam, quia nihilominùs D. Theodorus est legitimus contradictor ad effectum impediendi processum exequutiuū. iuxta notata in capitulo, si à sede de præben. lib. 6. Et fuit resolutum in causa Eleten. beneficij sancti Saluatoris, 16. Nouembris 1602. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et quòad subrogationem gratiosam (quicquid dicendum esset si subrogatio gratiosa in casu isto intraret,) in hoc casu non est habenda ratio
5 dictæ subrogationis, † cùm non possit, nisi quando beneficium est litigiosum. Vital. in Clem. 1. nu. 41. vers. & ideo vt lit. pend. vel aliàs reseruatum, vel affectum, prout Rota seruat. Nam licèt prætendatur adfuisse litem, tamen ea non probatur, cùm non constet de mandato expresso, aut tacito illius qui commissionem impetrauit. Et licèt obtinuerit etiam inhibitionem, cū promissione de rato, ex hoc magis arguitur, quòd
6 non constet de mandato, † quia de stylo Rotæ inhibitiones solent concedi asserto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos menses docuerit de mandato, vt per Veral. decis. 386. lib. 1. in manus.
7 † Vltra quòd ante exequutam citationem non dicitur lis introducta ad effectum, quòd beneficium efficiatur litigiosum, vt per Achil. decis. 10. de rescr. Vital. in clem. 2. num. 24. & 25. vt lit. pend.

Denique non officit, quòd Papa voluit concurrere cum Ordinario, quod potuit facere, ex latè deductis in causa Meten. Canonicatus, 8. Nouembris 1577. coram bon. mem. de Rubeis, quia de his agendum erit in iudicio ordinario. Satis enim est, quòd in hoc casu non possit procedi exequutiuè, cùm D. Theodorus sit legitimus contradictor.

Romana Fideicommissi de Marganis. Ven. 28. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Census impositio super re fideicommissaria est valida pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ.*

2 *Res fideicommissaria super qua census est impositus pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ, resoluto censu restituitur fideicommisso si census super aliare subiecta fideicommisso imponatur.*

3 *Asserenti in sui fauorem, non creditur, nisi concurrant coniecturæ, vel verisimilitudo.*

D E C I S I O CCCCXXXII.

PRæsupposito inter alia, quòd Stephanus, & Baptista de Marganis ante annum 1554. consumpserint legitimam, & Trebellianicam ipsis debitam in bonis Iacobi patris, Dubitaui an census impositus per dictos Stephanum, & Baptistam de dicto anno 1554. ad fauorem Ioannis à Porta super casali Criegnolæ suppposito fideicommisso, esset validus, vel nullus. Et Rota censuit, esse validum, quia Ioannes priùs eme-

rat

tam certam domunculam in regione Transtyberim à dictis Stephano, & Baptista, pretio scuti 400. quam cùm reperit esse censu grauatam, egit pro consequutione pretij, & obtinuit, & cùm Domini Margani non haberent vnde soluerent, imposuerunt censum super dicto Casali, & illum vendiderunt Ioanni pro
1 dictis scutis 400. † Vnde cùm venditio domus fuisset valida, quia tunc non erat consumpta legitima, & Trebellianica, & propterea in eas veniat computanda. Aret. cons. 18. & 19. Ruin. cons. 135. num. 11. lib. 3. sequitur, quòd mediante ista restitutione pretij, venditio fuerit resoluta, & domus fuerit restituta fidei-
2 commisso, † & census impositus censetur subrogatus in locum dictæ domus per priùs alienatæ, iuxta notata per Card. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 8. num. 28. & benè facit tex. in l. si donante, 37. §. si dominus, & ibi gloss. ff. de donat. inter vir. & vx. & not. per Oldr. cons. 224. num. 25. vers. ad hoc quia, & per Grat. in cons. 123. num. 8. & seqq. lib. 1.

Neque est verum, quòd non constat de alienatione
3 domus facta ad fauorem Ioannis à Porta, † & non creditur assertioni Stephani, & Baptistæ grauatorum, l. qui testamentum, ff. de probat. Cresc. decis. 3. num. 6. de constit. quia hæc procederent, si allegaretur nuda confessio, & ita loquitur tex. in d. l. qui testamentum. Sed concurrunt in casu isto coniecturæ, quia cùm retrouenditio fuerit facta, ex quo non erat libera, prout fuerat promissum, sed censu onerata, verè constat de impositione huius census, vt habetur in præsuppositis. Et sic, cùm constet de isto primordio veritatis, oritur maxima coniectura, quòd confessio sit vera, vt per Alexand. cons. 18. per totum librum tertium, qui ita limitat dispositionem dicti text. in l. qui testamentum, Dec. cons. 96. num. 3. vers. primò principaliter, vbi inquit, sufficere in terminis, d. l. qui testamentum, quòd confessio sit verisimilis, prout in casu isto, quia non potest allegari ratio, ad quid hæc confessio fuerit facta, cùm certum esset, quòd in restitutione erat habenda ratio omnium alienationum, vt videretur, an aliquid vltra debitas detractiones fuerit alienatum.

Romana Rescissionis Contractus. Lunæ 1. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis cap. 151. lib. 1. de contractibus sine certa solemnitate non valituris, non habet locum, quando mulier se obligat pro dote, vel pro augmento dotis, num. 2.*

3 *Habet tamen locum in augmento dotis, quod fit à persona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare.*

4 *Proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, cum decreto iudicis potest celebrari contractus, & proximiores dicuntur impediti, qui commodè eodem die interuenire non possunt.*

5 *Donatio cum onere alendi, non eget insinuatione.*

6 *Statutum Vrbis cap. 150. lib. 1. procedit in donationibus, quæ de iure insinuationem requirunt.*

7 *Donatio reciproca, aut ob causam non requirit insinuationem.*

DECISIO CCCCXXXIII.

1 Licèt Domini admittant conclusionem, quòd statutum Vrbis, cap. 151. lib. 1. de contr. sine cert. solem. non valituris, non habeat locum, quando mulier obligat se pro dote, vt per Lamb. de contr. glos. 21. nu. 2. & 4. & seqq. Put. decis. 160. lib. 3. Caput. decis. 199. part. 3. Et fuit resolutum in causa Romana dotis 29.
2 Maij 1602. coram R. P. D. meo Ortembergo, & aliàs sæpiùs. † Et quòd idem dicendum sit de augmento
3 dotis, vt per Gabr. cons. 10. num. 6. lib. 1. † Tamen placebat etiam, quòd hæc non habeant locum, quando augmentum dotis fit à persona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, quia tunc augmentum dotis præsumitur factum ad defraudandum statutum, vt benè cōsiderat in terminis statuti Vrbis Gabr. d. loco. Et propterea cùm in casu isto mulier, quæ post contractum matrimonium fecit augmentum dotis, non teneretur dotare, & prohibeatur donare, ideo dictum augmentum præsumitur factum ad defraudandum statutum. Sed videbatur cessare omnis difficultas, quia etiamsi hæc fuerit donatio, nihilominùs interuenerunt in ea solemnitates requisitæ in dicto cap. 151. quia fuit facta interueniente curatore, cum de-
4 creto iudicis, † qui proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, potuit celebrare contractum. Rom. cons. 36. num. 1. in fino Abb. cons. 65. numer. 2. post med. versic. & facit quod in similibus terminis, vbi de communi testatur, par. 2. Et fuit resolutum in causa Firmana restitutionis dotis, 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Decano.

Neque releuat, quòd Martha donatrix haberet cōsanguineos, quia non probatur, quòd eadem die donationis essent in Vrbe, & quòd commodè interuenire potuissent, iuxta not. per Bart. in l. si tertius, num. 5. & 6. ff. de aq. plu. arc. Paris. cons. 56. num. 35. lib. 1. Et meliùs ad propositum Bald. in l. in coniunctione, propè fin. num. 4. C. de nupt. Et in terminis stat etiam decisio Guidob. 97. incip. in casu statuti. Et fuit resolutum in dicta causa Firmana restitutionis dotis, coram R. P. D. meo Decano.

5 Neque etiam releuat, quòd ista donatio non fuit intimata iuxta præscriptum statuti, in cap. 150. lib. 1. quia dixerunt Domini, quòd cùm fuerit donatio cum onere alendi, & soluendi scuta 15. annua, necnon scuta 10. post obitum donatricis, non eget insinuatione,
6 † quia statutum loquitur in donatione, quæ de iure
7 insinuationem requirit, † qualis non est donatio reciproca, sed vicissitudinaria, aut ob causam, vt per Clarum §. donatio, quæst. 16. vers. sed nunquid Tiraq. in l. si vnquam, in vlt. donatione largitus, num. 127. Aret. cons. 17. num. 9. Gabr. de donat. conclus. 1. num. 60. 65. & 69. Et in terminis, quòd si donatio fiat vt donans alatur, & propterea quòd ista donatio, cùm non sit simplex, sed ob causam, non requirat insinuationem, dicit post alios Surd. de alim. tit. 8. priuil. 27. nu. 4. Et sæpè dixit Rota, vt in causa Romana Vtridarij 23. Februarij 1590. coram bon. mem. Orano.

Et ita conclusum pro validitate contractus, reseruato tamen vt videatur, an donatio facta per Martham sit excessiua, ita vt in excessu requireretur insinuatio, vt per Alexand. cons. 21. num. 4. lib. 3. Gabr. vbi supr. num. 68. vbi alios allegat, & an huiusmodi donationi obstet defectus subscriptionis, iuxta dispositionem statuti, in cap. 149. lib. 1. de donat. int. vir. & vx. & caus. mortis.

Roma-

Romana Molendini. Ven. 12. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari, siue sint omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ.*

2 *Paritas in iudicijs est seruanda.*

3 *Causa criminalis præiudicialis ciuili, non impedit quominùs peti possit manutentio in ciuili, lite pendente.*

4 *Iudicio possessorio, & petitorio simul pendente, coram eodem iudice, de possessorio priùs potest cognosci, si de eo priùs liquet.*

DECISIO CDXXXIV.

DOmini dixerunt, in casu de quo agitur, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itaut in ciuili supersedendum sit, donec terminetur criminalis, quia Hercules mouit iudicium ciuile de anno 1603. pro consequutione sui crediti, & vigore mandati ad eius fauorem relaxati cepit possessionem molendini 3. Ianuarij 1604. Vnde licèt 10. Maij eiusdem anni 1604. Octauianus introduxerit iudicium criminale, querelando contra eum, tanquam vsurarium, in quo iudicio criminali, dato quòd potuisset contineri etiam iudicium spolij, quod prætendebat Octauianus vigore dicti mandati relaxati ad fauorē Herculis; tamen Octauianus potuit deducere principaliter eundem articulum spolij in alio iudicio, l. sed et si antè ff. de except. Natt. cons. 137. in fine, iuncto nu. 25. lib. 1. prout introduxit de anno 1605. & obtinuit
1 contra Herculem. † Nam quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ, ex allegatis per Natt. dicto cons. 137. num. 4. Surd. cons. 139 num. 6. lib. 1. Vnde cùm Hercules appellauerit à decreto obtento per Mascarinum in iudicio spolij principaliter intentato, & causam introduxerit in Rota, non potest impediri Hercules, quominùs petat manutentionem in Rota, quia Octauianus ipse diuisit iudicium. Quæ diuisio ita prodesse debet Herculi,
2 sicut profuit Octauiano, † quia paritas in iudicijs est seruanda, cap. non licet, & cap. in iudicijs, de reg. iur. cum concord. per glos. vtrobique alleg.

3 Nec est verum, quòd ex eo causa criminalis est præiudicialis ciuili ex quo pronunciato, quòd contractus sit vsurarius, non erit ampliùs agendum de possessione, quia hoc est verum lite finita, sed durante lite, cùm Hercules intentet iudicium retinendæ, non est impediendus, quod pendente iudicio criminali non petat manutentionem, quia circa hoc petitorium, criminale non præiudicat possessorio retinendæ ciuili, quod durat solùm quantum ipsa lis. Et ideo sententia ferenda non potest præiudicare huic possessorio du-
4 rante lite, † & propterea sicuti petere posset manutentionem, si vtrumque iudicium, petitorium, & possessorium penderet coram latrunculatore, quia de possessorio priùs potest cognoscere, nisi de eo priùs liqueret, ex allegatis per Contard. de mom. possess. in secunda limitatione ratione mixturæ, §. 5. num. 26. ita & cùm Octauianus separauerit huiusmodi iudicia, dicendum est, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itaut in Rota non possit cognosci, an Hercules sit manutenendus.

Bononien. de Pepulis. Vener. 12. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Non potest quis alteri stipulari, etiamsi verba obligatiua proferantur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, nisi stipulanti intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non potest agere absque cessione nu. 2.*

3 *Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij, est valida. Item ad fauorem pauperis, non alienantis, nu. 4.*

5 *Dispositio impersonaliter concepta in stipulatione, refertur ad stipulantem.*

6 *In stipulatione facta ad fauorem tertij, vt tertio ius quæratur, non est opus cessione.*

7 *Stante statuto disponente, quòd ex stipulatione alteri facta ius quæratur, ad effectum agendi, cessio non est necessaria.*

DECISIO CCCCXXXV.

NObiles fratres de Pepulis conuenerunt, quòd solueretur certum quid annuum illi qui curam educationis Comitis Aloysij haberet, & postquàm peruenerit ad 20. suæ ætatis annum, cessaret prædicta solutio, & subditur: [Et li detti Signori Fratelli l'habbino à comptare di commune vno credito di scudi 150. l'anno, & per fino che se li comprarà ciascheduno l'habbia da respondere, e pagare scudi 50. d'oro.] Et quoàd hæc omnia interuenit stipulatio inter ipsos fratres. Hoc stante, dubitaui, An Comes Aloysius posset cogere vnum ex fratribus ad faciendum dictum inuestimentum pro portione sua, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt sententiæ de partibus super hoc ad fauorem Comitis latæ, sint iustæ, itaut sit locus statuto de duabus conformibus, quia Rota non sequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Et Rota censuit, Comitem Aloysium potuisse petere inuestimentum, stante dicta stipulatione, ex qua sibi fuit ius quæsitum.
1 † Nam licèt quis alteri non possit stipulari, l. stipulatio ista, §. alteri, ff. de verb. oblig. l. si quis alij, inst. de
2 inutil. stipul. † Et hoc etiam procedit, quando verba obligatoria proferuntur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, vt [promittis mihi, soluere Titio decem.] Nisi tamen stipulantis intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non potest agere absque cessione, vt per Bald. contra Bart. in l. stipulatio ista, §. si stipuler, per totum, & ibi Angel. in §. si quis insulam, & Ias. in dicto §. si stipuler, numer. 10. ante fin. vbi de communi testatur Rom. cons. 441. in princ. Castr. cons. 171. num. 2. col. 2. antè fin. versic. cùm tamen de iure communi lib. 2.

Tamen dixerunt Domini, hanc conclusionem multis modis limitari, vt per Bart. in dicto §. si stipuler, & per Ias. ibidem nu. 11. & seqq. Cum. & alios. Et præ-
3 sertim quando promissio est facta fauore dotis, † quia tunc stipulatio sustinetur ad fauorem tertij, alio stipulante, ex laté congestis per Surd. de alim. tit. 8. qu.
4 73 num. 8. vbi subdit, † quòd idem dicendum est de alimentis pauperis, quæ gaudent eodem fauore dotis, ex deductis per eundem Surd. loco præcitato. Et propterea, cum stipulatio fuerit facta pro alimentis Comitis Aloysij, qui tunc nihil habebat; quod pro-

 batur,

batur, quia est promissio annua, quæ non excedit quantitatem alimentorum, Surd. de aliment. tit. 2. quæst. 12. nu. 5. vsque ad finem. Quod etiam suadetur, quia voluerunt, promissionem annuam intrare in locum educationis particularis, iuxta notata per Surd. vbi supra, quæst. 13. nu. 8. Vnde sequitur, quòd cùm ista stipulatio sit pro alimentis, etiam quòd sit facta per alium, ad fauorẽ ipsius Comitis Aloysij, sit valida. Et satis etiam probatur stipulatio, quia adest in clausulis generalibus. [quoàd omnia & singula contenta in diuisione,] (quæ licèt verba obligatiua debeant intelligi impersonaliter, prout sunt verba, [che li detti
5 fratelli l'habbino à comprare] †tamen hoc non refert, quia ad validitatem actus verba debent referri ad stipulatorem, vt per Iaſ. in d. l. stipulat. ista §. si stipulet. nu. 10. in fin. ff. de verb. obl. Et propterea in hoc casu
6 non est agendum de cessione, † quia cùm stipulatio fuerit facta, non vt stipulanti quæratur, sed Comiti Aloysio, cessio non erat necessaria, vt eleganter per Cum. qui benè distinguit hanc materiam in dicto §.
7 si stipuler, num. 8. vers. vnde dico. † Sed quatenus de iure cessio fuisset necessaria, in hoc casu non requiretur, stante statuto Bonnnien. disponente, quòd ex stipulatione alteri facta agi possit, vt notat Iaſ. in dicto §. si stipuler, num. 29. & ibi apostil. dat concord.

Neque est verùm, quòd ista promissio videatur indiuidua, & ideo non poterat agi contra vnum ex fratribus pro portione sua, quia vltra deducta in alia decisione, satis materia fuit diuidua, ex quo fuit actum de emendo credito in ipsa diuisione. Et sic videtur dicendum, satis constare, mentem contrahentium fuisse, vt quilibet teneatur pro portione sua.

Alijs obiectis videtur satisfactum in prima decisione.

Vrbeuetana Fideicommissi. Lunæ 15. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Obseruantia subsequuta non æquiuoca, declarat actum antecedentem.*
2 *Hæres non potest venire contra factum defuncti, nisi repudiet hæreditatem.*
3 *In diuisione hæreditatis possunt vni assignari bona subiecta fideicommisso, alteri bona libera, nisi reclamat.*
4 *Enunciatiua antiqua vnica non probat.*
5 *Transactio facta propter timorem litis, est valida.*
6 *Transactio operatur, vt promissum illius vigore sit debitum, etiam quòd verè non sit.*
7 *Verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam.*
8 *Clausula* SALVO IVRE, *est iurium præseruatiua.*
9 *Fundans se in obseruantia, ostendere debet, actus obseruantiæ habuisse effectum, scientibus illis, & non reclamantibus, in quorum præiudicium agebatur.*
10 *Confessio pro exoneratione conscientiæ multùm operatur.*
11 *Obseruantia valida non potest induci cum mala fide.*
12 *Non potest agere spolio, qui facto proprio cecidit à possessione.*

DECISIO CDXXXVI.

Post resolutiones factas, quòd constabat de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij, quia pars asserebat, obseruantiam esse in contrarium,
1 & ex ea prætendebat declarari testamentum, iuxta not. per Aym. conſ. 101. num. 3. Menoch. conſ. 349. num. 15. lib. 4. Decian. resp. 124. num. 15. lib. 3. Ideo super dicta obseruantia volui particulariter videre. Et per Dominos fuit resolutum, dictam obseruantiã non adesse, nam dum primò deducebatur, ex quo Hugolinus nepos Petri testatoris ex Petrucio filio de anno 1365. disposuerit de fructibus salicis, legando cuidam Religioso rasterios 50. tritici, tamen non inde potest inferri ad aliquam obseruantiam destructiuã fideicommissi, cùm Hugolino ex persona patris competeret ius detrahendi, & propterea cùm ista obseruantia de necessitate non concludat contra fideicommissum, non releuat, iuxta notata in cap. in præsentia, de probat. Et tanto magis, quia cùm instituerit
2 hæredem Franciscum vnicum fratrem, †dictus Franciscus non poterat venire contra factum testatoris, nisi hæreditatem repudiasset, l. cùm à matre, C. de rei vendi. Et hoc legatum nec etiam sufficeret ad ostendendam obseruantiam, nisi doceretur de illius effectuatione. Gem. conſ. 14. n. 5. vers. quoàd secundum, Alex. conſ. 32. in princ. lib. 6.

Nec etiam dum secundò deducitur, quòd inter filios dicti Francisci fuit facta diuisio bonorum, & in portione alterius ex fratribus obuenerunt bona subiecta fideicommisso, in portione verò alterius bona libera, vt constat ex infeudatione dd. bonorum, quæ datur, potest induci aliqua obseruantia, quia certi
3 iuris est, quòd in diuisione, alteri ex fratribus non reclamanti possunt assignari bona subiecta fideicommisso, alteri verò libera, vt notat Modern. de fideicom. art. 52. num. 62. & 63. Prout nec etiam inducitur obseruantia, ex quo Rodulfus vnus ex filijs dicti Francisci instituit hæredem Hugolinum iuniorẽ fratrem, quia vltra quòd hoc non probatur, cùm allegetur vnica tantum enunciatiua, quę licèt antiqua, cùm sit vnica, non probat, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. Tamen, etsi hoc probaretur, nec releuaret, quia non apparet, quòd disposuerit de bonis subiectis fideicommisso, & hoc debet probari, & non sufficeret, nisi etiam ostenderetur, dispositionem habuisse effectum, iuxta notata per Gemin. & Alexand. locis superiùs allegatis.

Et pari modo etiam non suffragatur, quòd Impetia neptis dicti Francisci, ex Carolo filio, de anno 1527. per viam transactionis cesserit iura sua, quæ habebat super castro Corbariæ, vigore successionis, & promissionis dotis, quia non inde oritur aliqua obseruantia contra fideicommissum, quia cùm fuerit actum per
5 viam transactionis, † sufficit ad eius validitatẽ, quòd adesset timor litis, Rom. conſ. 244. num. 2. Ang. Aret.
6 conſ. 38. nom. 16. † Et operatur quòd promissum illius vigore sit debitum, etiam quòd verè non sit, libr. 2. C. de cond. indeb. Aym. conſ. 717. num. 26. Sed propterea non potest inferri per necesse, quòd bona non fuerint habita tanquam subiecta fideicommisso. Et similiter etiam parũ refert, quòd de anno 1460. Ioannes Franciscus, & Nicolaus filij dicti Hugolini iunioris diuiserint bona sua, & postmodùm voluerint, ea
7 esse communia inter se, & successores suos, †quia hęc verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam, vt comprehendant hæredes sanguinis, non quoscumque hæredes, itaut censeatur derogatum fideicommisso. Gabr. de verb. sign. concl. 1. num. 7. Roland. conſ. 96. num. 8. lib. 1.

Iisdem

Iisdem etiam non potest induci obseruantia, ex
quo defunctis Io. Francisco, & Nicolao filijs dicti Hu
golini iunioris, superstite ex Ioanne Francisco Mar-
phisia de anno 1484. tamen cepit possessionem om-
nium bonorum, quæ postmodùm de anno 1488. fue-
runt restituta Marphisiæ, quæ possedit vsque ad an-
num 1514. de quo tempore ea donauit Nicolao &
Cæsareo filijs, & defuncto Cæsareo de anno 1528.
confirmauit eandem donationem ad fauorem dicti
Nicolai, & Bindini nepotis ex Cæsareo prædefuncto,
quia si attenditur restitutio facta per Cameram, non
nocet, quia non ostenditur, tunc fuisse ventilatum fi-
deicommissum, & restitutio fuit facta cum clausula,
[saluis iuribus alijs cõpetentibus contra Marphisiã,]
8 † quæ clausula præseruat ius Comitum vocatorum,
quibus Papa noluit præiudicare. Old. cons. 237. in fi-
ne vers. 3. quia Angel. Aret. cons. 101. nu. 22. & seqq.
vers. ex quo sequitur, & num. 28. vers. quod maximè
patet. Et propterea verba illa in fine restitutionis,
quòd Marphisia molestari non possit, quouis prætex-
tu, & alia similia conciliantur cum dicta clausula
[saluo iure, &c.] itant per ea non censeatur præiudi-
catum illis quibus ius fuit reseruatum, vt per Olasch.
decis. 164. num. 6. & 7. & seqq. vbi num. 9. testatur de
communi. Et quantum attinet ad præfatas donatio-
9 nes, neque etiam faciunt, † quia necesse esset osten-
dere, quòd habuerint effectum, habita notitia fidei-
commissi, & eo casu, stante dubietate, non reclaman-
tibus, & non alijs fuisset præiudicatum, Soc. sen. cons.
12. num. 10. lib. 3. Paris. cons. 11. num. 39. lib. 2. De-
cian. resp. 87. nu. 22. lib. 2. Menoch. cons. 337. in fine
lib. 4. Et cessat omnis difficultas, quia de anno 1539.
eadem Marphisia donauit eadem bona Hieronymo,
& fratribus filijs Dulcij senioris descendentis per re-
ctam lineam à Raynutio fratre dicti Hugolini iunio-
ris, & in eadem donatione asseruit, eam facere pro e-
xoneratione suæ conscientiæ, quia bona erant subie-
cta fideicommisso ad fauorem masculorum de fami-
lia, vigore dispositionum Maiorum, & præsertim Co-
mitis Petri antiqui & asseruit, fecisse donationem fi-
lijs per vim, & metum, & quamuis de anno 1543. ea-
dem Marphisia in instrumento publico dixerit, velle
valere donationem factam filijs ad fauorem Portiæ,
& Lucretiæ filiarum Bandini nepotis, & ipsam fuisse
seductam, ad donandum dictis Hieronymo, & fra-
tribus, tamen de anno 1547. cùm esset ætatis 83. an-
norum condidit testamentum, & in eo repetijt dicta
in donatione facta Hieronymo, & fratribus, & pro
exoneratione suæ conscientiæ reuocauit donationem
factam filijs, quia varijs vijs, & modis sciebat, ac ex
relatione Maiorum, quòd bona spectabant ad Comi-
tes masculos de familia, & non ad fœminas, & præser-
10 tim vigore testamenti Comitis Petri senioris. † Quæ
confessiones per exonerationem conscientiæ factæ in
dicta donatione, & in testamento cõtra proprias pro-
nepotes multùm faciunt; iuxta notata per Socin. sen.
in dicto cons. 12. nu. 20. lib. 3. quia non agitur de vali-
ditate donationum, sed agitur ad ostendendum ma-
lam fidem Marphisiæ, qua stante, non potest induci
aliqua obseruantia quæ suffragetur, iuxta notata per
Bald. in cons. 118. num. 4. & per totum lib. 5. & benè
Ioann. de Imol. cons. 73. num. 4. & 7. Maximè quia
constat de reclamatione Comitis, cùm de anno 1544.
dicti Hieronymus, & fratres non modo commiserint
causam super donatione sibi facta à Marphisia, sed e-
tiam super fideicommisso, quam causam non modo
prosequuti fuerunt dicti Hieronymus & fratres, &
etiam descendentes contra dictas Portiam, & Lu-
cretiam, sed etiam contra Iuliani Cæsarinam matrẽ,
& hæredem ab intestato dictarum Portiæ & Lucre-
tiæ, & eam etiam hodiè prosequuntur contra D. Li-
uiam Captanicam donatariam dictæ Iuliæ.
Vltimo loco non suffragatur sententia obtenta per
dictas Portiam, & Lucretiam contra Marphisiam,
quia fuit sententia absolutoria ab obseruatione iudi-
cij, & meritò, quia Marphisia egerat spolio, quo iudi-
11 cio agere non poterat, † ex quo, facto suo, mediante
donatione, ceciderat à possessione, Socin. in l. tem
quæ nobis, num. 8. ff. de acquir. possess.

Mediolanen Sponsalium. Vener. 19. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contrahens sponsalia per verba de futuro, non est co-
genda contrahere per verba de præsenti, etiamsi sint
iurata, nu. 8.*
2 *Si iusta causa dissoluendi superuenerit, quæ relinquitur
arbitrio iudicantis.*
3 *Inhumanum, & iniuriosum est, aliorum defectus dete-
gere.*
4 *Actus absque dolo factus, si ad iracundiam prouocat,
facit offensam.*
5 *Paria sunt dare articulos, vel illos ratificare ab alio
datos.*
6 *Voluntas facto, & verbis declaratur.*
7 *Reuocatio articulorum per aliorum datorum, operatur,
vt contra articulantem non possit agi actione iniu-
riarum, non tamen efficit, vt inde non oriatur cau-
sa iusta dissoluendi sponsalia, si articuli erant iniu-
riosi.*
9 *Sponsalia habent tacitam conditionem, si res in eodem
statu permanserit.*

DECISIO CCCCXXXVII.

Domini dixerunt, sententiam Rotalem esse con-
firmandam, quia licèt inter Marcum Antoniũ,
& Annam Mariam fuerint contracta sponsalia per
1 verba de futuro, † tamen ipsa non est cogenda con-
trahere matrimoniũ per verba de præsenti, cùm subsit
probabilis causa, ex qua potest à sponsalibus recede-
2 re, cap. ex his 2. de sponsalibus, vbi Doctor. not. † Et
causa probabilis cõmittitur arbitrio iudicantis. Abb.
in cap. requisiuit, nu. 4. de sponsal. Alex. cons. 212. nu.
8. lib. 2. Qui satis videntur concurrere in casu isto;
nam pendente iudicio super dissolutione horum spon
salium Marcus Antonius dedit in iudicio articulos
concernentes honorem matris ipsius Annæ Mariæ,
necnon & natales eiusdem Annæ. Qui defectus, e-
tiam quod fuissent veri, cùm prouenirent absque cul-
pa ipsius Annæ, sequitur quòd grauiter fuerit offen-
sa, ei talia obiciendo, vt per Roman. cons. 99. nu. 1.
3 & 2. vers. 2. vera opinio. † Defectus enim nostros in-
humanum, atque iniuriosum est detegi, l. 2. vers. quid
enim, C. quand. & quib. quarta pars debetur, lib. 10.
Vnde meritò orta sunt odia, & rancores, quæ ne per-
petuum pariant dissidium, hæc iusta videtur causa, vt
recedatur à sponsalibus, & matrimonium impedia-
tur, Abb. in dicto cap. requisiuit, num. 4. Alex. d. cons.
212. nu. 8. Gutier. lib. 1. quæst. canonic. c. 20. nu. 23. ne
matrimonium infœlicem exitum habeat, prout habe-
re solet, etiam quando post contractum superuenit o-
dium, vt considerat Iacob. Menoch. cons. 69. num. 44.
& seqq. num. 1.

Neque obstat, quòd præfati articuli fuerint dati
pro Marco Antonio ad tuendum ius suum, quia Au-
na dicebat, eum sibi non esse natalibus parem, & pro-
pterea videtur dicendum, iniuriam non intulisse, vt
per Roman. loco allegato, nu. 2. vers. mihi verò, quia
hæc procedunt ad effectum, quòd Marcus Antonius
non teneatur iniuriarum actione, quia caret dolo, sed
non ad effectum quòd dicatur culpa carere, itaut non
fuerit sequuta offensa, vt considerat Castren. consil.
4 255. col. 2. vers. his non obstantibus, lib. 1. † actus e-
nim licèt fiat absq; dolo, si tamen ad iracundiam pro-
uocat, facit offensam, Bart. in cons. 188. in princ. vers.
quasi dicat, lib. 1. Poterat enim Marcus Antonius eui-
tare offensam modestiùs excipiendo contra Annam,
vt ostenderet, natalibus esse parem, absque eo quòd
ex professo honorem matris, & natales ipsius tange-
ret.
5 Neque releuat, quòd Marcus Antonius ipse non
dedit articulos, imo & illos reuocauit, quia sufficit,
quod illos approbauerit, requirendo testes, vt super
6 illis deponerent. † Voluntas enim non minùs facto,
quàm verbis declaratur, l. Paulus, ff. rem rat. haber.
Et reuocatio fuit facta hic in Curia, longè post datos
articulos, & postquàm Marcus Antonius requisiuit
dictos testes. Vnde ista reuocatio ei non suffragatur,
ad effectum de quo agitur, cùm non possit tollere o-
7 dium quod inde prouenit. † Et Doctores loquentes
de reuocatione, loquuntur ad effectum, vt non possit
agi actione iniuriarum, vt per Felin. in cap. dilecti,
num. 16. de except. qua actione non agit Anna, sed ad
alium effectum, vt dictum est.
8 Neque facit, quòd ista sponsalia sint iurata, † quia
si superuenit noua causa, non contrahendi per verba
de præsenti, iuramentum non obligat, cùm assumat
naturam, & conditiones contractus cui adijcitur, l.
9 1o. C. de non num. pecun. † Sponsalia verò habent ta-
citam conditionem, si res in eodem statu permanserit,
id est, si causa ab eis recedendi non superueniat, c. que-
madmodum, de iureiur. vbi glos. in verb. oculos, Ho-
stien. num. 8. Io. Andr. num. 13. Anchar. num. 3. Butr.
nu. 13. Bald. in princ. Abb. nu. 9. Imol. num. 3.

Romana Laudi. Ven. 19. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Laudum nullum non debet exequutioni mandari.*
2 *Laudum latum post præfixum terminum ad laudan-
dum est nullum, si non appareat de expressa proro-
gatione, nu. 4.*
3 *Iurisdictio iudicis potest prorogari à compromittenti-
bus, & prorogatio debet absentibus intimari, nu. 4.*
5 *Tacita prorogatio non potest induci à compromittenti-
bus quando vna pars nunquam comparuit.*

DECISIO CDXXXVIII.

QVia in concordia inita inter hæredes Ioannis Ga
uæ, & Bernardinum Cinum super societate
Magazeni, fuit assignata portio capitalis di-
ctis hæredibus, & compromissum circa lucrum, &
redditionem rationis, ad quam tenebatur Cinus. Du-
bitaui, an mandatum relaxatum per AC. super exe-
quutione laudi inde lati, esset confirmandum. Et Ro-
1 ta censuit, esse infirmandum, † quia cùm laudum fue-
rit nullum, non poterat exequutioni demandari, iuxta
2 not. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. † Nullitas
autem est euidens, quia fuit latum post terminum
præfixum in compromisso, nempe post sex menses,
Bald. cons. 170. nu. 1. vers. aut non erant feriæ, lib. 1.
& cons. 101. num. 15. lib. 3. & cons. 321. in fine lib. 5.
vbi quòd hæc est veritas, Angel. cons. 404. in princip.
Signorol. cons. 227. in princ. Ioan. de Anan. cons. 83.
pariter in princ. vers. & inter alia, Rom. cons. 67. in
princ.
3 Neque releuat, quòd fuerit data facultas prorogan-
di ad sex menses, quæ facultas à partibus potest con-
4 cedi, Bald. cons. 60. num. 1. lib. 3. † quia cùm non ap-
pareat de expressa prorogatione, adhuc laudum rema
net nullum, Bald. cons. 321. & 322. lib. 5. Et proroga-
tio partibus absentibus debuisset intimari. Bald. in di-
cto cons. 101. num. 10. lib. 3. & latiùs cons. 102. nu. 4.
& 5. & cons. 103. nu. 2. vers. verba dicunt, lib. 3. Curt.
5 sen. cons. 31. & 32. † Nec potest induci aliqua proro-
gatio facta à partibus, quæ habeat vim noui compro-
missi. Socin. cons. 104. num. 3. in fine, & nu. 4. lib. 4.
Alex. cons. 84. num. 3. & seqq. lib. 5. Quia post primos
sex menses licèt alia pars pluriès comparuerit coram
iudice, tamen pro parte Bernardi nunquam fuit com-
paritum.
An autem laudum sit iustum, vel iniustum, hoc
pendet à veritate calculi, de quo esset particulariter a-
gendum, maximè cùm non sit verum, quòd in laudo
Cinus condemnetur in scutis 966. sed computatis
partitis, ascendentibus ad summam scutorum 193. in
residuo tamen condemnatur.

Perusina Liquidationis Fructuum. Vener. 12. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio fructuum in spolio non violento, neque at-
tentato, est facienda a die motæ litis, & non a die spo
lij. Et non ad fructus qui percipi potuerunt, sed ad
fructus perceptos.*
2 *Fructuum perceptio debet probari per testes qui perce-
ptioni fuerunt præsentes, quantitas verò fructuum
probari potest per testes deponentes a consuetis per-
cipi.*
3 *Illud præsumitur perceptum, quod percipi consueuit.*
4 *Vna pars, altera non opponente, potest procedere co-
ram secundo auditore in locum alterius impediti sub-
rogato, etiam re integra, quando iurisdictio est per-
petuata.*

DECISIO CDXXXIX.

1 DOmini dixerunt, cùm non versemur in spolio
violento, neque attentato, liquidationem fru-
ctuum esse faciendam à die motæ litis, & non à die
spolij, & non ad fructus qui percipi potuerunt, sed
ad fructus perceptos, vt latè fuit deductum in causa
Romana Vineæ 14. Iunij 1577. coram bo. me. Episco-
po Oriolen. Quorum fructuum quantitatem spectan-
tem ad portionem dominicam respectu tritici, vini, &
olei, bene probant testes à consuetis percipi, nempe
tritici salmas tres cum dimidia, Vini barrilia quadra-
ginta, olei verò, vt dicunt, Mezzo Mezzolino. † Nam
licèt Bald. in l. 1. num. 21. C. de fruct. & lit. expens. di-
cat, quod fructuum perceptio debet probari per te-
stes, qui fuerunt præsentes perceptioni, tamen hoc
dictum procedit, quando agitur de probanda perce-
ptione. Si verò non dubitetur de perceptione, sed so-
lùm de quantitate, prout in casu isto, quia bona super
quibus

quibus fuerat commissum spolium erant de sui natura fructifera, vt declarat Neguſ. de pign. nu. 2. memb. 3. partis num. 19. verſ. ſed in hoc poſſet dubitari: tunc ſufficit probare a conſuetis, vt eſt deciſio Achil. 22. de
3 reſt. ſpol. quæ ita declarat dictum Baldi. † Nam illud præſumitur perceptum, quod communiter conſueuit percipi. Bald. in conſ. 323. in fine lib. 2. & in conſ. 53. pariter in fine lib. 1. Reſpectu verò valoris fructuum nihil firmarunt Domini, ſed dixerunt, eſſe attendendum calmerium ciuitatis Peruſiæ, prout fuit ſeruatū in cauſa Imolen. tutelæ 27. Octobris 1595. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

Quod dicebatur, vltimam ſententiā Rotalem fuiſſe nullam, ex quo Auditor Rotæ qui eam tulit, fuerat per tunc D. Decanum ſubrogatus in locum bonæ memoriæ D. Littæ infirmi, qui ante prolationem ſententiæ cōualuerat, eſt merum ſomnium. Tum quia veritàs eſt, vt reperio notatum in meis Diarijs, quòd D. Litta à die Martij 1607. vſque ad diem 23. Iulij non fuit in Rota, & ſententia fuit lata die 9. eiuſdem mēſis
4 Iulij. † Tum etiā quia quando eſt perpetuata iuriſdictio, parte non opponente, poteſt procedi etiam ſecundo Auditore deputato, etiam re integra. Put. dec. 470. lib. 2. Et ita practicatur.

De alijs verò nullitatibus, & obiectis, erit particulariter agendum.

Fauentina Dilationis. Ven. 16. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Maior pars creditorum poteſt præiudicare minori ſeruata forma, l. vltima C. qui bon. ced. poſſ. vbi quod eſt de ſubſtantia, vt creditores inſimul conueniant, num. 2.*

3 *Maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, nō poteſt præiudicare minori.*

4 *Iuramentum ſeruandum eſt, niſi tendat ad interitum ſalutis animæ.*

D E C I S I O CCCCXL.

DVbitaui, an ſententia extra Rotam lata, ſit confirmanda, vel infirmanda. Et quia agebatur de concordia inita inter illos de Gad[illegible] & illorum creditores, pro directione cauſæ, voluerunt Domini, quòd ſtrictè informaretur ſuper eo, An in caſu de quo agitur, maior pars creditorum potuerit præiudicare minori in dilatione danda. Et Rota cenſuit, negatiuè reſpondendum, quia licèt ſit vera concluſio, ſimplici-
1 ter loquendo, † quòd maior pars poſſit præiudicare minori in dicta dilatione danda, l. vltima, C. qui bon. ced. poſſ. vbi Bart. nu. 5. & Bald. nu. 2. Angel. nu. 1. ver. bene ergo poſſunt. Alber. & alij. Roman. con. 439. nu. 1. & 2. cum ſeq. Tamen debet ſeruari forma dictæ l. vltim. ſcilicèt vt creditores inſimul conueniant. Quæ forma non fuit ſeruata, ſed fuit actum per viam ſub-
2 ſcriptionis folij, abſque dicta cōuentione, † quæ eſt de ſubſtantia, vt dicit Alexand. conſ. 205. num. 1. lib. 2. ex mente Bald. in dicta l. vltima, in princ. quicquid dixerit Pariſ. con. 100. nu. 5. lib. 3. quem reprobat Stracc. de
3 decoct. in 6. par. n. 19. † Vltra quòd nec maior pars poteſt præiudicare minori, quando debitum eſt iuratū, ex alleg. per Boer. deciſ. 296. num. 5. qui licèt ſubdat, quòd hoc non viderit ſeruari, tamen de iure non probat, quòd non debeat ſeruari, prout nec hoc probat Teſaur. dec. 186. num. 6. & Guido Pap. deciſ. 211. nu. 1. & alij qui in contrarium poſſet allegari, cùm regu-
4 la ſit, † quòd iuramentum debet ſeruari, niſi tendat ad interitum ſalutis animæ, c. ſi verò de iur. iur. cap. quamuis, de pactis, in 6.

An autem illi qui ſubſcripſerunt concordiæ, teneantur illi ſtare, erit particulariter videndum.

Barchinonen. Prioratus. Ven. 23. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *A ſententia in qua pronunciatur, quem eſſe inſtituendum, datur appellatio, ſecùs à decreto.*

D E C I S I O CCCCXLI.

1 CVm per ſententiam diffinitiuam fuerit pronunciatum, Paulum eſſe inſtituendum, Rota dixit, non eſſe procedendum ad illius inſtitutionem, quia ab illa ſententia dabatur appellatio, licèt ſecùs eſſet ſi per decretum fuiſſet pronunciatum, vt diſtinguit Benintend. dec. 79. Conrard. de moment. poſſeſſ. limit. 3. num. 48. Gail. obſer. 7. num. 4. & 7. lib. 1. Et ſæpè Rota fecit hanc diſtinctionem, & præſertim in cauſa Bergomen. præeminentiatum, 16. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea Paulus debet expectare tres conformes, quia prius ſententiæ exequi non debent, niſi tranſitum fecerint in iudicatum ob non interpoſitam appellationem.

Papien. Salarij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Salarium non debetur illi, qui culpa ſua non inſeruiuit.*

D E C I S I O CCCCXLII.

DOmini voluerunt, Camillo coadiutori non deberi aliquod ſalarium per Veſpaſianum coadiu-
1 tum, † quia cùm vigore literarum coadiutoriæ, ſibi fuerit aſſignatum pro ſeruitio, & ipſe culpa ſua non inſeruierit, ex quo cepit poſſeſſionem, attentando poſt inhibitionem Rotalem, meritò ſibi non debetur dictum ſalarium, ex deductis per Bologn. in l. diem functo, nu. 56. & ſeqq. ff. de offic. Aſſeſſor.

Nec poteſt iuuari ex eo, quòd lite iniuſta mota per Veſpaſianum coadiutum, fuerit impeditus, quominùs reſideret, quia adhuc non conſtat, litem fuiſſe iniuſtam, & ſi conſtaret, non releuaret, quia inhibitio obtenta per Veſpaſianum non fuit ordinata ad hoc, vt Camillus contraueniendo attentaret, ſed culpa ſua Camillus attentauit, & propterea Veſpaſianus non tenetur ad ſalarium. Abb. conſ. 49. num. 3. verſ. 2. principaliter, par. 2. Roman. conſ. 508. nu. 4. in fin. verſ. cùm igitur dicta villa.

[illegible]ntina Beneficij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *In cauſis beneficialibus cenſetur omne ius ab initio cauſa deductus.*

2 *In causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, sine libello, & sine litis contestatione.*

3 *Exequutor datus in gratia* IN FORMA DIGNVM *impetrata per tertium, lite pendente in Rota inter alios, non potest dare possessionem prouiso, sine vitio attentatorum, & idem est in gratia* SI NEVTRI, VEL SI NVLLI, *numer. 1.*

4 *Lite pendente non licet principi supplicare.*

DECISIO CCCCXLIII.

PEndente lite coram me inter tres præsentatos, & prouisum Apostolicum, Tantuccius vnus ex dictis præsentatis impetrauit hoc beneficium ob non delationem habitus per Albertum alterum ex præsentatis, & obtinuit literas in forma Dignum, & in eisdem gratiam si neutri, vel si nulli, directas Vicario Pientino. Et cùm dictus Vicarius fuisset inhibitus iuxta formam commissionis, Rota censuit, inhibitionem fuisse legitimè concessam, itaut moderari non
1 debeat, † quia in beneficialibus censetur deductum omne ius ab initio. Ægid. decis. 661. incip. si ex gratia. Put. decis. 83. num. 3. lib. 1. Et fuit dictum in cau-
2 sa Grennen. Scholasticæ, coram Fabro. † Nam in causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, vt in Clem. dispendiosam, de iudic. hoc est, sine libello, & litis contestatione, & alijs. vt declaratur in Clem. sæpè, de verb. signif. Vnde meritò sequitur, quòd censeatur deductũ omne ius ab initio, quia pars non se restringit ad certum libellum. Et propterea in proposito censetur per Tantuccium ab initio etiam deducta ista noua gra-
3 tia, de qua in Rota cognosci debet, † itaut exequutor datus in dicta gratia, non possit vllo pacto absque vitio attentatorum procedere ad illius exequutionẽ, quia Auditor deputatus in causa vigore Clem. auditor, de rescript. potest purificare gratiam de qua agitur coram se, Vitalin. in dicta Clem. auditor, nu. 49. Ægid. decis. 666. incip. auditor deputatus. Et pluries Rota reuocauit similes exequutiones tanquam attentatas, vt in causa Salamantina portionis, 23. Iunij 1586 coram Bubalo, & in causa Aquilana beneficij, 1. Iulij coram Orano, vbi dicitur, quòd licet mentio litis opertetur, quòd gratia sustineatur, ea non obstan-
4 te, † cùm lite pendente non liceat Principi supplicare; Franc. in cap. vt debitus. nu. 34. de appell. Ægid. decis. 46. Cassad. decis. 18. num. 6. de præbend. Non tamen operatur, quòd ea pendente, exequutor absque vitio attentatorum possit procedere ad exequutionem propter prædicta.

5 Respectu verò gratiæ si neutri, vel nulli, visa fuit Dominis cessare omnis difficultas, quia quatenus Vicarius posset procedere ad exequutionem, nihilominùs debet expectare euentum litis in Rota, vt expressè legitur in dicta gratia, & ideò vlteriùs non est insistendum, iuxta notata in Lille, aut ille, §. cùm in verbis, de leg. 3.

Romana de Magdalenis. Vener. 30. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Species restringunt genus, vt non comprehendat nisi species pares expressis, quando in dispositione præcedunt species, & postea sequitur genus, ne contineat maiora expressis, quoad qualitatem, aut quantitatem num. 2.*

3 *Dictio* ALIA, *est interpretatiua similium.*

4 *Soluens debita, eaque dinumerãns, si aliquod omittit, censetur illud ignorasse, maximè si est considerabilis magnitudinis, num. 5.*

6 *Verisimilitudo multùm operatur ad intelligendam mentem disponentis.*

7 *Species posita post genus, declarationis causa, non restringit dispositionem.*

8 *Solutio debitorum commissa in testamento, censetur facta pro exoneratione conscientiæ.*

DECISIO CCCCXLIV.

DOmini pro maiori parte dixerunt, hæredem Antoninæ non teneri ad solutionem debiti de quo agitur. Nam licèt Antonina inter alia legauerit per infrascripta verba, [Item lascia alli heredi di Maistro Marco physico scudi cento, & scudi cento alle figliuole d'vna certa Erminia. Et quelli del sud. maestro Marco, & quelli della sudetta Donna si lascia per sgrauare affatto l'anima del sign. Fabio de Crescentij, ordinando all'infrascritto suo herede, che li paghi, & se riuscissero altri debiti del sud. sign. Fabio, il che non crede, ordina che il sudetto herede li paghi tutti, & non lo facendo, l'agraua la sua conscientia.] Tamen non propterea sequitur, quòd stantibus verbis illis, [& se riuscissero altri debiti, &c.] hæres teneatur ad solutionem debiti census sortis principalis scutorum 2700. vnà cum fructibus, vsque ad obitum Fabij de-
1 cursis, † quia quando in dispositione præcedunt species, & postea sequitur genus, species restringunt genus, vt non comprehendat, nisi species pares expressis, l. fin. §. cui dulcia, ff. de trit. vin. ol. leg. vbi quia testator dixit, [lego tibi vina, & omnia dulcia,] sub illo genere, [& omnia dulcia,] veniunt omnia dulcia, dummodò sint potabilia. In proposito autem, cùm testatrix voluerit per viam legati solui debitum medici scutorum 100. quod sonabat in mercedem, & scuta centum filiabus Erminiæ, quæ videntur habere certam causam particularem, maximè cùm testatrix dixerit, hæc duo legata velle solui [per sgrauare à fatto l'anima del sign. Fabio,] sequitur, quòd cùm dixerit, [che se appareranno altri debiti (il che non crede) si paghino tutti] quòd ista verba generalia posita post dictas species, sint intelligenda de similibus
2 debitis, † itaut non contineant maiora expressis, neque quoàd qualitatem, neque quoàd quantitatem. Bart. in l. quæsitum, §. si quis fundum, num. 15. circa medium, vers. si verò dubitatur, ff. de fund. instr. Abb. in cap. sedes, num. 2. & num. 12. vers. quandoque, & 3. vbi etiam Felin. num. 5. in 4. declar. vers. non obstat 2. declaratio de rescript. Et tanto magis, quia genus
3 fuit appositum post species per dictionem [alia,] † quę interpretatur de similibus expressis, Felin. in dicto c. sedes, num. 6. vers. dictio alius, Alex. cons. 2. num. 10. lib. 4. & cons. 34. nu. 2. lib. 1.

Et prædicta etiam suadentur. Nam Antonina habuerat scientiam huiusmodi debiti, quia cùm esset hæres ipsius Fabij cum beneficio legis, & inuentarij, & peteret immissionem in 5. parte casalis, super quo fuerat impositus huiusmodi census, sibi opponebatur, immissionem non deberi, quia tanquam hæres Fabij, tenebatur pro huiusmodi censu releuare indemnes dominos de Magdalenis. Vnde manifestissimè apparet, quòd ipsa non censerit de isto debito, quia cùm dixerit, [& se susciteranno altri debiti, il che non crede,]

de,] per hæc verba, [il che non crede,] si debita
4 postmodùm apparerent, † restatrix censetur negasse veritatem, ob ignorantiam facti. Fed. de Sen. cons. 23. in fin. Calder. cons. 4. de confess. Oldrad. cons. 329. num. 2. Quæ ignorantia facti cùm non possit verificari in isto debito, de quo restatrix habebat scien-
5 tiam, dicendum est, quòd de eo non senserit, † maximè cùm non sit verisimile, quòd si de eo sensisset, propter eius magnitudinem, aliquam expressionem non fecisset, vt dicit Paris. in cons. 96. num. 19. & seq.
6 lib. 3. † Quæ verisimilitudo etiam multùm operatur ad detegendum, de quo fuerit dispositum, vt dicit idem Paris. loco allegato, num. 15. & seq. Ossasch. decis. 70. nu. 10.

Neque prædictis obstat tex. in l. nomen debitoris, §. final. de leg. 3. vbi quòd filius non solùm tenetur soluere debitum testatoris, ratione mutui, quod fuerat expressum, sed debita ex alia causa, propter rationem expressam, vt quod sorori cohæredi reliquerat,
7 liberum prouenit et. † Quia in casu illius textus primo loco fuerat expressum genus. Et licèt postmodùm fuerit expressa vna species, tamen non causa restringendi genus ad similes, sed causa declarationis, vt notat ibidem Bart. & meliùs declarat in §. final. dicta l. quæsitum ff. de fund. instr. ad quam se refert, & bene etiam declarat Felyn. in dicto cap. sedes, locò sæpiùs allegato, & tantò magis, quia non solùm species fuerant positæ post genus, sed aderat ratio expressa, vt quod cohæredi reliquerat, liberum proueniret. At in casu nostro non fuit primo loco positum genus, sed fuerunt primo loco positæ species, quæ declarant genus per supradicta, neque aliqua ratio expressa quoàd alia debita, sed solùm ad debita medici, & mulieris.
8 Minùs releuat, quòd ista solutio debitorum, cùm sit demandata in testamento, censetur demandata pro exoneratione conscientiæ Fabij iuxta notata per Natt. in cons. 402. nu. 56. quia quicquid sit de hoc, in casu isto quæstio voluntatis est, an Antonina intellexerit de isto debito, iuxta notata, in l. si ita fuerit, ibi, quòd si ex his quæ scripsit, ff. de manum. testam. Et cùm ex prædictis constet, Antoninam non sensisse de huiusmodi debito, non est quærendum, ex qua causa voluerit solui debita Fabij quæ apparerent, cùm satis sit, quòd de isto debito non intellexerit.

Bononien. Bonorum de Mansumatico. Ven. 6. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticæ solemnitas, & causa copulatiuè requiruntur.*

2 *Beneplacitum Apostolicum in alienatione rei Ecclesiasticæ supplet defectum solemnitatum, non causæ.*

3 *Causa alienandi est necessitas, vel euidens vtilitas Ecclesiæ.*

4 *Euidens Vtilitas in alienatione rei Ecclesiasticæ est consideranda, non solùm respectu valoris fructuum, sed etiam valoris rei.*

5 *Ad Validitatem alienationis rei Ecclesiasticæ sufficit ab initio vtilitas putatiua, licèt Ecclesiæ detur postea restitutio in integrum, si non fuit vtiliter contractum.*

6 *Ecclesiæ contra contractum alienationis obseruatum per 40. annos transacto quadriennio non datur restitutio in integrum.*

7 *Restitutio in integrum propter enormissimam læsionem datur post quadriennium.*

8 *Tempus Prælati alienantis in alienatione rei Ecclesiasticæ ob initio malè facta non computatur in præscriptionem, secùs si fuit bene facta.*

9 *Ecclesiæ alienanti datur restitutio in integrum contra contractum validè factum, si fuit læsa.*

DECISIO CCCCXLV.

POst resolutionem factam, quòd ex eodem met instrumento locationis non constabat de læsione, licèt in eo fuisset data facultas affrancandi, quia istud pactum de per se non erat considerandum; sed totus contractus. Dubitaui an esset danda remissoria ad probandum, quòd tornaturæ alienatæ erant 110. & quòd de tempore alienationis nempe de anno 1562. erat valoris librarum 50. Bonon. pro vnaquaque tornatura, & quòd non erant subiectæ aquis, & quod de anno 1578. de quo tempore fuit facta affrancatio, erant valoris librarum 60. monetæ pro qualibet tornatura. Vnde in effectu articuli tendunt ad probandū, quòd tornaturæ alienatæ ascendunt ad valorem loco-
1 rum Montium assignatorum pro affrancatione. † Et difficultatem faciebat, quia in alienatione rerum Ecclesiæ, duo copulatiuè requiruntur; solemnitas scilicèt, & causa, vt latè per Couar. var. res. lib. 2. cap. 17.
2 numer. 2. † Et licèt beneplacitum Apostolicum suppleat solemnitates, iuxta cons. Abb. 41. num. 3. libr. 1. tamen non supplet defectum causæ. Gemin. cons. 48. nu. 9. Dec. cons. 142. numer. 5. vers. non obstat. Et hæ
3 conclusiones sunt tritæ in Rota. † Quæ quidem causa est necessitas, vel euidens vtilitas, ca. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. Clem. 1. eodem tit. Rebuff. de alien.
4 reb. Eccles. num. 9. Couar. loco sæpius allegato. † Et hæc euidens vtilitas hic non adest, cùm sit consideranda, non solùm respectu valoris fructuum, sed etiam respectu valoris, rei ipsius, vt si detur Ecclesiæ res maioris fructus & minoris valoris, non est euidens vtilitas, si è conuerso per Ecclesiam detur res maioris valoris, licèt minoris redditus, Ioan. de Anan. in cap. vt super, in fin. de reb. Eccles. non alien. Et fuit dictum in causa Placentina bonorum, 7. Nouembris 1580. in fine decisionis coram Illustrissimo Domino Cardinale Seraphino.
5 Verùm respondebatur, quòd in alienatione rerum Ecclesiæ sufficit vtilitas putatiua, vbi ab initio adfuit causa primaria vtilitatis, vt quia bona erant sterilia, licèt non fuerit vtiliter contractum in pretio. Et hoc casu contractus non est nullus, sed Ecclesiæ datur restitutio. Cui tamen non est locus in casu isto, vt mox dicetur. Butr. in c. 1. num. 19. & seqq. de in integ. restit. vbi etiam Franc. nu. 10. vers. item nota, & nu. 16. circa fin. & Abb. num. 17. Couar. loco superiùs allegato, num. 2. circa med. vers. sed opinio posterior. Et fuit dictum in causa Lucana bonorum, 24. Nouemb. 1574. & 15. Ianuarij 1571. coram bo. mem. Cardinale Lancellotto. Verùm hæc responsio non placuit, quia ex ipsomet instrumento concessionis constabat, bona esse fructifera, & non esse sterilia.
6 Secundò respondebatur, quod contractus erat validus, quia interuenit beneplacitum Apostolicum. Et cùm fuerit seruatus spatio 40. annorum, obstat Ecclesiæ præscriptio cap. de quarta, de præscript. Et cùm sit lapsum quadriennium ad petendum restitutionem, deberet ostendere enormissimam læsionem. Et ideo remissoria non est concedenda, quia ei non suffragatur, cùm non articulet enormissimam læsionem,
† pro-

7 † propter quam datur restitutio in integrum post di-
ctum quadriennium datum ad illam petendum. Co-
uar. var. res. lib. 1. cap. 3. num. 10. & 11. Oldr. de restit.
in integr. par. 5. quæst. 19. art. 7. num. 66. vers. in con-
8 trarium. † Neque in hoc casu est deducendum tem-
pus Rectoris alienantis, ex quo alienatio non fuit ma-
lè facta, videlicèt absque beneplacito Apostolico. Tūc
enim tempus antecessoris subducitur, quando aliena-
tio fuit malè facta ab initio. Guido Pap. decis. 150. nu.
2. latè Rodoan. de reb. Eccles. non alien. de sign. verb.
alien. §. item sub vocabulo alienationis, num. 5.

Verùm quia pactum de affrancando potest intelli-
gi de affrancatione facienda, assignando rem æqua-
lis valoris rei alienatæ, & cùm assignatio fuerit facta
de anno 1578. à quo tempore nondum effluxerant
40. anni, non obstat Ecclesiæ præscriptio. Et quatenus
pactum intelligeretur, vt laicus posset affrancare pro
re minoris valoris, licèt contractus esset validus, stan-
9 te quòd alienatio est facta cum solemnitatibus, † ta-
men Ecclesiæ ex ista læsione competeret restitutio in
integrum, vt per Butr. & alios in dicto cap. 5. de re-
stit. in integr. Et potest dubitari hoc casu, an Ecclesiæ
obstaret præscriptio, quia affrancatio fuit facta de an-
no 1578. Ideo statui, super hoc dubio iterum consu-
lere Dominos, maximè quia Ecclesia non deduxit in
hac positione iura sua.

Romana Molendini. Vener. 6. Februarii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, PARITO IVDICATO *dat iurisdictionem conditionalem, & de stylo signaturæ solet apponi, quando adsunt tres conformes, non autem quando adest vnica tantùm sententia, etiam quòd ob non interpositam appellationem, vel prosequutionem transiuerit in iudicatum, num. 2.*

2 *Clausula*, PARITO, *non obstat ei, qui per vnicam sententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.*

3 *In spolio à sententia notorie iniusta, etiam vigore Ægidianæ datur appellatio.*

DECISIO CCCCXLVI.

Domini resoluerunt, in casu de quo agitur, non
obstate clausulam [parito iudicato,] quomi-
1 nùs possit procedi ad vlteriora, † quia licèt per ipsam
detur iurisdictio conditionalis, Put. dec. 429. li. 1. quæ
exerceri non potest ante paritionem, ca. cùm dilecta,
2 de rescript. cap. cùm olim, de offic. deleg. † tamen cùm
stylus signaturæ sit, quòd detur solùm quando adsunt
tres conformes, non autem vbi adest vnica tantùm
sententia, etiam quòd ob non interpositam, vel prose-
quutam appellationem transiuerit in iudicatum, vt
fuit resolutum in causa Mediolanen. Capellaniæ, 13.
& 23. Maij 1591. coram Illustrissimo Seraphino, & in
causa Toletana Capellaniæ, 14. Aprilis, & 22. Maij
1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Millino
& in alia Toletana pensionis, 12. Decembris 1597. co-
3 ram bon. mem. Litta, † propterea non debet obstare
Herculi, qui per vnicam tantùm sententiam fuit con-
demnatus, & ab ea appellauit.

Neque releuat, quòd sententia fuerat lata in spo-
lio, & propterea vigore Ægidianæ non dabatur ap-
pellatio, vnde clausula [parito,] debet operari, cùm
adsit iudicatum, non ex negligentia partis, in non
appellando, vel prosequendo, sed ex dispositione Cō-
4 stitutionis. † Nam fuit responsum, quod quando sen-
tentia in spolio est notoriè iniusta, vel nulla, etiam vi-
gore Ægidianæ datur appellatio, quia Constitutio
habet hanc exceptionem in ventre. Et propterea cùm
in casu isto fuerit resolutum, appellationem suffraga-
ri Herculi, absque eo quod pars opponeret de clausu-
la [parito,] sequitur, quod dicta clausula [parito,]
non debeat operari, quia cùm sit admittenda appella-
tio, non adest iudicatum.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 9. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus dicitur qui remanet in possessione post rem iudicatam.*

2 *Impetrans gratiam post rem iudicatam aduersùs gratiam prouisi Apostolici, non debet facere mentionem de re iudicata, quæ non est ad fauorem prouisi Apostolici.*

3 *Neque tenetur facere mentionem de continuatione intrusionis, tanquam accessoria ad rem iudicatam.*

4 *Accessorium attenditur vti principale, quando in eo militat ratio diuersa.*

DECISIO CCCCXLVII.

Dvo opponebantur contra gratiam Antonij. Al-
terum quòd non fecerat mentionem rei iudica-
tæ, alterum, quòd non fecerat mentionem intrusio-
1 nis, quam incurrerat, † ex quo remanserat in posses-
sione post ipsam rem iudicatam; iuxta cons. Ferret. 12.
num. 11. vers. addo ad ea, lib. 1. quæ non obstare An-
2 tonio Domini censuerunt, † quia cùm impetrasset gra
tiam aduersùs gratiam Ferdinandi, de re iudicata nō
habebāt facere mētionem, cùm non esset ad fauorem
Ferdinandi tanquam prouisi Apostolici de hoc bene-
ficio, sed esset ad fauorem patronæ, & propterea hoc
casu non erat facienda mentio, vt colligitur ex gloss.
in l. final. ponderando verba, vt sententia retractetur,
C. sent. rescind. non posse. Et idem sentit Alexand. in
cons. 94. num. 2. lib. imo nec rescriptum factum in
contrarium repet. lib. 2. Et ex hac resolutione pen-
3 det etiam resolutio secundi dubij, † quia cùm fe-
cerit mentionem de intrusione, quia lite pendente ce-
perat possessionem, de ista continuatione, quæ proue-
niebat ex sententijs latis contra ipsum non erat facien
da mentio, cùm esset accessoria ad dictam rem iudica-
tam, de qua, si non tenebatur facere mentionem, mul
to minùs nec de ista continuatione intrusionis, tan-
quam accessoria ad ipsam rem iudicatam, iuxta nota-
ta per Anchar. in cons. 161. num. 4. in princ.
4 Neque releuat, quòd accessorium attenditur vti
principale, quando in eo militat diuersa ratio, vt per
Alexand. cons. 4. num. 5. lib. 1. prout in casu isto, nam
intrusio potuisset mouere Papam ad denegandam gra
tiam. Quia hoc esset verum, si Papa non sciuisset, An-
tonium esse in possessione beneficij, & iam fuisse in-
trusum, quia ceperat possessionem lite pendente, &
propterea, cùm factum non esset omninò ignotum
Papæ, quia sciebat, Antonium fuisse intrusum, vide-
tur dicendum, quòd in cōtinuatione intrusionis pro-
pter rem iudicatam, non militet diuersa ratio ab ipsa
re

re iudicata, itaut de ipsa continuatione intrusionis esset facienda mentio.

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in tota sua diœcesi exercendi iurisdictionem temporalem.*
2 *Fundamentum suæ intentionis quilibet concludenter probare tenetur.*
3 *Verba ambigua sententiæ debent interpretari ex libello, & petitione, cui conformis esse debet.*
4 *Forum Ecclesiasticum de iure cognoscit de multis causis inter laicos.*
5 *In odiosis stricta interpretatio est facienda.*
6 *Sententia est stricti iuris, & nihil amplius probat, quàm ex ea necessariò inferatur.*
7 *Dispositio correctoria iuris communis est interpretanda vt minùs quàm fieri possit corrigat ius commune.*
8 *In dubio facienda est interpretatio contra illum qui se in sententia fundat.*
9 *Institutio de iure communi spectat ad Episcopum.*
10 *Ad Episcopum spectat reseruare casus in sua diœcesi.*
11 *Dictio,* PROVT HACTENVS, *aliquando stat conditionaliter.*
12 *Ad præscribendam iurisdictionem quasi Episcopalem, requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, sicut in qualibet præscriptione contra ius.*
13 *In probanda immemorabili, vel quadragenaria est demendum tempus litis,*

DECISIO CCCCXLVIII.

FVit per Dominos resolutum, laudum ad fauorem Archipresbiteri Acquęuiuæ latum, non esse iu-
1 stum, † quia cùm terra Acquæuiuæ sit in Diocesi Baren. D. Archiepiscopus de iure communi habet intentionem fundatam, quòd dicta terra suæ iurisdictioni spirituali sit subiecta, cap. cùm personæ de priuil. in 6. cap. omnes Basilicæ 16. quæst. 7. Rom. consil. 180. nu. 4. vers. habet enim Episcopus. Feder. de sen. cons. 145. num. 6. ante finem, vers. vnde si aliquis. Et propterea sequitur, quòd allegans, iurisdictionem ad
2 se spectare, tenetur hoc concludenter probare, † cùm sit fundamentum intentionis suæ, iuxta notata per Innoc. in cap. super his, num. 10. vers. sed argumentum contra, de accusat. & per Bart. in l. in illa, nu. 5. ff. de verb. oblig. Quòd non probat Archipresbiter. Primò enim nullibi apparet, prout illi conceditur in laudo, quòd in terra Acquæuiuæ, eiusque territorio liceat sibi exercere iurisdictionem in causis ciuilibus, & criminalibus, & mixtis, ad forum Ecclesiasticum spectantibus. Nam sententia declaratoria Archiepiscopi Andreæ lata de anno 1221. hoc sibi non concedit, nec minùs sententia Episcopi Vigilien. lata de anno 1452. quia licèt vtraque sententia dicat, quòd possit ferre sententias de motis quæstionibus coram ipso, tamen, si attendatur prima sententia, ex præcedentibus, & subsequentibus verbis apparet, quòd semper loquitur de Clericis Ecclesiæ sancti Eustachij terræ Acquæuiuæ, & eodem modo loquitur sententia Vigilię. Nam in Commissione, quæ inseruit loco libelli, dicitur, quòd cognitio causarum inter clericos Ecclesiæ sancti Eustachij, spectat ad Archipresbiterum. Ex quo sequitur, quòd cùm in sententia dicatur, quòd Archipresbiter de motis quęstionibus coram ipso sententiam ferre possit, intelligenda sit de motis quęstionibus inter clericos dictæ Ecclesiæ sancti Eustachij.
3 † Vbi enim verba sententiæ ambigua sunt, debent interpretari ex libello, & petitione, qui conformis esse debet, l. vt fundus, ff. commun. diuid. & not. in c. licèt Heli, de simon. Bald. in l. 1. num. 6. C. si. plur. vn. sent.

Vnde sequitur iniustitia laudi, quod dat facultatē Archipresbitero, vt possit cognoscere causas ciuiles, & criminales, & mixtas ad forum Ecclesiasticum spe-
4 ctantes, quia in hoc excedit. † Tamen quia multæ sunt causæ, quæ de iure etiam inter laicos spectant ad forum Ecclesiasticum, vt notatur, in cap. final. de except. in 6. & in cap. licet, de iureiur. eodem libro, & in alijs iuribus, quæ hic esset longum recensere, de quibus nulla habetur mentio in dictis sententijs. Tum etiam quia datur huiusmodi facultas cognoscendi, non solùm quoàd clericos sancti Eustachij, sed generaliter quoàd omnes in terra, & territorio Acquæuinæ, & tamen pariter in sententijs nulla habetur mentio dicti territorij, sed solùm quoàd clericos sancti Eu-
5 stachij. † Et cùm materia sit odiosa, nempe contra dispositionem iuris communis, vt in specie habetur in cap. vltimo, de offic. Archipresbiteri, propterea dictum territorium non comprehenditur sub dispositione Ecclesię sancti Eustachij terræ Acquęuiuæ, vt bene per Oldrad. in cons. 121. num. 8. vers. 3. sicut se
6 habet, † maximè cùm dispositio sit in sententia, quæ est stricti iuris, itaut nihil amplius probet, quàm ex ea necessariò inferatur. Alex. cons. 84. nu. 3. lib. 3. Anchar. cons. 437. in fine. Ioan. de Anan. con. 18. in princ. Achil. decis. 21. num. 3. de restit. spoliat. In tantum quòd omissum habetur pro omisso, ad effectum, vt remaneat in dispositione iuris communis, Anchar. dicto cons. 437. in fine, qui expressè loquitur in sententia tribuente iurisdictionem. Dec. cons. 445. numer. 3. Tum denique quia dictum laudum concedit etiam iurisdictionem criminalem Archipresbitero, contra dispositionem Sacrosancti Concilij Tridentini, sess. 24. cap. 20. de reform. in §. ad hæc. Circa quam iurisdictionem sententiæ non tribuunt aliquid Archipresbitero, quia verba illa sententiarum, quod Archipresbiter possit cognoscere de motis quæstionibus coram ipso, in hac materia odiosa debent intelligi de
7 causis ciuilibus. † Quando enim dispositio est correctoria iuris communis, sufficit, quod aliquid operetur, & est interpretanda, vt minùs quàm fieri possit, corrigat ius commune, c. cùm dilectus, de consuet. li. 2. C. de noxal. Roman. cons. 199. numer. 6. Paris. 110.
8 num. 6. lib. 3. † Maximè cùm in dubio fiat interpretatio contra illum qui se in sententia fundat. Alex. cons. 81. num. 3. lib. 3. Dec. cons. 321. num. 4.

Laudum quoque remanet iniustum, dum dat facultatem conferendi beneficia in terra Acquæuiuæ, eiusque territorio, quia sententię sunt restrictæ ad beneficia Ecclesiæ sancti Eustachij, & nullum verbū [illegible]s de territorio. Et ex isto capite laudum etiam remanet iniustum, quoàd alia omnia in eo contenta, quia in sententijs antiquis nulla habetur mentio territorij, neque ad illud possunt extendi, per supradicta. Et in specie remanet etiam iniustum, dum dat facultatem Archipresbitero, instituendi præsentatos à patronis, & casus sibi beneuisos reseruandi, & monitio-

nitiones de contrahendis matrimonijs abbreuiandi,
ac omnia alia, & quæcumque ad iurisdictionem or-
dinariam spectantia, & pertinentia exercendi. Nam
quoàd facultatem instituendi præsentatos, nihil de
9 hoc habetur in dictis sententijs. † Et de iure commu-
ni institutio spectat ad Episcopum, cap. cùm ex in-
iuncto, in fine, de hæretic. ca. nobis, de iurepatr. Abb.
10 con. 106. num. 3. lib. 2. † Prout etiam ad Episcopum
spectat, in sua Diœcesi casus reseruare, vt post con-
stitutiones antiquas adest constitutio Concil. Tri-
dentini, sess. 24. c. 7. de cas. reseru. Et etiam eorumdem
prudentiæ, & iudicio committitur, an expediat, mo-
nitiones remittere, vt habetur in eodem Conc. sess.
24. c. 7. de reformat. matrim. Et tandem iniustitia lau-
di apparet, dum in eo dicitur, quòd Archipresbiter
omnia alia & quæcumque ad ordinariam iurisdictio-
nem spectantia, & pertinentia exercere possit, præ-
terquam monitiones, sub pœna excommunicationis
ad finem reuelationis pro rebus deperditis conce-
dere. Nam nullibi constat, Archipresbiterum ha-
bere hanc iurisdictionem. Et licèt in sententia Vigi-
lien. dicatur post prædicta enumerata, & alia iurisdi-
ctionalia exercere, prout hactenus consuetum exti-
tit in terra Acquauiuæ; tamen, omisso quòd senten-
tia non loquitur de territorio, vt sæpè dictum est, di-
11 ctio illa † [prout hactenus consuetum extitit,] stat
conditionaliter, scilicèt, quatenùs sit consuetum, &
non causatiuè, scilicèt quia consuetum, ex quo re-
fertur ad illa iurisdictionalia incerta, & sic non ad a-
liquid certum, vt declarat Bolog. in l. edicta, qui ex-
pressè loquitur in sententia, num. 141. C. de edend.
vbi dicit, ita intelligendam esse communem senten-
tiam Bartoli in extrauag. ad reprimen. in verb. prout,
num. 2. Et ex structura verborum apparet, quòd di-
ctio [prout,] refertur ad verbum impersonale [exer-
cere,] & non ad verbum personale [concedimus,]
vel [declaramus.] Et propterea debet accipi condi-
tionaliter, vt distinguit tex. in cap. Abbate sancti
Syluani de verb. sign. quia cùm adiungitur verbo im-
personali indefinito, quod non habet certum nume-
rum, & personam, indefinitiuè intelligitur, quod
cum sit incertum, & additum, non potest significare
rem certam. Et ideò necesse est intelligere illam di-
ctionem conditionaliter. Io. Andr. in dicto cap. Ab-
bate, num. 6. Hostien. num. 13. Cardinal. ibidem, in
§ contra quòd nu. 2.
12 Nec laudum potest iustificari ex depositionibus te-
stium, quia Archipresbiter, seclusis sententijs, debe-
ret probare, aut immemorabilem, aut quadragena-
riam cum titulo, vt notatur in cap. personæ, de priuil.
in 6. Et regulare est in omni præscriptione contra ius,
cap. 1. de præscript. in 6. vbi not. Doctor. Hic autem
quicquid dicendũ sit circa testium dicta examinatorũ
coram AC. non possunt probare intentum Archipres-
biteri, cù alter sit annorũ 26. alter verò 28. Testes verò
examinati in Rota, vltra quòd sunt examinati, sede
Archiepiscopali vacante, nemine citato, & hinc fue-
runt positi ad partes, nec intentum Archipresbiteri
possunt probare, cùm fuerint examinati de anno
1592. & lis fuit mota de anno 1590. & de tempore
examinis vnus erat ætatis 35. annorum. Et licèt alter
esset ætatis 60. annorum, tamen nec immemorabilem
probat, neque quadragenariam, cùm sit vnicus, &
eius dictum elidatur ex multis processibus factis per
Dominos Archiepiscopos pro tempore. Testes verò
examinati coram arbitrijs, alter est ætatis 45. annorũ,
alter verò 50. & fuerunt examinati de anno 1600. Et
sic, quicquid deponunt, certum est, quòd ex defe-
ctu ætatis, neque immemorabilem, neque quadra-
13 genariam probare possunt. † Maximè cùm sit de-
mendum tempus litis, Bartol. in l. Celsus, num. 26.
& seq. ff. de vsucap.

Romana Domus, & Census, Lunæ 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in qua quis non citatur, est condemnatus, non afficit non citatum, non tamen est nulla quoàd alios.*
2 *In iudicio citandus est ille contra quem principaliter agitur, nec est necesse citare omnes interesse habentes, nisi propter extensionem præiudicij.*
3 *Citatio per proclama est necessaria, ad hoc vt sententia præiudicet.*
4 *Sententia lata contra hæredem, non potest exequi contra legatarium.*
5 *Succumbens ex suis iuribus, non potest de ijsdem iuribus dare ex persona alterius.*
6 *Scientia litis æquipollet citationi per proclama. Scientia verò probatur ex constitutione procuratoris ad causam.*
7 *Interesse tertij quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus, non impedit exequutionem.*

DECISIO CCCCXLIX.

1 DE validitate primæ sententiæ Rotalis non potest
dubitari, quia licèt in ea fuerit condemnata
Vrsolina non citata, tamen non inde resultat nullitas
sententiæ, sed tantùm non afficit ipsam, licèt in sen-
tentia fuerit condemnata, vt in specie dicit Salicet.
in l. 1. nu. 4. C. si aduersus rem iudicatam. Neque di-
cta prima, & secunda sententia Rotalis possunt dici
nullæ, ex quo dicta Vrsolina & Philippus non fuerint
2 citati pro suo interesse, † quia pro validitate iudicij
sufficit, citare illum contra quem principaliter diri-
gitur petitio; nec est necesse citare omnes interesse
habentes, nisi propter extensionem præiudicii. Bald.
in l. ab eo, num. 17. C. quomod. & quando iudex.
Neque interesse Vrsolinæ potest retardare exequu-
3 tionem sententiarum Rotalium, † quia licèt verum
sit, secundùm opinionem quam Rota seruat, citatio-
nem per proclama esse necessariam, ad hoc vt senten-
tia præiudicet illi de cuius interesse secundariò agi-
tur, iuxta decisionem Achil. 5. & 6. de dol. & contum.
tamen interesse Vrsolinæ hodie non potest retardare
exequutionem, quia licèt fuisset relicta per virum v-
sufructuaria, hoc interesse cessauit per obitum dictæ
Vrsolinæ. Et quamuis etiam fuerit ei legata portio
4 bonorum filij qui ingressus fuerat Religionem, † & sit
verum, quòd sententia lata contra hæredem non pos-
sit exequi contra legatarium non citatum, vt per A-
chil. decis. 8. de dol. & contum. prout exequeretur,
saltem in parte, quia per restitutionem domus, & cen
sus, minueretur portio ei relicta. Tamen fuit respon-
5 sum, quòd aut filij successerunt matri, aut non. † Si
successerunt, cùm ipsi succubuerint, ex eisdem iuri-
bus non possunt hodie ex persona matris dare de eis-
dem iuribus, vt in fortioribus est decisio Veral. 253.
num. 1. & seqq. par. 3. Aut non successerunt matri, &
non est in causa persona legitima, quæ opponat de iu-
ribus Vrsolinæ.
Neque etiam interesse Philippi potest retardare e-
xequutionem dictarum sententiarum, qui licèt habe-
ret

ret interesse pro sua legitima, vel etiam ex quo fuit admissus per fratres ad portionem hæreditatis, non obstante quòd fuerat exhæredatus: Tamen fuit responsum, quòd interesse legitimæ non obstat, ex quo sciuit causam tractari, quod probatur ex constitutione procuratoris, qui posteà renunciauit mandato.
6 † Nam hæc sententia sufficit, & æquipollet citationi per proclama, vt in istis terminis dicit Achil. alleg. decis. 5. de dol. & contumac. Interesse verò ex quo fuerat admissus per fratres ad portionem hæreditatis, nõ est considerabile, ex quo prouenit lite pendente ab eisdem fratribus hæredibus institutis, contra quos fuerunt prolatæ sententiæ, ex iuribus quæ hodie Philippus posset deducere, iuxta notata per Verall. in alleg. decis. 253. num. 1. & seqq. par. 3. † Vltra quòd in-
7 teresse tertij, quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus non impedit exequutionem, iuxta notata per Franc. in cap. ex ratione, num. 29. de appell. Gabr. concl. 3 t. num. 20. lib. 2.

Assisien. Census. Lunæ 23. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicatũ per notarium de eo rogatum, probat.*
2 *Instrumenta per partem producta sunt in forma probanti.*
3 *Instrumentum extractum ex Archiuio probat inter subditos.*
4 *Quietantiæ recognitæ per testes habentes notam manum scribentis probant.*

DECISIO CCCCL.

FVit resolutum, iura super quibus est fundata decisio vltimo loco facta, esse in forma probanti.
1 † Instrumentum enim societatis anni 1580. est in forma probanti, quia est publicatum per notarium de eo rogatum Rot. decis. 1. num. 1. de fid. instrum. in nou. Caput. decis. 244. par. 2. Instrumentum verò emptionis census sub die 11. Iulij 1584. & aliud extinctionis eiusdem census sub die 7. eiusdem anni, & instrumentum creationis noui census 14. eiusdem mensis, & anni, fatis sunt in forma probãti, ad effectum quòd
2 iudex possit se fundare in illis, † cùm fuerint producta per partem aduersam. Rot. decis. 2. de fid. instr. in nou. Put. decis. 415. lib. 1. & 119. lib. 2. Instrumentum verò societatis 7. Septembris 1584. fatis etiam est in
3 forma probanti, † quia fuit extractum ab Archiuista ex archiuio, quod propterea probat inter subditos. Felyn. in cap. ad audientiam, num. 12. vers. qui tamen non negant, de præscript. Cardin. cons. 72. nu. 8. Ve-
4 rall. decis. 42. lib. 1. † Quietantiæ etiam super quibus est fundata decisio, sunt in forma probanti, quia fuerunt recognitæ per testes habentes notam manum, & hoc sufficit de stylo Curiæ, cùm versemur in scriptura, quæ testibus non eget. Vt fuit resolutum in causa Romana hæreditatis de Mazzochis 9. Martij 1580. coram bon. mem. Lauretano.

Spoletana Dotis. Lunæ 9. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dotis numeratæ confessio facta ante contractum matrimonium, vel post, præsumitur facta sub spe futuræ numerationis, vel ex eo quòd fuit soluta, et alijs de causis, num. 2. & 5.*
In dubio autem confessio facta constante matrimonio, præsumitur facta sub spe futuræ numerationis, numer. 3.
4 *Reuocatio confessionis, parte non intimata, non interrumpit præscriptionem.*

DECISIO CCCCLI.

CVm in capitulis matrimonialibus Guidobaldus confessus fuerit, se recepisse scuta mille, & post contractum matrimonium confecerit literas Cambij sibi directas, in quibus promisit, in euentum restitutionis dotis, se restituturum alia 1000. Qui modus contrahendi fieri consueuit in ciuitate Ragusina, vt constat ex sententia lata in illis partibus, & deponit vnicus testis qui datur in summario, num. 6. Rota censuit, cùm venerit casus restitutionis dotis hæredes
1 Guidobaldi teneri restituere, vtrumque mille. † Nam quoàd scuta mille confessata ante contractum matrimonium, illa præsumuntur confessata sub spe futuræ numerationis, secundùm magis communem Doctorum sententiam, vt dicitur in alia decisione vltimo loco facta. Et propterea cùm matrimonium durauerit vltra biennium, licèt non vltra decennium, & neque maritus, neque hæredes oppofuerint de non numerata dote intra tempus à iure præfixum, mulier potest illam petere, vt in auth. quod locum habet, C. de
2 dot. caut. non numerata. † Et idem dicendum est etiam quoàd alia scuta mille confessata in literis Cambij post contractum matrimonium. Cum. consil. 31. num. 1. vers. circa 2. vbi de communi testatur. Ang. de Perus. cons. 4. num. 5. in fine. Nam, vt dicit Alexan. cons. 142. num. 5. vers. etiam quando est confessata,
3 lib. 5. † confessio dotis receptę constante matrimonio, in dubio præsumitur facta sub spe futuræ numerationis.
Neque releuat, quòd Guidobaldus reuocauerit di-
4 ctas confessiones in actis cuiusdam notarij AC. † quia ista reuocatio non fuit parti intimata, & propterea non interrumpit præscriptionem, vt in terminis dicit Bald. in l. in contractibus, §. fin. & ibi etiam Castr. C. de non num. pecun.
5 Considerabant etiam Domini, quòd cùm confessio dotis possit fieri nedum sub spe futuræ numerationis, verùm etiam ex eo quòd fuit soluta, & etiam alijs modis, vt per Abb. in cons. 73. num. 2. & 3. lib. 2. non erit inconueniens dicere, quòd confessiones fuerint factæ, ex quo dos fuerat soluta. Nam in ciuitate Ragusina ita consueuit contrahi, vt dictum est, & quod plus est, nunquam Guidobaldus negauit istam dotem, quia reuocatio confessionis non suffragatur. Et verè ex serie facti apparet, reuocationem fuisse factam propter rixas, quæ tunc erant inter ipsum Guidobaldum, & socerum. Imò post latum laudum, in quo inter alia ordinabatur, quòd Guidobaldus assecuraret dotem, ipse laudum simpliciter acceptauit.
Nec

Nec videtur spernendum, quòd vxorem per non ennium habuit, tanquam hoc modo dotatam, quia licèt ad hunc effectum requireretur decennium, vt per Socin. in l. 1. num. 8. in fine, solut. matr. tamen hæc coniectura non deducitur principaliter, vt per se prosit, sed vt aliàs coadiuuet, & fratres ipsius Guidobaldi, ipso defuncto, quodammodo etiam agnouerunt bonam fidem, assignando certum terrenum pro dote.

Ex quibus conclusum, dotem deberi quoàd vtrumque mille.

Cæsaraugustana præeminentiarum. Ven. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessor de tempore litis motæ est manutenendus, etiam in præeminentijs.*
2 *Possessio anterioris suffragatur successori, etiamsi antecessor esset Capitulum regulare, verbi gratia, quod fuerit mutatum in sæculare, num. 6.*
3 *Confessio antecessoris præiudicat successori.*
4 *Possessio probari per testes.*
5 *Possessio præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur.*
7 *Ius est metiendum ex parte actoris, non rei.*
8 *Capitulum regulare quod mutatur in sæculare, non mutat subiectionem.*
9 *Legislator per viam declarationis procedens, nihil de nouo inducit.*
10 *Confessio procuratoris non præiudicat domino.*

DECISIO CCCCLII.

1 FVit resolutum, Ecclesiæ de Pilari dandum esse mandatum de manutenendo aduersùs Decanum, & Capitulum Cæsaraugustanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato aliàs per Rotam relaxato; quia concurrunt requisita ad hunc effectum: nempe possessio de tempore litis motæ, & turbatio, de quibus in §. retinendæ, instit. de interd. Bart. in l. 1. §. hoc interdictum, num. 1. & §. final. num. 18.
2 ff. vti possid. Angel. cons. 19. num. 1. & 4. † Dicta enim possessio Capituli de Pilari, quæ suffragatur etiam successoribus in Canonicatibus, iuxta decis. 1. de restitut. spoliat. in nou. satis probatur ex dicto mandato per Rotam relaxato, & per Capitulũ Cæsaraugustanum
3 acceptato, cum obligatione de parendo, † quæ præiudicat successoribus in dicto Capitulo Cæsaraugustano, cùm non proueniat à nuda voluntate dicti Capituli Cæsaraugustani, sed ex necessitate, stante indicio, iuxta notata per Cald. in cons. 5. de confession. Ægid.
4 decis. 695. † Et adsunt etiam testes probantes possessum post dictum mandatum, qui est vnus ex modis probandi possessionem. Rebuff. in prax. tit. de mission.
5 in possess. num. 41. † Quæ possessio præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur, Licèt, de acquir. possess. Abb. in cap. cùm ad sedem, numer. 15. de restitut. spoliat. Put. decis. 17. libr 2.

Nec releuat, quòd non probetur possessio contra Capitulum sæcularizatum, sed solùm contra regulares, quia sufficit, quòd probetur possessio contra Ca-
6 pitulum, prout probatur, † quia regulares constituebant Capitulum, & erant loco Canonicorum. Doctor. in cap. causam quæ, 1. vbi Abb. num. 8. de iudic.
7 † Et propterea cùm ius metiendum sit ex parte actoris possessoris, mutatio personarum Capituli Cæsaraugustani rei, contra quod possidetur, non mutat possessionem Capituli de Pilari, actoris, iuxta decisionem Guido. Pap. 629. pluries in Rota canonizatam,
8 † Et in terminis sæcularizationis in fortiori videmus, quòd sæcularizatio non mutat subiectionem. Abb. in cap. 2. num. 9. vbi Imol. num. 4. circa med. vers. sed videtur, de capel. Monach. & vt dicit. Vital. in clem. 1. numer. 31. de elect. idem iudicium est de Ecclesia cathedrali, siue sit regularis, siue sæcularis. Et cessat omnis difficultas, quia sanctæ mem. Clemens VIII. per suum Breue declarauit, suæ intentionis non fuisse, per sæcularizationem præiudicare præeminentijs Ecclesiæ de Pilari. Et propterea ex dicta sæcularizatione illi nullum fuit illatum præiudicium, cùm Papa
9 processerit per viam declarationis, † quæ nihil de nouo inducit, sed per retrotractionem, quod erat, detegit, vt dicit Bald. in l. leges, & constitutiones, num. 5. C. de legibus.

Denique non officit, quòd dictum mandatum de manutenendo aliàs à Rota obtentum, videatur nullum, ex quo Capitulum de Pilari fassum fuit in Commissione, quòd fuerat spoliatum, & ideo ei competebat remedium recuperandæ, & non interdictum re-
10 tinendæ, quia illa fuit confessio procuratoris, quæ nõ potuit præiudicare Domino, cùm nõ pendeat ab eius potestate, iuxta decisionem Achil. 4. de confess. & adest secunda commissio, in qua simpliciter petebatur manutentio. Et in omnem euentum de possessione Capituli de Pilari, etiam post mandatum de manutenendo, constat ex dictis testium, vt dictum est.

Ex quibus conclusum, Priori & Capitulo Beatæ Mariæ maioris de Pilari dandum esse mandatum de manutenendo, aduersùs Capitulum Cæsaraugustanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato Rotali.

Pientina Iurispatronatus. Vener. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Ex donatione acquiritur iuspatronatus interueniente consensu Ordinarij, num. 2. & 6.*
3 *Assertio donantis iuspatronatus, quòd hoc fecerit cum consensu Episcopi, probat etiam inter personas prohibitas, concurrentibus adminiculis.*
4 *Clausula* OMNIA ET SINGVLA, *in fine posita, refertur etiam ad enunciata.*
5 *Diuturnitas temporis sine obseruantia inseruit pro adminiculo ad præscribendum.*
6 *Notarius Episcopi in donatione iurispatronatus non est necessarius ad contractum donationis, sed ad translationem iurispatronatus in donatarium.*
7 *Consensus Episcopi potest interuenire ante, vel post donationem iurispatronatus.*

DECISIO CCCCLIII.

FVit per Dominos resolutum, iuspatronatus non spectare ad dominos de Cacciacomitibus, cum olim Bartholomæus, à quo isti descendunt, donauerit il-

rit illud Iulio de Albertis, eiusque hæredibus, & suc-
1 cessoribus, † qui est vnus ex modis acquirendi iuspa-
tronatus, c. illud, de iurepatr. c. vnic. eodem titulo, in
6. Veral. decis. 287. par. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1.
par. 2. quæst. 1. art. 1. nu. 2. & qu. 4. art. 1. fol. 149. Rot.
2 decis. vltim. de iurep. in antiq. † Et quamuis ad hunc
effectum requiratur consensus Ordinarij, vt in dictis
3 iuribus, † tamen de eo satis videbatur hic constare,
ex assertione donationis, quæ concurrentibus admi-
niculis probat, etiam quòd sit inter personas prohi-
bitas, vt latè per Tiraquell. in l. si vnquam, in verb.
donatione largitus, num. 102. C. de reuoc. donat. A-
chill. decis. 1. de concess. Ista autem non est nuda as-
sertio, sed interuenit etiam nominatio notarij, qui de
dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum, ibi, [im-
petrauit licentiam ab Ordinario Episcopatus Pientiæ,
prout constat per publicum instrumentum manu Ser
Antonij Roselli,] & infrà, [cum licentia dicti D. Or-
dinarij, de qua in dicto instrumento,] & inferius, [iu-
rauit dictus Bartholomæus tactis, &c. omnia, & sin-
gula fuisse vera.] Vnde censetur iurasse, verum etiam
4 esse, consensum fuisse habitum ab Ordinario, † quia
dicta clausula [omnia, & singula, &c.] in fine posita
refertur etiam ad enunciata. Alex. cons. 17. nu. 2. lib.
3. Ruyn. cons. 137. num. 6. lib. 1. & cons. 103. num. 11.
lib. 4. Paris. cons. 97. num. 91. lib. 1. Cresc. decis. 5. de
fid. instr. Concurrit etiam lapsus 36. annorum, qui si
esset cum obseruantia, cessaret omnis difficultas,
5 † Sed cùm nunquam beneficium in isto tempore va-
cauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat
pro adminiculo. Concurrit insuper amissio scriptu-
rarum notarij qui de dicto consensu fuit rogatus. Et
insuper considerabant Domini, non esse verisimile,
quòd dicta assertio fuisset facta, si verè consensus non
interuenisset, cùm non possit excogitari causa, ex qua
6 voluerit donans mentiri, † cùm consensus Episcopi
in donatione iurispatronatus non sit necessarius ad
donationem, seu contractum donationis, sed ad tran-
slationem iurispatronatus in donatarium, cùm con-
tractus possit fieri in præiudicium donantis, cùm di-
sponat de iure suo, sed non translatio iurispatronatus
ad quam requiritur consensus Episcopi. Rota decis. vl-
tima, num. 5. versic. item non est necessarius, de iu-
repatronat. in antiqu. Roch. eodem tractatu, in verb.
7 ipse, vel eis, num. 31. vers. aduerte tamen. † Hinc di-
citur, quòd consensus Episcopi ante, vel post dona-
tionem, potest interuenire. Rota dicta decis. vltima,
Roch. in verb. pro eo, num. 9 & est decisio Than. 20.
Et propterea potuisset donatarius post donationem
impetrare huiusmodi consensum, qui de facili côcedi
solet, maximè cùm non fuerit donatum potentiori.

Sabinen. Decimarum Lunæ 16. Martij 16c9.

SVMMARIVM.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædio, debet plenè & concludenter probare, prædium esse intra limites suæ parochiæ.*
2 *A limitibus iurisdictionalibus non infertur ad decimatorios. In dubio tamen aliquando infertur, nu. 4.*
3 *Parochiæ fuerunt diuisæ per Dionysium Papam.*
5 *Præsumitur adfuisse Ecclesias in loco vbi fuit Castrum.*
6 *Gens aduentitia tenetur sumere sacramenta à Parocho in cuius parochia degit.*
7 *Omnis Ecclesia parochialis dicitur habere curam, non tamen omnis Ecclesia habens curam, est parochialis, sed requiritur ad effectum parochialitatis, quòd de necessitate administret sacramenta.*
8 *Ex eo quòd Ecclesia sit matrix, non infertur, quòd Ecclesia castri diruti sit in eius parochia.*

DECISIO CCCCLIV.

DOmini censuerunt, non constare tenutam Mon-
tis Maioris esse intra limites parochiæ montis
Libertorum, ad effectum quòd illius Parochus dica-
tur habere intentionem fundatam in decimis illius
tenutæ quæ percipiuntur à Rectoribus Ecclesiarum
ruralium, iuxta tex. in cap. fin. de paroch. & cap. cùm
sint, de decimis. Nam cùm dicti Rectores sint in pos-
sessione longissima quadraginta annorum, percipien-
di dictas decimas, vt patet ex testibus in summario
1 Rectoris, num. 3. † Parochus Montis Libertorum de-
bet plenè & concludenter ostendere, dictam tenutam
esse intra limites suæ parochiæ, l. eum qui ff. de prob.
Et in terminis est consilium Bertrand. 350. per totum,
& præsertim, nu. 6. vol. 2. par. 1. Quod non probauit
dictus Parochus, quia licèt deducat plures testes ad
probandum, quòd tenuta Montis maioris sit de limi-
tibus iurisdictionalibus castri Montis Libertorum, &
quòd ipse administrauit Sacramenta pastoribus, & a-
lijs aduentitijs in dicta tenuta, & quòd ex eadem te-
nuta sepelinit mortuos, & quòd hæc beneficia de con-
sensu Rectoris fuerunt translata ad Ecclesiam Mon-
tis Libertorum, tanquam ad matricem, tamen hæc
probatio ad effectum de quo agitur non suffragatur.
2 † Primo quia non benè infertur à limitibus iurisdi-
ctionalibus ad decimatorios, in quibus versamur. Ho-
stien. in cap. super eo, nu. 3. & 11. de paroch. & in cap.
querimoniam, num. 2. & ibi etiam Butr. num. 6. de iu-
repatr. Et fuit dictum coram me in Pacen. decimarum
3 del'Hebtero 9. Ianuarij 1601. Et ratio est, † quia pa-
rochiæ olim fuerunt diuisæ per Dionysium Papam, &
in cap. 1. 13. q. 1. c. pastoralis, de his quæ fiunt à Præla-
tis. Io. Andr. Abbas. & alij in rubr. de Paroch. Bertr.
4 in alleg. cons. 350. vol. 1. par. 1. † Et licèt aliquando ar-
guatur à limitibus iurisdictionalibus ad decimato-
rios. Butr. in cap. 1. num. 15. de reliq. domib. Fel. in c.
quia iudicantes, nu. 6. vers. cum istis concordat, de pre-
script. Franc. March. dec. 352. nu. 2. par. 1. tamen hoc
procedit in dubio. Et propterea in casu isto non potest
argui, tum quia constat, limites decimatorios paro-
chialis Montis Libertorum esse omnino distinctos, &
separatos à dicta tenuta, & illius limitibus decimato-
rijs, mediantibus finibus naturalibus vnius fontis nũ-
cupati de Môte Maggiore, & alterum, de quibus de-
ponunt testes dati in summario, nu. 1. in fine, & nu. 4.
Tum etiam quia constat, olim in tenuta præfata fuisse
quatuor castra certis finibus inter se distincta, & à ter-
ritorio Montis Libertorum separata, vt colligitur ex
instrumento acquisitionis castri Caminatarum factæ
de anno 1428. & deponunt testes, qui dantur in sum-
mario nu. 1. Vnde non solùm redditur æquiuoca pro-
batio, quòd tenuta originaliter sit de iurisdictione ca-
5 stri Montis Libertorum, † verùm etiam oritur vehe-
mens præsumptio, quòd cùm adessent dicta castra, a-
dessent etiam Ecclesiæ parochiales, propter populum
fidelem, iuxta notat. per Archid. in cap. licèt canon.
nu. 2. Gemin. nu. 4. de elect. in 6. Per quæ eliditur in-
tentio parochialis Montis Libertorum.

Et quoàd administrationem Sacramentorum con-
6 siderabant Domini, † quòd licèt gens aduentitia tenea-
tur sumere Sacramenta à Parocho in cuius Parochia
degit, vt per Hostien. in cap. omnis vtriusque sexus,

num. 23. & Abbas pariter, num. 23. de pœnit. & remiss. tamen cùm in ista tenuta non adsit populus permanens, sed aliqui pastores, & rustici aduentitij, proptereà non videbatur oriri certa præsumptio, quod ex administratione Sacramentorum tenuta sit de parochia. Tum quia isti pastores & rustici in loco non habebant, neque habent domicilium, tùm quia licèt omnis Ecclesia parochialis dicatur habere curam, tamen non è conuerso omnis Ecclesia habens curam dicitur parochialis, sed requiritur ad effectum parochialitatis, quòd de necessitate administret Sacramenta, & quòd illa populus ab eadem de necessitate recipiat, glos. in clem. dudum, in verb. impendant, de sepultur. vbi Imol. num. 32. cum alijs allegatis in causa Recanaten. parochialis, 10. Maij 1576. coram bo. me. Lauretano, quæ hic non probantur. Quinimò testes de quibus in summario numero vltimo, deponunt, pastores, & rusticos prædictos ad suscipiendum Sacramenta accessisse, modò ad vnam, modò ad aliam Ecclesiam castrorum, propè tenutam existentem, prout eis magis videbatur, & commodius erat, per quæ necessitas exclusa remanet.

Quo verò ad translationem beneficiorum ruralium ad Ecclesiam Montis Libertorum, non videbatur Dominis probatum, quòd huiusmodi beneficia fuissent translata, tanquam ad matricem. Et si probaretur, non releuaret, quia ex probatione, quòd Ecclesia Montis Libertorum esset matrix, non sequeretur, quòd tenuta Montis maioris esset in sua Parochia, quia staret simul, quod huiusmodi Ecclesiæ rurales essent in aliena parochia, & quòd nihilominùs Ecclesia Montis Libertorum esset matrix. Et ita conclusum.

Portugallen. Pensionis. Lunæ 16. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Notarius publicè excommunicatus non fictione iuris, sed in veritate facti non potest conficere instrumenta, aliàs secus.*

2 *Notarius bannitus potest facere instrumenta.*

3 *Translatio pensionis facta à balbutiente, vel habente linguam grossam, vel semimortuo, modo intelligaretur, est valida num. 5. secùs si facta fuit ab illo qui loqui non potest, num. 4.*

6 *Suasiones ad aliquid agendum factæ ægroto non reperiuntur in iure improbatæ.*

7 *Translatio pensionis non potest in stipulationem deduci, & ideo stante stylo quod pars debeat subscribere manu propria contractum, non habet locum in translatione pensionis.*

8 *Præsentia notarij in translatione pensionis requiritur ad illam probandam non ad inducendum aliquem contractum.*

DECISIO CCCCLV.

DOmini resoluerunt, pro validitate translationis pensionis, ex deductis in alijs decisionibus. Quibus non obstabant ea quæ de nouo deducebantur. Nam quòd notarius qui fecit instrumentum translationis, esset excommunicatus, & bannitus, non re-
1 leuat, † quia excommunicatio ad effectum quòd obstet, debet esse publica, non fictione iuris, vt quia sit lata sententia, sed publica in veritate facti, vt quia peruenerit ad aures illorum qui ad notarium currebant pro instrumentis, vt declarat Feder. de Sen. in cons. 74. num. 3. vers. sed posito quòd communis o-
2 pinio. † Et bannum non priuat notarium, quominùs possit facere instrumenta, vt dicit Anchar. in consil. 287. nu. 2. vers. contrarium, de iure sentio. Et vtrumque etiam obiectum cessabat ex facto, quia cùm notarius fuisset excommunicatus, ex quo in die Paschatis non fuerat confessus, & communicatus, iuxta dispositionem tex. in cap. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss. constat, quòd posteà vtrumque fecit, ex dispositione Abbatis, qui est parochus, & scriba: Et quoad bannum, probatur, quòd non habuit effectum, vel quòd notarius fuerat absolutus, ex quo reperiebatur in loco banni.

3 Quòd verò transferens ita titubaret, vt malè loque-
4 retur, non sufficit, † quia licèt, si non potuisset loqui, quia deficeret, translatio non teneret, per tex. in l. iubemus, C. de testam. tamen hoc procederet, si ita transferens balbutiisset, vt non potuisset intelligi.
5 Sed si potuerit intelligi prout in casu isto, licèt balbutiret, valet translatio, prout etiam valuisset, si habuisset linguam grossam, & fuisset semimortuus, modò intelligeretur quid diceret, ex notatis per Alex. in cons. 101. nu. 7. vers. & si qua difficultas, lib. 7. Coactio
6 verò allegata non probatur ex testibus. † Suasiones verò, quæ ex dictis testium colliguntur, iure non reperiuntur improbatæ, vt in l. final. C. si quis aliq. test. prohib.

Quòd denique dicebatur, de stylo illarum partium requiri, quòd partes quæ faciunt contractus, vel instrumenta, debeant illa subscribere, aliàs sint nullius valoris, non placuit; quia hic non versamur in contractibus; vel in instrumentis inducentibus obliga-
7 tionem ex contractu, † cùm non agatur de re quæ possit in stipulationem deduci. Bald. cons. 104. in princip. lib. 1. Sed in nuda translatione pensionis facta ex concessione Papæ, iuxta notata per Cassad. decis. 4. nu. 5. de locat. Quæ facultas, cùm sit concessa militibus,
8 † præsentia notarij requiritur ad probandum translationem, non ad probandum, vel inducendum aliquem contractum, vt per Put. decis. 144. nu. 1. lib. 2. Et proptereà non est necessaria subscriptio partium.

Romana Accomanditæ. Ven. 20. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ASSECVRATO IVDICIO *importat cautionem de iudicio sisti, & de iudicatum soluendo.*

DECISIO CCCCLVI.

CVm AC. relaxasset mandatum contra D. Philippum, pro scutis 1050. qui appellauit, & obtinuit eidem AC. rescribi, vt prævia repositione procedat, omni, & quacumque appellatione remota, & de voto Rotæ assecurato iudicio. Rota censuit in casu de
1 quo agitur, † quòd ista clausula [assecurato iudicio,] nedum importet cautionem dari de iudicio sisti, sed etiam de iudicatum soluendo, quia signatura voluit prouidere vtrique parti, nempe D. Carolo, qui iã obtinuerat mandatum, vt daretur ei cautio de iudicatum soluendo, aliàs non sibi fuisset æqualiter consultum. Prout Domino Philippo, qui obtinuit repositionem, & quòd procederetur de voto Rotæ. Et signatura voluit maturiùs negotium videre, consulendo tamen in omnibus indemnitati Domini Caroli.

Roma-

Romana Lucri Dotis. Ven. 9. Ianuarij, & Lunæ 23. Martij 1609.

E P I T O M E.

Statutum Vrbis c. 137. lib. 1. habet locum in dote, & in lucro dotis.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus dotis & lucri debentur à die iudicialis intimationis.*

2 *Dispositio clara non eget interpretatione.*

3 *Statutum Vrbis de fructibus dotis habet locum in lucro dotis & num. 6.*

4 *Disposita per statutum in dote an habeant locum in donatione propter nuptias.*

5 *Distingue, & dic, quòd ad effectum prælationis non est idem dicendum de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis, quod prouenit à viro. Secus est ad effectum quòd fructus debeantur ob moram non soluti lucri dotis, nu. 6. & 7.*

8 *Debitum vigore statuti est debitum necessarium.*

9 *Testator legans creditori censetur voluisse compensare cum debito: quod limitatur quando legatum fuit factum ex alia causa, nu. 10.*

11 *Terræ quæ sunt in districtu Vrbis comprehenduntur sub statuto Vrbis.*

D E C I S I O CCCCLVII.

DOmini resoluerũt, fructus dotis, & lucri dotalis
1 deberi Portiæ, à die 23. Februarij 1607. quo die
fuit facta iudicialis interpellatio, vsque ad diem, quo
fuit restituta, & quo lucrum restituetur. Intrat enim
clara dispositio statuti Vrbis, quod fructus dotis debeantur
viduæ, ob moram non solutæ dotis, post iudi-
2 cialem interpellationem, vt in c. 137. lib. 1. † Cuius
verba, cùm adeo clara sint, interpretatione nõ egent,
3 l. ille, aut ille, §. cùm in verbis, de leg. 2. † Quod statutum,
licèt non loquatur in lucro dotis, tamen etiã lucrum
sub eius dispositione comprehenditur, quia
quod statutum est de dote principali, tacitè intelligitur
statutum in augmento, quod venit in consequentiam.
Bald. in l. etiam per illum, tex. in princ. vers. nam
quod iuris est de antecedẽti, & nu. 4. vers. 2. nota C. de
iur. dot. Bart. in d. l. etiam, in fine, idem Bald. in l. 2. nu.
1. vers. vltimò nota C. de bon. quę liber. Natt. con. 253.
num. 4. lib. 2. Ruin. de augm. conclu. 5. per totum, &
concl. 9. in princ. Et in hanc sententiam aliàs Rota inclinauit
in causa Romana fructuum dotis, 17. Aprilis
1600. coram Illustrissimo Domino cardinali Millino.
Et fuit expresse resolutum in causa Romana dotis de
Maximis, 3. Martij 1606. coram R. P. D. meo Pam-
4 philio. † Neque obstat, quòd disposita per statutum in
dote non videantur habere locũ in donatione propter
nuptias, vt expresse dicit Fulgos. in cons. 92. num. 3.
vers. de donatione verò propter nuptias, & Natt. dicto
cons. 253. nu. 7. constituit differentiam inter augmentum
dotis datum à muliere, de quo loquuntur Doctores
prædicti, & etiam tex. in §. his consequens, in
authẽt. de ęqualit. dot. & donationis propter nuptias,
5 in qua nos versamur. † Quia pro responsione distinguendum
est, quòd aut agitur ad effectum prælationis
contra creditores, & hoc casu non est idem dicendum
de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis
quod prouenit à viro. Et ita loquitur tex. in l. final.
C. qui pot. in pig. hab. quem allegat Fulgos. loco prædicto.
Et ita expresse loquitur Natt. qui allegat tex. in
dicto §. his consequens. qui loquitur in istis terminis.
6 † Aut agitur ad effectum, quòd debeantur fructus lucri
dotis ob moram non soluti dicti lucri, & hoc casu
disposita à statuto in dote, habent locum etiam in lucro
dotis, quia dos & lucrum æquiparantur, ex prędictis,
quæ licèt loquantur in augmento dotis dato à
muliere, tamen in casu de quo agitur eadem est ratio
in lucro quod prouenit à viro, quia de iure communi,
nedum debentur fructus dotis, quando concurrunt
requisita Abbatis in cap. salubriter, de vsur. sub
nu. 6. Angel. in l. diuortio, num. 4. vers. si autem mulier.
Imol. num. 6. vers. tu potes dicere, ff. sol. matrim.
7 † Verùm etiam debentur fructus lucri dotalis, seu
donationis propter nuptias, iuxta receptam sententiam,
de qua per Gramm. in decis. 103. num. 98. Vbi
quod Consilium Neapolitanum recessit ab opinione
contraria, quam alias tenuit, vt decisione Afflict. 291.
& Capic. decis. 65. Thes. decis. 45. nu. 3. vbi alios allegat
Vrsill. ad Afflict. dicta decis. 291. Surd. de alim.
num. 1. quæst. 42. nu. 75. vers. limitat rursus. Et inclinauit,
& dixit Rota in decisionibus supra allegatis.

8 Non obstat quòd cùm istud lucrum deberetur vigore
statuti, erat debitum necessarium, ex allegatis
per Illustrissimum Mantic. de coniectur. vltim. vol.
9 lib. 12. tit. 2. num. 3. † Et propterea cùm testator reliquerit
scuta 7. cum dimidio menstrua, cẽsetur voluisse
compensare cum isto debito necessario, idem Illu-
10 strissimus Mantic. vbi suprà nu. 2. † Quia hæc conclusio
limitatur, quando ex alia causa legatum fuerit
factum, vt author idem dicit, vbi suprà, nu. 10. vers.
3. debet restringi, prout in casu isto, quia legatũ menstruum
fuit relictum donec Portia vidualem, & honestam
vitam seruauerit. Et fuit in proprijs terminis
resolutum in causa Romana donationis propter nuptias,
12. Decembris 1594. coram bon. mem. Litta.

Quæ dicuntur de consuetudine in terra Fiani;
quòd non soluatur lucrum dotis, nõ egent responsione,
quia talis consuetudo non fuit probata, & si probaretur,
videndum esset, an esset attendendum domicilium
originis, vel habitationis viri; interim in-
11 trant prædicta, quia terra Fiani est in districtu Vrbis,
† & propterea comprehenditur sub statuto, vt in
cap. 42. lib. 1.

Tullen. Canonicatus. Vener. 27. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Publicatio resignationis probatur instrumento super ea confecto.*

2 *Literæ prouisi probant modum prouisionis contra prouisum.*

3 *Valor beneficij probatur ex testibus de publica voce, & fama, & sufficit qualis qualis probatio.*

4. *Clericatus probatur ex testibus de publica voce & fama.*

5 *Exequutio literarum Apostolicarum non conceditur prouiso de canonicatu ante fidei professionem.*

DECISIO CCCCLVIII.

CVm Henricus resignasset ius quòd habebat in
Canonicatu de quo agitur, ad fauorem Nicolai,
Rota censuit, procedendum esse ad exequutionem li-
terarum Apostolicarum, quia sunt iustificatæ, iuxta
notata per Mohed. decis. 13. vt lit. pend. Nicolaus e-
nim nedum ostendit publicationem, prout tenetur,
quia est pars resignationis, vt fuit resolutum in cau-
sa Calaguritana Thesaurariæ. 4. Februarij 1579. corã
sanctæ Mem. Clemente 8. & 14. Iunij 1600. in causa
Hispalen. præstimoniorum, coram R.P.D. meo Lan-
cellotio. Verùm etiam in reliquis iustificat suam gra-
1 tiam. † Et quantum attinet ad publicationem, osten-
ditur ex instrumento super ea confecto, quòd probat.
Oldrad. cons. 139. in fine vers. decimo Gem. cons. 27.
2 in princ. † Modus autem ex quo fuit prouisus Henri-
cus, probatur ex eisdem literis prouisionis, quæ con-
tra ipsum probant, ad l. cum precum, C. de liber. caus.
3 † Valor autem Canonicatus probatur ex testibus de-
ponentibus de publica voce, & fama. Verall. decis.
277. nu. 8. par. 1. Put. decis. 29. lib. 1. Ægid. dec. 674.
prout iidem probant valorem obtenti, ad quem pro-
bandum sufficit qualis qualis probatio, iuxta notata
4 per Ægid. decis. 628. in princ. † Clericatus verò pro-
batur ex depositionibus testium de publica voce, &
fama, iuxta dictam decisionem. Verall. 277. par. 1.
Quòd Henricus non fuerit adeptus possessionem Ca-
nonicatus, colligitur ex ipsamet narratiua in resigna-
tione, & in mandato dato ad resignandum.

Non obstat, quòd Nicolaus non emiserit professio-
nem fidei, & quòd sit clericus regularis, quia emissio
professionis fidei poterit fieri ante exequutionem li-
5 terarum, † quæ poterit concedi facta professione fi-
dei. Quòd autem sit clericus regularis, non proba-
tur, immò ex eisdemmet testibus qui dantur, constat
de contrario.

Imolen. Diuisionis. Ven. 27. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Auiamentum, & creditum apothecæ, recipit æstima-
tionem.*

DECISIO CCCCLIX.

EX deductis in alia decisione constat de societate
omnium bonorum inter fratres de Russellis, quæ
non inficiabantur per fratres qui negant communio-
nem, sed solùm dicunt, quòd non aderant bona cum
quibus possit continuari exercitium paternũ, & pro-
pterea quòd totum lucrum prouenit ex industria pro
pria. Sed replicabatur, quòd non probabatur, quòd
1 bona non adessent, † & quòd in omnem euentũ con-
siderandum erat, auiamentum, & creditum paternũ,
quæ recipiunt æstimationem, & stante dicto auiamẽ-
to, & credito paterno, prouenit lucrum. Vnde Rota
permansit in decisis, ex rationibus tunc deductis, quę,
vt dictum est, non inficiabantur.

Sed quia aliqui ex Dominis dicebant, velle videre
statum hæreditatis, & considerare etiam, si fuisset te-
nuis, an vnà cum auiamento & credito posset esse ta-
lis considerationis, vt dici posset lucrum non proue-
nisse ex propria industria, quod, & Ponenti placet. I-
deo tutiùs videtur, eligere peritum, qui videat, &
referat statum hæreditatis.

Sabinen. Villettarum. Lunę 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confinia probantur per sententiam. Item per testes,
nu. 2. Item per enunciatiuas, nu. 4.*
3 *Confine prædij illud dicendum est, quod prædio magis
adaptatur, & conuenit.*
5 *Cessantibus verbis, dispositio debet cessare.*
6 *In probandis confinibus admittuntur præsumptiones,
& coniecturæ.*

DECISIO CCCCLX.

DOmini, vna tantùm parte informante, censue-
runt, Villettas contineri intra fines designatos
per homines Montorij, non autem intra designatos
per homines Viuarij. Nam cùm in concessione facta
vtrique Communitati ab Abbatia Farfensi, & in sen-
1 tentia lata de anno 1520. † quæ probat confinia, vt
per Bald. in cons. 410. vers. item probatur per senten-
tias, lib. 1. dentur pro confinibus ab vno latere perti-
nentiæ Porticæ, vt in planta, num. 17. annotato cum
2 signo asterisco, † & probant etiam testes, qui admit-
tuntur ad probandum confinia, vt per Bald. loco su-
periùs allegato, vers. interdum per vulgi opinionem.
qui dicunt, etiam hodiè dictas pertinentias, esse de
territorio Vallis infredæ, sequitur, quòd fossatum Ste-
phani sit illud designatum pro confine ab hominibus
Montorij, vt in planta, num. 26. quod homines Vi-
uarij in planta sub litera I. quod homines Montorij
vocant de Morconi. Nam si esset istud designatum
ab hominibus Viuarij, nullo pacto posset verificari
confine de pertinentiis Porticæ, quæ sunt extra istud
fossatum, quod homines Montorij dicunt, Stephano,
& intra hæc duo fossata adsunt pertinentiæ Castri di-
3 ruti Finibaldi, vt in planta, num. 18. † Et propterea
dicendum est, fossatum Stephani esse illud designatũ
ab hominibus Montorij, iuxta notata per Alexand. in
l. si in nomine, num. 3. vbi etiam Castr. num. 4. vers.
item quòd sic exprimit, C. de testam. Rolan. cons. 67.
num. 19. vol. 2.

Et prædicta corroborantur, quia in donationibus
antiquissimis factis Abbatiæ de hoc territorio, nempe
de anno 1021. 1201. & 1206. datur pro confine fossa-
4 tum Stephani. † Quæ instrumenta donationum, cùm
contineant enunciatiuas, satis probant confinia, glos.
& Doctor. in cap. cùm olim, de censibus. Alex. consil.
89. nu. 6. & cons. 50. num. 9. lib. 5. Cùm verò hodie in
vtraque concessione facta per Abbatem Communi-
tati dentur pro confine pertinentiæ Porticæ, quod cõ-
fine, vt dictum est, cùm adhæreat fossato Stephani
designato per homines Montorij, sequitur, quòd i-
stud confine fossati sit reale, & verum, & non illud de-
signatum ab hominibus Viuarij.

Et hinc etiam sequitur, quòd nedum istud sit fossa-
tum Stephani, sed etiam quòd petra ficta naturalis, sit
illa designata in planta ab hominibus Montorij, sub
num. 14. quæ datur pro confine in dictis donationi-
bus, & non designata ab hominibus Viuarij, sub litera
G. Nam expressè in donatione facta de anno 1203. da-
tur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur
Stephani, ascendens in Volubrium, & petram fictam,
& per ipsam supra fossatum ascendens in riuum san-
cti Martini. Nam si petra ficta, & fossatum Stephani
essent illa designata ab hominibus Viuarij, fossatum
descen-

descenderet ad petram fictam, quæ non conueniunt
5 confinibus assignatis in dicta donatione. † Et proptereà eliditur intentio hominum Viuarij. Bart. in l.4. §.toties, ff.de dam.infect. Roman.cons.197.in princ. vers.neque præmissæ. Et ideo petra ficta, & fossatum sunt illa designata ab hominibus Montorij, quia ascēdit in Volubrium, & petrā fictam, vnde ista designatio Communitati Montorij suffragatur, iuxta notata per Castr.in cons. 154.in princ.lib. 1.

Quod etiam suadetur, quia in donatione facta de anno 1206.datur pro confine à capite volubriū, & petra ficta naturalis, & terra quæ distat inter Viuarium, & Malā mortē, & Serre, idest, cacumina Montiū, dantur pro cōfine, tā in alia donatione facta de ann. 1021. quàm in sententia lata de anno 1520. in qua expressè datur pro confine Serra Viuarij, & etiam in concessione facta hominibus Montoriæ. Vnde si petra ficta naturalis esset illa designata ab hominibus Viuarij, non verificaretur, quòd à capite pro confine esset petra ficta naturalis, & Serræ quæ distant inter Viuarium, & Malam mortem, quia in loco vbi designatur petra ficta naturalis ab hominibus Viuarij, non potest verificari, quòd ibi adsunt Serræ Viuarij, prout verificatur in designatione facta per homines Montorij, vt in planta, num. 13.

Et cessat omnis prorsus difficultas, quia vt dictum est, petra ficta naturalis datur pro confine à capite, petra autem ficta designata ab hominibus Viuarij, est à pede, quod clarè ostenditur, quia hæret riuo sancti Martini, qui in omnibus donationibus prædictis, & in sententia datur pro confine à pede, prout etiam datur in concessione facta hominibus Montorij. Ex quo dicendum est, petram fictam naturalem, & fossatum
6 Stephani esse designata ab hominibus Mōtorij. † Maximè cùm in materia confinium admittantur præsumptiones, & coniecturæ, c. cùm causam, in fine, vbi Fel. in princ. de probat. Dec.cons.41.nu.10. vers.his tamen non resistentibus, Paris.cons.27.num.15.lib.1. Natt.cons.617.num.13.lib.4.

Quoàd alia confinia, non est controuersia, quia quoad riuum sancti Martini, partes sunt concordes, & tota difficultas consistit in eo, an petra ficta, & fossatum Stephani sint designata ab hominibus Montorij, prout sunt ex prædictis. Ad quam autem ex istis duabus Communitatibus spectent Villettæ, erit particulariter videndum.

Firmana, seu nullius Iurispatronatus. Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum sess. 25. c.9. de reform. habet locum tam in petitorio, quàm in possessorio.*

2 *Præsentationes effectum sortita vltra 100. annos probant iuspatronatus.*

3 *Existens in quasi possessione præsentandi, vel instituendi, si de iurepatronatus constet, est manutenendus.*

DECISIO CCCCLXI.

FVit resolutum, Antoniæ Bonacursiæ, & Priori sanctæ Victoriæ, dandum esse mandatum de manutenendo, quoàd quasi possessionem præsentan-
1 di, & instituendi respectiuè. † Nam licèt dispositio Concilij Tridentini sess.25.cap.9. de reformat. habeat locum tam in petitorio, quàm in possessorio. Vnde sola quasi possessio non suffragatur, vt censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretum, & dixit Rota in causa Romana Parochialis 21. Ianuarij 1600. coram Reuerendissimo Pacen. tamen in casu isto quasi possessio D. Antoniæ præsentandi, & Prioris instituendi, debet suffragari, quia constat de iurepatronatus ex donatione, & fundatione, qui est modus probandi
2 iuspatronatus. † Et adsunt præsentationes effectum sortitæ vltra centum annos. Quæ centenaria possessio probat iuspatronatus. Et censuit Congregatio Con-
3 cilij, & pluriès dixit Rota. † Et propterea cùm constet de iurepatronatus D. Antoniæ, quæ est in quasi possessione præsentandi, & Prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, §.hodie, instit. de interdict. cap. cùm Ecclesia Sutrina, vbi not. de caus.poss.& prop.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnicus concurrentibus coniecturis probat læsionem.*

DECISIO CCCCLXII.

CVm peteretur restitutio in integrum aduersùs additionem hæreditatis Pacifici de Diuitia, Dominicaote quàm de alijs cognosceretur, voluerunt videre, an adesset læsio. Et affirmatiuè fuit resolutum, quia cùm non dubitetur de fideicommisso ad fauorē Octauij, & aliorum, resolutio pendet ab eo, an Pacificus reliquerit bona propria: & non reliquisse, satis probatur ex depositione vnius testis, qui dicit, quòd Pacificus nihil proprij habebat, sed omnem substan-
1 tiam sibi fuisse relictam à patre. † Qui testis licèt sit vnicus, nihilominùs satis probat, ex quo cum dicto ipsius concurrunt coniecturæ, & præsumptiones ex circumstantijs facti, iuxta doctrinam Io. Andr. in cap. fin. n.4. vers. nam vt dicit, de successiōn. Cel.de Grass. decis.3. num.6. de probation. Dictæ autem coniecturæ, & præsumptiones, satis colliguntur ex depositionibus duorum testium, qui deponunt, quòd Pacificus erat lusor, & quòd malè vtebatur substantia sua, illam alienando. Vnde non est verisimile, quòd bona acquisiuerit, ita vt ex aditione suæ hæreditatis, non resultet læsio.

Neque prædicta possunt velari ex aditione ipsa hæreditatis, quasi fuerit cum maturitate adita, quia aditio firmiter facta non adest, & fuit solùm inducta, ex quibusdam coniecturis, vt in decisione coram me facta, sub die 5. Aprilis 1604. Vnde conclusum pro læsione.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 3. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione censentur vocati, quando testator respexit ad conseruationem agnationis, & numer.6.*

2 *Exceptio est de regula, & limitat regulam.*

3 *Substitutio facta cum clausula, SI SINE FILIIS DECESSERIT, habet locū etiā si decesserit cū vno filio.*

4 *Substitutio fideicommissaria facta cum clausula, SI DECESSERIT SINE FILIIS, si substitutus decedat vno superstite filio, fideicommissum expirat, nisi contrarium constet ex coniecturis, nu.6.*

5 *Filij non censentur grauati ex eo quòd sunt vocati, nisi contrarium constet ex coniecturis, nu.7.*

8 *Fideicommissum inducitur inter descendentes ex eo quòd testator habuit rationem conseruandæ agnationis.*

DECISIO CCCCLXIII.

PEtrus testator instituit Petrucium filium, & alios filios masculos nascituros, & si quis eorum decesserit in pupillari ætate, vel postea quandocumque, sine filijs masculis, legitimè ex se descendentibus, substituit etiam & eis super viuentem & superuiuentes, & eorum filios masculos, & alios descendentes, Quòd si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, quos etiam substituit in euentum, quòd ipse Petrus testator decederet sine filijs. Concludens testamentum: Ita quòd hæreditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fęminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe dicti testatoris, saluo, quòd dictus Petrucius, & alij filij testatoris, & alij masculi descendentes ex eis possint in vita ipsorum, & quilibet ipsorum de bonis ipsius testatoris ad eos pertinentibus liberè facere ad velle ipsorum, in totum vel in parte, non obstante substitutione præfata,

1 Vnde stante tenore huius testamenti, Rota tertia vice resoluit, constare de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij, reseruato tamen vt videatur particulariter, an extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et vltra deducta in alijs decisionibus, particulariter considerabant Domini, quòd licèt in clausula, [quòd si aliquis, &c.] descendentes sint positi in conditione, & propterea ex communi sententia non censeantur vocati, tamen contrarium dicendum est in casu isto, stante alia clausula, [ita quòd hæreditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fęminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe,] per quæ verba per necesse dicendum est, descendentes fuisse vocatos, quia cum expresserit rationem, [ita quod bona semper remaneant apud masculos de stirpe,] & sic

2 pro conseruatione agnationis, † videtur etiam voluisse vocare descendentes, quos posuit in conditione. Et hæc est firma, & communis conclusio, vt dicit Paris. in cons.6. nu.16. volum.3. latè Illustrissimus Mantic. de coniect. vltim. vol. lib.11. tit.3. nu.15. Et hoc etiam manifestissimè ostenditur ex facultate alienandi concessa descendentibus in dicta clausula [saluo quòd &c.] quæ cùm denotet exceptionem dispositorum, & sit de regula, Signorol. cons.75. num. 8. vers. sed aduocatus, & importet limitationem & exceptionem, vt ea quæ sunt salua non veniant in fideicommisso, vt bene per Anchar. cons.27. nu.5. & 6. vers. accedit ad hoc, per necesse dicendum est, cùm fuerit data facultas descendentibus Petrucij alienandi, quòd fuerit vocatus ad fideicommissum, quia ista exceptio est de regula, & venit limitatoriè ad disposita. Ergo in dispositione veniunt etiam descendentes, quibus data est hæc facultas, iuxta notata per Anchar. & Signorol. locis præcitatis.

Neque est verum, quòd prædicta procederent si testator decessisset pluribus filiis relictis, sed cùm decesserit vnico tantum filio relicto, prædicta non ha-
3 bent locum, iuxta cons. Oldrad. 177. † quia vt fuit dictum in aliis decisionibus, communis sententia est contra Oldrad. & Doctores sequuntur sententiam Bart. in l. quamdiu institutus, 68. num. 10. ff. de acqu. hered. vt dicit Ias. in cons. 148. num. 15. lib. 2. Marzar. de fideicommissis, quæst. 13. per totum, & cons. 1. numer. 1.

4 Neque etiam facit, quòd in omnem euentum expirauit fideicommissum, quia substitutio est facta si quis decederet sine filiis. Vnde cùm Petrucius obierit cum filiis, expirauit fideicommissum, iuxta consil.
5 Old. 21. † Et eius filii & descendentes ex eo quòd sunt vocati, non ideo infertur, quòd sint grauati, quia non bene infertur de vocatione actiua ad passiuam. Marzar. cons. 6. & 7. Paris. cons. 31. num. 28. lib. 2. Et fuit dictum in causa Romana hereditatis de Fossanis,
6 12. Febr. 1588. coram bon. me. Gyptio. † Nam consilium Oldrad. non habet locum quando constat de contraria mente testatoris, etiam per coniecturas. Corn. cons. 146. num. 7. & seqq. lib. 2. Dec. cons. 477. nu. 4. Curt. iun. cons. 121. num. 15. Soc. iun. cons. 1. num. 70. Et in specie non habet locum, quando testator habuit rationem conseruandæ agnationis, vt per Curt. in dicto cons. 121. num. 15. cum seqq. Marzar. cons. 4. num. 11. & cons. 7. num. 11. Rimin. iun. cons. 456. num. 32. prout in casu isto, quia non solùm semper vocauit descendentes masculos exclusis fęminis, sed post descendentes vocauit agnatos transuersales. Aym. cons. 98. sub num. 1. & cons. 326 num. 16. vers. 3. concurrit. Gabr. de fideic. concl. 7. num. 7. Guido Pap. quæst. 551. nu. 6. vers. 1. quia est. Et ex hac responsione tollitur etiam quod dicitur, non inferri ex voca-
7 tione ad grauamen. † quia conclusio non procedit, quando ex coniecturis constat de contrario, vt admittunt Doctores præcitati, prout in casu isto, quia vocatio est qualificata, & declaratur, ita quòd bona semper remaneant apud masculos de stirpe, & nunquam
8 ad filias fęminas deueniant. † Vnde ex ista ratione conseruandæ agnationis videtur inductum fideicommissum inter descendentes, iuxta consil. Cum. 2. nu. 4. vers. ad hoc etiam facit. Dec. cons. 227. nu. 6. vers. nam dum testator. Et fuit ponderatum in aliis decisionibus.

Quæ inculcabantur circa obseruantiam contra fideicommissum, non egent responsione, quia sunt sublata ex vltima decisione particulariter super hoc facta, cum qua transierunt Domini, cùm nihil de nouo deduceretur.

Terdonen. Iurispatronatus. Ven. 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus debet institui, quando constat de iurepatronatus, numer. 2.*

2 *Conc. Trid. sess. 25. c. 9. de reformat. habet locum in petitorio, & in possessorio.*

3 *Possessio defuncti non transfertur in hæredem, etiam suum, sine noua apprehensione.*

4 *Statutum laicorum, quòd possessio continuetur in hæredem, non procedit in iurepatronatus.*

5 *Præsentatus habens maiorem partem vocum, debet institui.*

6 *Iuspatronatus acquiritur ex generali institutione hæredis. Item acquiritur ex donatione, nu. 7.*

8 *In donatione iurispatronatus facta compatrono, non requiritur consensus Episcopi.*

9 Tusiix

9 *Tutrix potest præsentare ad iuspatronatus, & constituere procuratorem ad præsentandum, numer. 10.*

11 *Patronatus potest accumulando præsentare etiam ab alio compatrono præsentatum, itaut vox utriusque præsentato debeat computari.*

DECISIO CCCCLXIV.

1 ROta dixit, quòd licèt præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsentandi, debeat institui, iuxta tex. in cap. consultationibus, de iurepatron. tamen hæc conclusio est vera, quando constat de iu-
2 repatronatus, † quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit Rota, & quando illemet
3 qui hodie præsentat, aliàs præsentauit, † quia Rota tenet illam opinionem, quòd possessio defuncti non transfertur in hæredem sine noua apprehensione, iuxta tex. in l. cùm hæredes, vbi Doctor. ff. de acquir. possess. quod habet locum etiam in suis hæredibus. Bald. in l. fin. num. 2. C. de edict. Diu. Adr. toll. Alber. in l. 1. §. hoc interdictum, nu. 2. ff. quorum bonorum. Natt. cons. 439. nume. 5. Alexand. cons. 37. sub nume. 5. post medium, vers. saltem in casu nostro, lib. 1. vbi de communi. Et fuit dictum in causa Spoletana census 27. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & aliàs sæpiùs. Et in terminis iurispatronatus est decisio Achil. 5. de caus. poss. & propr. & Verall. decis. 420. par. 2. Et fuit dictum in causa Tarusina, seu nullius iurispatronatus 17. Martij 1603. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Ianuen. iurispatronatus, ea-
4 dem die & anno, coram bon. mem. D. Litta. † Neque in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum, quòd possessio continuetur in hæredem, quia licèt Verall. annotauerit, tale statutum suffragari, vt in decisione 211. par. 3. tamen Rota semper recessit à dicta annotatione, tanquam nitente falso fundamento, vt signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronatus, 8. Iunij 1601. coram bon. mem. Illustrissimo Cardinale Seraphino olim nostri ordinis insigni Auditore.

Et propterea in casu de quo agitur, duo sunt videnda. Primum, an constet de iurepatronatus. Secundò,
5 quis habeat maiorem partem vocum, † quia ille debet obtinere cap. 3. & ibi glos. in verb. qui maioribus, vbi Ioan. Andreas, Cardin. & alij in princip. de iurepatr. Et quantum ad primum, cùm neque Episcopus, neque ab eo prouisus sint in causa, sed agatur inter compræsentatos, sufficiunt leuiores probationes. Hic autem multa adsunt quæ videbantur Dominis sufficere. Quantum verò attinet ad secundum, de anno 1542. præsentarunt infrascripti patroni, Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus, Symon, Carolus, Iacobinus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatij, mediante persona Ioannis eorum procuratoris, & Ioannes della Torre, mediante persona Simeonis, & eius procuratoris, omnes de Guidobonis, de cuius Ioannis voce hodie non est agendum, quia non est qui pro eo compareat. Vnde fit, quòd remaneant quatuor voces. Vnde cùm Ioannes Guidobonus filius, & hæres Simonis, vt probant testes in summario, num. 1. præsentauerit Ioannem Paulum Guidobonũ eius filium, & cùm idem Ioannes tanquam donatarius Augustini filij Ioannis Dominici, cuius descendentiam probant testes in summario, numer. 4. & etiam tanquam donatarius Castellini filij Marci Antonij, cuius descendentiam probant testes in summario, num. 5. & etiam idem Ioannes tanquam hæres Iacobini, præsentauerit eundem Ioannem Paulum, sequitur, quòd ipse Ioannes Paulus habeat quatuor vota ex persona dicti Ioannis; cum præsupposito tamen, quòd constet
6 de dictis institutione & donationibus, † quia per generalem institutionem hæredis acquiritur iuspatronatus hæreditarium. Bart. in l. quia perinde, vers. restituta, ff. ad Trebell. Bald. in l. final. num. 59. vers. si
7 autem hæreditatem, C. de edict. D. Adr. toll. † prout etiam acquiritur ex donatione, cap. vnic. de iurepatr. in 6. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. art. 5. quæst. 1.
8 num. 2. fol. 109. & art. 1. quæst. 4. fol. 149. † Nec in casu nostro requiritur consensus Episcopi, ex quo donatio fuit facta compatrono, Verall. decis. 131. lib. 2. Et idem Ioannes cùm eundem Ioan. Paulum præsentauerit, tanquam procurator D. Placidæ matris, & tutricis Petri pronepotis Petri, qui præsentauit de anno 1572. cuius descendentiam probant testes in summario, num. 2. si de tutela matris constabit, & de mandato procuræ tutricis hoc votum proderit Ioan. Paulo.
9 † Tutrix enim potest præsẽtare, iuxta notata per Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 2. art. 10. in princ. Aym. cons. 76. num. 2. Rocch. in eodem tractatu, in verb. competens, in 4. quæst. Rot. decis. 6. de iurepa-
10 tron. in antiq. † Et constituere procuratorem ad præsentandum, iuxta notata per Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. quæst. 4. art. 3. num. 1. 2. & 6. Habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonij iunioris
11 descendentis ab Antonio Galeatij, † qui accumulando, præsentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere, cap. cùm autem, vbi Abb. & Doctor. de iurepatr. Et propterea sequitur, quòd attenta voce Antonij, quæ debet vtrique computari, Ioannes Paulus habeat sex ex nouem vocibus, Ioannes Baptista verò in omnem euentum non potest habere, nisi quatuor voces, & sic institui debet dictus Ioannes Paulus, iustificatis prædictis, vt in dicto cap. 3. de iurepatronatus.

Cryptę Ferratę, seu nullius iurisdictionis. Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando præiudicium est vicissitudinarium, vt quia vna causa propter facti possibilitatem approbet aliam, & oriantur ex eodem facto, & vna non sit priùs intentata, priùs cognosci debet de maiori.*

2 *Exceptio præiudicialis ciuilis priùs cognosci debet, quam causa principalis criminalis, stante clausula* CONSTITO QVOD CAVSA CIVILIS PRAEIVDICET CRIMINALI.

DECISIO CCCCLXV.

1 LIcèt verum sit, quòd quando præiudicium est vicissitudinarium, vt quia vna causa propter facti possibilitatem approbet aliam, & oriatur ab eodem facto, & vna non sit priùs intentata, debeat cognosci primo loco de maiori, qualis est criminalis, l. 1. C. qui accus. non poss. Salyc. in l. final. num. 5. vers. causa hæc, C. de ordin. cogn. Bart. in l. fundum, num. 5. ff. de except. Tamen in casu de quo agitur, non est agendum de maioritate, causæ, sed solùm an causa ciuilis sit præiudicialis criminali, stante rescripto signaturæ, quæ voluit, vt constito Rotæ, quòd causa ciuilis esset præiu-

præiudicialis criminali, latrunculatori inhibeteretur,
2 Quod quidem præiudicium est clarissimum: † nam cum fuerit processum contra Ministros Abbatiæ, tanquam turbatores iurisdictionis Domini Arcis Papæ, replicatur, locum in quo præteoditur, turbatam fuisse iurisdictionem, non esse de territorio Arcis, sed de territorio Abbatiæ, ex qua replicatione oritur præiudicium: nam obtento per Abbatem quòd locus sit de territorio Abbatiæ, oritur exceptio rei iudicatæ in causa criminali, vt per Barthoium in dicta l. funaum, numer. 4.

Conchen. Decimarum *della torre el movje*. Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum sumpti non probat.*
2 *Immemorabilis ad sui probationem quæ requirat.*
3 *Sententia lata parte non citata, vel citato procuratore non legitimo, est nulla.*
4 *Sententia lata contra arrendatarium, non præiudicat Domino.*
5 *Testes examinati sine citatione ad videndum iurare, sunt nulliter examinati.*
6 *Obseruantia debet esse proxima, aliàs non suffragatur.*

DECISIO CCCCLXVI.

IN causa restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam, super eo quòd Capitulum Conchen. habet de iure intentionem fundatam super decimis de quibus agitur, stante legitima donatione sibi facta per Episcopum Ioannem, iuxta resolutiones factas sub die 9. Decembris 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Dubitaui, an sententia lata de anno 1516. & testes nuper examinati, releuarent. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, tum quia sen-
1 tentia non est in forma probanti, † cum sit sumptum sumpti, auth. si quis in aliquo, & ibi Dec. num. 36. & seqq. C. de eden. Put. dec. 159. num. 4. lib. 1. Caput. decis. 244. num. 2. par. 2 Quod probatur, quia copia producta non est extracta ab originali, sed à quodam trãsumpto producto in ciuitate de Alcala, de anno 1524. Tum etiam quia sententia est manifestissimè iniusta, quia cùm canonizet immemorabilem ad fauorẽ laici, de contrario constat, ex arrendamentis factis per subhastationem ab anno 1403. vsque ad annum 1531. Nam si Capitulum erat in possessione à dicto anno
2 1403. vsque ad annum 1531. † impossibile est, quòd immemorabilis potuerit probari ad fauorem laici, cùm ex ista possessione Capituli excludatur, quòd testes potuerint deponere de visu per 40. annos de auditu à suis maioribus. & quòd ipsi nunquam audiuerint contrarium de publica voce, & fama, per verbũ [fuit,] & [est.] Quæ omnia requiruntur in dicto testis, ad hoc vt probet immemorabilem, iuxta glos. in
3 cap. 1. de præscript. in 6. quam Rota seruat. † Tum & tertiò, quia sententia est nulla, cùm fuerit lata non citato Capitulo, neque eius legitimo procuratore, quia licèt fuerit citatus Rodericus de Anaya, tanquam re-
4 fectuarius, & arrendatarius prout verè erat, † tamen sententia non potuit Capitulo præiudicare. Innoc. in cap. quoniam frequenter, §. si super in glos. nominare, de re iudic. Alexand. in l. sæpe numer. 114. ff. de re iudic. Et licèt fuerit citatus, etiam tanquam procurator, tamen de mandato non constat, nec potest præsumi mandatum ex obseruantia sententiæ, quia de ea
5 non constat. † Nam testes qui fuerunt inducti in partibus ad illam probandam, iuot nulliter examinati ex defectu citationis ad videndum iurare testes, l. si quãdo, C. de testibus. Testes verò examinati vigore remissoriæ Rotalis de anno 1606. non releuant, quia cùm à die prolatę sententiæ, vsque ad diem examinis effluxerint 90. anni, non probant obseruantiam, † cùm de-
6 beat esse proxima, iuxta notata per Socin. sen. in cons. 6. num. 2. lib. 1. Et fuit sæpissimè resolutum. Nam testes non deponunt de obseruantia proxima post sententiam, sed longè post, nec illorum ætas patitur, vt deponere possint de dicta obseruantia proxima. Et quamuis deponant etiam de publica voce, & fama, tamen conuincuntur, quia constat de possessione Capituli, ex arrendamentis vsque ad annum 1532. Et in omnem euentum, sententia remanet iniusta, cùm canonizet immemorabilem ad fauorem laici, & tamen ex prædictis constat de contrario.

Et ita conclusum, vna tantùm parte informante.

Perusina Fideicommissi. Lunæ 4. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio, si extant nepotes, & alij descendentes.*
2 *Instrumentum cum apostilla in margine non requirit subscriptionem notarij attestantis se apostillam scripsisse, quando est certum, à quo instrumentum cum apostilla fuerit scriptum. Contrarium vide, num. 4. 5. & 6.*
3 *Ex visione scripturæ probatur an instrumentum, & additionem scripserit idem notarius.*
5 *Notario soli non creditur, quòd contractus fuerit celebratus, vel ab eo recessum.*
6 *Notario attestanti, se fecisse instrumentum, creditur.*
7 *Arbitrio iudicis relinquitur, an scriptura facta sit eodem atramento.*
8 *Dispositum in institutione non censetur dispositum in substitutione, nisi exprimatur.*

DECISIO CCCCLXVII.

PRoposui dubium prn R. P. D. meo Pamphilio adhuc conualescente, an constaret de fideicommisso ad fauorem Dominorum de Zanettis, & litis consortum. Et difficultas consistebar in eo, an essent legenda verba illia in testamento (masculis vel fœminis) interlineata post alia. [& si quis suorum filiorum decederet sine filijs legitimis, & naturalibus;] quia si addenda sunt prædicta verba, [masculis, vel fœminis,] non intrat fideicommissum, cùm Alexander de cuius successione agitur. filius testatoris, obierit relictis neptibus ex filia prædefuncta, & sic non fuit purificata conditio sub qua fuit dispositum, iuxta notata
1 in l. Lucius. 2. ff. de hæred. instit † quia quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio

ditio si extant nepotes,& alij descendentes. Bartol. in l.liberorum,220.num.18. in fine, ff. de verb. signific. Bald.in l.1.num.4.C.de condit.inser. & alios allegat Socin.sen.in cons.149.num.2.lib.2. vbi etiam de com muni testatur,& in cons. 17.num.1.colum.2.in princ. vers. nam licèt prædicta opinio, lib. 4. vbi etiam de magis communi.

Et Domini dixerunt, legenda esse verba illa, [masculis vel fœminis,] quia licèt sint interlineata,& non adsit probatio notarij, tamen cùm ex visione constet, esse manu eiusdemmet notarij,licèt non sint incorporata, non est præsumendum, notarium ea falsò apposuisse. Nec nocet,quòd notarius non attestetur,se scri
2 psisse, quia istud tunc requiritur, cùm aliquid reperitur de quo ignoratur à quo factum fuerit, ad tollendam suspicionem; non autem quando constat à quo factum fuit, vt expressè & in nostris terminis dicit Castrens. in cons. 131. num.2. vers. si constat, quòd sunt de manu eiusdem notarij, lib. 2. quem sequitur Aym. in cons.88. num.2. & 4. vbi in fine dicit, hoc probari ratione naturali,& inconuincibili, quia ad alium finē non requiritur talis attestatio, nisi vt sciatur, an ipsemet notarius fecerit talem apostillam, vel alia persona. Sed vbi de hoc constat, superflua videtur attestatio. Et hæc est doctrina Imol. in cap.ex literis,num.5. post medium, vers. aut non potest, quam sequitur ibidem Felyn. num.14.vers.idem si ex comparatione,de fid.instrum. Et est etiam doctrina Bald. in tubr.C.eodem tit.nume.52.ad fin.& in l.nostram,nume.8.C.de testam. quam etiam sequitur Alexand. in consil. 147. num.11.lib.2.& cons.14.num.28.vers.quinimò lib.6. & cons. 104. numer.6. in fine lib.7. & Berou.cons.9t.
3 num.4.& 12.lib.3.† Et quòd prædicta additio sit manu eiusdemmet notarij, nedum ostenditur ex visione scripturę,vt dictum est,sed etiam comprehenditur ex quo idemmet notarius paulò post factum testamentum dedit partibus copiam authenticam cum dictis verbis appositis in corpore. Vnde nedum resultat corroboratio, quòd apostilla sit manu eiusdem notarij, verùm etiam,quòd habuerit illam pro sua manu conscripta, & pro bona, & legali.

4 Et quamuis Ruyn. cons.68. numer.34. & 5.libr.4. teneat contrarium, & dicat, magis communem opinionem esse vt declarat Alexand. in l.si vnus,C.de testam. cum Ioan. Andr. in addit.ad Specul.tit.de instr. edit. in §. ostenso, in additione quæ incipit, dixit Rolandinus,qui videtur tenere, apostillā etiam scriptam manu eiusdem notarij non operari,nisi sit approbata; tamen veritas est, quòd Ioannes Andræas non dicit id ad quod allegatur per Ruyn. quia Ioannes Andræas non loquitur quando notarius corrigeret illud quod prius tanquam rogatus à partibus, vel à testatore omisisset, prout est casus noster, sed loquitur,quando notarius fuisset rogatus de instrumento, & antequàm fuisset data copia instrumenti in margine scripsit cancellatum de voluntate partium, & sic cancellauit illud quod primò tanquam rogatus à partibus scripserat. Et in hoc puncto dicit Alexand. in dicta l.si vnus, ante numerum 9. vers. Ioan. Andræas verò loquitur, C.de testam.sententiam dicti Ioannis Andreæ esse veriorem, & quod plus est, Alexand. in casu nostro sub num.8. sentit pro hac parte. Et ratio diuersitatis est in promptu,& colligitur ex eodemmet Ioanne Andræa,
5 † quia soli notario non creditur, an contractus intercesserit, vel ab eo sit recessum. Et propterea bene procedit dictum ipsius,quòd non credatur,si dicat instru
6 mentum cancellatum de voluntate partium.† Creditur tamen notario,an instrumentum fecerit, & propterea cùm doceat de instrumento, licèt adsit apostilla,tamen cùm sit manu eiusdem, ei est standum, quia non adest diuersitatis ratio, quòd ei crēdatur, si adest verbum[approbo;] & si non adest non credatur,quia cùm sit manus eiusdem,facile fuisset,illud apponere, per supradicta.

Et licèt adhuc inculcaretur dictę apostillæ non esse habendam fidem,tum quia ex diuerso atramento rōscripta, tum quia etiam ex ea resultat maxima incongruentia in testamēto,tamen dicebant Domini, quòd diuersitas in atramento non apparet, & si appareret, quicquid dicendum esset, ex notatis per Aym. dicto
7 cons.88.num.7. † tamen placeret illa sententia, quòd negocium esset relinquendum religioni iudicantis,vt per Ruin. in cons.95. num. 1. Menoch.de arbitr.iud. lib.2.cent.2.cas.187. numer.35.& 38. in fine. Et propterea cùm in casu isto non adsit talis diuersitas, imò nulla visa fuerit adesse, dicendum est, non constare de tali defectu, vt apostillæ fides non sit adhibenda. Quòd vero attinet ad incongruentiam, dicebant Domini, quicquid dicendum esset, si ex dictis verbis resultaret,in casu isto non resultare. Nam testator instituit quinque filios quos habebat, & si quis eorum decederet sine filijs masculis, vel fœminis, vocat superstites, & præmortuorum filios; si verò omnes filij instituti decederent sine filijs legitimis & naturalibus masculis, tunc eisdem sir descendentibus substituit cippum domus ipsius testatoris; & casu quo in casu isto extarent filiæ fœminæ descendentes ex dictis suis filijs, tunc & eo casu mandauit eas dotari secundùm qualitatem domus. Nam & si in dicta secunda substitutione mandauerit filias dotari,& vocauerit cippum domus;tamen iste casus est diuersus à primo,& potest habere etiam rationem diuersitatis, quia substitutio est facta in euentum, quòd omnes filij instituti decederent sine filijs masculis. Et isto casu, voluit fœminas dotari secundùm qualitatem familiæ, & vocauit cippum. At in primo casu non ita mandauit fœminas dotari,sed eas vocauit,& meritò quia in secundo casu agebatur de tota & vniuersa hæreditate, in primo autem casu de parte tantùm illius qui decederet sine filijs masculis. Quæ pars, secundùm iudicium testatoris poterat esse talis,quę non excederet quantitatem congruæ dotis filiæ fœminæ, maximè si plures ades-
8 sent. † Hinc in primo casu nullam fecit mentionem de donatione filiarum, prout fecit in secundo. Vnde resultat euidens coniectura,quòd ita testator voluerit disponere,cùm si voluisset,in primo casu fœminas excludere, eas mandasset dotari, prout mandauit in secundo, iuxta notata in l.qui filiabus, vbi Bart. & alij, de leg. 1. Et potest etiam considerari ratio differentiæ, quia si omnes hæredes instituti decedebant sine filijs masculis, totum patrimonium exibat extra familiā; quod secus erat si non omnes, sed aliqui, quia relinquentes posteritatem masculinam,poterant patrimonium augere,prout hodie augent Domini de Banzettis agentes, inter quos adsunt publici legum professores, & alij viri conspicui.

Bergomen. Fructuum. Lunæ 11. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Symonia est studiosa voluntas, seu cupiditas, seu vitium emendi vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum.*

2 *Qui tenetur soluere partem fructuum beneficij tertio, potest*

potest se ad hoc obligare, absque vitio symoniæ.

3 *Attestatio Episcopi de beneficio tanquam vnito non probat Vnionem, nisi alia concurrant.*

DECISIO CDLXVIII.

1 DOmini dixerunt, non constare de symonia, † quę cùm sit studiosa voluntas, seu cupiditas, siue vitium emendi, vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum, glos. & Doct. in rub. de symon. Clar. in §. symonia, in princip. hic talis cupiditas seu vitium non interuenit; nam licèt Horatius se obligauerit soluere Monialibus libras 370. annuas, hæc obligatio non fuit de facto extorta à monialibus, sed ex eo quòd cùm parochialis esset vnita Monasterio, Episcopus de anno 1565. vigore Concilij Tridentini, sess. 7. cap. 7. de reform. deputauit Vicarium perpetuum, & ei assignauit bona parochialis, cum onere soluendi Monialibus dictas libras 370. & residuum fructuum reliquit Vi-
2 cario pro congrua. † Et propterea sequitur, quòd Moniales, exigendo ab Horatio successore in dicta Vicaria obligationem de soluendo dictas libras 370. & Horatius ipse se obligando de soluendo, nullam contraxerint symoniam, iuxta decisionem Verall. 132. par. 1. & 239. num. 2. & 3. par. 3.

3 Neque releuat, quòd vnio non probatur aliunde, quam per assertionem Episcopi, quæ non probat, iuxtà consil. Alexand. 70. num. 10. in fine lib. 3. quia in casu de quo agitur, ne dum concurrit assertio Episcopi, verùm etiam prouisio antecessoris Horatij, vt de Vicaria perpetua, & prouisio etiam ipsiusmet Horatij. Quæ satis visa fuerunt Dominis sufficere, cùm non agatur principaliter de vnione, sed ad effectum excludendi, quòd prouisio de soluendo sit symoniaca.

Barchinonen. Prioratus. Lunæ 11. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Legitimè præsentatus debet institui.*

2 *Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in petitorio, quàm in possessorio.*

3 *Confirmatio Conc. Trid. fuit facta de anno 1564.*

4 *In iurepatronatus quod potest reuideri ex Conc. Trid. interim dum reuidetur, existens in quasi possessione præsentandi est manutenendus, licèt secùs sit si iuspatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato, num. 5.*

6 *Transactio obseruata cùm casus euenit, spatio 30. annorum, præsumitur confirmata.*

7 *In diuiduis sententia potest valere respectu vnius, & non respectu alterius.*

DECISIO CCCCLXIX.

FVit per Dominos resolutum, sententiam Rotalem
1 esse confirmandam, † quia cùm concurrat vacatio beneficij, præsentatio in tempore quatuor mensium facta à patrono existente in quasi possessione præsentandi, & habilitas præsentati; vtique præsentatus debet institui, cap. consultationibus, cum ibi not. de iurepatr. cum vulgar.

2 Neque obstat, quòd iuspatronatus debeat esse ex fundatione, & dotatione, vt habetur in Conc. sess. 25. cap. 9. de reform. Cuius dispositio habet locum tam
2 in possessorio, quàm in petitorio, vt censuit Congregatio, & sæpè dixit Rota. Prioratus autem de quo agitur, est ex priuilegio propter augmentum dotis. Nam respondebatur, quòd quando beneficium est de iurepatronatus, ex augmento dotis, prout est istud, concessum per Clem. VII. de anno 1533. licèt possit per Ordinarium reuideri, stante dispositione Concilij dicto cap. 9. colu. 3. vers. similiter, cùm non fuerit concessum per 40. annos ante confirmationem Concilij,
3 † quæ fuit de anno 1564. vt declarauit Congregatio Illustrissimorum interpretum in causa DD. de Otto-
4 nibus. † Nihilominùs, dum cognoscitur an iuspatronatus sit reuocatum, & vtile sit Ecclesię, patronus qui est in quasi possessione præsentandi, debet manuteneri, vt resoluit Congregatio Concilij in dicta causa Dominorum de Ottonibus, & fuit dictum in causa Lu-
5 cana Canonicatus 18. Maij 1590. coram Bubalo. † Licèt secùs sit, quando beneficium de iurepatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato, quia tunc quasi possessio non suffragatur, propter clausulas regulæ 8. Veral. decis. 29. & 326. lib. 1. in manus. Et fuit latè dictum in causa Valẽtina Parochialis de Carlet. coram R.P.D. meo Lancellotto.

Neque etiam facit, quòd Prioratus sit regularis, & propterea non poterat clericus sæcularis præsentari, & cùm constet de anteriori statu, non interuenerit tempus sufficiens ad mutationem status regularis. Nã fuit responsum, quòd cùm in priuilegio Clemẽtis de-
6 tur facultas præsentandi personam idoneam, † & in transactione effectum sortita spatio 30. annorum, quæ propterea pręsumitur confirmata, detur facultas pręsentandi clericum secularem, prout fuit semper præsentatus, satis apparet, quòd sufficiat præsentare secularem, maximè cùm nec verba priuilegij Clementis repugnent, cùm detur facultas præsentãdi personam idoneam, & prouisus ab Ordinario suo se ligone percutiat, cùm & ipse sit clericus secularis, & non regularis. Et ista obseruantia licèt videatur remota à transactione, cùm inceperit de anno 1569. tamen non refert, ex quo per prius semper Prioratus fuerat commendatus. Et propterea sufficit, quòd veniente occasione præsentandi, fuerit præsentatus clericus secularis, & quòd fuit continuatum ita fieri per spatium 30. annorum, & vltra.

Neque releuat, quòd præsentatio non fuit facta coram habente instituere, nempe coram Priore, quia ista facultas fuit data in transactione; in priuilegio autem fuit concessum, quòd præsentationes fierent coram Ordinario, & propterea cùm transactio non fuerit in ea parte obseruata, dicendum est, in ea non fuisse confirmatam, cùm ad hunc effectum requiratur lapsus temporis, & obseruantia, vt dictum est.

Quæ dicebantur contra validitatem sententiæ, non placuerunt Dominis, quia licèt inclinarent, senten-
7 tiam posse saluari, etiam respectu patronæ; † tamen dato quòd non valeret respectu ipsius, potest tamen valere respectu præsentati, cum materia sit diuidua, l. de vnaquaque, ff. de re iud. latè Gabr. cons. 56. num. 16. vol. 1. Ruyn. cons. 75. num. 13. lib. 5. prout materia de qua agitur est diuidua, iuxta notata per Lanc. de attent. 2. par. c. 12. ampliat. 11. num. 12. & per Rot. decis. 2. de iurepatr. in nou. Lamb. de iurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 8. art. 3. per totum. Et in specie in istis terminis fuit dictum coram me in causa Lucana iurispatronatus, 21. Maij 1603.

Man-

Mantuana, Dationis in solutum. Ven. 15. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Venditio dicitur facta ad mensuram, in qua adsunt verba, iuxta mensuram faciendam.*

2 *Procurator constitutus ad dandum bona in solutum, potest bona facere mensurari, & mensurationem approbare & si recipiens in solutum nolit bona retinere, sed vendere, protestari quòd illud plus quòd venduntur ponatur ad creditum sui principalis, numer. 5.*

3 *Procuratori cui committuntur consequentia, censentur commissa antecedentia.*

4 *Ex obseruantia 30. annorum, præsumuntur omnia solemniter gesta.*

6 *Probatio ex positionibus habitis pro confessatis, non seruata forma c. 2. de confess. in 6. non releuat.*

7 *Dispositio rigorosa debet ad vnguem seruari.*

DECISIO CCCCLXX.

DOmini resoluerunt, constare de bono iure Horatij, & litis consortum. Nam cùm eis bona fuerint euicta, sub prætextu quòd Cardinalis ipsorum author plus debito exegerit, hoc non subsistit, quia cùm factis computis Cardinalis remaneret creditor Ioannis Marci, in scuta 500. auri in auro, vltra hanc summam ipse non exegit. Cùm enim habuerit in vna manu ex primis bonis assignatis ducatos 290. & sol. 18. & ex secundis ducatos 274. sol. 48. hæc summa insimul conflata constituit dictam summam scutorũ 500. auri in auro.

1 Neque facit, quòd primum prædium erat bubulcatum 32. & fuit assignatum ad rationem ducatorum 10. pro bubulca, & secundum fuit venditum pro ducatis 311. & sic Cardinalis indebitum exegit, quia istæ summæ excedunt quantitatem scutorum 500. auri in auro.

Nam ad primum fuit responsum, quòd venditio primi prædij fuit facta ad mensuram, non ad corpus, quod deprehenditur, ex verbis illis, [aut quantacumque sit, iuxta mensuram faciendam.] Surd. dec. 64. per totum. quæ mensuratio fuit facta, & repertum, quòd prædium erat tantùm bubulcarum 29. tab. 2. vt constat ex enunciatiua in instrumento quietantiæ factæ per Cardinalem emptoribus dictarum bubulcarum. Quam mensurationem approbauit procurator Ioannis Marci, quia cùm esset constitutus ad dandum bona in solutum Cardinali pro residuo, tot solùm bona assignauit, vt computatis dictis ducatis 290. sol. 18. Cardinalis haberet tantùm scuta 500. auri in auro. Vnde per necesse approbauit mensurationem iam
2 factam, iuxta notata in l. rem mobilem, ff. de proc. † Et
hoc potuit facere dictus procurator, licèt esset constitutus ad dandum bona in solutum pro residuo, cùm
3 non posset soluere residuum, nisi priùs illud liquida-
3 ret. † Cui enim committuntur consequentia videntur commissa antecedentia, l. ad legatũ, vbi not. Bart. ff. de procur. Burr. cons. 44. num. 2. vers. agit enim.
4 † Vltra quòd cùm hæc omnia fuerint effectuata spatio 30. annorum, præsumuntur solemniter gesta. Felin. in cap. Albericus num. 4. post princ. & ante finem, vers. si autem in instrumento de testibus.

Ad secundum verò fuit responsum, quòd mediante constitutione procuratoris ad dandum bona in solutum Cardinali pro residuo, fuit effectuatum hoc mandatum, cùm prædium fuerit simpliciter ei datum in solutum, sed quia Cardinalis fuerat protestatus, quòd illud nolebat retinere pro Ecclesia, sed vendere, ideo procurator faciendo conditionem Domini meliorem, conuenit, quòd si vltra summam, ob quam fuerat datum in solutum, venderetur, quod euenire poterat ex affectatione ementis, illud plus solueretur
5 creditoribus Ioannis Marci. † Et propterea hoc sibi facere licuit, l. si quis mihi bona, §. penult. vers. aliter atque, ff. de acquir. hæred. Aym. cons. 278. num. 17. vers. 6. respondetur.

Neque est verum, quòd istud prædium sit valoris scutorum 700. quia cùm hoc deducatur ex positioni-
6 bus habitis pro confessatis, † ista probatio non releuat, cùm non fuerit seruata forma c. 2. de confess. in
6. quam examinat ibidem Franc. nu. 19. Rot. Ianuen.
7 decis. 161. num. 10. † Quæ dispositio tanquam rigorosa ad vnguem debet seruari, Rot. decis. 3. de confess. in antiq.

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 18. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam cognoscendi causas criminales, & matrimoniales & interim donec super hoc cognoscitur, est manutenendus.*

2 *Conc. Trid. sess. 24. cap. 20. ad hæc, non tollit immemorabilem.*

DECISIO CCCCLXXI.

1 VIsum fuit Dominis, Reuerendissimo Archiepiscopo Baren. dandum esse mandatum de manutenendo, aduersùs Archipresbiterum Aquauiuæ, quoàd cognitionem causarum criminalium matrimonialium, quia ipse habet de iure intentionem fundatam, vt in cap. cum personæ, de priuil. in 6. & adest dispositio Concilij Tridentini sess. 24. cap. 20. §. ad hæc, de reform. vbi quòd causę criminales, & matrimoniales iudicio Episcopi, non Decani, Archipresbiteri, aut
2 aliorum inferiorum relinquantur. † Cuius dispositio
licèt non tollat immemorabilem, tamen donec probetur, Episcopus debet causas cognoscere, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & dixit Rota in causa Marsicana iurisdictionis, 18. Maij 1607. coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea cessat quod dicit Archipresbiter, scilicèt se habere sententiam Episcopi Vigilien. in qua dantur ei certæ facultates, & in ea subditur. [& alia iurisdictionalia exercere, &c.] quæ iam Rota resoluit, quòd illa verba non intelliguntur respectu causarum criminalium, & matrimonialium, & propterea dum pendet examen testium super obseruantia dictorum verborum sententiæ, interim Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus debet manuteneri, iuxta mentem Concilij, quam ita declarauit Congregatio, & censuit Rota, vt dictum est.

Bononien. Capellæ. Lunæ 25. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas laicorum constituit collegium personale, non naturale, necessarium, & reale, cùm de per se consideretur, & nullam habeat coniunctionem cum aliqua Ecclesia, num. 2.*
3 *Monialibus interdicitur conuersatio cum alijs personis.*
4 *Templum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuit consecratum.*
5 *Senatus aut Curia non poterat nisi in augurato loco haberi.*
6 *Possessio sine titulo præsumitur esse iure familiaritatis, & nullius est considerationis.*
7 *Confraternitas liberè potest de vno loco transire in alium.*
8 *Prælato Ecclesiæ licet expellere ab ea Confraternitatem, quæ conuenit in Ecclesiam, & in ea tantùm habet possessionem conueniendi iure familiaritatis.*

DECISIO CCCCLXXII.

DOmini censuerunt, Assumptis Confraternitatis
laicorum in Ecclesia Monialium Sanctorum
Vitalis, & Agricolæ, non competere aliquod ius in
1 Capella de qua agitur, † quia huiusmodi Confrater-
nitates constituunt Collegium personale, non natu-
2 rale, necessarium, & reale, † cùm nullã habeant con-
iunctionem cum Ecclesia, sed de per se consideren-
tur. Innoc. in cap. dilecta, num. 5. de excess. Prælat. Pe-
tr. de Vbal. de canonica Episcopali, num. 9. & 22. Et
propterea non sequitur ex eo quòd ista societas est fi-
ta in dicta Ecclesia, cùm non constet de aliqua con-
cessione; quòd habeat ius in dicta Capella; quia vt
dictum est, istę societates nullam habent communio-
nem cum Ecclesia, sed de per se, vt separatæ confide-
rantur. Quæ eò magis procedere debent in Ecclesia
3 Monialium, † quia eis interdicitur conuersatio cum
alijs personis, vt notatur in cap. prouenit, 18. quæst. 2.
4 † Sic etiam legimus templum Vestæ, & Virginum
apud Ethnicos non fuisse consecratum, ne illuc Sena-
5 tus accederet. † Non enim poterat alibi quàm in au-
gurato loco Curia, aut Senatus haberi, vt notat Ser-
uius in 7. Æneid. ibi [Horrendum syluis, ac religio-
ne parentum.]
Neque releuãt testes in contrarium adducti, quia,
&si deponant, quòd Capella inseruiebatur per Ca-
pellanum deputatum ab Assumptis Confraternitatis,
non inde fit, quòd eis competat ius in Capella, cùm
non doceant de titulo. Et propterea cùm Moniales
habeant de iure fundatam intentionem, nedum in
Ecclesia, sed etiam in ista Capella, iuxta resolutiones
6 factas, & non constet de titulo Assumptorum, † eo-
rum possessio præsumitur iure familiaritatis, & pro-
pterea nullius considerationis. Socin. sen. in cons. 60.
num. 7. lib. 1. Alexand. cons. 6. num 14. & 15. lib. 3.
vbi Apostil. in verb. familiaritatis, allegat concordan
tes. Aym. cons. 61. num. 2. latè Surd. cons. 6. num. 10.
7 lib. 1. † Hinc fit, quòd Confratres possunt à loco libe-
rè discedere, vt per Petr. da Vbald. locis superiùs al-
8 legatis. † Et propterea licitum etiam debet esse mo-
nialibus habentibus de iure intentionem fundatam,
eos expellere iuxta notat. in l. final. C. communi di-
uid. & per Oldrad. cons. 241. num. 1.

Viterbien. de Franguellis. Merc. 27. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus testis deponens de facto proprio plus quàm semiplenè probat, concurrentibus verò adminiculis probat concludenter. num. seqq.*
2 *In habentibus symbolum facilis est transitus.*
3 *Ex præsumptionibus & coniecturis oriri potest probatio concludens.*
4 *Liber priuatus regulariter non probat, facit tamen adminiculum.*

DECISIO CCCCLXXIII.

DOmini resoluerunt, constare, Drogheriam fuisse
transfusam, in aromatariam, hancque fuisse
1 consignatam Laurentio Franguello. † Primum enim
probatur ex depositione testis, qui deponit de facto
proprio, cùm fuerit vnus ex illis, qui omnia bona dro-
gheriæ transportauit in aromatariam. Et propterea
plusquàm semiplenè probat, iuxta cons. Aym. 178. nu
mer. 7. pluriès in Rota canonizatum, & signanter in
causa Vrbeuetana bonorum 4. Iunij 1576. coram bo.
mem. Illustrissimo D. Cardinali Seraphino. Et pro-
pterea cùm eius dictum adminiculetur ex dicto se-
cundi testis, qui deponit, statim clausa drogheria, fuis
se apertam aromatariam, & credere, bona drogheriæ
2 fuisse translata in aromatariam, † quòd verisimile est,
cùm sit facilis transitus in habentibus symbolũ. Aym.
cons. 149. num. 14. & meliùs ex dicto primi testis pro
parte Laurentij examinati, qui deponit, quòd massa-
ritiæ, quæ hodiè existunt in aromataria sunt illæmet,
quæ erant in droghetia. Vnde fit, quòd dictum istius
testis, de facto proprio adminiculatum probet conclu
denter. Cæs. de Graff. decis. 3. num. 6. de prob. Et fuit
in specie dictum coram me in alia Viterbien. fideicom-
missionis 29. Ianuarij 1601. Secundum autem de consi-
gnatione drogheriæ in societatẽ Laurentio, satis pro-
batur ex alibrato, ex descriptione facta in libris per
Dominicum, & ex testibus deponentibus de admini-
stratione Laurentij. Ex istis enim eliciuntur tales con
3 iecturæ, & præsumptiones, † ex quibus potest oriri
probatio cõcludens, quæ releuat, iuxta cons. Aym. 73.
num. 19. & 178. nu. 10. Et fuit dictum in causa Oscen.
Archidiaconatus. 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo
Lancellotto. In Alibrato enim cõstat, quòd Maximus
& Hieronymus electi consignarunt bona aromatarię
Laurentio. Et quamuis non adsit subscriptio ipsius
Laurentij, adest subscriptio dictorum Maximi, & Hie
ronymi benè recognita per testes. Concurrit insuper
4 descriptio facta per Dominicum in suis libris, † quæ
etsi regulariter non probet, tamen cùm esset vir bonæ
conditionis, & famæ, facit magnum adminiculum.
Bald. cons. 275. num. 1. lib. 3. Gabr. de probat. concl. 1.
nu. 67. Concurrit & 3. quòd Laurentius administra-
uit istam aromatariam, ita, & taliter, vt videretur do-
minus, vt colligitur ex depositionibus testium, &
quòd etiam post obitum Dominici, alienauit bona
istius aromatariæ. Ex quibus omnibus simul iunctis
fuit conclusum, nedum constare drogheriam fuisse
versam in aromatariam, verùm etiam fuisse in socie-
tate consignatam Laurentio.

Sabi-

Sabinen. Villetarum. Lunæ 1. Iunij 1609.

EPITOME.

Deciditur hic in facti contingentia, in cuius territorio sita sint bona cõtrouersa, & qualia confinia sint attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia inseruit pro titulo.*

DECISIO CDLXXIV.

ITerum dubitaui, intra quos fines continerentur Villetæ, quia cùm vtraque Communitas Montorij, & Viuarij, de eis habeat concessionem ab Abbatia Farfen. vidẽdum est primò, intra quos confines continẽtur, & postmodùm ad quam harum Communitatum spectant. Et tota difficultas consistit in eo, vbi adsint pertinentiæ Porticæ, quæ nedum dantur pro confinibus in sententia lata de anno 1520. ad fauorem Communitatis Montorij, etiam pro interesse Abba-
2 tiæ, contra Dominum Viuarij.† Quæ quidem sententia inseruit pro titulo, iuxta notata per Felyn. in con. 2. nu. 25. Verùm etiam & in concessione facta ab eadem Abbatia eidem Communitati de anno 1578. & in cõcessione postmodùm facta Cõmunitati Viuarij.

Et pro resolutione, primò firmãdum est, vbi adsint fossatum Stephani, & petra ficta naturalis, quæ licèt in concessionibus non nominetur, nihilominùs ab vtraque parte fuerunt allegata pro confinibus, ex quo in donationibus antiquis factis Abbatiæ bonorum de quibus agitur, dictum fossatum, & petra ficta fuerunt data pro confinibus, & ideo multùm faciunt ad informandum animum vt videri possit, quæ bona fuerint concessa. Et Domini iuxta aliam resolutionem dixerunt, fossatum Stephani esse illud designatum ab hominibus Montorij, vt in planta, num. 16. quod homines Viuarij vocant [Codemese,] & non designatũ ab eisdem hominibus Viuarij in planta, sub litera I. quod homines Montorij vocant de [Morconi.] Et pariter petram fictam naturalem esse designatam ab hominibus Montorij, in planta, num. 14. & non designatam ab hominibus Viuarij in planta sub litera G. Nam expressè in donatione facta Abbatiæ de anno 1023. datur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur Stephani, ascendens in volubrium, & per petram fictam, & per ipsum supra fossatum descendens in riuum sancti Martini. Quæ descriptio non potest verificari in designatione facta ab hominibus viuarij, cùm, stante dicta designatione, fossatum descendat ad petram fictam, & propterea benè verificatur in designatione facta ab hominibus Mõtorij, quia fossatum ascendit ad petram fictam. Et prædicta corroborantur, quia in donatione facta de anno 1026. datur pro confine à capite Volubrium, & petra ficta naturalis, & serræ, idest cacumina Montium, quæ distant inter Viuarium, & Malam mortem, & dictæ serræ dantur etiam pro cõfine in alia donatione facta de anno 1021. & etiam in dicta sententia lata de anno 1520. Et propterea petra ficta non potest esse designata, ab hominibus Viuarij, quia non conuenit, quòd ibi adsint serræ Viuarij, & quia dicta petra ficta esset à pede, & nõ à capite, prout datur pro confine, quia hæret riuo sãcti Martini, qui in omnibus donationibus, & in sententia de anno 1520. datur pro confine à pede.

His positis, non potest etiam dubitari, quin pertinentiæ Porticæ Castri dirupti sint illæ designatæ in Planta sub num. 17. annotatæ cum signo asterisco, cohærentes fossato Stephani designato ab hominibus Montorij. Nam cùm sint incorporatæ territorio Vallis frigidæ, vt deponunt testes, dominus Vallis frigidæ nihil pretendit vltra istud fossatum. Et cùm testes deponant, quòd dictæ pertinentiæ Porticæ nõ excedũt duo fossata, cessat omnis difficultas, quòd vltra istud fossatum extendantur dictæ pertinentiæ. Et quamuis dicatur, quòd dictæ pertinentiæ cohærent castro diruto Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, hoc nullibi probatur, & testes deponunt contrarium: tum quia deponunt, dictas pertinentias non excedere duo fossata, tum etiam quia deponũt, quòd sunt incorporatæ territorio Vallis frigidæ, & istud territorium prope castrum dirutum Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, est territorium Canis mortui. Quæ etiam corroborantur, quia in concessione facta hominibus Montorij ab vno latere dantur dictæ pertinẽtiæ Porticæ, à pede verò riuus sancti Martini, & castrum dirutum Sinibaldi. Vnde si dictæ pertinentiæ extẽderentur ad castrũ dirutum Sinibaldi, essent pro confine à pede prout castrum, & non ab vno latere. Et quamuis in concessione facta hominibus Viuarij, dicatur ab vno latere Castrum dirutum Sinibaldi, & pertinentiæ Porticæ, tamen ista enunciatiua detegitur erronea, ex dictis testium, & alijs suprà ponderatis.

Nonobstant enunciatiuæ datæ ad ostendendum, quòd Portica, & Vallis frigida sint diuersa, cùm in quodam instrumento vtrumque confine enuncietur, quia hoc potuit esse ante dirutionem dicti Castri, sed non propterea eliditur, quòd territorium hodiè sit vnicum.

Oueten. Beneficiorum. Ven. 12. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Semel possessor non semper præsumitur possessor, quando hoc allegatur à tertio, secùs tamen est respectu proprietatis, quia qui semel obtinuit beneficium, præsumitur retinuisse vsque ad obitum. Et hoc potest allegari à tertio, nu. 2.*

2 *Beneficia non possunt haberi pro derelictis nuda voluntate.*

3 *Resignatarius tenetur iustificare titulum resignantis, si non fuit resignans triennalis possessor vna cum tit. & num. 5.*

4 *Titulus ad beneficium decenniò præsumitur, triennium verò requiritur ad illum tuendum.*

5 *Possessor sine titulo, sed decennalis, ad hoc vt iuuetur triennali, debet post decennium possedisse pacificè per triennium.*

6 *Citatio exequuta impedit cursum regulæ de triennali.*

7 *Notarij de stylo Hispaniarum, exequuntur citationes, & illorum relationi creditur absque testibus, nu. 8.*

9 *Obitus in mense reseruato probatur per testes de publica voce & fama.*

DECISIO CDLXXV.

DIxerunt Domini, gratiam Iacobi esse iustificatam. Quòd enim beneficia de quibus agitur, vacauerint per obitum Andreæ Prata, satis probatur ex

Aa testibus

testibus, qui dantur in summario nu.4. quia cùm de-
ponant, Andræam legitimè obtinuisse hæc beneficia,
ille qui dicit, ea renuntiasse, vel alias perdidisse, te-
1 netur concludenter hoc probare. † Nam licèt respe-
ctu possessionis, semel possessor non semper præsuma-
tur possessor, quando hoc allegatur à tertio, quia solo
animo perditur possessio, vt latè per Alciat. de præ-
sumpt. reg. 2. præsump. 21, nu. 2. & 3. secùs tamen est,
2 respectu proprietatis, † quia tertius potest allegare,
quod qui semel obtinuit beneficia, præsumitur reti-
nuisse vsque ad obitum, quia ex nuda voluntate non
possint pro derelictis haberi. Abb. in cap. cùm ad se-
dem, nu. 16. vers. idem volunt. Butr. nu. 25. vers. ex his
includit, de restit. spol. Et ita eleganter fuit considera-
tum in causa Eluen. Canonicatus 5. Martij 1603. corã
R. P. D. meo Lancellotto. Et propterea in casu isto, pro
iustificatione gratiæ sufficit, quòd Iacobus probet,
dictum Andræam obtinuisse dicta beneficia, ad effe-
ctum quòd præsumatur obtinuisse vsque ad obitum,
cùm agatur de proprietate, & non de possessione.

Neque obstat, quòd per obitum dicti Pratæ fuerit
prouisus D. Ioannes Vigil. cuius resignatarius est To-
ribius Vigil. eius Frater, qui hodie est in causa, quia
admisso sine veri præiudicio, quòd hoc esset verum,
3 † adhuc resignatarius teneretur iustificare titulum
resignantis. Put. dec. 342. & 343. lib. 1. Et licèt secùs sit
quando resignans fuit possessor triennalis; Cassad.
dec. 2. de caut. possess. & prop. & 3. & 4. eodem titulo.
Lap. alleg. 89. Tamen hæc conclusio intelligitur, quã-
do resignans fuit possessor triennalis vnà cum titulo.
Si autem de titulo resignantis non constat, prout in
4 casu isto, † requiruntur decem anni ad præsumendũ
titulum, triennium verò ad illum tuendum. Sarnens.
in reg. de triennal. quæst. 24. nu. 7. vers. nam si aliquis,
& quæst. 26. nu. 7. Et fuit resolutum in causa Boianen.
pensionis 15. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Deca-
5 no. † Hic autẽ, dato, quòd D. Ioannes fuisset possessor
triennalis, tamen cùm de titulo non constet, adhuc
post decennium requiritur triennium pacificum, vt
dictum est, ad hoc vt releuetur resignatarius ab one-
re iustificandi titulum sui antecessoris, quod non in-
6 teruenit, † cùm contra ipsum fuerit exequuta cita-
tio, die 2. Nouembris 1603. quæ sufficit ad impedien-
dum cursum regulæ de triennali, vt per Achill. decis.
2. & 5. super dicta regula. Et huiusmodi exequutio
satis probatur ex relatione notarij, quę licèt sit absque
7 testibus, † tamen cùm ipsi de stylo Hispaniarum exe-
8 quantur citationes, † satis probat absque testibus.
Gonz. Suar. in practic. Ecclesiast. to. 2. c. 2. de citat. Et
fuit resolutũ in causa Toletana primitiarum, 20. Mar-
tij 1579. coram Bubalo & in causa Toletana decima-
rum 5. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano. Et ces-
sat omnis difficultas, quia cùm non cõstet de resigna-
tione ad fauorẽ Toribij, etiam quòd D. Ioannes posset
iuuari regula de triennali, ex ea nõ iuuatur Toribius,
cùm non sit eius successor. Sarn. in dicta regula de
trienn. quæst. 13. nu. 6. Et fuit dictum in causa Legio-
nen. præstimoniorum, 20. Iunij 1594. coram Illustris-
simo D. Cardinale Pamphilio.

Obitus verò in mense Nouembris reseruato non
controuertitur per partem. Et quicquid dicendum
esset, si Dominus Ioannes hodiè esset in possessione,
qui propter decennium haberet præsumptionem ti-
tuli, cùm sit in possessione Toribius, qui non docet
9 de aliquo titulo, † sufficit Iacobo, docere de obitu in
dicto mense, per testes, de publica voce & fama, vt
sæpe fuit decisum, & præsertim in causa Ægitanien.
Scholasticæ 14. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Lu-
10 douisio. Et ratio † quia quando existens in possessione
non habet titulum, non est legitimus contradictor
ad impediendum exequutionem literarum Apostoli-
carum, vt per Bart. in l. fin. num. 21. ante med. vers. si
verò allegat possessionem post mortem defuncti, C.
de edict. Diu. Adr. toll. Vnde sequitur, quòd agitur de
11 re modici præiudicij, † quæ satis probatur per testes
de publica voce, & fama. Bart. in cap. veniens, 1. sub
num. 6. vers. si aliter factum esset, vbi etiam Abb. nu.
8. de testibus, Bart. in l. de minore, §. tormenta, nu. 3.
vers. si verò, ff. de quæst. Valor autem beneficiorum
de quibus agitur, quòd non excedat ducatos 200. sa-
tis probatur ex testibus de publica voce, & fama. Ve-
ral. dec. 277. lib. 1. Valor verò obtentorum etiam bene
probatur, prout Clericatus, & quòd sit ex dioecesi.

Barchinonen. Fructuum. Ven. 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij depositati spectant ad successorem in beneficio de iure communi, cessante consuetudine. Et hic vide quinque casus, & nu. 4.*

2 *Bulla Iulij tertij quæ est 9. in ordine in quibus fructibus habeat locum.*

3 *Fructus consignati beneficiato, vel alteri nomine beneficiati, dicuntur separati à solo.*

DECISIO CDLXXVI.

VAcante Archidiaconatu, fructus fuerunt depo-
siti, iuxta terminos cap. cùm vos, de Offic. Or-
din. Et propterea cùm Cordelles fuerit postmodùm
1 de dicto Archidiaconatu prouisus, † ad ipsum dicti
fructus spectabant, dicto cap. cùm vos, vbi glos. verb.
futuris. Sed cùm Archidiaconus Cordelles ante obi-
tum non rehabuerit depositum; difficultas stat in eo,
an spectent ad successorem in Archidiaconatu, vel ad
hæredem ipsius Archidiaconi Cordelles. Et pro reso-
lutione considerabatur, quòd isti fructus erant sepa-
rati à solo, & propterea in istis terminis solent distin-
gui quinque casus, vt per Calder. in cons. 2. de pecul.
cleric. quòd scilicèt: aut beneficiatus moritur fructi-
bus separatis, sed in area, vel in campo iacentibus: aut
secundo fructibus reconditis à colono, sed nondum
beneficiato traditis: aut tertio beneficiato assignatis,
sed nondum consumptis: aut quarto quando certi
fructus, vel pretium debentur post separationem, per
vnum, duos, vel tres menses, & interim beneficiatus
moritur; aut quinto, si beneficiatus moritur post di-
ctum terminum, nondum dicta specie vel pecunia
soluta. Et excepto tertio casu, in quo agitur de fructi-
2 bus perceptis nondum consumptis, † in alijs casibus,
quia agitur de fructibus inexactis, loquitur Bulla Iu-
lij III. quæ est 9. in ordine. Et in omnibus istis casibus,
inspecto iure communi cessante consuetudine, fru-
ctus spectant ad successores, vt per Calder. dicto loco
qui doctè, & magistraliter loquitur.

His positis dicebatur, nos versari in tertio casu, nẽ-
pe in fructibus assignatis beneficiato, nondum tamen
3 consumptis. † Nam ad effectum, quòd fructus dican-
tur à solo separati, & consignati, sufficit, quòd sint cõ-
signati beneficiato, vel alteri suo nomine, Calder. in
terminis vbi suprà, num. 1. ante finem, vers. & intelli-
gitur horreo suo, vel alieno, suo nomine. Hic autem
isti fructus erant consignati depositario nomine futu-
ri Archidiaconi, & propterea dubitari non potest,
quin essent fructus à solo separati, & cõsignati benefi-
4 ciato, † qui etsi, vt dictum est, inspecto iure communi
spectent

spectent ad successorem, vt in specie dicit Calder. vbi suprà, num. 2. vers. 3. casus, tamen ibidem, in vers. puto concludendum, dicit, attendendam esse consuetudinem, prout etiam fuit dictum in hac causa priùs coram R.P.D. meo Iusto, & postmodùm coram me. In Regnis autem Hispaniarum adest consuetudo, quòd isti fructus spectent ad hæredes, non ad successores in beneficijs, vt fuit firmatum in dictis decisionibus. Et consuetudo corroboratus etiam ex probationibus nouiter factis per heredem Archidiaconi Cordelles. Vnde dubitari non potest, quin attenta consuetudine isti fructus spectêt ad hæredem Archidiaconi Cordelles.

Non obstant testes examinati pro modetno Archidiacono, & sententiæ per eũ productæ, quia loquuntur de fructibus inexactis, in quo articulo, an scilicèt de consuetudine spectêt ad successorem in beneficio, vel ad hæredem, licèt probationes videantur contrariæ, tamen nos sumus extra istam difficultatem, quia non agitur de fructibus inexactis, sed agitur de fructibus à solo separatis, & nomine beneficiati exactis, qui de consuetudine spectant ad hæredem beneficiati, vt fuit firmatum in alijs decisionibus.

Terdonen. Iurispatronatus. Lunæ 15. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus tantùm patronus potest habere voces ad præsentandum.*

2 *In probando iurepatronatus, sufficiunt leuiores probationes, quando Episcopus, vel ab eo prouisus non est in causa, & non agitur de illius canonizatione.*

DECISIO CCCCLXXVI.

Domini resoluerunt, vocem Ioannis esse computandam pro quatuor vocibus, quia nedum habet suam vocem, verùm etiam est donatarius Augustini, & Castellini, & hæres Iacobi, vt constat ex donationibus, & testamento in actis productis, ex quibus exquiritur iuspatronatus absq; alia approbatione Episcopi, cùm Ioannes esset compatronus, vt dicitur in alia decisione. Quòd autem Ioannes præsentauerit tanquam procurator Placidę matris, & tutricis Petri, licèt non constet de dicta tutela, & mandato, nihilominùs idem Petrus in tempore quatuor mẽsium ratificauit dictam præsentationem, & quatenus opus esset, de nouo præsentauit, quod sufficit. Nam aut præsentatio Placidæ sustinetur, aut non. Si sustinetur, præsentatus habet intentum: si non, pariter habet intentum, quia de nouo fuit præsentatus. Et hæc præ-
1 sentatio ei suffragatur, † quia præsentatio facta à minoribus maioribus tamen septennio, præfertur præsentationi factæ à tutore, ex alleg. per Lambert. de iurepatr. l. 2. pat. 1. quæst. 2. attic. 9. in princ. num. 3. & 4. & seqq.

2 Quantum attinet ad iuspatronatus, cùm Episcopus, neque prouisus ab eo, sint in causa, neque agatur de illius canonizatione, sufficiunt leuiores probationes, iuxta notata per Put. dec. 36. lib. 3. Et ideo visum fuit Dominis, ex deductis, de eo satis constare.

Calaguritana Beneficij de Auxeso. Merc. 17. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petens restitutionem ad beneficium, debet habere titulum, saltem coloratum, & probare vtrumque extremum, nu. 2.*

3 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis.*

4 *Possessio potest acquiri per procuratorem.*

5 *Secundum extremum probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

6 *Vltimum spolium est purgandum.*

7 *Consentiens sequestro, non potest lite pendente petere illius reuocationem.*

8 *Sequestrum aliud est voluntarium, aliud necessarium.*

9 *Sequestrum voluntarium dicitur, quod partibus conuenientibus ponitur, & reuocari non potest durante lite, nisi procedat protestatio.*

10 *Sequestrum necessarium est, quod fit officio iudicis nobili, vel mercenario, & non priuat possessione, & nu. 13.*

11 *Put. decis. 77. in fin. lib. 1. reprehenditur. Et dicitur sequestrum post latam primam sententiam in causa restitutionis contra tres conformes, non potuisse apponi vigore Clemen. vnic. de seqq. poss. & fruct.*

12 *Sequestrum appositum vigore Clem. vnic. de seq. poss. & fruct. durat ad finem litis, & lite pendente non debet reuocari.*

13 *Reuocatio sequestri necessarij peti potest lite pendente, ab illo qui illius expeditionem procurauit.*

14 *Natura sequestri necessarij non est, vt duret vsque ad finem litis.*

DECISIO CCCCLXXVII.

Domini persliterunt in resolutis, scilicèt Petrum esse restituendum, quia nedum constat de titu-
1 lo colorato, † qui in beneficialibus requiritur, ne detur vitiosus ingressus, iuxta decis. Rot. 2. de restit. spol. in nou. & 10. eodem titulo, in ant. Verùm etiam de v-
2 troque extremo, † quæ debent probari ab eo qui petic restitutionem. Innoc. & DD. in cap. sæpè, de restit. spol. Abb. in cap. si diligenti, de præscript. Titulus autem prædictus probatur ex instrumento prouisionis beneficiatorum, ad quos spectat huiusmodi prouisio,
3 vt deponunt testes, † quod cùm insimul contineat traditionem possessionis, cùm fuerit tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, iuncta electione præcedente, habet vim collationis. Rot. decis. 16. de concess. præb. in nou. Put. dec. 120. & 125. lib. 3. Achil. dec. 4. num. 3. de præbend. Et hinc resultat etiam probatio primi extremi, quia possessio fuit capta à procu-
4 ratore Petri ad hoc specialiter constituto, † qui est vnus ex modis acquirendi possessionem, §. pen. instit.
5 per quas personas nobis acquit. & ibi not. glos. † Secundum verò extremum probatur ex ipsa sustentione litis, ex quo cum ea concurrunt plura adminicula, iuxta decisionem Achill. 4. nu. 2. de test. spol. Abb. in epit. tit. de vtroque extremo, §. 5. Et fuit sæpè decisum.

Non obstat anterior prouisio Michaelis, vigore Motus proprij Sixti V. & possessio subsequuta. Quia, dato quòd dicta possessio concludenter probaretur, nihilominùs non releuaret, cùm constet, ipsum fuisse eiectum vigore Motus proprij S. M. Clementis VIII.
6 † Et propterea vltimum spolium est purgandum, vt consideratur in alia decisione, & pleniùs in Calaguritana beneficij de Ormilla, 3. Martij 1606. coram bon. me. Domino Litta. Quibus non obstant latè deducta contra dictum Motum propriũ, quia illius abundantiùs fuit satisfactum in eadem causa Beneficij de Ormilla 11. Ianuarij 1608. coram R.P.D. meo Sacrato, & propterea frustrà hic sunt repetenda.

7 Minus releuat, quòd Petrus consensit sequestro,& ideo non videtur lite pendente posse petere reuoca-
8 tionem, iuxta decisionem Put. 77. in fine lib. 1. † quia fuit per Dominos responsum, sequestrum aliud esse voluntarium, aliud verò necessarium. Aret. in l. interesse, per totum ff. de acquir. possess. Cardin. in clem. vnic. nu. 23. & seqq. de sequestr. possess.& fruct. Doctor. in cap. examinata, de iudic. De voluntario hic
9 non est agendum, † quia est illud quod ponitur partibus ita conuenientibus, vt per Doct. vbi suprà, & reuocari non potest durante lite, nisi præcedat protestatio, vt per Cardinal. in dicta clem. vnica, num. 23. Sed agendum est de necessario, quod fit, aut ex officio iudicis nobili, vel mercenario, quod inseruit Monitorio, aut ad instantiam alterius ex partibus, vt per Cardin. in dicta Clem. vnic. nume. 28. quale fuit hoc
10 appositum ex officio per Rotam, † quod certum est non priuare possessione. Aret. in dicta l. interesse, Cardin. in dicta clem. vnic. num. 23. Cassad. dec. 14. num. 12. super reg. Sattn. in reg. de annal. quæst. 46. vers. adde Rebuff. de sequestr. glos. 1. art. 1. nu. 19. Et propterea Petrus ex huiusmodi sequestro non fuit sua possessione priuatus, vt considerant Doctores præfati, quia quod nostrum est, sine facto nostro à nobis auferri non potest.
11 Non obstat decisio Put. allegata, quia illa decisio non loquitur in istis terminis, sed loquitur in casu dictæ Clem. vnic. de sequestr. poss.& fruct. vbi quòd in beneficialibus post latam primam sententiam apponitur sequestrum non reuocandum, licèt in casu Puteí non debuisset apponi, etiam quòd fuisset lata sententia, quia erat lata in causa restitutionis in integrum contra illum qui obtinuerat per tres conformes in causa principali, & ei fuerat tradita possessio; tamen cùm de facto fuerit appositum, & pars non appellauerit, imò obtinuerit etiam illius expeditionem, censetur acquieuisse præfato decreto super sequestro. Feder. de Sen. cons. 102. col. 2. in princ. vers. ad secundũ.
12 Aym. cons. 103. in princ. & cons. 108. n. 3. Et propterea sequestrum non debebat reuocari, sed remanere vsque ad finem litis, iuxta naturam sequestri, quod
13 apponitur vigore dictæ clem. vnic. † At in casu isto, cum simus in sequestro apposito per iudicem ex officio, cuius natura est, vt per illud non perdatur possessio, non est dicendum, quòd Petrus ex quo consensit, petendo expeditionem, non possit petere illius re-
14 uocationem, † cùm natura istius sequestri non sit, vt duret vsque ad finem litis, vt eleganter fuit consideratum in allegata causa Calaguritana de Ormilla, coram R.P.D. meo Sacrato.

Romana Rescissionis contractus. Merc. 17. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Contractus mulieris cum interuentu curatoris, factus, si proximiores poterant cõmodè interuenire, est nullus.*
2 *Statutum Vrbis cap. 151. lib. 1. in defectum coniunctorum proximiorum, mandat deputari curatorem.*
3 *Coniunctorum appellatione veniunt etiam affines.*
4 *Statutum Vrbis d.c. 151. non habet locum quando mulier se obligat pro augmento dotis. Quæ conclusio non procedit, si augmentum fit à persona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, num. 5.*

DECISIO CDLXXIX.

1 FVit per Dominos resolutum, constare de nullitate donationis, quia non fuerunt seruatæ solemnitates statuti Vrbis in cap. 151. lib. 1. quod inualidat contractus factos non seruata solemnitate illius statuti. In casu enim de quo agitur, non interuenit Ioannes Iandel progener Marthæ, qui die donationis erat in Vrbe, non detentus aliquo impedimento, vt deponũt testes, & propterea non erat locus deputationi Cura-
2 toris, † quem statutum deputari mandat in defectum
3 coniunctorum proximiorum. † Quorum coniunctorum appellatione veniunt etiam affines, qualis erat Ioannes. Blanch. de compromissio, quæst. 1. nu. 12. & 13. Et in his terminis dicit Modernus Ferrarien. de clausulis, claus. 7. glos. 12. sub num. 5. vers. secus verò erit, si coniunctorum mentio fiat.
4 Neque releuat, quòd obligatio Marthæ, sit facta pro augmento dotis, & dictum statutum Vrbis non habet locum quando mulier obligat se pro augmento
5 dotis, vt per Gabr. cons. 10. nu. 6. lib. 1. † quia fuit responsum, conclusionem non habere locum, quando augmentum dotis fit à persona quę non tenetur dotare, & prohibetur donare, quia tunc augmentum præsumitur factum ad defraudandum statutum, vt considerat Gabr dicto loco. Et propterea cùm Martha, quæ non tenebatur dotare, & prohibebatur donare, post contractum matrimonium fecerit dictum augmentum, præsumitur illud fecisse ad defraudandum statutum, vt fuit etiam consideratum in alia decisione, sub die 1. Decembris præteriti.

Romana Fideicommissi. Lunæ 22. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio reciproca facta inter fratres, intelligitur facta quatenus sine liberis decedant, & num. 3.*
2 *L. cùm auus ff. de condit. & demon. habet locum, nedum quando substitutus est ex descendentibus testatoris, sed etiam quando remanent tantùm filiæ fœminæ: & an habeat locum quando testator expressè in alia parte posuit filios in conditione, nu. 5.*
3 *Appellatione liberorum, absque scrupulo veniunt fœminæ.*
4 *Si duo sunt adinuicem substituti, quorum alter est simplex laicus alter Eques Hierosolymitanus, laicus censetur substitutus Equiti in omnem casum, Eques verò laico, si sine filijs decesserit, & num. 5.*

DECISIO CDLXXX.

DOmini dixerunt, non constare de fideicommisso ad fauorem Equitis, ita vt ille potuisset succedere Virgilio, exclusis filiabus fœminis Virgilij. Nam & si testator ipsos instituerit, & adinuicem substituerit,
1 † substitutio intelligitur facta, quatenus Virgilius decederet sine liberis, iuxta terminos, l. cùm auus,
2 ff. de cond. & dem. † Cuius dispositio habet locum, nedum quãdo substitutus est ex descendentibus testatoris, sed etiam quando remanent tãtùm filiæ fœminæ, vt de primo est casus in dicta l. cùm auus, vt not. DD. ibidem, & in l. cùm acutissimi, C. de fideicom. quos refert. Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 7. nu. 2. & secundum declarat tex. in d. l. cùm acutissimi, C. de fideicom. & in l. generaliter §. cùm autem, C. de instit. & substit. Et meritò, quia, l. cùm auus, vtitur ver-
3 bo [liberis,] † quod de sui natura, & absque scrupulo comprehẽdit tã mares, quàm fœminas, l. cognoscere, §. liberorũ, et l. nõ est sine liberis, ff. de ver. sign. Et hoc expressis verbis videtur voluisse testator. Nã cùm Virgilio decedenti sine masculis, aut fœminis, substituerit

Fla-

Flaminium nepotem, volnit, substitutionem habere effectum, nisi Eques, & Virgilius decederent, quia vnum ad inuicem alteri substituit. Ergo videtur dicere, quòd substitutio fuerit facta in euentum, in quẽ Virgilius decederet fine filijs masculis, aut fœminis, & tantò magis hæc habent locum, quia aliàs si venisset casus huius substitutionis durante vita Equitis filij Virgilij, non habuissent, vnde possent se sustentare, & filiæ fœminæ vnde se dotarent.

Non obstat, quòd testator instituerit Equitem, & Virgilium, quos ad inuicem substituit, & ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros, & sic videtur voluisse substituere Equitem Virgilio, etiam quòd dictus Virgilius filios haberet, cùm ipsos ad inuicem substituerit, & ipsis decedentibus, substituit filios masculos nascituros Virgilij. Nam tota difficultas consistit in verbis illis, [& ipsis decedentibus,] quæ sunt illa quæ recipiunt tacitam conditionem, ii sine liberis, & quæ dederunt causam Papiniano ad deci-
4 sionem tex. in d. l. cùm auus. † Et propterea dicendum est, quòd Eques, & Virgilius fuerunt instituti à patre, & ad inuicem substituti, taliter quòd Virgilius in omni casu succederet Equiti, quia cùm esset miles Hierosolimitanus, non poterat habere filios ex legitimo matrimonio. Eques verò Virgilio, si sine liberis decederet. Nec verba illa, [& ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros,] importarent, quòd debeat expectari obitus vtriusque, vt habeat locum ista substitutio filiorum Virgilij, sed operatur secundùm subiectam materiam, vt scilicèt frater alteri fratri succedat. Eques quidem Virgilio decedenti fine filijs, & Virgilius simpliciter, & ambobus scilicèt Equiti, & Virgilio filij dicti Virgilij.

5 Neque facit, quòd dispositio, l. cùm auus, non habet locũ quando testator in alia parte expressè posuit filios in conditione. Quia ista opinio habet difficultatem ex allegatis per Card. Mātic. d. lib. 2. tit. 8. nu. 22. Et contrariam opinionem, & benigniorem dicit Crass. in §. fideicõmissum, quæst. 21. ad finem. Sed quicquid dicendum esset de illius veritate, nullo pacto potest habere locum in casu isto: nam consideranda est series testamenti, & ponderandum, quòd filij Virgilij sunt positi in conditione in alia parte, vt testator denotaret, in quem casum vocabat transuersales, scilicèt in euentum extinctionis totius lineæ descendentium, vt suprà fuit cõsideratum. Et propterea cùm testator non posset aliter suam mentem declarare, nisi ponendo filios in conditione, ex hoc non potest induci aliqua coniectura, quod voluerit substituere Equitem Virgilio, etiam quòd decederet cum filijs. Et negari non potest, quin in casu isto magis prævaleat coniectura pietatis, de qua in dicta l. cùm auus, maximè quia si euenisset casus huius substitutionis, durante vita Equitis, filij Virgilij non habuissent, vndè possent viuere, & filiæ fœminæ remansissent indotatæ
6 contra mentem testatoris. † Et propterea cùm istæ coniecturæ sint longè fortiores debent prævalere.

Romana Census. Lunæ 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dominium officij non acquiritur illi cui fit à Principe concessio, sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & dispositio.*
2 *Dominium acquiri potest per procuratorem absenti.*
3 *Dominium penes duos insolidum esse non potest, Et ideo si in eodem contractu vni est acquisitum dominium alicuius rei, alteri verò dispositio, intelligi debet de dispositione administrationis, saluo alterius dominio.*

DECISIO CDLXXXI.

1 Licèt vera sit conclusio, quòd dominium officij non acquiritur illi, in cuius personam fit à Principe concessio, & super cuius vita ponitur, sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & de officio disponendi, vt fuit resolutum, in causa Romana Mõtium 5. Nouembris 1576. coram S. mem. Clemente VIII. & aliàs sæpiùs; tamen in casu isto termini non sunt pares, quia non agitur de officijs, in quorum emptione solent aliqui erogare pecunias, & acquirere sibi modo prædicto, & sic ùm currere periculum vitæ illorum, in cuius caput ponunt officium, sed agitur de emptione census quem Garganus vendidit Alexandro Mariæ absenti, Liuio in hac parte procuratore, & agente, præsente, & vnà cum notario stipulante pro dicto Alexandro Maria, eiusque hæredibus, & succes-
2 soribus. † Vnde fit, quòd mediante persona dicti procuratoris, Alexander Maria acquisiuit dominium dicti census, §. pen. instit. per quas person. nob. acq. Thesaur. dec. 70. nu. 13. vbi alios allegar.

Neque releuat, quòd incontinenti dicatur, [ad dispositionem tamen Notarij, & c.] quia ista dispositio non intelligitur respectu dominij, quod cùm median te stipulatione, fuerit acquisitum Alexandro Mariæ,
3 non potuit incontinenti acquiri etiam Horatio, † cùm penes duos in solidum esse minimè possit, l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, ff. commod. Sed dicta dispositio debet intelligi de administratione, quod innuunt etiam verba instrumenti inferiùs apposita, [& de illo, & illius iuribus liberè administrandi, & disponendi,] hoc est, ad effectum quod habeat quamcumque administrationem, saluo tamen dominio acquisito Alexandro Mariæ, prout in simili fuit resolutum in causa Romana Officij 30. Ianuarij 1609. corã R.P.D. meo Lancellotto, vbi Rota dicit, officium spectare ad Victoriam, cùm Papa illud Victoriæ donauerit, & nõ ad hæredes Cassandræ, licèt omnimoda dispositio, quoàd administrationem, esset relicta dictæ Cassandræ.

Neque releuat, quòd post acquisitionem factã Alexandro, in continenti dicitur, [ad dispositionem tamen Horatij,] & sic videtur acquisitum dominium Horatio, quia contrarium est verius. Nam si retineretur hic intellectus, nomen Alexandri inseruiret de vẽto in instrumento, & magis congruit prædicta interpretatio, vt dominium fuisset acquisitum Alexandro, cum administratione tamen Horatij, quæ potuit adhiberi iustis de causis, maximè cùm Horatius esset familiaris honorarius domus Alexandri.

Neque est verũ, quòd census fuit emptus cum pecunijs Horatij, quia pecuniæ fuerunt solutæ per procuratorem, nomine Alexandri absentis, cui etiam fuit facta quietantia. Et licèt dicatur, [mediante mandato dato per Horatium, ad banchum,] non inde sequitur, quòd Horatius soluerit de pecunijs proprijs, maximè cùm vt constat ex epistolis in alia positione datis, Horatius solitus esset habere in manibus pecunias Alexandri, & illas administrare.

Ex quibus Domini recesserunt à resolutione facta sub die 28. Aprilis 1608.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fides baptismi per se sola probat ætatem.*

2 *Rota tamen hanc conclusionem admittit iunctis adminiculis.*
3 *Causa restitutionis in integrum intra quadriennium debet expediri, nisi steterit per partem aduersam.*

D E C I S I O CCCCLXXXII.

POst resolutionem factam, quòd constaret de minori ætate Octauij, necnon etiã de læsione ob aditam hereditatem paternam; dubitaui an constaret de minori ætate Marci, ad effectum restitutionis in integrum aduersùs dictam aditionem. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum. Nam licèt non sit ita expeditum, an fides baptismi sola per se probet minorem ætatem, ex notat. per Mandos. super reg. 18. quęst.
1 to. † tamen idem Mandos. tenet partem affirmatiuã, prout eam etiam tenet Ioseph. Ludou. dec. Perus. 55. num. 7. Odd. de restit. in integ. quæst. 37. art. 9. num.
2 83. qui alios allegat. † Et Rota perpetuò seruauit, quòd coocurrentibus adminiculis, probetur ex dicta fide minor ætas, vt in pluribus causis fuit resolutum. Hic autem concurrit maximum adminiculum, nempe quod de anno 1584. 14. Febr. fuit datus curator Marco, cum assertione, quòd tunc erat ætatis annorum 6. quæ assertio concordat cum fide baptismi, in qua apparet, Marcum fuisse baptizatum die 25. Martij 1578. & sic per necesse, de dicto anno 1584. fuisset ætatis annorum 6. prout asserebatur.

Neque obstat, quòd Parochus sancti Andrææ attestatur, quòd in sua Ecclesia in qua adest liber Baptismi, non adest fons baptismalis, quia idem attestatur, quòd parochus sancti Andrææ administrat hoc Sacramentum parochianis suis in Ecclesia Cathedrali, & postmodùm de hoc faciunt memoriam in libro baptizatorum, prout constat fuisse factum in casu isto. Nam ex partita extracta apparet, quòd parochus ipse baptizauit Marcum, & postmodùm fecit memoriam in libro Baptizatorum.

Minùs releuat, quòd licèt Marcus, & Octauius petierint restitui, 5. Aprilis 1604. tamen intra quadriennium non expediuerunt causam restitutionis in
3 integrum. † Quia hoc prouenit culpa partis aduersę, quæ non curauit informare. Imò fuit contumax, vt dicitur in decisione facta sub die 16. Februarij 1607. Et propterea non deberi iuuari cum aliena iactura, vt in his terminis post Hostien. & alios dicit Odd. de restit. in integ. pa. 1. quæst. 19. art. 12. nu. 96. Et quamuis replicetur, quòd probationes illuc vsque non erãt sufficientes, tamen si pars informasset, & ita Rota respondisset, non erat præclusa via Marco, & Octauio faciendi nouas probationes, prout fecerũt, postquàm Rota dixit, probationes esse sufficientes. Et hæc etiam contumacia detegitur, quia nec in ista decisione voluit informare. Sed ad intricandum negotium post resolutiones factas produxit iura prædicta mendicata, quæ communicaui cum Dominis in relatiunibus causarũ, die 3. & 24. Iulij, & ea considerata, dixerunt nõ releuare. Et propterea procedendum ad vlteriora.

Barchinonen. Prioratus. Ven. 26. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Verba in dubio debent interpretari ab obseruantia.*
2 *Institutio facta ab existente in quasi possessione instituendi, est valida.*

D E C I S I O CCCCLXXXIII.

ETsi Prioratus de quo agitur, esset regularis, tamen cùm in indulto Clemen. VII. detur facultas præsentandi personam idoneam, absque alia mentione, quòd esset regularis, & semper fuerit præsentatus Clericus sæcularis: Domini dixerunt, verba illa [personam idoneam,] intelligi etiam de clerico sæcu-
1 lari. † Verba enim dubia debent interpretari ab obseruantia, Fulgos. cõs. 215. circ. fin. Abb. cõs. 9. in fin. li. 2.
2 Non obstat, quòd institutio spectabat ad Abbatem, quia sufficit ad effectũ validitatis institutionis, quòd Episcopus esset in quasi possessione instituendi, vt in specie dicit Lap. alleg. 95. in fine, vers. immò si ille qui instituit. Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 1. Martij 1602. corã R. P. D. meo Sacrato.

Ex quibus Domini perstiterunt in resolutis die 11. Maij præteriti.

Romana Bonorum. Vener. 26. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Quod statuitur in furioso, habet locum in demente & è contra.*
2 *Furiosus est mente captus cum sæua dementia.*
3 *Mente captus verò est cum quieta dementia.*
4 *Quilibet præsumitur esse sanæ mentis.*
5 *In concursu magis creditur testibus habentibus præsumptionem pro se, quàm non habentibus.*

D E C I S I O CCCCLXXXIV.

ETsi curator nedum sit dandus furioso, verùm etiã
1 mente capto, † quod enim ius statuitur in furioso, habet locum in demente, seu mente captu, & è contra, vt not. Fulgos. in cons. 79. ante num. 1. vers. super
2 eo quod quæritur. † Furiosus enim est mente captus
3 cum sæua dementia, & quadam veluti rabie, † mente captus vero est cum quieta dementia. Bald. in l. humanitatis, nu. 15. vers. venio ad 4. notabile, C. de impub. & alijs substit. sequitur Fulgos. dicto loco, nu. 1. vers. nam eleganter. Tamen in casu isto non est locus curatori, quia de furore nullo pacto cõstat, qui debet pro-
4 bari ab allegante, † cùm quilibet præsumatur sanæ mentis ex alleg. per Illustrissimum Mantic. de coniec. vlt. vol. lib 2. tit. 5. num. 2. Circa dementiam verò, licèt probationes videantur contrariæ, tamen magis est standum testibus deponentibus contra dementiam, quia cùm, vt dictum est, quilibet præsumatur sanæ
5 mentis, † in concursu magis statur testibus qui habẽt præsumptionem iuris pro se. Bald. in auth. omnes peregrini, nu. 10. in princ. C. commun. de success. & latè prosequitur Franc. Curt. de testib. conclus. 9. num. 22. Et, si dicatur quòd ex depositionibus testium resultat dubium facti, quod debet deduci secundum naturalem æquitatem, vt per Bald. in loco proximè allegato, tamen nec vlla naturalis æquitas suadet, quòd in concursu probationum magis credatur testibus deponentibus super dementia, quàm testibus deponentibus super sana mente.

Sabinen. Decimarum. Merc. 1. Iulij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in decimis prædiorum,*

diorum, in nullius parochia existentium.

2 *Immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo requiritur ad præscribendas decimas contra Ecclesiam.*

3 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo non requiritur ad præscribendum decimas contra illum qui de iure fundatam habet intentionem in illis, potest tamen illas concedere, aut alienare. Sed sufficit quadragenaria sine titulo, quia illius scientia, & patientia inseruit pro titulo, nu. 4. Secùs autem si non potest concedere, seu alienare.*

5 *Episcopus post Concilium Lateranense nō potest infeudare decimas laico, absque auctoritate summi Pontificis.*

6 *Immemorabilis cum fama priuilegij requiritur, ad hoc vt laicus possit præscribere decimas. Nec sufficit quadragenaria cum patientia Episcopi.*

7 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo requiritur ad hoc, vt Ecclesia possit contra Episcopum præscribere decimas, quas ipse possedit. Ad illas verò præscribendas quas nunquam possedit, sufficit quadragenaria cum scientia, & patientia, num. 8.*

9 *Episcopus potest decimas recuperatas quas nunquam anteà perceperat, vel sibi retinere, vel alteri Ecclesiæ concedere, nu. 11.*

10 *Prælatus ante acceptationem potest in quærendis præiudicare Ecclesiæ non autem in illis quærendis quæ de iure communi debentur Ecclesiæ.*

DECISIO CDLXXXV.

Agitur inter Ecclesias rurales existentes in possessione à 40. annis, & vltra exigēdi decimas, licèt iuxta resolutiones factas, non sint parochiales, & Illustrissimum D. Cardinalem Episcopum Sabi-
1 nen. † qui dicit, se habere intentionem fundatam de iure communi in dictis decimis, ex quo prædia ex quibus percipiuntur, sunt in nullius parochia, c. quoniam, in 2. dicto ibi, alioquin, vbi Host. nu. 1. & seqq. Butr. nu. 2. Anchar. nu. 4. Abb. num. 2. Boich. nu. 2. de decim. c. dudum, vbi gloss. in verb. de iur. commun. in vers. verius puto, & ibi Anchar. nu. 1. in fin. Butr. nu.
2 2. Card. nu. 1. eodem tit. de decim. † Et propterea subiungebatur, quòd dictæ Ecclesiæ contra Episcopum debeant docere de immemorabili possessione, aut de quadragenaria cū titulo, cap. 1. de præscript. in 6. DD. in cap. fin. vbi Rocch. nu. 293. de consuet. Rebuff. de dec. quæst. 13. nu. 82. Et fuit resolutum in causa Ciuitaten. decimarū 18. Maij 1596. coram bo. me. Giptio. De qua tamen immemorabili, aut quadragenaria cū titulo non docet Rector dictarum Ecclesiarum ruralium.

3 In hoc articulo qui visus fuit satis subtilis, dicebāt Domini pro resolutione, quòd quando quis habet de iure fundatam intentionem super aliquo, si potest nihilominus illud concedere, aut alienare, quod tunc non requiritur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, ad hoc, vt contra ipsum præscribatur, sed
4 sufficit quadragenaria. † Nam scientia & patientia illius qui potest concedere, vel alienare, inseruit pro titulo, secus autem, si ille qui habet de iure intentionem fundatam, non potest concedere, vel alienare. Card. in cap. cùm Ecclesia, in §. verùm quàm de caus. poss. & prop. in vers. oppono de hoc. Et de capitulo ad decimas. Rip. in d. cap. cùm Ecclesia, nu. 25. vers. decima solutio. Abb. num. 46. Felyn. in cap. si diligenti, de præscript. num. 7. circa finem vers. 2. reseruatio, in fine dictæ 2. reseruationis, vers. tamen propter auctoritatem prædictorum.

5 In proposito autem, si ageretur contra laicum, qui Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas, absque auctoritate summi Pontificis, vt in cap. prohibemus, de decimis, Rebuff. de decim. quæst. 13. nu. 73. Hostien. in summ. eodem tit. nu.
6 5. in §. 3. quæritur. Iaf. con. 19. nu. 13. vers. vnde transacto lib. 3. † non sufficeret quadragenaria cum patientia Episcopi, ve per Doctor. in dicto cap. cùm Ecclesia, sed requireretur immemorabilis cū fama priuilegij. Io. Andr. & alij in cap. cùm Apostolicæ, de his quæ fiunt à Præl. Fel. in cap. causam, nu. 3. de præscript. & cap. cùm contingat, nu. 4. vers. si tamen, de for. comp. Rebuff. de decim. quæst. 13. num. 66. & seqq.

7 Sed in hoc casu, cùm agatur cum alia Ecclesia, dicendū est, quòd si Episcopus possedisset istas decimas, cùm in alienatione rerū Ecclesiæ requiratur certa solemnitas, vt latè per Couar. var. resol. lib. 2. & 17. nu. 1. propterea isto casu nō sufficeret quadragenaria cum scientia & patientia Episcopi, vt dictum est, per suprà allegatos Doctores in præcitato cap. cùm Ecclesia, sed requireretur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, vt in iuribus suprà allegatis pro Episcopo.
8 † Sed cùm Episcopus nunquam possederit decimas, quæ sunt in nullius parochia, non agitur de iure quæsito amittendo, sed de iure non quæsito, & sic Episcopo debito præscribendo, vt per Abbatem, in cap. quoniam, nu. 4. Butr. nu. 5. Card. in vers. oppono de decimis. Et propterea sufficit sola quadragenaria cū scientia & patientia Episcopi, vt per allegatos DD. in
9 cap. cùm Ecclesia. † Episcopus enim post recuperationem istarum decimarum, potest illas, vel ad opus suum retinere, vel secundùm discretionem sibi à Deo datam alteri Ecclesiæ concedere, vt in cap. quoniam, & ibi Doctores omnes, de decimis.

10 Non obstat, quòd licèt in quærendis ante acceptationem, Prælatus possit præiudicare Ecclesiæ, vt per Franc. in cap. 1. sub n. 26. limit. 11. & n. 27. de reb. Eccles. non alien. tamen secùs dicendum est, in quærendis, non in debitis de iure communi, vt colligitur ex notans per Franc. ibidem. Quia respondetur, quòd hodie non agitur, an Episcopus potuerit præiudicare Ecclesiæ in non quærendo decimas de iure communi
11 sibi debitas. † Sed dicitur, quòd cùm de iure potuisset concedere istas decimas alteri Ecclesiæ, ex quo illas nunquam percepit, & fuit in nullius parochia, cùm istæ Ecclesiæ possederint spatio 40. annorum cū scientia, & patientia ipsius Episcopi, ista inseruiunt pro titulo, quia Episcopus poterat illas cōcedere istis Ecclesijs, vt suprà dictum est. Nec agitur, an Episcopus potuerit præiudicare in non quærendo illa quæ de iure communi ad suam Ecclesiam spectant, sed solùm quòd spatio 40. annorum possint illæ præscribi cum scientia Episcopi, quæ Episcopus ipse concedere potuisset.

Bracharen. Parochialis. Merc. 1. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta per procuratorem specialiter ad hoc cōstitutum, vt in beneficialibus requiritur, est manutenibilis.*

2 *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus.*

3 *Possessio licèt anterior, capta lite pendente, nullius est considerationis.*

DECISIO CDLXXXVI.

1 Domini dixerunt, Ioanni dandum esse mandatum de manutenendo, † quia satis docet de sua

possessione, ex mandato de immittendo sibi per Rotam concesso, & possessione capta mediante personæ sui procuratoris specialiter constituti, etiam ad capiendam possessionem beneficiorum, prout in beneficialibus requiritur. Lap. alleg. 70. num. 6. Et propterea est
2 manutenendus. † Possessori enim de tempore motæ litis datur manutentio, ad instar interdicti retinendæ, ex alleg. per Veral. dec. 198. lib. 2.

Non obstat asserta possessio anterior Sebastiani, quia de ea non constat, & si de ea constaret, non releuaret,
3 † quia lite pendente inter Ioannem, & Petrum, & sequestrata possessione per Rotam, intrusit se in possessione huius beneficij, ex alleg. per Lancel. de attent. par. 1. c. 3. n. 69. in 10. limit. Bisignet. dec. 1. vt lit. pend.

Romana Scutorum Quatuor millium. Ven. 30. Octobris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, ita Vt dicatur pars referentis.*
2 *Paria sunt exprimere nominatim, Vel per relationem.*
3 *Dictio* IN RELIQVIS *comprehendit omnia contenta in instrumento ad quod habetur relatio.*
4 *Præsentia probari potest ex coniecturis.*
5 *Clara dispositio in instrumēto reddit inuerisimile, quòd aliter se habeat res, quàm dicitur in instrumento.*

DECISIO CDLXXXVII.

Domini dixerunt, D. Principem teneri præstare patientiam, vt Iugalis satisfiat super fructibus Multiplici, nisi tamē obstent clausulæ Motus proprii, super quibus erit particulariter agendum. Nam ipsi Iugali retrouendiderunt Dominis Vrsinis tenutam sanctæ Margaritæ, sub die 10. Iunij 1594. pretio scutorum viginti millium ad effectum, vt illam venderent D. Principi, itaut super illis nullum ius acquiratur ipsis Dominis Vrsinis, vel eorum creditoribus. Et conuenerunt, quòd pretium solueretur certis modo, & forma. Deinde die 19. Iulij sequentis, inter easdem partes fuit nouatum hoc instrumentum circa solutionem pretij, & conuentum, quòd scuta sedecim millia deberent solui per D. Principem pariter certis modo, & forma ibi præscriptis, & scuta quatuor millia deberentur solui per Dominos Vrsinos, modo in instrumento præscripto, cum additione, quòd deficientibus Dominis Vrsinis, vel eorum hæredibus in solutione, in totū vel in parte, solui deberent de fructibus quindecim millium scutorum, & aliarum multiplicationum exinde faciendarum. Et consenserunt Iugali, quòd D. Princeps, celebrato contractu emptionis Nomenti, & acceptatis obligationibus solutionum, posset propria auctoritate capere possessionem tenutæ. Vnde cùm postmodum die 21. eiusdem mensis Iulij fuerit celebratus contractus venditionis Nomenti, & inter alia D. Princeps promiserit, soluere scuta sedecim millia Iugalis, pro pretio dictæ tenutæ, adimpletis priùs per Iugalos in instrumento retrouenditionis promissis, & in reliquis, modo, & forma contentis in alio instrumento celebrato sub dicta die 19. Iulij, de quo D. Princeps asseruit instructum fuisse, sequitur propterea, quòd D. Princeps teneatur præstare dictam patientiam, cùm approbauerit dictum instrumentum celebratum sub die 19. Iulij, ibi, [& in reliquis mo-
1 do & forma, &c.] † Relatum enim est in referente cum omnibus qualitatibus suis, l. asse toto, ff. de hæred. instit. vbi Bart. & Doctor. itaut dicatur pars referentis, & sic instrumentum celebratum die 19. dicendum est, quòd fuerit pars instrumenti emptionis Nomenti, iuxta notata per Alex. in cons. 35. num. 8.
2 lib. 4. vbi apostil. in verb. pars. † Non adest enim discrepantia, quòd quid nominatim exprimatur, vel per relationem. Paris. cons. 122. num. 3. & seqq. lib. 1. & cons. 2. nu. 51. lib. 3. Castren. cons. 91. in fine lib. 1. Et quòd D. Princeps voluerit habere relationem non solùm ad modum soluendi scuta sedecim millia, sed etiam ad omnia alia in instrumento contenta, satis apparet, quia aliàs faciliùs sibi fuisset, dicere, & secundùm germanum modum loquendi, [promisit soluere scuta sedecim millia adimpletis promissis per Iugalos in instrumento retrouenditionis, & modis & forma, prout in instrumento celebrato sub die 19. Iulij,] & non vti verbis illis, [& in reliquis modo & forma,]
3 † quod verbum, [& in reliquis,] comprehendit alia contenta in dicto instrumento, l. 2. C. de hæred. instit. itaut sensus verborum sit, promisit soluere scuta sedecim millia, & in reliquis, modo, & forma scilicèt, se obligauit prout in instrumento celebrato die 19. Iulij. Quod maximè suadetur, quia hoc instrumentum sub die 19. fuit celebratum in Palatio Capitolino in cubiculo D. Senatoris Vrbis, cuius præsentia de facili arguitur, cùm non possit excogitari alia causa, ex qua instrumentum fuerit celebratum in proprio cubiculo D. Senatoris, nisi quia ipse interuenire pro parte D. Principis, cùm ipse egerit totum hoc negotium em-
4 ptionis castri Nomenti. † Præsentia enim potest etiā probari ex coniecturis, Boer. decis. 353. nu. 3. Ruyn. cons. 154. num. 11. & seqq. li. 5. Hinc etiam videmus, quòd in alio instrumento impositionis census scutorum 12. inter D. Principem, & Iugalos celebratum, sub die 13. Augusti 1596. expressè dicitur in narratiua instrumenti, [& promiserit scilicèt Dominus Princeps pro residuo pretij dictæ tenutæ soluere Iugalo scuta sedecim millia, & in reliquis, seruata forma alterius instrumenti,] quæ verba nimis clara sunt, & expressè in dicto instrumento Iugali reseruarunt sibi ius exigendi summam scutorum quatuor millium, super fructibus dicti Multiplici, iuxta formam instrumenti celebrati sub die 19. Iulij, & tamen nunquam D. Princeps reclamauit contra istas narratiuas, & re-
5 seruationes. † Nec est verisimile, quòd permisisset, Iugalos ita clarè loqui contra ipsum in instrumento cum ipso celebrato, nisi negotium ita se haberet. Rimin. cons. 137. nu. 30.

Ex quibus omnibus simul iunctis fuit conclusum, D. Principem teneri præstare patientiam, vt Iugalis satisfiat super fructibus Multiplici, nisi obstent clausulæ Motus proprij, de quibus erit particulariter agendum.

Romana de Lucatellis. Ven. 30. Octobris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus.*
2 *Possessio probatur per instrumentum captæ possessionis.*
3 *Statutum cap. 147. lib. 1. non habet locum, quando possessio fuit capta a tertio ante aditam hæreditatem. Item non habet locum in bonis emphyteoticis, nu. 5.*
4 *Statutum de quo supra, procedit in suo hærede.*
6 *Omne ius defuncti transit ad hæredes, excepto iure personali, & numer. 11.*
7 *Statutum recipit interpretationem a iure.*

8 *Poss-*

8 *Possessio quæ transfertur per statutum, est possessio ciuilis, & artificialis, num. 11.*
9 *Possessio non potest esse penes duos.*
10 *Emphyteota habet cum naturali possessione quandam possessionem ciuilem, quæ differt à possessione coloni, & solo animo retinetur, & stante statuto de continuanda possessione, potest suffragari contra tertium, licèt non contra dominum.*
12 *Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum habet perimere fictionem, & beneficium statuti de continuanda possessione.*
13 *Hæredi competit interdictum adipiscendæ, quando ante aditam hæreditatem possessio naturalis fuit ab alio occupata.*

DECISIO CDLXXXVIII.

1 Domini dixerunt, Ioanni & Baptistæ fratribus dandum esse mandatũ de manutenendo in quasi possessione domorum de quibus agitur, cùm ille qui habet possessionem de tempore litis motæ, debeat ma-
2 nuteneri, iuxta tex. in §. retinendæ. instit. de interd. † de qua satis constat in casu isto, ex instrumento adeptionis l. non idcirco, vbi notant Doctor. C. de fid. instr. & in l. prædia, ff. de acq. possess. Filij enim Bernardini non possunt se iuuare ex statuto, cap. 147. de continuanda
3 possessione in hæredem, † tùm quia eius dispositio non habet locum, quãdo possessio à tertio ante aditam hæreditatem fuit occupata, ex allegatis per Gabr. de acq. possess. concl. vlt. nu. 18. Tiraq. in tract. le mort saisit, 5. par. declar. 3. nu. 1. & seqq. Et sæpè dixit Rota, vt in decisionibus allegatis in causa Romana vineæ, & hospitij, 13. Martij 1606 coram R. P. D. meo Decano. Et quatenùs esset verum, quòd huiusmodi limitatio non
4 haberet locum in suo hærede, † in quo loquitur dictũ statutum, quia aditione opus non habet, vt in terminis dicit Gabr. conf. 36. nu. 13. lib. 1. adhuc nihilominùs filij Bernardini non possunt se iuuare dicto statu-
5 to, † quod non habet locum in bonis emphyteoticis.
6 † Quia & si omne ius defuncti transeat in hæredem, excipitur tamen ius personale, l. hæres, ff. de acq. hæred. pront est illud, quia emphyteusis est finita per obitum Bernardini, & propterea dictum statutum nõ debet intelligi de ea possessione, quæ cohæret iuri perso-
7 nali, † cũm recipiat interpretationem à iure, vt in terminis dicit Cuman. in conf. 173. in fine, quem sequitur Rub. Alex. in conf. 121. num. 5. & Ias. conf. 125. lib. 4. & Gabr. de acq. possess. concl. vlt. num. 13. Et fuit resolutum in causa Imolen. bonorum 10. Aprilis 1591. coram D. Cardinali Pamphilio in causa Mediolanen. bonorum 28. Martij 1598. coram D. Cardinale Millino, & in dicta causa Romana Vineæ coram D. Deca-
8 no, maximè cùm possessio † quæ transfertur per statutum, sit possessio illa ciuilis, vt dicit Alex. in consil. 24. num. 3. lib. 3. Tiraq. in tract. le mort saisit, par. 3. declarat. 2. nu. 3. quæ remanet penes dominum directum, lib. 3. §. ex contractio, cum ibi notatis ff. de acq. possess.
9 † Nec potest esse penes duos, glos. in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. dominium, ff. commod. & ibi Castr. nu. 7. Et propterea non habuit Bernardinus. quid transmitteret in hæredem.
10 Neque releuat, quòd licèt emphyteuta non habeat possessionem ciuilem, habet tamen cum naturali quãdam possessionem ciuilem, vt dicit Anchar. in consil. 63. nu. 4. quæ differt à possessione coloni, & solo animo retinetur, vt per eundem Anchar. 443. num. 11. quæ, & si in istis terminis non potest suffragari contra dominum directum, potest tamen suffragari contra tertium iuxta distinctionem Host. in cap. olim, 12. num.
11 16. de restit. spoliat. † Satis enim est, quòd statutũ habeat in quo possit operari artificium suum. Hæc enim possessio dicitur artificialis. Alex. conf. 24. num. 3. vers. & appellatur dicta possessio, l. 3. Nam fuit per Dominos responsum, quòd quatenùs prædicta essent vera, adhuc non releuant in casu isto, quia sumus in iure personali extincto per obitum Bernardini, vt dictum est, & propterea nec illa possessio ciuilis quam habet emphyteuta, quæcumque illa sit, posset iuuare contra tertium. Et licèt hæc videantur respicere petitorium,
12 tamẽ possunt opponi in casu isto in possessorio, † quia omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum, habet perimere fictionem, & beneficium statuti, vt in terminis dicit Bald. qui loquitur in simili statuto, in conf. 141. num. 3. lib. 1.

Neque facit quòd dicitur, competere in omnẽ euentum hæredi interdictum adipiscendæ, vt per Tiraq. d. 5. par. declar. 3. num. 16. & per Gabr. pariter loco allegato num. 22 & per Rub. Alex. dicto conf. 121. nu.
13 5 & 6. † quia Doctores præfati loquuntur, quãdo ante aditam hæreditatem fuit occupata possessio naturalis, quòd tunc hæredi non competit interdictum retinendæ, sed adipiscendæ. Et quicquid dicendum esset, si filij Bernardini intẽtassent hoc remedium, quia obstarent præ dicta, vt in puncto in tam considerat Rub. Alex. vbi 5. num. 6. vsque ad finem, hoc videtur extra dubium, quia agitur hodie de interdicto retinendæ, non adipiscendæ.

Ex quibus fuit conclusum, Ioanni, & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenendo.

Romana Melioramentorum. Vener. 6. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Conductori competit actio ex conducto, tam pro melioramentis necessarijs, quàm vtilibus contra locatorẽ, non alium, nu. 2. & 3. & retentio nu. 5.*
2 *Actio ex conducto est personalis.*
4 *Conductor qui bona fide facit melioramenta, recuperat expensas necessarias, & vtiles, si dominus fuisset easdem facturus, aut si esset venditurus rem, aut si non sunt nimis onerosa, & extra istos casus recuperat per abrasionem; expensas verò voluptuosas recuperat, si illas erat dominus facturus, vel est rem venditurus, num. 5.*
6 *Conductor habens causam à malæ fidei possessore, recuperat expensas, siue habuerit ignorantiam facti, siue iuris, num. 7.*

DECISIO CDLXXXIX.

Post latam sententiam contra D. Alexium possessorem domus de qua agitur, ad fauorem Longobardæ, & post etiam appositum sequestrum vigore statuti Vrbis, c. 169. lib. 1. per conductorem fuerunt facta multa melioramenta in dicta domo, partim necessaria, partim verò vtilia, & partim etiam voluptuosa. Vnde dubitaui, an conductori daretur retẽtio pro istis
1 melioramentis aduersùs Longobardam. † Et licèt pro negatiua diceretur, quòd licèt conductori competat actio ex conducto pro melioramẽtis, tam necessarijs, quàm vtilibus, l. sed addes. §. si inquilinus, & l. colonus, ff. locat. l. habitator, vbi gloss. in verb. coniuncta,
2 ff. de rei vendic. † tamen huiusmodi actio non competit contra Longobardam, quæ domum minimẽ locauit; hæc enim est actio ciuilis personalis, §. sequens illa diuisio, instit. de act. & bonæ fidei §. actionum, eodẽ tit. quæ competit locatori contra conductorẽ ad præstandum

ftandum quod bonum & æquum eft, inftit. de oblig. ex confenfu, in verf. item in his contractibus.

3 Contrarium tamen cēfuerunt Domini in cafu iſto, quia licèt conductor non poſſit agere actione ex con-
4 ducto contra Longobardam, † tamen cùm effet bonæ fidei poffeffor, & bona fide fecerit melioramenta, recuperat nedum expenfas neceffarias, vt in l. in fundo ff. de rei vend. verùm etiam vtiles, fi dominus fuiffet eafdem facturus, aut fi non funt nimis onerofæ, dicta l. in fundo vbi Bart. nu. 6. & 7. Et extra iftos cafus recuperat per abrafionem, fi fieri poteft, vt habetur in dict. l. in fundo, & loco allegato notat Bartol. & bene
5 Caftr. in conf. 247. num. 7. lib. 1. † Prout etiam recuperat voluptuofas per abrafionē, vel fi dominus aliàs erat facturus, vel eft rem venditurus, perinde ac fi effent expenſæ vtiles, vt inquit Bart. in dict. l. in fundo, nu. 10. Et propterea, ficuti pro iftis melioramentis datur actio, ita competit retentio, ex latè deductis per Rim. iun. in conf. 411. num. 4. & feqq. vol. 4.

Neque obftat, quòd cō ductor habeat caufam à D. Alexio qui erat malæ fidei poffeffor, quia hoc non re-
6 fert. † Satis enim eft, quòd conductor habuerit igno-
7 rantiam facti, et dicatur bonæ fidei poffeffor. † Immò, quod plus eft, fufficit in iftis terminis ignoratia iuris, cùm agatur de damno euitando, vt per Caftr. in dicto conf. 247. num. 7. in princ. lib. 1. Corn. conf. 147. nu. 9. & feqq. & conf. 243. num. 6. & 7. lib. 2. Quòd dicitur, conductorem iam fuiffe fatisfactum ex penfionibus, non eft præfentis infpectionis.

Gerunden. Iuris intereffendi in Capitulo. Ven. 6. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Poffeffori de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo, intereffendi in Capitulo in actibus capitularibus.*

2 *Opinio quòd poffeffio defuncti non continuetur in hæredem abfque noua apprehenfione, non procedit, quando Ecclefia vel dignitas eft in poffeffione, & agitur nomine Ecclefiæ vel dignitatis.*

3 *Poffeffio cenfetur continuata vfque ad tempus litis motæ, cùm folo animo retineatur.*

4 *Actus poffefforij capitulares, etiam non effectuati, per canonicum facti, conftituunt canonicum in quafi poffeffione, in præiudicium eorū à quibus fuit admiffus.*

5 *Regulares in Cathedrali, vel Collegiata, funt loco Canonicorum.*

6 *Ius metiendum eft ex parte actoris.*

DECISIO CDXC.

1 Domini dixerunt, portionarijs Ecclefiæ Collegiatæ de Villa Bertrandi, dandum effe pronunc mandatum de manutenendo in quafi poffeffione intereffendi in Capitulo, dum agitur de actibus, in quibus oftēdunt ex publicis inftrumētis productis, quòd aliàs interuenerint, referuato, vt videtur, an ex illis actibus fint conftituti in quafi poffeffione vniuerfali, ita vt generaliter fit danda manutentio, vt femper in Capitulo interuenire debeant. De earum enim poffeffione conftat ex ipfis actibus capitularibus, ex quibus probatur poffeffio, iuxta notata in l. non idcirco, vbi Bald. in princ. C. de fid. inftr. Bart. in l. prædia, num. 1. ff. de acq. poffeff. Quæ poffeffio fuffragatur etiam fuc-
2 cefforibus in portionibus. † Nam, licèt Rota non fequatur illam opinionem, quòd poffeffio continuetur in hæredem abfque noua apprehenfione, hæc tamen regula non procedit, quādo Ecclefia, vel Dignitas eft in poffeffione, & agitur nomine Ecclefiæ, vel Dignitatis. Innoc. in c. quia, num. 1. verf. quidam tamen dixerunt, ibi, quia illud habet locum, & ibi Hoft. nu. 3. in fine, verf. quod non placet. Ioan. And. nu. 6. verf. illud enim. Abb. nu. 11. in 3. cafu verf. fecùs. dicit Innoc. de iudic. Rota dec. 13. nu. 2. de procur. in nou. & dec. 1.
3 de reftit. fpol. pariter in nouis. † Et propterea cùm poffeffio cenfeatur continuata vfque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur. l. 1. & 2. C. de acq. poff. Abb. in cap. cùm ad fedem, nu. 13. de reft. fpol. Hinc fequitur, quòd cōcurrant requifita ex quibus datur manutentio, nempe poffeffio de tempore litis motæ, & turbatio, vt in §. retinendæ, inftit. de interd. & oot. Ang. in conf. 19. num. 1. & 4.
4 Et ifta quafi poffeffio fuffragatur, etiam quòd actus non oftendantur effectuati, quia effectuatio non eft neceffaria in præiudicium Canonicorum, qui Portionarios admiferunt. Rip. in cap. cùm Ecclefia Sutrina, nu. 93. verf. fed dubitatur de cauf. poffeff. & propr. Et fuit refolutum in caufa Florentina de Ricafolis, 2. Febr. 1604. coram D. meo Lancellotto, & aliàs fæpiùs. Et etiam fuffragatur refpectu eorum factorum antequàm Ecclefia effet fecularizata, quia cùm regulares
5 conftituerent Capitulum, † & effent loco Canonicorum, vt not. Abb. in cap. caufam quæ, 1. nu. 8. de iud. mutatio perfonarum non mutat poffeffionem Portio-
6 nariorum, † cùm ius fit metiendum ex parte poffefforis, iuxta dec. Guido Pap. 619. Put. dec. 151. li. 3. Ægid. conf. 41. circa med. verfic. 3. quod Martinus, Gig. de penf. quæft. 47. nu. 10. verf. 3. fic neum. Et in iftis propriis terminis fuit refolutum coram me in caufa Cæfarauguftana præeminentiarum, 13. Martij 1609.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 16. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Tranfactio facta poft rem validè iudicatam, eft nulla, fecùs autem quando dubitatur, an fit iudicatum, vel fententia releuat, vel res fit dubia, nu. 3.*

2 *Sententia nulla non poteft tranfire in rem iudicatam.*

DECISIO CDXCI.

1 Cum prætenderetur, tranfactionem fuiffe inualidam, tanquam factam poft rem iudicatam, l. fi caufa cognita, C. de tranfact. & l. legantes, §. fi poft rem iudicatam, ff. de cond. indeb. Ideo dubitatum, an fententia Epifcopi Conchen. quæ prætendebatur tranfiuiffe
2 in iudicatum, effet valida, vel nulla, † quia fi nulla, nō potuit tranfire in iudicatum, l. fi expreffum, vbi Bart. Iaf. & alij ff. de appel. Et Domini animaduertentes, quòd negocium difputabatur ad effectum validitatis tranfactionis, dixerunt, tranfactionem fuftineri, quia licèt non poffit tranfigi poft rem iudicatam, hoc tamen eft verum, quando tranfigitur poft fententiam
3 indubitatam, quæ nullo remedio attentari poteft, † fecus autem fi incertum fit, an iudicatum fit, vel fententia valeat, vt expreffè dicitur in d. § fi poft rem iudicatam, & benè Bart. in l. poft rem iudicatam, nu. 3. ff. de tranfact. vbi ad effectum tranfactionis fufficit, quòd ex aliqua probabili caufa fententia poffit dici nulla, in cafu autem iftoa caufa fuit commiffa bon. me. D. Dezza, qua pendente fuit facta tranfactio, quæ fuftinetur: nā licèt videretur Dominis, nullitates oppofitas poffe faluari, non tamen inde refultat inualiditas tranfactionis, quia multa poterant allegari pro dictis nullitatibus, itaut dicēdum fit, materiam fuiffe dubiam. Alex. conf. 222. nu. 9. verf. deniquè, & nu. 10. lib. 2. & conf.

141.num.12.lib.5. Aym. 583. num.7. Et inde transa-ctionem sustineri, vt in dicto §. si post rem iudicatam, & per Bart. loco prællegato.

Barbastien. Parochialis. Vener. 27. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum apponitur, quando neutra partium possidet, vel quando possessio est attentata, nu. 2.*

3 *Possessio attentata non est manutenibilis.*

4 *Tradens claues alicuius loci, amittit illius possessionem.*

5 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulam, SI QVIS, si nullus aderat possessor, vel legitimus contradictor, est valida.*

6 *Possessio capta vigore exequutorialium, parte consentiente, non est attentata.*

7 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulam, SI QVIS, stante legitimo contradictore, est attentata.*

8 *Clausula, SI QVIS, posita in monitorio, parte comparente, resoluitur, in citationem. Cuius vigore censetur lis introducta ad effectum attentatorum, in præiudicium obtinentis monitorium.*

DECISIO CDXCII.

1 DOmini dixerunt, neutri ex partibus dandum esse
mandatum de manutenendo, sed apponendum
sequestrum. Apponitur enim quando partes litigan-
tes non sunt in possessione. Abb. in cap. dilectus, num.
2 14. de sequestr. possess. & fruct. † Vel quando posses-
sio est attentata. Verall. dec. 52. lib. in manuscript. A A.
decis. 9. lib. 1. Hic autem Martinus amisit possessioné,
& ideo non est agendum de manutentione, quæ non
3 datur nisi possidenti, §. hodie, instit. de interd. † Ber-
nardus verò attentauit, illam capiendo, quæ propte-
reà non est manutenibilis, ex alleg. per Lancell. de at-
tent. c. 4. declar. 4. nu. 49. Nam Martinus, licèt sibi in-
4 timato monitorio AC. fuerit protestatus, † acquieuit
tamen traditioni possessionis, cùm dederit etiam cla-
ues Sacrarij, & propterea, dicendus sit possessionem
amisisse, cùm solo animo perdatur, l. 3. §. in amittenda,
ff. de acquir. possess. Et in terminis de traditione cla-
uium fuit resolutum in causa Vicen. Vnionis 29. Maij
1595. coram D. Cardinale Mantica.

5 Bernardus verò non poterat capere possessionem
vigore dicti monitorij habentis clausulam, [si quis,]
quia licèt eam potuisset capere, si non adfuisset posses-
sor, vel legitimus contradictor, vt fuit in terminis re-
solutum in causa Triden. Parochialis sanctæ Chri-
stinæ, 4. Nouembris 1592. coram D. Cardinale Pam-
philio. Vel si adfuisset, & cõsensisset, vt dicitur de exe-
6 quutorialibus, † quarum vigore, si capiatur possessio
parte consentiente, non dicitur attentata, etiam quòd
non reproducantur, vt seruentur quatuor termini,
iuxta stylum, vt in decisione Burgen. Iurisdictionis,
12. Ianuarij 1582. coram D. de Rubeis. Tamen in ca-
su isto, intimato monitorio, Martinus se opposuit, vt
dictũ est, & fuit protestatus, quòd erat possessor Eccle
siæ, & quòd propterea appellabat ad sanctam sedem
7 Apostolicam. † Et ideo stante clausula, [si quis sense-
rit se grauatum, &c.] posita in monitorio, fuit resolu-
tum in simplicem citationẽ. Vnde Bernardus absque
vitio attentatorum non potuit capere possessionem,
8 † quia ad effectum, quòd nihil per ipsum deberet in-
nouari, satis censebatur introducta lis, Clem. 2. vt lit.
pend. Rot. dec. 6. vt lit. pend. in nou. Rom. cons. 330.
num. 2. ante fin. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in pre-
fat. num. 36. Nec potest dici, quòd protestatio fuerit facta post possessionem captam, quia ex ipsa intimatione constat de contrario, cùm in continenti dederit cedulã dictæ protestationis. Vnde fit, quòd licèt postmodùm præstiterit patientiam, quòd Bernardus caperet possessionem, quòd ista patiẽtia operetur, quòd se habuerit pro spoliato, non autem quòd possessio Bernardi non sit attentata, cùm fuerit capta lite pendente coram AC. quæ ex ipso monitorio resoluto in citationem censebatur introducta in preiudicium ipsius Bernardi, vt nihil deberet innouare, vt dictũ est.

Quæ dicũtur de possessione Vniuersitatis, nihil faciunt; quia Vniuersitas non potest prætendere possessionem Ecclesiæ, ex deductis per Crotum in cons. 26. numer. 14.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 27. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum in quo sunt vocati descendentes masculi, extenditur vltra pronepotes.*

2 *Nomen DESCENDENTES, est collectiuum, & comprehendit de sui natura omnes descendentes in infinitum.*

3 *Dictio, EX, aliquando denotat causam immediatam, aliquando remotam.*

4 *Dictio, EXTRA, verificatur etiam in causis successiuis, non immediatis.*

5 *Filius participat de substãtia patris, nepos de substantia patris, & filij, pronepos de substantia patris, filij, & nepotis.*

6 *Clausula, ITA QVOD, declarat, & regulas præcedentem dispositionem.*

7 *Testator volens bona sua remanere apud masculos de stirpe, intelligitur voluisse perpetuum fideicommissum, & 8. & 10.*

8 *Fideicommissum inductum ex prohibitione alienationis, non extenditur vltra quartum gradum, secùs quando constat de voluntate testatoris.*

9 *Substitutionis reciproca requisita.*

10 *Testator volens totam suam hæreditatem remanere apud masculos de stirpe, censetur induxisse fideicommissum, & onus restituendi superstitibus.*

11 *Substitutio dicitur facta vltimo morienti, si adsunt verba, ET SI ALIQVIS.*

12 *Testator diuidens hæreditatem inter filios per quotas, censetur substituisse illos in tota hæreditate, si præcessit reciproca substitutio.*

13 *In toto comprehenditur qualibet pars, in omnibus verò partibus simul sumptis totum continetur.*

DECISIO CDXCIII.

POst resolutiones factas, quòd constabat de fidei-
commisso ad fauorem descendentium Petrucij,
qui licèt essent positi in conditione, tamen ex coniectu
ris censebantur vocati, dubitaui super reseruatis in
dd. decisionibus, scilicèt, an fideicommissum exten-
datur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ip-
sos. Et Domini, presuppositis dictis decisionibus, quas
tamen voluerunt reuidere, quoàd vtrumque caput
1 affirmatiuè resoluerunt. † Et quantum attinet ad pri-
mum, cùm sint vocati descendentes masculi, sequi-
tur, quòd fideicommissum tendatur vltra pronepo-
2 tes, † quia nomen [descendentes] est collectiuum,

&

& comprehendit de sui natura omnes descendentes
in infinitum. §. 1. in auth. de hæred. ab intestato venien.
l. fin. C. de suis & legit. hæred. latè Cardin. Mantic. de
con. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 1. & Nat. cons. 64. num. 6.
li. 1. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis,
28. Febr. 1591. coram bo. mem. D. Cardinale Seraphi-
no, & nuperrimè in causa Florentina fideicommissi
de Decis. 3. Decembris 1607. coram R. P. D. meo Man
zanedo. Et in isto casu videtur cessare omnis difficul-
tas, quia testator expressè vocauit descendentes vltra
pronepotes, ibi, [quòd si aliquis ex filijs dicti testato-
ris, vel nepotibus masculis, ex filijs, vel nepotibus, vel
aliquis alius descendens masculus nō superesset.] Vn-
de si primò posuit in conditione filios, deinde nepotes
ex filijs, & postmodùm nepotes, vtique intellexit de
pronepotibus, cùm expressè priùs posuerit in cōditio-
ne nepotes ex filijs: aliàs enim induceretur repetitio
verborum sine aliquo effectu operandi, vt in terminis
considerat Alex. cons. 125. nu. 11. & seqq. lib. 5. Et be-
nè etiam in puncto Castilioneus, cons. 26. nu. 8. versic.
rursum. cum seqq. Cuman. cons. 13. nu. 2.

Neque releuat, quòd illa clausula, [quòd si aliquis,]
est repetitiua immediatè antecedentis clausulæ, [& si
quis eorum,] (scilicèt Petrucius filius, & alij nasci-
turi hæredes instituti) decederet in pupillari ætate, vel po-
steà quandocumque sine filijs masculis legitimè ex se
descendentibus; substituit etiam & eis superuiuentem
& superuiuentes, & eorum filios masculos, & alios
descendentes masculos ex eis. Vnde cùm primò sub-
stituerit superuiuentes filios, & eorum filios mascu-
los, & sic nepotes, & deinde alios descendentes ex eis,
non excedit gradum pronepotum, cùm vocet descen-
3 dentes ex nepotibus. † Quæ dictio, ex, denotat causā
immediatā, vt in terminis dicit Cephal. cons. 330. nu.
39. & seqq. Nam fuit responsum, quòd Cephalus mo-
uetur, quia dictio, ex, denotat causam primā, sed sub-
dit, quòd denotat etiam causam remotā, quando con-
stat de mente testatoris, prout in casu isto, ex dicta se-
quenti clausula, [Quòd si aliquis ex filijs dicti testato-
ris.] in qua simpliciter ponit descendentes masculos
in conditione, & in ea verbis expressis, vt dictum est,
vocauit descendentes vltra pronepotes. Et hęc eo am-
4 pliùs procedunt, † quia dictio, [ex,] de sui natura ve-
rificatur etiam in causis successiuis, non immediatis,
quando aliquid de substantia primi retinet, veluti ne-
pos, pronepos, dicitur descendens ex auo, & ex pro-
5 prio corpore aui, † quia sicut filius participat in ge-
neratione de substantia patris, & nepos, de substantia
filij & patris, & pronepos de substantia nepotis, filij,
& patris, dicitur verificari dictio, [ex.] Ita Castrens. in
cons. 164. nu. 4. vers. constat autem, lib. 2. Et in pun-
cto fuit resolutum in allegata causa Bononien. de Fe-
licinis. Quę optimè confirmantur, ex quo testator post
dictos suos descendentes substituit transuersales, con
cludendo testamentum per hæc verba, [Ita quòd hæ-
reditas semper remaneat apud masculos de stirpe, &
nunquam ad descendentes filias, vel fœminas deue-
6 niat.] † Quę clausula, licèt stet accessoriè, & declarato-
riè, & non ampliatiuè ad priùs disposita, nihilominùs
declarat & regulat præcedentem dispositionem. Soc.
sen. cons. 49. nu. 2. vers. aut dicemus, & nu. 5. vers. ad
7 propositum lib. 1. † Et propterea cùm testator volue-
rit bona remanere semper apud masculos de stirpe,
dicendum est, intellexisse perpetuum, & absolutum
fideicommissum, quia aliàs eius intentio non posset ef-
fectuari. Gozad. cons. 102. nu. 7. vers. 8. Crot. cons. 48.
nu. 25. lib. 1. vol. 1. Ruyn. cons. 147. nu. 12. & 13. vol. 2.
Gabr. de fideicom. concl. 10. nu. 12. Et fuit dictum in
causa Perusina Bonorum de Herculanis, 22. Aprilis
1580. coram Brauo, & in firmana fideicommissi de
Fulchis 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Il-
lustrissimo Pamphilio.

Neque facit, quòd fideicommissum non extenda-
tur vltra quartum gradum, vt in §. nos igitur, auth.
8 de restit. fideic. † Quia hoc procedit in fideicommisso
inducto ex prohibitione alienationis, quod etiam non
est simpliciter verum, in omnibus, vt declarat Natt.
in cons. 64. nu. 6. lib. 1. Sed quando constat de volun-
tate testatoris, vt quia fideicommissum sit factum fa-
uore agnationis, prout est istud de quo agitur, vt dici-
tur in alijs decisionibus, extenditur vltra quartum gra
dum, vt bene per Cephal. in cons. 137. nu. 38. & seqq.
vbi plures alios allegat. Dec. cons. 321. col. 2. in princ.
vers. non obstat, quòd dispositio testatoris.

9 Quantum attinet ad secundum caput, an adsit re-
ciproca inter descendentes, licèt ad hunc effectū tria
requirantur; primum nempe, quòd omnes sint à testa
tore honorati. Secundū, quòd substitutio sit facta vlti
mo morienti. Tertium, quòd sit facta in tota hæredi-
tate, tamen idem sequitur, si ex coniecturis constat,
testatorem inter vocatos voluisse adesse reciprocam,
ex allegatis per Illustrissimum Manticam de coniect.
vlt. vol. lib. 7. tit. 5. nu. 15. Hic autem satis hoc apparet,
tam ex coniecturis, quàm quia expressè dicta requisi-
ta adsunt. Ex coniecturis, quia si testator vocauit de-
scendentes, & extendit fideicommissum vltra prone-
potes, & illud fecit fauore agnationis, vtique hoc non
posset esse, nisi reciproca adesset inter ipsos, ex allega-
tis per Illustrissimum Mant. vbi suprà in fin. quod e-
tiam suadetur ex clausula, [ita quòd hæreditas dicti
testatoris semper remaneat apud masculos de stirpe.]
10 quæ declarat mentem testatoris, vt dictum est. † Vn-
de, si testator intellexit de tota hæreditate, vt mox di-
cetur, cùm voluerit semper remanere apud masculos
de stirpe, cēsetur inductum fideicommissum, & onus
restituendi superstitibus. Soc. cons. 45. n. 5. lib. 3. Aym.
cons. 130. nu. 10. Curt. iun. cons. 145. nu. 9. in fine. Soc.
iun. cons. 140. nu. 8. lib. 3. Rol. 2. 3. nu. 21. lib. 4. Et fuit
resolutū in causa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij
1589. coram bon. me. D. Cardinale Seraphino. Et quia
prædicta requisita adsunt. Vocatio enim quæ est pri-
mū requisitum, est clara ex tribus decisionibus in hac
causa factis, quæ in huiusmodi disputatione præsup-
11 ponuntur, vt dictum est. † Secundum verò quòd sub-
stitutio sit facta vltimo morienti, satis patet ex verbis
æquipollentibus, superiùs relatis. ibi. [& si aliquis,
&c.] & ibi, [quòd si aliquis, &c.] Socin. cons. 110.
num. 35. lib. 3. Tertium verò, quòd substitutio sit facta
in tota hæreditate satis patet ex dicta clausula, [quòd
si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepotibus, &c.]
substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & Ioānem,
& Farulfum, scilicèt, prædictos Hugolinum, & Leo-
nellum pro duabus partibus, & prædictos Ioannem
12 & Farulphum pro reliqua tertia parte, &c. † Vnde cū
diuiserit hæreditatem per quotas, censetur facta sub-
13 stitutio in tota hæreditate. † Sicut enim in integrali
toto comprehenditur quælibet eius pars, ita in omni-
bus partibus simul sumptis totum continetur; ex no-
tatis per Bald. in cons. 153. in princ. lib. 3. & per Cald.
cons. 10. in fin. de feud. Et in specie hoc fuit resolutum
in causa Firmana bonorum, 28. Martij 1583. sub nu.
5. coram bon. mem. Cardinale Lancellotto, & in alle-
gata causa Bononien. de Felicinis. Cui tertio requisi-
to non obstat facultas data alienandi; quia hæc non
tollit, quòd substitutio sit facta in tota hac hæredita-
te, si non fuerit alienata, vt consideratur in alijs deci-
sionibus.

Roma-

Romana Vineæ de Corbinellis. Mercur. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Confessio facta in Vno iudicio probat in alio, contra confessum, & eius hæredem, nu. 2.*
3 *Sine primo extremo non competit actio spolij.*
4 *Possessio ciuilis præsumitur cõtinuata vsq; ad decẽ annos.*
5 *Possidens naturaliter, non potest agere spolio contra anteriores possidentes ciuiliter, aut contra habentes causam ab eis.*
6 *Petens immissionem, si habet ciuilem, intelligitur petere immissionem pro naturali.*
7 *Possessio non potest esse penes duos.*
8 *Possessio ciuilis præsumitur retenta per decem annos.*
9 *Acquiescentia decem annorum præsumitur mutatio Voluntatis.*

D E C I S I O CDXCIV.

EX confessione Adolæ facta in iudicio contra dominos de Bandinis, constat, ipsam fuisse in possessione
1 Vineæ de qua agitur, nomine suo, & sororũ. † Quæ confessio, cùm sit facta ab ipsamet Adola, probat etiã in alio
iudicio, cùm dictæ sorores essent in causa, & prosequerentur idem ius contra præfatos dominos de Bandinis.
2 Fel. in c. t. nu. 18. vt lit. non contest. † Et nocet Cæsari filio, & hæredi ipsius Adolæ. Paris. cons. 11. nu. 39. & 40.
vol. 3. Dec. cons. 44. nu. 77. & seqq. vol. 3. Vnde sequitur, quòd sententia AC. remaneat iusta, quia Cæsar non poterat agere spolio, nisi pro tertia parte, & non pro alijs duabus, vt constat. de primo extremo illius tertiæ par-
3 tis tantùm, † sine quo non competit actio spolij, c. cùm ad sedem, de rest. spol. Socin. in l. rem quæ nobis, nu. 16. ff. de acquirend. possess.

Non obstat, quòd Adola primũ, & deinde Cæsar possederint totam vineam, vt probatur ex testibus, & ex locationibus, cum perceptione fructuũ. Et in omnẽ euentum, dato quòd dictæ sorores aliàs possederint, habuerint se pro spoliatis, cùm obtinuerint immissionem, licèt nulliter, non citato Cęsare. Nã fuit responsum, quòd cùm ex confessione Adolæ, constet de possessione dictarum sororum, vt dictum est, cùm non constet, quòd ex possessione totius vineæ, quã postmodùm habuit, Adola, & Cæsar habuerint se pro spoliatis, præsumuntur ci-
4 uiliter possedisse, † quia possessio saltem ciuiliter præsumitur continuata, vsque ad decem annos, Bald. consil. 446. num. 2. & 3. vers. nec obstat si diceretur, lib. 1. vbi de communi. Et in specie de possessione, quæ probatur ex confessione partis, dicit Alc. de præsumpt. reg. 2. præsũp.
5 21. nu. 10. vers. sed ista ratio non est bona. † Et propterea Cæsar, ex possessione naturali quã habuit totius vineæ, non potuit agere spolio cõtra dictas sorores ciuiliter possidentes, vt in specie dicit Host. in c. olim, t 2. nu. 16. vers. hoc casu, de rest. spol. & per consequens nec cõtra Burgium habentem causam ab eis, cùm in istis terminis exceptiones competentes principali competant successori, vt per Alciat. vbi suprà nu. 5. vers. tu aduerte.

6 Nec ex quo obtinuerunt immissionem, dicẽdum est, habuisse se pro spoliatis, quia de hoc non constat, imo potiùs apparet de cõtrario, quia petierũt manuteneri in possessione, vie [illegible] immitti. Et ideo dicendum est, petijsse immissionẽ pro naturali possessione, & non pro ciuili, quam animo præsumebatur retinere, vt dictum est.
7 † Et non potest esse penes duos glos. in l. si vt certò, §. si duobus vehiculis, in verb. dominiũ, vbi etiam Castr. nu. 7. ff. commod. Et sæpiùs hoc fuit resolutũ in Rota, & signãter vltimo loco in causa Carthaginen. Canonicatus, 25. Maij præteriti, coram R. P. D. meo Lancellotto.
8 Neque relevat, quòd cessat præsumptio retentionis possessionis ciuilis, cùm sit lapsum decenniũ. Alcia. dicto loco, nu. 52. qui plures allegat, quia conclusio prædicta
9 procedit, concurrente acquiescentia. † Nam per acquiescentiã decem annorum, præsumitur mutatio voluntatis. Quæ acquiescẽtia hic non adest, cùm de anno 1596. dictæ sorores petierint manuteneri, vel immitti in possessionẽ dictę vineę. Et considerauit Rota in causa Romana fructuũ, 9. Aprilis, 1601. corã R. P. D. meo Ludouisio. Et est de mente Alciati loco proximè allegato.

Fulginaten. Fideicommissi. Merc. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Bona fideicommissario non possunt alienari, & in dubio quis non censetur de illis disposuisse, nu. 2.*
2 *Alienatio si probibita sit à testatore extra familiam, non censetur permissa in familia.*
3 *Probibitio alienationis facta per fideicommissum declaratur, & restringitur à fideicommisso.*

D E C I S I O CDXCV.

1 DOmini dixerint, Tiberium non potuisse disponere de bonis subiectis fideicommisso ad fauorẽ filiorũ Francisci Mariæ eius fratris prædefuncti, in præiudiciũ Equitis Ioannis Baptistæ vocati ad dictum fideicõmissum. Ruyn. cons. 117. nu. 26. lib. 2. & cons. 168. nu. t. lib.
2 3. Curt. iun. cons. 167. nu. 4. vers. si enim, † prout nec in dubio censetur disposuisse, ex allegatis per Surd. decis. 292. nu. 19. Nã & si testator prohibuerit alienationẽ extra familiã, idest, filios, & descendentes ipsius testatoris, non inde sequitur in casu isto, quòd permiserit alienationem in familia, subuertendo ordinem fideicommissi,
3 † quia cùm dicta prohibitio sit facta statim post fideicõmissum, est annexa, & coniuncta dicto fideicõmisso, & ideo recipit declarationẽ, & restrictionẽ à dicto fideicõmisso, apponendo etiã illi maius vinculũ, vt benè declarat, & exornat Dec. in cons. 636. nu. 7. & seqq. pluriès in Rota canonizato, Verall. dec. 123. incip. Comes Guido lib. 2. in manuscript. Et fuit resolutum in causa Perusina de Fumaiolis, 5. Decembris 1597. & 21. Aprilis 1598. coram bo. me. D. Litta, & in causa Firmana fideicommissi de Fulchis, 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio & alias sæpiùs.

Et propterea non est opus hìc ingredi illã quæstionẽ, quando grauatus possit disponere. & quomodo, si est prohibitus alienare extra familiã vel grauatus relinquere in familiam, vel quãdo fideicommissum est relictum familiæ, vt conciliando opiniones post alios distinguit Surd. cons. 247. num. 14. lib. 2. Illustrissimus Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 19. secundùm nouã impressionem. Et Rota in causa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij 1589 coram bo. me. Illustrissimo D. Cardinale Seraphino; quia satis est, quòd ista prohibitio alienationis declaretur à fideicommisso, itaut grauati nõ possint alienare, etiam in vocatos, subuertendo tamen dictum fideicommissum, per supradicta.

Cæsenaten. de Aldinis. Merc. 9. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliator regulariter nõ auditur, nisi priùs purgato spolio*
2 *Clausula* ARBITRIO ROTAE *operatur, Vt omisso rigore, seruetur æquitas, & num. 7.*
3 *Spoliator pauper, non dolosus, stante clausula* ARBITRIO ROTAE, *potest audiri, reseruatis expensis & fructibus in fine litis.*
4 *Authoritas iudicis excusat à dolo.*
6 *Condemnatio Valet in eo in quo fuit probatum, licèt plus sit petitum in quantitate, Vel tempore.*
7 *Paupertas regulariter non suffragatur ad hoc Vt audiatur ante purgatum spoliũm, secùs tamen est, stante*

clausu-

clausula, ARBITRIO ROTAE.
8 *Præceptum impossibile non obligat.*

DECISIO CCCCXCVI.

1 ETsi spoliator nõ debeat regulariter audiri, nisi priùs
purgato spolio, c. conquerente, vbi Bald. vers. in tex
2 tu ibi integrè de rest. spol, † tamen cùm signatura com-
miserit hoc negociũ arbitrio Rotę, secundũ quòd omis-
so rigore, seruatur æquitas. Cresc. dec. 4. num. 3. de resti-
3 bus. Dec. in l. certum, nu. 14. C. vnde legit. † Domini cen
suerunt, Ioannẽ Baptistã posse audiri, reseruatis expẽsis,
& fructibus in fine litis, cùm non fuerit dolosus spolia-
tor. Mohed. dec. 2. de solut. Put. dec. 4. eodẽ titu. & dixit
Rota in causa Toletana parochialis 13. Ianuarij 1595.
coram Reuerendiss. Pacen. Ista enim est mens Signatu-
ræ. Et ita seruatur in Rota, vt dicit Pantan. de spolio lib.
4. c. 2. nu. 31. Nam licèt ei non debuisset concedi immis-
4 sio, nisi priùs factis detractionibus, † tamen auctoritas
iudicis eũ excusat à dolo, vt post Angel. in l. 1. §. hoc in-
terdictum, ff. de vi, & vi arm. dicit Alberic. in cons. 778.
nu. 41. Nec ex eo potest deduci dolus, cũ non constet de
identitate bonorũ. quia de ea datur magnus fumus. Et
licèt bona in quæ Ioannes Baptista fuit immissus, non vi
deantur concordare cum bonis descriptis in libello, hoc
non refert, quia si probabatur identitas. licèt non in om
5 nibus bonis petitis, hoc sufficit, † quia etiã si plus petatur
in quantitate, vel tẽpore, valet condemnatio in eo quod
fuerit probatũ, Ang. cons. 523. per totũ, Alex. cons. 208.
nu. 7. lib. 7. Rom. cons. 21. per totũ, vbi apostil. Et hęc tã-
tò magis placuerũt Dñis, quia fideicommissum est cano
nizatũ ad fauorem Ioannis Baptistæ per tres cõformes,
7 & eius paupertas iã est probata. † Quę licèt nõ soleat suf
fragari in istis terminis, vt per Put. dec. 143. lib. 1. tamen
secùs est, stãte clausula [arbitrio,] secundũ quã, si est ser
uanda æquitas, omnis æquitas suadet, quòd stante pau-
8 pertate, audiatur reseruatis dictis fructibus, † cùm im-
possibile præceptum non obliget. Abb. in c. Odoardus,
nu. 7. in fine, & nu. 9. de solut. Put. dec. 56. nu. 14. lib. 1.

Gerunden. Iuris interessendi in Capitulo. Ven. 11. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Canonici constituunt Capitulum.*
2 *Ex quasi possessione certorum actuum non acquiritur possessio vniuersalis, & num. 6. secùs si est actus Vniuersalis, num. 5.*
3 *Bart. in l. 1. §. hoc interdicto, num. 1. vers. pone exemplum, ff. de itiner. act. priuat. declaratur.*
4 *Possessio per vnicum actum iure familiaritatis factum non acquiritur, secùs si non est iure familiaritatis.*
5 *Creatio in Priorem, vel Consiliarium à Communi, est actus vniuersalis.*

DECISIO CCCCXCVII.

DOmini resoluerunt, non constare de quasi possessio
ne vniuersali portionariorum interessendi in Ca-
1 pitulo, quia cùm ipsis vis resistat, † Canonici enim con-
stituunt Capitulum, Compostel. in c. 1. nu. 4. vers. nun-
2 quid Portionarij, de elect. Veral. dec. 84. par. 1. † ex quasi
possessione certorum actuũ non fuit acquisita quasi pos-
sessio vniuersalis, iuxta notata per Bald. in cons. 234. col.
2. in princ. vers. nec sufficere videtur, lib. 2. Sed ad hunc
effectũ esset necessaria possessio omniũ rerũ, vt per eun-
dem Cast. dicto loco col. 3. post med. vers. & licèt excus-
sio. Vel quòd fuissent in possessione, permittentibus Ca-
nonicis, votandi in iuribus generalibus, quæ haberent
signa vniuersalitatis, vt per Abb. in cons. 62. col. penult.
in fio. vers. ex quo quis exercet.
3 Neque obstat, quòd in illis actibus in quibus Portio-
narij fuerunt admissi, dicitur, [Canonici, & Portionarij
Capitulum repræsentaotes.] Et ideo videtur acquisita
quasi possessio vniuersalis, ex doctrina Bart. in l. 1. §. hoc
interdicto, nu. 1. vers. pone exemplũ, ff. de itin. actuque
priuat. quem sequitur Barbat. in cons. 69. col. 2. in princ.
vers. vnde dicit Bart. vol. 3. vbi, quòd si Commune pa-
teretur aliquem esse de Prioribus, vel semel præponeret
illum in Concilin tãquam consiliariũ, ex vnico actu ac-
quiritur possessio. Quia fuit responsũ, quòd Bart. loqui-
tur ad effectum cognoscendi, an possessio sit iure fami-
4 liaritatis, † quia si est iure familiaritatis, per vnicũ actũ
non acquiritur possessio, secùs autem, si quis fieret de
Prioribus, vel proponeretur tanquam consiliarius, quia
tunc per vnicum actũ acquireretur possessio, cùm nõ es-
set iure familiaritatis. Et quatenus dicatur colligi ex Bar
tholn, quòd ille qui fieret de Prioribus, vel proponere-
tur tanquam cõsiliarius, acquireret quasi possessionem
5 vniuersalem, tamen hoc non facit, † quia quòd quis sit
de Priotibus, vel publicetur tanquam consiliarius, est
actus vniuersalis, vt colligitur ex Abbate in dicto cons.
62. in dicto vers. ex quo quis exercet. & per Castr. in di-
cto cons. 234. vers. & licèt excussio. Et ideò nihil mirũ,
6 si acquiratur quasi possessio vniuersalis. † In proposito
autem actus sunt particulares, non vniuersales. Et pro-
pterea in illis dicendum est, verba illa [Capitulum re-
præsentantes, verificari, quia hæc verba non denotant
talem vniuersalitatem, vt censeatur acquisita quasi pos-
sessio vniuersalis, iuxta notata per Gemin. in c. fin. nu. 5.
in fine, vers. in dubio nõ videtur sequi, de præb. & dign.

Lugdunen. Computorum. Ven. 11. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petenti interesse, vel damna, incumbit onus probandi, se illa passum fuisse, propter causam ob quam petit interesse, vel damna, & nu. 2.*
3 *Ruin. cons. 104. num. 6. lib. 1. reprobatur.*
4 *Cautio de restituendo in euentum succumbentiæ, pecunias quæ soluuntur, operatur, vt sequuta succumbentia, perinde sit, ac si nunquam fuissent solutæ, & fructus illarum spectent ad soluentem. Quod declara, vt num. 5.*
5 *Fructus rei spectant ad dominum, etiam reuocabiliter dominum, & num. seq.*
6 *Cautio de restituendo pecunias in euentum succumbentiæ, operatur, vt dominium censeatur acquisitum reuocabiliter.*

DECISIO CDXCVIII.

CVm domini de Oricellarijs vigore mãdati exequu
tiui coacti fuerint soluere dominis de Cusanis cer
tãm pecuniarũ summam, data tamen cautione de illam
restituendo in euentum succũbentiæ, cùm dicti Cusani
postmodùm succubuerint, & dictas pecunias restitue-
rint, Dubitaui an cõstaret de damnis. & interesse ratio-
ne dictæ summæ, quę venirent restituẽda Dominis Ori-
1 cellarijs. Et Rota censuit negatiuè respondendũ, † quia
onus probandi interesse, & dãna, incumbit Oricellarijs
ea petentibus, Innoc. in c. 2. nu. 1. de ordin. cog. & ipsi ni-
hil probant, quod releuet. Non quidẽ respectu lucri ces
santis, cùm non ostendãt in specie, quòd si dictę pecuniæ
minimè solutæ fuissent, tãtùm fuissent lucrati, quæ pro-
batio inter alia requiritur, vt interesse prædictũ debea-
tur. Castr. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod certo loco. Mohed.
2 dec. 3. de vsur. † Nec etiã respectu dãni emergentis, quia
illud debet probari obuenisse ex dicta solutione, Innoc.
in c. 1. de vsur. Mohed. dec. 1. nu. 1. & dec. 2. eodem tit.
& tenuit Rota in causa Romana Cambiorũ de Gradis.
15. Maij 1592. corã Illustrissimo D. Cardinale Millino,
& in causa Romana de Zaberijs. 7. Aprilis 1581. coram
bon. me. Cantuccio, & in causa Romana vineæ de Bru-
3 nis, 2. Decẽbris 1591. corã bo. me. Orano. † Rota enim,
vt habetur in dictis decisionibus, non sequitur dictum
Ruin. in cons. 104. nu. 6. lib. 1. quòd sufficit constare de
damno, ex quo præsumitur, quòd si id quod debebatur
fuisset solutũ, illud non fuisset incursũ, sed vult, quòd in
specie probetur, damnũ fuisse incursum ex illa non solu
tione, & propterea licèt tunc domini Oricellarij pecu-
nias haberent ad censum, tamen cùm non probent in
specie, quòd si dictas pecunias non soluissent, dictos cen
sus redemissent, eis non debet refici aliquod damnum
passum occasione dictorum censuum, secundùm opi-
nionem Rotæ, vt dictum est.

4 Neque

4 Neque obstat, quòd stante dicta cautione de restituēdo in euentum succumbentiæ, sequuta succumbentia, perinde fuit ac si pecuniæ nunquā fuissent solutæ, Castr. in cons. 285. in princ. lib. 2. Et fuit resolutū in causa Romana Casalis coram bo. me. D. Iusto, & propterea cùm Cusani succubuerint, pecuniæ fuerunt Oricellariorum, & ipsis erant debiti fructus census empti per Cusanos ex dicta pecunia, ex tex. in l. apud Labeonem, ff. de præscrip. verbis, vbi, qui equos vænales experiēdos recepit, quicquid ex ipsis lucratur, restituit domino equorū. Nā fuit responsum, quòd hic non probatur identitas pecu-

5 niarum, & si probaretur, nō releuaret, †quia dato etiam quod pecuniæ essent Oricellariorum, nihilominùs cùm Cusani ex dictis pecunijs acquisiuerint, effecti fuerunt dñi cēsus empti ex dd. pecunijs, & tenebātur tm̄ ad dictas pecunias, l. si ex ea, C. de rei vend. lib. 1. & l. penultima, C. si quis alteri, vel sibi. & fructus ad ipsos spectabant, cùm sequantur rei dominium, l. 1 & 2. C. de pign. act. l. Iulianus, §. si fructibus, ff. de act. empt. Et propterea non sumus in casu l. apud Labeonem, in quo lucrū proueniebat ex re aliena, non ex re sibi acquisita ex pecunia aliena. Et in omnē euentum, veritas est, dominiū pecuniarum fuisse dominorum de Cusanis, quia etsi solutio fuerit facta cum dicta cautione de restituendo in euentum succumbentiæ, nihilominùs ex illa traditione fuit translatum dominium in Cusanos, & c. l. traditioni-

6 bus, C. de pact. †Et dicta cautio operatur tantùm, vt dominium censeatur acquisitum reuocabiliter, scilicèt, vt resoluatur in euentum succumbentiæ; non autem irreuocabiliter. Medio tamen tempore Cusani habuerint dominium pecuniarum. Angel. de Perus. cons. 311. n. 2. vers. super 3. vbi multa affert exempla. Et ita loquitur Castr. in d. cons. 285. ibi, [si apparuerit alios esse æquales, perinde est ac si solutum non fuisset.] Et propterea sequitur, quòd solutio non fuerit conditionalis, sed dominium simpliciter translatum, resoluendum tamen ex causa, scilicèt in euentum succumbentiæ. Vnde licèt illa causa ex post facto fuerit resoluta, quia Cusani succubuerunt, tamen interim fuerunt domini pecuniarum, & propterea lucrati fuerunt fructus inde prouenientes, vt declarat Soc. sen. in cons. 170. nu. 9. lib. 2.

Spoletana Dotis Ven. 15. Ianuar. 1609.

EPITOME.

An & quando confessio dotis facta à marito constante matrimonio, censeatur facta sub spe futuræ numerationis, vel animo donandi.

SVMMARIVM.

1 *Confessio dotis facta à marito, constante matrimonio, nulla præcedente promissione, in dubio non censetur facta ad probationem veritatis; contrarium vide nu. 2.*

3 *Limitatur conclusio, si adsunt coniecturæ in cōtrariū; quas vid. n. 7. 8.*

4 *Exceptio non numeratæ dotis, facta sub spe numerationis, non potest opponi à marito, eiusque successoribus, post lapsa tempora; secùs si confessio facta sit animo donandi.*

5 *Intra quæ tempora opponi possit exceptio non numeratæ dotis.*

6 *Non opponens exceptionem non numeratæ dotis, videtur renuntiare.*

8 *Dos congrua dicitur, quæ est conformis dignitati natalium, facultatibus patris, & qualitatibus mariti.*

9 *Maritus emens bona nomine vxoris, præsumitur donare, nisi constet, mulierem aliunde habere pecuniam.*

10 *Reuocatio confessionis, parti non intimata, non prodest, etiam si facta sit apud acta notarij, si lis non pendebat apud eundem notarium; secùs si lis pendebat.*

11 *Ignorantia facti præsumitur, nisi contrarium probetur.*

DECISIO CDXCIX.

1 NOn potest controuerti, quòd confessio dotis facta constante matrimonio à marito, nulla præcedente promissione, in dubio non censeatur facta ad probationem veritatis, vt sæpiùs Rota conclusit, teste Verallo, dec. 12. lib. 1. in manus. Paleott. dec. 192. aliàs 594. li. 3. par. 3. Gabr. cons. 163. nu. 20. lib. 2. nouissimè Illustrissimus Mantica de tacit. & ambig. conuent. li. 11. tit. 20. num. 20. in quibus locis testantur, ita omnes tenere, sed difficultas est, an huiusmodi confessio fuerit facta sub spe futuræ numerationis, vel animo donandi. Et licèt in alia decisione ego dixerim, non bene percipiendo men-

2 tem DD. meorum, † quòd in dubio censetur facta sub spe futuræ numerationis, deceptus à Cumano in cons. 31. num. 1. vers. circa secundum, vbi de communi testatur, tamen res non ita de plano procedit, quia Rota nūquam firmauit huiusmodi articulum satis intricatum, & dubium. Nam Gabr. d. cons. 163. num. 8. dicit, quòd haud potest facilè percipi, quæ opinio sit communior, licèt ille procliuior sit, quod dicta confessio facta sit animo donandi, & Menoch. lib. 3. præsumpt. 12. nu. 60. dicit, contrariam sententiam, nempe quòd confessio facta sit sub spe futuræ numerationis, sibi magis probari, & num. 66. dicit, quòd hæc opinio est magis vera, licèt contraria sit magis recepta. Et propterea difficile esset in iudicando ab ea recedere. Vnde, omissa hac quæstione, pro resolutione dicebant Domini, quòd quatenus tenenda esset opinio, quòd confessio dotis facta constante matrimonio censeretur facta animo donandi, hoc es-

3 set verum in dubio, † secùs autem concurrentibus coniecturis in contrarium, vt dicit Gabr. vbi suprà num. 41. & 48. Illustrissimus Mantica pariter loco allegato nu. 19. Salyc. in l. si mater, nu. 1. vers. & vltra videas, C. de contrahen. empt. Dec. cons. 96. nu. 3. vers. nec talis confessio, vbi apostilla, in verb. verisimilis, Alex. cons. 18. n. 3. vol. 3. Socin. sen. cons. 65. nu. 8. vol. 1. Bald. in l. 1. nu. 4. vers. vnde quæritur, C. de priuileg. dot. Mohed. decis. 2. nu. 6. de confess. latissimè Surd. cons. 489. Gozad. in cōs. 41. nu. 13. vers. 4. inst. Et tenuit Rota in causa Amerina domus, nu. 17. sub die 4. Maij 1579. coram Cantuccio. Hic autem ponderatis coniecturis, excludebatur quòd dicta confessio fuerit facta animo donandi, sed potiùs causa agnoscendi bonam fidem, & ad probandam numerationem, vel saltem dictæ coniecturæ effecerunt, vt confessio censeatur facta sub spe futuræ numerationis,

4 † quæ in casu isto operatur eundem effectum, cùm sint lapsa tempora ad opponendam exceptionem non numeratæ dotis, & contrarium non appareat probatum. Glos. in l. 1. in vers. facit, C. de dot. cauta non numer. Couar. var. resol. lib. 1. c. 7. n. 5. in fin. vers. quòd si velimus, Illustriss. Mant. dict. lib. de tacit. & ambig. conu. nu. 9. Menoch. alleg. lib. 3. præsumpt. 12. nu. 75. vers. cæterū, si probamus. Licèt secùs sit, quando confessio fuit facta animo donandi, ex alleg. per eundem Menoc. loc. proxi-

5 mè cit. nu. 74. † Quòd autem sint lapsa dicta tempora, satis patet: nam etsi de iure Codicis, intra annum à die soluti matrimonij locum habeat dicta exceptio, l. vlt. C. de dot. causa non numer. tamen de iure nouissimo Authētic. hoc locum habet si matrimonium intra biennium sit solutum, si verò fuerit solutum post biennium, vsque ad decennium, prout in casu nostro, hæc querela conceditur hæredibus mariti intra tres menses post matrimonium dissolutum, auth. quod locum, eod. ut Gozad. cons. 28. nu. 2. Plot. inter cons. vltim. vol. lib. 1. cons. 168. nu. 42. Et propterea, cùm hæredes mariti nihil opposuerint intra dictum tempus, eis obstat dicta exceptio, etiā quòd confessio sit facta constante matrimonio. Soc. sen.

6 cons. 82. in prin. & nu. 1. & seqq. lib. 3. † Hæc enim videtur quædam tacita renunciatio. Cephal. cons. 474. nu. 8. Illustrissimus Mantic. sæpius alleg. loco, num. 10.

7 Quòd autē hic adsint coniecturæ, satis suadebant quia Aloysius pater Franciscæ erat diues, & alias filias nuptui tradidit cum simili, & maiori dote, vt deponūt testes in summ. num. 5. & Guidobaldus tanta erat dignus dote, cùm in primo matrimonio similem dotem scutorum 2000. habuerit, nec decreuerat in officio, cùm de tempore secūdi matrimonij, esset à secretis inclitæ Reipublicæ

publicæ Ragusinæ,& in eadem ciuitate, vxorem duxit.
8 † Vnde fit, quòd ista dos censeri debeat competens, & congrua, & non excessiua, cùm sit conformis dignitati natalium, facultatibus patris dotantis, & qualitatibus mariti, & secundùm quantitatem alijs filiabus Aloysij datam, l. quæro, ff. de iur. dot. l. filiæ pater, ff. de leg. 3. Fulgos. cons. 32. nu. 1. ante fin. vers. & notan. cum alijs, per Thesaur. dec. 192. nu. 1. Et hæc coniectura augetur ex confessionibus Guidobaldi,& suorum hæredum, de quibus deponunt testes in summ. num. 13. & 14. & ex mandato dato per eundem Guidobaldum ad ratificandum confessiones dotis, & ex acceptatione literarum cambij facta per eosdem hæredes, qui promiserunt computare dictam dotẽ in quibusdam bonis stabilibus per prius Franciscæ assignatis. Et detegitur veritas huius facti iunctis prædictis, & sequentibus. Nam in ciuitate Ragusina adest statutum, quòd dotes non excedant sũmam scutorum mille, vt deponunt testes in summ. n. 3. qui dicunt, quòd propterea in pactis matrimonialibus fit confessio à marito pro scutis mille tantùm,& postmodùm pro residuo dotis, aut fiunt scripturæ priuatæ, aut fiunt literæ cambij ab ipsismet viris eisdem etiam directæ, prout fuit factum in casu isto post nouem menses à die contracti matrimonij, quod tempus ad hunc effectum non est considerabile. Vnde fit, quòd cùm dos sit congrua, habita ratione ad omnia prædicta, & concurrant etiam alia adminicula,& causa, ex quo modo prædicto fuerit contractum, cessat coniectura donationis, vt per Salyc. Dec. Alex.& Socin. loc. præcit. vbi dicunt,
9 † quòd si maritus emit bona, & dicat emere de pecunia vxoris, intrat præsumptio donationis, nisi constet, mulierem aliunde habere pecuniam. Ita in proposito, cùm dos videatur congrua,& digna viro, cessat præsumptio donationis, cùm præsumptio contraria magis videatur praualere, vt per Salyc.& alios allegat.

Neque prædictis resistit, quòd confessiones fuerint reuocatæ per Guidobaldum, quia, aut ex prædictis probatur, quòd confessio fuit facta ad agnoscendam bonã fidem,& ad probandam numerationem, & parũ refert
10 dicta reuocatio, † aut prædicta probant, confessionem fuisse factam sub spe futuræ numerationis, & etiam parum refert, cùm non fuerit parti intimata. Bald. in l. in contractibus, §. fin. & ibi etiam Castren. C. de non num. pecun. Neque pro intimatione inseruit, quòd reuocatio fuerat facta in actis eiusdem notarij, vnde præsumitur scientia,& vbi adest scientia, non requiritur intimatio, vt per Put. dec. 110. lib. 2. quia quicquid dicendum esset, an sufficiat in hoc casu scientia præsumpta, in omnẽ euentum prædicta procederent, si lis penderet, & apud acta notarij causæ fuisset facta reuocatio. Hic autem re-
11 uocatio non fuit facta penes acta notarij causæ, † vnde nullo pacto potest inferri ad scientiam, cùm ignorantia facti præsumatur, nisi probetur contrarium, iuxta not. per Bart. in l. si quis patrẽ, in fin. ff. ad Maced. Fulg. cons. 196. col. a. cir. med. vers.& sic fuit. Alex. cõs. 13. in fi. l. 2.

Barchinonen. Distributionum. Ven. 15. Ianuarij 1610.

SVMMARIVM.

Portio deficientis in Choro, seruientibus accrescit.

2 *Clausula*, SINE PRAEIVDICIO ALICVIVS, *præseruat omne ius, etiam minimum.*

3 *Portio deficientis propter statutum, vel consuetudinem, aliquando non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ.*

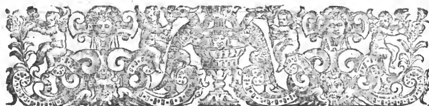
4 *Excipiens probare tenetur exceptionem, aliàs succumbere debet.*

5 *Clausula* SINE PRAEIVDICIO ALICVIVS, *non præseruat ius euentuale.*

DECISIO CCCCC.

1 CVm in Ecclesia Barchinonen. adsint certæ distributiones, quæ spectant ad canonicos,& beneficiatos simul, quarum natura de iure est, vt portio deficientis accrescat seruientibus. Gloss. in Clem. 2. in verb. suspensis, de vit.& honest. Cler.& in Clement. vt ij. in verb. dimidia, de ætat. & qualit. ordin.& vtrobique notant Doctores. Et cùm sit communis sententia, vt per Co-
2 uarr. variar. resol. lib. 3. cap. 13. nu. 7. [Domini censuerunt, constare de tali iure beneficiatorum circa dictas distributiones, quòd fuerit præseruatum per clausulã: [sine præiudicio alicuius,] appositam in literis suppressionis nouem Canonicatuum, facta per sanctissimum D. N. nam per talem suppressionem deficit spes beneficiatis lucrandi portionem distributionum spectantem ad Canonicos. De quo præiudicio cùm non fuerit facta mentio in literis dictæ suppressionis, fuit præseruatum per dictam clausulam, quę præseruat omne præiudiciũ non expressum. Oldr. cons. 330. in fin. Sarnen. super reg. de iure quæs. non tollen. cap. fin. etiam quòd minimum sit. Put. dec. 6. lib. 3. Cęsar de Grass. dec. 1. nu. 4. de verb. signif.
3 Neque obstat, quòd adsint distributiones, quarum natura est, vt portio deficientium non accrescat alijs, sed Ecclesię. Gloss. in d. Clem. vt ij,& notat Couarr. loc. alleg. Vnde beneficiati qui prætendunt præiudicium, debent ostendere, quòd agatur de primo genere distributionum, non de isto secundo. Nam fuit responsum, regulam stare pro beneficiatis, vt portio distributionũ non inseruientium accrescat seruientibus. Et licèt verum sit, quando statuto, vel consuetudine Ecclesiæ cauetur, quod certa portio detur seruientibus, & sic certa quota, quod portio non inseruientis, non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ, vt per Glos. in dicta Clem. vt ij. & declarat super dicta gloss. Imol. nu. 33. post med. Couarr. loco alleg. Tamen Capitulum non ostendit, adesse
4 tale statutum, vel consuetudinem. † Et propterea cùm beneficiati habeant regulam pro se, cùm Canonici non iustificent suam exceptionem, debent succumbere, l. qui accusare, C. de eden. & in terminis excipientis, Corn. cons. 80. num. 4. in fin. vol. 3.
5 Minùs etiam facit, quod per talem clausulam non præseruatur ius euentuale, vt per Sarnen. in reg. de non tollen. iure quæs. quæst. 4. num. 1. & seqq. Nam fuit responsum, hìc nos non versari propriè in præiudicio euentuali, sed in præiudicio quod habet spem, & respectum de pręsenti, quia morientibus Canonicis, vel non inseruientibus, portio accrescit alijs seruientibus. Et propterea istud ius videtur præseruatum, vt per Sarn. loco allegato, num. 14. vers. secundus casus est.

FINIS.

ILLVSTRISS.^{MI} AC REVERENDISS.^{MI}

D. LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNENS.
DECISIONVM,
LIBER PRIMVS.

EX BIBLIOTHECA JOANNIS BAPTISTÆ COCCINI Rotæ Romanæ Decani.

VT. LIT. PEND.

EPITOME.

Attentare non dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licèt anteà commiserit causam super iactationibus.

DECISIO I.

ATTENTARE non dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licèt antè causam commiserit super iactationibus, molestationibus, & manutentionibus. Ita hodie 28. Octobr. 1531. conclusit Rota coram D. Petro Vortio in causa Farfen. Prioratus, pro Fratre Catherino contra fratrem Herculem, per conf. Alex. 131. In causa, & lite, lib. 4. Et ita limitatur communis opinio de qua Ias. in l. 2. nu. 114. C. de iur. emphyt.

De Præben. & Rer. Permut.

EPITOME.

Beneficium sine redditibus potest dici beneficium, & permutari.

DECISIO II.

BEneficium sine redditibus potest dici beneficium, & permutari cum habente redditus, nisi fraus arguatur Dec. conf. 210. Contrarium Rota 1530. de mense Ianuarij coram Ioanne Paulo, vt dixi in recollectis, & super reg. de annali.

DE PRÆB. CARDIN.

EPITOME.

Cardinales non sunt familiares continui commensales Papæ, & comprehenduntur in Indulto concesso Cardinali ordinario.

DECISIO III.

CArdinales non sunt familiares continui commensales Papæ. Ita tenuit Rota decis. 8. in nou. 1531. in vna Valentina Archidiaconatus Xatiuæ coram me, iuxta glos. in reg. 3. Cancell. Item tenuit, quòd Cardinales comprehendantur in Indulto concesso Cardinali ordinario, etiamsi de illis non fiat mentio. Itaque fuit conclusum quòd in Indulto Leodiensis Cardinalis, qui est Valentinus Episcopus, comprehendatur beneficium vacans per obitum Cardinalis.

DE PACTIS.

EPITOME.

Correspectiui dicuntur actus qui fiunt eodem loco, & coram usdem testibus.

DECISIO IV.

COrrespectiui dicuntur actus, qui fiunt eodem loco, & coram iisdem testibus. Dec. in l. certi condictio, §. si nummos nu. 13. si cert. pet. Felin. in cap. Pastoralis in pen. col. de rescrip. Et ita fuit iudicatum coram Camillo, in causa Gerunden. de anno 1532.

DE FID. INSTRVM.

E P I T O M E.

Declarationi Papæ statur etiam in præiudicium tertij.

D E C I S I O V.

DEclarationi Papæ in præiudicium tertij stari debet. Dec.conf.114.col.pen. Et declaratio potest fieri quandocumque, etiam post terminum. Cardin. in Clem.constit.§.1.quæst.1.de elect.Gemin.cap.præsentium.§.testes.num.9.prope finem,de testib. lib.6. Vide Ias.& Doctor.in l.petens C.de pactis. Et ita fuit dictum in Rota in vna Tridentina Decanatus coram D. Ioanne clerico de mense Februarij 1534.

DE DECRETIS.

E P I T O M E.

Decretum irritans potest apponi ab inferiore, sed non ligat ignorantes.

D E C I S I O VI.

DEcretum irritans potest ab inferiore apponi, sed non ligabit ignorantes. Communis opinio, Dec.conf.112.quam tenet Rota, Petr.Gambar.in extrauag. Iulij 2. nu. 278. & 279. Licèt ipse teneat contrarium. Lap.alleg.14. Sed de decreto inferioris contrà tenet Cosmas in prag.fol.83. col. 1. in glos. censetur, & Ioannes Brunelli in tract.legati concl.19.in fine fol.56.& glos.in verbo decretum in cap. proposuisti in fine,81. distinct. quòd liget, dicit seruari Collecta in cap. Ecclesia vestra de sortileg. Contraria est magis communis. Alex.conf.90. vol.7. Ita iudicauit Rota coram Clerico, in causa nullius de mense Maij 1533. Hanc tenet Aeneas de Falco in tract. reseruat. 9.quæst. princ. vlt. partis.

DE FIDEIVSSORIB.

E P I T O M E.

Excussio non fit inter mercatores in solidum obligatos.

D E C I S I O VII.

EXcussio inter mercatores in solidum obligatos,an fieri debeat? Anchar. quòd sic,conf.337.col.pen. in fine. Fulgos. consil. 209. in fine col. penult. contrà Curt.conf.6.col.1.per glos.in §.absolutè creditoribus, propè finem,in auth.de fideiuss. Quam sequitur Bald. alibi, & Roman.in conf.392.col.4.quia excussio est de apicibus iuris, Alex.conf. 114.nu. 9.vol.6.Socin. conf.24. col. vlt. Econtra mercatores non seruatur. Dec.l.lecta.si cert.pet. Rota coram me de anno 1531. in causa inter Ghisios, pro Iacobo Petrutio de mense Nouembris 1532. Ita tenet Barbat.c.dilecti num.47. col.4.& seq.de iudic.

DE PROCVRATORIBVS.

E P I T O M E.

Excusator habens literas, per quas constat de voluntate excusan. non admittitur sine mandato,etiam ad causam probabilem.

D E C I S I O VIII.

EXcusator ad causam probabilem, putà discrimen viarum, nôn admittitur sine mandato. Nec sola voluntas per literas illius qui excusatur, sufficit. Ita hodie Rota coram Paulo Capizucco, in causa Anglicana matrimonij inter Regem,& eius vxorem,in qua Imperator interuenit. Et hoc per doctrinam Barr.in l. ad crimen, de public.iudic.Rota hodie 25. Octobris 1531. Pro qua allegaui cap.cùm dilecti de dol.& contum. Nam licèt text.dicat, specialе in electione, quæ requirit celeritatem, Innoc. in cap.querelam.de procur. idem dicitur in causa matrimonij quæ celeritatē requirit Doct.in cap.oblatæ,in fin.de appell. Et argumentum de vno ad aliud, tanquam de spirituali ad carnale valet.c. 2.c.quanto.de translat. episc. Felin.in c.quoniam§ porrò, vt lit.non contest. Nec obstat motiuum Aduocatorum Regis,ponderando verba Bart. d.l.ad crimen.ibi, quia nescit quid absens velit. Ergo si habemus voluntatem Regis per literas,satisfactum est: quia respondetur, quòd illud non dicit Bart. sed sumitur à contrario sensu verborum illius, quod non licet, quia ex dictis Doct. capi non potest Alex. qui Salicet.reprehendit in l. 1.col.10.de leg. 1. Maximè cum text. d. c. cùm dilecti. Quæ inductio placuit Rotæ, licèt Marcellus & Nicolaus Aragoniæ fuerint sibi contrarij.

DE CONCESS. PRÆBEN.

E P I T O M E.

Expectatiua non capit reseruata.

D E C I S I O IX.

EXpectatiua nõ capit reseruata, Roman.conf.342. Card.q.de præbend. Roman.160.in proposito,& 442. Et est regula Cancellariæ,& Rotæ in Zamoren. Archidiaconatus coram Marcello de mense Ianuarij 1532.

DE PRÆBEN. DE CARDIN.

E P I T O M E.

Familiarium appellatione veniunt Cardinales non tamen continuorum Commensalium.

D E C I S I O X.

FAmiliarium appellatione veniunt Cardinales.Oldrad.conf.48.ius commune. Roman.conf.498.in casu quæritur Faciunt ad causam Valentinam de qua suprà n.3.versa inter nepotem Hieronimi Cinthij, & Constantinum Castelli.

DE

DE CONGESS. PRÆB.

E P I T O M E.

Irregularis potest esse exequutor expectatiuæ.

D E C I S I O XI.

IRregularis potest prouidere expectanti tanquam exequutor 8.Nouembr. 1531. tenuit Rota in Gibennen. Parochialis coram D. Nicolao Piccolomineo.

DE IVREIVRANDO.

E P I T O M E.

Iuramentum non præsumitur præstitum, nisi probetur, etiamsi præstari sit solitum.

D E C I S I O XII.

IVramentum licèt sit solitum præstari in aliquo actu, tamen non præsumitur præstitum, nisi probetur. Socin.consf.85.col.2. Purpur.l.certi condictio §.si nummos n.33. si cert. pet. Socin. conf. 97. in fine. Et quòd præsumatur præstitum, Cardin.conf.137.col.2. Socin.in l.Gallus §.idem credendum col.2. de lib.& posthum. Et iste casus nunc pendet coram D. Nicolao Piccolomineo in causa locationis sancti Andreæ in Scotia.

DE IVREPATR. ET PRÆB.

E P I T O M E.

Iuspatronatus præsumitur laicale, si laicus est in quasi possessione præsentandi & Ecclesia per clericum fundata, est de iurepatronatus laicorum, nisi appareat fundata ex bonis Ecclesiæ.

D E C I S I O XIII.

IVspatronatus si laicus est in quasi possessione præsentandi, præsumitur laicale. Ita Rota, de mense Nouembris 1534.in conc.Hen.capellaniæ,coram Mohedano, ne præsumatur detentator, contra l.merito, pro socio, cùm non possit habere, nisi ex fundatione & dotatione; & Aduocatus dicebat. alias in Cauriẽñ sanctæ Catherinæ coram Conrado Manlio conclusũ, quòd Capellania fundata per Religiosos beneficiatos censeretur de iurepatronatus laicorum, nisi probaretur, quòd bona illa essent acquisita ex bonis Ecclesiasticis. Et pro Martino Spinosa contra Ioannem Cilianum notarium D.Pauli in Niciburgien.Canonicatus. Videndus Roch.verb.ius penult.quęst.contra Felin.in cap.ex literis,de constit.

VT LIT. PEND.

E P I T O M E.

Lis post sententiam etiam quæ transiuit in rem iudicatam durare dicitur propter exequutoriales.

D E C I S I O XIV.

LIs dicitur etiam post sententiam, propter exequutionem Bald.l.1.de iuram.calum.& in l.si causa, Cod.de exequut.rei iudicatæ & l.litis,post Batt.C. de agr.& cens.lib.10.& in 5.vol.alleg.fol.24. Io.Faber.l.2. C. de litig. vbi tenet, quòd post sententiam adhuc dicitur lis pendere. Et ita tenetur in vna Ouetensi.coram Ioanne Clerici à Rota, de anno 1533. Sarn. reg. 138. quòd post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam, dicatur lis durare, propter exequutionem. Vid.Iacob. Narniensem 5. vol.alleg.fol.35.facit text. in ca.1.& in §.fin.de except.6.in contrarium Bald.in addit.Specul.tit.de cess.act.in princ.

DE IVDIC. ET EXCEPT.

E P I T O M E.

Negans non punitur, nisi in casibus à iure expressis.

D E C I S I O XV.

NEgans non punitur,nisi in casibus à iure expressis. Dec.cap.pastoralis num.70.de except.facit l.nemo ex his, de reg.iur. vbi Dec. Idem notat, & reprehendit Aretin. §.si.Instit.de action.pro quo tenuit Rota vt dico in nouissima decisione, & Ias. in l.fin. autem §.quòd autem,ff.de re iud.Et l.1.col.penult.C. de transactionibus.

DE IVD. ET DEPOSITO.

E P I T O M E.

Oblatio deponen. vnum Iulium, sufficit ante liquidationẽ.

D E C I S I O XVI.

QVòd ante liquidationem fructuum sufficiat oblatio deponendi vnum Iulium, donec liquidentur, tenet Bald.in l.1.C.ne liceat tert.prouocare col.2.vers.modo quæro nu.4. Dec.in l.edita col.fi. Et ita de mense Maij 1538.tenuit Rota in Bononia Cruciferorum coram Marcello.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Obitus probatur per vnum testem qui publicè audiuit, & alium de publica voce & fama, vt decernatur processus per Auditorem.

D E C I S I O XVII.

OBitus bene probatur, quoàd effectum decernendi processum per contradictas,per vnum testem qui publicè audiuit, & alium de publica, voce & fama. Ita Rota in Cæsaraugustana,de Moscatella parochialis,coram me,27.Octobris 1531.

DE CONCESS. PRÆB. PRIV.

E P I T O M E.

Preces imperatoris per totũ Romanũ Imperium non comprehendunt beneficia vacãtia in Ciuitate Nouariẽsi.

D E C I S I O XVIII.

PReces Imperatoris cõcesę per totum Romanum Imperium, non comprehendunt beneficia vacantia in ciuitate Nouariæ, licèt sit de directo dominio Imperatoris, quia requiritur, quòd omni casu subsit.Ita Rota 25.Octobris 1531. in vna Nouariensi Canonicatus sancti Gaudentij, coram Nicolao Aragonia. Pro qua opinione allegaui Aloysium Tri-

ftanum 2.vol.alleg qui id dixit in Rota iudicatum,& Antonium Caffarellum in quadam quæstione super precibus. Quod forte ortum habuit à Ioanne Andrea referen. Specul. in c.18.his quidem,de praben.

DE PRIVILEG.

EPITOME.

Scriptores Apostolici non præferuntur veris familiaribus, continuis, commensalibus.

DECISIO XIX.

Scriptores apostolici non sunt verè descripti, sed virtualiter per priuilegium, & ideo non præferuntur veris familiaribus Papæ, continuis, commensalibus, qui sunt verè,& non per priuilegium descripti. Ita bis in Rota in vna Barchinonensis Canonicatus inter Ioannem Cordelias, & Michaelem Pignet coram D. Iacobo Simonetta, de mense Nouembris 1534.Satn.reg.38.68.

DE RENVNCIAT.

EPITOME.

Consensus trahitur ad diem datæ supplicationis,nisi medio tempore facta esset alia resignatio, & desuper præstitus consensus.

DECISIO XX.

Consensus præstitus super renunciatione facta retrotrahitur ad tempus datæ supplicationis, etiamsi sit præstitus longo tempore post obitum consentientis,etiamsi in medio sit facta alia resignatio Ita Rota in causa Cardinalis Cibo per Bullam Alexādri, vt refert Cassad.in suis decis.1.& 2.de renunc. Hodie tamen 25. Octobris 1532. cotam Camillo in causa Geracen. Custodiæ Sanctæ Mariæ Rota limitauit, nisi antequàm consensus fuerit præstitus, idem resignans 2. loco resignauerit, & præstiterit consensum; quia tunc consensus posteà præstitus, ad primam resignationem non retrotrahere tur, quia media essent impedita. Nam licitum fuit resignanti ante præstitum consensum pœnitere, & 2.resignare, & consentire. Et maximè,quia in casu isto, etiam in medio erat lis.Et ita fuit iudicatum pro Andrea,contra Ioannem possessorem, qui habuit ex prima cessione Cardinalis SS.Quattuor, quæ per secundam,vt dixi,fuit reuocata Raudlen.189.

DE PRÆSVMPT. DE DISPENS.

EPITOME.

Dispensatio ad incompatibilia præsumitur ex diuturnitate temporis.

DECISIO XXI.

Dispensatio ad incōpatibilia,ex diuturnitate temporis præsumitur. Anchar. consl.117.119.172. pet quod ita fuit iudicatum per Marcellum Auditorem, de anno 1533.in Regien.Plebaniæ.

DE SOLVTIONIBVS.

EPITOME.

Cap.Odoardus, & cap.peruenit,non iuuat condemnatum per tres sententias.

DECISIO XXII.

Cap.Odoardus,de solut.& cap.peruenit, de fideiuss.non iuuant condemnatum per tres sententias,vt hodie Rota in Arboren.Parochialis de Lazaro coram Marco Antonio 24.Nouembris 1540.& in signatura iustitiæ in Asten.plebaniæ Fundamenta scribo in fin.tract.signaturæ.

DE SPONSALIBVS.

EPITOME.

Publicatio non arguit matrimonium.

DECISIO XXIII.

Cap. 2. de clan. desponf. quòd publicatio arguat matrimonium contractum, conclusum est in Colonien.matrimonij coram Raynaldo Petrucio 15. Nouembris 1538.Rota 3.in antiq.

QVI FIL. SINT LEGIT.

EPITOME.

Spurius legitimatur per subsequens matrimonium, & sine dotalibus instrumentis etiam in terris Imperij.

DECISIO XXIV.

Cap.tanta, qui fil.sint.legit.an habeat locum in terris Imperij, Ang.cons.19.tenet, quòd non, quia legitimatus vt hic, non admittitur ad successionem nisi in terris Papæ. Contrariū tenet Ang. Aretin. in §.fin.instit.de nupt.& lat ùs Guil. Bened. in repet. cap. Raynutius in verf. & vxorem fol. 65. Iaf. consil. 234.vol.2.& 168. col.5. vol.4.Dec.155.col.2.Idē Iaf. in l.sed est quæsitum, col.penult.de lib.& posthum. & l.generaliter §.cùm autem, col.final.C de instit.& substit. Tamen cum Angelo dicto con.19.tenet.Curr. iun.con.136.Et ista quæstio pendet coram Raynaldo, in Colonien. Matrimonij de mense Nouembris 1538. & pro Iaf.in d.l.sed est quæsitum,quæ est communis, tenet Nico'. Vbald.in tract.success.1.parte fol.13.alleg. text.in §.reliquit,in auth. quibus modis naturales effic. sui & Dec.cons... & Tiraq.post Rip.l.si vnquam, C.de reuoc.donat.Et Rota hoc iudicauit,nemine cōtradicente, die 15 Nouembris 1538. in dicta causa Colonien. vt supra nu.1.

DE IVREPATRONATVS.

EPITOME.

Immiscens se administrationi beneficiorum, etiam inferiorū,cadit ab omni iure per c.auaritiæ de elect.in 6.

DECISIO XXV.

1 Cap.auaritiæ, de electin 6.habet locum in præsentato administrante ante institutionem Lap. alleg.

alleg. 8. Calder. conf. 8. de elect. Curt. de iurepatr. ver.
Honorificum, quæst. 39. Rota in Salamantina capella-
niæ coram Marcello 13. Ianuar. 1535. facit glos. final.
in c. sciant cuncti, in eodem. Et 28. Ianuarij fuit in ea-
2 dem conclusum, quòd hoc cap. haberet locum in be-
neficijs inferioribus à dignitate, vt anteà etiam con-
clusum fuerat. Hoc addito, quòd licèt textus dicat
de illis qui se administrationi ingerunt, & de his qui
sub aliquo quæsito colore se immiscent, tamen Rota
voluit, quòd haberet locum, etiamsi beneficium non
3 haberet administrationem, vt erat ea capellania, pro-
pter odium se immiscentis, & fauore Ecclesiæ, attento
procemio istius cap. Et tunc verbum [administratio]
capitur hìc aliter, quam capiat Domi. in cap. præsen-
te, de offic. ordin.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sicut nec beneficia conferre, ita nec cum illegitimo dispensare potest Vicarius Episcopi sine speciali mandato.

D E C I S I O XXVI.

CAp. vltimo, de offic. Vicar. in 6. Officialis, aut Vicarius generalis Episcopi beneficia conferre non possit, neque etiam cum inhabilibus dispensare, nisi specialiter, vt probat Paul. conf. 348. notan. lib. 1. Ita Rota in Cæsaraugustana portionis coram Clerici de mense Octobris 1532. pro Ferdinando Caualero contra Nicol. Casa Franca illegitimum qui ab Officiali dicebatur dispensatus. Io. Paul. 47. Sarnen. primo M.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sufficit communis reputatio, etiam sine consuetudine, in Officiali deputato, & Metropolitano in Diocesi suffraganei, quando agitur inter præsentatos, & non inter Episcopum & Metropolitanum.

D E C I S I O XXVII.

CAp. 1. de offic. ordin. in 6. nisi aliud Rhemensis Ecclesia circa talium Officialium institutionem de consuetudine obtineat specialiter, & ad idem sufficeret communis reputatio, licèt non esset consuetudo, vt conclusit Rota 3. Martij 1542. in vna Abulen. matrimonij coram Ioanne Mohedano, præsertim nō contradicente Episcopo, vt ibi. Iste igitur tex. procedit, quando ageretur inter Episcopum & Metropolitanum. Nam Metropolitanus non potest Vicarium constituere illo contradicente, nisi adesset consuetudo 40. annorum, secùs quando agitur inter partes priuatas super nullitate actus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Reuocatio procuratoris parte aduersa tacitè vel expressè consentiente fieri potest post litem contestatam.

D E C I S I O XXVIII.

CAp. 2. de procur. in 6. verb. posteà. Vid. Paul. de Castr. in l. quæ omnia §. actus ff. eodem, qui limitat, nisi tacitè vel expressè pars aduersa renunciauerit, aliàs non potest reuocari. Et ita 26. Nouembris 1535. Rota coram me in Recanaten. Canonicatus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Duo Procuratores licèt cum libera, non intelliguntur in solidum.

D E C I S I O XXIX.

CAp. si duo de procur. in 6. limitatur tribus modis, vt per Dec. post Abb. cap. prudentiam col. 7. de offic. deleg. in quibus est, quando constituti sunt cum libera, quia censentur in solidum constituti. Bald. in rub. C. de exercitoria, col. fin. cum quo transit Philippus Franc. hìc, & Dec. conf. 297. sed contrarium tenet Aret. conf. 66. col. fin. & Dec. d. cap. prudentiam, & latiùs Aret. in l. eandem col. 2. ff. de duob. reis & Rota 4. Febr. in vna Vlixbonen. Nullitatis emphyteusis coram Thoma de Ianis Vide Io. Paul. 104. decis.

DE RESTIT. IN INTEGR.

E P I T O M E.

Vltra quadriennium in beneficialibus non datur restitutio in integrum.

D E C I S I O XXX.

1 CAp. 1. de rest. in integr. in 6. Die 29. Nouembris
1540. Tenuit Rota, multiplicatis votis, tribus
exceptis in beneficialibus post quadriennium non da-
ri restitutionem, ne sit frustratoria dispositio illius tex.
vt declarat Felin. in c. 1. col. fin. in fine, de præscript.
Et ita tenuit Rota in vna Astoricen. pensionis coram
2 M. Antonio, & concordat Cassad. decis. 2. isto titulo.
Ratio videtur, quia hoc beneficium restitutionis post
quadriennium minori, vel Ecclesiæ datur propter e-
normissimam læsionem, vt dicit Ias. conf. 54. & seq.
nu. 17. lib. 1. declarando vt per Socin. conf. 166. col. 10.
Sed hæc læsio non potest prætendi in beneficialibus.
Innoc. cap. querelam, de elect. Rota decis. 8. de proc.
in antiq. Fel. cap. si diligenti col. 8. de for. compet. Igi-
tur non militat ratio textus, quia hoc cap. seruiret no-
bis de vento, si cuilibet restitutio concederetur, cùm
tantùm hoc priuilegium minori, vel Ecclesiæ sit con-
3 cessum. Et in materia beneficiali minor maior repu-
4 tatur, cap. final. de iudic. in 6. Nec obstat quòd vbi agi-
tur de peccato restitutio post quadriennuū debet con-
cedi, vt Felin. in cap. lator. de re iudic. quia illud est
verum quando vitium non est remissibile per tacitur-
nitatem partium, secùs si est remissibile, vt exemplifi-
cat Abb. conf. 60. vol. 2.

VT LIT. PEND.

E P I T O M E.

Patronus qui vnum præsentauit pendente lite non potest alium præsentare.

D E C I S I O XXXI.

CAp. 1. vt lit. pend. in 6. An iste textus habeat locum in præsentationibus; Roc. de iurepat. verb.

honorificum q.13. Et quòd sic, tenuit Rota hodie 17. Nouembris 1535. coram Marcello, in Barchinonen. beneficij sancti Christophori. Vide latissimè Lanbert. fol. 208. quod patronus qui præsentat vnū, non potest lite pendente alium præsentare.

DE PRÆB.

E P I T O M E.

Prouisio Ordinarij præfertur prouisioni Papæ eadem die facta, si prouisus ipse habeat possessionem etiam posteà captam.

D E C I S I O XXXII.

CAp. si à sede de præben. in 6. de mense Aprilis & Maij 1541. coram Raynaldo Petrutio in vna Aquilana Archidiaconatus fuit dubitatum, Numquid collatio ordinarij præcederet collationem Papæ factam eodem die, si prouisus ab ordinario per septē dies post, assequutus fuit possessionem. Cassad. decis. 15. de præbend. post Gemin. & Franc. tenet, quòd nō, quia possessio debet esse eodem die, vel antè prouisionem, non post. Idem tenet Dec. consi. 169. col. penult. facit quod Barbat. consi. 23. col. penult. lib 1. & Socin. consi. 67. lib. 3. Sed istis non obstantibus, Rota 3. Maij conclusit, idem esse si possessio fuisset capta posteà per aliquot dies, quia retrotrahitur, & facit, quòd collatio ordinarij sit potior Apostolica, per cons. Steph. Ber ... Calder. de præb. consi 7. & alia tunc deducti. Et vide latè per Rebuff. de pacific. possess. pag. 57. & seq. in glos. non app... ibi, nisi probetur per testes de hora.

DE PRÆB. DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Habens horam in instrumento, seu gratia, præfertur habenti eodem die fine hora, etiam possidenti. Vide tamen an sit verum.

D E C I S I O XXXIII.

IN glos. in verb. nec apparet, ibi, vt si probetur per testes de hora. Cassad. decis. 40. de præbend. dicit, se pronunciasse in vna Viterbiensis Capellaniæ, de mense Iunij 1527. quòd habens diem & horam in instrumento possessionis captæ vigore expectatiuæ, restitueretur aduersus habentem possessionem eadem die sine hora. Imò fortiùs voluit Rota 20. Septembris 1530. in Placen. Capellaniæ, coram me, quòd Ioannes Segobia habens in acceptatione sua diem, & horam, præferatur Gomesio Ferdinando habenti acceptationem eiusdem diei, & possessionem, per istum tex. iuncta hac glos. & Soc. in l. 1. ff. solut. matrim. col. 2. vbi vide Rip. & glos. reg. cancell. 15. & in regula prærogatiuatum Iulij. Contrarium tamen in duobus instrumentis eadem die fabricatis tenuit Rota in Fulginatensi coram Marc. Antonio per dictum Dec. in cap. pastoralis, de rescript. & in regula in ambiguis. Ego tamen contrà per dictum Bald. in cap. capitulum, de rescript. col. 1.

DE REGVLARIBVS.

Mendicantes sunt capaces legatorum ad effectum vendendi.

D E C I S I O XXXIV.

IN cap. 1. §. confirmatos, de relig. domib. in 6. in glo. domum, si legetur eis domus vt vendant, benè poterunt recipere. Ita communiter dicit seruari Bald. consi. 80. lib. 1. Cardin. consi. 66. 101. Calder. de testam. consi. 48. col. 7. Alex. consi. 87. col. 2. vol. 1. qui dicit, communem esse, & Dec. consi. 559. Nicol. Vbald. de success. ab intest. q. 3. Rot. 17. Martij 1542. coram Thoma de Thanis in Abulensi bonorum pro monialibus ordinis Prædicatorum.

DE PRÆB. DE MORA.

E P I T O M E.

Commenda ad annum à die captæ possessionis non expirat, licèt commendatarius per duos annos non ceperit possessionem.

D E C I S I O XXXV.

1 CAp. imputari de reg. iuris in 6. Declarat hoc Ias. post Alex. in l. centesimis §. 1. col. 1. ff. de verb. oblig. Socin. in l. iure ciuili ff. de cond. & dem. Alber. ... in l. cùm ab eo ff. de contrah. empt. Gemin. consi. 78. Per quæ Rota in Salamantina beneficij de Palacios Rubios 28. Octobris 1540. coram Marcello, quòd commenda facta Episcopo Salamantino ad annum à die captæ possessionis non expirauerat, licèt Episcopus per duos annos possessionem non acceperit,

2 quia ex quo conditio erat in faciendo voluntariè, non incidebat in pœnam, nisi interpellaretur, vel moneretur, quia in actu negatiuo hoc requiritur, iux. Innoc. & alios in cap. extirpandæ de præbend. Præsertim cùm

3 alius esset intrusus, & quia propter negligentiam quis iure suo non priuatur, vt tenuit Rota in pluribus causis, de quibus dixi in regula de iur. quæsit. non tolléd. quæst. 5. in fine. Et prædicta magis declarata fuerunt per Alber. in l. etsi post tres ff. si quis caut. Sed considera, an in contrarium faciat consi. Calder. de præben.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Per cessionem, seu renunciationem iuris extinguitur mandatum, & omisso procuratore contra renunciantem procedi potest per contradictas.

D E C I S I O XXXVI.

1 CLem. vlt. de procurat. procedit etiamsi solùm sit
2 facta renunciatio iuris, & non litis, † quia licèt per mortem non extinguatur lis in Rota, sed per sen-
3 tentiā, † tamen extinguitur mandatum, etiam per renunciationem solius iuris, & contra renunciantem potest procedi per contradictas. Ita hodie 14. Decembris 1537. in Oxomen. Archidiaconatus coram me, pro Roderico Lopez contra Alphonsum Henriquez, qui renunciauerat iuri in fauorem tertij, & sic Lopez neglecto

neglecto procuratore per contradictas habuit sententiam. Facit Rota decis. 376. in nou. Roman. cons. 374. præsens est quæstio. Stephan. Bertrand. cons. 250. vol. 2. licèt Guido Pap. contrà decis. 547. Viden. Felyn. cap. licet, lib. 2. de offic. deleg.

DE SEQVESTR. POSSES.

E P I T O M E.

Clem. 1. de sequestr. possess. & fructibus habet locum in eo qui incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc violatur sequestrum, sicut per prædicationem. Non habet locum in attentatis, neque in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Item non habet locum in eo qui accipit fructus post sequestrum separatos ante sequestrum.

D E C I S I O XXXVII.

1 CLem. 1. de sequestr. possess. & fruct. hodie 24. Nouembris 1534. in Taruisina Decanatus coram Ioanne Mohedano, tenuit Rota, quòd pœna huius Clem. haberet locum quando quis incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc dicitur violari sequestrum, sicuti violatur per prædicationem, 2 vt dicit Ægid. decis. 424. Non tamen habet locum in attentatis, Ægid. decis. 54. Felyn. in rubr. de re iud. col. 4. Cassad. decis. 134. 135. 136. 143. Et hodie 8. Februarij 1539. tenuit Rota, in Gerunden. beneficij de Storna coram Ioan. Mohedano, quòd hic text. non habet locum in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Nã violans illud non incidit in pœnam istius textus. Item voluerunt, quòd pęna istius textus 3 non afficit illum, qui accepit fructus post sequestrum qui erant iam collecti seu separati ante sequestrum, vt tenet Bonif. Vital. hic in fine princip. Et saltem auctoritas eius Doctoris qui fuit Auditor Rotæ excusat capientem, vt in ea causa accidit, in qua etiam fuit capta quantitas minima, videlicet vnius Ducati.

E P I T O M E.

Pœna priuationis imposita violanti sequestrum, non applicatur parti, sed beneficium debetur primo impetranti.

D E C I S I O XXXVIII.

1 ITem pęna violationis sequestri, hoc est priuatio beneficij, non censetur applicata collitiganti, quia eius fauore non apponitur priuatio, sed propter iudicis contemptum, & ideo primo impetranti dabitur. Ita hodie 10. Nouembris 1539. in Vrgellen. Archidia-2 conatus corã Marcello pro Cardinali Grimaldo, qui impetrauit cum clausula, [quouis modo,] contra Antonium. Nam voluit Rota, illam clausulam, [quouis modo,] comprehendere vocationem per priuationem istam, iux. alleg. Lap. 6. Vide Cardin. cons. 45. circa istam Clementinam, in eadem ibi, illi restituat qui fi-3 nalem, &c. Per ista verba fuit alias in Rota dictum, quòd sequester non poterit præsentare pendente sequestro, sed expectare finem litis. Felyn. in cap. cum Bertholdus, col. fin.

DE FIDE INSTRVM.

E P I T O M E.

Verbis narratiuis Papæ dicen. aliquem rebellem non creditur. Clem. 1. de probat. habet locum in Imperatore, sicut in Papa. Papæ fundanti se in facto alieno non creditur, nec facit præsumptionem, nisi rescriberet motu proprio.

D E C I S I O XXXIX.

1 CLem. 1. de probat. De mense Aprilis & Maij, vt sæpiùs disputata, conclusit Rota in Vrbeuetana Castri 1541. coram Ioanne Mohedano, quòd non credit verbis narratiuis Papæ, quòd aliquis laicus, etiam subiectus Ecclesiæ, sit rebellis, ad effectum, vt confiscentur eius bona, nisi aliunde probetur, per ea quæ latè tradit Dec. cons. 445. & 544. Ias. cons. 34. lib. 1. & 86. col. 1. lib. 3. Et plures alij quos allegauit Ant. Gabr. non obstante consilio Socin. 266. col. 12. Et ita etiam anno 1532. mense Aprilis tenuit Rota in causa Bonon. Bentiuolorum coram Paulo Capizucco. Item 2 14. Aprilis 1559. in Parmen. Vallium conclusit Rota, istam clementinam habere locum in Imperatore sicut in Papa. Et quòd dictum Gemini. cons. 96. non sit verum, cùm non detur diuersitas rationis, licèt Felyn. in cap. cum à nobis de testibus dubitauerit. Et omnia alia consilia Decij, & aliorum, quæ allegabantur, loquuntur in inferioribus ab Imperatore, & ideo non obstãt. Latè Dec. cons. 544. in glos. fecisse, in fine. Com-3 munis opinio est contra istam gloss. Videlicèt, quòd Papæ fundanti se in facto alieno non credatur, nec faciat præsumptionem. Ita Alexand. cons. 113. vol. 7. & Curt. sen. cons. 20. col. 5. Aret. in c. cum à nobis col. 3. de testib. Ripa in 2 respons. 6. col. 1. Aret. cons. 23. col. 2. Abb. cap. duorum de priuil. Oldrad. cons. 258. Rota 27. Maij 1541. in vna Vrbeuetana Castrorum coram 4 Ioanne Mohedano. Quod verum est, nisi Papa rescriberet [motu proprio] per dictum Lap. hic. quem sequuntur Doctores præfati & Curt. iun. cons. 61. col. 5. lib. 1. Socin. cons. 266. col. 12.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Execrabilis spoliatus non restituitur.

D E C I S I O XLI.

EXtrauagans Ioannis 22. execrabilis, de præbend. An execrabilis debeat restitui spoliatus, quòd nõ tenet Rota in antiquis. 371. Roman. cons. 499. Rot. decis. 16. in nou. Contrarium videtur sentire additio vlt. ad decis. 3. de restit. spol. in nou. & Oldrad. consil. 227. Cassad. in regul. de annal. fol. 180. Dixi in eadem regula. Vide glos. hic, verbo, ipso iure. Corsettus in regula quòd spoliatus fallen. 16. & 33. Abbas in disp. Titius 3. dub. & in cap. in literis col. penult. de restitut. spol. Et ita fuit coram Petro Bortio 8. Octobris 1535. in Giennen. beneficij pro Rodico Lopez contra familiarem Cardinalis Geneu. conclusum, quòd execrabilis, probata incompatibilitate non restitueretur.

DE

DE IVD. DE FOR. COMP. de Priuil.

E P I T O M E.

Gesta in partibus contra Curialem, vel ad Curiam venientem, non tamen priùs citatum sunt nulla, sine monitione vel inhibitione.

D E C I S I O XLII.

Extrauagans Eugenij 4. de priuil. Rota in vna Ge. tunden. hebdomadariæ coram me de mense Februarij 1541. tenuit, quòd sententia, & acta gesta in partibus contra Curialem sunt nulla, etiamsi contra iudices, vel partes prosequen. nullum anteà decretum fuisset monitorium vel inhibitio, & eodé modo decis. 13. eiusdem. Rota in eadem tenet, istam extrauagantem eodem modo tueri venientes ad Curiam, nisi illi priùs fuerint per citationem præuenti, & ex eo quia, quantum fieri potest extrauagans in dubio debet interpretari secundum ius commune, vt notat Salic. in l. 2. de noxa.

DE RESTIT. SPOLIAT. de rescript.

E P I T O M E.

D E C I S I O XLIII.

Remedium cap. reintegrandæ 3. quæst. 1. An istius Canonis remedium perpetuò competat, id est, vsque ad 30. annos, an verò sine præfinitione temporis latè disputat Cassad. decis. 6. de restit. spoliat. & Socin. cons. 39. col. 2. li. 3. tenet, quòd præscribatur spatio 30. annorum, & in cons. 266. col. 4. & seq. & 8. lib. 1. Sed quòd competat post mille annos, & in perpetuum, Rota in Placentin. Castrorum te sæpiùs disputata coram Ioanne Paulo de mense Martij, Aprilis, & Maij 1541.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Spoliatus à iudice non restituitur.

D E C I S I O XLIV.

Cap. præsentium, 7. quæst. 1. in glos. in aliam, ibi, quòd spoliatus à iudice non possit petere restitutionem circa illam glos. de spoliato à iudice Decian. in cap. referente oumer. 4. de præbend. Felyn. in cap. si quando, in princip. de offic. deleg. dicit, singulariter. Limita vt per Socin. in l. iustè ff. de acquiren. possess. Rip. in §. nihil commune l. naturaliter ff. eod. Ias. in l. à Diuo Pio §. 1. in venditorem ff. de re iud. Et latiùs in informatione causæ Romanæ Casalium inter Camillum & Iulium coram Ioanne Paulo 1541. in qua, Rota iudicauit iuxta istam doctrinam.

DE RE IVD. DE CAVS. POSSES.

E P I T O M E.

Sententia super possessorio debet ferri in scriptis, de æquitate tamen toleratur, si sine scriptis feratur.

D E C I S I O XLV.

1 Abb. cap. vlt. de iudic. num. 15. item debet ferri in scriptis. Quòd sententia super possessorio, sit diffinitiua; & debeat in scriptis proferri, tenuit Rota 16. Febr. 1540. coram Iac. Puteo in causa Vlixbonen. decimarum per ista dicta Abbat. Et quòd sit
2 diffinitiua tenuit Dec. dicens, esse communem, in cap. consultationibus, de offic. deleg. Et Ias. in l. quod iussit, de re iud. & Franc. Aret. in tract. quæ sit sententia. Et Prouiocial. fol. 34. cum alijs tunc allegatis. Hoc tamen intellexit Rota, quando causa possessorij, est causa principalis, secùs si accessoria, vt quia est commissum petitorium, & licèt ista de iure vera putauerit, tamen quia in præfata causa sententia erat multum iustificata, tendens in fauorem Ecclesiæ, fuit dictum, quòd de æquitate poterat sine solennitate prædictæ scripturæ tolerari, per dictum Cyni in l. iudicij C. de iudic. vt dixi in cap. fin. §. verum, numer. 17. de iudic.

DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Exceptio spoliationis repellit solùm illum qui spoliauit.

D E C I S I O XLVI.

Abb. cap. cum dilectus de ordin. cogn. num. 12. Exceptio spoliationis solùm repellit illum qui tenetur interdicto Vnde vi. Ista opinio videtur communis, nam eam sequitur Paul. Salicet. Alexan. Ias. & Coro. in l. si te bonis, C. de iur. delib. & dec. Tolle 443. & Neapol. 19. Ioao. Andr. & Gemin. cap. frequens, de restitut. spoliat. in 6. Rota in Perusina Prædij siue spolij coram Iacobo Puteo de mense Octobris 1541. & Mil. verb. possessorium deducens, cum alijs de quibus Hier. Castel.

DE PRÆBEN. DE REGRESS.

E P I T O M E.

Ex lapsu decem annorum videtur quis habere beneficium pro derelicto, & amittit possessionem, non titulum.

D E C I S I O XLVII.

1 Abb. cap. contingat de dol. & contumac. numer. 14. ibi, videtur quis habere beneficium pro derelicto, intelligitur, quoád possessionem, secus quoád titulum, siue ius mihi competens, quia illud non perditur ex patientia, vel negligentia mea, nisi in casibus à iure expressis, vt dixit Rota in l. solent. §. fin. de offic.
2 Proconf. Balb. de præscript. fol. 13. num. 49. Et ita intelligitur Abb. in cap. cùm venissiut, de restit. spoliat. Et in cap. capitulum de rescript. Ias. in l. 1. col. penult. C. de serui. fugit. Rota in vna Gebennen. pro Cardi-
3 nali Ancoitano coram Camillo 3. Iulij 1531. & 24. Nouembris 1539. Rota tenuit in Vrbeuetana Archipresbiteratus coram Ioanne Paulo, quòd ius regressus per cessum non perderetur per negligentiam Cardinalis Farnesij nunc Papæ, non petentis. Vid. Ioann. Paul. 56. 58.

DE

DE PRÆBEN. DE CONSTIT.

E P I T O M E.

Canonici conferentes Canonicatum contra formam statuti iurati sunt periuri, licèt collatio teneat.

D E C I S I O XLVIII.

Abb.cap.dilecto.de præben.num.18.verſ.& ideo, dicit Ioan.Andr.Hodie 10.Decembris 1533. de voto omnium qui his ſuper hoc votauerunt, ſententiam in Burgen. Canonicatus pro Ioanne Ruiz contra Ioannem Ognati, nam Canonici contra ſtatutum iuratum contulerunt Canonicatum Ioanni Ruiz qui non erat antiquior portionarius, quia ſecundùm ſtatutum debet dari antiquiori, vt erat Ioannes Ognati.

DE SOLVT. DE VAL. DE PENS.

E P I T O M E.

Moneta debet ſolui illius Valoris, cuius erat tempore quo fuit promiſſa.

D E C I S I O XLIX.

Abb. cap.olim de cenſibus nu.4. verſ. iuxta monetam quæ erat tempore contracti debiti. Iſta eſt communis opinio. vt latè probat Brun. de augm. monet. fol.25.verſ. his ſic præmiſſis. Quid autem in penſionibus ſolu[?]is? dicit idem. Declarandum tamen,vt per Abb. in c.quanto,num.14.de iur.iur.Cuius opinio in hoc eſt communis, ſecundum Brun. d. tract.fol.28. verſ.8. & fol.29. col.2. Et iſta quæſtio de penſionibus pendet nunc de menſe Aprilis 1540. in Segobien.penſionis coram Puteo.

DE DISPENS.

E P I T O M E.

Illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum poteſt obtinere portionem in Eccleſia Cathedrali.

D E C I S I O L.

Decif.2. de fil. presbyt. in nou. aliàs 136. Fuit hodie 28. Martij 1546. coram Nicolao Aragonia concluſum, quòd illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum ad beneficium, poſſit obtinere portionem in Eccleſia Cathedrali, in cauſa Ciuitaten. dimidiæ portionis.

DE PROCVRAT.

E P I T O M E.

Valent geſta per Procuratorem etiam ignorantem ſe eſſe procuratorem.

D E C I S I O LI.

Decif.7.de procurat.in nou. aliàs 145. in fine. Pro iſta deciſione facit decif. 19. eodem tit. in antiq. Felyn cap.ſciſcitatus.col.fin.de reſcript. Et hodie 12. Decembris 1533. iudicauit Rota in Zamoren. coram Sylueſtro, duobus exceptis. Vbi quidam Titius tanquam Procurator Ioannis obtinuit commiſſionem, & citationem contra Hieronymū, & deinde ille Procurator ſe abſentauit, poſteà Hieronymus citatus cõparuit, & petijt declarari litem nullam, attento quòd ille Titius non habebat mandatum,& verè ignorauerat ſe habere, quia impetrauerat tanquam aſſertus procurator Ioannis. Comparuit quidem Titius nomine Ioannis, & produxit mandatum Titij. Concluſerunt Domini, quòd ſufficiebat, & licèt Titius ignoraret illum mandatum, tamen clauſula rati quæ in ea erat, ſufficiebat quoàd actum per eum factum nomine domini ad notata per Domi. in cap. is qui, de procur. in 6. Imò iſte ſtylus fuit intellectus per Rotam, quando non conſtaret de mandato, vel in prima, vel in tertia Inſtantia, & vltrà. Ita in quadam Corduben. Prioratus coram Marcello anno 1531. Sed Alexand. conſ.72.vol.4.dicit,quòd poſt concluſionem in cauſa non poteſt produci mandatum, ſed vide eundem cõſ. 75. vol.5.Vide latiſſimè Curt.iun.conſ.67.per totum. Vide quæ dixi in 19. eod. in antiq.

DE PROCVRAT.

E P I T O M E.

Geſta per procuratorem Valent, licèt de procura tunc non appareat, ſi tamen erat procurator, & probari poteſt, quem eſſe procuratorem etiam per teſtes, etiam poſt ſententiam.

D E C I S I O LII.

Decif.19.eod.tit.in antiq. aliàs 248.Sed poſteà apparuit, & ſic poſt ſententiam. Et ita hodie practicatur in Rota,vt dixi in 7.eodem in nou.Et iſta deciſio non ſolùm procedit in mandato in ſcriptis, ſed etiam quando poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam probaretur, mandatum interueniſſe, per teſtes, vt concluſit hodie 4. Febr. 1538. Rota in Mediolanen.Præpoſituræ de Vico Baldono coram me inter Cardinalem Triuultium & Epiſcopum Nouarien.

DE PROCVRAT.

E P I T O M E.

Mandatum generale ad lites, trahitur & intelligitur etiam de futuris.

D E C I S I O LIII.

Decif.32.eod.tit.in nou.aliàs 413.Mandatum generale ad monendum omn. ſ lites, & ſingulas cauſas, quas,& quas habet,& poſſet habere, quæ & mouere vult, & intendit contra quaſcumque perſonas, & ipſæ perſonæ contra ipſum, &c. extenditur ad futuras lites. Fuit hodie 18. Febr. 1538. concluſum per omnes in Calagurritana Archidiaconatus pro Ioãne Angliano contra Ioannem Mahedarium,& idem coram me fuit tentum in eadem cauſa in prima inſtantia pro fundamento iſtius deciſionis, quæ eſt communis, vt tenet Alex. ind. in addit. ad Bart. & ibi, Roman. in l. damni 18. §. ſi is, de damn. infect. & tenet Abb. in cap.non iniuſtè de procur.

DE

DE PROCVR. DE RENVNCIAT.

EPITOME.

Procurator nomine alieno agens in re in qua habet interesse, videtur iuri suo renunciare, Vide An sit verum.

DECISIO LIV.

Decis.34.eod.tit.in nou.aliàs 415. ibi,&c, quibus iuribus F lyn. cap. literas col. 2. de præscript. in ca... quamuis in fine, de re iudic. in verb. procurator agit, Præpos.cap.iudicis,de nat.ex lib.ven.Et pro hac decisione Dominus Manilius Rotæ Auditor tempore Leonis Decimi iudicauit in causa Compostellana de Nauazo, in eo qui tanquam Procurator comparuit, vt videatur iuri suo renunciasse. Ita io quadam Bisontina Prioratus coram Mercurio allegauit Ioan.Baptista. Tantò magis, quando comparuerat in causa,non tanquam Procurator. Item videretur tunc iuri suo renunciasse si peteret, beneficium alteri adiudicari. Sed si se reum defendit, & stat in terminis defensionis, non potest dici renunciare Abb. cap.ex literis, de renunc. Item, quia ista decisio multò magis procedit in illo qui ignorauit cessionem beneficij factam in sui fauorem, ideò non potest dici renunciasse iuri quod ignorabat. Ioan. Andr. notat. in d. cap. ex literis, l. si mater de inoff. testam.C.

DE DOL. ET CONTVMAC.

EPITOME.

Quando Iudex est præsens in loco, non requiritur insertio commissionis in citatione.

DECISIO LV.

Decis.15. de dol. & contumac. in nou. alias 355. in fin. Declarat tamen, hoc procedere, quando citatio fit in loco vbi est Iudex, secus si in loco remoto,quia tunc requiritur insertio. Ita Rom. l.sciendum, col.12.nu.49. vers. quinta conclusio ff.de verb.oblig. Et opinionem Romani, quando Iudex est præsens, tenuerunt Ant.& Abb. cap. præterea,de dilat. Ias. in l.2.col.1.ff.si quis in ius voc non ier. & cons.145. col. 11. vol.4. Et iste casus modò pendet coram Thoma in Colimbrien. de Penacona 15.Nouembris 1540.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Iudex potest esse testis.

DECISIO LVI.

Decis. 5. de testibus in nou. aliàs 89. Iudex potest esse testis. Ita hodie 4 Nouembris 1541. iuxta illam decisionem iudicauit Rota, in Dolen. Pensionis,coram D. Iac. Puteo Vidend. Alber. de Malectis in tract. de testibus fol.7. vbi hoc examinat, Franc. cap.Romana col.2.de testibus Mil.in verb. testificari potest,Felyn.cap.cùm dilecti de accus.col.3.cap.quia nobis, col. penult. de testib.

DE LOCAT.

EPITOME.

Successor recipiens pensionem à conductore antecessoris, pro tempore quo recepit intelligitur remanere.

DECISIO LVII.

Decis.2.de locat.in nou. aliàs 233. ibi,pro tempore quo recepit pensionem. Iuxta istam decisionem tenuit Rota in Romana Afflictus, siue Portuen. inter Cardinalem Franen. & Petrum de Maximis, de mense Octobris 1541. coram Puteo,& de mense Martij 1542. iterum ventilatum coram eodem,vt infra 75.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Nomina capitularium non sunt de necessitate specificanda in mandato, sed sufficit dicere, PRAELATVS, ET CAPITVLVM, *& quòd sit appositum sigillum capituli.*

DECISIO LVIII.

Decis. 36. de procur. in antiq. aliàs 791. Etsi non ponat Capitulum. Ista decisio hodie seruatur in Rota, & non contrariatur alia in antiquis 132. vt Simonetta iudicauit in Placentina decimarum 1511. Et idem tenuerunt in Elboren. fructuum, de mense Decembris 1539. coram Petro Vortio, qui ita iudicauit.

DE CONCESS. PRÆB.

EPITOME.

Acceptanti beneficium incumbit probatio,si dicat posteà, non cadere in sua gratia.

DECISIO LIX.

Decis.8.de caus.poss.aliàs 193.in antiq. Acceptanti incumbit probatio.Ista decisio fuit approbata per Dominos triplicatis votis in causa Placen. Parochialis de Pagho,de mēse Ianuarij & Februarij 1542. coram Puteo,reprobata decis.Ægid.528. Eorum hac concurrit Gemin.cons.103. & Sylua de Benef.3. parte quæst.11.Lap. alleg. 120.

DE IVDIC. DE FOR. COMPET.

EPITOME.

Per decretum citationis perpetuatur iurisdictio, quoàd iudicem secus quoàd partem, nisi sequatur executio.

DECISIO LX.

Decis.Bisign.1.de offic.deleg.vers.non tamen quoàd partem. Istam decisionem tennit Rota in vna Vixbonen. decimarum coram Paulo, licèt plura in contrarium allegata fuerint.

DE

DE PRÆBEN.

EPITOME.

Reseruatio beneficiorum exceptis spectantibus ad collationem Episcopi intelligitur de illis in quorum quasi possessione conferendi est Episcopus.

DECISIO LXI.

Decis. Bisign. 5. de præben. Cald. cons. 23. Et ista decisio fuit seruata in causa Terracinen. Canonicatus pro Robust.

DE CONCESS. PRÆBEN.

EPITOME.

Impetrans tenetur probare, beneficium esse infra taxam sua expectatiua.

DECISIO LXII.

Decis. Bisign. 6. eod. tit. In gratijs factis sub ista forma speciali prout, hodie fit, expectatur: & istam decisionem tenuerunt Domini hodie 28. Iunij 1538. in vna Calagurritana Archidiaconatus coram Marcello pro Ioanne Anguiano contra Martinum Ximenez, qui dedit de expectatiua, quem Domini voluerunt astringere ad probandum, Archidiaconatū prædictum cadere infra taxam expectatiuæ per istam decisionem, & aliam Ægid. Et hoc idem 21. Nouembris 1540. fuit conclusum in Astoricen. beneficiorum coram Ioanne Paolo, & præteritis annis. Idem tenuisse Rotam in duabus alijs causis, vt annotauerat Marcellus, vt ipse in Rota retulit, rationes ponit Felyo. cap. ad aures de rescript.

DE RE IUDIC.

EPITOME.

Nihil refert in cuius persona Domini vel possessoris verba sententiæ concipiuntur.

DECISIO LXIII.

Decisio non. in addit. vlt. de procur. in cuius persona fint concipienda verba sententiæ; Canonistæ tenent nihil referre. Istam opinionem tenuit Rota de mense Octobris 1532. in Gennen. Decimarum coram me.

De Pact. Contractibus constit. dot.

EPITOME.

In alienatione rei dotalis æstimatæ immobilis requiritur solennitas auth. SIVE A ME.

DECISIO LXIV.

Vth. siue à me, C. ad Senat. Consult. Vellean. versic. & multò magis idem in dotibus, locum habet, quia ista auth. respectu consensus geminati, & alterius solennitatis requisitæ in donatione propter nuptias, etiam habet locum in alienatione dotis æstimatæ cum mobilium, Ea æstimatione quæ non facit emptionem: quod tenuit Rota 6. Octobris 1536. in Romana Domus coram Paulo Capizucho. Itaque doctrina Bart. hod. in 2. lect. & Paul. Castr. fuit approbata ad ampliationem, vel limitationem l. si æstimatis, ff. solut. matr.

DE EMPT. ET VEND. DE CONT.

EPITOME.

Læsus vltra dimidiam rescindit venditionem contra singularem successorem qui iustè emit.

DECISIO LXV.

L. 2. C. de rescind. vend. Ista lex est reperita per Socin. num. 519. An habeat locum contra singularem successorem Alex. cons. 92. lib. 4. tenet, quòd non. Contrarium tenent plures, quos allegat Pantaleo hic in repetitione col. 26. Et ita Rota 29. Octobris 1535. coram Bottio in Romana officij sequuta opinione Bald. hic 13. quæst. & Salicet. Et quòd habeat locum in subhastatione tenet latè Pantaleo, in repetit. limit. 8. col. 26. Dicit communem Alexan. cons. 17. in fine vol. 7. & in l. præteria ad l. falcid. Ita Rota, de mense Nouembris 1535. coram Petro Bortio in Romana.

DE IVD. DE DOTIB. DE TVTEL.

EPITOME.

Retentio dotis non fit matri quæ tutelam administrauit, quousque rationem administrationis reddat.

DECISIO LXVI.

L. vnica §. taceat. C. de rei. vxor. act. Numquid ob administratam tutelam possit fieri retentio dotis matri, donec reddat computum administrationis? Socin. cons. 126. & 180. tenet, quòd sic; & respondet ad illum tex. Sed quidā Ant. Neguz. de pignor. 1. memb. 2. partis, tenet contrarium. Hodie 27. Aprilis 1541. dubium discutitur in Vicentina dotis coram Ioanne Paulo, & die 26. Maij 1546. coram Fabio Accorambono in eadem conclusum est contra Socinum.

DE TESTAM.

EPITOME.

Testamentum imperfectum patris valet inter liberos, quando sunt æqualiter instituti, sed testamentum inualidum ratione præteritionis, nō valet inter liberos.

DECISIO LXVII.

L. hac consultissima, §. ex imperfecto C. de testam. Iste text. limitatur, non procedere quando pater non æqualiter testatur inter filios, sed in odium vnius, & commodum alterius, sed quando æqualiter in omnium commodum. Ita Roman. cons. 179. col. 1. editione & 385. in 2. col. Crot. cap. Raynutios col. 29. de testam. Sequitur Dec. cons. 105. col. fin. Et istud pūctum modò pendet coram Ioanne Paulo in Lucana de mense Decembris 1540. Et ita fuit conclusum; nam communis est opinio, quòd iste text. non procedit quando testa-

testamentum est inualidum ratione præteritionis, vt dicit Claud. Janter cætera col. 1. de lib. & posth. Ias. l. si filius qui in potestate, col. 6. eod. tit. Et pro opinione Dec. d. cons. 105. tenet Ant. Rub. cons. 6. & 7. & idem Dec. in l. 1. C. vnde liberi, & cons. 63. Vide Tiraq. in tract. de iure primog. qui tenet hanc partem.

DE EXPENSIS.

E P I T O M E.

Priuilegium vni ex colliligantibus ex causa onerosa concessum non competit alteri.

D E C I S I O LXVIII.

L. vlt. C. de fruct. & lit. expens. Rot. 5. Martij 1546. in vna Conchen. Parochialis coram me tenuit, priuilegium concessum notarijs Rotæ de litigando gratis quoad expensas, non prodesse aduersario non priuilegiato condemnato, quominùs teneatur soluere expensas quas si ipse vicisset, in causa fecisset. Nec obstat iste textus, quia procedit in priuilegio gratioso, non autem in oneroso, vt dicit hic Salicet, quale est notariorum, & similium ementium sua officia, vel laborantium in vinea Domini. Et ita Franch. Pisguisa obtinuit contra Ludouicum de Torres.

DE PIGNOR.

L. 2. C. de pignor. Notabiliter limitat Chassan. in tract. glor. Mund. in pat. 99. consid. 25. limit. fol. 102. Cremen. sing. 54. Ant. Neguf. de Pignor. 1. membr. 8. partis num. 20. fol. 163. Quos sequuta est Rota in Romana domus 12. Nouembris 1540. coram Petro Bortio.

DE FORM. COMPET.

E P I T O M E.

Vbi quis exercuit argentariam, ibi rationes edere debet.

D E C I S I O LXX.

L. prætor ait, §. 5. etiam ff. de eden. quòd vbi argentariam exercuit. Et sic in vna Florentina pecuniaria coram Ioanne Paulo tenuit Rota de mense Iunij 1538.

DE PIGNORIBVS.

E P I T O M E.

Pignore reddito debitum peti potest, nec præsumitur solutio.

D E C I S I O LXXI.

L. postquam verò, ff. de pact. debitum peti posse. Cuman. cons. 39. col. 2. Et ita tenuit Rota coram Mohedano de mense Iunij 1537. in vna Redonen. Parochialis de Rostonis pro Ioanne Clerici contra Ioannem Mullium.

DE CONCESS. PRÆBEN.

E P I T O M E.

Qualitas adiecta verbo intelligitur secundùm tempus verbi. Secundùm finem gratia concessa sine præiudicio expectantium, intelligitur de illis qui essent tempore vacan. licèt non essent tempore gratiæ.

D E C I S I O LXXII.

L. in delictis §. 1. de noxal. in summar. Bald. Qualitas iuncta verbo, significat secundùm verbi tempus: Cardin. cap. perpendimus col. 8. de sent. excom. ponit notabilem limitationem. Et quòd qualitas debeat attendi secundùm irritum, & tunc dicatur tempus verbi, est decis. 857. & seq. in antiq. per istum text. & alia quæ tenet Oldrad. cons. 58. & 168. 102. quæst. Et Cassad. decis. 3. de præben. Iuxta quas decisiones Rota mense Decembris 1540. in Virdunen. Canonicatus, coram Puteo, tenuit, quòd si Papa in sua gratia dicat, illam concedere sine præiudicio expectantium gratias suas prosequendi, quòd illa verba debent intelligi de expectatiuis, non solùm de extantibus tempore datæ gratiæ, sed de concessis tempore post vacationem beneficij. Et sic illud tempus debet considerari. Et hoc propter dictionem tunc positam in gratia. Et ita excluditur ratio l. si ita de aur. & arg. legat. in contrarium alleg. ad quam decis. 857. respondet. Et quòd qualitas adiecta debeat interpretari iuxta tempus verbi, Bartol. Brix. latè in repertorio, in verb. qualitas. Vid. Ægid. decis. 575. & contrarium 1. Dec. in nou. de procur.

DE PROCVRATOR.

E P I T O M E.

Procurator ex iusta causa potest etiam in faciendo excedere fines mandati.

D E C I S I O LXXIII.

L. si hominem ff. mandati. Quòd ista lex procedat etiam si procurator excedat in faciendo, Rota 20. Maij 1538. in Manticana Zuecarorum coram Petro Bortio. Pro qua facit l. in confirmando vtilitatem ff. de confirm. tutor.

DE PACT. DE CONTR.

E P I T O M E.

Promisio casuum fortuitorum comprehendit insolitos.

D E C I S I O LXXIV.

L. fistulas, §. vlt. ff. de contrah. empt. Quòd promissio casuum fortuitorum comprehendit insolitos, conclusit Rota, coram Mohedano in Mediolanen. pensionis de mense Ianuarij 1534. Vide Socin. in l. si ex toto, in princ. col. 2. de legat. 1.

D E.

DE EXPENSIS.

E P I T O M E.

Relocatio solum pro tempore, quo pecunia recipitur facta intelligitur per successorem.

DECISIO LXXV.

Item quæritur §. qui impleto, ff. locat. limitat. vt dixi in nou. decis. 233. num. 55. vbi est bona decisio, quam tenuit Rota coram Puteo Octobris 1541. in causa Portuen. affictus inter Cardinalem Tranen. & Petrum de Maximis. Et hodie 17. mensis eiusdem conclusit Rota pro Cardinali N. contra Petrum de Maximis, quòd licèt Cardinalis post finitam locationem per promotionem Cardinalis Tranen. eius prædecessoris, non receperit aliquas pensiones nomine affictus, non per hoc censetur relocasse dictas possessiones Portus, licèt Petrus probauerit fuisse de consuetudine 40. annorum illas possessiones locari solitas ad nouennium. Nam hoc non obstante, non videtur Cardinalis tacitè relocasse nisi pro illo anno currenti iuxta dispositionem illius text. ad quem vide da est decis. Neapol. 366. & Ægid. decis. num. 348. & not. iuxta illius decis. Neapol.

DE PROCVRATOR.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus potest præsentare, & Clericus etiam, si non fuit declaratus, & publicatus, secùs si fuit declaratus.

DECISIO LXXVI.

1 Duo sunt Titij ff. de testam. tutel. Calder. de priuil. conf. 6. & Oldrad. conf. 1. 2. volum. vbi loquitur de duobus mandatis, & duobus testamentis. Et 2 quando duo mandata eiusdem dātur, vnum purum, & alterum sub conditione, quod debeat valere vid. Ægid. decis. 321. Pendet causa coram Marcello in Montis Regalis Archipresbiteratus, de mense Ianuarij 1539. Et 13. eiusdem, tenuit Rota neutrum valere. Nec obstat Bald. l. falsus, C. de furt. col. 9. quia loquitur quando duo mandata differunt in summa, secùs si in qualitate. Ita Alex. in l. 1. §. si stipulanti, col. 1. ff. de verb. oblig. & de duobus mandatis, quòd debet valere minus præiudiciale, Bald. in l. falsus col. 9. vers. suas tamen & ibi. Apostill. C. de furt. Ias. in l. 1. 2. & 3. ff. solut. matr. Dec. in l. in ambiguis, de reg. iur. Tamen Rota in vna Montis Regalis coram Marcello de mense Ianuarij 1539. vt dixi, tenuit, neutrum valere. Et ita dicit, à Rota fuisse suo tempore decisum, Rom. sing. 251. vbi allegantur alia. Idem tenet Alex. in l. si quis antea, & ibi Socin. 6. not. & Ias. de acquir. possess. Et omnes sequuntur Bald. d. l. falsus. Quod intelligitur quando mandata sunt diuisa in qualitate, prout in casu proposito, quia vnum erat ad renunciandum iuri simpliciter, aliud eodem die coram ijsdem testibus, & notario factum eidem personæ ad permutandum, tunc neutrum valet; secùs in summis, vt ibi, & prædictam opinionem tenet Ias. in l. edita num. 35. C. de edict. diu. Adr. tolleu. Gemin. cap. si à sede 10. col. de præbend. in 6. Et ita declarat additio ad Bald. d. l. falsus, & hoc tenet Oldrad. conf. 1. col. 2.

QVI FIL. SINT LEGIT.

E P I T O M E.

Filius præsumitur mariti, & non adulteri, nisi in contrarium plures præsumptiones concurrunt.

DECISIO LXXVII.

Miles §. quapropter, in fine ff. de adult. singularis, vt latè Barbat. conf. 58. lib. 2. & Crem. notab. 126. Et hodie 3. Iunij 1538. Rota in Placentina legati de Todeschis coram me tenuit, præsumptionem istius §. non procedere, quando in contrarium essent plures præsumptiones, vt in dicta causa, quos refert Aloysius Aduocatus.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Successor non tenetur probare omnia narrata in gratia antecessoris, vt putà, Doctoratum, vel familiaritatem.

DECISIO LXXVIII.

Ægid. decis. 561. Probatio Doctoratus & familiaritatis narratorum in gratia Ioannis non pertinet ad P. Et ita de mense Decembris 1533. fuit iudicatum coram Ioanne Clerici in Tirasonen. Canonicatus pro Torres, & in Zamorensis Archidiaconatus coram Camillo pro Galerano Buoninsegne. 12. Decembris 1533. Pro quibus Ias. in l. 2. C. de iur. emphy. & Socin. conf. 145. Et facit Ægid. decis. 112. & 641.

De Excommunicat. de Iur. Patr.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus potest præsentare, & Clericus etiam, si non fuit declaratus, & publicatus, secùs si fuit declaratus.

DECISIO LXXIX.

Excommunicatio. Patronus excommunicatus nō potest præsentare, in antiq. dec. 161. Hoc tamen fuit declaratum in Rota in vna Zamoren. Archidiaconatus coram Ioanne Clerici, de mense Martij 1533. procedere in clerico, secùs in laico. Et fortè si clericus non esset declaratus, & publicatus, potest præsentare, per extrauag. Martin. Vide Felin. c. ad proband. de re iudic. decis. 522. in antiq.

DE PRÆBEN.

E P I T O M E.

Gratiam SI NEVTRI, continentem priuationem faciendam sufficit intimare procuratori.

DECISIO LXXX.

Gratia, si neutri, debet per Auditorem reo absenti intimari, in nou. dec. 420. licèt in caus. de rescri. & 750.

& 750.in antiquis, aliàs 20. de dol. & contumac. Quæ dicit, quòd quando cōmittitur priuatio beneficij, debet fieri intimatio principali, & non procuratori existenti in Curia. Et iste casus modò pendet corā me in Conuersana Archidiaconatus, & Archipresbiteratus, de mense Februarij 1539. in qua fuit conclusum, quòd sufficeret Procuratori intimare gratiam [si neutri,] continentem priuationem faciendam: secus, si est simplex gratia cū commissione priuationis, quia tunc procedit decis. 750.

De Conceff. Præben. De sent excomm.

E P I T O M E.

Irregularis acceptare & prouidere potest expectanti, sicut exequutor excommunicatus & laicus, tanquam procurator & capax prouisionis ab exequutore.

D E C I S I O XXCI.

IRregularis potest acceptare, & acceptāti prouidere. Ita hodie 8. Decembris 1533. coram Nicolao Piccolomineo in Giennen. Parochialis pro Ioanne Porno contra Gabrielē Vignodi. Quia ratio decisionis 128. in antiq. quæ vult, quod exequutor excōmunicatus prouidere possit, à fortiori militat isto casu. Tum etiam quia collatio tali facta valeret, ad not. in cap. nostra, de concess. præbend. Ergo & alteri facta.

De Conceff. Præben. De Procur.

LAico procuratori clerici potest fieri prouisio per exequutorem, & potest acceptare. Abb. in cap. accedens, de præbend. Et ita hodie 20. Iunij 1539. tenuit Rota in Palentina Sacristiæ corā Paulo Capizucho, & temporibus pretēritis idem tenuit in alia, coram eodem, vt notauit Marcellus.

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Nominatus ab habente facultatem, si per Superiorem recipitur, licèt nominans desinat habere facultatem, non expirat nominatio.

D E C I S I O XXCII.

HAbens facultatem nominandi loco sui ad participationē priuilegiorum, vt Milites sancti Petri, si nominant virum, & ille nominatus expediuit gratiam expectatiuam tanquā talis, & Papa concedit; talis nominatio non expirat, etiamsi nominatus desinat esse miles, vt conclusit Rota de mense Decembris 1532. coram Ptolomeo, in Placentina. Pro qua allegabatur text. in cap. bonæ 1. & 2. de postulat. Prælat. vbi nominatio nihil iuris tribuit, sicut postulatio, quæ re integra potest reuocari. Si tamen illam admittit Superior, fit irreuocabilis, d. cap. bonæ 2. quia tunc effectus dicitur consumatus, & cessante causa non cessat effectus. Et pro decis. est cons. Franc. Xip. 2. li. 2. respons.

DE DILAT. DE REMISS.

E P I T O M E.

Obliganti se de stando vnicæ sententiæ noua dilatio pro remissoria datur, licèt in primo termino fuerit negligens.

D E C I S I O XXCIII.

REmissio ad partes nō conceditur cuilibet partiū, nisi semel, decis. 520. & 830. in Antiq. Ægid. 36. Tamen quando quis obligatur stare vnicæ sententiæ, solet iterum vel pluries ex iustis causis dari, vt in Casanico, coram Marcello, & in Placen. coram Simonetta. Vid. in nouis 215. & 218. Item quando est suspicio calumniæ, remissoria non datur, Innoc. in cap. post erectionem, de concess. præb. Ægid. dec. 427. qui dicit idē in eo qui fuit in notabili negligentia exequēdi remissoriā infra tempus; nam alia dilatio danda nō est, vt latè idem Ægid. cons. 36. In contrarium facit 20. de testib. in nou. Sed hodie 6. Octobris 1536. fuit limitata decisio, & cont. Ægid. Nisi petens dilationem ad exequendam remissoriam omissam per negligentiam, se obligaret stare vnicæ sententiæ. Ita concluserunt in vna Virdunen. Canonicatus coram Aragonia.

D E C I S I O XXCIV.

SEntentia lata ab obseruat. iudicij, etiam per ineptitudinem libelli, est interloquutoria habens vim diffinitiuæ. Et ideo ab ea appellari potest verbo, sicut in diffinitiua, c. cordi, de appell. in 6. & clem. appellāti tali casu non habet locum. Ita per omnes conclusum est, excepto Nicolao Picolomino in Gebennen. Prati, corā me 29. Febr. 1532. Et quòd haberet vim diffinitiuę allegabatur decisio 3. de dol. & cōt. in antiq. Felyn. in rubr. de re iud. col. antepenult. In contrarium per Nicolaum Aragon. allegabatur quoddam Cōcilium, Aret. & Iasōn l. properandū §. & si quidem, de iudic. Dixi latè in addit. ad Bart. in l. Titia, de accusat.

DE RE IVD. DE APPELL.

E P I T O M E.

Debitor sub pœna, non tenetur facere consignationem in loco destinato solutioni, si ibi non adest certus procurator ad recipiendum.

D E C I S I O XXCVI.

BArt. in l. si reus ff. de procur. in fine. Hoc dictū Bar. limitatur, tantùm habere locum in casibus in quibus requiritur consignatio, vt ad impediendum vsurarum cursum, alias secus, vt declarat Alex. cons. 92. num. 10. lib. 1. vbi tenet, neque istam consignationem, neque oblationem esse necessariam, sed debere esse. Ita tenuit Aret. con. 162. incip. verū est. Iasōn l. ad diem, de verb. oblig. circa finē, Anchar. cons. 85. Qui omnes tenet, oblationem non esse necessariā. Et ita tenuit Rota in vna Cremonen. pensionis corā Christophoro Panigarola Decembris 1529. & Febr. 1540. in Astoricen. præstimonij coram Ioanne Paulo, vbi sicut in illa Cremonen. agitur de priuando ob non solutionem pensionis, seu assignationem non factam in loco

in loco destinato solutioni. Nam conclusit Rota, quod si non est certus procurator ad recipiendum, non tenetur debitor de necessitate consignare, per præfata. Cum quibus transit Marcus Antonius Bauetrius, de mora, in fine Ias. in l.2.q.20.C.de iur.emphyt. Purpurat. in l. vnuum, nu.24. Facit decisio in l. nō hoc culpa, col.penult. C. vnde leg. Cotu.cons.79.col.vlt.vol.3.

De Iudic. de Caus. Posses.

E P I T O M E.

Creditoribus habentibus hypothecam, si debitor cadat à possessione datur vtile interdictū pro illa reuocanda.

D E C I S I O XXCVI.

BArt. in l. si rem alienam, de pignor.act.nu.9. intẽrabitur vtile interdictum. Istam opinionem dicit Ias. communiter teneri in §. Item Seruiana col.17. Tenuit Rota in Romana viginti millium ducatorū Ducis Florentiæ nomine Alexandri corā Iacobo Puteo.

DE CONFESS. DE PROCVRAT.

E P I T O M E.

Procurator generalis non potest reuocare confessionem ætatis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris.

D E C I S I O XXCVII.

BArt. in l. si hominem ff. mandati. Rota in Legionē. Parochialis coram Puteo 28. Febr. 1541. tenuit, procuratorem generalem non posse reuocare confessionem in actis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris, per doctrinam Bart. hic & Bald. in l. error. in fine C. de iuris & fact. ignor.

DE TESTAMEN.

E P I T O M E.

Etiam ex causa præteritionis testamento nullo, clausula codicillaris operatur.

D E C I S I O XXCVIII.

BArt. in l. 1. ff. de iur. codicill. nu. 9. Iac. Bald. & antiquus glossator tenerit istam opinionē contra glos. in auth. Et communiter tenetur, vt probat Dec. cons. 242. col. 2. & Guill. Bened. in cap. Raynutius vers. in eodem testam. 1. num. 242. & Rota 4. Februarij 1541. iudicauit in Liuiana hæreditatis corā Ioanne Paulo.

DE TESTAMENT.

E P I T O M E.

Clausula Codicillaris ex consuetudine notariorum censetur apposita, & de ea præsumitur notarius rogatus, si eam legerit coram testatore.

D E C I S I O XXCIX.

BArt. ibidem num. 10. in fine, magis de consuetudine notariorum, quàm quòd testator deliberet quid importet. Item plures quos allegat Curt. iun. cons. 3. col. vltim. qui dicit, communem. Et vid. Ant. Gabr. in causa Lucinia coram Ioanne Paulo mense Decembris 1540. In qua idem tenuit. Rota tamen contra Bart. & quòd clausula codicillaris censeatur apposita de voluntate testatoris. Dec. post Bart. & alios in l. vt liberis n. 14. C. de collat. quod latè Alexan. cons. 142. col. 3. & 4. vol. 2. vbi respondet ad contrarium, de quo ipse col. 2. Et quòd licèt clausula non sit apposita, censetur notarius rogatus ex consuetudine. Alex. cons. 53. col. 3. lib. 7. Declarat Aret. ista dicta Bart. & defendit, cons. fin. col. fin. Nam contra Bart. dicitur, quòd notarius præsumitur rogatus ponere dictam clausulam consuetam, quia dicit esse verum, quando eam legit coram testatore, tunc licèt testator nihil dicat, præsumitur rogatus, secùs si eam non legerit, sed posteà apponat. Et ita debet intelligi Bart. Facit Corn. cons. 50. col. 3. lib. 3. vbi præsupponit claram lecturam, vt præsumatur posita de voluntate testatoris. Idem Corn. cons. 225. col. fin. lib. 3. Et Socin. cons. 93. col. 9. num. 27. vol. 4. non solùm requirit lecturam, sed quòd testator intellexerit vim clausulæ, & quòd etiam si non legatur, stetur notario, ex consuetudine loci. Guil. Bened. in cap. Raynutius fol. 20. de testam.

DE CAVS. POSSES.

E P I T O M E.

Quasi possessio eligendi perditur, si alius eligat, & possidens eligere negligat.

D E C I S I O XC.

BArt. in l. 1. §. huius, num. 30. ff. vti possid. vers. istud commune, perderet quasi possessionem. Vide plura per Roch. de iurepatr. verb. competens, nu. 42. Rota 13. Februarij 1542. in Romana viginti millium ducatorum coram Iacobo Puteo pro hæredibus Alexandri de Medicis contra Margaretam Austriam.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Concessum ex duplici causa finali, non cessat vna cessante.

D E C I S I O XCI.

BArt. in l. si neutri §. 1. ff. de priuil. cred. num. 1. Vbi aliquid conceditur ex duplici causa finali. Idem in rescriptis, & priuilegijs procedit. Cassan. cons. 64. col. 5. Fel. c. ex parte, col. 12. vers. fallit 3. de rescript. Ita Rota in Parmen. seu Ferrar. Præceptoriæ coram Marcello de mense Iunij 1541. Sy. u. nupt. latè, fol. 25. col. 4.

DE SOLVTION.

E P I T O M E.

Debitores rebellium liberantur soluendo Superioribus ciuitatis.

DECISIO XCII.

BArt. in l. creditur 102. ff. de solution. nu. 2. vers. in contrarium videtur, quòd sint liberati. Hoc latè tenet Dec. conf. 25. & Afflict. decis. 150. Rota de mense Martij 1540. in Forolinien. pecuniaria, coram Maynoldo Episcopo Forolinié. cōtra hęredes de Strozzis.

DE PRÆSCRIPT.

EPITOME.

Naturalis obligatio tempore nōn tollitur, sed bene omnis eius effectus.

DECISIO XCIII.

BArt. in l. vltima §. 1. ff. rem rat. haberi. Licèt tēpore non tollatur naturalis obligatio, tollitur tamen omnis eius effectus. Ita est communis opinio Bald. de præscript. 1. par. quæst. 6. Rota bis de mense Februarij 1541. in Fulginaten. pecuniaria coram Petro Vortio.

DE TESTIBUS.

EPITOME.

Trebellianica in filijs primi gradus hodie prohiberi potest.

DECISIO XCIV.

TRebellianica potest prohiberi per testatorem in liberis primi gradus, Alex. conf. 29. lib. 50. Rota coram Marcello de mense Iannarij 1532. in Romana de Bubalis, & aliàs bis idem tenuit Rota, vt notauit Simonetta.

DE VSUR.

EPITOME.

Vsurarius est contractus census disponens, re super qua imponitur perempta, esse impositum super alijs bonis.

DECISIO XCV.

VSurarius iudicatus fuit contractus per Staphil. in causa Argentina census, propter clausulā insolitam, quòd si periret res super qua census imponitur, super alijs bonis suis census esset impositus. Vid. Bald. conf. 447. & 7. art. 9. Aret conf. 8. & 9. vol. 2. & l. si quis sub conditione, ff. de condit. instit. & ibi Paul. de Castro.

De Probat. De Rest. in Integr.

EPITOME.

Restitutio in beneficialibus maiori 24. annis non datur.

DECISIO XCVI.

ÆTas per instru. curæ ad effectum restitutionis non probatur. Salicet. in l. si minorem C. de restit. in integr. Item licèt probetur, non sufficit in beneficialibus, nisi sit minor 14. Lap. alleg. 52. num. 10. in fine. Contrà Rota 9. Martij in Toletana Canonicatus contra Episcopum Placen. cōram Pamgarola.

DE PRÆB. DE PRIVIL.

EPITOME.

Etiam in causa restitutionis allegans priuilegium debet probare eius qualitatem.

DECISIO XCVII.

PRædicatores qui allegant Martinianam, vt Religiosi possint habere domos cum sufficienti dote, deberent in causa restitutionis probare ante omnia, quòd domos istas habuerunt, cum illa qualitate in eo requisita. Nam est regula, quòd vtens priuilegio, vt sibi prouideatur, debet probare qualitatem in eo requisitam. Bart. in l. 1. §. quod ait, ff. ne quid in flumin. pub. Latè Felin. cap. auditis, col. penult. de præscript. Rota pridie Natal. Domini 1529 coram Petro Bottio, in Toletana domus, & bonorum.

De Restit. in integr. de iureiur.

EPITOME.

Enormis læsio non obstante iuramento operatur restitutionem.

DECISIO XCVIII.

ENormis læsio facit, vt non obstante iuramento, de non contraueniendo, quis restituatur. Abb. cap. cùm contingat, de iureiur. Rota de anno 1513. in Romana domus de Columna.

De Restit. Spoliat. de iudic.

EPITOME.

Restitutio datur monialibus etiam excommunicatis, non tamen publicatis.

DECISIO XCIX.

REstitui debent Moniales in causa Abulen. coram Ioanne Clerici, 19. Nouembris 1513. cùm vna nocte sint omnes asportatæ, & vna auulsa à Crucifixo, maximè cùm habeant sententiam. Non obstante, quòd iste iudex fuerit recusatus, quia hoc fieri non poterat, quia Religiosus. Franc. cap. postremo vers. 6. quæro, de appell. Nec obstat, quòd Moniales sint excommunicatæ, cùm non sint confessæ, quia cùm non sint publicatæ, & agant de se redimendis ab huiusmodi tyrannide, & vsurpatione, possunt impetrare, & agere. Felin. cap. vlt. col. de except. Dominicus cap. 1. in fine de rescript. in 6. Etiam Auditor de voto Rotæ iudicauit, quòd Moniales compulsæ sunt reintegrandæ, & religiosus iudex non potest recusari, vt suspectus.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens solennitatem in donatione inter viuos

viuos, vel causa mortis, non habet locum in patre donante filiæ.

DECISIO C.

Lib.4.cae.22.statut. Vrbis de donat.inter viuos, vel causa mortis. An habeat locum hoc statutum, quando Pater donat filiæ, pendet in Rota coram Marcello in Romana Parafrens. & 10. Februarij 1533. tenuit quòd non, per dictum Ias.in l.præses &l. transactionem nor.C.de transact. Bald.in l.pactum C.de collat.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens solemnitatem in obligatione minorum, & mulierum non procedit in patre vel matre donante.

DECISIO CI.

IN nonis statutis cap. 19. de pactis & donationibus non valituris. Limitatur, non procedere hoc statutum in patre, vel matre donante filio propter affectionem. Bald.in l.pactum, C. de Cullat. Alex. cons. 166.col.1.& 29.col.3.Dec.cons.180.Ias.133.vol.4.& in l. transact. Et Rota 24. Iunij 1541. coram Thoma de Thanis in Romana dotis pro Curtio, & fratribus de Matthæis. Vide quæ addidi in §. omnium col. 10. de act.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Consanguineorum appellatione in statuto Vrbis veniunt cognati.

DECISIO CII.

IBi [Nisi duobus consanguineis proximioribus,] conclusit Rota in vna Romana corā Capizucho mense Maij, ac Iunij 1536. quod sub isto verbo comprehenduntur cognati, vel proximiores ex parte matris.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Interesse consideratur in actu super quo præstandus est consensus in statuto Vrbis.

DECISIO CIII.

IBi, [quorum non interfit.] Istud interesse declarat 12. Iunij 1536. in Romana coram Capizucho, de interesse super actu, super quo præstari debeat consensus. Et hoc sæpiùs Rota dixit.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum excludens sorores dotatas à successione fratris, intelligitur de dotatis ex bonis defuncti fratris.

DECISIO CIV.

CAp.4.de success. ab intest. Vide latè Brun.de statut.quòd stantibus masculis argu.8.quæst.16.& Rota de mense Martij 1542. in Romana hæreditatis de Flores corā Thoma de Ianis tenet, hanc congruā dotationem debere intelligi de bonis defuncti fratris, Bart.in l.1.C.de leg.& Brun. Sed vbi non sunt dotatæ à defuncto, sufficit, quòd fratres qui succedere volunt excludendo sororem, sint parati eam dotare, vt ibi dicitur.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Terminus iuris secundùm statutum Vrbis, est quinque dierum, illorum, qui per idem statutum dantur ad repræsentandam appellationem.

DECISIO CV.

CAp. 48. de temp. apostolor. peten. 12. Octobris 1531. fuit propositum dubium istius statutis per Simonet. An per statutum istud dentur alij 5. dies appellanti pro termino iuris vltra illos quinque quos habet ad repræsentandum, iuxta formam statutorum lib.2. cap. 162. fol. 41. An verò illi quinque dies dati ad repræsentandum, dentur etiam per istud statutum pro termino iuris. Et fuit conclusum, quòd esset vnus & idem terminus. Pro qua opinione facit, quia istud statutum est declaratorium, & qui declarat nihil de nouo inducit, l.hæredes, ff.de testa. Secundò, quia ista verba [ille idem terminus,] important identitatem termini, non alium terminum quinque dierum, quia esset terminus similis illi de quo in primo statuto & nullum simile potest dici idem: l. quod Nerua, ff. depofit. Et quia est hic relatus ille qui se ad aliud refert.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Procurator ad componendum non potest gratuitum pactum facere.

DECISIO CVI.

FEder.cons.177.super primo puncto, pnto non posse gratuitum pactum facere, cùm huiusmodi pactum sit donatio. Hoc consilium sequitur Ias.in l.contra iuris §.si filius ff.de pact.& tenuit Rota, in Abulē. pecuniaria de mense Octobris coram Paulo.

DE TESTAMEN.

EPITOME.

Vt supra decis. 67.

DECISIO CVII.

ROman.cons.176.fol.129.col.2.beneficia quæcunque quoq; consequuntur per testamentum paternum factum inter liberos: locum habet quādo pater, si plures habet filios, in omnium fauorem disponit. Limitatio ad §.ex imperfecto, quā sequitur Dec.cōs.105.

B 3 col.

col.final. Idem Roman. conf. 385. col. 2. sequuta est Rota 17. Decembr. 1540. in vna Liuiana coram Ioanne Paulo compromissa. Vide suprà 67.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.

Procura ad præsentandum in genere, est valida.

D E C I S I O CVIII.

ROch. de iurepatr. verb. honorificum quæst. 5. Ad uertendum est, circa hanc quæstionem, quòd sufficit, Procuratorem esse constitutum ad præsentandum in genere. Ita hodie 7. Maij 1540. tenuit Rota in vna Astoric. n. Canonicatus coram Raynaldo Petrutio, vbi tractabatur de indulto Marchionis Astoricen. vigore cuius potest præsentare ad Canonicatum, & beneficia vacantia, ac si esset patronus ex dotatione, & fundatione, quia Marchio constituit Procuratores idoneos ad præsentandum personas idoneas ad beneficia vacatura; & valet. Et ita ibi iudicauit Rota pro Bernardino de Quiros contra Franciscum Lumel.

DE FID. INSTR. DE PROBAT.

E P I T O M E.

Licentia ordinarij probatur per verba enunciatiua in instrumento Ordinum.

D E C I S I O CIX.

CArdinal. cap. Albericus, de testibus. Per instrumentum Ordinum celebratorum de consensu Ordinarij probatur consensus. Hoc tenuit Rota 23. & 27. Octobris 1542. in vna Calaguritana Prioratus coram D. Fabio, licèt contrà, teneat Castan. conf. 20. num. 19. quia licentia debet præcedere actum, & in scriptis debet de ea constare, vt idem dicit in consuet. Burgundię.

DE DISPENSAT.

E P I T O M E.

Dispensatus vt fructus percipiat, a fortiori habebit distributiones quotidianas.

D E C I S I O CX.

GEmin. cap. ex eo, §. elapso, de elect. in 6. Quando in dispensatione dicitur, quod fructus percipiat interim absens. Ita sequitur hic Philippus, & Ancardi. hoc est in fructibus, fortiùs in distributionibus quotidianis, argum. cap. final. de rescript. cap. cùm non deceat, suprà eodem. Et tenet expressè Ant. cap. cùm ex ratione, in fin. de ętat. & qualit. Ita anno preterito, & nunc de mense Februarij 1540. tenuit Rota in Romana Canonicatus Sancti Celsi contra Ioann. Baptistam de Nigronis pro Capitulo coram Ioanne Paulo.

F I N I S L I B R I P R I M I.

ILLV-

ILLVSTRISS^MI AC REVERENDISS^MI

D. LVDOVICI GOMES

EPISCOPI SARNENS.

ROTÆ ROM. DECIS.

LIBER SECVNDVS.

DE CONCESS. PRÆB.

EPITOME.

Si in gratia sint clausulæ, & facultates insolitæ, non videtur expectatiua, sed potiùs reseruatio, tamen fuit tentum contrarium.

DECISIO I.

FVIT dubitatum in vna Hispalen. Canonicatus, & Præbendæ coram Capizucho, An gratia Petri Suarez concessa per Leonem decimum, ad Canonicatum, & præbendam Hispalen. cum creatione in Canonicum, & ad quæcumque beneficia etiam reseruata, & seruitoria, cum clausula suspensiua, siue derogatoria quarumcumque gratiarum, & expectatiuarum, & cum clausula [quòd illa gratia perinde valeret, ac si,] sub data Kal. Nouembr. Pontificatus sui anno V. & processus die 3. Iulij decreti fuissent, quo tempore concessæ fuerant expectatiuæ per Leonem; & cum clausula, [volumus cæteris anteferri,] debeat iudicari expectatiua; An verò reseruatio: cùm inter ista maxima sit differentia propter regulas Cancellariæ. Quòd esset reseruatio plura adducebantur. Primò, quia creatus in Canonicum per expectatiuam non potest acceptare beneficia simplicia seruitoria, secundùm regulam Cancellariæ eiusdem Leonis. Secundò. Expectans non capit reseruatas, vt est alia regula, & decis. Rotæ. Tertiò quia expectatiua de stylo non suspendit alias expectatiuas. Quartò quia ista gratia erat qualificata, & non simplex; Ergo non debet regulari sub regulis loquentibus simpliciter de expectatiuis, argum. cap. statutum, de elect. in 6.

Ex aduersò dicebatur, quòd sit expectatiua vberior, & hoc annotauit Simonet. in tract. de reseru. quod patet ex relatione datæ, quia Papa voluit illam videri concessisse Kal. Nouembris, & sic tempore, quo nullæ reseruationes concessæ fuerant, sed dumtaxat expectatiuæ, & sic initium debet attendi. Secundò si ex eo data gratia expectatiua est creatio in Canonicũ, quæ creatio solet fieri in gratijs expectatiuis dumtaxat, non in reseruationibus. Tertiò, quia in dicta gratia est clausula [volumus anteferri,] quæ solet de stylo poni in expectatiuis dumtaxat. Quartò addebã ego vnum aliud quòd Papa appellabat dictam gratiã expectatiuam in quodam Breui. Breuiter post multa fuit per omnes dominos conclusum, quòd dicta gratia diceretur expectatiua exuberans prout similes gratię pingues solebant concedi tempore Leonis. Nec obstabant tria prima motiua, quia in dicta gratia fuerat derogatum regulis, & sic illa tria non obstant. Nec illud de gratia qualificata, quia illud procedit quando qualitas mutat substantiam rei, vt in dicto cap. statutum, secùs verò quando vtraque qualitas manet, nec vna est alterius destructiua, sed cumulatiua, vt in casu nostro. Et ratio præcipua illius decisionis fuit, quia licèt prætacta gratia partim saperet gratiam expectatiuam, partim reseruationem, placuit tamen in isto dubio controuerso, potius istam gratiam expectatiuam iudicare, ex eo quia expectatiuæ sunt de sui natura, & secundùm regulas, & stylum, minùs odiosæ & præiudiciales, quam reseruationes. Ergo in meliorem debet fieri interpretatio ad regulam. Odium, &c. Et ita fuit iudicatum prædicta die 25. Octobris 1539. per D. Paulum pro D. Petro contra Episcopum Sealen.

De Concess. Præben. de Procur.

EPITOME.

Acceptare potest in genere, in Archiuio habens expectatiuam, licèt cum qualitatibus insolitis.

DECISIO II.

FVit etiam in causa Hispalen. supradicta, facta alia dubitatio. Vtrùm D. Petrus potuerit in genere acceptare in Archiuio Romanæ Curiæ per procuratorem, & acceptatio illa valeret. Fuit decisum, quòd sic, cùm non reperiatur prohibitum. Nam omnia censentur concessa, quæ non sunt expressè prohibita. I. nec non ff. ex quibus caus. maior.

DE PACTIS.

E P I T O M E.

Promissio talea pro omnibus in vna domo existentibus, facta ab omnibus nominatim, intelligitur pro virili, nec alij tenentur pro mortuis, vel non soluendo.

D E C I S I O III.

EOdem mense, & anno fuit conclusum in Romana taleę Reuerendissimi D. Cardinalis, quòd talea triginta quinque millium ducatorum, pro qua fuit redempta domus dicti Cardinalis, cum ibi se recipientibus, & ad quam se obligauerant præfati recepti nominatim, intelligeretur pro virilibus partibus, ita quòd si aliqui ex nominatis mortui fuerint, vel effecti non soluendo, vel vt dicebatur, incogniti remanêtes, non tenerentur ad soluendam eorum partem, sed de parte Cardinalis, qui pro illis solueret dictam summā triginta quinque millium ducatorum. Et remanêtes non tenentur nisi ad illam partem dumtaxat, quam soluere tenerentur si omnes viuerent, vel essent soluendo.

DE PACT. DE FID. INSTRVM.

E P I T O M E.

Obligatio facta à muliere pro redemptione personæ, & bonorum, Valet, etiam forma statuti non seruata.

D E C I S I O IV.

FVit etiam dubitatum in eadem causa Romana taleæ, Numquid ex quo fœminæ pro redemptione personarum, & bonorum in dicta domo constitutarum se obligauerant ad dictam taleam sine consensu consanguineorum, & sic non seruata forma statuti Vrbis, An tenerentur. Fuit conclusum, quòd sic, ex eo quia in causa talis necessitatis cessat tale statutum, sicut videmus in Clericis, qui ad onera non tenentur, nisi in casu necessitatis, & redemptionis.

DE CONSENS.

E P I T O M E.

Iuramentum in supplementum delatum fuit Cardinali pro summa quinque millium ducatorum, stantibus duobus testibus singularibus de auditu. Credo fuisse factum propter grauitatem personæ, & verisimilitudinem.

D E C I S I O V.

EX eodem facto fuit etiam contentio inter Dominos, vtrùm D. Cardinali esset deferendum iuramentum in supplementum probationis ad quinque millia ducatorum, attento quòd instrumentum non cantabat nisi de triginta millibus, illa quinque millia fuerunt promissa in secreto illi Duci exercitus nominato Maramao: Attento quòd per duos testes dicebatur, audiuisse in domo de illa remuneratione; fuit per maiorem partem, nemine contradicente conclusum, quòd sic. Dicebatur tamen, quòd obstabat dictū Bald. in l. de quibus ff. de legib. quem allegat Lanfrāc. c. quoniam contra de probat. vbi voluit, quòd iuramentum in supplementum non deferatur, vbi sunt testes singulares.

De Constit. de Concord. Nicol. Pap. cum German.

E P I T O M E.

Dignitas maior in Collegiata, etiamsi non excedat decem ducatos vigore concordatorum, per ordinarium conferri non potest.

D E C I S I O VI.

COnclusum etiam fuit 25. Nouembris 1529. corā Capizucho in alia causa exemplari Meten. Pręposituræ Sancti Saluatoris, quæ est principalis dignitas in Collegiata; Numquid de illa posset Ordinarius prouidere vigore concordatorum, attento quòd non excedit eius valor decem ducatos? Dicebatur, quòd non, ex eo quia concordata excipiunt principales Dignitates in Collegiatis. Ergo quòd indistinctè excipiuntur, non facta differentia valoris, Ordinarius conferre non potest. Ex aduersò replicatur, quòd principales Dignitates fuerunt in Concordatis Nicolai Papæ exceptę, vt reseruatæ. Patet, quia per regulas sua idem Nicolaus easdem dignitates prius reseruauerat. Contra ergo concordata quæ postea fecit idem Nicolaus cum natione Germanica, vt reseruatas exceperat, ex quo per regulas apparebat, circa quas cōcordata simpliciter loquentia intelliguntur; Sed sic est, quòd talis reseruatio non ligat manus Ordinariorum, nisi dictæ dignitates transcendant summam decem ducatorum, vt patet per regulas modernorum Pontificum, sub quibus dicta Dignitas Prępositurae vacauit; Quod patet quia de illa potuit Ordinarius prouidere. Sed tamen his non obstantibus, fuit pro prima parte conclusum, videlicèt, quòd Ordinarius prouidere non possit; ista ratione, quia concordata sunt quidam Contractus, quem facit Papa cum ipsa natione. Vnde est declinatum ab ipsa Regula, neque cum ea quid commune habet. Ergo illa exceptio posita in Concordatis, indistinctè seruari debet, non habito respectu ad regulas, Et sic quòd priuat Ordinarios.

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Alternatiua non dicitur reuocata per regulam de reuocat. priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum, de dispositione beneficiorum.

D E C I S I O VII.

DE eodem mense Nouembris 1529. dubium etiā maximum fuit in Lunen. Sarzanen. coram Panicarola, Vtrùm regula Clementis reuocatoria expectatiuarum, & concessionum &c. sub illis verbis; [Et quòd priuilegia & indulta Apostolica de disponendis comprehendant alternatiuam sex mensium concessam Episcopo.] Fuit resolutum per omnes dominos, quod non, per rationem, quia alternatiua est fauorabilis, vt probat Ancar. cons. 131. incip. ad exclusionem. Et regula reuocatoria odiosa, vt dicit Calder. cons. 22. de præben. in qua nulla expressa fit mentio de alternatiua. Ego pro hoc allegaui, optimè facere

re conf. Roman. 498. 436. Prætereà quia sub illis verbis priuilegia non possunt comprehendi, cùm priuilegia sint contra ius commune, cap. 2. de concess. præbend. Ergo sub illis verbis non includitur, neque sub verbo [Indulta,] quia indultum est concessio temporalis, concessa loco, non personæ, vt dicit Ant. de Butr. in cap. in nostra in secunda opposit. de sepult. Alternatiua verò est concessio perpetuò personæ concessa, vt patet ex verbis alternatiuæ. Cùm igitur sic se habeant, vt species appositę, vnum sub alio non comprehenditur. Et ita istam partem tenui consulendo in Alternatiua Episcupi Algaren. cōmissa Romano Cardinali. SS. Quatuor, vbi pluribus fundamentis probo istam partem, quæ ibi videri possunt.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Testes ante publicationem recepti examinari non possunt post didicita testificata, & publicationem testium.

DECISIO VIII.

DE eodem anno & mense coram Panigarola in vna Romana Responsionis Casalis, inter Hectorem de Mutinis ex vna, & Ioannem Baptistam Puccinum ex altera, fuit conclusum in Rota, quòd post publicationem attestationis, non possunt examinari testes, qui fuerunt recepti ante publicationem, contra dictum Mariani Socin. in repet. cap. Fraternitatis. in 6. limit. de testib. quæ contrarium dicit. Et rationem istius decisionis ego tunc in Rota existens assignaui, quia si hoc permitteretur, aperiretur via fraudibus isto modo, nam semper dubitans de iure suo, ad maiorem cautelam, faceret ante publicationem recipere aliquos testes sine examine, ad effectum, vt posteà petens publicationem testium publicatorum, & videns quòd dicta testium publicatorum non facerent pro ipso, facilè testes subornaret, vt supplerent, vel deponerent pro ipso. Et ideo illa ratio quæ militat, quando nullus testis esset productus ante publicationem, militaret etiamsi esset receptus, cùm vtroque casu timeatur subornatio. Est tamen verum, quòd si probaretur, quòd post publicationem testium non fuerunt didicita testificata, quòd tali casu potest saluari dictum Mariani. In dubio tamen præsumentur didicita, cùm ad illum effectum publicatio testium petatur.

DE DILAT.

EPITOME.

Dilationes ad partes non dantur procuratori, si dominus per edictum in partibus fuerit citatus, nec etiam quando quis est citatus in Curia, vel loco proximo, vt Neapoli.

DECISIO IX.

DIctum etiam fuit in alia coram Marcello, de eodem mense, & anno, non debere dari procuratori generali dilationem ad certificādum dominum, quando dominus fuit citatus per edictum in partibus, constito de non tuto accessu, ex quo lex præsumit scientiam in domino. Vnde sicut non datur, si ipse comparuisset, pariformiter, nec eius procuratori. Sicut etiam citato in Curia, vel in loco proximo, vt in Neapoli, dari non debet.

DE TESTIB. ET ATTEST.

EPITOME.

Habens interesse in causa potest pro alijs in ea esse testis, cum protestatione, quòd ex dicto suo non vult commodum consequi.

DECISIO X.

IN causa Romana taleæ Cardinalis de Valle, cuius in quibusdam decisionibus facta fuit mentio, extitit de mense Nouembris eodem anno conclusum coram Panigarola, quòd prætendentes habere ius in dicta causa quæ tractabatur, poterant esse testes in ea, si protestabantur, quòd ex dicto eorum nullum volebant commodum consequi, per dictum Baldi in l. dicṭantibus, C. de testament. quem cum pluribus concordatis sequitur Soc. in tract. regular. vers. testes in sua causa, in prima fallen. Et vltra ipsum Alex. consil. 72. in 4. col. vol. 1. Felyn. cap. insuper, in fine, de testib. Et iuxta illud fuit iudicatum, & decisum per Dominos.

DE DONAT. DE PACT. DE Contr. stipul.

EPITOME.

Renunciatio l. si Vnquam C. de reuoc. donat. facta in contractu doloso, in quo est enormissima læsio, non valet.

DECISIO XI.

MAgna fuit contentio in vna Carpentoraten. Rescissionis contractus, contra Ioannem curatorem pro Ludouico Fratre coram Petro Vortio de mēse Decembris 1529. An renunciatio l. si vnquam C. de reuocan. donat. facta in contractu doloso, per illum qui intendebat presbiterari, valeret: Et quidam ex Dominis, duo numero, dicebant, quòd sic, cùm illi legi renunciari possit, & in puncto allegatur text. cap. quicumque, cap. final. 17. quæst. 4. Contrà tamen per alios fuit conclusum, ex eo quia principalis intentio & finalis illius renunciationis fuit, quia volebat presbiterari, & non habere filios. Sed si ante presbiteratum duxit vxorem, & plures filios habuit, cessat causa finalis, de quasi tempore renunciationis fuisset interrogatus, An vellet filios suos priuare, dixisset, quòd non. Et propterea ista ratio debet haberi pro expressa iuxta glos. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. Ergo & effectus, iuribus vulgar. Pro ista parte facit cons. Socin. libr. 3. Curt. sen. cons. 2. Non obstat text. d. cap. quicumque, quia attento iure Poli, id est, ęquitate, vt ibi exponitur, quam Rota solet obseruare, restitui debebant bona. Et iuxta hoc ille textus faceret pro ista parte. Secundò, quia text. est Augustini, qui potestatem legis condendæ non habuit. Tertiò super illo textu non potest fieri fundamentum, cùm variè exponatur per Doctores in cap. in præsentia de probat. & text. qui variè exponitur, eius veritas ignoratur: proptereà fundamentum in eo fieri non potest, iuxta doctr. Bart. in l. in ambiguo, de reb. dub. Vltimò & hoc est fundamentum

tum totale huius decisionis, quia dominus Ioannes curator, & maior induxerat Ludouicum fratrem suũ minorem, sub reuerentia, & eius cura, & obedientia educatum, ad faciẽdum donationem duorum castrorum de quibus agebatur, valentium in annuis redditibus 350. ducatos vel circa, & quod illi constitueiat expensas pro se, & duobus famulis, & duobus equis. Deinde quia istud instrumentum non sufficiebat, induxit iuuenem ad faciendum secundum instrumentum, in quo dimittit vnum famulum, & equum: Et quia adhuc eius auaritiæ non putabat satisfactum, cùm tamen diues esset, & sine liberis, induxit tamen, & tertiò ad faciendũ aliud instrumentum transactionis, in quo abstulit equum, & expensas, & illi constituit ducatos 50. vel 60. Ita quòd ex omnibus istis apparuit dolus dicti Ioannis, & enormissima læsio Ludouici. Vnde visum fuit de æquitate Rotæ, quòd licèt renunciatio beneficij dictæ legis [si vnquam,] valeat iuxta magis communem opinionem, non tamen fallit, quando fieret in contractu doloso, quia ex ratione, qua quis fuit inductus ad contrahendum, eadem præsumitur inductus ad renunciandum, iuxta doctrinam Bart. in l. fin. §. non quæsiuit, de condict. indeb.

DE CONFESS. DOT. RECEPT.

EPITOME.

Confessio dotis factæ à marito, statim sequuta promissione soceri, spe futuræ numerationis facta præsumitur, secùs sequuta promissione extranei.

DECISIO XII.

CORam D. Camillo de Baglionibus eodem die, & anno fuit in vna Gabennen. Dotis inter Robertum de Doria, & Hugolinam de Pandectis coniuges ex vna, & Petrum tutorem filiorum quondam Ioannis de Artibus primi eius mariti, conclusum per omnes Dominos, quòd decis. Bart. in l. penult. §. si vir. ff. solut. matr. non habet locum in socero promittente dotem confessatam à genero, per dictum Felyn. in c. si cautio col. 10. vers. fallit. 1. de fid. instr. & Roman. conf. 445. in 1. dubio, quia confessio generi præsumitur potius facta, vt sibi prospiciat, & sic spe foturæ numerationis, non promissionis, vt dicebat Bartol. Nam actus agentium debent iuxta eorum intentionem regulari: & intentio confitentis se recepisse dotem, præsumitur omni meliori modo, &c. l. 3. de milit. testam. maximè si constante matrimonio, vt in casu nostro fuisset facta, quia cùm donatio tali casu non valeret, non potest præsumi, fuisse facta eo animo vt promissionem statim sequutam per socerum in solutum reciperet, quia tali casu esset species donationis: & omnis alia præsumptio potius est consideranda, quàm ista ad l. cùm de indebito, cum simil. Et quia in casu nostro pro promissione sua dedit pignus genero, Ergo non potest dici, illi solutum per solam promissionem. Nam pignus non fuisset necessarium.

DE PROBAT.

EPITOME.

Possessio per tres testes, vnum de visu, alium de auditu, & alium de publica voce, & fama probatur.

DECISIO XIII.

POssessio alicuius probatur per tres testes, per vnũ de publica voce & fama, per alium de visu, & per alium de auditu. Et ita fuit cõclusum coram Marcello in vna Redien. 3. Decembris eodem anno.

DE FIDEIVSS.

EPITOME.

Fideiussor vti principalis, & in solidum, mortuo principali, remanet obligatus ad ea omnia pro quibus fideiusserat.

DECISIO XIV.

ALphonsus Villetal Abbreuiator de maiori, dederat cuidam Ioanni ad societatem 100. ducatos ad emendum quoddam officium, & in euentum quòd non emeret, in mutuum dedit, sub pactis & cõuentionibus in similibus societatibus apponi solitis. Pro qua societate Nicolaus Cauart Rotæ notarius fideiusserat, & se principaliter obligauit. Dubitatum fuit in Rota, nunquid mortuo Ioanne, ille notarius diceretur. Dicebatur, quòd non, cùm societas fuisset nulla, ex quo in ea non erat appositus locus, ad not. cap. 1. & 2. de fid. instr. Ergo fideiussio non valebat, l. qui contra, ff. de fid. instr. Præterea quia fideiussio, se referebat ad societatem, & societas non reperiebatur: Ergo &c. Ex aduersò replicabant alij Domini, quòd dictus notarius se obligauerat principaliter, vt debitor, quo casu d. l. qui contra non habet locum, cùm principalis obligatio nõ habeat relationem ad aliam, sed subsistat de per se, vt latè probat Castren. conf. 53. tria sunt, in 2. volum. col. fin. qui sic limitat prædicta iura. Nec obstat l. si quis in aliquo, quia limitatur in fideiussoribus, quæ si faciat mentionem de alia obligatione non requiritur, quòd illa producatur. Ias. tenet, d. l. si quis in aliquo, col. fin. Alex. & alij in l. sciendum, de verb. oblig. Fuit conclusum per omnes Dominos pro secunda ista parte, dummodò Alphonsus prædictus probaret, numerationem pecuniæ fuisse factam. Et hoc duplici ratione, primò quia illa fideiussio erat restricta ad societatem, & contenta in ea. & quia illa dissoluta per mortem Ioannis, restabat obligatus Cauart ex causa mutui propter illam clausulam, & contenta in ea: & in mutuo requiritur quòd constet de actuali numeratione, Ideo &c. Et hoc fuit æquũ, quia dictus Cauart. notarius ex quo neque comederat, neque biberat dictas pecunias, foret acerbum, quòd in casu numerationis condemnaretur. Nam quando numerata fuit pecunia, potest agere de euictione, & tali casu magis imputandus, quòd fideiusserit. Et ita coram Panigarola die 3. Decembris fuit conclusum.

DE PENS. DE POEN.

EPITOME.

Regressus ob non solutionem pensionis canonizari non potest, nisi principali sit facta literarum intimatio.

DECISIO XV.

Conclusum fuit in vna Cremonen. pensionis coram Panigarola 10. Decẽbris 1529. quòd quoad incurrendam priuationem ob non solutionem pensionis, non sufficeret notitia vaga & incerta. Vel etiam quòd Procurator meus sciat, etiã quòd ego eius acta ratificarem; sed requiritur principaliter, vt intimatio fit facta principali per ea quæ tradit Felyn. in cap. quoniam §. porro col. ante penult. vt lit. non contest. & & cap. cùm contingat, col. penult. de rescript. Et quæ notantur in clem. causam, de elect. Maximè quia priuatio est res odiosa quæ per quamlibet causam, etiam insufficientem, cuitatur; iuxta ea quæ notat Bart. in l. fin. de leg. cum pluribus alijs, quæ pro ista parte D. Aloysius de Aragonia ex aduerso adduxit, quæ breuitatis causa non refero.

DE PENS. DE PROTEST.

EPITOME.

Si pensionarius non est in loco, non requiritur aliqua protestatio ad hoc ne sit morosus, nec ob non solutionem priuationem incurrit.

DECISIO XVI.

IN eadem per eundem fuit etiam quæsitum, An debitor pensionis ad certum diem, residens in beneficio, constituatur in mora post lapsum diem ad effectum priuationis, si creditor qui erat diuersi fori, non interpellauit, cùm dubium faciebat doctr. Bartol. in l. item illa, ff. de constit. pecun. qui vult, quòd debitor quando videt, quòd instat, & venit dies solutionis, debet protestari coram notario, & testibus, quòd ipse est paratus soluere, sed quòd non reperit in loco, cui soluat. Nam hoc excusat adeò quòd Alexand. consil. 170. in fine vol. 5. dicit, hoc requiri de necessitate, & plures alij in cap. significante, de pignor. & alibi sæpe. His tamen non obstantibus, per maiorem partem fuit conclusum contrarium, videlicèt, quòd talis protestatio non requiritur, sed fit de bene esse, & de consilio, & ita latissimè conclusit idem Alexan. conf. 92. col. 3. in 1. vol. & Ioannes de Anania conf. 5. col. final. Facit quia si quis non soluit post lapsum diei, si non est interpellatus, non est in peccato, nec mala fide, Host. in sum. de præscript. Abb. in cap. fin. col. fin. eodem tit. Si non est in peccato, ergo priuari non debet l. sancimus. C. de pœn. cap. ex parte de constit. cap. ac si clerici ext. de iudic.

DE DOL. ET CONT.

EPITOME.

Sufficit, notarium dicere, quòd affixit in valuis, insinuauit, notificauit, insinuauit, & publicauit, etiam si non dixit, legit.

DECISIO XVII.

PVlchra etiam fuit disceptatio in vna Monasterien. Thesaurariæ, & Canonicatus coram D. Camillo Decembris 1529. An sufficeret, quòd notarius dixerit in instrumento appellationis extra iudicialis, quòd illud in valuis Cathedralis Monasterien. affixerit, intimauerit, notificauerit, & publicauerit, absq; eo quòd dixerit, [legit:] fuit conclusum, quòd sufficeret, & sic esset satisfactum clem. causam, §. quòd si forsan. de elect. Et secundum hoc declaratur decis. de dol. & cont. in nou. quæ ponit lectionem, vel publicationem disiunctim. Et ita etiam fuit dictum, aliàs fuisse in vna alia tentum.

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Clausula, si quid exequendum, operatur, si res est iudicata.

DECISIO XVIII.

FVit etiam coram me in vna Parmen. pensionis eodem die, mense, & anno conclusum, quòd mandatum de suspenden. præsentatum per R. D. Ambrosium Triuulcium, in quo exceptuatur exequutio facienda super re iudicata, quòd illa verba non comprehenderent sententiam latam per A.C. de soluend. pensione, à qua fuerat appellatum, licèt in commissione daretur, quòd procederet, etsi quid exeqẽdum erat, quòd exequeretur, quia talis sententia non est res iudicata.

DE SOLVTION.

EPITOME.

Cessio bonorum etiam à condemnato per sententiam fieri potest.

DECISIO XIX.

DIe 10. Decembris 1529. coram Panigarola, fuit quæsitum, An cessio bonorum fieri possit per tribus sententijs condemnatum & conuictum. Et conclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto, quòd non, per ea quæ tradit. Bald. in l. 1. C. de his qui bon. ced. poss. & Aret. & Ias. in §. cum qui, instit. de act. Socin. reg. 46. in ante penultima limit. Pro qua parte benè allegata fuere ea quæ dicit Bald. auth. contra quæ proprium col. 3. C. de non num. pec. qui dicit, quòd fideiussor negans, si conueniatur, perdit beneficium discussionis, & cedendarum. Quod dictũ sequitur cum multis concordan. Hypol. Marsil. in tract. de fideiuss. Q. 46. vbi latè. Tamen cùm causa fuisset iterum proposita, & diutiùs cogitatem, ex nouis motiuis ortæ sunt mihi, & maiori parti Dominorum diuersæ opiniones. Itaque fuit visum contrarium concluden. Primò per text. in l. nemo ex his, ff. de reg. iur. vbi est casus, quòd negans debitum, nunquam priuatur beneficio iuris, nisi in casibus à iure expressis, & ibi per illum text. Dec. expressè reprobat opinionem Aretin. in d. §. final. Et quia pœna & priuatio iuris non debet alicui imponi, nisi lege caueatur; §. cùm igitur in auth. de non eligen. 2. nuben. Et ita per istam rationem, in simili, vel ferè eodem casu, dicit iudicatum fuisse Ias. & pluriés consuluisse in l. sicut autem, §. quod autem ff. de re iud. & in l. quod te, in 1. col. num. 3 1. & seq. col. fin. ff. si cert. pet. & in l. 1. col. penu. C. de transact. Et licèt in d. l. 1. col. penult. C. de transact. videatur Ias. tenere contrarium, illud est in casu de quo ibi loquitur, videlicet, in tutore, sed in casu nostro regula quam ipse facit, non procedit.

DE

DE OFFIC. VICAR.

EPITOME.

DECISIO XX.

Die 10. Maij 1530. coram D. Capizuccho fuit disputata causa salarij, quę vertebatur inter D. Petrum Stella sancti Laurentij in Damaso Vicarium, ex vna, & Canonicos dictæ Ecclesiæ reos côuentos. Nam denegabant soluere Domino Petro salarium 8. rubeorum grani, & 4. ordei & 12. barilia vini. Petrus autem petebat illa sibi dari multis de causis. Pro ratione salarij, quia erat Vicarius, & interueniebat in diuinis, & in tractatibus, & negotijs Dominicæ Ecclesiæ. Secundò quia prædecessores sui soliti fuerant illa exigere à dictis Canonicis, & illud idem fuerat illi per quinque annos præstitum. Tertio, quia etiamsi non deberetur ratione salarij, tamen debebatur sibi ratione visitationis. Istæ fuerant rationes Petri. Canonici verò pro quorum parte iudicauit D. Paulus, ex aduerso dicebant, quòd ad salarium Vicarij ipsi non tenebantur, sed ordinatius eum ponens, per text. in cap. si Episcopus de offic. ordin. in 6. lib. Nec obstat, quòd prædecessores Vicarij, & ipse Petrus soliti fuerant recipere dictum salarium, quia respondebant, illud fuisse illis concessum, ex quadam gratia, & liberalitate per modum facultatis, non autem quòd præcesserit aliquis titulus promissionis, vigore cuius posset præscribere contra Capitulum, qui quidem titulus licèt esset præscriptus 40. annis probari deberet, ex quo contra Ecclesiam ad iura vulgaria, Cum igitur hic nullus titulus fuerit percipiendi, sed sola facultas, ea quæ iure facultatis percipiuntur, non præscribuntur; sicuti si solitus fuisses ex nemore meo ligna conscindere, & ex cisterna mea aquam capere, & in furno meo panes coquere, Nam licèt per mille annos hoc feceris, non præscribis, quia potest hodie negari, vt tradit Cæpoll. in tract. seru. vrban. num. 7. Ias. in §. æquè, inst. de action. Rip. in cap. cùm Ecclesia, Sutrina, num. 68. extrà de cauf. possess. & propr. vbi latè in ista materia, sicut in proposito dicebatur. Nec id faciebat, quòd iure Visitationis videbatur sibi deberi, quia hoc non est verum, pluribus de causis. Primò quia in Vrbe nihil capi solet iure visitationis, cùm cessent omnes rationes propter quas procuratio conceditur visitantibus. Nam illa datur visitantibus diocesim, & sic loca extera, secùs, si in eadem Vrbe. Et ita vsus Romæ obtinuit, qui tenendus est. Sed supposito quòd procuratio deberetur Vicario visitanti in Vrbe, illa tamen cessat quando Ecclesiæ redditus per calamitatem temporum defecerunt, iuxta, cap. cauendum 10. quæst. 3. & notatur in c. cùm Apostolus, de cens. Sed redditus S. Laurentij sunt longè diminuti. Ergo &c. Et esto quòd illa ratio non esset, clarum est, quòd procuratio datur ratione alimentorum tempore quo quis visitat, ita quòd, si D. Petro Vicario daretur, debet dari quando visitat, quod contingit semel, vel bis in anno. Sed in illis vicibus non est possibile, quòd consumat comedendo 8. rubeos grani, 4. ordei, & 12. barilos vini. Igitur &c. Ex quibus omnibus fuit conclusum, Canonicos non teneri ad illam præstationem. Et ita iudicatum fuit.

DE STATVT.

EPITOME.

DECISIO XXI.

De mense Decembris 1532. coram Panigarola discussa fuit vna Romana Casalium ad dilucidationem duorum statutorum disponentium circa tempus appellationis & instantiæ. Vide Dec. 22.

DE APPELL.

EPITOME.

Appellatio interposita vltima die termini, vel circa horam nocti valet.

DECISIO XXII.

In alia Caranien. Canonicatus, & præbendæ coram D. Petro Vorrio fuit pronunciatum contra Hieronymum actorem, & pro Gerardo reo, qui appellauerat vltima die termini ad appellandum à iure præfixi, circa vnam horam noctis. Nam fuit dubitatum, num quid talis appellatio valeret. Et certè si fuisset intra terminum, non esset dubium, quòd valuisset, quia licèt de nocte pronunciari non possit, vt traditur in c. conclusit, de offic. deleg. appellari tamen potest, vt trad. Ang. in l. more, ff. de fer. & Bald. in auth. hodie, col. penult. C. de appell. Felyn. in cap. final. de appell. vers. 8. quæritur & in cap. cùm M. num. 34. de constit. In casu nostro appellatio fuit in vltima die circa vnam horam noctis, & ideo erat dubium, nunquid ille dies vltimus deberet computari vsque ad occasum solis, & sicut vsque ad 24. horas, an verò vlteriùs. Et fuerunt plura hinc inde allegata. Tamen pro ista parte fuit iudicatum, scilicèt quòd appellatio fuisset rectè interposita. Primò l. more Romano de ferijs quę diem de media nocte vsque ad aliam dimidiam noctem numerat, 2. quia dies dicitur quousque vnus alium discernere potest, licèt sol non videatur oculis nostris, quia illa claritas resultat ex sole, cap. 3. & ibi not. omnes de nnmicid. latè Angel. in tract. malefic. in vers. de nocte. Præterea quia in dubijs opinionibus iudicare debemus, ne appellatio sit deserta, quia per hoc ius partis conseruatur. Ita dicit Paul. Castr. se consuluisse in l. r. per illum text. ff. si quis caut. cum quo ibi transit Alexand. & Ias. cum concord. vt trad. Felyn. in cap. significauerũt, in 2. col. de testib. Et ita per D. Petrum pronunciatum fuit pro D. Gerardo reo 10. Ian. 1530.

EPITOME.

Instantia appellationis hodie secundùm statuta Vrbis incipit currere à die repræsentationis appellationis.

DECISIO XXIII.

Svnt duo statuta in Vrbe. Primum antiquũ, disponens quòd appellantes post 8. dies qui dantur ad appellandũ secũ stylũ Capitolij: habent etiam quinque dies continuos ad repręsentandũ appellationem, deinde 40. pro instantia, & dicti 40. dies sunt vtiles, & numerantur à die repræsentatæ appellationis. Est & aliud statutum nouum correctiuum istius veteris quod ad tollen. intricationes dierum vtilium disponit, quòd pro instantia dentur 60. dies. Dubium modo est, nunquid isti 60. dies debeant computari à die appellationis, an verò à die repræsentationis eius? Et dubium faciebat finalis ratio statuti noui sic dicti, quod vult, hoc esse factum, vt lites breuius finiantur. Ista ratio innuit, quòd dicti 60. dies incipiant currere à die appellationis, ita quòd in eis includantur illi 5.

dies

dies ad repræsentan. Sed contrarium fuit conclusum in vna Lunquetana coram D. Christophoro Panigarola 14. Ianuarij 30. in qua concluserunt omnes Domini, excepto D. Paulo, & Marcello, quòd alias quãdo certa lis etiam fuerat proposita, dixerunt quòd illi 60. dies instantiæ appellationis debent numerari à die repræsentationis, non appellationis. Ita quòd post appellationẽ habebit appellans 65. dies. Itaq. illi 5. dias non computabuntur in 60. Ratio decisionis est, quia ex quo dictũ statutum nouum est correctorium circa dies tantùm vtiles, non debet extendi ad dies continuos de quibus non loquitur, quia dispositio super vno casu expresso non extenditur ad alium dimissum non expressum cap. nonne de præsumpt. l. quamuis C. de impub. & aliis substit. quia ex diuersis non fit illatio, vulgata l. Papinianus. ff. de minor. Remanebat igitur iste casus quinque dierum continuorum sub dispositione antiqui statuti: Et secundum istam rationem correctio quæ est odiosa non corriget in totum antiquum statutum, sed remanebit, & operabitur in illo casu 5. dierum. Et ista interpretatio est fauore litis ex alio, quia per eam minùs læditur ius commune. Et quia de iure antiquo terminus instantiæ erat annus; & ex causa biennium, cap. cùm sit Romana, & cap. ex tenore, de appell. Quæ quidẽ dispositio iuris cõmunis minùs læditur, si illi 5. dies continui sint vltra illos 60. quàm si in his computarentur. Et maximè quia in casu nostro si dicti 5. dies fuissent computati, causa fuisset deserta, & sic ius partis periret. Ne igitur pereat, sed conseruetur, dixi, in dubio iudicãdũ esse pro non desertione, vt dicit Paul. de Castr. & modern. in l. 1. ff. si quis cautio. Felin. in cap. significauerunt, in 2. col. de testibus.

De Procurat. de Confess.

E P I T O M E.

Procura seu mandatum ad recipiendum computa, & habere pro bonis, & quietandum, debet intelligi de verè receptis.

D E C I S I O XXIII.

COram D. Paulo in vna Casalen. Pensionis eisdem die & anno, fuit tentum per omnes Dominos, excepto Marcello, quòd mandatum ad recipiendum computa, & habendum pro bonis & quietandum, debet intelligi de iure receptis. Nec creditur notario asserenti, computa fuisse facta benè, legitimè, & legaliter per ipsum procuratorẽ; nisi probetur, quòd receperit, vel quòd habuerit, ad cõfitendum recepta, per ea quæ dicunt DD. in l. 2. §. creditum ff. si cert. pet.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procura facta à Priore ad lites, valet sine consensu fratrum monasterij.

D E C I S I O XXIV.

EAdem die, & anno, coram D. Petro Bottio fuit conclusum in vna Toleta. domus. An mãdatũ factum per Priorem Prædicatorum ad consentiendum in arbitros, vel sententiari, valeat sine consensu fratrum illius monasterij? Et fuit dictum, quòd sic, per not. in cap. edocerit, de rescript. Nam si canonicus potest agere pro Ecclesia sua sine mandato, & Prælatus. Ergo & procuratorem constituere, vt ibi notatur.

DE RENVNC. DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procurator qui à me recepit mandatum alicuius ad resignandum in mei fauorem, ad mei instantiam tenetur illud exhibere.

Alexandrina non habet locum quando non est lis de beneficio, & quando aggressio non fit animo iniuriandi, vel verberandi, seu occidendi.

D E C I S I O XXV.

MAgna etiam fuit altercatio in vna Pacen. exhibitionis mandati coram D. Christophoro eadem die, An procurator constitutus ad resignandum, qui recepit mandatum ab eo in cuius fauorem resignari debebat, & præstare fecit consensum à tergo, teneretur mandatum exhibere. Et pro parte negatiua considerabantur tria. Primò quia constituens fecit aliud mandatum ad resignandum in fauorem alterius, antequam supplicatio resignationis facta vigore dicti mandati esset redempta à manibus Datarij. Et sic videbatur illud mandatum non pertinere ad ipsum Gasparem actorem. Secundò, quia nemo cogitur edere, iura sua l. Prætor, cum ibi not. ff. de edẽn. cum simil. Tertio quia probatũ fuit per testes, quòd dictus Gaspar quoad effectum, vt faciliùs capi faceret d. procuratorẽ, contra quem vltra censuras habebat brachiũ seculare, armatus aggressus fuerat dictum procuratorem, non ad effectum occidendi, vel vulnerandi, cùm hoc haberet in facultate, secundum dicta testium, sed detinendi, & tradendi cum Barisello, qui promiserat D. Gaspari, se statim affuturum. In qua quidem contentione secati fuerũt duo, vel tres digiti procuratoris ex vulnere. Nescitur tamen, an illati ab eo ipso in cõtentione recepti; & sic videbatur obstare extrauag. Alexandrina, quę aggressores percutientes litigantes, priuat iure suo &c. Breuiter fuit conclusum pro parte affirmatiua, quòd dictus procurator teneatur ad exhibitionem dicti mandati; nec Gaspar ob prædictam aggressionem perderet ius suum. Ratio primi dicti fuit, quia licèt quis non teneatur edere cationes suas; fallit de æquitate Canonica, quam sequitur Rota, vel nisi ex coniunctione iuris mei sequatur editio sui, vt trad. Doctor. cap. 1. de probat. Et in proposito ista duo concurrebant, non solùm æquitas canonica; sed etiam interesse dicti Gasparis, propter con sensum resignationis præstitum à tergo. Nec amisit ius suum Gaspar propter aggressionem prædictam; Tum quia lis negotij principalis super beneficio adeat contra procuratorẽ: tum etiã quia illa aggressio non fuit facta ad effectum occidendi, vel vulnerandi, sed detinendi ad effectũ faciliorís exequutionis brachij secularis. Et ita conclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto.

DE FIDEIVSS.

E P I T O M E.

Vt suprà.

D E C I S I O XXVI.

IN alia coram eodem Romana societatis inter Alphonsum Villaratẽ, & Ioannem Camert notarium Rotę, contra quẽ agebat Alphonsus ad 250. quę fuerant

rant exposita pro societate officij scriptoris registri cũ quodam Petro contracta. Dicebatur ex parte Ioannis, non teneri, ex eo quia societas non valebat, & in eius instrumento deficiebat locus contractus, ad cap. 1. & 2. de fid. instr. & ibi latè Moderni. Præterea dicebatur, ex instrumento fideiussionis non teneri, quia non erat in eo expressa quantitas, sed referebat se ad instrumentum societatis, quod, vt dicebatur, erat nullum. Et, si ex illo & alijs coniecturis saltem semiplena probatio elici posset, illa non sufficiebat, nec debebat deferri iuramentum D. Alphonso in supplementum probationis, quia conuincebatur ex dictis suis vsurarius, ex quo petebat dictos ducatos 250. etiam ex causa mutui, cum interesse, seu fructibus. Hoc enim sapiebat vsuram manifestam, ad c. consuluit cum simil. de vsur. Et ideo fuit conclusum inter Dominos, dandam esse remissoriam D. Alphonso ad probandam numerationem, si noluerit concordare, qua non probata absolui deberet Ioannes, vt suprà decis. 14.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Literis Episcopi renunciatiuis mandati, etiam iuncta assertione notarij dicentis, se rogasse, non creditur.

D E C I S I O XXVII.

PRoposui ego in vna Bertusen. Canonicatus & præbendæ, vnum dubium, An crederetur literis Episcopi factis super permutatione dicti Canonicatus, in quibus asseruit, sibi constare de mandato legitimè facto vnius ex permutantibus, etiam ex assertione notarij, qui in instrumento prouisionis asseruit, constare etiam de mandato apud ipsum celebrato, & breuiter fuit conclusum à Dominis, quòd non.

DE RERVM PERMVT.

E P I T O M E.

In fraudem expectantium siue reseruationem habentium, non valet permutatio facta cum beneficio nullius valoris quod statim ordinario redditur.

D E C I S I O XXVIII.

PRoposita fuit vna Tarraconen. Parochialium coram D. Paulo 28. Ianuarij 1530. numquid extrauag. Bonifac. Pastor. locum habeat in beneficijs renũciatis per viam permutationis factæ cum beneficio de pertica vulgariter nuncupato, quod quidem beneficium secundùm consuetudinem dictæ diocesis confictum fuit ad introducendas permutationes, & ideo semper vacans. Nam Episcopus confert illi in cuius fauorem resignatio veri beneficij fieri debet dictum beneficium de pertica, vt ipse permutans cum resignante videatur consequi verum beneficium ex causa permutationis, quo facto, statim beneficium redditur ordinario. Cùm igitur in casu proposito, quidam N. infra duos dies resignauerit tres Parochiales, recepto dicto beneficio de pertica, dubitatur, numquid hic militaret præsumpta fraus dictæ extrauagantis. Tres ex Dominis dicebant, inter quos ego eram, quòd in casu isto circumscripta consuetudine illius Diocesis, quæ fuit probata per testes, quòd ibi permutationes passim fieri solent, non video quare permutatio valere non debuisset. Nam ex quo clarè constabat de voluntate resignantis, quia sciebat, se recipere ex permutatione dictum beneficium de pertica nullius valoris, non dicitur volenti & scienti fieri fraus, vulgata regula, scienti de reg. iur. in 6. Nec obstat decisio 369. de rerum permutatione in antiq. quæ vult, permutationem præsumi fraudulentam, quando fit cum beneficio tenui, quia respondetur, quòd tenuitas sola non sufficit, cùm tria alia requirantur, & contrarium tenet Feder. in tract. de rerum permutatione, quæst. fin. Et hoc in casu nostro factum fuit, non in fraudem, sed ad euitandas fraudes, & vt resignantes debito effectu non frustraretur, quia contingebat sæpe, quòd beneficia resignata simpliciter in manibus ordinarij capiebantur contra voluntatem resignantis per reseruationes, & accessus ad vacantia per cessum vel decessum. Vt igitur fraudes istæ tollerentur, & vt resignantes haberent exitum secundùm voluntatem resignantium, inuentum fuit ab ordinarijs illius diocesis & similium, vt resignationes præfatæ fierent ex causa permutationis prædictæ, & sic excludantur accessus, & reseruationes, quæ non capiunt beneficia vacantia ex causa permutationis. Tamen his non obstan. quatuor ex Dominis qui iam priùs dederant votum, & fortè ista priùs non cogitarunt, tenuerunt, tales permutationes cum illo beneficio nullo non tenere; & eorum dictum iudicio meo generaliter non esset verum; sed in casu proposito posset sustineri, ex quo propter breuitatem temporis istarum trium permutationum, non præsumitur, neque probatum fuit, quòd ille qui successiuè resignauerat illas tres Parochiales tribus personis, recipiendo à singulis dictum beneficium de pertica, illud in qualibet resignatione resignasset iterum ordinario, quoàd hoc vt ordinarius iterum conferret secundo permutare volenti, ille secundus iterum daret. Nam alias si resignans in prima resignatione habuit beneficium de pertica, non potuit à secundo, & tertio permutantibus habere, sine noua renunciatione, & collatione, cùm vnicum tantùm fuerit beneficium de pertica, & non potuit vno tempore esse penes duos vel tres.

De Regul. de Trienn. de Præsum.

E P I T O M E.

Noua prouisio impetrata in Curia, pro eo qui nulliter fuerat prouisus in partibus, tribuit iustum titulum ad effectum regulæ de trien. possess.

D E C I S I O XXVIIII.

PRoposita fuit vna Traiecten. coram Vortio 22. Ianuarij 1530. Numquid noua prouisio impetrata in Curia pro absente, qui fuerat prouisus à Capitulo, de cuius potestate non constabat, daret præsumptum titulum ad effectum regulę de trienn. possess. Dubium faciebat, quia non constabat, quòd noua prouisio fuisset impetrata de consensu, siue ad instantiam absentis; Imò verba nouæ prouisionis videbantur innuere contrarium, ex quo in ea dicebatur, possessione forsan subsequuta, & sic videbatur dubitare de possessione; de qua tamen clarè constabat: &, si non constaret, in facto proprio quilibet debet esse certus, l. quàquam C. ad Velleian. cap. ab excommunicato, de rescriptis. Et per consequens, videbatur, quòd ista noua prouisio fuisset impetrata ab aliquo amico absentis, eo inscio. Secundò, quia posito, quòd absens mãdasset impetrari nouam prouisionem, tamen non constabat, quòd sciuerit, eam esse expeditam. His tamen non obstan-

ſtantibus fuit concluſum per omnes Dominos, excepto Domino Chriſtophoro, qui dubitabat, nouam prouiſionem ſufficere ad effectum regulæ de trienn. Non obſtant prædicta, quia ego qui eram ſecundus reſponſalis, reſpondebam, quòd erat deciſio clara, & firma Doctorũ, in l. cùm ſeruus, de verb. oblig. quòd actus factus cum impenſa, præſumitur factus ad inſtantiam abſentis, & in terminis ſupplicationis impetratæ pro abſente tenet Oldrad. conſ. 136. col. 2. Et ſic, etiam reſpondebam ad ſecundum motiuum, quòd ex quo dicta noua prouiſio tendebat in commodum abſentis, præſumitur facta, & impetrata, & expedita, eo ſciente, iuxta conſ. Rom. 360. Et maximè quia à tempore datæ decurrerat tantum tempus, ita quòd veriſimiliter potuiſſet ad ipſius peruenire notitiam.

DE REG. DE TRIENN.

E P I T O M E.

Collatio Capituli de cuius poteſtate non conſtat, non tribuit iuſtum titulum ad effectum regulæ de triennali.

D E C I S I O XXX.

CIrca eandem regulam de trienn. fuit dubitatum, numquid poſſidens beneficium per triennium ex collatione Capituli, de cuius poteſtate præſupponebatur, quod non conſtat, eſſe tutus auxilio dictæ regulæ. Fuit per omnes concluſum, quòd non, ex eo quia regula loquitur de collatione ordinaria. Ergo debet intelligi de ordinario Epiſcopo habente collationem de iure communi, non autem de habente ex priuilegio, vel iure extraordinario, arg. l. ſcio, §. medico, de ali. & ciba. legat. quia verba in dubio debent intelligi ſimpliciter, & non iuxta qualitatem, l. 1. ff. de donat. l. 1. §. hoc interdicto & ibi Bart. ff. de ſeut. l. hoc legatum, & ibi Bart. de legat. 3.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam non faciens mentionem de ætate, in qua per Bullam expectatiuæ erat expectans diſpenſatus, ſupplet diligentias.

D E C I S I O XXXI.

FVerat etiam corã D. Petro Vortio die 14. Februarij 1530. propoſita vna difficultas in vna cauſa vertente inter Ferdinandum Gundiſaluum ex vna, & Ioannem Anglianum reum ex altera; numquid noua prouiſio non faciens mentionẽ de ætate, in qua expectans fuerat diſpenſatus per Bullam expectatiuę ſuppleret diligentias? Dicebatur pro parte Ferdinandi, quòd non, ex eo quia per omiſſionem diligentiarũ gratia expectatiua, acceptatio, & prouiſio fuerant ipſo iure annullatæ. Ergo noua prouiſio, ex quo totaliter reſtaurat gratiam, debet etiam facere mẽtionem de ætate, aliàs non ſupplet, quia quod nullum eſt, ſuppleri nõ poteſt, l. eius, ff. ſi cert. pet. & notant Modern. in cap. ex tenore, de reſcript. Et hoc in propoſito tenet Domin. poſt gloſ. ibi, in cap. ſi Apoſtolicę, de præbend. lib. 6. dicens, quòd in omnibus literis per quas ius nouum tribuitur, vel augmentatur, requiritur mentio de contentis in prima gratia, alias literę sũt nullę. Et hoc in terminis dicit Roman. in cõſ. 383. in propoſito caſu dico, in 1. colũ. ſequitur Felyn. in cap. in noſtra in 16. correl. de reſcript. Pro parte Ioannis Anglian. dicebatur, quòd dicta noua prouiſio ſubintrat in locum primæ gratiæ, quoàd effectum diligentiarum, nihil aliud iuris noui adijciens, quam quod vigore primę gratiæ continebatur. Ergo debet talis noua prouiſio iudicari vt prima; Et ſic ea ratione quia in prima non requiritur mentio aliqua, ita neque in iſta; per ea quę dicit Felin. in d. cap. in noſtra in d. verſ. primus eſt deciſ. Rota in nou. de præbend. 274. Prætereà quia noua prouiſio cõtinet duo, ſcilicèt prouiſionem, & ſupplementum diligentiarum. Vnde licèt quoàd primum eſſet nulla, manet ſecundũ, maximè quia Anglianus non petit ſibi prouideri vigore nouæ prouiſionis, ſed expectatiuæ.

Non obſtat quòd gratia annullaretur, quia illud eſt verum ſub conditione reſolutiua, iuxta notata in ca. cæterum de reſcript. Et plura alia motiua fuerunt tũc facta quæ breuitatis cauſa omitto, per quæ ita fuit tentum, & concluſum in Rota.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam nulla, ſupplet negligentias & publicationem.

D E C I S I O XXXII.

ET hodie 16. Nouembris 1534. in vna Tullen. Parochialis corã Ioanne Clerici fuit concluſum per omnes, exceptis duobus, quòd noua prouiſio ẽt nulla ſuppleret publicationem; per iſtam rationem, quia publicatio eſt quid facti, & illa ita fit per actum nullum, ſicut per validum: nam ratio quare fuit receptũ in Rota, quòd noua prouiſio ſuppleat diligentias, fuit quia coram Principe vbi fit ſignatura, præſumuntur nota, & publica omnia l. omnium, & ibi not. Iaſ. C. de teſtam. Iſta ratio militat in noua prouiſione, licèt nulla, quia nullitas non impedit publicationem quæ eſt facti, ſed bene prouiſionem, & licèt prouiſio ex actu nullo reſultans non valeat, quia eſt iuris, valet tamen publicatione non facta. Secundò, quia quòd noua prouiſio bona ſuppleat diligentias, fuit ideo tentum, quia regula requirens publicationem eſt pœnalis, & vt euitaretur pœna, fuit illud receptum. Sed iſta ratio militat etiam in prouiſione nulla, quia actus nullus excuſat à pœna, iuxta gloſ. in cap. venerabilis, de conſuet. & gloſ. in cap. denique, maximè quia concurrit voluntas impetrantis ſecundum quam actus debet regulari, l. non omnis, ſi cert. pet. Et quia ex actu nullo declaratur etiam voluntas l. ſi. ff. de reb. eorum. Et ita concluſerunt Domini me præſente, & quia vidimus, quòd diſpoſitio nulla excuſat à pœna extrau. execrabilis.

DE FID. INSTR.

E P I T O M E.

Exequutio debet fieri contra eum ad quem pecunia peruenit, licèt alius ſit inſolidum obligatus.

D E C I S I O XXXIII.

EXequutio per vnum ex obligatis inſolidum poteſt peti, quòd fiat periculo ſuo contra alium ad quem pecunia deuenit, per doct. Bart. in auth. hoc ita in 7. quæſt. nu. 29. C. de duob. reis & in l. 3. ff. eodẽ titulo. Ita fuit tentũ in vna Romana pecuniaria verten. inter Petrum, & fratres de Maximis ex vna, & heredes Sigiſmundi Ghiſij die 11. Febr. 1530.

DE PROCVR. DE RENVNC.

EPITOME.

Error diœcesis non nocet, si de corpore constat.

DECISIO XXXIV.

OCtaua Martij 1530. in vna Dolen. Parochialis de Plenguen. fuit tentum per omnes Dominos, quòd error diœcesis, si de corpore constat per testes, non nocet, quo minùs ille qui ex renunciatione errantis venit, non possit suam prouisionem canonizare. Et ita ego canonizaui in fauorem Petri Nabusen. contra Ioannem Gentilem, qui per noctem anteà præsentiens ius non habere, cessit liti, iuri & causæ in fauorem D. Petri.

DE PROCVR.

EPITOME.

Duo Procuratores insimul constitui possunt, vnus post alium, consentire.

DECISIO XXXV.

IN vna Barchinonen. Parochialis de Papioli, coram Clerici de mense Maij 1530. fuit tentum, quòd ista verba posita in mandato ad resignandum, & consentien. videlicèt [constituo duos procuratores simul,] & non insolidum &c. respiciant constitutionem tàtùm, non autem exequutionem; & ideo vnus potuit de per se consentire, & posteà ex interuallo alius. Pro qua opinione facit decisio in nou. tit. de procur. nu. 107.

DE PROCVR. DE RENVNC.

EPITOME.

Ex duobus procuratoribus ad resignan. non obstat quòd vnus consentiat post alium, & post annum, etiam post mortem resignantis, & postquàm tertius impetrasset.

DECISIO XXXVI.

POsteà 3. Iunij fuit dubitatum de validitate consensus, ex eo quia vous post alium per annũ consensus, post mortem constituentis, & posteà quidam tertius veniens causam, impetrauit, & litem mouit. Et ego tenui, cum quo maior pars Dominorum fuit, quòd valet, & allegaui pro hoc decisionem notabilem Rotæ in antiq. 873. quæst. 17. de iurepatr. incip. quidam.

DE CONCESS. PRÆBEND.

EPITOME.

Alexandrina non punit affectum, nisi sequatur effectus.

DECISIO XXXVII.

DIe 29. Nouembris tenuit Rota coram D. Capizucho, in vna causa Lucensi, quòd extrauag. Alexandri 6. non habet locum in eo qui procurauit aliquem vulnerare, vel interficere, nisi deducatur ad effectum.

DE CONCESS. PRÆBEN.

EPITOME.

Expectans potest acceptare secundum beneficium, quando primum non possidet pacificè, & resignato secundo, potest capere primum.

DECISIO XXXVIII.

EOdem die, & anno, fuit tentum coram me in vna Seguntina Parochialis de prados redondos, quòd quis potest acceptare secundam Parochialem, quando primam acceptatam non possidet pacificè, licèt post renunciationem cum reseruatione pensionis obtinuerit, cum exequutorialibus primam acceptatam.

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Exequutoriales per prædecessorem intimatæ intruso, per subrogatum intimari possunt Procuratori intrusi cui datur dilatio ad partes.

DECISIO XXXIX.

DIe 23. Iunij 1535. fuit coram D. Ioanne Paulo, in vna Autien. Monasterij de Olera conclusum per omnes, exceptis tribus, quòd subrogatus ad prosequutionem exequutorialium, quæ fuerãt iam priùs per prædecessorem subrogati intimatæ intruso, non tenebatur eas denouo personaliter intimare intruso, sed sufficeret, eas intimare procuratori eius reperto in Curia, qui, si petebat dilationes, concederentur.

DE REGVL. DE TRIENN.

EPITOME.

Regula de triennali defendit illegitimum.

DECISIO XL.

EAdem die coram D. Petrutio in vna Romana Parochialis concluserunt omnes Domini, quòd regula de triennali defenderet illegitimum.

EPITOME.

Vsura non est, pactum, quòd pro dote soluantur septem cum dimidio, pro centenario.

DECISIO XLI.

EAdem die coram D. Ioanne Paulo in vna Palentina pecuniaria, siue dotis, fuit conclusum, quòd valet pactum inter socerum, & generum, de dando tot annuatim, putà septem cum dimidio pro centenatio, donec dos solueretur, pro oneribus matrimonij, vt per Alexand. cons. 31. viso themate, præfato lib. 6. & per Doctor. in cap. salubriter, extrà de vsur. & latiùs per Bald. Nouel. in tract. de dot. fol. 34. in 3. speciali, & per Campeg. in eod. tract. par. 2. q. 6. & per sum. Ang. in verb. vsura. 1. Non obstante dicto Io annis

Andreæ

Andreæ in d. cap. salubriter, & Socin. consi. 79. quia loquuntur, quando pactum sonat in vsuram, vt latè in informatione D. Ioannis Aloysij.

DE FEVDIS.

EPITOME.

Licèt Imperator creauerit Ducem Mediolani, potuit feudum, & exemptionem ab illo alij concedere, quia sicut Papa, Imperator concurrit cum omnibus inferioribus.

DECISIO XLII.

EAdem die coram Aragonia, in vna Parmen. Vallium, fuit conclusum per omnes, excepto Ioanne Paulo, quòd licèt Imperator Vladislaus concesserit Duci Mediolani statum suum, & eum creauerit Ducem, dando plenissimam potestatem infeudandi, & alia faciendi; tamen potuit Federicus Imperator eius successor concedere DD. de Corrigio feudum, & eos eximere à Duce Mediolanensi, quia licèt plenam Duci concesserit auctoritatem, maiorem tamen apud se retinuit Imperator, argum. c. dudum, de præb. in 6. & quia Imperator concurrit cum omnibus inferioribus, sicut Papa; vt latè Brun. cons. 47. cum alijs allegatis in informatione.

DE EMPT. ET VEND.

EPITOME.

Facta venditione plurium animalium per aliquorum morbum contagiosum omnia redhiberi possunt.

DECISIO XLIII.

EAdem die coram D. Marco Antonio in vna Romana Vaccarum, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, quòd quando fuit facta venditio plurium Vaccarum, si aliquæ sint infectæ morbo contagioso, videlicèt pulmonasiæ, propter illas cæteræ redhiberi possunt, quia aliàs non esset verum, quòd verisimiliter eas fuisset empturus. Præsertim cùm ille morbus latenter serpat, & videri non possit, quænam sit infecta, donec morte detegatur per allegata in informationibus.

DE IVDIC.

EPITOME.

Suspectum quis dicere non potest iudicem ab Aduersario electum, si ipse priùs pro se elegit.

DECISIO XLIV.

DIe 11. Ianuarij 1538. fuit conclusum per Dominos, quòd quando aliquis accepit aliquos iudices pro sua remissoria exequenda, non potest illos postea ille qui eos priùs approbauit, si aduersarius eosdem nominat pro sua remissoria, recusare vt suspectos, etiam cum iuramento, nisi specificando suspicionis causam alleget. Ita tenuerunt omnes coram me, in vna Regien. Parochialis contra Stephanum de Crescentijs.

DE PENSION.

EPITOME.

Resignans non excusatur à solutione pensionis, nisi sit absens à beneficio.

DECISIO XLV.

EOdem die, & anno, fuit etiam conclusum per Dominos, coram Mohedano, quòd per resignationem, non excusaretur quis à solutione pensionis, quia præsumitur manifestè in detentatione, nisi probetur, fuisse absentem à beneficio. Et idem concluserunt Domini diebus præteritis coram eodem in vna Oxonen. pensionis pro Sebastiano Ponte, contra Malatestam de Medicis.

De Regula. De Vacan. per Obitum fam. Cardin.

EPITOME.

Regula de familiaribus Cardinalium habet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, sicut de vacante.

DECISIO XLVI.

DE mense Martij 1532. coram D. Ioanne Maria in vna Ariminen. Canonicatus, fuit conclusum per Dominos, quòd regula de familiaribus Cardinalium, haberet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, ex eo quia illa regula est fauorabilis, & debet latissimè interpretari in præiudicium concedentis; Maximè, vbi non sit præiudicium tertio. Ego tamen cum quibusdam alijs Dominis tenebam contrarium, quòd regula loquitur de beneficio vacante. Ergo non debet habere locum in vacaturo, per rationem regulæ vigesimæprimæ, & quia regula habet in se diuersam rationem, quia in vacante sumus certi de persona quæ obijt, an fit familiaris Cardinalis, vel non, & ideo tunc debet fieri talis mentio, sed in vacaturo non possumus diuinare personam morituram, an sit futura familiaris, vel non. Et ideo meritò ratio regulæ non militat. Ad istam rationem non fuit respõsum, & ideo quatuor ex Dominis fuerunt pro hac, & quinque pro alia parte.

DE EADEM REGVLA.

EPITOME.

Regula de familiaribus Cardinalium habet locum, etiam in gratia, Motu proprio.

DECISIO XLVII.

EAdem die in eadem causa fuit cõclusum per maiorem partem, quòd eadem regula haberet locum in impetratione [motu proprio.] Ego tamen cum quibusdam alijs tenui contrarium, non solùm ea ratione, quia aliàs ita fuerat tentum in Rota coram Sabinen. vt refert P. Andræas Gambar. in tract. de offic. leg. Sed etiam, quia regula loquitur in impetrante, & gratia motus proprij non est impetratio. Vbi igitur verba regulæ non adaptantur, nec etiam habet locum eius dispositio: nisi dicamus, quòd gratia motus proprij

largo modo dicatur intelligi,& interpretari per Bald. in cap. nisi, num. 4. de offic. deleg. de quo tamen latiùs dicam in dicta regula.

DE IVREIVR. DE REB. ECCLES. de Præsum.

E P I T O M E.

Iuramentum de non alienan. rebus Ecclesiæ, non præsumitur præstitum à Prælato.

D E C I S I O XLVIII.

EOdem anno & mense, coram Nicolao Piccolomineo, in causa Archidiacenatus sancti Andr e fuit conclusum per Dominos, quòd iuramentum solitum præstari de non alienandis rebus Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice, per Prælatos in promotione sua, non præsumitur præstitum, nisi probetur. Pro qua opinione ego allegaui Imolam & Abb. post Ant. in cap. penult. de iureiur.& Socin.cons.85.num.5.lib.1.cum concordatis quę scribunt Modern. Taurinen.in l.certi condictio, §. si nummos. ff. si cert. pet. vbi volunt, quòd licèt regula sit quòd ea quæ sunt solita interuenire in actu, præsumuntur interuenisse, fallit tamen in iuramento, propter eius formalitatem. Ita ibi Aret. & Modern. in l. sciendum, ff. de verb. oblig. in l. vt liberi. C. de collat.

DE REB. ECCLESIÆ.

E P I T O M E.

Alienatio facta contra iuramentum à Prælato valet, sed ipse est periurus.

D E C I S I O XLIX.

COram eodem in eadem fuit tentum per quinque ex Dominis, alijs in contrarium tenentibus, quòd alienatio facta à Prælato contra iuramentum de non alienan. valeret, licèt esse periurus, quod tamen non est verum sine maxima difficultate, per ea quæ dicit Signoro.cons.71.quem plures sequuntur.

DE PENSION.

E P I T O M E.

Abbas sine consensu Conuentus authoritate Papæ potest imponere pensionem super fructibus Abbatiæ.

D E C I S I O L.

IN vna Gerundin. coram Aragonia, de eodem anno,& mense, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, exceptis duobus, quòd Abbas sine consensu Conuentus, possit authoritate Papæ imponere pensionem super fructibus Abbatiæ Consistorialis. Et hoc propter authoritatem Papæ, licèt Episcopus ex authoritate sua, sine consensu Capituli, nō posset eam imponere fructibus sui Episcopatus, nec etiam Abbas. Et ita procedit tex. cap. Pastoralis. de his quæ fiunt à Prælat. sine consens. cap.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.

Episcopus potest prorogare tempus ad præsentandum.

D E C I S I O LI.

COram Vortio in vna Placen. eodem anno,& mense, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, quòd Episcopus potest prorogare tempus ad præsentandum, licèt ex aduerso adducerentur not. per Alex. in l.2. ff. de re iud. vbi cōmuniter cō. luditur, quòd quando à lege imponitur tempus sine ministerio iudicis, non potest illud minui, neque prorogari sine causæ cognitione. Ad quæ respondebatur, quòd procedebat in profanis, secùs in quibus causa præsumitur in Episcopo.

DE IVD. ET DILAT.

E P I T O M E.

Actori qui commisit causam, venienti pro interesse vigore clausulæ, OMNESQVA ALIOS, &c. sed non datur dilatio ad partes secus si veniret vigore specialis commissionis, cui inniteretur.

D E C I S I O LII.

FVit etiam 22. Martij eiusdem anni conclusum in Rota, coram me in vna Taurinen. quòd Actor, qui commisit causam contra Aduersarium, non debet habere dilationem contra tertium venientem ad causam vigore clausulæ, [omnesque alios, &c.] licèt ille tertius priùs petierit, se admitti pro interesse, vigore specialis commissionis. & actorem citauerit ad dicendum contrà, cui commissioni renunciauit. Nam licèt aliqui ex Dominis vellent, dilationes dari ex eo quia priùs venit vigore specialis commissionis, quæ facta erat communis per citationem ad dicendum contrà; tamen maior pars Dominorum voluit, quòd attento quòd iste tertius habebat duas vias veniendi ad causam; Primam vigore specialis commissionis, Secundam vigore clausulæ, [omnesque alios,&c.] primam eligendo, non videbatur renunciare secundæ, cùm non sint veræ contrariæ.& nemo pluribus defensionibus vti prohibetur, reg. nemo, de reg. iur. in 6. Renunciando igitur primæ potest deuenire ad secundam.

DE ORD. COG. DE REST. SPOL.

E P I T O M E.

Falsi causa introducta, restitutio impeditur.

D E C I S I O LIII.

IN causa Romana spolij de Sinibaldis coram Simonetta, 7. Aprilis 1532. fuit conclusum per omnes Dominos, quòd licèt exceptio criminis non impediat restitutionem spolij, vt in cap. item cùm quis, de rest. spol. hoc tamen non habet locum, quando causa criminalis, putà falsi instrumenti, prout hic erat, fuisset

postcà

posteà commissa Gubernatori, quo quidem instrumento, si probaretur falsum, resolueretur spolium. Nam tali casu veluti in connexis, causa criminalis impedit cognitionem causæ ciuilis, iuxta l.fin. C.de ordin. iudic.& quæ tradunt Petr.de Anchar.cons.61. & Dec.l.edita num. 29. vers.5. reg. C.de eden. cum concord. quæ congerit Præpos. in cap.porro in 3.& 4. col. de diuort. Et ista adeo sunt vera, vt etiam si fuisset lata sententia super spolio, quæ transijsset in rem iudicatam, impediretur excquutio per l. 1. cap. si ex fals.instrum.

DE REG. IVR. ET QVÆSIT.

E P I T O M E.

De priuilegio in fauorem Reipublicæ concesso, non requiritur expressa derogatio regulæ de iur. quæs. non tollend.

D E C I S I O LIV.

FVit etiam coram eodem Paulo, eodem die, in vna Bonon. bonorum de Ghisilerijs conclusum, quòd regula de non tollen. iure quæsito, non obstat priuilegio concesso fauore Reipublicæ, per quod infertur maximum præiudicium alicui. Nam in tali priuilegio non requiritur expressa mentio regulæ, quia sufficit clausula generalis, non obstant. per ea quæ not. Felin. in cap.nonnulli 17. fallen.de rescript.

DE SEQVESTR. POSSES.

E P I T O M E.

Resignatario habenti solam supplicationem, non relaxatur sequestrum decretum vigore sententiæ latæ in fauorem resignantis, nisi literis expeditis.

D E C I S I O LV.

DIxerunt etiam Domini in alia causa coram Camillo, eodem die, quòd resignatario habenti solam supplicationem, non relaxaretur sequestrum decretum vigore sententiæ latæ in fauorem resignantis, nisi expediret literas, aliàs non nisi officio debere relaxari. Per ea quæ dicit Card. clem. 1. de seq.poss. & fructibus,&c.

F I N I S L I B R I S E C V N D I.

INDEX PRIMVS
RERVM ET MATERIARVM
IN DECISIONIBVS
CONTENTARVM.

D

Iudex

Q

R

INDEX SECVNDVS

PRINCIPALIVM MATERIARVM CAPITVLORVM, LEGVM, ET AVTHORVM, qui in Decisionibus continentur.

Eeder.

VIRTVTE,

CONSTANTIA,

AC LABORE.

VENETIIS, Apud Andræam Baba. MDCXXIIII.

Superiorum Permissu, & Priuilegio.

